NATASHA LESTER
Autoarea bestsellerului internațional
Secretele Parisului
Casa
de pe
Riviera
DAMEN TANGO
NEMIRA

NATASHA LESTER

Casa de pe Riviera

Traducere din limba engleză de

IULIA DROMERESCHI

EDITURA NEMIRA

2023

DAMEN TANGO

Natasha Lester
THE RIVIERA HOUSE
Copyright © 2021

The moral right of the author has been asserted.
First published in the United Kingdom in the English language in 2021 by Sphere, an imprint of Little, Brown Book Group. Credit Line.
The quote on page 7 is reprinted with permission © Heather Rose 2016, *The Museum of Modern Love,* Allen & Unwin Pty Ltd, Australia.

Copyright © NEMIRA 2023, pentru prezenta ediție în limba română.
DAMEN TANGO este o colecție a Editurii NEMIRA.

ISBN 978-606-43-1566-3

Redactor-şef: Alina SÂRBU
Coperta: Raluca ILIE
Ilustrația copertei: Copyright © Ildiko NEER/ Trevillion Images
Prepress: Alexandru CSUKOR
Redactor: Andreea IANCU
Tehnoredactor: Antonela IVAN
Lector: Elena-Anca COMAN

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări şi închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
şi se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

Natasha Lester este licențiată în marketing şi relații publice şi a lucrat ca director de marketing pentru o renumită companie de cosmetice. După zece ani de carieră, s-a întors la universitate ca să urmeze cursurile unui masterat de creative writing. A scris mai multe romane, printre care A Kiss From Mr Fitzgerald (2016), Her Mother's Secret (2017), The Paris Seamstress (2018), The French Photographer (2019; în curând, la Editura Nemira), Secretele Parisului (Nemira, 2021; The Paris Secret, 2020). Toate s-au bucurat de mare succes internațional şi au ajuns pe listele de bestselleruri The New York Times şi USA Today. Noua ei carte, The Riviera House, este în curs de apariție. În prezent, Natasha Lester locuieşte împreună cu soțul şi cei trei copii în Perth, Australia, unde studiază istoria modei, face ilustrație de modă şi colecționează haine vintage.

Toate personajele şi evenimentele din această carte, în afara celor care sunt, în mod clar, în domeniul public, sunt produse ale imaginației autoarei sau sunt tratate drept fictive; orice asemănare cu evenimente, locuri sau persoane (în viață ori decedate) este în întregime întâmplătoare.

Tatălui meu, care nu va putea citi această carte şi care s-ar putea să nu mai fie printre noi când va fi publicată: meriți pace şi odihnă. Sper să vină repede.

Ai toată iubirea mea...

„Şi astfel ajungem la partea care s-ar putea să-ți frângă inima. Desigur, nu pot îndura asemenea momente, fiindcă există şi zile care nu au nimic de-a face cu durerea, zile pe care nici măcar eu nu mi le pot închipui, dar şi unele care nu vor fi nici bune, nici uşoare... Dar mereu toate vor avea de a face cu arta... Toate aceste lucruri care îți pun inima pe jar.”

HEATHER ROSE, *The Museum of Modern Love*

PARTEA ÎNTÂI

PARIS

1939–1941

CAPITOLUL 1

— Voi întârzia, i-a spus disperată Éliane lui Yolande, pe care, la vârsta de cinci ani, nu o interesa deloc ce obligații avea sora ei mai mare.

De fapt, era evident, după pumnii ei strânşi, că familia Dufort urma să fie victima unei crize şi, dacă Éliane nu găsea şi altceva în afară de un coltuc vechi de pâine pentru micul-dejun, Yolande urma să izbucnească, iar Éliane avea să lipsească de la cursul de dimineață la Şcoala de Arte.

— Tuturor ne este foame! s-a răstit Angélique la Yolande.

Angélique era a doua ca vârstă după Éliane.

Éliane s-a uitat lung la fețele posomorâte şi tăcute ale surorilor sale. Jacqueline, care avea doisprezece ani, se uita la ea cu ochi rugători, îndemnând-o să calmeze atât isteria lui Yolande, cât şi furia lui Angélique. Ginette, care avea opt anişori, căsca, trezită de agitație şi de vocile ridicate.

Chiar avea să întârzie. Dar nu era vina surorilor sale că părinții lor investeau orice franc, inclusiv salariul lui Éliane, în braseria lor care trăgea să moară şi că, din cauza asta, n-aveau mâncare în casă. S-a răsucit pe călcâie şi, în ciuda durerii aproape fizice pe care o simțea chiar şi numai gândindu-se la asta, şi-a strâns toate pensulele din păr de

nevăstuică, le-a aruncat într-o sacoşă şi i-a spus lui Yolande cu voce fermă, dar iubitoare.

— Promit că mâine vei primi un croasant la micul-dejun. Dar asta numai dacă te îmbraci pentru şcoală şi o laşi pe Angélique să-ţi aranjeze părul.

Yolande a sărit de pe podea, unde zăcea înlăcrimată, iar părul blond i-a săltat. Brusc binedispusă, fetiţa s-a aruncat spre Éliane.

— *Merci*, a şoptit, cu capul îngropat în fustele ei.

— Te iubesc, a spus Éliane, mângâindu-i părul.

Apoi, în timp ce Angélique o ajuta pe Ginette să-şi găsească pantofii, Éliane i-a spus lui Yolande la ureche:

— Angélique este speriată. E primul an în care are grijă de tine. Ajut-o! Astfel, va vedea că nu trebuie să-şi facă atât de multe griji.

Şi lui Angélique, în timp ce-o săruta de la revedere, Éliane i-a explicat:

— Yolande vrea doar să fie iubită. Îmbrăţişeaz-o şi va fi cuminte.

Trecuseră doar şase luni de la a cincisprezecea aniversare a lui Angélique. Cadoul ei fusese preluarea de la Éliane a aşa-numitului privilegiu de a le pregăti pe copile pentru şcoală, de a le aduce acasă seara, de a lua resturile de la braserie pentru cină, de a le hrăni pe toate şi de a le duce la culcare. Yolande şi Angélique încă se certau, în absenţa lui Éliane, care acum petrecea acele ore la serviciu.

Din fericire, Ginette şi Jacqueline aveau nevoie doar de o îmbrăţişare, de un pupic, şi Éliane a putut pleca, troncănind pe scara care cobora în spirală de la apartamentul lor aflat la etajul trei până la Galerie Véro-

Dodat, un fost *passage couvert*[1] în stil Belle Époque. De-a lungul său se înşirau faţadele de mahon, cândva superbe, ale magazinelor care rămăseseră, de acum, goale în mare parte. Acestea erau separate între ele de coloane ciobite din marmură şi de heruvimi cu feţe încă voioase, deşi celor mai mulţi le lipseau cel puţin un deget, două dacă nu cumva întregul picior. Mirosul de cafea stătută care emana din braseria părinţilor ei părea să plutească în jurul globurilor vechilor felinare cu gaz, îndemnându-l pe orice client suficient de necugetat încât să se aventureze în galerie să o ia la fugă pentru a-şi salva papilele gustative de la dezastru.

După ce a ieşit în stradă, a mers mai departe spre Muzeul Luvru, unde avea să studieze şi să lucreze, netulburată de surorile ei. Drumul a făcut-o să simtă atât uşurare, cât şi un dor imens de îmbrăţişările, sărutările şi micile semne de afecţiune de care de acum avea să se bucure Angélique. Éliane spera ca sora ei să preţuiască acele dovezi de afecţiune aşa cum se cuvenea.

La Aile de Flore, aripa Luvrului care se întindea de-a lungul râului, Éliane a alergat drept spre École du Louvre. S-a aşezat în amfiteatru privind şirurile de studenţi, căutându-şi fratele, pe Luc, fără să-l găsească, însă. Pentru că, deşi sufletul lui era devotat artei, Luc alegea să o venereze de prin cafenelele din Montparnasse.

Monsieur Bellamy a început să vorbească despre Renaşterea italiană şi despre pictorii săi, iar Éliane s-a concentrat asupra femeilor cu păr lung, voluptuoase, asupra heruvimilor cu toate părţile intacte şi asupra clarobscurului din tablourile cu martiri. La prânz, a părăsit clădirea pentru că nu putea asista la cursurile de după-amiază. Familia ei

[1] „Pasaj pietonal acoperit” (fr., în original) (n. red.).

avea nevoie de banii pe care-i câştiga. Înainte să intre în muzeul propriu-zis şi să-şi ocupe locul de la recepție, gata să-i direcționeze pe vizitatori spre *Venus din Milo* şi spre *Mona Lisa*, s-a dus să-l vadă pe *monsieur* Jaujard, directorul Musées Nationaux (Muzeele Naționale). El îi permisese să-şi continue studiile la École, deşi nu-şi putea plăti cursurile şi nici nu putea asista la toate.

— *Monsieur*, a întrebat politicoasă, ştiți unde mi-aş putea vinde pensulele?

Le-a scos din sacoşă, refuzând însă să privească acele ultime rămăşițe ale visului ei copilăresc de a deveni pictoriță.

— Sunt de bună calitate, din păr de nevăstuică, şi poate ar fi potrivite pentru un student.

Monsieur Jaujard i-a studiat cu atenție comorile, evitând cu delicatețe s-o privească în ochi. Ea ştia că se înroşise din cauza ruşinii de a cere încă o favoare şi din cauză că astfel recunoştea că dăduse greş.

— Lasă-le aici. Ştiu un tânăr care-ți poate oferi un preț bun.

— Mulțumesc, a spus ea încet, silindu-se să renunțe la pensule, cu gândul la expresia pe care o va avea a doua zi Yolande, când o să mănânce croasante la micul-dejun, nu pâine rîncedă.

La scurt timp după ce se închisese Luvrul, *monsieur* Jaujard a apărut cu un plic pentru Éliane.

— Pentru tine, i-a zis.

Tânăra l-a deschis şi a descoperit în el de cel puțin două ori suma pe care sperase să o dobândească. Acum, venise momentul ca obrajii lui *monsieur* să se înroşească, atunci când ea i-a mulțumit din suflet. Apoi a plecat de la muzeu,

ştiind că trebuia să cheltuiască banii câştigaţi chiar în după-amiaza aceea, altfel aveau să fie transformaţi în băutura care o să alunece pe gâtlejurile tatălui ei şi ale prietenilor lui, în braserie.

Străzile erau liniştite. Ambiţiile incerte ale lui Hitler aruncaseră o umbră asupra Parisului. Éliane a intrat în magazinul universal La Samaritaine şi a găsit două *soutien-gorge*[2] ieftine, dar potrivite pentru Jacqueline, care avea nevoie de sutiene de câteva luni, dar, chiar dacă mama lor remarcase, prin ceaţa oboselii de după munca de optsprezece ore pe zi la braserie, că fata crescuse, nu avuseseră bani pentru a rezolva problema. După ce a plătit lenjeria, i-au rămas suficienţi bani pentru croasante.

Zâmbea mergând spre casă, ştiind că avea în sacoşe lucruri care o să-i bucure surorile, până când cineva care ducea două măşti de gaze a păşit pe trotuar, în faţa ei. A privit în altă parte, dar de cealaltă parte a străzii era alt parizian, ce ducea aceleaşi obiecte înfricoşătoare.

Doar Hitler n-avea cum să atace Franţa! Deja cucerise destul de mult din Europa. Dar tot s-a oprit şi şi-a privit sacoşele. Un sutien avea să aline jena tot mai mare pe care Jacqueline o simţea faţă de propriul corp, care i se rotunjea rapid. O mască de gaze i-ar fi putut salva viaţa, însă.

— Éliane!

Un braţ i-a cuprins umerii şi s-a trezit cu fratele ei, Luc, alături. Cu un an mai mare, blond, la fel ca ea, rânjea într-un fel care o făcea mereu să zâmbească.

— Ţi-l aminteşti pe prietenul meu Xavier? a început Luc, aprinzându-şi o ţigară, în timp ce vorbea, cu braţul încă

[2] „Sutiene” (fr., în original) (n. red.).

peste umerii ei, aşa că Éliane a ridicat palma ca să apere flăcăruia de vânt. A mers cu mine la şcoală câţiva ani, înainte să-l ducă familia lui înapoi în Anglia.

Éliane îşi amintea vag de un băiat cu părul negru, născut în Franţa, dar care locuise mai mult în Anglia şi care li se încurca printre picioare în apartament în mai toate după-amiezile după şcoală, cu mulţi ani în urmă. Era cu doi ani mai mare decât Luc, dar Luc hotărâse că acel Xavier avea să fie următorul Picasso şi-l obligase să accepte să fie învăţat cum să picteze. Nu conta că Luc ar fi trebuit s-o ajute pe Éliane să aibă grijă de copii. Îşi petrecea timpul până la cină pictând şi apoi ascundea dovezile înainte să urce mama lor şi să-i ducă la culcare, moment în care Xavier era deja plecat. Prezenţa băiatului devenise secretul fraţilor, ca şi dorinţa lui Éliane de a se face pictoriţă: lucruri despre care vorbeau doar când părinţii nu erau de faţă, pe treapta din exteriorul apartamentului, noaptea, ţinând câte o ceaşcă de cafea în mână.

— Am dat azi peste el, a spus Luc. În Montparnasse. Era acolo să-l vadă pe Matisse. Matisse!

— Matisse? a repetat Éliane, râzând de entuziasmul fratelui ei. Înseamnă că s-a schimbat mult de când nu l-am mai văzut. Purta pantalonii ăia scurţi, englezeşti, îngrozitori...

— Nu-mi mai vin, i-a întrerupt o voce din spate.

Luc râdea, de parcă Éliane ar fi spus ceva amuzant, iar ea s-a întors şi a văzut un bărbat brunet, care avea pete de vopsea pe degete. Purta costum, nu pantaloni scurţi, mânecile cămăşii îi erau suflecate şi avea o jachetă aruncată pe umăr, ca un om mare.

— Tu eşti Xavier? a întrebat ea, uimită.

El a încuviinţat.

— Şi tu probabil că eşti Éliane. Deşi nu cred că te-am văzut vreodată fără cel puțin una dintre surori în brațe.

— Acum are Angélique grijă de toată lumea.

Spunând acestea, s-a gândit, pentru prima dată în viață, la cât de simplă era rochia pe care o purta. O făcuse dintr-un rest de material, închipuindu-i că imită o rochie Lanvin pe care o văzuse într-un catalog, dar acum i se părea că nu era decât rodul încercării stângace a unui copil de a se îmbrăca precum adulții.

Xavier, în ciuda petelor de culoare de pe degete, părea cu vreo cinci ani mai în vârstă, chiar dacă ea ştia c-avea doar douăzeci şi trei. Ea, una, abia împlinise douăzeci.

Dintr-odată, toate clopotele din Paris au început să bată, iar Éliane şi-a revenit din reverie.

— Am întârziat, a spus, pentru a doua oară pe ziua aceea. Dă-i asta lui Jacqueline.

I-a aruncat pachetul lui Luc.

— Trebuie să mă duc direct la braserie, altfel...

S-a oprit, dar, cu toate acestea, mâna i s-a îndreptat spre obraz.

— Du-te, a zis Luc.

El şi Xavier au mers aproape la fel de repede ca ea şi au văzut toată scena: tatăl ei urlând, chiar dacă întârziase doar cinci sau şase minute.

— Pe unde-ai umblat?

— I-am cumpărat lui Jacqueline un sutien, fiindcă nimeni altcineva n-o va face, i-a răspuns tânăra.

Tatăl ei i-a tras o palmă usturătoare.

Cu coada ochiului, l-a văzut pe Xavier cu mâna pe uşa braseriei. A putut respira din nou doar când Luc l-a împins pe scările ce duceau către apartament, unde Xavier avea să descopere că mobila lor dispăruse, vândută pentru a plăti datoriile lui *papa*, şi că rămăseseră doar cu strictul necesar: paturile, o masă, o canapea şi şase scaune.

Mama ei, care ieşise din bucătărie când auzise lovitura, i-a surprins privirea şi a ridicat din umeri, în semn de solidaritate cu ea.

O, cât de bine-ar fi fost dacă Éliane şi-ar fi putut permite să se lase în voia unei dureri de cap!

Éliane a tot împăturit şervete, până când a apărut primul muşteriu. Clienţii erau tot mai rari şi, pentru că două mese erau în permanenţă ocupate de prietenii tatălui ei, care veneau pentru vinul foarte ieftin, Éliane ştia că avea să treacă mult, mult timp până când o să strângă suficienţi bani pentru a fi acceptată ca studentă cu normă întreagă la École du Louvre. Sau poate că nu avea să ajungă niciodată studentă!

La aproape opt şi jumătate, a văzut-o pe Angélique în *passage*, chemând-o, aşa că s-a strecurat afară.

— Ce este?

— Yolande nu-şi găseşte păpuşa. Cea cu care-i place să doarmă.

Éliane a închis ochii şi a încercat să se gândească. Nu erau prea multe ascunzători în apartament.

— Lipsesc şi mănuşile mele, a adăugat iute Angélique. Cele primite de la tine de ziua mea.

Amândouă au privit în acelaşi timp spre bucătărie, unde tatăl lor gătea cina.

Éliane a privit-o fix pe sora sa.

— Poate că încă nu le-a vândut, a zis ea. Poate c-o să le găsesc.

— Yolande nu vrea să doarmă fără păpuşă.

Sora ei, de obicei vioaie, vorbea resemnată şi Éliane a strâns-o la piept şi a sărutat-o pe frunte, înţelegând ce efort făcea Angélique să se gândească la păpuşa surorii sale, şi nu la propriile mănuşi.

— Dă-i lui Yolande ceva de la mine cu care să doarmă, a îndemnat-o Éliane, ştiind că, dacă nu dormea, Yolande avea să facă praf starea de spirit a tuturor. Iar tu poţi lua mănuşile mele.

Angélique a strâns-o tare în braţe şi, pentru a mia oară în cei douăzeci de ani ai săi, Éliane şi-a dorit să-şi ia surorile şi să plece. Cu siguranţă, se putea descurca mai bine decât o făceau un tată falimentar şi o mamă surmenată. S-a încruntat, privind-o pe Angélique, care urca scările. Poate că era cazul să renunţe complet la şcoala de arte şi să lucreze la Luvru şi dimineaţa.

Minutele treceau. La ora zece, s-a auzit clopoţelul şi Éliane, care spera să închidă, s-a întors spre uşă cu un zâmbet fals.

Era Xavier.

— Speram să pot primi un pahar cu vin, a spus el, accentul britanic abia simţindu-se în vocea lui.

— Luc nu e aici, i-a răspuns, ştiind că fratele ei era, probabil, în Montparnasse, bând vin şi prefăcându-se că, frecventând cafenelele unde mergeau artiştii din Şcoala de la Paris, ar fi putut crea el însuşi opere de artă.

Se aşteptase ca Xavier să-l fi însoţit.

— Am fost în Montparnasse două ore şi l-am ascultat pe Luc vorbind despre muze cu modelul unui artist. Căutam un loc ceva mai puțin zgomotos.

— Ei bine, a arătat ea spre scaunele goale, ai găsit cel mai liniştit restaurant din Paris.

El a izbucnit în râs.

— Nu cred că e cel mai bun slogan pentru a atrage clienții, dar e ceea ce-mi doresc acum.

Zâmbetul lui Éliane a devenit strălucitor. L-a condus la masă şi i-a turnat vin. Xavier a privit spre bucătărie, de unde se auzea vocea tatălui ei, care, uşor ameţit, cânta o melodie deşănțată.

— Poți sta jos?

Ea a încuviințat.

Xavier i-a întins paharul.

— Pentru tine.

— Mulțumesc, a zis ea sorbind şi simțind că oboseala din picioare îi dispare. Ai venit la Paris în vacanță? l-a întrebat, dintr-odată dornică să afle mai multe despre acel bărbat care-i cumpărase vin şi o invitase să ia loc. Mi se pare un moment ciudat să vii aici.

Lângă ei se afla un ziar. Titlul de pe prima pagină anunța vestea tulburătoare că Uniunea Sovietică semnase un pact de neagresiune cu naziştii. Éliane l-a dat laoparte cu cotul.

— Tocmai fiindcă sunt vremuri ciudate mă aflu aici.

Xavier s-a lăsat pe spătarul scaunului, iar Éliane s-a întrebat de ce o vizita pe ea, sora prietenului său, care nu avusese timp să-şi dea cu ruj toată ziua, care purta o rochie

simplă, din bumbac, şi probabil avea o urmă roşie pe obraz după ce tatăl ei îi trăsese o palmă.

— Nu mai ştiu dacă ți-am spus că tatăl meu are aici o galerie de artă, a continuat el. Are una şi la Londra, şi alta la New York.

Éliane a zâmbit sec.

— Pe vremea aia eram prea ocupată să urlu la copile, în timp ce tu îi povesteai toate astea lui Luc.

Xavier a zâmbit, iar ea şi-a dat seama că nu îşi putea lua privirea de la ochii lui căprui-închis, o nuanță despre care nu ştia sigur că poate exista într-un tub de vopsea şi care părea greu de obținut prin combinarea mai multor culori. Era precum lumina dimineții dansând pe bronz.

— Nu-mi aduc aminte mare lucru despre familia ta, dar ştiu că nu urlai niciodată, a spus el.

Éliane s-a ridicat şi a luat de pe raft încă un pahar. Deşi planul ei fusese să mătur şi să se ducă la culcare, nu se mai simțea obosită.

— Revin, a spus ea.

A vârât capul pe uşa bucătăriei şi i-a spus mamei:

— Încui eu. Mai e un client, dar nu vrea mâncare.

Tatăl ei a mormăit, şi-a scos şorțul şi a ieşit fără s-o aştepte pe mama, care a sărutat-o pe Éliane pe obraz şi a plecat, la rândul său. Éliane s-a întors la Xavier cu o sticlă de vin, i-a turnat un pahar şi şi-a auzit oftatul de uşurare răsunând în restaurantul acum pustiu.

— Scuze, i-a spus ea. Nu sunt obişnuită să stau aici fără să fac nimic.

Xavier şi-a sorbit vinul, privind-o de parcă ar fi fost un portret demn de contemplat.

— Tot mai ai grijă de surorile tale? Luc a zis că studiezi la École, cu el. Şi că lucrezi la Luvru, dar şi aici. Eu îmi amintesc însă că pictai cândva. Ca Luc.

Éliane a râs scurt.

— Nu ca Luc, nu.

Atât a spus.

Xavier aştepta. Éliane şi-a înghiţit vinul, a rotit paharul şi a studiat petele vechi lăsate de Bordeaux-ul vărsat pe masă cândva, demult.

— Pictam, a spus ea. Dar pânzele sunt scumpe. E nevoie de timp să exersezi. Fac doar cursuri de istoria artei acum. Dimineaţa. Înainte să-mi înceapă tura la Luvru.

— Mai ai lucrări de-ale tale?

Xavier s-a aplecat, încercând s-o facă să-şi ridice ochii spre el. Aşa că l-a privit.

— A trebuit să-mi vopsesc cu alb pânzele pictate şi să le vând.

Părul negru şi ochii întunecaţi, cămaşa albastră şi fizicul bine clădit îl făceau chipeş, însă datorită purtării sale devenea nespus de atrăgător, aproape irezistibil. Dacă tatăl lui deţinea galerii de artă în jurul lumii şi Xavier se întâlnea cu artişti precum Matisse, avea bani şi putere. Cu siguranţă, alura şi hainele sale sugerau încrederea în sine a cuiva care îşi cunoaşte locul în lume. Dar, în loc să-i spună poveşti despre artişti cunoscuţi, alesese să îi pună întrebări despre arta ei.

Erau foarte amețitoare bunătatea lui, căldura şi interesul sincer care-i sclipeau în priviri. Éliane şi-a împins paharul laoparte, pentru că nu voia să se îmbete şi mai mult.

— Ai început să-mi povesteşti despre galeria tatălui tău, i-a spus, dorind să afle mai multe despre el.

— Tocmai mi-am încheiat studiile de drept, a zis Xavier. A fost un compromis cu tata: merg la Oxford, iar el mă lasă să am ceea ce numeşte „ultimul meu flirt cu uleiul pe pânză". Un an în Franța, să învăț de la el cum să conduc o galerie şi să pictez în timpul liber.

A zâmbit melancolic către paleta de nuanțe de albastru din palma sa.

— Apoi, rămân în Paris să preiau afacerile europene ale galeriei, în timp ce tata se va ocupa de America şi Anglia. Cu un Hitler atât de imprevizibil, trebuie să fim aici şi să ne asigurăm că totul e în siguranță, în caz că...

— Crezi că va fi război? a întrebat ea, posomorâtă.

— Nu ştiu.

Éliane s-a aplecat în față, complet prinsă de conversație. Era un subiect de care părinții ei păreau complet dezinteresați, de care Luc râdea şi cu care ea nu voia să-şi sperie surorile.

— Sper că Hitler va considera că-i ajunge, a spus Xavier. Are Austria, Cehoslovacia şi, acum, o alianță cu Rusia... Şi a distrus complet lumea artistică, pentru că fie a trimis în lagăr toți artiştii evrei din Germania şi din noile țări cucerite (sau pe toți cei care au refuzat să picteze ce-a poruncit), fie s-a asigurat că niciunul nu va mai picta vreodată. Nu doar că pune mâna pe națiuni, dar le distruge şi arta, şi cultura.

— Nu m-am gândit la asta, a spus Éliane încet. La felul în care războiul poate afecta arta. Şi e o prostie, pentru că tot

ce trebuia să fac era să cercetez istoria, ca să văd că nu numai oamenii suferă când țările sunt în război.

— Totul are de suferit când puterea şi banii le mai aparțin doar avarilor. Şi încep să cred că există mai mulți avari decât oameni decenți.

Xavier a sorbit din băutură şi a clătinat din cap.

— Scuze. Nu am vrut să vin şi să vorbesc despre lucruri care provoacă tristețe. Am venit pentru că...

O privea cu ochii aceia ai lui care erau la fel de tulburători precum clarobscurul unui tablou de Rembrandt. Apoi a clipit, şi ea a simțit până în suflet fluturarea genelor lui.

— Voiam să te fac să zâmbeşti, i-a mărturisit el, fără a-şi feri privirea, deloc ruşinat de ceea ce sugerau cuvintele lui. Aşa cum i-ai zâmbit fratelui tău după-amiază, pe stradă. Ai un zâmbet frumos.

Ea nu s-a putut abține. Chipul nu doar i s-a destins într-un zâmbet larg de bucurie, ci i s-a luminat dintr-odată. Iar Xavier i-a zâmbit, la rândul lui.

Şi, cu toate că şi-ar fi dorit mult, ea nu a avut curajul să-i spună: „Şi tu ai un zâmbet frumos.”

CAPITOLUL 2

În drumul ei spre muncă, Éliane a văzut tot mai mulți oameni cumpărând măşti de gaze şi lanterne. Apoi, s-a aşezat la biroul ei de la Luvru, în timp ce mintea îi zbura de la Xavier la titlurile ziarelor, care afirmau că Belgia şi Țările de Jos şi-ar fi mobilizat armatele să se apere împotriva posibilelor ambiții ale lui Hitler. Se văzuse cu el în fiecare seară din ultima săptămână, mereu după ora zece, când braseria se închidea şi ei puteau sta de vorbă, bând câte un pahar de vin împreună.

Îi spusese lucruri despre care nu mai pomenise nimănui, lucruri dureroase despre familia ei şi despre Luc. Că absența perpetuă a fratelui ei de la École de Louvre, unde trebuia să studieze şi pentru care părinții îl scuteau de muncă, o supăra uneori sau poate îi stârnea invidia, fiindcă ea nu avea opțiunea aceea. Dacă ar fi avut timp să stea într-o cafenea din Montparnasse zi şi noapte, ar fi putut produce mai mult decât mahmureli şi bârfe.

— Nu că-mi fac iluzii în legătură cu talentul meu de pictoriță, spusese ea cu ochii pironiți în pahar, şi nu asupra lui Xavier, care îi arăta atâta compasiune, încât ei mai-mai că-i dădeau lacrimile. Pentru că nu am timp să stau printre pânze şi vopsele, puținul talent pe care-l am nu poate fi cultivat. Dar să scriu despre artă şi s-o studiez toată ziua, nu doar la École, dimineața, asta ar...

S-a întrerupt, cu obrajii îmbujorați, când şi-a dat seama că spunea tot ce-avea pe suflet, chiar dacă abia îl cunoştea pe bărbatul care stătea în fața ei. Doar că avea încredere în el, fiindcă seară de seară îl părăsea pe Luc şi lăsa în urmă Montparnasse-ul, numai şi numai pentru a veni să stea cu ea.

— Cum ar fi? întrebase el cu blândețe. Ți-ar oferi ceva frumos, într-o zi care e plină, de dimineață până târziu în noapte, de muncă şi de responsabilități de familie?

A simțit că-şi trădează familia, inclusiv pe surorile ei, care n-aveau nicio vină, când a zis, privindu-l în sfârşit:

— Da.

— Îmi pare rău, spusese el.

A lăcrimat când şi-a dat seama cât de nerealistă îi era dorința. Xavier a privit lacrima alunecând, cu pumnii încleştați, încruntat, de parcă şi el şi-ar fi dorit ca ea să aibă acel viitor imposibil.

Un vizitator al muzeului care cerea indicații a adus-o înapoi în prezent, în Luvru şi, după ce l-a trimis spre galeria de sculpturi, ochii ei nelinişti ți s-au oprit asupra picturii lui Uccello *Bătălia de la San Romano*. Un cal negru, sălbatic, se cambra pentru atac în fundal, iar sulițele roşii prevesteau ce urma să se întâmple.

S-a cutremurat. Arta nu liniştea mereu. Uneori, prevedea adevărul mult prea limpede.

— *Mademoiselle* Dufort.

În fața ei se afla *monsieur* Jaujard, înalt şi demn, cu chipul grav, ca un portret renascentist.

— Închidem mâine muzeul timp de trei zile, pentru nişte reparații esențiale, a zis el. Am nevoie de cât mai mult ajutor. Puteți veni împreună cu fratele?

— *Bien sûr*[3], a răspuns Éliane. Mai am un prieten, care este pictor şi deține o galerie.

---

[3] „Desigur” (fr., în original) (n. red.).

— Să vină şi el, dacă doreşte.

Înainte să poată întreba mai multe, *monsieur* Jaujard s-a îndreptat spre unul dintre *bénévoles*[4] din galerie şi au purtat aceeaşi discuţie.

Éliane s-a aşezat iar. Luvrul avea să fie închis timp de trei zile. Nu se mai întâmplase aşa ceva niciodată.

Încleştarea feroce a cailor din tablou părea gata să năvălească în foaier. Un grup de oameni care intrau în muzeu discutau cu voci puternice despre *boche*[5] şi despre Hitler.

Ar fi fost imposibilă securizarea muzeului în doar trei zile. Ce voia să facă *monsieur* Jaujard?

Când Éliane, Xavier şi Luc au ajuns a doua zi la Luvru, au găsit acolo cel puţin două sute de oameni: studenţi, angajaţi ai muzeului, femei care lucrau de obicei la Grands Magasins du Louvre, bărbaţii de la La Samaritaine.

— Mutăm operele de artă în siguranţă. Cu o singură bombă bine ţintită...

Monsieur Jaujard nu şi-a încheiat vorba, căci un fior a străbătut mulţimea.

— Dar nu mă sperie doar bombele.

Vocea lui a răsunat solemn în tot muzeul.

— Adolf Hitler poartă un război împotriva civilizaţiei. La un marş din München, a scuipat zicând că va purta „un război

---

[4] „Voluntar” (fr., în original) (n. red.).

[5] Termen peiorativ pentru germani, folosit de Aliaţi în Primul Război Mondial şi derivat din *alboche* (o combinaţie între cuvintele franceze pentru „german” şi „varză”) (n. tr.).

nemilos de exterminare împotriva ultimelor elemente care ne-au mânjit Arta". A demonstrat, în Germania, Austria şi Cehoslovacia, că va distruge orice operă pe care o consideră degenerată, toţi marii noştri impresionişti şi cubişti. A demonstrat că va fura pentru sine toate piesele care întrunesc criteriile supreme pentru definirea „Artei": Rubens, Tiţian, *Mona Lisa*. Mă rog să nu pună niciodată piciorul în Luvru. Dar, dacă o va face, nu va mai găsi mare lucru de distrus.

Éliane a privit spre Xavier, în timp ce toţi cei din jurul lor au izbucnit în urale. Nu se putea bucura. Nu fiindcă n-ar fi fost de acord cu *monsieur* Jaujard, ci fiindcă nu-şi imaginase că situaţia era atât de disperată. Tablourile de neînlocuit nu erau niciodată mutate, decât dacă se întrevedea o catastrofă. Acum, înţelegea intenţia pactului de neagresiune germano-sovietic: naziştii o să atace Franţa. Urmau să năvălească peste Angélique, Jacqueline, Ginette şi Yolande. Peste acel muzeu şi peste toate operele de artă din el, peste acea comoară intangibilă, care-i putea face pe oameni să plângă, să întoarcă spatele sau să priceapă brusc ce este o „minune". Éliane văzuse toate astea, privise feţele transfigurate ale unor vizitatori ai Luvrului, când o lucrare le mergea la suflet, iar ei se cutremurau, uluiţi, căci nu mai aveau să fie niciodată cei de până atunci.

Oare ei vor mai fi la fel după toate astea?

Au început munca. Bărbaţii cărau în galeria principală lemn, vată, saci de nisip, cilindri, toate ambalajele şi materialele de protecţie imaginabile. *Monsieur* Jaujard supraveghea îndepărtarea geamurilor cu vitralii ale Luvrului. Nişte studenţi de la École au coborât tablourile de pe pereţi. Xavier a fost solicitat să ajute la codificarea lăzilor pentru a li se secretiza conţinutul: MN pentru Musées Nationaux, urmat de litere reprezentând aripa din care făcea

parte opera de artă şi de un număr individual. Secretarele scoteau în patru exemplare liste care asociau numerele cu tablourile. Zgomotele scoase de ciocanele care băteau cuie bătute în lăzi continua cu insistență.

Luc, care avea sensibilitatea unui pictor şi căruia îi puteau încredința manevre delicate, trebuia să îndepărteze cele mai mari tablouri din rame, să le ruleze cu grijă în jurul unor tuburi din carton şi să le introducă în cilindri.

Monsieur Jaujard i-a dat lui Éliane o listă cu lucrări de artă şi mai multe coli cu buline colorate.

— Pui buline galbene pe lăzile care conțin cea mai mare parte a lucrărilor. Bulinele verzi sunt pentru piesele importante. Două buline roşii pentru cele pe care nu ne putem imagina că le-am putea pierde. Trei buline roşii pentru singurul tablou din lume care trebuie neapărat salvat, a încheiat el.

— *Gioconda*.

— *Oui*.

După ce a lipit buline pe lăzile care conțineau bijuterii ale Coroanei franceze, antichități egiptene vechi de mii de ani şi o coloană de stejar cu masiva *Nuntă din Cana Galileii* rulată înăuntru, Éliane a fost una dintre puținele persoane prezente când a fost dată jos de pe perete *Mona Lisa*. A privit cum era vârâtă într-o ladă din plop cu o căptuşeală de catifea roşie, pe care a aplicat trei buline roşii. A fost prezentă şi când *monsieur* Jaujard i-a scris un bilet lui Pierre Schommer, care avea să primească acea încărcătură neobişnuită la Castelul Chambord, desemnat temporar drept centru de triaj pentru opere de artă neprețuite.

Lada *Giocondei*, spre deosebire de altele, avea numai literele MN. În scrisoarea lui, *monsieur* Jaujard îi cerea lui

Schommer ca la primire să adauge literele LPO cu roşu, completând codul. Doar lada marcată astfel conținea *Mona Lisa* veritabilă.

Îmi voi aminti asta, şi-a spus Éliane. *Într-o zi, ar putea fi important.*

La căderea nopții, a privit cum *Mona Lisa* a plecat cu primul convoi de camioane. L-a simțit pe Luc lângă ea, privind şi el.

— Nu mă pot duce să le servesc vin prietenilor tatei acum, a spus fata, deşi ştia că tatăl o va pedepsi fiindcă-şi părăsise tura la braserie.

— Nu, a fost de acord Luc, neobişnuit de serios. Nu poți.

Au intrat înapoi şi au privit locul aproape pustiu. Dreptunghiuri albe de vopsea neatinsă de razele soarelui decorau acum pereții, în locul lucrărilor de artă barocă. Soclurile nu-şi mai aveau rostul, iar marile galerii răsunau de strigăte, de parcă s-ar fi aflat într-o gară, nu într-un loc dedicat contemplării şi frumuseții. A încercat să-şi închipuie o lume a cărei inimă nu mai era Parisul, să-şi imagineze Parisul fără Palais du Louvre în mijloc. Muzeul fără lucrări de artă în inima sa... Imposibil!

I s-a părut că-l vede pe Luc clipind, la fel ca ea, dar el s-a îndepărtat în praful care lucea în aer precum lacrimile.

Spre zori, *Nike din Samothrace*, înaltă de aproape şase metri şi făcută din o sută optsprezece bucăți de marmură, a fost mutată de la locul său, din capătul de sus al scării Daru. Strălucise de dimineață, cu aripile de alabastru întinse, o zeiță care le amintea că luptele pot fi câştigate şi că oamenii nu purtau doar războaie, ci că ei izbuteau să creeze şi lucruri magnifice.

Au fost ridicate frânghiile ataşate de un cadru de lemn din jurul statuii, troliile s-au răsucit centimetru cu centimetru,

şi *Nike* s-a înălțat în aer. A fost aşezată pe o rampă construită deasupra scării şi, odată fixată, a fost coborâtă cu toate cele treizeci de tone ale sale.

Unii şi-au întors capetele şi şi-au acoperit ochii. Éliane abia mai putea respira. Xavier se afla lângă ea şi tot timpul – lung, lent, nesfârşit – necesar pentru mutarea lui *Nike* cincizeci şi trei de trepte mai jos i-a simțit inima bătându-i nebuneşte. Exclamațiile oamenilor amplificau fiecare clătinare.

Nike nu putea să cadă!

A simțit o atingere pe mână. Degetele lui Xavier s-au împletit cu ale ei. Ea nu şi le-a retras.

Încă trei trepte. Două... Ultima...

În cele din urmă, statuia a ajuns în siguranță la baza scării. Nu se făcuse zob.

Suspinul colectiv al celor strânşi să privească a fost cel mai dulce sunet, ca un imn, preluat de zidurile din piatră ale camerei goale, continuând la nesfârşit.

— Vreau să cred că e o promisiune, i-a spus Éliane lui Xavier, arătând din cap spre zeiță. Că războiul nu va veni şi că nu va muri nimeni.

— Şi eu aş vrea.

Nu îi dăduse drumul la mână.

Dar, lângă ei, părea că războiul deja începuse: în jurul statuilor prea mari pentru a putea fi mutate erau înghesuiți saci cu nisip, bucăți de lemn zăceau împrăştiate în jur, ca nişte rămăşițe după o explozie, şi oamenii treceau cu fețele posomorâte.

Dintr-odată a ştiut, aşa cum simţea când se îmbolnăvea Yolande şi ea se trezea în miez de noapte să-i pipăie fruntea, că promisiunea pe care o dorea avea să fie încălcată. Războiul *venea*. Era doar o chestiune de timp. Şi întrebarea era dacă vreunul dintre ei va putea, apoi, să privească cum *Nike* urcă iar scara, intactă, în viaţă, victorioasă.

Monsieur Jaujard le-a spus celor care fuseseră acolo toată noaptea să ia o pauză. Luc a dispărut să-şi viziteze noua iubită, iar Xavier şi Éliane au părăsit muzeul împreună, ţinându-se de mână.

Au mers prin Jardin des Tuileries, prin Place de la Concorde şi apoi prin Jardin des Champs-Élysées. La stânga lor, Sena curgea agale şi undeva se auzea un măturoi zgâriind dalele din piatră. Soarele se ivise ca o binecuvântare, castanii îşi ridicau exuberanţi braţele spre cer, iar păsările cântau serenade, acompaniate de percuţia blândă a fântânilor. Chiar şi florile dansau. Era o zi de toamnă aproape prea frumoasă pentru a fi adevărată şi natura arăta că e capabilă să creeze cea mai grandioasă operă de artă. Toate i-au dat curaj lui Éliane să întrebe ceva ce considerase a fi prea intim. Dar mâna ei o atingea pe a lui Xavier, mergeau foarte aproape, nu mai stăteau de o parte şi de cealaltă a unei mese, şi ochii lui o priveau, spunându-i multe lucruri intime şi personale. O făcea să simtă că, poate, existau părţi din Xavier menite numai pentru ea.

— Vrei să-mi arăţi picturile tale? a întrebat ea. Dacă nu eşti prea sătul de artă, după noaptea asta.

— Nu mă voi sătura niciodată de artă.

A strâns-o mai tare de mână.

Curând, au ajuns pe Rue La Boétie, iar Xavier a deschis uşa unei galerii numite Laurent's.

— Iată-te! a strigat un bărbat care arăta ca o versiune mai în vârstă a lui Xavier: înalt, cu părul negru vârstat cu cenuşiu, distins.

— Ea este Éliane Dufort, a spus Xavier. Şi el este tatăl meu, Pierre Laurent.

— În sfârşit, a zis bărbatul şi i-a strâns mâna cu multă căldură. Înțeleg că-ți place arta. Ai dori să arunci o privire?

A arătat spre pereții pe care atârna un tablou viu şi senzual, cu femei aproape dezbrăcate întinse pe sofale sau în fotolii, înconjurate de tapet colorat, cu vaze doldora de flori şi un material în culorile curcubeului. După noaptea ciudată în care golise un muzeu, să vadă atâta culoare şi lumină era ca şi cum ar fi avut parte de hrană vie.

— *Odaliscele* lui Matisse, a zis ea, apropiindu-se.

— O femeie care recunoaşte artiştii, a spus Pierre apreciativ.

Apoi, s-a topit precum terebentina în vopsea, lăsându-i pe Xavier şi pe Éliane să îşi țeasă drumul printre nuanțe de roşu, albastru şi verde-smarald.

— Este culoarea ochilor tăi, i-a spus Xavier despre cea din urmă nuanță, care scânteia mătăsoasă pe o pereche de pantaloni pictați. Nu mereu, s-a răzgândit apoi. Nu când lucrezi la restaurant. Dar acum aşa sunt.

— Fiindcă sunt cu tine.

Adevărul era greu de evitat.

Ochii lui Xavier scânteiau acum, foiță de aur peste negru. Culorile tablourilor păreau să iasă din rame şi să scânteieze în aerul dintre ei, nuanțele de roşu îi aprindeau obrajii lui Éliane.

Mâna lui Xavier a găsit-o din nou pe a ei.

— Picturile mele sunt sus. Dacă mai vrei să le vezi.

A încuviințat, iar ochii ei îi urmăreau mişcarea buzelor când vorbea. El i-a mângâiat cu privirea pometii şi gura.

A condus-o sus, unde, printre lucrările de artă, a văzut un colț luminos, lângă fereastră, plin cu tuburi de vopsea, un şevalet, cârpe murdare de pigment, o paletă plină de culoare. Xavier a arătat spre pânzele sprijinite de perete, şi ea s-a uitat printre ele, uluită: Luc zisese că prietenul lui se pricepea, însă era prea puțin spus. Ştiind cât de mult tânjea ea după bucuria de a picta, Xavier nu se lăudase niciodată cu abilitățile lui şi nu-şi pomenise munca. Cu lucrările lui în mâini, a simțit că o doare inima din cauza faptului că îi înțelegea prea bine reticența, apoi a simțit că înfloreşte când şi-a dat seama că el o *cunoaşte*. Şi îi pasă.

A realizat că nu spusese niciun cuvânt despre picturile lui şi că propria-i reticență nu era foarte uşor de citit.

— Îmi place asta în mod deosebit, a spus, oprindu-se la o pânză mai expresivă decât celelalte.

— Édouard de Rotschild a cumpărat-o. I-o livrez mâine.

— Rotschild, a repetat Éliane uluită.

Cei din familia Rotschild, inclusiv Édouard, deținеau o parte dintre cele mai importante colecții particulare de artă din țară.

— Uneori..., a început Xavier şi ea l-a privit în ochi, dându-i de înțeles că voia să-l asculte. Uneori, înconjurat de talentul de pe pereții de jos, mi se pare dureros de evident că sunt mai degrabă dăruit decât virtuoz. Că ar trebui să mă concentrez pe cumpărarea şi pe vânzarea virtuozității, şi nu pe atingerea imposibilului. Dar apoi vând un tablou cuiva precum Rotschild şi mă întreb dacă... dacă n-ar trebui să nu

fiu pragmatic. Dacă n-aş putea cumva să-mi croiesc un destin ca pictor. Mi-e greu să mă opresc.

— E greu, a confirmat Éliane. Dar cred că-i chiar mai greu să regreți ceva...

La care ai renunțat ca să-ți hrăneşti familia. Cuvintele îi sunau prea mult a plâns de milă, aşa că nu le-a rostit.

— Nu te opri, a zis în schimb şi a atins paleta, trecându-şi degetul peste râulețele lucioase de culoare uscată.

Încă o mână i s-a alăturat, fără să atingă vopseaua, ci pielea ei, dosul palmei, încheietura. Xavier s-a apropiat de ea, atât de aproape, încât îi auzea respirația, mai iute decât ar fi trebuit.

— Éliane.

I-a rostit numele de parcă era prețios. De parcă ea era prețioasă.

El şi-a ridicat mâna şi i-a atins fața, cu degetul mare - mângâindu-i încet pometele, ca o pensulă din păr de nevăstuică pictând cu multă căldură, nu cu pigmenți, pe pielea ei. Fiecare mişcare părea să dureze o eternitate. Între atingeri se scurgea prea mult timp față de ce şi-ar fi dorit ea.

Apoi, s-a întâmplat. Un sărut pe care ea l-a simțit până în vârfurile degetelor, până în degetele de la picioare, în fiecare celulă. Un sărut atât de frumos, încât i-a curs o lacrimă.

Xavier i-a şters lacrima şi a sărutat locul în care se aflase cu o secundă mai devreme. Ea a întors capul, dorindu-şi gura lui pe a ei şi corpurile lor îmbrățişate, mâinile ei pe spatele lui, mâinile lui cuprinzându-i fața, precum iubiții de aur strălucitori din extraordinarul *Sărut* al lui Klimt, cei doi care păreau să nu mai cunoască nimic altceva pe lume în afara persoanei iubite.

Apoi, de jos, s-a auzit vocea tatălui lui Xavier:

— Hitler a invadat Polonia.

Éliane a țâşnit pe uşa apartamentului şi şi-a găsit mama stând la masă, cu fața în mâini, plângând. S-a uitat lung. Mama ei nu plângea niciodată, nici măcar când se ardea pe brațe în cuptoarele din braserie.

Era şi Luc acolo. Şi tatăl lor. Luc a luat scrisoarea de pe masă şi i-a dat-o lui Éliane. Fratele şi tatăl ei primiseră ordin să se alăture armatei.

Angélique a spus cu glas tremurător:

— La radio au zis că, dacă Germania nu se retrage din Polonia până mâine la ora cinci, Franța şi Marea Britanie vor declara război.

— Va trebui să-ți foloseşti banii ca să cumperi tot ce trebuie, a zis tatăl lor, privind-o urât pe Éliane. Şi nici maestrul nostru nu va putea câştiga ceva din talentul lui artistic.

Sarcasmul din ultimele cuvinte ale tatălui său l-a făcut pe Luc să ridice brațul.

Éliane l-a împins pe fratele ei afară din apartament, în jos pe scări. S-au aşezat la baza lor, sub porticul de mahon, pe care scria 33 *Escalier*. Sticla spartă de la oglinzile aflate pe fiecare parte reflecta o lume făcută țăndări, iar un heruvim se apleca amețit deasupra lor, parcă gata să cadă. Éliane i-a dat fratelui ei o țigară şi şi-a aprins şi ea una.

— Serviciu militar, a zis Luc cu amărăciune. S-a zis cu visul meu de-a deveni un pictor de rangul lui Picasso.

Atunci, de ce, ar fi vrut să spună Éliane, *nu ai pictat mai mult, nu ai lucrat din greu în ultimul an? Cafenelele din Montparnasse erau mai atractive?*

El i-a zâmbit melancolic.

— Dacă aş fi ştiut...

Éliane s-a uitat la magazinele goale, la fuioarele subţiri de fum ce se încolăceau în lumina palidă a zorilor şi la braseria dărăpănată.

— Va trebui să renunţ la şcoală, nu? Voi lucra la Luvru şi la braserie şi atât.

Luc a încuviinţat.

— Mama n-are cum să se ocupe singură de braserie.

În noaptea aceea, în pat, Yolande s-a lipit de Éliane. Ginette, Jacqueline şi Angélique, la fel. Tatăl şi fratele lor porneau a doua zi să lupte în război, iar Éliane era cea care rămânea să-şi ţină familia în siguranţă. Le-a cântat surorilor „Au clair de la lune”[6], cântecul preferat al lui Yolande. Când Angélique a privit-o cu ochii ei întunecaţi, Éliane i-a zâmbit, parcă spunându-i: *Totul va fi bine*.

Curând, au adormit. Mai puţin Éliane.

Luc a dispărut devreme a doua zi de dimineaţă şi s-a întors chiar înainte de a se face ora la care trebuia să se prezinte la ordin. A scos un plic din buzunar.

— Xavier m-a prezentat lui Rotschild. I-am vândut un tablou.

Din plic s-au revărsat mai mulţi franci decât văzuse vreodată Éliane. Tatăl ei a înşfăcat banii. I-a sărutat, apoi şi-a sărutat fiul pe frunte, cuprinzându-l cu braţul pe după umeri. Angélique a ţipat de bucurie, iar fetele mai mici s-au strâns în jurul lor uitându-se la Luc, de parcă ar fi fost un

[6] „Voluntar” (fr., în original) (n. red.).

rege, iar mama lor s-a lăsat pe un scaun şi s-a holbat de la bani la fiul ei, nevenindu-i să creadă.

— I-ai vândut un tablou lui Rotschild? a întrebat Éliane şi a izbucnit în râs.

Aveau bani. Şi Luc, un client înstărit. Un vis născut din cenuşa zilei de ieri.

— Am zis eu că eşti un maestru.

Tatăl lor i-a ciufulit părul lui Luc, fără să mai arate nicio urmă din sarcasmul de ieri.

— V-am luat tuturor câte ceva, a spus Luc.

Apoi tânărul le-a oferit surorilor mai multe pachete, iar fetele au ţipat de bucurie în timp ce scoteau la iveală cadouri potrivite mai degrabă pentru modelele artiştilor: bijuterii, ciorapi de mătase, exemplare din *Vogue*.

— Poți avea tu grijă de bani, i-a spus lui Éliane. Este cadoul tău.

El a rânjit, iar Éliane a simțit un junghi de ciudă, fiindcă nu-i cumpărase şi ei ceva. Dar senzația a dispărut aproape imediat deoarece să aibă grija banilor era cel mai practic cadou.

— Ce tablou era, maestre? l-a întrebat, tachinându-l.

— Cu mine şi cu una dintre modele. I-am zis *Îndrăgostiții*. Cred că-i un tablou al iubirii.

Un tablou al iubirii... Cuvintele au făcut-o să-şi amintească senzația buzelor lui Xavier pe ale ei, nu mai departe de ieri. Se întâmplaseră atât de multe de atunci! Ce se va întâmpla cu ea şi cu Xavier acum, că Franța era în război? Abia începuseră, şi acum...

Éliane a încercat să-şi amintească tabloul descris de fratele ei, dorind să se gândească în continuare doar la iubire, nu la război. Existau multe tablouri cu modele în studioul lui din Montparnasse, dar, de obicei, erau prezentate zăcând pe canapele şi aproape dezbrăcate, ceea ce ea nu credea c-ar fi fost pe gustul lui Rotschild.

— Nu-mi amintesc, a zis ea. Aş vrea să-l pot vedea.

— Doar dacă reuşeşti să intri în conacul Rotschild.

— Sunt mândră de tine, i-a spus ea. Ştiam eu că vei fi celebru.

— Va trebui să te pleci în faţa mea când mă voi întoarce victorios, fiindcă îi voi învinge pe nemţi şi-mi voi face un renume ca pictor, a spus Luc, râzând.

A râs şi ea.

— Ai grijă de tine. Şi...

A ezitat, întrebându-se o clipă dacă voia să spună asta.

— Ai grijă de tata.

— Se descurcă şi singur, a răspuns Luc.

Şi a plecat.

În seara aceea, în timp ce mama lui Éliane prelua îndatoririle soţului la braserie, Éliane nu se gândea deloc cum să servească la mese. Ochii ei ţâşneau spre uşă la fiecare clopoţel.

În sfârşit, Xavier a sosit, mai devreme decât de obicei. Războiul diminuase apetitul parizienilor şi restaurantul era pustiu. Éliane a simţit că zâmbeşte cu toată faţa când i-a văzut părul negru, ochii întunecaţi, începutul de barbă. Era extraordinar de frumos. Înainte să îi vorbească, l-a sărutat îndelung.

În cele din urmă, şi-a sprijinit fruntea de a lui.

— Am uitat să-ți spun „bună seara”, i-a zis ruşinată de nerăbdarea ei.

El i-a zâmbit.

— Ar trebui să ne spunem mereu „bună seara” aşa. De fapt, a murmurat el, cu buzele lipite de ale ei, nici eu nu te-am salutat. Ar trebui s-o fac.

Şi a sărutat-o din nou, cu pasiune.

— Mulțumesc că l-ai dus pe Luc la Rotschild, i-a spus, după ce s-a tras un pic înapoi, cât să poată vorbi, cu trupul încă lipit de al lui. N-ar fi cumpărat un tablou de-ale lui fără recomandarea ta.

— Fără Luc, nu te-aş fi cunoscut, i-a răspuns Xavier. Aşa că îi eram dator.

I-a mângâiat o buclă scăpată din agrafe.

— Ştiai că îmi place la nebunie părul tău?

S-au aşezat la o masă, față în față, iar distanța dintre ei a devenit un spațiu care se cerea umplut în permanență: picioare care se ating, o Gauloise pe care i-o aprinde el, degetele lor care se atingeau uşor, ca o pensulă cu vârful fin, ce trasează o linie pe pânză – şi Éliane se întreba cum de pânza nu tremură, aşa cum tremura ea.

Timp de multe luni după aceea, au fost vremuri ciudat de frumoase. Nu era tocmai război. Naziştii erau departe. Francezii îl numeau *drôle de guerre*, „război în glumă”, râzându-şi de Hitler. Nu se schimbase nimic, cu excepția întunericului absolut pe timp de noapte, a absenței lui Luc şi a tatălui lor şi a tumultului de sentimente ale lui Éliane pentru Xavier.

A continuat să lucreze, chiar dacă Luvrul era acum un muzeu cu puține de oferit în materie de artă: doar sculpturile prea mari pentru a fi mutate şi cam zece la sută dintre tablouri rămăseseră. *Monsieur* Jaujard o păstrase pe Éliane, fiindcă ştia că avea nevoie de bani. Ea îl ajuta să țină legătura cu diversele castele franceze în care fuseseră depozitate operele de artă de la Luvru.

Într-o seară de iarnă, după ce a plecat de la Luvru, s-a apropiat agitată de apartament, ştiind că trebuia să vadă ce fac surorile ei înainte de a începe munca la braserie. Tatăl lor era acasă, într-o permisie de două săptămâni, şi asta încinsese spiritele. Dar nu a auzit nimic în timp ce urca scările. Chiar şi fără prezența tatălui lor, într-o seară normală, la ora şase, Angélique ar fi urlat la Yolande sau Yolande ar fi chicotit după vreo şotie pe care i-o făcuse surorii sale. Era doar tăcere.

Lui Éliane nu-i venea să creadă ce a văzut când a deschis uşa. Angélique amesteca într-o oală, Ginette lucra la matematică, la masă, Jacqueline punea farfurii şi tacâmuri pentru cină, iar Xavier stătea pe podea cu Yolande în poală şi-i citea o carte.

Zgomotul uşii închizându-se a făcut ca toată lumea să se întoarcă şi să se uite la Éliane cu vinovăție. Nu a spus nimeni nimic.

Apoi, Xavier s-a ridicat şi Yolande i-a alunecat din poală. Cravata şi haina de la costum şi le aruncase pe un scaun. Purta pantaloni şi o cămaşă care fuseseră cândva călcate şi curate, dar acum erau boțite. Avea mânecile suflecate, iar ceasul lui din argint arăta în mijlocul apartamentului sărăcăcios ca o bijuterie furată.

— Voiam să plec înainte să ajungi acasă, a spus el, privindu-şi ceasul.

Expresia lui se potrivea perfect cu a lui Angélique: era a unei persoane care făcuse ceva rău şi ştia că fusese prinsă.

Éliane s-a întors spre Angélique, fără cuvinte. De ce stătea Xavier pe podeaua apartamentului lor, citindu-i surorii lor o poveste, când trebuia să fie la muncă?

Angélique a pus lingura jos şi mâinile în şolduri.

— M-am dus la galerie şi i-am zis să vină, a spus ea.

— Ce ai făcut?

Ochii lui Éliane au trecut de la Xavier la sora ei.

Éliane nu-i ceruse nici măcar o dată ceva lui Xavier. Era mulţumită că el nu-i oferea niciodată bani, fiindcă n-ar fi acceptat. Ocazional, cumpăra mărunţişuri pentru surorile ei: un zmeu pentru Yolande, o carte pentru Ginette, un măr proaspăt pentru Jacqueline, o agrafă pentru Angélique. Dar să-i fi dat bani ar fi însemnat milă şi caritate şi ar fi făcut-o să-i fie inferioară. Ar fi făcut-o să fie slabă. Avea atât de puţine cu care să se mândrească, dar se mândrea cu grija pe care le-o purta surorilor ei.

— M-am dus la Luvru, a zis repede Angélique. Dar nu e deschis, aşa că n-am putut intra. Şi...

S-a oprit, cu sentimentul de remuşcare colorându-i obrajii.

— Eu am creat problema, deci trebuia să o rezolv.

Angélique a privit-o pe Yolande protector, cu afecţiune, şi lui Éliane i s-a strâns inima.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat ea, cedând puţin şi - apropiindu-se de Xavier.

Angélique a ridicat din umeri.

— I-am zis tatei ceva ce nu trebuia.

— Te-a lovit?

Xavier s-a întins să o ia pe Éliane de mână.

Din câte ştia, doar pe mama şi pe ea le lovea tatăl său când se înfuria. Dacă începuse să o lovească şi pe Angélique, Éliane nu putea continua să lucreze cât era el acasă. Şi ar fi rămas fără bani.

— Nu. Dar a aruncat pe podea toată mâncarea pe care o adusese sus pentru cină. Yolande era flămândă. Toate eram, a adăugat Angélique, cu Yolande alături. Aşa că m-am dus la Xavier şi i-am cerut de mâncare.

Éliane a încercat să se desprindă de Xavier, dar el nu a lăsat-o. De fapt, a cuprins-o cu braţul de talie, de parcă ar fi vrut să o ţină mereu aproape.

— Dar nu ne-a dat doar mâncare.

Vocea lui Angélique era sfidătoare, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca sora ei să o certe.

— A venit aici şi a avut grijă de toate fetele, cât timp am făcut eu curat.

— Angélique, a zis Éliane.

Exista deja prea multă furie în familia ei. Nu voia să contribuie şi ea. S-a apropiat de sora ei şi a îmbrăţişat-o.

— Mulţumesc că ai rezolvat totul.

Angélique a început să plângă. Éliane i-a mângâiat părul şi a liniştit-o, în timp ce Xavier punea cu polonicul supă în castroane şi le aşeza în faţa celorlalte surori, păstrând un castron pentru Angélique.

— Ar trebui să mănânci, i-a spus Éliane surorii ei, şi...

A scos din plic câţiva bani din cei pe care i-i dăduse Luc şi i-a spus lui Angélique să le cumpere fetelor îngheţată după

cină. Angélique a privit-o de parcă înnebunise. Dar poate că o înghețată o dată la şase luni îi dădea lui Yolande ceva frumos la care să se gândească, dacă mâncarea tot era raționalizată. Éliane îl avea pe Xavier, dar Yolande n-avea nimic, nici măcar păpuşi, doar o mamă surmenată şi înțelegerea față de lume a unei copile de cinci anişori.

— Trebuie să cobor, le-a spus surorilor. Deja am întârziat. Somn uşor.

A părăsit apartamentul împreună cu Xavier. El s-a oprit pe casa scării şi s-a întors spre ea cu ochii întunecați, un amestec de emoții: grijă, furie şi o tandrețe atât de aparte, încât era tot ce-şi dorea să vadă. I-a atins tâmpla, trecându-şi degetele prin părul ei. Ea a tresărit şi se aştepta să spună ceea ce spera să nu audă niciodată: *Lasă-mă să te ajut!* Dar el a zis doar:

— Te iubesc, Ellie.

Doamne, avea să plângă. Dar nu voia asta. S-a întins spre el, a simțit căldura care izbucnea între trupurile lor şi l-a sărutat mai profund ca niciodată, iar el a lipit-o de perete, ca să fie cât mai aproape unul de celălalt.

După o clipă lungă, el s-a retras, înroşindu-se, cu ochii - lucindu-i în nuanțe de albastru, de auriu, de verde şi de roşu – toate culorile fulgerau în ochii lui căprui.

— Nu mă pot abține, Éliane, a şoptit el. Apoi a întrebat-o uşor ezitant: Asta înseamnă că mă iubeşti şi tu?

Ea a râs şi l-a sărutat iar, înainte să răspundă.

— Chiar trebuie să mai întrebi? Fireşte că da. Mai mult decât orice.

Zâmbetul lui, pe care ea îl crezuse cândva frumos, era sublim acum.

— Te iubesc, Xavier.

— Sunt atât de multe lucruri pe care le vreau acum, Ellie, a spus el. Dar ce vreau, mai mult decât orice, este să te duc departe de apartamentul ăsta şi să mă asigur că nu te mai întorci.

Ea a încremenit şi a închis ochii. Oferta de ajutor de care îi era groază se apropia.

Dar el i-a ridicat bărbia şi i-a sărutat pleoapele, până când ea a deschis din nou ochii.

— Ştiu că nu poți, a zis el blând. Este unul dintre motivele pentru care te iubesc. Eşti cea mai altruistă persoană din câte cunosc. Dar astă-seară te conduc la braserie şi rămân acolo până când intră măcar un client, fiindcă ai întârziat şi ştiu ce se întâmplă când întârzii. Nu e mare lucru, față de milioanele pe care-aş fi în stare să le fac pentru tine. Aşa că te rog să-mi permiți.

Acum plângea. Din cauza amintirii lui Yolande, care stătuse în poala lui, cu obrazul lipit de pieptul lui, aşa cum nu stătuse niciodată cu tatăl lor. Din cauza iubirii inexplicabile a lui Xavier. Din cauză că el încerca să facă tot ce putea, fără să depăşească limita, din respect pentru ea.

— Mulțumesc, i-a spus.

— Aş face totul pentru tine, Éliane.

Şi ea l-a crezut.

CAPITOLUL 3

Apoi, a venit luna mai 1940. Germanii au atacat Belgia şi ameninţau Franţa de la nord. La Notre-Dame s-a ţinut un priveghi şi moaştele Sfintei Genoveva au fost purtate pe străzi. Éliane a privit împreună cu surorile ei, sprijinind-o pe Yolande pe şold, cum a trecut sicriul cu osemintele sfinte. Era mic. Un Panzer l-ar fi strivit sub şenilele sale blindate ca pe o furnică. *Nu face asta*, şi-a spus, în timp ce Yolande îşi încolăcise braţele în jurul gâtului ei. *Nu te gândi la ce-ar mai putea strivi germanii.*

Guvernul promisese că, în ciuda unor înfrângeri, aveau să rămână la Paris, pe poziţii. Xavier părea îngrijorat şi îi spunea în fiecare zi că o iubeşte. Ea îi răspundea la fel.

Dar, apoi, naziştii au intrat în Franţa.

Nu se ştie cum, la Paris teatrele şi cluburile de noapte şi-au continuat activitatea, dar străzile s-au umplut cu refugiaţi din nord, fiindcă oraşele Arras şi Amiens căzuseră deja. Armata britanică a fugit acasă şi i-a lăsat pe francezi să se apere singuri. Bubuiturile tunurilor nu se mai opreau, ameninţarea avioanelor era mereu prezentă deasupra capetelor, iar războiul le călcase deja pragul. Dar niciun soldat francez nu se zărea prin oraş. Doar civili, şi nu mulţi, fiindcă majoritatea parizienilor fugise deja. Mai întâi, la sfârşitul lunii mai, plecaseră cu maşinile personale cei bogaţi, însă acum, chiar şi familii precum cea a lui Éliane plecau. Éliane n-avea idee unde erau Luc şi tatăl ei: să fie cu armata franceză, care fusese învinsă, în nord? Sau fuseseră luaţi prizonieri, ca atâţia alţii?

Câteva dintre întrebări au primit răspuns într-o seară, când mergea acasă prin *passage*. O mână pusă pe braţul ei a tras-o în golul de sub scări.

— Luc! a strigat ea. Ce cauți aici?

Apoi, i-a văzut fața. Era hotărâtă. Orice urmă din fratele ei cel lipsit de griji dispăruse.

— Sunt dezertor, a zis el cu amărăciune. Guvernul francez nu mai merită alte cadavre. Dar trebuie să plecați spre sud. Naziştii vor intra în Paris în câteva zile.

Éliane a clătinat din cap.

— Trebuie să rămân, a spus ea. Cineva trebuie să lucreze. Le voi trimite bani tuturor.

— Ştiam că vei spune asta. De aceea nu ți-am zis imediat că tata a fost luat prizonier, alături de zeci de mii de soldați. Voiam să alegi să rămâi, nu să rămâi fiindcă aşa crezi că trebuie.

Éliane a ridicat mâna şi a atins obrazul pe care tatăl ei îl lovise de atâtea ori. S-a gândit la el o secundă, sperând ca el să nu sufere prea tare, apoi gândurile i s-au întors la surorile şi la mama sa.

— N-avem de ales, a spus ea. Celelalte vor pleca de dimineață.

— Eu voi mai petrece o noapte în Montparnasse.

Fața lui sumbră spunea, mai degrabă, că va profita de plăceri cât mai existau, nu că se va bucura de ele.

Éliane a ştiut că-şi doreşte şi *ea* ceva de care să se bucure.

Nu s-a dus la braserie. A mers la galeria lui Xavier şi i-a şoptit ceva la ureche.

— Eşti sigură? a murmurat el.

— Da.

La scurtă vreme, stătea lângă el într-o cameră de hotel: o frumoasă clădire de epocă, de pe malul stâng al Senei, cu perdelele din voal fluturând fermecător la fereastră.

— Te iubesc, i-a spus Xavier, în timp ce degetele lui îi mângâiau fetei obrajii.

— Şi eu te iubesc, a şoptit ea, aproape neajutorată, pentru că era imposibil să exprime în cuvinte tulburarea din trupul şi din mintea sa, tot ce simțea ori de câte ori era cu el.

Xavier a scos din buzunar un pachet şi i l-a întins.

— Pentru fiecare sticlă se folosesc zece mii de flori de iasomie de Grasse şi douăzeci şi opt de duzini de trandafiri de mai.

Éliane a desfăcut ambalajul şi a găsit o sticlă pătrată, umplută cu un lichid de culoarea ambrei, pe care scria *Joy*[7]. A scos dopul şi a inhalat parfumul, aproape la fel de îmbătător ca al lui Xavier.

— Se produc doar cincizeci de sticle pe an, a continuat el. Deci, aproape nimeni altcineva nu va mirosi ca tine. Asta înseamnă că te voi găsi mereu.

Éliane s-a apropiat de el.

— Orice s-ar întâmpla, a încheiat Xavier.

Ea a pus jos parfumul.

Apoi, s-a întors, el a răsucit-o, dându-i laoparte părul lung, blond şi deschizându-i un nasture de la rochie. I-a mângâiat pielea pe care i-o dezgolise la baza gâtului. Apoi, a desprins următorul nasture: mai multă piele de explorat pentru el.

---

[7] „Bucurie” (engl., în original) (n. red.).

Cum era posibil să supravieţuiască? Corpul ei era deja în flăcări şi nici măcar nu o sărutase încă.

— Xavier, a şoptit, iar el a sărutat-o uşor pe umăr.

Mai era un nasture. El l-a desfăcut, apoi şi-a îndreptat atenţia spre pielea de sub material. Ea a simţit că moare. Cu o mişcare rapidă, şi-a scos rochia peste cap şi a lăsat-o să cadă pe podea.

Atât de multă piele pe care el să o descopere, mai întâi cu degetele, apoi cu buzele! Părţi ale corpului ei despre care nici nu şi-ar fi imaginat că ar fi erogene s-au transformat în tărâmuri de plăcere hedonistă: cotul, lobul urechii, osul şoldului, scobitura spatelui. Abia dacă şi-a dat seama că era întinsă lângă el pe pat. Se gândea doar la cât de mult îl iubea şi la cum se asigura el că ei îi place tot ce se întâmplă, că îi place prima dată cu un bărbat. Va fi singurul cu care va face asta. Până la sfârşitul veacurilor, al lui va fi unicul trup pe care voia să-l cunoască.

A ridicat privirea spre ea, i-a zâmbit şi a fost suficient s-o facă să alunece, rostogolindu-se, către ceea ce simţea că arde nu departe. I-a atins faţa, suficient de apăsat încât să-l tragă în sus, astfel încât buzele lor să se întâlnească, pentru prima dată de când intraseră în cameră.

Apoi nu a mai existat nimic dincolo de Xavier şi Éliane, de goliciunea lor bruscă şi arzătoare, de jindul după ceva şi inexprimabil, şi imposibil de atins, ceva atât de copleşitor, că aproape i s-a făcut frică.

A adormit după aceea, iar când s-a trezit, i s-a tăiat respiraţia văzându-l pe Xavier la fel, cu părul lui şaten foarte închis şi ochii aşijderea, cu urma întunecată de pe obraji şi bărbie, cu buzele curbate, dar şi diferit, având o expresie intensă, mai concentrată ca niciodată.

El a pus o cutie pe pernă.

— Pentru tine.

— Nu poți să-mi tot dai lucruri, Xavier, i-a spus cu blândețe, dar ferm.

— Ți-am dat doar două lucruri, i-a răspuns. Parfumul şi asta. Ştii cât de greu a fost să nu-ți ofer mai mult în lunile astea? Cât de greu a fost să nu-ți ofer totul? Îți aparține, dacă-l vrei.

Felul în care a rostit ultimele cuvinte, „dacă-l vrei”, a făcut-o să dezlege panglica, să desfacă hârtia şi să scoată capacul. O fulgerare rapidă de albastru, un caboşon rotunjit, cu o stea albă prinsă în interior, două diamante tăiate pătrat pe fiecare parte şi o verigă din aur alb.

— Este un safir-stea, a spus Xavier, scoțând inelul din cutie. Are douăsprezece raze, ceea ce-l face mai rar şi mai frumos. Dar nu la fel de frumos ca tine.

A zâmbit şi i l-a strecurat pe inelarul mâinii stângi.

— Vrei să te căsătoreşti cu mine, te rog?

Ultimele două cuvinte, tremurul de vulnerabilitate din ele, de parcă bărbatul acela chipeş, fermecător, încrezător s-ar fi temut că l-ar putea refuza, au făcut-o să se îndrăgostească de el mai mult decât crezuse că este posibil.

L-a sărutat, suspinându-şi răspunsul, *Da, sigur că da*, printre buzele lui, şi apoi s-a întâmplat din nou. Săruturi. Trupuri. Mâini. Guri. Îşi imagina că a doua oară va fi o dezamăgire, că nu se va putea compara cu prima. Dar a depăşit-o.

Când s-a trezit iar, era după miezul nopții, iar Xavier stătea pe pervaz, cu perdelele fluturând în jurul lui precum nişte fantome. O privea atât de atent, de parcă ar fi încercat să şi-

o întipărească în minte. Aşa că ea i-a zâmbit, a coborât din pat şi s-a dus spre el. Dincolo de ei erau oraşul, luna, artiştii care vorbeau cu furie despre artă şi război în cafenele.

Mâinile lui Xavier i-au cuprins şoldurile şi a tras-o mai aproape de el.

— Nu... nu ştiu cum să-ți spun asta.

A închis ochii, iar ea a simțit un junghi în inimă. Părea să-l doară totul în interior.

— Ce este? a întrebat ea, atingându-şi buzele de ale lui, ca să alunge orice-l făcea să se simtă aşa.

El a deschis ochii. Erau mai negri decât orice noapte.

— Plec. În Anglia...

Şi-a trecut mâna prin păr, furios.

— Tata închide galeria de aici.

Éliane a făcut un pas în spate.

— Azi am aflat.

Cuvintele lui groaznice, de necrezut, au continuat.

— Trebuie să plecăm mâine. Vin nemții, Ellie. Vor ajunge curând, în ciuda a ceea ce se spune la radio, în ciuda a ceea ce afirmă guvernul. Toți cei care pot părăsesc Parisul. Aş vrea să te pot lua cu mine, dar...

S-a oprit, silindu-se, parcă, să dea crezare cuvintelor care au urmat:

— Încă putem avea tot ce ne dorim. Doar că s-ar putea să dureze mai mult.

Ellie. Doar el îi spunea aşa. Până acum, adorase felul în care suna cuvântul pe buzele lui.

Capul ei s-a mişcat dintr-o parte în alta, descompunând ce credea că auzise şi încercând să reformuleze cuvintele, să creeze ceva care să nu-i facă inima să i se zbată în piept, ca nişte pumni de copil care băteau în ritmul lipsei sale de înţelegere.

— Pleci? l-a întrebat, vorbele fiindu-i precum urmele unor şoapte.

— Mai este o ultimă navă din Bordeaux. Trebuie să mă asigur că tata ajunge în siguranţă în Anglia...

— Dar..., l-a întrerupt, apoi s-a îndepărtat mai mult de el, - poticnindu-se, dezechilibrată de durere şi de înţelegerea bruscă. Ştiai că vei pleca înainte de seara asta! *Ştiai*! Dar n-ai zis nimic.

El şi-a întins mâna, dar ea nu voia să fie atinsă.

— Dacă nu-mi ajut tatăl să iasă, va fi blocat...

Râsul lui Éliane era ca un tăiş care spinteca noaptea.

— Blocat? *Quelle horreur*[8]. Ca bieţii francezi care n-au o casă în Londra la care să fugă.

A simţit lacrimi fierbinţi pe obraji.

— Cum îndrăzneşti? Cum îndrăzneşti să-mi spui acum, după tot ce tocmai s-a întâmplat?

Şi-a smuls inelul de pe deget atât de brusc, încât şi-a zdrelit pielea.

— Cum de-ai îndrăznit să nu-mi spui asta mai întâi? a zis cu o voce abia perceptibilă.

---

[8] „Ce grozăvie!” (fr., în original) (n. tr.).

— N-am putut, a şoptit el. N-am vrut să stric seara asta. Să stric totul.

Seara era mai mult decât stricată. Era transformată în cenuşă.

Poate că, dacă ar fi privit în altă parte, în podea, şi nu în ochii ei, ar fi putut să-l urască. Dar el o privea în continuare, neclintit, ca să poată vedea iubirea strălucind în ochii lui precum stelele. Asta a durut-o mai mult decât orice. O iubea, dar o părăsea.

Şi nu o iubise suficient încât să-i spună înainte. Trupul lui contase mai mult decât inima ei.

Nu mai înjurase niciodată, nimic mai mult de *zut*[9] sau *mon Dieu*[10], şi nu-i spusese „ticălos” nimănui, dar cuvântul a zburat acum de pe buzele ei:

— *Tu es un salaud*![11] Şi un laş!

I-a aruncat inelul, care l-a lovit în umăr şi apoi a căzut zăngănind pe podea.

Éliane şi-a tras rochia peste cap, apoi a năvălit afară, jurând să nu plângă niciodată, nu din cauza lui. Căci nu merita.

Când s-a întors acasă era aproape dimineaţă. I-a găsit pe Luc, pe mama şi pe surorile ei strânşi în jurul mesei, aşteptând-o. Ştia că Luc le spusese că trebuie să plece. Nimeni nu a întrebat-o de ce era palidă sau unde fusese.

— Éliane trebuie să vină cu noi, a spus Yolande.

---

[9] „La naiba” (fr., în original) (n. red.).

[10] „Dumnezeule!” (fr., în original) (n. red.).

[11] „Eşti un ticălos!” (fr., în original) (n. tr.).

Éliane şi-a smuls inima înapoi de la Xavier şi le-a dăruit-o din nou surorilor sale.

Erau mai preţioase decât orice *Nike* şi orice *Mona Lisa*, iar dacă operele fuseseră trimise departe, şi surorile ei trebuiau să plece.

— Vă voi trimite bani să vă luaţi o grămadă de îngheţată, a spus, dându-i mamei sale plicul cu banii de la Luc pe care reuşise să-i pună deoparte.

— De unde vom şti ce să facem fără tine? a întrebat Angélique, cu buza tremurându-i, ca a lui Yolande.

Éliane le-a îmbrăţişat pe amândouă.

— Veţi şti, fiindcă v-am învăţat totul.

S-a silit să zâmbească, iar Angélique, fie binecuvântată, a zâmbit şi ea, prefăcându-se că înţelege gluma. Yolande a fost convinsă să creadă că plecau într-o aventură.

Familia Dufort n-avea maşină, aşa că singura opţiune era trenul. Au aşteptat zile în şir în gară, fără să poată prinde vreun loc în vagoanele supraaglomerate. Zile de stat pe vine, cu Yolande urlând în braţele lui Éliane, în timp ce sute de avioane din Luftwaffe[12] zburau pe deasupra lor şi bombardau cartierele industriale ale Parisului. Parcă erau tunete. Éliane simţea că îi tremurau braţele şi picioarele şi ştia că, în ciuda dezminţirilor oficiale, naziştii aproape intraseră în Paris. Surorile ei nu puteau fi acolo când ajungeau.

Fumul negru se înălţa deasupra lor, ascunzând soarele. Printre urlete şi ţipete, Éliane a auzit o femeie plângând,

---

[12] Forţele aeriene militare ale Germaniei în cel de-Al Doilea Război Mondial (n. red.).

fiindcă auzise că nemții măcelăresc copii, castrează bărbați, violează femei. *Nu*, voia să strige. *Nu*. Nu era posibil.

Un bubuit brusc a despicat văzduhul. Toată lumea țipa, ascunzându-se, fără să ştie ce va cădea asupra lor. Angélique, Ginette şi Jacqueline şi-au unit suspinele cu ale lui Yolande, ținându-se de Éliane şi aproape răsturnând-o.

Ea şi-a privit mama.

— Trebuie să plecați, a spus, arătând spre mulțimea de oameni care mergeau spre sud.

Mama ei a încuviințat. Éliane a sărutat-o pe obraji.

Apoi, a sărutat-o pe Angélique, al cărei păr blond era acoperit de o eşarfă şi ai cărei ochi albaştri erau măriți de groază. Jacqueline, cu părul întunecat, strângea mâna mamei lor. Ginette avea bucle roşcate, care-i săltau pe umeri. În sfârşit, Yolande, cea blondă ca un heruvim. Éliane aproape că nu-i putea da drumul, aproape că nu putea privi cum e târâtă de mama lor, aproape că nu reuşea să rămână pe loc, cu un zâmbet înghețat pe chip, şi îi venea să fugă după ele.

Când nu şi-a mai văzut familia, Éliane s-a aşezat pe jos în gară, sughițând de plâns.

Luc o aştepta în apartament.

— Ce facem? a întrebat ea, căci i se părea prea linişte fără cele patru surori gălăgioase.

— Deocamdată aşteptăm. Dar, în curând, dacă va trebui, o să luptăm.

Singura cale de a afla adevărul era să asculte radio Stuttgart. Postul i-a spus lui Éliane că Pétain, vicepremierul francez, aşa-numitul erou de la Verdun, minținse. Guvernul Franței nu rămăsese pe poziții. Fugiseră în stațiunea Vichy

şi declaraseră Parisul oraş deschis, lăsându-l fără apărare. Lăsându-i pe Éliane şi pe ceilalţi care rămăseseră în capitală la mila armatei germane.

Ce avea să se întâmple? Éliane a încercat să nu se gândească la ce spusese despre nazişti femeia din gară. A găsit cel mai tăios cuţit din braserie, la fel şi Luc, deşi ea ştia că acele cuţite n-ar putea nici măcar zgâria un Panzer şi n-ar fi de niciun folos împotriva unei arme de foc.

Apoi, ea şi Luc au aşteptat lângă fereastra deschisă a apartamentului, privind. Afară nu era nimeni. Mai bine de jumătate din populaţie plecase, gările erau închise, spitalele evacuate, magazinele aveau obloanele trase, chioşcurile de ziare erau pustii, iar străzile aşteptau, dezolate, şi alţi trecători decât câinii abandonaţi.

— Cum e posibil? a murmurat către fratele ei.

Era vară în Paris. Ar fi trebuit să stea într-o cafenea, la soare, bând cafea şi inhalând fum de ţigară, ameţită de parfumul trandafirilor care înfloreau extravaganţi în Jardin du Palais Royal. În schimb, nu simţea decât duhoare de ars şi cenuşa hârtiilor oficiale distruse înainte ca miniştrii să fugă. Parisul se afla sub giulgiul cerului aprins şi toată lumina fugise odată cu conducătorii.

— Nu ştiu, a răspuns Luc dezolat.

Ea şi-a şters faţa şi şi-a privit mâna plină de cenuşă, de parcă s-ar fi transformat şi ea însăşi, din acuarelă viu colorată, în schiţă în cărbune. În spate, radioul urla că germanii aveau să ajungă curând în Paris. Nu aveau să se înregistreze violenţe decât dacă poporul le declanşa. Atunci, nemţii aveau să riposteze.

Éliane şi Luc şi-au privit cuţitele. Arătau ca nişte jucării.

— Toți parizienii trebuie să rămână în case timp de patruzeci şi opt de ore! a anunțat radioul.

La scurtă vreme, motoarele motocicletelor s-au turat în tăcerea care se lăsase. La geamurile câtorva apartamente de pe partea opusă a străzii se aflau oameni care stăteau, la fel ca Luc şi Éliane, încremeniți de teamă. Fragmente de cuvinte în germană au început să invadeze aerul de afară, iar cenuşiul s-a întins peste pânzele multicolore care alcătuiseră cândva Parisul. Difuzoarele bubuiau:

— Ați fost trădați de guvernanți! Orice act de agresiune față de armata germană va fi pedepsit cu moartea!

Astfel, războiul s-a sfârşit, într-un fel, nu prin luptă acerbă şi voință implacabilă, ci prin fugă.

Éliane dorea să închidă ochii şi să oprească totul. Dar, când a închis ochii, l-a văzut pe Xavier la fereastra cu perdele albe, spunându-i că pleacă. Pentru câteva secunde, s-a bucurat că o făcuse. Era anglo-francez. Englezii şi germanii erau încă în război. Jumătatea lui britanică ar fi putut să îi condamne pe el şi pe tatăl său. Dar felul în care-i spusese că pleacă şi sincronizarea oribilă erau trădări care dureau mai rău ca niciodată.

— Xavier a plecat, i-a spus ea lui Luc, încercând să sune sec, de parcă nu conta.

Dar vocea îi era răguşită din cauza lacrimilor pe care refuza să le verse.

Luc şi-a strecurat mâna într-a ei şi a strâns-o. Ea i-a răspuns. Luc era tot ce-i mai rămăsese.

După ce au trecut cele patruzeci şi opt de ore, Éliane i-a spus lui Luc că va ieşi.

— *Monsieur* Jaujard s-ar putea să mă aştepte la lucru. Crezi că ne vom întoarce toţi azi la muncă, la fel ca-n oricare altă zi?

— Nu ştiu. Eu nu pot ieşi. Sunt în continuare dezertor. Doar dacă nu cumva s-a terminat războiul şi nu ne-au zis la radio.

— Cât timp vor mai fi germani în Paris, războiul continuă, a spus Éliane ferm.

Şi-a luat poşeta şi s-a strecurat pe scări, prin *passage*, pe trotuar. Pe fiecare clădire atârnau svastici roşii şi negre, groteşti. Panzerele se plimbau pe Rue de Rivoli. Existau deja semne în germană, care le indicau ocupanţilor drumul spre noile cartiere generale din hotelurile de lux. Dacă naziştii puseseră semne însemna că intenţionau să rămână.

Se gândise că nu putea simţi mai multă disperare. Greşise.

— *Mademoiselle*, a spus un om într-o franceză cu accent german, şi Éliane s-a lipit de un zid, văzând un soldat în uniformă germană.

— După dumneavoastră, a continuat acesta, arătându-i să-şi continue drumul.

Ea s-a făcut nevăzută.

La Luvru, s-a lăsat în scaun, cu fruntea sprijinită în palmă.

O atingere pe umăr a făcut-o să tresară.

— Familia ta? a întrebat *monsieur*.

— Au plecat.

— Bine.

— *Mona Lisa* este în siguranţă?

— Da. A fost mutată la Loc-Dieu, o abație. Cândva, se numea *Locus Diaboli*, „locul diavolului”, a spus încet *monsieur* Jaujard.

Éliane a clătinat din cap.

— Eu cred că locul acela e acum Parisul.

Nu după mult timp a fost semnat armistițiul. Războiul se terminase, pare-se. Éliane refuza să creadă, dar nu conta. Franța a fost tăiată în bucăți, una ocupată, zona în care locuia ea, şi una aşa-zis liberă, cea guvernată de la Vichy, unde spera ca mama şi surorile ei să-şi fi găsit adăpost. Aştepta disperată o scrisoare de la ele. Nu a sosit niciuna. Dar aveau bani pentru câteva săptămâni. Aveau să scrie când le trebuiau mai mulți, s-a gândit ea.

Iunie a devenit iulie. Teatrele şi magazinele s-au redeschis. Afişe care-i îndemnau pe oamenii abandonați în Paris să se încreadă în germani umpleau oraşul. Bicicletele şi căruțele au înlocuit maşinile pe străzi. Radiourile şi ziarele franceze erau închise, iar altele, aprobate de germani, le-au luat locul. Nemții păreau să ocupe oraşul complet.

Şi apoi...

Parizienii au început să revină din sud. Dar nu şi Yolande. Nici Angélique, sau Ginette, sau Jacqueline. Nici mama ei.

Éliane verifica zilnic cutia poştală. Era mereu goală. *Scrie-mi, Angélique*, se ruga în fiecare seară. *Scrie-mi şi spune-mi unde sunteți*.

Braseria a rămas închisă. Éliane a rămas la Luvru. Acum, erau doar ea şi Luc, aşa că le ajungeau banii pentru mâncare. Éliane ar fi dat totul pentru veşti de la surorile ei. Dorința de a şti era de nestăvilit şi o rodea pe dinăuntru.

În fiecare zi, glasurile surorilor ei parcă răsunau, fantomatice, în apartament: Angélique certând-o pe Yolande să se îmbrace mai repede, Ginette citindu-i surioarei o poveste, Jacqueline încercând să cânte pentru Yolande „Au clair de la lune”, şi Yolande spunând: *O vreau pe Éliane*.

— Şi eu te vreau, *chérie*, a şoptit Éliane în apartamentul gol.

Într-o seară, s-a întors de la Luvru şi şi-a găsit fratele îmbrăcat în negru, cu o geantă în mână.

S-a oprit în uşă şi l-a privit.

El s-a uitat pe geam, nu la ea, şi a înjurat.

„Plec”, spusese Xavier, cu aceeaşi expresie ca a lui Luc. De parcă ştia că-i va frânge inima.

Dar poate că Luc pleca fiindcă...

— S-au întors? a întrebat ea, grăbindu-se să intre şi să o strige pe Yolande.

Luc a înjurat din nou.

Lipsa de zgomot din apartament şi absența chicotelilor, icnetelor şi crizelor erau înnebunitoare.

— Au trecut patru luni de când au plecat, a spus Luc, vorbind mai blând ca niciodată. Nicio scrisoare. Ar trebui să aibă nevoie de bani. Să scrie să le trimiți. Dar n-au făcut-o. Ştii ce înseamnă asta, nu?

Éliane a închis ochii. Dar nu îşi putea bloca mintea. Punea imagini lângă cuvintele citite în ziare sau auzite la radio despre drumurile care ieşeau din Paris, în iunie, devenite fluvii de oameni care fugeau spre sud. O mulțime densă, sufocantă, a disperării.

Éliane a clătinat din cap, dar Luc făcuse deja o breşă în speranța ei şi permisese îndoielii să se strecoare.

Germanii opriseră coloanele de civili care fugeau din Paris şi cauzaseră busculade. Cei care nu fuseseră împuşcaţi fuseseră călcaţi în picioare. Prea mulţi oameni, prea puţină mâncare. Cadavrele se întindeau pe marginea drumurilor ca spicele secerate, scriseseră ziarele.

Şi-a dus mâna la gură, dar tot i-a scăpat un suspin.

Cum de-o putuse face pe Yolande să creadă că porneşte într-o aventură? Cum de putuse Éliane să rămână în siguranţa relativă a Parisului şi să le lase să plece?

— Ar fi trebuit să ia copiii, a spus ea.

Cu siguranţă, ochii lui Yolande erau mai frumoşi decât picturile.

— Ar fi trebuit să ia copiii la castele şi abaţii, să-i ţină în siguranţă. Nu operele de artă.

S-a întors către geam şi şi-a lipit palmele şi fruntea de el, privind spre ceea ce fusese cândva un oraş al artei, al afecţiunii feroce de soră şi al primei iubiri. Acum, că poleiala fusese îndepărtată, se vedea tot ce era dedesubt, lucruri despre care nu ştiuse: laşitatea lui Pétain, ambiţia letală de neoprit a naziştilor, morţile surorilor ei.

Cum jeleşti patru fete pierdute înainte să crească mari?

L-a auzit pe Luc apropiindu-se şi a văzut pe pervaz urmele ude ale lacrimilor ei, alături de altele, pe care nu le vărsase.

— Pleci, a şoptit.

— Mă alătur Forţelor Franceze ale lui de Gaulle. Nu mai sunt pictor.

A sărutat-o pe frunte şi a îmbrăţişat-o strâns, însă nu destul de îndelung.

Apoi a plecat la luptă.

Înainte, nu fuseseră decât cuvinte. Acum, era ceva ce trebuia să facă şi ea, pentru ca Angélique, Jacqueline şi Ginette să o ierte. Ca să o ierte Yolande.

— *Brule en enfer, monsieur* Adolf[13], a spus. Pentru ce i-ai făcut familiei mele, voi găsi o cale de a te face să arzi în iad.

CAPITOLUL 4

Luvrul era un loc în care amintirea operelor de artă pierdute încă dăinuia în dreptunghiurile de var de pe pereți. Apartamentul lui Éliane era plin de alte amintiri: părul blond al lui Yolande încâlcit într-un pieptăn, florile lui Angélique de pe pervaz, care se ofileau în ciuda apei pe care le-o punea cu generozitate Éliane. Parfumul dăruit de Xavier. În fiecare seară, se străduia să reziste tentației de a deschide sticla şi de a mirosi parfumul, încerca să-şi închidă inima la cuvintele lui: „Te voi găsi mereu, orice s-ar întâmpla."

Dar nu voia să fie găsită de cineva de care nu o separau doar Canalul Mânecii, ci şi laşitatea.

Ca să scape de amintiri, se ducea zi de zi la Luvru şi rămânea acolo până după căderea nopții, ocupată cu telefoane şi hârtii despre colecțiile muzeului găzduite acum

[13] „Să arzi în iad, domnule Adolf" (fr., în original) (n. tr.).

în castele. Nu zâmbea nimănui, doar lui *monsieur* Jaujard, şi vorbea cu naziştii de pe stradă doar dacă era nevoie şi mereu în franceză, chiar dacă ştia suficientă germană să converseze, căci limbile străine şi arta mergeau mână-n mână. Studiase italiana şi germana la École, iar, cum bunica lui Xavier era nemţoaică, el o învăţase mai mult în timpul *drôle de guerre*, gândindu-se că putea fi important.

Viaţa se târa mai departe, cu Éliane privind şi aşteptând o insurecţie a francezilor, care să-i dea afară pe nazişti şi să îi trimită în Germania cu coada între picioare. Aştepta ocazia de a-şi ţine promisiunea de a lupta.

Dar nu se întâmpla nimic. Toată lumea era resemnată, de parcă parizienii ar fi crezut că aşa va fi viaţa mereu. Era aproape cel mai rău lucru.

Spre sfârşitul lui octombrie era la biroul ei de la Luvru, când a auzit zgomotul cizmelor care alergau pe podelele din marmură. Un neamţ cu un pistol s-a proţăpit în faţa ei, iar alţi oameni înarmaţi au început să strige spre ea şi spre *monsieur* Jaujard.

Ea a sărit de pe scaun şi s-a dat înapoi, lipindu-se de dulapuri.

— Ce vreţi? a întrebat tremurând, cu ochii la arme.

Nu a răspuns nimeni. Doar au dat-o laoparte şi au deschis dosarele, au scos hârtiile şi, în cele din urmă, şi-a dat ea seama, au furat documentele pe care le-au găsit despre inventarul făcut la ordinele lui *monsieur* Jaujard. Un inventar la care-i spusese lui Éliane să lucreze cât mai lent, al operelor de artă de la Luvru ascunse în toată Franţa. Măcar, s-a gândit ea, încercând să se consoleze, nici ea, nici *monsieur* Jaujard nu scriseseră codul de pe lada cu *Mona Lisa*. Cel puţin, nu exista un dosar complet cu locurile în care erau tablourile. Toate informaţiile existau doar în capul

lui *monsieur*. Germanii aveau doar piese împrăştiate dintr-un mozaic complex.

Din fericire, s-a terminat totul în mai puțin de zece minute. Cizmele s-au retras. Ea s-a lăsat în scaun, a închis ochii şi s-a întrebat dacă avea să se obişnuiască vreodată cu apropierea teribilă a atâtor puşti. Cum de putea arta să provoace raiduri cu arma scoasă? Naziştii o să revină când o să-şi dea seama câte informații lipseau?

Monsieur Jaujard i-a spus să plece acasă, dar ar fi fost mai rău să revină într-un apartament gol. Aşa că i-a pregătit o cafea şi au vorbit despre artă.

A doua zi, un reprezentant al Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg, sau ERR, un detaşament despre care Éliane îl auzise pe *monsieur* Jaujard vorbind cu groază, căci avea misiunea de a „salva" operele de artă din teritoriile cucerite de germani, a vizitat Luvrul. *Monsieur* se întrebase dacă naziştii aveau să definească „salvarea" diferit față de cum ar fi făcut-o el. Éliane nu îşi făcuse griji, căci operele de la Luvru erau deja în siguranță şi nu necesitau „protecția" nazistă. Dar raidul din urmă cu o zi o făcuse să se întrebe dacă era naivă când îşi imagina că germanii aveau să lase în pace comorile din Musées Nationaux.

Reprezentantul ERR a intrat în biroul lui *monsieur* Jaujard şi a închis uşa. Éliane s-a aplecat să citească ultimul comunicat de la una dintre numeroasele agenții germane, dar ochii ei se tot mişcau spre uşa închisă, în spatele căreia se afla un nazist a cărui misiune era să ia operele de artă în custodie.

În cele din urmă, uşa s-a deschis. *Monsieur* Jaujard a arătat-o pe Éliane.

— *Mademoiselle* Dufort vă va ajuta cu plăcere. Apoi i-a spus lui Éliane: Unele opere de artă vor fi duse la Musée Jeu de

Paume. Am permis să se facă un inventar. O vei ajuta pe curatoarea galeriei, pe *madame* Valland, cu inventarul.

„Cu plăcere”?! Nu i-ar fi ajutat cu plăcere pe nemți să alcătuiască alt catalog de opere. Dar, prin chipul lipsit de expresie, *monsieur* încerca să-i transmită ceva.

Apoi, către reprezentantul ERR, *monsieur* Jaujard a spus:

— *Mademoiselle* Dufort nu vorbeşte germana.

Éliane a strecurat scrisoarea scrisă în germană sub un teanc de hârtii.

L-a urmat pe nazist afară, dincolo de Arcul de Triumf, încă maiestuos, în ciuda înfrângerii. Apoi, în Jardin des Tuileries, trecând de *Diana, zeița vânătorii*, care era gata-gata să scoată o săgeată din tolbă. Dacă Diana ar fi fost mai mult decât o sculptură! Éliane aproape că a simțit că zâmbeşte de cât de ridicolă era sperând la ajutor de la o statuie. Dar şi-a păstrat zâmbetul pentru sine, bucurându-se de unul dintre rarele momente de umor într-o lume care-i furase toată lumina.

Au traversat Grande Allée, unde ulmii desfrunziți se conturau în cărbune pe cer. La Jeu de Paume, care găzduia Musée des Écoles étrangeres contemporaines, s-au oprit. Acolo se aflau mai mulți soldați cu arma la umăr, care-i cereau însoțitorului să le arate documentele şi-l întrebau cine era Éliane.

Ea nu a mai simțit că-i vine să zâmbească. De ce-ar fi fost muzeul păzit de oameni înarmați?

Ce-a găsit înăuntru a făcut-o să rămână cu gura căscată. Jeu de Paume fusese închis de când intraseră germanii în Paris, dar acum era mai aglomerat decât Les Halles în zi de târg. Cutii şi lăzi care conțineau opere de artă erau aşezate în teancuri precare, dar superbe pe podea. De colo până colo

mişunau bărbaţi, studiind picturile şi strigând. Două sculpturi rococo din secolul al XVIII-lea stăteau neconsolate şi total nelalocul lor într-un muzeu care fusese cândva dedicat artei străine contemporane.

Când s-a întors să privească, Éliane s-a ciocnit de un bărbat înalt, care purta cea mai stranie uniformă pe care o văzuse vreodată: pe jachetă erau svastica şi... simbolul Crucii Roşii! Bărbatul a încremenit, cu chipul pe jumătate ascuns de chipiu, cu expresia greu de citit din cauza ochiului de sticlă care o privea sec.

— *Mademoiselle!* a răcnit.

— Colonele von Behr.

Soldatul care o adusese pe Éliane a salutat şi a început să vorbească în germană, explicând că *monsieur* Jaujard o trimisese pe Éliane să ajute la inventar.

Colonelul von Behr era, din câte ştia ea, şeful ERR. Când a auzit cuvântul „inventar", s-a întors dinspre Éliane spre o femeie ai cărei ochelari cu ramă întunecată îi umbreau chipul. Sorta o ladă de lucrări şi nota într-un carneţel.

Von Behr s-a apropiat de ea şi i-a închis carneţelul.

— Niciun inventar. *Désolé*,[14] a adăugat el, cu un zâmbet lipsit de compasiune.

Către omul care o adusese pe Éliane, von Behr a spus:

— Trimite-o înapoi. Doar *madame* Valland poate rămâne.

A arătat spre femeia cu ochelari, despre care Éliane ştia că fusese curatoarea respectată de la Jeu de Paume înainte de ocupaţie.

---

[14] „[*Îmi pare*] rău"; „[*Sunt*] dezolată" (fr., în original) (n. red.).

— Cineva care cunoaşte clădirea trebuie să fie curatorul ei.

Ochii lui Éliane au străbătut sala. Atâtea picturi! De unde? Nu erau din depozitele Luvrului, de la Chambord şi Loc-Dieu şi Valençay. Niciuna nu fusese la Luvru.

Apoi a văzut un tablou în ulei, cu un bărbat care ţinea un glob celest, cu chipul luminat de soarele care pătrundea pe fereastră şi de frumuseţea propriilor gânduri. Era *Astronomul* lui Vermeer. Proprietatea lui Édouard de Rotschild. Dar iată-l acolo, sprijinit de perete. O cizmă germană a trecut pe lângă el, lovindu-l.

— Oh, nu! a exclamat întinzându-se spre el, dincolo de teama de naziştii strânşi în sală, pentru a-l salva înainte să fie distrus. Nu trebuie să stea pe podea.

— Nu? a întrebat sec von Behr.

Un tânăr blond, purtând o jachetă nazistă şi pantaloni, cu o cravată care-l strangula, exact deasupra unor nasturi bine lustruiţi, cu părul doar o imitaţie palidă a galbenului soarelui şi cu ochii de o nuanţă nedefinită, între albastru şi verde, a ridicat privirea de la hârtie şi stilou. A întrebat-o timid, în franceză:

— Aveţi cunoştinţe de pictură, *mademoiselle*?

Éliane a încuviinţat.

Blondul i s-a adresat lui von Behr, cu roşeaţa din obraji - adâncindu-se cu fiecare frază.

— Nu există o arhivă să ne ajute cu verificarea. Sunt multe de catalogat. Va dura prea mult, şi el va veni curând. Oricine cunoaşte tablourile ne-ar fi de mare ajutor.

Când a încheiat, avea obrajii roşii ca sfecla şi privirea pironită în podea.

Colonelul von Behr a ridicat bărbia lui Éliane.

— Vorbeşti germana? a întrebat în aceeaşi limbă.

Éliane l-a privit tâmp.

— Dacă nepotul meu te vrea aici, rămâi, a continuat el în franceză. Poți s-o ajuți pe *madame* Valland. Ea îmi spune că muzeul e prea mare pentru a fi condus fără sprijin. Îi vei fi de folos nepotului meu.

A spus ultima propoziție cu un zâmbet. Totul fusese rostit cu insolență.

Éliane a încercat să nu se cutremure. Ştia că el va simți. Dar a dat greş.

Expresia din ochiul viu al lui von Behr a trecut de la amuzament plictisit la răceală de oțel.

— Aşa cum i-am zis şi lui *madame* Valland, nu vei vorbi despre munca ta. Nimeni de la Luvru n-are voie să intre. Nimeni nu păşeşte aici fără permis. Ai văzut gărzile afară.

Şi-a tras degetul şi bărbia lui Éliane a căzut, supusă. A privit-o pe *madame* Valland. Nicio reacție.

— Mulțumesc pentru asistentă, i-a spus *madame* Valland colonelului, zâmbind. Sunteți prea bun.

Éliane a privit-o lung pe *madame*, care era franțuzoaică şi n-ar fi trebuit să-i zâmbească unui german.

Von Behr a plecat, iar *madame* Valland a vorbit cu bărbatul care era nepotul lui.

— Văd că avem o livrare nouă, *monsieur* König. Poate că...

Acesta a întrerupt-o, nu nepoliticos ca unchiul lui, ci ferm.

— Carnețelul, vă rog. L-ați auzit pe unchiul meu. Nu va exista un inventar.

Madame Valland i-a dat carnețelul.

— Vă rog să faceți rost de permis pentru *mademoiselle*...

König a privit-o întrebător pe Éliane.

— Éliane Dufort.

— Pentru *mademoiselle* Dufort. Arătați-i muzeul. Atât.

După ce König a plecat, zâmbetul s-a topit de pe fața lui - *madame* Valland şi Éliane a profitat să întrebe:

— De ce am nevoie de permis pentru o galerie de artă?

— Va trebui să-l arăți gărzilor când intri şi ieşi, zi de zi. Dar întrebările sunt periculoase. Nu mai întreba nimic şi îți va fi bine.

I-a făcut semn lui Éliane să o urmeze. Părea un şoarece: mică, insignifiantă, uşor de trecut cu vederea, chiar dacă era mai înaltă decât Éliane şi avea cu vreo douăzeci de ani în plus, în costumul ei negru, cu ochelarii rotunzi şi părul şaten strâns în coc.

— Tot ce trebuie să ştii e că germanii nu îşi pot goli singuri coşurile de hârtii. Sau să schimbe becurile. Noi vom face asta. Deocamdată, poți face ordine în galeriile de la parter. Îndepărtează toate ambalajele desfăcute. König şi ceilalți ca el vor face restul.

Restul, adică...?

Éliane nu a întrebat. În schimb, a completat un formular pentru permis şi a început să facă ordine. Cele cinci galerii mici din spatele muzeului erau pustii, aşa că a început de acolo.

S-a rotit în cerc, încet, privind operele de artă din jur, şi şi-a amintit o discuție avută cu *monsieur* Jaujard. Păruse trist, aşa că Éliane îl întrebase de ce, iar el spusese: „Un nou

ordin a fost emis şi cere salvarea operelor de artă deținute de evrei, care au fost declarate bunuri fără proprietar. Ordinul spune că evreii nu au niciun drept. Că sunt...” Vocea îi coborâse şi devenise atât de subțire, încât Éliane fusese nevoită să se apropie, în timp ce el se chinuia să spună cuvintele groaznice. „Că sunt ca vitele. Că sunt în afara legii, inclusiv a Convenției de la Haga. Aşadar, proprietățile lor sunt ale nimănui şi pot fi confiscate de germani.”

„Ca vitele...”

„În afara legii...”

Hors de tous droits! „Fără niciun drept”!

Cum o fi, s-a gândit Éliane, *să se spună despre tine asemenea lucruri, doar din cauza Dumnezeului pe care ai ales să-l venerezi?*

Inima îi bubuia în piept când a întins mâna către *Astronom*. Rotschild era evreu. Dar nu i-ar lua nimeni tablourile, nu? Era un bărbat bogat şi important, cu o colecție de artă fără pereche.

Poate că era un fals.

Éliane s-a lăsat pe vine să privească pictura. Era un tablou despre care aflase la cursurile ei de artă, dar pe care n-avusese niciodată şansa de a-l privi de aproape. A observat imediat cum fuseseră folosite nuanțele de maro şi negru pentru a evoca misticismul căutătorului de cunoştințe din centrul tabloului, un bărbat care ar fi putut, din greşeală, să vadă prea multe în globul său celest şi să-şi piardă capul.

Oare vedea şi ea prea multe? În depărtare s-au auzit paşi. Inima lui Éliane a bătut şi mai repede.

A întors tabloul. Pe spate, ascunzând sigiliul familiei Rotschild, era o svastică.

Mai multe cizme şi tot mai multe... A pus cu grijă *Astronomul* în ladă, lângă o duzină de alte opere de artă de renume mondial. Se părea că toată colecția lui Édouard de Rotschild fusese adusă la Jeu de Paume, o galerie condusă acum de naziști înarmați. Nu-şi imaginase, când îi spusese *monsieur* Jaujard despre „salvarea" bunurilor evreilor, că se referise la asemenea tablouri. De aceea făcuse *monsieur* inventarul? Ca să se ştie ce alte feluri de violență aveau loc în această nouă Kristallnacht, „Noapte de Cristal"?

Éliane a adunat vrafuri de hârtii, în timp ce voci germane îi umpleau urechile. „Vorbeşti germana?" o întrebase von Behr. Tăcerea ei sugerase că nu. *Monsieur* Jaujard le spusese că nu, deşi ştia că vorbea. „Ascultă", şi-a spus.

— *Fräulein*, te rog să iei ăsta, i-a spus în franceză omul pe nume König, întrerupându-i meditația.

I-a pus în brațe un tablou acoperit cu un cearşaf.

— Locul său este la etaj, chiar în capăt.

Éliane a urcat şi a ajuns în ultima galerie. A aşezat tabloul pe jos, lângă un Dali, apoi a îndepărtat cearşaful şi a văzut că purtase în brațe un Picasso: o femeie pe plajă, goală, în stil neoclasic, cu chipul voios, scăldat de soare. Éliane a privit prin sală şi a văzut mai multe picturi moderniste: Matisse, van Gogh, Braque.

A auzit din nou paşi în spate. Corpul i-a încremenit la exterior, dar în interior totul se mişca mai repede: inima, sângele, respirația.

Din fericire, era *madame* Valland.

— Sala este pentru ceea ce ei numesc „artă degenerată”, a spus ea sumbru. Führerului nu-i place nimic modernist, nimic care nu întruneşte o duzină de alte criterii fără legătură cu arta, conectate doar de scrupulele unui om stricat. Eu i-am zis Salle des Martyrs.

„Sala martirilor”!

Madame Valland a dispărut şi lui Éliane i s-a părut că vorbiseră pereţii sau femeile din tablouri, sau artiştii care le făcuseră, spunându-i că nimic nu era ceea ce părea a fi şi că va trebui să descopere singură răspunsurile, din moment ce nu putea pune întrebări. Şi-a amintit jurământul ei – să arzi în iad – şi că dorise ca naziştii să ardă pentru ce-i făcuseră familiei sale. Poate că acolo, în acel muzeu ciudat, găsea o cale să se ţină de cuvânt.

A doua zi, a trecut pe lângă şirurile de uniforme naziste din faţa Hôtel de Crillon şi Hôtel de la Marine. Deasupra ei, Obeliscul Luxor din centrul Place de la Concorde împungea cerul, parcă încercând să pătrundă prin cenuşiul de oţel şi să găsească promisiunea albastrului, pe care o căuta şi ea. Dar tot ce cădea asupra ei era ploaia persistentă, ca o perdea, înnoroind cărările din Tuileries şi pătrunzând prin pielea pantofilor lui Éliane. Cizmele lungi şi negre ale paznicilor din Luftwaffe, postaţi lângă Jeu de Paume, erau ca smoala picurată pe un tablou de Monet.

Éliane a încercat să nu privească. A lăsat capul în jos şi s-a gândit la trei lucruri: nu pricepea germana, era acolo pentru surorile ei şi trebuia să vadă totul, fără a spune nimic. Astfel, trebuia să afle de ce luaseră naziştii atâtea opere valoroase şi le aduseseră la Jeu de Paume. Ce avea să facă odată ce afla nu ştia sigur, dar, pentru că era deja destul de greu să afle, doar la asta se putea gândi.

Paznicii i-au privit lung permisul, dar asta nu a iritat-o la fel ca în urmă cu o zi. Scopul îi servea drept scut. König a ajuns imediat după ea şi i-a spus politicos paznicului:

— Poate intra. Avem treabă.

Éliane l-a urmat în muzeu.

— Aţi dormit bine, *mademoiselle*? a întrebat-o el.

Éliane a încuviinţat, apoi a observat roşeaţa uşoară din obrajii lui König. Să i se adreseze îl făcea să roşească. Ea a înghiţit şi a simţit un gust amar.

În ciuda intenţiei de a nu părea surprinsă şi de a-şi păstra calmul, i-a fost greu să nu fie uluită de ceea ce cuprindea muzeul. Covoare somptuoase, proprietatea cuiva din familia Rotschild, decorau podelele. Scaune Ludovic al XV-lea cu tapiţerii somptuoase stăteau lângă seturi de fotolii Directoire mai înguste, tot ale familiei Rotschild. Vaze de Sèvres, figurine de Meissen şi Dresda, vase Celadon orientale, argintărie lustruită şi ceasuri aurite, care ticăiau răbdătoare, împodobeau dulapuri din secolul al XVIII-lea. Tapiserii de Aubusson cu subiecte pastorale atârnau pe pereţi, iar ferestre cu vitralii se sprijineau, nerespectuos, de stâlpi.

În fiecare galerie prin care trecea vedea acelaşi lucru: pereţi invizibili sub excesul de opere de artă. Parcă toate colecţiile din galeriile Seligmann, Wildenstein şi Bernheim-Jene, galerii de lângă cea deţinută de tatăl lui Xavier, se aflau acolo. Atât de multe capodopere laolaltă într-o expoziţie care ar fi fost imposibil de cuprins într-un singur muzeu! Dar Éliane nu a simţit niciun fior de încântare fiindcă le putea atinge. A simţit aceeaşi groază care-i făcea stomacul ghem, a auzit aceeaşi întrebare încăpăţânată în minte: de ce erau acolo?

A auzit pe cineva păşind în spatele ei.

— *Incroyable*![15] a exclamat *madame* Valland, deşi nu era deloc uluită.

Lui Éliane i s-a părut că distinge o notă de disperare în glasul ei, aproape insesizabilă, precum craniile ascunse de pictorii olandezi într-o natură statică – avertismentul din mijlocul maiestuozității. Şi a văzut pe fața ei altceva decât supunere şi obedienţă: o nelinişte severă i se citea dincolo de ochelari.

Chiar atunci, von Behr a pătruns în sală şi Éliane ştia că nu îl putea lăsa să vadă stupoarea de pe fața lui *madame* Valland. Aşa că s-a întors şi s-a prefăcut că se împiedică de piciorul unei mese. Un clinchet scurt de sticlă a sunat alarma în momentul în care încărcătura de vaze din cristal de pe tăblie s-a cutremurat. *Madame* şi-a smuls ochii de la un Rembrandt.

— Proasto!

Von Behr a plesnit-o pe Éliane, la fel ca tatăl ei. A acceptat lovitura fără să tresară.

— Găseşte pe cineva mai îndemânatic, a lătrat el la *madame*.

— Aş irosi timp să-l pregătesc, a spus ea, cu acelaşi zâmbet servil. O voi învăța să fie mai atentă.

Von Behr şi-a trecut ochii peste chipul şi corpul lui Éliane.

— Mă îndoiesc că vom găsi pe cineva la fel de tânăr şi decorativ.

---

[15] „Incredibil!” (fr., în original) (n. red.).

A părăsit sala şi Éliane şi-a dat seama că era salvată, deocamdată. Zâmbetul lui *madame* i-a fost de folos.

— *Merci*, a şoptit ea.

— Şi eu îți mulțumesc, a răspuns *madame* Valland încet.

Apoi a spus tare:

— Îndreaptă vazele, *mademoiselle* Dufort.

Von Behr a reapărut cu un grup de bărbați în halate albe, care au început să şuşotească, uluiți de obiectele adunate.

— Vreau să fie totul catalogat şi organizat, a răcnit von Behr. Şi repede. Avem oaspeți importanți care vor veni curând şi vor să vadă o expoziție, nu haos. König, a lătrat el, şi tânărul a făcut un pas în față. Tu eşti şeful. Ilse!

O femeie blondă, cu un zâmbet mieros şi un carnețel pentru dictare, a făcut un pas în față.

— În biroul meu, i-a spus colonelul, rotunjind fermecător vocalele. Avem treabă.

— Dar, unchiule...!

König a ridicat mâna să-l oprească pe von Behr.

— Avem nevoie de referințe. Atât de multe opere sunt franceze, iar noi nu suntem experți în arta lor.

— Nu există referințe, s-a răstit von Behr. Foloseşte-ți creierul. Credeam că sunteți istorici de artă.

Obrajii lui König ardeau când s-a întors la locul lui. A văzut-o pe Éliane privindu-l şi, din fericire, în loc să-şi pună întrebări despre curiozitatea ei, a roşit şi mai mult şi s-a uitat în pământ.

De îndată ce von Behr şi secretara au plecat, Éliane, încă îndreptând vaze, a ascultat cu atenție plângerile. Von Behr

ştia la fel de multe despre artă ca orice ţăran de rând. Singura „muncă” pe care o făcea în birou cu secretara era... fizică. Erau prea multe opere pentru a putea fi catalogate corect. Oare von Behr dorea să-i spună *Reichsmarschall*-ului că un tablou era de Boucher, dacă era, de fapt, de Courbet?

„Numai un prost ar încurca un Boucher cu un Courbet”, s-a gândit Éliane. Courbet n-ar fi pictat o Calisto dezbrăcată, pe cale să fie violată de Jupiter, la fel cum n-ar fi pictat o menajeră făcând curăţenie în muzeu. Era singura persoană prezentă care ştia ceva despre arta franceză? Era posibil să-i servească drept avantaj în căutarea răspunsurilor la întrebările pe care le avea.

Dar altă întrebare se adăuga acum la mia pe care o avea deja. Bărbaţii îl menţionaseră pe *Reichsmarschall* şi era unul singur: Hermann Göring, adjunctul lui Hitler. De ce-ar fi vizitat un nazist cu atâta prestanţă un muzeu minor, când avea probabil lucruri mai importante de făcut?

Explicaţiile i-au scăpat în ziua aceea şi toată iarna, în timp ce soseau zilnic camioane încărcate cu obiecte de artă. Lucrări de Monet, Sisley, Degas, Fragonard, Velásquez, Tiţian, Rubens, Boucher, van Gogh, Renoir sau Gauguin. Atât de multă artă, că devenea aproape banală. De parcă Atena însăşi, patroana artelor, ar fi străbătut galeriile, bucurându-se de orgia estetică. Istoricii de artă în halate albe, ca nişte chirurgi care măsurau membre, îngrijeau sala de aşteptare a sufletelor pierdute, încercând şi nereuşind adesea să le organizeze pe şcoli sau pe ani, sau într-o categorie, să decidă care erau imorale şi astfel să le trimită în Sala martirilor. Éliane păstra totul în minte, fără să ştie la ce avea să-i fie de folos informaţia, dar incapabilă să nu facă nimic.

Totuşi, iarna brutală a pus curând capăt ambițiilor sale de a face şi altceva în afară de supraviețuire. Alimentele se raționalizau, dar, pentru a primi cupoane, trebuia să stai la coadă la primărie. Prima dată, Éliane a aşteptat cinci ore la o coadă lungă, care a înaintat doar puțin, şi a renunțat. De atunci, l-a plătit pe unul dintre copiii unui vecin să stea la coadă pentru ea, aşa cum erau obligați să facă mulți alți parizieni.

Nu doar pentru cupoane se stătea la coadă. Ci şi pentru mâncare. Aproape toți banii ei s-au dus când a trebuit să-l plătească pe acelaşi copil să stea la coadă ca să cumpere mâncare pentru ea, în timp ce prețurile urcau vertiginos.

Toată toamna se îndopase cu piersici şi struguri. Nu mai voia să vadă piersici în viața ei. Dar, în iarnă, măsura zilele după ce putea procura copilul vecinului. Mereu un colț de pâine şi nişte *café nationale,* „cafea națională” – un amestec de năut şi ghindă pisate.

În unele zile, „un cartof”, spunea el şi i-l dădea, iar ea zâmbea. Un cartof, pâine şi imitație de cafea. Îi ajungeau, constatase ea.

Dar, a doua zi, el spunea „un păstârnac”, şi ea trebuia să se abțină să nu mârâie.

A fiert păstârnacul în seara aceea, privindu-l lung şi dorindu-şi să se transforme în ou. Nu mai văzuse un ou de aproape două săptămâni şi îi lăsa gura apă numai când se gândea la o omletă. Dar păstârnacul a rămas neschimbat, iar gustul lui apos a făcut-o să se ducă devreme la culcare. Experiența o învățase că uneori somnul învingea durerile foamei.

O dată pe săptămână, cel mult, băiatul apărea cu o bucată de carne, atât de mică, încât îi încăpea în palmă. Erau cele mai bune zile. În serile acelea, mânca aproape o oră, tăind

fâşiuță cu fâşiuță, păstrându-le pe limbă şi mestecându-le încet. Dar, apoi, carnea se termina şi ea rămânea singură în apartament. Fără bucățile de carne care s-o distragă, iarna intra şi mai aspră prin geamurile cu obloanele trase şi o făcea să tremure. Nu se mai găseau cărbuni pe nicăieri.

A recuperat o carte veche despre artă, ascunsă de tatăl ei într-o nişă din spatele oglinzii de pe peretele din dormitor, şi şi-a trecut mâna peste copertă, cerându-i scuze. Nu a deschis-o să privească înăuntru, ci a rupt-o în două şi i-a dat foc. Apoi, a făcut repede baie şi s-a pregătit de culcare. S-a strecurat sub pătură, cu haina, eşarfa, mănuşile şi un şal împletit pe cap. Focul deja se stinsese.

Avea mâinile roşii. Îi pulsau, degerate. Stomacul îi protesta. Ploaia izbea geamul. Un nazist a strigat *Achtung!*[16] pe stradă. Éliane a închis ochii şi a încercat să se gândească la lucruri plăcute. Nu a reuşit.

A doua zi de dimineață s-a târât din pat tremurând, cu mâinile arătând cumplit. Avea lămâi şi a tăiat una în opt bucăți, ca pe o portocală, a cojit-o, a închis ochii şi a îndesat-o în gură, obligându-se să înghită şi să mestece. A sorbit nişte apă, apoi a mâncat următoarea bucată de lămâie, apoi următoarea, până când a terminat.

Înainte să plece la muncă, a udat napii, morcovii şi cartofii pe care-i cultiva în ghivece, la geam. Nu avea spațiu pentru câte şi-ar fi dorit, dar, în câteva zile, credea că ar putea fi gata de cules, şi atunci şi-ar fi putut adăuga un morcov la dietă. Sau poate folosea câte o legumă din fiecare soi şi îşi făcea supă. Ar fi trebuit să îi ajungă toată săptămâna, dar îşi imagina cum ar fi fost să mănânce o supă fierbinte, înainte de masa principală, din cartof şi pâine.

---

[16] „Atenție!” (germ., în original) (n. red.).

Şi-a dat seama că închisese ochii, de parcă ar fi visat la cele mai grandioase plăceri. Hohotul ei de râs a răsunat straniu în apartamentul gol. A plecat, urând tăcerea care-i răspundea. Mirosul iepurilor pe care-i creşteau vecinii ei şi-i găteau umplea casa scării.

În acel moment nu prea îi păsa de opere de artă.

CAPITOLUL 5

La muzeu, unde nu se gândise c-ar putea găsi ceva care să-i mai domolească disperarea, *madame* Valland a scos doi cartofi dintr-o sacoşă şi i i-a dat.

— Pentru tine.

— Nu pot să-i iau, a protestat Éliane, chiar dacă nu-şi dorea decât să mănânce pe loc cartofii cruzi.

— Grădinile Luvrului sunt acum grădini de legume, a spus *madame*, punând cartofii pe birou. Dacă te opreşti în fiecare seară la Cour Carré, te va aştepta un coş.

Îi venea să plângă pentru nişte cartofi. Cândva, îşi păstrase lacrimile pentru a deplânge moartea şi suferinţa; acum plângea pentru mâncare şi prietenie.

— Mulţumesc, *madame*, a şoptit Éliane.

Lângă cartofi au apărut două ouă.

— Am rude la țară şi-mi trimit mâncare. N-o pot mânca singură pe toată.

Éliane a întins un deget să atingă coaja ouălor, să se asigure că erau reale, şi aproape că a făcut la fel cu *madame* Valland. Era adevărată?

Dar şi-a dat haina jos, blana cea veche a mamei sale, care fusese cumpărată la mâna a doua, cu douăzeci de ani în urmă, dintr-un târg de vechituri. Ploaia care căzuse de dimineață o îngreunase. Picura.

— Aş purta mai degrabă un animal, a zis ea, găsind cumva alt hohot de râs interior, în timp ce se gândea cum ar fi să se plimbe prin Paris cu un urs în spinare.

Ochii lui *madame* Valland au sclipit.

— De umor ai nevoie.

Éliane a priceput că *madame* era o aliată. În lumea aceea ciudată, unde o surprindea totul – cadența cizmelor naziste, motorul unui autobuz plin de soldați germani care arătau spre monumentele oraşului pe care-l credeau al lor –, şi în muzeul acela straniu, unde cândva jurase ceva, doar ca să uite, în fața foamei, o aliată era lucrul cel mai de preț.

A privit-o vârându-şi sacoşa în sertar, cu un zâmbet complet diferit de cel arătat lui von Behr. Lumina din ochii ei era spirituală, de parcă nu avea credință în Dumnezeu, ci într-un scop mai înalt. De parcă şi-ar fi respectat o promisiune.

— *Madame*, a început Éliane, deloc sigură ce voia să întrebe.

— Spune-mi Rose, a zis *madame*.

Înainte ca Éliane să poată spune şi altceva, a apărut König.

— Scuzați-mă, a spus el, cu ochii la Éliane. Mâine va avea loc o expoziție. Este important ca totul să meargă bine. Vom

avea nevoie de dumneata, a arătat spre Éliane, cu un zâmbet timid, să-i serveşti pe invitaţi cu şampanie.

— Va ajuta cu plăcere.

Zâmbetul respectuos al lui Rose revenise, iar transformarea dintr-o femeie care cu câteva momente în urmă o inspirase pe Éliane într-o creatură servilă şi nesemnificativă era incredibilă. König nici măcar nu a aşteptat ca Rose să-şi termine spusele, că a şi plecat.

Éliane i-a spus:

— Nu ştiu dacă-i pot servi cu şampanie.

— Fireşte că poţi, a răspuns Rose, vioaie. Imaginează-ţi ce conversaţii vei auzi. Trebuie să verific radiatoarele.

A plecat.

Éliane a început greu munca. Conversaţia cu Rose i se învârtea în minte. Spusese că pe Éliane o aşteptau legume la Cour Carré. Asta însemna că Rose discutase cu *monsieur* Jaujard. Éliane nu avea voie să discute cu fostul ei şef şi bănuia că nici Rose. Dar femeia se pricepea foarte bine să se poarte astfel încât oamenii să o treacă repede cu vederea. Prima impresie a lui Éliane despre ea fusese că era o fată bătrână serviabilă, al cărei unic scop în viaţă era să mulţumească pe toată lumea. Dar de ce ar fi sugerat cineva care dorea să-i mulţumească pe germani că a trage cu urechea la conversaţiile lor ar fi o răsplată care i-ar fi domolit vina că le servea şampanie?

Alte întrebări. Dar de altă natură. Rose plânsese oare şi ea din cauza ostaticelor din galerii, prizoniere nu doar în ulei şi acuarele, ci şi într-o ramă de puşti naziste şi lăcomie?

A doua zi, în ziua expoziţiei, Éliane şi-a aranjat cu atenţie faţa şi părul, şi-a dat cu ruj şi şi-a aplicat un strat gros de

rimel, care i-a făcut ochii să pară şi mai deschişi la culoare, până la o nuanță de verde de Paris, o culoare a cărei frumusețe extraordinară camufla pericolul pe care îl ascundea. Şi-a aranjat buclele blonde în jurul umerilor şi a ales o rochie bleumarin, strânsă la umeri pentru a scoate în evidență mânecile şi corsetul uşor drapat. Avea în talie o centură care îi accentua silueta. Fusta i se desfăcea în cloş.

La muzeu, von Behr se plimba de colo până colo în foaier, cu chipiul coborât pe frunte, ca să-i ascundă ochiul de sticlă.

— Şampanie, a strigat când a văzut-o. Acum!

Éliane a încercat să zâmbească.

El s-a oprit din conversația pe care o avea.

— König!

Nepotul lui a apărut în goană, purtând uniforma oficială Luftwaffe, cu pantaloni bufanți deasupra cizmelor negre, lucioase. S-a oprit brusc când a văzut-o pe Éliane.

Von Behr a râs.

— Aşa-i c-arată bine micuța *fräulein*?

König a încuviințat, dar şi-a revenit repede, dându-şi seama că fusese prea entuziasmat.

Von Behr a râs din nou.

— Azi, treaba ta este, *mademoiselle*, să te asiguri că musafirii nu rămân fără şampanie.

— *Certainement, monsieur*,[17] a răspuns Éliane politicoasă, înțelegând că zâmbetul, machiajul, rochia şi obediența sa îi

[17] „Fireşte, domnule” (fr., în original) (n. red.).

erau pe plac colonelului, şi şi-a pus în minte să afle răspunsuri la întrebările pe care le avea.

Pentru cine era misterioasa expoziție, ce avea să se întâmple apoi cu operele de artă, de ce erau expuse...? Era mult mai uşor dacă petrecea o zi în galerii, şi nu în birou. Foamea i-a dispărut în fața hotărârii de a folosi bine ziua.

Sunetele scoase de o maşină care oprea afară le-au atras brusc atenția lui von Behr şi König. Éliane a luat o sticlă şi a aşteptat, cu ea în mână, la baza scărilor. Uşile muzeului s-au deschis.

Primul care a intrat era nimeni altul decât *Reichsmarschall* Göring, adjunctul lui Adolf Hitler, comandantul Luftwaffe, ale cărui avioane poate că-i uciseseră familia. În acea zi nu purta una dintre uniformele lui albe, strălucitoare, în care era fotografiat de obicei. De fapt, arăta ca un vagabond, cu o haină până la glezne, bej, încheiată şi o pălărie mototolită pe cap.

Éliane era atât de distrasă de omul neîngrijit, care era al doilea la comanda națiunii ce-i învinsese țara, încât nu a remarcat imediat cealaltă persoană care a intrat pe uşă cu Göring şi s-a oprit lângă el, pe locul rezervat unui consilier important. Asta însemna că el fusese avertizat înainte, însă ea nu. Când i-a văzut chipul, aproape tot autocontrolul care îi păstrase aspectul impasibil a dispărut şi mai că a scăpat sticla de şampanie pe jos. Cu siguranță, ar fi fost concediată pentru asta.

Pentru o clipă, şi-a dorit-o. Voia să i se spună să plece, ca să poată ieşi pe uşă, să uite că Xavier, bărbatul pe care-l iubise, îl însoțea pe *Reichsmarchall*-ul Germaniei într-un muzeu parizian.

A apucat strâns sticla, la țanc.

— Ai de gând să torni sau să sugrumi sticla? a întrebat cu răceală Xavier, în germană.

Göring a izbucnit în râs.

Şocul a salvat-o. A continuat să privească fix, fără să răspundă, şi a auzit ca prin vis cum von Behr îi spunea lui Xavier cu dispreţ:

— Nu vorbeşte germana.

Era terminată. Xavier avea să-i dezvăluie tertipul şi colonelul avea s-o concedieze. Sau…

„Nu vei vorbi niciodată despre munca ta. I-ai văzut pe paznicii de afară", îi spusese von Behr, cu trei luni în urmă, când crezuse că ea nu putea pricepe limba în care se desfăşurau mare parte dintre operaţiunile din muzeu. A privit chipul ca de lup al colonelului şi a ştiut că nu s-ar fi mulţumit doar să o concedieze.

Voia să tremure. Să se dea înapoi. Dar l-a privit în ochi pe Xavier şi s-a folosit de amintirea lui Yolande să se asigure că nu se uită în altă parte.

După o clipă, nu s-a mai uitat la chipul ei şi a rostit, într-o franceză perfectă:

— Ne este sete.

Nu-i fusese niciodată atât de greu să încline o sticlă, să toarne alcool în pahar, să judece cât de multă spumă va face, ca să nu se reverse. Nu-i mai fusese niciodată atât de greu să respire. „Încă un minut şi poţi fugi", şi-a spus. Treizeci de secunde. Cincisprezece. Gata.

Dar apoi König, timid, bâlbâindu-se, a prins-o de mână.

— V-aţi rănit, *mademoiselle*?

Era ultimul lucru pe care-l voia: să-şi arate degerăturile, semnele suferinţei, acelor bărbaţi. Mai întâi, s-a gândit să-şi ascundă degetele în spatele sticlei, nu să-i spună unui nazist că-şi ardea cărţile de artă ca să se încălzească. Dar acelaşi foc care-i permisese să-l privească pe Xavier în ochi a făcut-o să se întoarcă şi să-i spună lui König, nevinovată:

— Sper să nu fie contagios.

König i-a dat drumul imediat şi Éliane a simţit alt zâmbet ciudat, surprinzător, începând să-i cuprindă chipul la gândul farsei reuşite.

— Poţi face dragoste cu ea mai târziu.

Vocea batjocoritoare a lui Xavier a răsunat tăios, ştergând tot umorul momentului şi făcând obrajii lui Éliane să se aprindă şi să ardă la fel de furibund ca ai lui König, de furie şi de ruşine. Ştia că trebuia să părăsească încăperea, să-şi revină. I-a arătat sticla goală lui von Behr.

— Mai aduc, a zis.

El a încuviinţat şi s-a întors spre musafiri, bătându-l pe Xavier pe umăr.

Éliane s-a dus direct la baie, s-a aşezat pe capacul toaletei şi şi-a cuprins faţa în mâini, încercând să se convingă că nu Xavier era cel de afară. Când se întorsese de la Londra? Şi de ce râdea cu naziştii? Întrebarea asta-i făcea inima să pulseze, la fel cum îi pulsa şi capul,

Uşa băii a scârţâit. Cineva a intrat, deschizând uşile celorlalte două cabine. Éliane a văzut o pereche de pantofi bărbăteşti oprindu-se în faţa uşii încuiate. Apoi, vocea lui Xavier a spus:

— Éliane.

Nu Ellie.

— Ce faci? a întrebat el.

Vocea ei era joasă şi temătoare.

— Ce face de obicei o persoană la baie.

Plâng, a păstrat pentru ea.

— Dacă află că vorbeşti germană, te vor ucide.

„Te vor ucide”! Era mai rău decât crezuse. *Ce* făcea? Se ruja, îi zâmbea unui nazist şi credea că obține răspunsuri. Dar de ce era treaba ei?

— Atunci, viața mea e în mâinile tale.

Ea a descuiat uşa, a deschis-o şi a trecut pe lângă el, fără să-l privească.

— Să vedem cât valorează pentru tine.

Xavier s-a întors în galeria principală curând după Éliane, care-şi recăpătase controlul cât de cât.

— Ce mai colecție! l-a auzit ea spunând. Mergem?

L-a condus pe Göring la un tablou şi îi povestea despre proveniența sa, despre folosirea tehnicii *grisaille* în substrat, de parcă ar fi fost consilierul artistic al germanului, o slujbă pentru care era supracalificat. L-a ascultat vorbind şi nu s-a putut abține să-l studieze, încercând să se asigure că era cu adevărat Xavier, şi nu un bărbat care arăta şi se purta ca el.

Purta un costum impecabil. Crezuse mereu că arăta devastator de chipeş în costum, iar în acea zi nu făcea excepție. De fapt, în ultimele nouă luni, devenise mai carismatic ca niciodată, având un zâmbet neglijent şi o încredere în sine care-ți atrăgeau privirea.

Göring a făcut un pas în față, să vadă mai bine tehnicile descrise de Xavier. Acum, *Reichsmarschall*-ul nu era un bărbat de lume, ci un om uluit, ca un copil care vizita prima

dată un magazin de jucării. Ochii lui mângâiau siluetele de pe pânze, treceau peste formele trupurilor desenate pe lemn. Păşea atent şi încet. A acordat mare atenţie aşa-ziselor *Fêtes Galantes*, reprezentări nude, deşucheate, ale orgiilor de grădină din secolul al XVIII-lea, şi lui *Venus* a lui Boucher. Éliane a văzut-o pe Venus tresărind, cum nu-i stătea în fire unei picturi în ulei, şi şi-a dat seama că greşise. Göring nu era un copil în magazinul de jucării, ci un bărbat într-un bordel. În ce-l transforma asta pe Xavier?

A trebuit să închidă iar ochii, când s-a gândit la asta. Era prea mult. Făcuse dragoste cu Xavier. Îl *iubise* pe Xavier. Îi venea rău.

„Totul are de suferit când puterea şi banii le mai aparţin doar avarilor. Şi încep să cred că există mai mulţi avari decât oameni decenţi", îi spusese el cândva. Poate că tot ce făcea el acum se plătea bine. Poate că omul lipsit de inimă care-i spusese că pleacă imediat după ce se culcase cu ea prima dată era adevăratul Xavier.

Atât de multe pariziene lucrau pentru nazişti, de parcă ar fi fost fiinţe umane obişnuite, cum insista guvernul de la Vichy. De parcă ocupaţia era modul de viaţă pe care urmau să-l aibă mereu. De parcă proprietarul de restaurant care nu avea meniul în germană sau vânzătorul care întorcea spatele oricui purta uniformă nazistă erau atipici, iar restul erau normali. De parcă tot ce simţea Éliane faţă de germani era nesăbuit şi aberant. Dar nu era. *Ea* nu era. Xavier nu merita să sufere pentru el.

A deschis ochii şi s-a întors la acţiunea simplă şi nedureroasă de a servi băuturi. Nu mai sosise niciun alt musafir. Ceremonia şi agitaţia erau doar pentru Göring. Dar tot nu ştia de ce.

Göring era aproape de *Astronomul* lui Vermeer acum. În clipa în care Xavier a rostit numele pictorului, s-a putut citi limpede dorința de pe chipul neamțului.

— Mereu mi-am dorit un Vermeer, i-a spus el lui Xavier. Mi-a scăpat printre degete unul, în Austria.

— Cred că acela îi aparține acum Führerului, a spus Xavier.

Göring a încuviințat scurt. Şi-a depărtat picioarele, cu o mână sprijinită pe baston, şi a privit tabloul. Şi-a strecurat mâna în buzunar şi ceva a sclipit în palma lui, precum monedele. Şi-a retras mâna, cu obiectele, plimbându-le în palmă, de parcă-l calmau. Éliane s-a apropiat cu sticla de şampanie şi a văzut că notele muzicale veneau de la o duzină de smaralde care se rostogoleau între degetele lui Göring ca un rozariu extravagant şi că bijuteriile, ca şi acel Vermeer, nu îl calmau, ci îl agitau.

Curiozitatea o adusese suficient de aproape, încât să ştie că trebuia să-şi stăpânească icnetul. Din fericire, Xavier a început chiar atunci să arate obiectele din tablou: diagrama ciudată de cercuri de pe perete, astrolabul cu lumi necunoscute, cartea deschisă de pe masă.

Când şi-a încheiat discursul, ea aştepta, convinsă că mai urma ceva. Dar se părea că, odată cu scrupulele, îşi pierduse atât mintea limpede, cât şi simțul artistic, fiindcă nu pomenise nici măcar o dată de mâinile Astronomului. Cea mai importantă parte a tabloului. Xavier cel dinainte n-ar fi trecut niciodată cu vederea sufletul lucrării.

Nu-l cunoştea deloc.

— Îl vreau, a spus Göring.

„Îl vreau”! Tabloul îi aparținea lui Édouard de Rotschild. Nu era posibil ca Göring să-l dobândească. Ce se petrecea?

Ochii lui Éliane au privit spre *madame* Valland. Confuzia i se citea şi ei pe faţă. Dar asta ar fi fost posibil doar dacă şi *madame* pricepea germana şi se presupunea că nu era aşa.

Xavier şi *Reichsmarschall*-ul s-au îndreptat spre alt tablou, pe care Éliane nu-l cunoştea. Era o lucrare magnifică şi a simţit că inima i se deschide imediat spre ea. A fost nevoită să-şi controleze picioarele ca să nu meargă într-acolo.

Era o pictură cu un cuplu îmbrăţişat, care păstra cumva istoricul fiecărui sărut faimos din artă, Klimt, Rodin, Hayes, dar acesta le depăşea pe toate, împrumutând din strălucirea lor şi devenind operă de artă. Cuplul era încadrat de rama unei ferestre, deasupra lor cerul se întindea de un albastru oceanic, punctat de cercul alb al lunii, iar mâna siluetei feminine era pe obrazul bărbatului. Uleiul capturase fermecarea de pe chipul ei. Faţa bărbatului era aproape ascunsă de femeia care se apleca spre el, cu excepţia lacrimii de dor care i se zărea în coada ochiului.

Éliane şi-a dorit să alunece în mijlocul tabloului. Apoi a văzut, în colţ, numele artistului. Luc Dufort! Privea uluită.

Era tabloul pe care fratele ei i-l vânduse lui Rotschild. De ce se îndoise vreodată de talentul fratelui său? Pictase ceva extraordinar. Şi şi-ar fi dorit să ştie unde se ascunde, şi-ar fi dorit să-i poată scrie şi să-i spună că îi părea rău.

— E important? l-a întrebat Göring pe Xavier.

Xavier a clătinat din cap cu putere.

— Operă nesemnificativă, pictor nesemnificativ. Modernist. Degenerat.

Cum de putuse iubi vreodată un astfel de om?

— Du-l sus! i-a poruncit von Behr.

Dar Éliane era stupefiată şi nu se mişca.

— *Allez-y!*[18] s-a răstit von Behr. Doar dacă nu vrei să mai primeşti una.

A ridicat mâna.

Éliane şi-a dus mâna la obraz, urându-se pentru slăbiciune. Xavier i-a spus lui von Behr, zâmbind:

— Păstrează-ţi energia pentru Chez Marguerite.

Era un bordel. Acei bărbaţi se duceau, dintr-o galerie în care salivaseră la tablouri pe care n-aveau dreptul să le posede, într-un bordel unde aveau să se poarte aşa cu femeile. Éliane a luat tabloul de pe perete, ştiind că trebuia să plece înainte să izbucnească în plâns.

În drum spre casă, Éliane s-a oprit în curtea Luvrului şi a găsit coşul pomenit de Rose. A scotocit prin el şi nu doar că a găsit mai mulţi cartofi, ci şi praz şi un nap. Chiar la fund, se afla un tub de cremă. Éliane l-a scos încet.

Ştia că aproape toţi parizienii foloseau piaţa gri, care se afla atât în afara legii şi a căilor legale imposibile de a obţine ceva prin intermediul cupoanelor, cât şi în afara mitei şi corupţiei de pe piaţa neagră, un loc unde doar germanii şi colaboraţionişţii puteau obţine profituri şi pe care nu l-ar fi susţinut niciodată. Piaţa gri era reprezentată de un parizian care se ducea săptămânal la ţară, să cumpere de-acolo legume şi carne, care se găseau mai din belşug acolo, şi se întorcea cu ele, distribuindu-le celor fără rude la ţară de la care să capete mâncare. Piaţa gri era *monsieur* Jaujard, cine altcineva?, care strecurase un tub de cremă, de neobţinut, într-un coş, sub cartofi.

---

[18] „Să mergem!” (fr., în original) (n. red.).

Dar cum de reuşise Rose să-i transmită deja lui *monsieur* Jaujard că mâinile ei erau pline de răni şi că avea nevoie de cremă? Şi unde o găsise? Nu conta. Era sfârşitul minunat al unei zile oribile.

O dureau atât de tare mâinile, încât şi-a scos mănuşile, a desfăcut tubul şi şi-a dat cu crema chiar acolo, pe loc. Apoi, a pornit spre apartament, încercând să-şi ridice moralul şi să lase bunătatea de care avusese parte să o cuprindă.

Nici nu ajunsese bine în *galerie*, urcând trei etaje, că a găsit o altă surpriză, care aproape a făcut-o să cadă pe scări. Pe treapta de sus stătea o tânără blondă, cu ochi albaştri şi o eşarfă pe cap.

— Angélique? a şoptit ea, îngrozită c-o vizitau fantome.

— Éliane! a strigat stafia, aruncându-i-se în braţe.

Braţele lui Éliane s-au strâns în jurul ei. Angélique era caldă şi aievea, dar mult prea slabă.

— Am crezut că aţi...

Nu a reuşit să-şi ducă vorba la capăt.

— Celelalte sunt înăuntru?

Éliane a vrut să intre, să se bucure de Yolande, de Ginette, de Jacqueline şi de mama ei, dar Angélique nu-i dădea drumul. Suspina, aşa cum făcuse Éliane când se credea rămasă singură în Paris.

— Nu au... a sughiţat Angélique. Nu...

Bucuria lui Éliane s-a frânt. Dar nu a lăsat-o pe Angélique să vadă asta. A condus-o în apartament, a aşezat-o pe scaun, i-a pregătit o ceaşcă plină cu cafea şi s-a aşezat lângă ea.

— Stuka au zburat pe deasupra noastră, a spus Angélique. Am pierdut-o pe Ginette în mijlocul panicii. Celelalte...

Şi-a îngropat faţa în umărul lui Éliane.

— A trebuit să îi închid ochii lui Yolande.

Era aproape prea mult. Aproape prea greu să-şi reţină durerea şi să se concentreze să-i ofere lui Angélique alinare. Éliane a privit fix în tavan, ignorând durerea din gât şi ţinându-şi sora în braţe.

— A durat atât de mult să mă întorc, a continuat Angélique. Am... luat toţi banii de la *maman*, dar pierduse o parte şi nu mai rămăsese cine ştie ce. A trebuit să lucrez pe unde am putut, pentru mâncare şi pentru tren.

Şi-a privit mâinile bătătorite, iar Éliane a mulţumit Cerului pentru bătături, fiindcă însemnau muncă la câmp sau într-o casă, măturând podele, şi nu acolo unde se duseseră Xavier şi Göring mai devreme.

— Am încercat să trimit o scrisoare, a spus Angélique. Dar au zis că mare parte din corespondenţa din Zona Liberă nu ajunge în Zona Ocupată.

Éliane i-a luat faţa în mâini şi i-a vorbit cu blândeţe.

— Eşti foarte curajoasă. Acum eşti acasă. Pot avea grijă de tine.

Angélique s-a strâmbat, iar asta i-a amintit lui Éliane de Yolande.

Mai târziu, i-a povestit surorii sale că fusese mutată la Jeu de Paume. Nu a pomenit despre tablouri sau despre Xavier. Fusese avertizată de von Behr să nu spună nimic nimănui şi nu voia să-şi expună sora. Nici n-avea curajul să-i spună lui Angélique că bărbatul care le adusese cândva mâncare şi alinare era acum prieten cu germanii.

— Lucrezi pentru nazişti.

Vocea surorii sale era acuzatoare.

Éliane a tresărit. S-a ridicat şi s-a apropiat de geam, pentru că nu voia să se înfurie pe sora ei, care nu pricepea cum era viaţa în Paris acum.

Jos, în stradă, Éliane a văzut cafeneaua de vizavi, cu meniul în germană. Înăuntru ardea focul, iar clienţii germani, îmbrăcaţi în gri-baionetă, mâncau feluri copioase, aburinde. Proprietarul şi fiica sa păreau sănătoşi şi robuşti. Mâinile lor nu erau degerate. Naziştii se asigurau că nu suferă nicio privaţiune. Făceau ce le spusese guvernul de la Vichy.

Aşa cum îşi spusese şi Éliane că trebuia să îşi continue munca pentru a avea mâncare. Pentru a face ceva pentru operele furate. Dar ce făcuse? Trăsese cu urechea la nişte conversaţii. La ce servea? Era la fel de rea ca Xavier?

Astronomul ar fi trebuit să atârne încă în conacul Rotschild. N-ar fi trebuit să-şi treacă ochii peste el un *Reichsmarschall*, nu peste un tablou care fusese nederanjat de francezi decenii la rând.

Ciudat, dar a auzit vocea lui Yolande: „Să vină şi Éliane”. Dar Éliane rămăsese. Dacă nu făcea ceva, şi-ar fi trădat iar surorile, ca în iunie.

Şi-a amintit cum se simţise după-amiază, când văzuse tabloul lui Luc: împlinită. Într-un oraş plin de oameni înfrigurați şi flămânzi, era mare lucru. Lumea şi parizienii aveau nevoie de arta lor.

— De ce lucrezi pentru nazişti? a repetat Angélique. De ce?

De ce? Asta o motivase pe Éliane. Să încerce să înţeleagă de ce fuseseră adunate picturile acolo, în ce scop. Dar dacă se gândea, în schimb, câte ştia? Cine deţinea tablourile. Ce

tablouri erau în Jeu de Paume. Dacă scria numele fiecărui tablou furat, al fiecărei sculpturi răpite, pentru ca, în viitor, lumea să ştie ce făcuseră naziştii?

„Te vor ucide”, spusese Xavier.

La începutul săptămânii, şapte antropologi de la Muzeul Omului, care tipăriseră şi distribuiseră un ziar clandestin, îndemnând la rezistență contra naziştilor, fuseseră împuşcați. Ce i-ar fi făcut naziştii lui Éliane, dacă scria ce ştia?

„Te vor ucide.” Cuvintele i se rostogoleau acum în minte, dar nu s-a mai înfiorat. Abia dacă mai era în viață.

— Nu, Angélique, a spus ea hotărâtă. Lucrez *împotriva* naziştilor.

CAPITOLUL 6

Dimineața următoare, în timp ce expoziția continua, Éliane a aşteptat ocazia de a face primul pas. Trebuia să toarne iar şampanie, aşa că a făcut asta, câtă vreme von Behr gesticula spre cel puțin douăzeci de cufere aliniate la perete. Când le-a văzut, Éliane a exclamat tare. Conțineau bijuterii mai uluitoare decât cele ale Coroanei Franceze. Diamante, rubine, smaralde, aur şi perle.

— Au fost luate de la familia Rotschild, a spus König. Ştim cât de mult îți plac asemenea comori, *Reichsmarschall*.

Într-adevăr, Göring era împodobit din belşug cu şiruri de pietre preţioase şi cu un baston cu bijuterii încastrate, pe care-l rotea neglijent. Purta o uniformă albă, spectaculos de sclipitoare, cu un vultur brodat deasupra buzunarului de la piept, cu aripile larg deschise, gata să sară asupra prăzii.

— Poate că doreşti să te uiți la acelea spre final, i-a spus Xavier. Nu este zona mea de expertiză. Am o întâlnire cu un comerciant după-amiază şi nu o pot rata.

Éliane se aştepta ca Göring să-l certe pe Xavier fiindcă un comerciant de artă părea mai important decât *Reichsmarschall*-ul şi pentru că i-a vorbit cu o asemenea aroganță. L-a văzut pe von Behr înfoindu-se, dar mareşalul doar a încuviințat.

— Începem cu tablourile, a zis el, făcându-i semn lui Xavier.

Éliane şi-a dat seama că Xavier se schimbase foarte mult. Avea acelaşi păr negru, aceiaşi ochi căprui, cu puncte aurii. Dar, în aproape un an, devenise o persoană care ştia cine este al doilea cel mai important om al naziştilor. Lipsa lui de respect, aroganța şi evidenta cunoaştere a artei îl făcuseră pe *Reichsmarschall* să îl admire.

La prânz, bărbații au părăsit galeria, mergând la masă. Éliane şi-a dat seama, după râsul lui von Behr, după urletele pofticioase ale lui Göring şi după zâmbetul mulțumit al lui Xavier, că nu aveau să revină pentru o vreme. S-a silit din răsputeri să dea dovadă de ceva inițiativă şi s-a strecurat în biroul lui von Behr, sub pretextul că ar aduna paharele murdare.

Era imposibil să nu-i fie frică, să nu-şi audă propria inimă încercând să alerteze personalul muzeului în legătură cu ce făcea. A mers în vârful picioarelor şi aproape că a țipat când a văzut o altă siluetă la biroul lui von Behr.

Rose. Avea ochii umezi.

Éliane s-a apropiat de birou, cu ochii la hârtia la care se holba Rose. Inima a uitat să-i mai bată, a uitat că von Behr s-ar fi putut întoarce, a uitat totul, cu excepția nevoii de a vedea ce scria acolo.

A citit o dată. Apoi a mai citit încă o dată. Când a privit-o pe Rose, avea şi ea ochii umezi.

Acum avea răspunsurile.

Bătute la maşină, negru pe alb, erau ordinele care se refereau la toate aşa-zisele „bunuri fără proprietar", acum prizoniere ale galeriei, bunuri care aparținuseră familiilor evreieşti: Rotschild, Seligmann, Wildenstein şi multe altele. Ordinele fuseseră semnate de *Reichsmarschall*.

Operele de artă nu aveau să le fie returnate proprietarilor de drept. Aveau să fie împărțite în mai multe categorii. Unu: opere de artă pentru Führer, care avea dreptul să aleagă primul. Doi: opere de artă pentru Göring, care putea lua tot ce rămăsese după ce Führerul era mulțumit.

Éliane se lupta cu gândul că Göring acaparase Jeu de Paume din câteva linii trase cu stiloul. Era deja suficient să ştie că tablourile erau puse sub „protecție" germană la muzeu, dar acum pricepea că operele de artă nu ajunseseră acolo spre a fi protejate. Urmau să îi fie prezentate lui Göring şi apoi luate de elita nazistă.

Permisul, paznicii înarmați, secretele, toate aveau acum sens. Jeu de Paume nu era un depozit, era un triaj de tranziție. Naziştii erau nişte hoți care jefuiau opere de artă la o scară atât de mare, încât îi tăia respirația.

Éliane a pus mâna pe umărul lui Rose.

Ce se întâmpla dacă le găsea cineva în biroul lui von Behr, cu o asemenea grenadă în mâini?

Ceasul a bătut de jumătate.

— Trebuie să plecăm, a zis Éliane, când lumea exterioară a revenit, cu o explozie bruscă de culoare şi de sunet.

— Fă dreapta când ajungi la coridor, a spus ferm Rose. Eu voi merge spre stânga. Aşa, nu vom fi văzute împreună în apropierea biroului.

Éliane a respectat instrucțiunile lui Rose, care fuseseră transmise rapid, de parcă s-ar fi gândit dinainte, de parcă ar fi... supravegheat totul? Cu siguranță, era o idee ridicolă că Rose i-ar fi spionat pe nazişti, nu?

Sau poate nu era deloc aşa.

Curând după ce au revenit de la prânz Göring şi ceilalți, afară s-au auzit strigăte, porțile muzeului au fost date de perete, iar *monsieur* Jaujard, însoțit de contele Wolff-Metternich, a apărut mergând cu pas hotărât. Éliane şi-a amintit că *monsieur* credea că acest conte, care conducea Kunstschutz, unitatea germană ce proteja arta, era de partea francezilor, chiar dacă lucra pentru nemți. Decretase că operele de artă deținute de Musées Nationaux, inclusiv cele de la Luvru, ar putea rămâne în siguranță în depozitele unde fuseseră mutate. „Slavă Cerului", s-a gândit ea. „Va opri expoziția. Îl va opri pe Göring."

— Aş dori să te însoțesc în turul muzeului, i-a spus Metternich lui Göring. Kunstschutz este unitatea responsabilă pentru siguranța operelor de artă luate în custodie.

Monsieur Jaujard a rămas într-o parte, cu chipul serios, iar ochii i s-au oprit o singură dată asupra lui Éliane, privind-o disperat.

Göring i-a zâmbit lui Xavier.

— Altă organizație!

S-a întors spre Metternich.

— Eu decid aici. Şi am cu mine oamenii de care am nevoie. Gărzile mele te pot escorta afară.

Accentuarea cuvântului „escorta” spunea limpede că, dacă era nevoie, avea să se recurgă la forță.

Tăcerea s-a aşternut peste galerie, densă ca un *impasto*[19].

Toate relele ieşiseră din cutia Pandorei şi se strânseseră în muzeu, închizând capacul deasupra speranței.

Éliane a priceput că ea şi Rose erau singure în Jeu de Paume cu nişte răufăcători, care aveau să reducă la tăcere pe oricine protesta. Răufăcătorii furau opere de artă de la cetățenii francezi, pentru că era mai uşor decât să le fure de la statul francez. Furtul ar fi fost mai greu de ascuns. Ar fi fost cel mai înțelept să se convingă că nu era treaba ei. Dar privirea lui *monsieur* Jaujard îi spusese că *era*.

A dat ocol galeriei, în timp ce istoricii de artă începeau să dea jos de pe pereți tablourile şi să le împacheteze în lăzi. Într-o ladă au pus un Goya, un Rembrandt şi *Astronomul* lui Vermeer. „Douăzeci de bucăți”, şi-a spus ea ferm. Chiar dacă-şi amintea doar douăzeci atunci, mai târziu, acestea ar fi putut ajunge să fie recuperate, s-a gândit. Dar dacă tablourile plecau... încotro plecau?

Pubelele erau afară, lângă platforma de încărcare. A luat o cutie goală de şampanie şi s-a grăbit să iasă.

---

19 Tehnică de aplicare a unui strat gros de vopsea pe pânză, ceea ce pune în valoare tuşele (n. tr.).

Pe platformă, a văzut lăzile numerotate: H1, H2, H3 şi aşa mai departe. G1, G2... După ce citise ordinul de pe biroul lui von Behr, ştia ce însemnau literele: H de la Hitler, G de la Göring. Dar unde doreau aceştia să le fie trimise operele? Era altă informaţie de care avea nevoie.

Primul camion încărcat a pornit. Exista un singur *Astronom* pe lume. Şi acum dispărea.

Éliane şi-a dat seama că şi Rose era pe platformă, zâmbind în stil *Mona Lisa*. Surâsul ei nu ascundea nimic, căci nu avea ce ascunde. Dar dacă ascundea mai mult decât ar fi bănuit cineva? Éliane ştia că nu era bine să se afle amândouă acolo. A surprins privirea lui Ros şi i s-a părut că aceasta i-a făcut un semn rapid din cap, aşa că a intrat din nou şi a rămas cu mâna pe o sculptură din secolul al XVIII-lea.

— *Mademoiselle* Dufort!

Şi-a transformat tresărirea surprinsă într-un zâmbet îndatoritor către von Behr.

— Da, *monsieur*, a zis politicoasă.

— Consilierul nostru în artă, a zis indicându-l pe Xavier, care râdea alături de Göring în cealaltă parte a galeriei, îmi spune că acestea sunt opere degenerate. Du-le sus.

Von Behr a arătat spre un teanc de tablouri moderniste, care fuseseră înlăturate ca nişte leproase.

— Sigur, a răspuns ea, bucuroasă de orice misiune care o aducea aproape de tablouri.

De opt ori a urcat şi a coborât scările, cu câte un tablou în mână, adăugându-şi în minte numele lucrării şi al artistului. A noua oară, când memora detaliile unui Monet, a auzit zgomot afară. Era vocea lui *madame* Valland.

— Unde s-o fi dus fata aia?

Rose a apărut, şoptind:

— Vor să curăţăm galeria. Von Behr se întreba de ce durează atât.

Apoi, a arătat din cap spre un tablou care atârna pe perete.

— Seamănă cu tine, a spus Rose.

Éliane a ridicat privirea şi a văzut că Rose arătase spre tabloul lui Luc cu acel cuplu care se îmbrăţişa pe un fundal cu o lună strălucitoare şi un cer care-o făcea să creadă că adevărata culoare a iubirii şi pasiunii era albastrul, precum cea mai fierbinte parte a flăcării, şi că toată lumea greşise, timp de secole, crezând că roşul era nuanţa inimilor aprinse.

Pe podeaua din lemn s-a auzit scrâşnet de pantofi. Éliane, pierdută în visare, a presupus că Rose se îndrepta spre ieşire.

— Părul ei nu este ca al meu, i-a spus.

A icnit când o voce de bărbat a răspuns ironic:

— Nu, părul tău este imposibil de pictat.

De parcă nimeni pe lume n-ar fi dorit să imortalizeze părul lui Éliane, o făptură nesemnificativă, un şoricel de muzeu, în ulei pe pânză.

Xavier o fixa cu o privire lipsită de emoţie.

— Atenţie, *mademoiselle*. Stai de mult aici.

Ea a pălit. O avertizase deja de două ori. Înţelegea mesajul: nu avea să existe a treia oară.

Dar durerea de a fi fost folosită în asemenea hal a făcut-o să-şi ridice bărbia, fixându-l pe Xavier.

— Coboară şi spune-le, a zis ea cu încăpățânare, chiar dacă-şi simțea inima tremurând de teama pe care refuza să o afişeze. Spune-le că vorbesc germana. N-ar putea să-mi facă mai mult rău.

Nu dorise să pronunțe ultima frază. Nu dorise să recunoască faptul că fuga lui în Anglia, în aceeaşi noapte în care făcuse dragoste cu ea, şi descoperirea şocantă a relației lui trădătoare cu naziştii însemnau ceva pentru ea.

El a zâmbit, o răsucire rece şi disprețuitoare a gurii, care i s-ar fi potrivit lui von Behr.

— Să păstrez aceste informații mă ajută mai mult decât să le dezvălui, a spus el. Asta mă va asigura că asculți, cel puțin până când treaba pentru Göring e gata şi nu mai avem nevoie nici de tine, nici de supunerea ta.

Apoi a plecat, şi asta însemna că era scutită de-a arunca spre el cel mai apropiat tablou, aşa cum aruncase şi inelul de logodnă.

A rămas nemişcată o vreme, repetându-şi un cuvânt: *nu*.

Nu te înfuria pe Xavier. Nu te gândi la el deloc. Nu-ți irosi furia, mânia şi pasiunea cu el. Lasă-le să ardă, transformându-se în ceva util, decizia de a nu renunța. Nu până când fiecare dintre cele o mie de tablouri din muzeu, furate de Hitler şi de Göring, îi era restituit proprietarului de drept.

Avea nevoie doar de ajutor. Şi era aproape sigură că ştia pe cineva care era de partea ei.

Éliane a pândit în Tuileries până când a văzut-o pe Rose ieşind din muzeu. A urmărit-o de-a lungul Grande Allée, prin grădină şi spre Luvru, unde Rose s-a grăbit să intre în curte şi în apartamentul lui *monsieur* Jaujard.

Éliane a aşteptat o clipă, apoi a bătut la uşă.

S-a deschis.

Rose i-a zâmbit.

— Speram să vii.

În spatele ei, la masă, stăteau *monsieur* Jaujard şi Luc. Fratele ei era implicat. Luc a ridicat paharul spre ea, iar ea a simțit că zâmbeşte cu toată ființa.

Éliane a înțeles că nu mai putea da înapoi, indiferent de la ce. Că, în clipa în care a păşit înăuntru, s-a băgat în ceva care o depăşea, ceva important, ceva care avea să-i frângă inima şi totuşi să o refacă, ceva cu *joie de vivre*[20] şi cu grație. Ceva la fel ca arta.

Sau, s-a gândit în timp ce uşa se închidea şi Luc îşi cobora paharul, iar zâmbetul i se stingea, fiindcă şi-a amintit că ea şi Rose aveau în grijă un secret pentru care naziştii ar fi făcut moarte de om ca să-l păstreze: ceva care le putea aduce tuturor sfârşitul.

PARTEA A DOUA

[20] „Bucuria de a trăi” (fr., în original) (n. red.).

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANȚA

2015

CAPITOLUL 7

Soarele îi zâmbea vesel lui Remy de pe cerul ca desprins dintr-o rapsodie, de parcă elementele naturii i-ar fi cerut să se conformeze şi să pară la fel de bucuroasă. Suferința şi Riviera franceză erau, pare-se, incompatibile. Remy s-a încruntat. De aceea n-ar trebui să se trezească devreme şi aproape că nu i se mai întâmpla; doar că, în seara anterioară, se simțise atât de rău, încât nu reuşise să adoarmă nici măcar ca de obicei, în zori.

S-a dat jos din pat, cu intenția de a trage perdelele, să oprească strălucirea nemiloasă. Când a ajuns la fereastră, a văzut un bărbat care stătea jos, pe terasa ei, în şezlongul ei, citind o carte. Probabil că simțise mişcarea de la geam,

fiindcă a ridicat privirea, iar şocul a alungat lentoarea pe care corpul său o purtase la fel de firesc ca pe blugii Levi's *vintage*. A sărit în picioare, a străbătut terasa şi a dispărut pe scările care duceau spre mare.

Remy a tras perdelele. Contase pe faptul că va fi singură acolo, într-o casă la care ajungea doar un drum privat ce deservea numai două reşedinţe. *Nu te întoarce, oricine-ai fi,* s-a gândit ea.

S-a întins iar pe pat, implorând somnul să vină, însă acesta continua s-o ignore. S-a ridicat deci iar, a aruncat un halat uşor peste neglijeul ei din satin din anii 1930, şi s-a târât jos. A făcut o cafea şi a scotocit după cheia de la uşile terasei, pe care nu le deschisese de când sosise în Saint-Jean-Cap-Ferrat, cu o zi înainte.

Pe terasă, şi-a simţit corpul destinzându-se instinctiv la soare şi membrele aproape înmuindu-i-se. A întors capul dintr-o parte în alta, trosnindu-şi uşor articulaţiile şi ochii i s-au oprit la grădina aflată la parter, compusă din iazuri mărginite de garduri vii tunse perfect, urne ornamentale şi poteci cu pietriş. Mai multe fântâni arteziene se ridicau până la Templul Iubirii din vârful dealului, o copie, o informase unul dintre grădinari, când vizitase prima dată locul, cu aproape doi ani în urmă, a Micului Trianon de la Versailles. În faţa ei, Mediterana se agita splendidă, iar valurile se ridicau pentru a săruta cerul, libere, într-un fel în care ea nu mai putea fi.

A întors spatele naturii şi s-a lăsat în şezlong. Lângă el era o cutiuţă plină cu cărţi, de parcă omul care stătuse acolo mai devreme plănuise să petreacă multă vreme citind. A căutat printre ele. Multe aveau coperţile distincte, portocalii, ale colecţiei Penguin Classics. Paginile uzate şi preţurile trecute cu creionul în interior indicau faptul că fuseseră

achiziționate la mâna a doua, poate din piața de carte de lângă Nisa. Era un amestec eclectic: *Spioană în casa dragostei,* de Anaïs Nin, *Cu sânge-rece,* de Truman Capote, şi *The Bloody Chamber,* de Angela Carter.

Remy a luat-o pe cea din urmă şi a început să citească, până când a simțit soarele arzându-i fața. Apoi, s-a ridicat şi a privit iar apa. Ar fi dorit să înoate. Să se purifice. De aceea venise, nu?

În curtea interioară a casei, un spațiu înalt cât două etaje, acoperit cu mozaic, străjuit de coloane din marmură veroneză în tonuri caramel, diverse valize şi cutii se înghesuiau în dezordine. Din ele, a scos un costum de baie Catalina din 1950, albastru-deschis, fără bretele. Bustul era tivit cu alb, iar pe un şold înflorea o fundă albă. S-a ascuns sub un sombrero mexican, din aceeaşi perioadă, şi în spatele unei perechi de ochelari de soare stil ochi de pisică, mai degrabă retro decât *vintage*. Cremă de protecție solară, un prosop, o sticlă cu apă, *The Bloody Chamber* şi era gata.

A coborât scările, dându-şi seama la jumătatea drumului că vedea oameni strânşi în cealaltă parte a golfului. Poate erau vecinii ei, deşi era un termen destul de vag, ținând cont că grădina ei se întindea pe vreo două sute de metri, înainte să ajungă la proprietatea lor. Golful şi drumul erau singurele porțiuni comune.

Nu a privit în direcția lor, ca să nu fie nevoită să le facă apoi cu mâna sau să se angajeze în vreo conversație. Doar a scos un şezlong din magazioară, şi-a lăsat lucrurile pe el şi s-a aruncat în apă. A tresărit din cauza răcelii bruşte, dar şi din cauza senzației uitate şi copleşitoare a apei, cu care fusese cândva obişnuită. A plonjat, blocându-şi mintea în fața gândurilor ce năvăleau mereu, motivul din cauza căruia încetase să mai înoate în Australia, şi a înotat până când a

cuprins-o oboseala. Apoi, s-a întors la țărm şi s-a prăbuşit pe şezlong, unde a rămas nemişcată, cu ochii închişi, fără să citească, fără să gândească, în timp ce trupul ei îşi revenea după mişcare.

Când a deschis ochii, în cele din urmă, a icnit iar, dar de spaimă. Chiar lângă ea se afla o copilă, de vreo cinci ani, poate. Fetița a zâmbit, dar Remy nu a putut face altceva decât s-o privească până când în ochi i s-au strâns lacrimi, pe care nu a mai reuşit să le ascundă.

S-a apropiat un bărbat, strigând:

— Ce pui la cale, Molly? Apoi, către Remy: Îmi pare rău dacă vă supără.

S-a apropiat suficient cât să-i vadă chipul lui Remy şi a privit-o lung. În acelaşi timp, copila şi-a dat seama că reacția lui Remy nu era firească. A început să plângă, aşa cum îşi dorea şi Remy să poată plânge. A sărit de pe şezlong, şi-a apucat geanta şi s-a grăbit să intre iar în casă.

În ce se transformase? Într-o femeie care nu le putea zâmbi copiilor, ci îi făcea să plângă.

După ce a ajuns în siguranță pe terasă, s-a prăbuşit în şezlong, să-şi revină. Scopul sejurului ei de trei luni în Franța era să uite, să se întremeze, să redevină o ființă umană. Până acum eşuase lamentabil. Şi-a scos telefonul şi i-a trimis un mesaj celei mai bune prietene, Antoinette, care i-a răspuns imediat şi fără compasiune, ca de obicei:

La ce te aşteptți? Eşti în Franța de mai puțin de-o săptămână. Să treci peste ce ai pățit tu durează ani întregi. Iartă-te pentru azi şi uită.

Du-te mâine la plajă. Fă paşi mici.

Pupici!

Remy a lăsat telefonul, ştiind că Antoinette era singura persoană suficient de atentă să spună „paşi mici”, şi nu „paşi de copil”. Asta însemna că trebuia să încerce să meargă iar la plajă în ziua următoare. Nu se putea descurca mai rău decât azi, aceasta era singura ei consolare.

A scos din geantă cartea Angelei Carter şi, în timp ce făcea asta, şi-a dat seama că dispăruse cutia cu cărți. A fost dezamăgită. Amestecul eclectic o atrăsese. Poate că bărbatul, oricine-o fi fost, îşi va da seama că-i lipseşte una şi se va întoarce după ea. În schimb, ea ar fi fost politicoasă şi l-ar fi lăsat să-i folosească şezlongul în fiecare dimineață, dacă dispărea până la ora zece şi lăsa cutia.

Şi-a dat seama că zâmbeşte, brusc, şocant. Unele reflexe corporale nu dispăreau. Dar era ridicol să nu reuşească nici măcar să înoate la plajă fără să plângă, iar acum iat-o, imaginându-şi că se târguia pentru cărți cu un străin.

Ziua a trecut printre poveşti macabre cu lupi şi soți ucigaşi şi una cu un final atât de cumplit, încât a trebuit să lase jos cartea şi să plângă pentru soarta *Copilului Zăpezii*. Lacrimile îi erau familiare, dar, pentru prima dată, nu se detesta. A lăsat reflexul corporal să o acapareze, aşa cum făcuse şi cu zâmbetul, şi a plâns până s-a săturat, ceea ce a făcut-o să-şi dea seama că, deşi credea că lacrimile îi secaseră, se înşelase. Atât de multă durere, alături de furie teribilă, se afla înăuntrul ei.

I-a fost greu să se mişte după o astfel de revărsare a durerii, dar suna cineva la sonerie. Remy a păşit cu grijă, deschizând uşa şi dând nas în nas cu un bărbat.

— Sunt vecinul dumneavoastră, a spus el, vorbind cu accent american şi arătând spre casa aflată mai departe, pe drumul privat.

Remy s-a făcut stacojie. Era omul care-o văzuse plângând pe plajă, de dimineață.

— Am vrut să vă cer scuze pentru Molly, fiica mea. E o copilă curioasă şi uneori iritantă.

— N-a fost, a zis Remy.

Aproape că auzea vocea lui Antoinette, spunându-i să explice, măcar o dată, fiindcă vorbele spuse o pot ajuta să creadă ce s-a întâmplat. Oamenii ar fi mai puțin stânjeniți să afle direct decât mai târziu, din întâmplare, după ce făcuseră deja o gafă. Cuvintele i-au ieşit de parcă Antoinette şi-ar fi vârât mâinile pe gâtul lui Remy şi le-ar fi scos afară.

— Sunt foarte emotivă. Soțul şi fiica mea au murit acum aproape doi ani şi fiica dumneavoastră are cam aceeaşi vârstă pe care-ar fi avut-o a mea. S-o văd m-a... întristat, a încheiat ea.

— Doamne! a exclamat omul, şocat. Soția mea a murit acum un an. Ştiu cum vă simțiți.

„Nu, nu ştii”, voia să urle Remy. „Eu am pierdut şi soț, şi copil.”

Apoi, s-a simțit cuprinsă de ruşine. Nu era un nenorocit de concurs. Când devenise atât de răutăcioasă?

Ştia precis când. Era în Sydney, la ora 16:30, pe 1 noiembrie 2013, când a răspuns la un apel, aşteptându-se să fie ceva de la muncă. De fapt, era un apel pe care-l primeau doar oamenii imaginari, pe ecranele televizoarelor. Un accident de maşină. O catastrofă. Povestea polițistului, mai târziu: „Soțul dumneavoastră conducea cam repede, la fel şi celălalt şofer, şi n-a fost vina lui, însă, dacă toată lumea ar fi respectat viteza legală...” Apoi o pauză, care a fost cel mai rău lucru posibil.

Soțul ei o luase pe fiica lor, fiindcă întâlnirea lui Remy se prelungise. Ea îl sunase în ultima clipă şi îl rugase să treacă pe la şcoală. El spusese că aşa va face, însă avea o întâlnire imediat după aceea, aşa că trebuia să se grăbească. De aceea depăşise viteza: fiindcă întâlnirea lui Remy se prelungise.

Remy nu fusese acolo când murise fiica ei.

Nu avea cum să se ierte vreodată pentru asta.

— Tati!

Remy a clipit. Maşinile care conduceau peste limita legală de viteză au trecut pe lângă ea. Chipul fiicei sale a rămas.

Molly, fetița de pe plajă, a apărut şi Remy s-a pregătit de impact.

— Ți-am zis să rămâi acasă, i-a spus bărbatul.

— Dar mi-era dor de tine, i-a răspuns ea.

A trecut pe lângă tatăl ei şi a intrat în curtea interioară, pentru că văzuse în spatele lui Remy ceva ce putea fi descris doar ca un adevărat paradis pentru o fetiță crescută cu poveşti despre prințese.

— Uite, tati! a strigat ea. Costume!

— Nu sunt tocmai costume, a intervenit Remy. Vând haine *vintage*, i-a explicat ea bărbatului.

— Uite! a zis Molly iar şi Remy a tresărit când o rochie Givenchy din anii 1960, în valoare de trei mii de dolari, a fost trasă peste capul unei fetițe de cinci ani.

Bărbatul i-a zâmbit fiicei sale.

— Sunt Matt, apropo. Matt Henry-Jones.

— Remy Lang. Cred că...

Începuse să explice ce era cu hainele, când Molly arunca deja rochia Givenchy pe podea şi ridica o rochie din anii 1920, foarte delicată, din tul. Degetele ei curioase au făcut o gaură în tul, iar Remy ştia că nu îl va putea repara foarte uşor.

— Ups! a exclamat Matt. Fetele şi rochiile...

A ridicat din umeri, aşteptându-se parcă la înțelegere.

— Cred c-ar fi cel mai bine, a început Remy, încercând să nu fie mai rea decât vrăjitoarea cea rea, însă trebuind să protejeze hainele care rezistaseră zeci de ani, doar pentru a fi masacrate acum, să nu mai atingi altceva.

A zâmbit către fetiță, care s-a bosumflat.

— Poate încă una, a sugerat Matt, şi Remy s-a cutremurat când fetița, care părea să aibă un simț special pentru ce era mai valoros, a pus ochii direct pe o creație Vionnet, foarte prețioasă, numai bună de expus într-un muzeu.

— Aceea valorează cam zece mii de dolari, a spus Remy fermă, ceea ce l-a îndemnat pe Matt să adopte, în sfârşit, atitudinea unui părinte.

— Las-o, draga mea, i-a zis el, în timp ce Remy o îndruma pe Molly spre uşă.

Fetița a încercat să se ferească şi să se întoarcă la haine, cu agilitatea unui jucător profesionist de fotbal american.

Matt s-a întins după fiica lui.

— Am venit fiindcă ai mei dețin casa de alături. Dăm o petrecere diseară. S-ar bucura să vii.

— Nu pot, a zis ea mecanic.

— Sau nu vrei? a întrebat-o Matt cu blândețe, de parcă ar fi ştiut ce fel de scuze foloseşte cineva pentru a se asigura că

îşi ţine viaţa sub control. N-ai mult de mers dacă decizi că vrei să te întorci acasă.

Copila a încercat din nou să ajungă la haine.

— Bine, a răspuns Remy, încercând s-o scoată pe Molly din casă doar cu o rochie distrusă drept pagubă. La ce oră?

— La opt. Haide, ştrengăriţă mică!

Matt şi-a prins fiica de talie.

— Înapoi la plajă.

„Câte un pas pe rând”, şi-a spus Remy la ora opt. Deocamdată, trebuia doar să găsească ceva potrivit de îmbrăcat.

Erau cel puţin o duzină de salopete de plajă într-una dintre cutiile din patio şi a scotocit printre ele până când a găsit una din anii 1920, făcută din *pongé* de mătase crem, cu multe flori brodate în partea de jos a pantalonului şi pe guler. Era suficient de rezistentă, în ciuda vechimii, şi a îmbrăcat-o întrebându-se, ca de obicei, cine fusese proprietara. O cumpărase la o licitaţie în New York, de la o femeie cu un trecut scandalos, o dansatoare de cabaret care devenise una dintre primele femei obstetrician din Manhattan, apoi se căsătorise cu un bancher şi înfiinţase o clinică pentru sănătatea femeilor pe care o conduceau de acum fiicele şi nepoatele sale. Remy se întreba cum o fi să laşi o asemenea moştenire. Dar şi cum se putea naşte o persoană, aşa ca fiica ei, Ebony, doar pentru ca apoi să dispară cu atât de puţin tam-tam şi să lase ca unică moştenire golul din sufletul lui Remy.

A simţit cum o sugrumă vinovăţia. Cum îndrăznea să se ducă la o petrecere şi să se simtă bine, când Ebony nu putea? Telefonul i-a vibrat chiar atunci. Era un mesaj de la Antoinette:

Sper c-am potrivit bine lucrurile. Nu te simți vinovată. Ebony nu se întoarce dacă refuzi să te distrezi. Nu vine înapoi dacă nu le zâmbeşti oamenilor, dacă nu vorbeşti cu ei sau nu asculți muzică. Dar, dacă nu faci toate astea, te vom pierde şi pe tine. Şi nu vreau asta. Pupici!

Doar Antoinette putea scrie un asemenea mesaj! Remi s-a grăbit să-i răspundă:

Te iubesc. Mulțumesc!

A coborât scara spre plajă şi a străbătut cărarea acoperită cu pietricele care ducea către locul unde oamenii stăteau răsfirați, ca nişte umbrele colorate, până lângă apă. Şiruri de luminițe scânteiau pe stânci, iar pe țărm se afla o varietate de şezlonguri *vintage*, canapele, măsuțe joase şi vaze cu flori. O bucurie tangibilă emana dinspre toți şi parcă încerca s-o cuprindă şi pe Remy, iar ea s-a întrebat cum ar fi să-i permită.

— Remy?

S-a întors şi l-a văzut pe Matt zâmbindu-i.

— Fiică-mea doarme, deci nu-ți face griji, i-a spus el.

Remy s-a înroşit, dorindu-şi ca el să nu fi adus vorba despre incidentul de mai devreme.

— Îmi pare rău c-am făcut-o să plângă. Minunată petrecere! a adăugat, sperând să abată conversația spre alt subiect. Casa este a părinților tăi?

A arătat spre stânca pe care se afla o vilă în stil mediteraneean, mai modernă decât deliciul antic al lui Remy.

— Au cumpărat-o recent şi acum plănuiesc să-şi petreacă aici fiecare vară. E un fel de petrecere de casă nouă şi, totodată, o reuniune de familie. Toată lumea sub acelaşi

acoperiş, pentru prima dată de câțiva ani. Locuim cu toții la New York, şi eu, şi fratele, şi sora mea, dar trebuie să venim în Franța ca să petrecem timp împreună. Iat-o pe mama. Şi el e tata. Haide să-i saluți!

Remy a fost condusă spre un cuplu care se ținea de mână. Femeia purta o salopetă neagră, elegantă, iar bărbatul, pantaloni scurți din in şi o cămaşă albă, la fel de rafinată.

— Ei sunt Judy şi Alistair, a spus Matt. Şi sora mea, Lauren, i-a făcut el semn unei femei. Acolo e soțul ei, Tom, şi a arătat spre un bărbat care dădea energic din mâini, în mijlocul unei conversații. Ea e Remy, despre care v-am povestit.

Alt bărbat s-a alăturat grupului, iar Remy l-a recunoscut. Era bărbatul de pe şezlong.

— El e fratele meu, Adam, a continuat Matt.

Judy şi Alistair au salutat-o pe Remy cu entuziasm şi sărutări pe obraji. La fel şi Lauren. Adam doar a înclinat capul, iar Remy a recunoscut brusc acea aroganță nonşalantă. Îl mai întâlnise pe acest bărbat, la Sydney, când era directoare de modă la IMG şi organiza Săptămânile Modei în Australia şi în toată regiunea Asia-Pacific. Îl mai văzuse şi la Săptămâna Modei de la New York. Era fotograf şi fusese cândva priceput, credea ea, dar devenise neglijent sau leneş în ultimii ani, aşa că munca lui nu o mai interesa deloc în prezent. Îl revăzuse şi la începutul anului, în noul ei rol de curatoare de modă *vintage*, când furnizase ținute pentru o şedință foto *Vogue* la New York, unde stătuse la Antoinette. Adam fusese fotograful.

— Eşti o figură romantică, a spus Judy zâmbind. La început, m-am întrebat dacă partea ta de plajă n-a rămas cumva într-un deceniu diferit. Arătai ca o stea de cinema

din anii 1940-1950 de dimineață. Am inventat cu Lauren o poveste despre tine.

I-a făcut un semn din cap fiicei sale, care a izbucnit în râs.

— Alistair spune că sperăm mereu ca oamenii să fie mai interesanți decât sunt. Sper că nu te superi fiindcă am vorbit despre tine.

Remy era pe cale să explice, roşind, de ce purta haine vechi de câteva decenii, când Matt a intervenit:

— Voiam să zic ceva înainte ca Remy să ajungă aici, ca să nu călcați pe bec, mamă. Soțul şi fiica ei au murit acum doi ani. E necăjită, nu romantică.

Şi n-a fost nevoie de mai mult! Adevărul s-a făcut țăndări în jurul lor, ca sticla spartă.

Remy nu mai putea respira.

De ce am venit, Antoinette? De ce?

Tăcerea prevestea o catastrofă.

— Doamne..., a încercat să se scuze Judy, la unison cu Lauren.

Dar lumea se oprise brusc şi Remy rămăsese încremenită la suprafața ei.

Apoi, a surprins privirea lui Adam. Surprinzător, el nu s-a uitat în altă parte şi nici nu s-a grăbit să adauge alte scuze în grămada care i se aşternuse deja la picioare. Doar a continuat să o privească şi i-a oferit legitimitatea existenței. Un moment în timp, separat de toate celelalte momente ale suferințelor trecute sau viitoare, care se întâmplaseră sau urmau să se întâmple. Cumva, asta a ajutat-o să se stabilizeze.

Respira iar. S-a silit să vorbească şi vocea nu îi tremura foarte tare când a spus:

— Da, sunt văduvă. Dar nu port niciun semn de doliu, aşa că n-aveați de unde să ştiți.

A văzut cum Judy se relaxează. Şi Remy la fel, căci sensul cuvintelor sale a împiedicat-o să se urască. Chiar *nu avea* niciun semn de doliu. Avea să se întâmple des. Trebuia să se obişnuiască.

Apoi fetița, Molly, s-a apropiat, fără să pară deloc c-ar fi dormit. Avea un medalion la gât sau jumătate de medalion. Remy l-a recunoscut. Se aflase în casa ei după-amiază. Era o antichitate din argint pe care, când fusese încă întreagă, îşi dorise să o vadă apărând în următorul catalog.

— Credeam că eşti în pat, draga mea, i-a spus Judy nepoatei sale.

Medalionul a sclipit sub luminițe şi Judy s-a aplecat să-l vadă mai bine.

— Ce-ai acolo?

Fata a rânjit.

— O comoară.

— Nu cred că-ți aparține, a admonestat-o Judy. L-ai găsit pe plajă?

Matt a privit bijuteria şterpelită de fiica lui şi şi-a dat brusc seama.

— E al tău? a întrebat privind-o pe Remy. Rahat!

— Tati, l-a mustrat fetița şi Matt a izbucnit în râs.

Judy nici nu a zâmbit măcar. S-a lăsat la înălțimea nepoatei sale.

— Molly, nu luăm lucruri de la alți oameni fără să cerem voie. Acum e rupt. Remy va fi foarte supărată. Te rog să-i ceri scuze.

— Scuze, a mormăit fetița, părând mai degrabă iritată decât vinovată.

— Pare destul de scump, a spus Adam.

Judy a desprins medalionul de la gâtul fetei.

— Este o antichitate. Spune-mi, te rog, că n-a distrus o moştenire de familie.

— Nici pe departe, a zis Remy, apoi şi-a dat seama că va trebui să explice, fiindcă Judy era sincer afectată şi, în mod clar, deloc convinsă că Remy nu spunea o minciună cusută cu ață albă, doar din politețe. Am o afacere numită *Dulapul lui Remy*. Vând haine şi bijuterii *vintage*. Le cumpăr, le vând, le țin ca să le închiriez revistelor pentru şedințe foto... Am cumpărat medalionul la o licitație. A ridicat din umeri, de dragul lui Judy: Lucrurile vechi se mai strică, n-ai ce-i face!

— Dar cât a costat? a întrebat Judy, în timp ce Lauren şi-a scos telefonul şi a început să caute. Cred c-a fost scump.

— Tu eşti? a întrebat Lauren încântată, întinzându-i telefonul deschis la pagina de Instagram *Dulapul lui Remy*. *Tu* eşti! Doamne, ai 150.000 de urmăritori! Eşti celebră.

— Ne-am mai întâlnit, a zis Adam sec, de parcă i-ar fi dat o veste proastă.

— Aşa este.

— Voi doi vă ştiți? a întrebat Judy.

Remy a negat cu o mişcare a capului.

— Nu. Cum am zis, revistele folosesc uneori colecțiile mele pentru şedințe foto. Celebritățile le închiriază pentru petreceri sau gale. Din când în când, fac cunoştință cu diverşi fotografi.

— Dar cum vinzi hainele? a întrebat-o Lauren. Şi ce persoane faimoase le-au purtat la Oscaruri? Trebuie să ne luăm ceva de băut, să ne aşezăm şi să auzim toată povestea.

Remy a râs, aproape uitând de medalion, când Lauren, clar expertă în organizare, a făcut să apară de niciunde cocktailuri, trei scaune comode, apoi le-a împins pe mama ei şi pe Remy să se aşeze, în timp ce o asalta cu întrebări. Ea şi-a povestit toată istoria profesională şi cum achiziționa haine *vintage* de la licitații, din târguri şi din garderobele revistelor, de la toate relațiile pe care şi le făcuse în anii în care lucrase în industria modei. Le-a spus că avea o listă mare de abonați, care primeau la fiecare trei luni un newsletter în care oferea piese de vânzare, alături de fotografii pe Instagram, cu ajutorul cărora vindea piesele mai puțin importante.

— Am venit să fac fotografii pentru noul meu catalog, a explicat ea, doar că fotografa mea a suferit o apendicectomie şi a anulat şedința foto. Va trebui fie să fac totul singură (şi-aş putea, fiindcă am tot echipamentul necesar, dar e dificil), fie să găsesc pe altcineva.

— Se poate ocupa Adam! a exclamat Lauren.

— Da, a fost de acord Judy.

— Oh, nu! a obiectat Remy. Nu mi-l pot permite pe Adam Henry-Jones.

— Îți suntem datori, a insistat Judy. Pentru c-a stricat Molly medalionul. Aşa te putem răsplăti parțial.

— Nu este necesar, le-a răspuns Remy.

Adam Henry-Jones nu avea stilul potrivit pentru catalogul ei şi nici nu dorea, bănuia ea, să îşi ofere serviciile cu atâta mărinimie.

— Atunci, vino la prânz sâmbătă! i-a spus Judy, şi Remy şi-a dat seama că era genul de persoană care dorea să hrănească pe toată lumea până când oamenii nu mai erau nefericiți, să-i sature de paste făcute în casă, păturI şi pisoi, până se simțeau mai bine.

— Sâmbătă e zi de şalvari, aşa că plănuiam să merg la Nisa. Remy a clătinat din cap şi a reformulat: Adică, e zi de piață.

— „Zi de şalvari”? a repetat Lauren.

Remy a reuşit să râdă singură de ea însăşi.

— Aşa-i zic eu fiindcă vara piața din Nisa este plină de compleuri cu pantaloni largi. Anii 1970, Pucci, un adevărat corn al abundenței psihedelic, un curcubeu...

— Putem veni şi noi? a întrebat-o entuziasmată Lauren, aproape sărind de pe scaun.

— Nu vrem să îți stăm în cale, dar pari să cunoşti piețele şi Nisa mai bine decât noi, a adăugat Judy. Vreau să învăț să trăiesc aici, să nu mai cunosc doar plaja. Mergem cu toții. Alistair! şi-a strigat ea soțul. Adam şi Matt, veniți încoace!

Bărbații s-au apropiat şi Judy le-a spus planurile sale.

— Petrecem o vară în familie, i-a explicat ea lui Remy. Încercăm să facem cât mai multe lucruri împreună. Sper că nu ne vei considera o pacoste dacă vom veni cu toții.

Manierele şi zâmbetul lui Judy ar fi putut da peste cap chiar şi cele mai ferme poziții pe care le avea cineva, iar planurile lui Remy de a fi în mare parte singură în timpul verii se topeau ca înghețata la soare. Era doar o dimineață. Se

descurca, era sigură, cu nişte mesaje încurajatoare de la Antoinette.

— Dar cum rămâne cu Molly? i-a zis Matt lui Remy. N-ar fi... ciudat?

S-a prefăcut că nu înțelege.

— Nu m-am supărat din cauza medalionului.

— Dar... a început el.

Adam l-a întrerupt.

— La Nisa nu-i şi un târg de cărți?

— Ba da, i-a răspuns Remy.

— Bine. Am nevoie de cărți noi.

Pe neaşteptate, Adam i-a zâmbit şi ea s-a trezit zâmbindu-i la rândul său.

— Şi eu, i-a zis. Tocmai am terminat *The Bloody Chamber* şi am nevoie de ceva mai puțin oribil cu care să continui.

Matt a intervenit.

— Casa, a arătat el spre palatul roz-pal de pe stâncă, e a ta sau e închiriată?

— Aparține unei rude, a spus ea, nedorind să dea explicații.

După aceea, a mai stat cam o oră, mulțumindu-se să le asculte pe Judy şi pe Lauren şi pe celelalte persoane care s-au oprit lângă ele. A răspuns la întrebările lor despre originile ei, spunându-le că se născuse la Londra, crescuse în Sydney şi-şi petrecuse ultimul an la New York, unde locuia la prietena ei, Antoinette.

— Nu puteam rămâne în Sydney, cu tot ce-mi era familiar în jur, după ce...

Au murit. Era partea pe care nu o putea rosti niciodată.

— Chiar că eşti o femeie cosmopolită, a spus Judy, lăsând fraza lui Remy să se stingă.

— Şi ai cea mai tare garderobă, a completat Lauren.

— Veniți să o vedeți, oricând, le-a spus Remy, surprinzându-se chiar şi pe ea însăşi.

Atât de multe surprize într-o singură seară! Şi-a dat seama că şi New Yorkul îi devenise familiar, într-un mod nu neapărat util: devenise locul în care fugise ca să jelească, aşa că asta şi făcuse. Venise în acel colț al Franței tot să jelească, dar şi să muncească, şi nu anticipase efectele necunoscutului: oameni străini, o mare diferită, un altfel de cer. Aşa că, pe neaşteptate, timp de câteva ore, se bucurase de frumusețea unei nopți de vară la mare, într-unul dintre cele mai superbe locuri din lume. Dar era obositor şi puiul de somn din zori nu o întărise suficient să reziste la prea multă conversație. Aşa că s-a scuzat şi a străbătut cărarea cu pietricele până la scările care duceau către casa ei, unde a dat peste o siluetă singuratică.

— Scuze că ți-am folosit terasa, a spus silueta, adică Adam. Credeam că nu e nimeni acasă.

— Fugeai, a spus ea, presupunând că, poate, o vară în familie în care i se ceruse să facă totul împreună ar fi putut să fie prea mult pentru cei care considerau familia ca pe un dat şi nu le fusese luată.

— Căutam singurătatea, a corectat-o el.

Remy putea înțelege asta.

— Poți folosi terasa dimineața, i-a spus ea. Mă trezesc mai târziu, aşa că vei avea singurătatea dorită.

A continuat să urce, fără să aştepte să-l audă refuzând sau acceptând, pentru că oricum nu-i păsa ce va spune. Dar se bucura să constate că mai exista ceva ce mai aducea cu bunătatea, sub carapacea ei de durere şi de furie, sub toată tristețea ei disperată şi insistentă.

CAPITOLUL 8

Remy s-a trezit a doua zi surprinsă să descopere că era şapte dimineața şi că adormise la miezul nopții. A lenevit un moment, lăsând să o cuprindă senzația străină a unui somn zdravăn şi a trezirii fără a se simți extenuată. Oare asta însemna să meargă mai departe? Schimbări de dispoziție în fiecare zi, neremarcate de mulți, însă atingându-i pe cei care-i erau alături.

S-a întins, s-a ridicat şi a făcut ceea ce făcea acasă, în Sydney, în fiecare dimineață: s-a apropiat de geam şi s-a uitat cum e vremea afară. Altă zi perfectă de vară mediteraneeană. A văzut un bărbat care purta un şort negru, larg. Avea un tatuaj sinuos pe braț şi citea în şezlong. Aşadar, Adam chiar *venise*. Probabil căuta cu disperare singurătatea.

S-a dus la baie, a făcut duş, şi-a pus costumul de baie, iar când a coborât să facă o cafea, Adam plecase. A ieşit pe terasă şi s-a trezit inspirând cu nesaț parfumul zilei, de parcă se aştepta să fie un dar, un lucru care-i aducea

bucurie. Stomacul i s-a strâns de mustrare sau poate într-un spasm obişnuit, care însoţea nervozitatea cauzată de necunoscut, de o zi în care ar fi putut să o ia prin surprindere alte lucruri neaşteptate.

A sorbit din cafea, iar stomacul i s-a liniştit treptat. Pe şezlong o aştepta o carte: *Frankenstein*. S-a aşezat, a deschis-o şi a început să citească.

Ceva mai târziu, arsura soarelui pe piele a făcut-o să se ridice şi şi-a dat seama că trecuse o oră. S-a ridicat în picioare şi a urcat treptele albe, crăpate, flancate de două urne cândva strălucitoare, cu modelele colorate pălind acum sub soare, spre locul de panoramă de la marginea stâncii. Balustrada se curba magnific în faţa ei, conturând priveliştea către apa fără margini şi către linia coastei, care se îndrepta spre Monaco. Soarele se revărsa pe umerii ei şi pe verdele bogat al gardurilor vii dintre balustrade. O abundenţă de trandafiri rozalii se întindea spre cer, ca şi cum i-ar fi adus osanale acestuia.

Jos, Adam, Molly şi un câine se jucau în apă, la distanţă de mal. Adam o arunca în sus, iar ea ateriza cu un plescăit uriaş, la o lungime de braţ de el. O ridica şi repeta mişcarea. Ţipetele şi râsetele lui Molly erau singurele zgomote în tăcerea fierbinte şi încremenită.

O altă mişcare i-a atras atenţia lui Remy: Matt, năvălind pe treptele cioplite în stâncă şi strigându-şi fratele. Pentru o fracţiune de secundă, Adam s-a întors cu spatele la Matt, parcă pentru a se aduna. Apoi, a ridicat-o pe Molly pe umeri şi a străbătut apa spre ţărm, unde a lăsat-o pe fată lângă tatăl ei.

Judecând după degetul pe care-l îndrepta Matt cu furie spre Adam şi după braţele încrucişate ale acestuia, între cei doi fraţi avea loc un schimb de replici tensionate. În cele din

urmă, Matt şi-a luat fiica de mână şi a târât-o după el pe scări, Molly zbătându-se şi arătând spre apă, până când Matt a luat-o pe sus. Adam a îndemnat câinele s-o urmeze pe Molly, apoi s-a îndreptat înapoi spre apă şi a început să înoate, tot îndepărtându-se, până când nu l-a mai zărit.

Remy a clătinat din cap. Chiar şi familiile fericite erau, în mod clar, tot nefericite. Nu era treaba ei să spioneze.

S-a întors la vila ei roz, grandioasă. Fusese construită în stil renascentist italian, îi povestise grădinarul, şi rozul-pal al pereților era scos în evidență de benzile albe de pe balcoane, de arcadele arcuite ale ferestrelor şi de coloanele din marmură care susțineau terasa de la primul etaj. *Era* magnifică, a recunoscut ea, trecând prin golul curții interioare, un scuar pe care trebuia să-l traversezi pentru a ajunge la oricare dintre camere. Acestea se deschideau de-a lungul laturilor dreptunghiului. Ar fi locul perfect să-şi fotografieze comorile *vintage*, un decor în stilul celor care-i lăsau pe oameni cu gura căscată în revista *Vogue*.

Remy a început să aranjeze haosul creat de Molly cu o zi înainte, mutând cutiile în salonul grandios. Utilizarea pe post de depozit era, probabil, un mod îngrozitor de a folosi încăperea incredibilă, care avea lambriuri din lemn vechi frumos pictate. Heruvimi delicios de dolofani se jucau într-un car care zbura de-a curmezişul tavanului pictat în nuanțele cerului şi două şeminee decorate cu femei îmbrăcate în drapaje delicate, care susțineau polițele din marmură, erau aşezate de o parte şi de alta a încăperii. La capătul celălalt se revărsa lumina prin ferestrele arcuite, prin care se vedea nemărginirea mării.

S-a aşezat şi, după ce a făcut o listă cu piese pentru catalog, a trimis câteva e-mailuri unor fotografi pe care-i cunoştea. Niciunul nu era disponibil atât de repede. Trebuia să facă

singură fotografiile. Făcuse asta pentru primele două cataloage, folosind un trepied şi o telecomandă, în primele zile ale afacerii pe care nu o înțelegea nimeni şi despre care credeau toți c-ar fi doar un hobby ciudat. Dar numărul abonaților crescuse exponențial, clienților ei le plăceau lucrurile frumoase, aşa că îşi luase inima-n dinți în ultimele câteva sezoane şi făcuse fotografiile cu profesionişti. După aceea, numărul followerilor se triplase, iar ea vânduse tot ce avea pe stoc. Şi fusese atât de ocupată, încât reuşise să îşi țină mintea plină cu tot felul de activități, pe lângă nesfârşitele rememorări ale momentelor trăite cu fiica şi soțul ei.

S-a dus afară să investigheze grădina, să vadă cum ar putea aranja câteva cadre. I-a salutat cu o mişcare din cap pe cei doi grădinari, care veneau o dată pe săptămână să țină lucrurile în ordine, apoi a traversat parterul şi a trecut de punctul panoramic. Palmieri înalți, copaci de avocado şi portocali se ridicau deasupra ei, până când a trecut printr-un portic în stil spaniol şi a găsit un spațiu umbrit, cu flori strălucitoare, oranj, de floarea-paradisului şi parfum greu de iasomie. Aerul era mai răcoros acolo şi a simțit cum i se usucă transpirația de pe piele. A ridicat mâna şi a atins coaja de un roz viu a unei rodii pe cale să se coacă, a inspirat mirosul dulce, de vară, al caprifoiului, a auzit zumzetul somnoros şi molatic al unei libelule.

Avea nevoie de ceva dramatic pentru a se potrivi unghiurilor ascuțite ale florilor de streliția: poate salopeta Tina Leser, cu un umăr gol, albastră precum zorii. Avea piesa perfectă de la Hanae Mori, pe care să o fotografieze pe fundalul pavilionului de lemn din grădina de alături, care avea un aer japonez aparte. *Ceva romantic, în Templul Iubirii*, s-a gândit ea. Apoi l-a simțit. Valul şocant şi familiar de ruşine, o ruşine care a devenit repede furie împotriva ei înseşi.

Petrecuse aproape o zi întreagă fără să se gândească la Ebony! Sau la Toby!

S-a întors şi a mers spre casă, unde, în revărsarea de trandafiri, i-a atras atenția o buruiană. S-a aplecat să o smulgă din pământ, furioasă. Vezi cât e de uşor să îndepărtezi lucruri din peisaj? Smulgi o dată şi a dispărut o plantă. O dimineață la aer curat şi fiica şi soțul ei au dispărut de pe altarul pe care li-l ridicase în gând.

A smuls altă buruiană, apoi alta. Era încă în genunchi, în costum de baie, când a auzit cum o striga o femeie.

Lauren, cu Adam după ea, se apropia, făcând cu mâna.

— Hei!

Remy s-a ridicat, scuturându-şi pământul de pe genunchi şi dându-şi seama că, probabil, arăta ca un copil cu genunchii murdari, cu părul lung şi blond strâns într-o coadă de cal neglijentă şi suficient de lipsită de bun-simț, încât să grădinărească într-o ținută nepotrivită. Lauren a început să se extazieze la vederea costumului ei de baie, un Swoon Suit din două piese, galben-auriu Cole of California, care fusese creat în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, din acetat de satin.

— Mai am unul, dacă vrei să-l vezi, s-a trezit Remy spunând, iar furia pe ea însăşi i s-a înmuiat când a văzut încântarea de pe chipul lui Lauren. N-are dantelă pe margini, dar are un stil asemănător.

— Mi-ar plăcea! a spus Lauren, zâmbind larg şi urmând-o pe Remy pe terasă. Dar nu mă distrage, te rog. Eu, mama şi Adam, aici Lauren i-a aruncat o privire piezişă fratelui ei, insistăm să-l foloseşti pe Adam ca fotograf. Ne-am uitat pe contul tău de Instagram şi am văzut că ai vândut un medalion precum cel rupt de Molly cu două mii de dolari,

aşa că am intrat în pământ de ruşine. Înainte să spui ceva politicos, te rog să ştii că ne-ai face nouă o favoare *imensă*.

Lauren a arătat spre Adam.

— E atât de plictisit, c-o să ajungă să-şi roadă şi degetele dacă n-are ceva de făcut. Nu e capabil să se relaxeze. Am decis să încălcăm regula mamei, ca nimeni să nu lucreze luna asta, ca să te putem recompensa.

Erau deja înăuntru, în salonul grandios.

— Dumnezeule! a exclamat Lauren, aplecându-se peste grămada de costume de baie *vintage*.

— Am impresia că nişte zile din timpul tău valorează mai mult decât medalionul, i-a zis Remy lui Adam. O pot face eu.

Adam a ridicat din umeri.

— În cazul ăsta, ai face un pas înapoi. Când Lauren mi-a zis că trebuie să fac asta, s-a asigurat că-mi flutură pe sub nas vechile tale fotografii. Te-ai descurcat cu primele câteva şedinţe foto, despre care-mi dau seama că le-ai făcut chiar tu, dar ultimele, în care ai folosit fotografi, au fost mult mai bune. De ce ai vrea să dai înapoi, dacă sunt aici şi-mi ofer gratuit serviciile?

S-a uitat insistent la sora lui, care s-a strâmbat la el şi ceva din felul în care-i zâmbea el i-a dat de înţeles lui Remy că mai degrabă o tachina decât se plângea.

— Sunt mijlociul, cel care se vâră peste tot, a explicat Lauren, punând o mână grijulie pe volane şi buline. Adam este fratele mai mare, cel arogant, care detestă să se amestece cineva în treburile lui, Matt este mezinul răsfăţat nevoie-mare şi pe care eu şi Adam trebuie să-l scoatem mereu din necazuri. Ăsta e?

A ridicat un costum de baie alb cu imprimeu floral. Mai-mai că-i ieşiseră ochii din cap, şi Remy a ştiut că s-a îndrăgostit instantaneu. Era unul dintre lucrurile care-i plăceau enorm la ceea ce făcea: să potrivească o comoară *vintage* cu un nou proprietar, care avea s-o preţuiască la fel de mult ca primul sau al doilea, redându-i viaţa.

— Probează-l, a rugat-o Remy. Acolo.

Lauren a dispărut cu costumul în camera de alături şi Remy i-a zis lui Adam:

— Îi voi spune surorii tale că am găsit pe altcineva.

— Cu cât ai fi vândut medalionul? a întrebat-o el, ţinând braţele încrucişate, marginea neagră a tatuajului ieşind de sub cămaşa pe care şi-o pusese peste şortul larg.

La fel ca Lauren şi Remy, era desculţ.

— Nu contează, a spus ea.

— Atunci, se pare că vreo câteva zile din timpul meu vor acoperi contravaloarea medalionului.

Înainte ca Remy să poată protesta din nou, Lauren a apărut îmbrăcată în costumul de baie.

— Nu îl mai scot de pe mine, a spus ea şi a făcut o piruetă.

— Arăţi ca Rita Hayworth, a complimentat-o Remy.

Aşa şi era. Cu părul ei şaten-roşcat, curbele voluptoase, pielea albă ca laptele şi îmbrăcată în costumul de baie din anii 1940, Lauren arăta ca o stea de cinema din Epoca de Aur a cinematografului american.

— Stai să mă vadă Tom, a rânjit Lauren.

Adam a icnit în glumă.

— Dacă voi doi o să vă fâțâiți prin casă şi mai îndrăgostiți decât acum, va trebui să încalc toate promisiunile şi să plec. Vezi, i-a spus el lui Remy, dacă mă laşi să fug câteva zile de lângă ei, să fotografiez nişte haine, îmi faci o favoare.

Remy s-a trezit râzând.

— OK. Dar nu plăteşti pentru costumul de baie, i-a zis ea lui Lauren.

Lauren a câştigat şi acel conflict. A plecat din casă triumfătoare, după ce reuşise să îşi impună părerea, şi cu un costum de baie nou pe deasupra, lăsând-o pe Remy să-l informeze rapid pe Adam despre şedința foto.

L-a condus prin câteva încăperi ale casei: cea cu tapiserii, un dormitor prea mare, pe care nu-l folosea, *le petit salon*, „salonaşul”, cu canapelele sale curbate. El a privit în jur, cu un ochi critic.

— Îmi place ca fiecare imagine să-şi spună singură povestea, a zis ea, arătându-i câteva fotografii din telefon. Mulți comercianți de haine *vintage* folosesc fundaluri albe sau modele, însă pentru catalogul meu îmi place ca oamenii să vadă că fiecare haină reprezintă o posibilitate. Casa va fi un decor fabulos, mai ales pentru rochiile de seară, şi m-am gândit că unele dintre costumele de baie şi hainele de zi ar merge afară. Nu folosesc modele, pozez chiar eu. Nu fiindcă m-aş considera frumoasă, nimic de genul ăsta.

De fapt, fusese model cu ani în urmă. Aşa făcuse primii paşi în industria modei, dar, în clipa în care le spunea asta oamenilor, începeau să o critice, în căutarea tuturor defectelor şi imperfecțiunilor pe care n-ar trebui să le aibă un model.

— Dar, când folosesc modele angajate, hainele nu se vând la fel de bine. Este *Dulapul lui Remy*, aşa că oamenii vor să mă

vadă pe mine purtând hainele. E normal pentru cine vinde haine *vintage* să pozeze personal, a adăugat, de parcă ar fi prezentat un caz, şi i-a fost ciudă pe ea însăşi fiindcă simțea nevoia să se justifice în fața lui Adam Henry-Jones, care lucrase cu unele dintre cele mai frumoase femei din lume.

— Înțeleg, a spus el. Aşa cum am zis, am făcut cercetări. O parte din concurență are pagini de Instagram care arată oribil. Nu ştiu cum de vând ceva. Şi majoritatea modelelor profesioniste n-ar avea aspectul potrivit pentru asta. Ai nevoie de ceva atemporal şi tu, a continuat, privind-o cu ochi critic, ai înfățişarea perfectă pentru aşa ceva. Vrei să începem să lucrăm sâmbătă, când ne întoarcem de la Nisa?

— Da, a spus ea. Şi apoi a adăugat, fiindcă voia să se asigure: Vreau ca hainele şi fundalul să spună povestea împreună. Nu vreau doar fotografii sofisticate, ultimul răcnet.

— Nu-ți fie teamă. Nu-ți impun stilul meu, a zis el, dând să plece.

Nu vrusese să fie atât de nepoliticoasă.

— Scuze, a spus. Nu asta am vrut să zic. Doar că o parte din ce-ai făcut mai demult era... foarte poetic. Îmi place asta, dar...

— Ceva în stilul lui Louise Dahl-Wolfe, sau al lui Edward Steichen... Ori al lui George Hoyningen-Huene. Asta cauți.

— Exact, a spus ea surprinsă.

— Vezi, tot mi-a mai rămas ceva suflet.

A traversat terasa şi a coborât scările spre plajă.

Ce enigmă era! Cu siguranță arogant, cum spusese şi sora lui, care îl adora însă, în mod evident, la fel de mult pe cât o adora şi el. Era conştient de defectele lui, dar şi suficient de

şiret încât s-o menționeze mai întâi pe Dahl-Wolfe. Nu credea că alți fotografi bărbați ar fi procedat la fel. „Incapabil să se relaxeze”, spusese Lauren. Dar Remy îl văzuse complet relaxat de dimineață, pe şezlong.

A intrat în *grande salle,* „marele salon”, şi a început să răscolească prin cutii. Avea mult de lucru înainte de sâmbătă după-amiază şi aşa-i plăcea.

Zgomotul neaşteptat al unei maşini care sosea, două seri mai târziu, a trezit-o pe Remy din reveria de catifea argintie şi bumbac lucios. A deschis uşa, precaută, şi a fost cuprinsă în brațe.

— Antoinette! a exclamat. Ce cauți aici?

— Păi, a zis Antoinette păşind înăuntru, cu o valiză enormă, când mi-ai declarat c-o să ai parte de-o şedință foto cu însuşi Adam Henry-Jones, n-am putut rezista şi m-am autoinvitat. Nu poți să-ți faci singură machiajul şi părul, deşi ştiu că ai fi capabilă. Vreau să arăți a profesionista care eşti, aşa că ai nevoie de anturaj. Adică de mine.

Remy a izbucnit în râs.

Antoinette a îmbrățişat-o mai strâns.

— Nu te-am mai auzit râzând de-o veşnicie. Îți prieşte să fii aici.

— Dar nu trebuia să fii la Golful Byron?

Antoinette făcea anual un pelerinaj la Golful Byron, pentru „detoxifiere”, păstrându-şi ritualul şi după mutarea la New York, cu doi ani în urmă.

— Ba da. Însă am luat avionul spre Franța.

— Nu am *smoothie* bio, a spus Remy, conducându-şi prietena în *grande salle*. Şi am prea multă cafea.

— E cel mai bun spa, a rânjit Antoinette.

— Mă bucur să te văd.

Remy era conştientă că-i lăcrimau ochii.

— Şi eu.

Remy şi Antoinette se cunoscuseră când erau adolescente şi lucrau ocazional ca modele. Părinții italieni ai lui Antoinette aveau un salon de coafură şi, cum toate modelele trebuiau să ştie să-şi facă un machiaj şi coafuri peste medie, Antoinette o învățase pe Remy. Fuseseră împreună la universitate şi ajunseseră amândouă departe în carieră, la IMG, Antoinette ca marketing manager, apoi ca directoare a departamentului de modă la New York, iar Remy ca directoare a aceluiaşi departament pentru Asia-Pacific. Antoinette fusese domnişoara de onoare a lui Remy şi naşa lui Ebony. Asta însemna că şi Antoinette suferise când muriseră Ebony şi Tony, şi-a dat seama brusc Remy.

— Îmi pare rău, a spus ea ruşinată. Nu te-am întrebat niciodată cum te simți.

Ochii lui Antoinette s-au umplut de lacrimi.

— Ar fi fost un act de empatie aproape de sfințenie, a spus ea, cuprinzându-şi prietena în brațe. Mi-e dor de felicitările lui Ebony, i-a spus ea, şi Remy şi-a amintit că fiicei sale îi plăcea să-i pregătească surprize lui Antoinette, felicitări pe care o ruga pe Remy să le ducă la muncă şi să le ascundă în locuri în care să le descopere naşa ei.

În schimb, Antoinette ascundea câte ceva pentru Ebony de fiecare dată când le vizita: o baghetă de zână, o scoică deosebită, o carte.

— Păi, a spus Remy, după ce au stat amândouă în tăcere, - chinuindu-se să păstreze aparențele, cred că aş putea să-ți fac eu una. Măcar ai putea înțelege ce scrie pe ea.

Antoinette a scos un sunet între hohot râs şi de plâns.

— Ia uite cum încerci să mă faci să mă simt mai bine! Poate că o săptămână în Franța ți-a priit mai mult decât credeai.

— Cu siguranță, m-a făcut să îmi dau seama, a răspuns Remy, deschizând o sticlă de vin şi turnând în două pahare, că m-am gândit mult la mine în ultimii ani şi aproape deloc la alții. Mi se pare plăcut să mă gândesc la altcineva. Aşa cum mă gândeam mai întâi la Ebony, când alegeam restaurante cu mâncare potrivită pentru copii, când îmi programam întâlnirile de la New York ca să o pot suna înainte să se culce. Tot nu pot intra în restaurante, deşi n-am mai fost într-unul de nu mai ştiu când, fără să întreb mai întâi dacă au meniuri pentru copii. Apoi îmi dau seama că nu va trebui să îmi mai fac griji pentru asta niciodată şi-mi amintesc de toate vremurile când eram supărată fiindcă trebuia să aleg locuri cu pizza şi paste, când eu tânjeam după curry thailandez. Mă detest fiindcă i-am reproşat uneori că voia pizza. Mă detest mult, a conchis Remy.

— Furie şi compromisuri, a rezumat şi Antoinette. Al treilea stadiu al durerii. Probabil că aştepți cu interes depresia, singurătatea şi reflecția.

— Suferința nu are nici început, nici sfârşit, i-a spus Remy, sorbind din vin.

Au izbucnit amândouă în râs.

Aşa şi-au continuat seara, pe terasa dinspre mare, admirând cascada de apă argintie care curgea dinspre Templul Iubirii de deasupra şi clipocea melodios în noapte. Trandafirii miroseau şi mai puternic în bătaia molcomă a

vântului. Casa familiei Henry-Jones s-a umplut de lumini sub ele. Remy şi Antoinette au depănat amintiri, au plâns, au râs şi, în cele din urmă, s-au dus la culcare. Remy se aştepta la insomnie. Dar se simțea uşoară, de parcă furia i se mai domolise. Spera să nu se trezească deprimată.

Antoinette a trezit-o de dimineață, cu cafea şi reproşuri.

— Nu avem nimic de mâncare, a certat-o. Mergem în oraş să luăm.

Remy s-a frecat la ochi.

— Doamne, e sâmbătă. Mergem la Nisa cu familia Henry-Jones. Putem cumpăra de la piață.

— Ah, eşti deja prietenă bună cu ei!

Remy s-a ridicat din pat şi s-a apropiat de geam, privind ziua superbă, dar se simțea din nou apăsată, de parcă schimbarea din seara anterioară fusese doar temporară. Şezlongul era gol şi s-a gândit că obiceiul lui Antoinette de a se trezi devreme şi de a-şi contorsiona corpul în posturi de yoga îl ținuse departe pe Adam.

— Adam e atât de superb cum spune toată lumea? Nu l-am întâlnit. E singur? În loc să mă detoxific, aş putea fi tentată să mă țin de prostii cu el.

Antoinette a rânjit şi Remy a reuşit să zâmbească.

— Mai bine, a spus Antoinette. Când plecăm la Nisa?

— Pe la nouă.

Cineva a sunat la uşă.

— Ştii că e nouă, nu?

— Rahat! a zis Remy, plecând de la fereastră. De-aia oamenii apăsați de furie şi de compromisuri n-ar trebui să-şi facă planuri.

— La duş, i-a poruncit Antoinette. Îi distrez eu 15 minute.

Remy a făcut întocmai. După duş, s-a îmbrăcat într-o rochie de vară din anii 1950 cusută în casă, din bumbac lucios bleumarin, cu un cordon în pătrățele, pe care-l făcuse cineva cu mult drag după un model McCall's. Şi-a prins părul într-o coadă dezordonată, a găsit nişte ochelari de soare mari, care să camufleze cearcănele lăsate de vinul băut în seara anterioară, şi a țopăit pe scări în jos, şaisprezece minute mai târziu.

— Scuze, a spus ea şi s-a trezit în brațele lui Judy.

— N-ai pentru ce, i-a zis Judy, sărutând-o pe obraji. Ne-am simțit bine stând la poveşti cu Antoinette.

În spatele tuturor, Antoinette a făcut semn din cap spre un Adam neatent şi s-a prefăcut că-şi face vânt.

Remy a strâns din buze să nu zâmbească, apoi a văzut o avalanşă ostentativă de flori.

— De la Molly şi de la mine, a spus Matt arătându-le. Ca să-ți cerem scuze pentru bijuterie. Dacă fratele meu îşi donează serviciile de fotograf, eu pot măcar să cumpăr câteva flori.

Remy s-a prefăcut încântată de flori, un amestec eclectic de cale şi misterioase flori gri, ciudate, ascuțite şi moderne, la fel de nepotrivite în casă precum denimul prespălat.

— De câte maşini avem nevoie?

Lauren a început să-i organizeze şi s-a decis că maşina lui Remy şi una dintre cele ale familiei Henry-Jones sunt de ajuns. Apoi, Antoinette a adăugat-o şi pe a ei, fiindcă nouă persoane în două maşini mici, franțuzeşti, ar fi stat prea înghesuite.

— Credeam că vrei la înghesuială, dacă stai lângă Adam, i-a şoptit Remy prietenei sale.

Aceasta a zâmbit şi i-a spus:

— Nu am de gând să împart maşina decât cu el.

Judy, Alistair, Molly şi Tom s-au înghesuit într-o maşină, Lauren a reuşit să treacă pe lângă Antoinette în maşina acesteia, şi Remy a rămas cu Matt.

Au pornit pe drumul spre centru de-a lungul apei şi apoi pe autostradă spre Nisa. Remy, neavând ce să spună, l-a întrebat pe Matt dacă el şi familia lui veniseră la Saint-Jean-Cap-Ferrat cu o ocazie specială şi Matt a devenit dintr-odată serios.

— E complicat, a început el, cu vocea încărcată de un bagaj emoțional supradimensionat. Dar simt că-ți pot spune. Că *tu* poți înțelege.

Remy a rămas cu privirea pironită asupra drumului, supărată pe Matt fiindcă îşi imagina că moartea, căci la asta credea că se gândeşte, ar putea deveni un soi de element de legătură.

— Nu trebuie să-mi explici, s-a grăbit să spună. Putem vorbi despre altceva.

El a clătinat din cap.

— Vreau să vorbesc. Este vorba despre Molly. Ea...

— Chiar nu trebuie să-mi spui. Poate, mai bine...

— Trebuie să încep să le explic oamenilor, a insistat Matt, mai ales acum, când Molly creşte şi poate înțelege. Molly nu este...

A oftat dramatic, dar sincer.

— Eu şi soția mea am încercat ani întregi să facem un copil. S-a dovedit că problema era la mine, aşa că doctorii au

sugerat să folosim un donator de spermă. Dar Sally, soția mea, n-a dorit ca un străin oarecare să fie tatăl copilului ei.

Nu! Remy a simțit că i se întoarce stomacul pe dos. Credea că ştie ce urmează să spună Matt şi că nu era neapărat doar decizia lui să o spună.

— Adam a fost de acord să fie donatorul, a continuat Matt. A fost de acord ştiind că nu înseamnă nimic, că era doar un transfer de ADN pe care, să fim sinceri, îl irosea.

Remy a tresărit. Să spună despre un copil că-i un transfer de ADN! Cum putea să vorbească Matt aşa despre fratele lui?

— Nu trebuie să..., a încercat ea din nou.

Dar Matt a insistat.

— Ca întotdeauna, Adam nu şi-a ținut promisiunea. Trebuia să fie unchiul distant. Dar el a început să ne viziteze săptămânal, jucându-se cu Molly, sunând să întrebe ce mai face, oferindu-se să stea cu ea când voiam să ieşim. În cele din urmă, Sally i-a zis să păstreze distanța, altfel obține un ordin de restricție. Adam a zis că Sally e nebună. Ca să ai parte de compasiunea lui, trebuie să suferi rău de tot. Sally nu era nebună. Adam era. El încerca să fure iubirea lui Molly. Aşa că, după aceea, nu ne-am mai văzut cu el câțiva ani.

Era imposibil să nu-l întrerupă. Povestea lui Matt îl făcea pe Adam să pară doar un tip de treabă, care încerca să-şi cunoască fiica. Şi primise un ordin de restricție! Doamne, cât l-o fi durut!

— Ştii că iubirea nu e finită, a spus ea, cât de blând a putut. Dacă Molly îl iubeşte pe Adam nu înseamnă că te iubeşte pe tine mai puțin.

— Cred că vom afla curând.

Vocea lui Matt era plină de sarcasm.

— Mama şi tata au zis că trebuie să fim din nou o familie. Ne-au obligat să venim aici o lună. Este complet împotriva dorinţelor lui Sally, dar părinţii mei par să fi uitat că trebuie să respecte înţelegerea.

Remy a încercat iar.

— Copiii pot iubi atât de mult...!

S-a oprit, fiindcă simţea că e periculos de aproape de momentul când ar fi izbucnit în lacrimi. Ebony fusese plină de afecţiune cu toată lumea. Nu fusese niciodată rezervată sau timidă, mereu avea întrebări şi îşi dorea să găsească un miez frumos în oricine, ceva care-l făcea uşor de iubit.

— Parcă ai fi el. Ţi-a zis deja...

— Doamne, nu, a subliniat Remy. Nici n-am schimbat trei cuvinte.

— Nu sunt de acord cu tine. Iubirea e finită. A mea s-a consumat cu Sally. Nu simţi la fel? Că nu vei mai iubi niciodată?

— Nu ştiu, a şoptit Remy, fiindcă aşa simţea mereu.

Dar nu voia să susţină teoria teribilă a lui Matt. Nici nu voia să recunoască faptul că sentimentele sale pentru soţul ei nu erau la fel de pure ca ale lui Matt pentru soţia lui. Furia, resentimentele, învinuirile (conducea cu viteză în timp ce fiica lor era în maşină!) îl transformaseră într-o persoană pe care nu o putea iubi. Cum ar fi putut iubi din toată inima un om pe care-şi spusese că nu îl iubea? Nu avea niciun sens! Nimic nu mai avea niciun sens...

CAPITOLUL 9

Remy a sărit din maşină imediat ce au ajuns la Nisa, disperată să scape de gândurile pe care i le împărtăşise Matt.

— Arăți ca un nor negru de nefericire într-o zi superbă, i-a spus Antoinette, în loc de salut.

Remy a reuşit să schițeze un zâmbet.

— Mersi pentru sinceritatea brutală, a zis ea. Dar am nevoie să mă scuteşti vreo oră, două.

— Doar o oră.

— Dacă vrei, ia-ți o cafea, a spus pe neaşteptate Adam, care se dădea jos din maşina lui Antoinette. Ştiu unde-s pieţele. Mamei îi va trebui de două ori mai mult decât timpul normal să ajungă, fiindcă se va opri să se minuneze la fiecare mărunțiş.

— Mulțumesc, i-a spus Remy, recunoscătoare.

Un espresso şi zece minute cu Antoinette. De atât avea nevoie.

— E de vis, a zis Antoinette, după ce şi-au comandat cafea. Nu e deloc interesat de mine şi ne-am plictisit reciproc. El vorbeşte prea puțin şi eu prea mult. Dar e foarte plăcut la vedere şi sunt pregătită să-l iert pentru lipsa de interes.

— Serios? a întrebat Remy, când au sosit espressourile. De obicei, farmeci pe toată lumea.

— Pot să te asigur că pe el îl voi fermeca doar în visele mele.

Remy a izbucnit în râs.

— E a doua oară în două zile, a spus mirată. Ar trebui să fiu deja adâncită în depresie, în vreo zece minute. După aceea, la ce să mă aşteptez?

— La testare.

— Asta ce naiba înseamnă?

Antoinette a ridicat din umeri.

— Nu am nicio idee. Voi căuta informații după ce trecem prin depresie. Acum, să mergem la cumpărături.

I-au ajuns repede din urmă pe cei din familia Henry-Jones. Remy i-a condus la Cours Saleya, unde prelatele în dungi roşii şi albe făceau umbră tarabelor pieței. Vânzătorii de flori erau aliniați în spatele unei explozii de boboci, iar cei de haine, ceva mai încolo, în spatele unei explozii de culori.

Toată lumea a mers mai încet, alăturându-se mulțimii relaxate din târg. Cafenelele de pe Cours Saleya zumzăiau de conversații, iar mirosul de cafea şi de produse de patiserie plutea în aer, amețindu-i.

— Ar fi trebuit să-ți cumpăr flori de aici, a spus Matt - încruntându-se. Credeam c-ai spus că sunt doar haine.

— Orice doreşti, i-a zis Remy, simțind o bucurie bruscă pentru că mergea la cules, cum numea ea procesul, căutând prin munții de vechituri şi găsind una sau două piese care făceau să merite efortul.

Judy era complet distrasă de flori, iar Alistair era ocupat să-şi ajute soția să care buchetele de boboci cumpărate. Tom, soțul lui Lauren, se uita la şirurile de comercianți cu o expresie chinuită. Antoinette o împiedica pe Molly să rupă capetele unui aranjament de trandafiri, în timp ce Matt încerca să-i explice florarului, într-o engleză apăsată, că nu

era mare lucru o floare ruptă. Lauren tresărea continuu. Adam dispăruse.

— Ce ieşire de familie fabuloasă! a comentat Lauren. Îmi arăți, te rog, cum găsesc o pereche de şalvari care să merite?

— Aici, a spus Remy, arătând spre maldărele de haine.

Au început să scotocească. Remy o supraveghea pe Lauren, nu cumva să rateze ceva demn de atenție. Au văzut-o amândouă simultan: un curcubeu de culori strălucitoare, întins peste material într-un stil care-i putea aparține doar lui Emilio Pucci.

Remy a ridicat piesa vestimentară. Nu erau tocmai şalvari, ci o salopetă dintr-o bucată, şi Remy ştia că va arăta uluitor pe Lauren.

Lauren a chițăit, de parcă avea vârsta lui Molly.

— Doamne! Oare-mi vine?

Remy a examinat salopeta.

— Este mărimea zece *vintage*, adică aproximativ măsura ta. Are eticheta originală Pucci şi semnătura pe material. Aici s-a întins nițel culoarea, a arătat ea spre locul în care movul intens se întinsese pe alb, dar ne aşteptăm ca o piesă *vintage* să aibă imperfecțiuni. Nu e aproape deloc decolorată la subsuoară, ceea ce-i de dorit. Şi nici scumpă nu e.

— Să o cumpăr? Nu o vrei tu?

Fața lui Lauren era ca a unei copile care trebuia să dea ultima bomboană cuiva mai puțin privilegiat.

— Piesele pe care le voi include în următorul catalog sunt, mai degrabă, din anii 1920–1940. Nu s-ar potrivi. Dar ție pariez că ți se potriveşte.

După ce au cumpărat piesa Pucci, Lauren s-a mulțumit să scotocească singură, prezentându-şi noile abilități de căutătoare de piese *vintage* lui Judy. Aşa că Remy a străbătut Place Pierre Gautier spre piața oraşului, unde se afla târgul de cărți vechi, întrebându-se dacă va găsi câteva ediții Penguin Classics pe care să i le dăruiască lui Adam în semn de mulțumire pentru şedința foto. Numai că a dat nas în nas chiar cu el. Cărând o cutie plină ochi cu cărți.

— Mă gândeam să văd dacă au şi Penguin Classics mai puțin sângeroase, i-a spus ea. Dar mi-ai luat-o înainte.

El a scos o carte şi i-a arătat-o. Era *Dracula,* de Bram Stoker.

Remy a izbucnit în râs.

— Nu ştiu ce mai e acolo, i-a zis el.

Părea relaxat, la fel cum fusese pe şezlong, în prima dimineață, de parcă să caute de unul singur prin târgul de carte fusese pentru el la fel de înviorător ca un espresso.

— Dar am văzut *Dracula* şi m-am gândit că restul sunt OK.

Şi-a mutat cutia sub celălalt braț.

— Vrei să plecăm şi să începem? Sau te ține Lauren aici toată ziua?

— Nu, se descurcă singură. O voi lua pe Antoinette. Ea se ocupă de păr şi machiaj şi ştiu că sună cam amatoristic, dar se pricepe.

El a ridicat din umeri.

— Oare avem şansa de a...

— Scăpa repede? a încheiat ea. Cred că mi-am atins limita socială pentru azi, deci da.

S-a oprit.

— Mă face să par o ticăloasă. Familia ta este minunată. Nu despre ei este vorba.

— Ştiu ce zici. Ne vedem la maşină.

Înapoi în Cap-Ferrat, în timp ce Antoinette era ocupată cu ustensilele ei în dressing, Adam a chemat-o pe Remy să se uite la un teanc de hârtii.

— Le-am printat aseară, a zis el, căutând un loc unde să le poată întinde, în mijlocul abundenței de scaune rococo, toate cu cadre din lemn sculptat şi tapițerie elegantă, din catifea, şi al meselor de joc, care păreau suficient de fragile încât o bucată de hârtie să le aducă sfârşitul.

S-a hotărât să le pună pe polița de deasupra unuia dintre şeminee.

— M-am gândit să reproducem câteva şedințe foto emblematice. S-ar putea să fie distractiv, şi pentru *Vogue* sau *Vanity Fair* n-aş putea s-o fac. Îmi place ideea de a folosi ceva din trecut ca să arăt cum era trecutul. Uite aşa.

I-a arătat o fotografie de Louise Dahl-Wolfe cu un fotomodel în fața unui şemineu, cu spatele la cameră. Tânăra purta o cămaşă de noapte superbă, din mătase şi dantelă.

— Şi asta. *Perfecțiune în negru* a lui Steichen.

— Îmi place la nebunie! a zis Remy, studiind imaginea incredibilă a unei femei într-o rochie lungă, neagră, de seară, care stătea în picioare lângă capacul deschis al unui pian cu coadă.

Curbura capacului se potrivea perfect cu linia şoldului femeii.

— Ştiu că este cam umbrită, dar...

— Nu. Hai să facem câteva fotografii alb-negru. Pot să adaug la imaginile principale o şedinţă foto standard, color, pe un manechin, ca oamenii să poată vedea detaliile. Simt că, dacă le facem pe acestea color, le stricăm.

Adam i-a zâmbit, iar Remy a simţit, pentru prima dată în aproape doi ani, un soi de camaraderie cu o persoană, alta decât Antoinette.

— Speram să spui asta, i-a zis el. Ştiu că e vorba despre haine, dar, uneori...

S-a oprit, cu urmele unei vechi frustrări în glas.

— Cred că eşti sătul să faci ce vrea altcineva.

Adam a ridicat din umeri.

— E vorba despre stilul casei, nu despre al meu. Ştiam asta când m-am apucat de fotografie de modă. Voiam bani şi siguranţă, nu plăceri artistice şi sărăcie.

— Dar acum ce vrei? l-a întrebat Remy. Nu vrem mereu aceleaşi lucruri, cincisprezece ani mai târziu.

— Sunt gata! a strigat Antoinette, întrerupându-i.

Probabil era mai bine, fiindcă Remy simţea că devine băgăcioasă. Deja ştia prea multe despre Adam, după tot ceea ce-i spusese Matt. Acum, în aceeaşi cameră cu el, văzând efortul pe care-l depunea pentru ceva ce fusese obligat să facă, practic, Remy nu se putea abţine să nu-şi amintească râsul lui Molly, când Adam o arunca în apă. S-a simţit vinovată, într-un mod care nu-i era necunoscut. Dar nu din cauza lui Ebony. Ci fiindcă Adam n-avea habar că ea ştia tot. Şi înţelegea suficient despre el (că nu era arogant, ci, mai degrabă, tăcut şi rezervat), încât să îşi dea seama că ar detesta să afle că ea descoperise atâtea despre el şi

despre trecutul său. Şi că ar detesta şi mai mult dacă ea ar fi pretins că nu ştia nimic.

— Într-o clipă, a răspuns Remy şi, spre încântarea ei, Antoinette a părăsit camera. Adam! a zis, întorcându-se apoi spre el şi spunându-i pe nume pentru prima dată.

A simțit că i se schimbase tonul, că nu mai avea uşurătatea curiozității pline de simpatie, că privirea îi coborâse de la fața lui către masă.

— Simt că am o bucată din tine pe care n-ar trebui să o am, o bucată pe care n-ai dori să o am. Matt mi-a povestit despre Molly de dimineață, a izbucnit ea, când, de fapt, ar fi trebuit, probabil, să se gândească mai bine cum să formuleze. Mi-a zis că eşti tatăl ei biologic. Nu ştiu de ce mi-a spus şi nu ştiu de ce crede că iubirea unui copil are limite...

Nu a terminat ce voia să spună. A simțit că Adam se încordează încă de când a început să vorbească. Acum, îi simțea furia coborând brusc asupra lui, ca o pelerină de lână pentru iarnă, alungând orice altă emoție.

Adam a înjurat, apoi s-a oprit.

— Îmi pare rău că ți-a zis, a spus el scurt.

Ea a îndrăznit să-l privească iar şi şi-a dorit să nu o fi făcut. A văzut ceva ce recunoştea foarte bine: durerea feroce a unei persoane care ştie că acest tip de durere nu se va sfârşi niciodată şi care nu poate crede că va trebui să o îndure tot restul vieții. Oricât îşi dorea, nu îşi putea întoarce privirea de la durerea lui, aşa cum nici el nu şi-o întorsese de la durerea ei în prima noapte de pe plajă, când Matt anunțase pe toată lumea că era văduvă şi fără copii.

— Îmi pare rău, a spus ea încet. Dar numai fiindcă mă cunoşti de cinci minute şi cred că doare să-ți fie răpit ceva personal şi să fie împărtăşit aşa, fără voia ta.

I-a atins brațul, singurul gest de compasiune pe care i-l putea oferi.

— Înțeleg dacă nu mai vrei să faci asta.

Pe chipul lui Adam a apărut o privire care exprima o revelație amară.

— Păi, tocmai de-asta ți-a zis, a rostit el încet.

— Ce?

Adam a clătinat din cap.

— Nimic... La treabă! Orice mă ține departe de fratele meu acum e binevenit.

Aşa că Remy l-a lăsat pe Adam şi s-a dus s-o machieze Antoinette, în timp ce el monta aparatele, cutiile, panourile şi tot ce era necesar pentru a se asigura că lumina şi umbrele erau potrivite.

Au început cu şedința foto în stilul lui Louise Dahl-Wolfe, lângă şemineu, cu Remy întoarsă cu spatele spre aparat şi îmbrăcată într-o cămaşă de noapte din mătase şi dantelă din anii 1940, în nuanțe rozalii. Nu a solicitat-o foarte mult, dar următoarea, cea cu pianul, da. S-a schimbat într-o rochie de seară din satin negru, fluid, din anii 1930, care i se mula pe fiecare curbă a corpului şi se desfăcea la glezne. Luciul său se potrivea perfect cu cel al pianului. Postura sa trebuia să imite perfect capacul pianului, o mână pe instrument, şoldul curbat uşor într-o parte, capul întors spre brațul îndoit. Din fericire, toate abilitățile pe care le avusese când lucra ca model i-au revenit în mod firesc.

Adam a ajustat reflectoarele, dorind mai puțină lumină, a declanşat aparatul de fotografiat, s-a uitat la poză şi i-a spus:

— Ai mai făcut asta.

— Am fost model cu mult timp în urmă, a confirmat Remy. Aşa ne-am cunoscut eu şi Antoinette. Şi ştiu că nu arăt ca acum douăzeci de ani, însă, cum spuneam, cumpărătorii preferă să mă vadă pe mine în hainele pe care le vând.

Adam a ridicat aparatul şi a început să fotografieze.

— Cred că femeile sunt, de obicei, mai frumoase începând de la jumătatea vârstei de 30 de ani. Ştiu mai multe, au simțit mai multe şi le-o poți citi pe chipuri. Fețele tinere sunt în mare parte goale.

— Ştii, a spus Antoinette, apropiindu-se de Remy să-i aranjeze o buclă rătăcită, nu eşti nici pe departe ticălosul care am auzit că ai fi.

— Antoinette! a exclamat Remy, oripilată.

Dar Adam a râs pentru prima dată.

— Dacă vrei, pot fi ticălos. Am experiență. De obicei, e simplu să fiu aşa când am un editor, un stilist, directorul de modă, echipa de marketing şi producătorul privindu-mi toți peste umăr şi spunându-mi cum să-mi fac treaba. Fiindcă azi n-am asistent, sunt pe cale să-ți zic să muți reflectorul mai aproape. Dar voi spune „te rog”, aşa că voi fi ticălos o singură dată.

Antoinette a râs, iar Remy a zâmbit. Era distractiv şi se bucura că fusese de acord să facă Adam şedința foto. Fusese respectuos şi, în loc s-o mute de colo până colo, aşa cum tindeau să facă fotografii, îi cerea să facă doar ceea ce

simțea şi îi dădea un număr redus de indicații, când lumina sau alt aspect tehnic nu funcționa.

Ultimele fotografii ale zilei le-au făcut cu Remy într-o rochie Vionnet incredibilă, cu spatele drapat ca o capă, lăsându-i dezvelită pielea, de la gât până deasupra osului sacral. Adam a vrut să facă fotografiile afară, la capătul de sus al scărilor care duceau spre stâncă. În spatele ei se zăreau doar cerul albastru-închis, balustrada albă, urnele albe cu albastru şi rochia albă. A făcut câteva fotografii de probă, s-a încruntat şi a chemat-o pe Antoinette, care le-a privit şi a confirmat.

— Da, probabil că va vrea s-o vadă.

— Ce este? a strigat ea, iar Adam i-a făcut semn să privească.

Era o regulă pentru orice şedință foto de modă, dar mai ales când era vorba despre piese *vintage*, ca modelul să nu poarte lenjerie intimă. Ar fi stricat liniile rochiilor, ar fi expus bretele rătăcite, ar fi aruncat umbre – lucruri pe care nu voia nimeni să le vadă într-un editorial dintr-o revistă sau într-o şedință foto de vis la Cap-Ferrat. Aşa că Remy nu purta nimic pe sub rochie şi, când s-a apropiat de aparat, a văzut că lumina făcuse materialul uşor transparent, iar conturul corpului ei gol, cu spatele la obiectiv, se putea intui.

— Este o fotografie superbă, a spus Antoinette.

Şi chiar era. Adam surprinsese o Remy despre care nici ea nu ştia că există, cu trupul conturat sub rochie, la marginea lumii, gata să sară şi să se aventureze în albastru, în soare şi în promisiunea a tot ce se profila teatral şi fermecător în fața ei. Profilul ei, uşor înclinat în sus, părea să tânjească, de parcă exista ceva pentru care merita să sară peste marginea stâncii.

Era Remy dintr-o altă epocă, deloc atinsă de durere. Promisiunea unei Remy pe care nu era sigură că dorea s-o păstreze. Cum ar fi putut? Cum să sară oriunde dorea să fie, când ea voia să se întindă sub pământ, deasupra sicriului fiicei sale, cu brațele în jurul ei, şoptind: „E în regulă, mami e aici. Mami e în sfârşit aici."

— La naiba, a spus ea, şi pe obraji i-au alunecat lacrimi care nu puteau fi oprite, stricându-i machiajul, stricând ziua, totul.

Era singura promisiune de care era sigură: că peste tot exista doar distrugere, nu un viitor deschis, plin de aventuri.

— Nu despre fotografie e vorba, a spus ea repede, căci nu voia ca Adam să creadă asta, după ce lucrase o zi pe gratis.

Să creadă că-i detesta munca.

— Adică, este poza, dar nu aşa cum crezi. Doar că e atât de...

Vocea i-a tremurat.

— Greu, a încheiat sec.

Iată c-o spusese cu glas tare. Nu se simțea bine şi nu ştia, în ciuda asigurărilor tuturor, dacă avea să se mai simtă cândva astfel. Acum, pe deasupra, înțelegea că, din haos, va ieşi o Remy diferită de cea pe care o văzuse ea. O Remy fără Ebony şi fără Toby.

— Hai să ne oprim aici, a spus Antoinette.

— Sigur, a fost Adam de acord.

Antoinette a dus-o pe Remy în casă şi i-a turnat vin.

Remy l-a sorbit, dar n-avea niciun gust, aşa că l-a împins laoparte.

— Nu-i o idee bună să beau vin după fiecare cădere nervoasă.

— Atunci, fac ceva de mâncare, i-a spus Antoinette.

Descendența ei italiană o făcea să se întoarcă spre unicul lucru despre care familia ei o făcuse să creadă că-i va aduce mereu liniştea.

— Nu, i-a răspuns Remy. Te duci la Ventimiglia. Nu trebuie să găteşti pentru mine.

Antoinette trebuia să se vadă cu câțiva dintre sutele ei de veri, într-un oraş aproape de granița italiană.

— Nu merg.

— Ba da, i-a spus Remy, şi chiar şi ea a auzit hotărârea din propria voce. Nu-s copil şi n-am nevoie de doică. Aveam nevoie doar să plâng.

Cineva care-şi dregea glasul le-a făcut pe amândouă să se întoarcă.

— Sunt gata, a spus Adam, cu aparatele şi echipamentul pe umăr. La ce oră vrei să începem mâine?

Lui Remy i-a plăcut că el nu presupunea că o cădere însemna că n-ar fi capabilă să lucreze a doua zi.

— Nu cred..., a început Antoinette.

Dar Remy a întrerupt-o.

— Când ți se pare lumina potrivită.

— Atunci, în jur de opt? Altfel, lumina devine prea puternică.

— Opt e bine, a spus Remy. Ne vedem atunci.

Adam a plecat, iar Antoinette a clătinat din cap şi a - îmbrățişat-o pe Remy.

— Am înțeles. Sunt sufocantă. Mă duc la Ventimiglia. Vreau doar să-ți iau toată durerea, ştii? Dar cred că dacă n-ai mai avea nicio durere ar însemna că nu trăieşti deloc.

În tăcerea din casă, Remy s-a plimbat de colo până colo, apoi a ciugulit nişte salată. Ştia că Antoinette o va certa fiindcă nu mâncase, dar nu-i era foame. Se tot vedea în fotografie. Vedea o Remy din viitor, al cărei gând când se trezea de dimineață n-ar fi fost la Ebony. Parcă privea printr-un caleidoscop unde, cu o răsucire a mâinii, ar fi fost spartă în bucăți şi asamblată diferit.

Îşi privea inelarul de la mâna stângă şi vedea că era bronzat, că nu mai exista un tatuaj cu o bandă albă pe piele, unde se aflase cândva verigheta, fiindcă o încuiase într-un sertar, ca să nu se gândească mereu la Toby şi cum încerca el să țină şi mâncarea, şi paharele de vin, şi totul, într-o zi deosebit de vântoasă, când încercase să organizeze cina şi o cerere în căsătorie pe malul mării. Nu trebuia să-şi amintească nici ziua în care zisese, râzând, după ce trecuse totul: „Dacă nici ce voi spune acum nu va face ziua memorabilă, asta sigur o va face”. Nici cât de mult îl iubise fiindcă nu permisese vânturilor turbate să se pună în calea cererii lui.

Dar, chiar şi fără verighetă, tot îşi amintea.

A ieşit afară şi s-a oprit în vârful stâncii. Jos, a văzut o siluetă care tăia apa, apoi un cap apărând, mâini care ştergeau apa de pe față. Adam. Şi-a dat părul de pe frunte, a luat un prosop şi s-a uscat rapid. Apoi, a apărut altă siluetă. Matt.

Remy a aşteptat, încordată, ca Adam să strige la fratele lui, să îl înjure fiindcă îi permisese lui Remy, practic o străină, să-i cunoască secretul. Dar nu a vorbit. Matt a vorbit, iar Adam doar a dat din cap. Conversația unilaterală a continuat câteva minute, cu Matt vorbind şi Adam scoțând

când şi când câte un cuvânt. Remy a înţeles că Adam nu voia să se certe cu fratele lui. Voia să ţină totul înăuntru şi ea a văzut în asta o forţă nobilă, o graţie pe care fratele lui nu o avea şi poate nici Remy.

Apoi, Matt a urcat iar scările către casa familiei, iar Remy a văzut umerii lui Adam căzând câţiva centimetri şi tensiunea dispărând odată cu fratele lui. Şi-a dat capul pe spate, parcă uşurat, şi a văzut-o în vârful stâncii. În loc să pretindă că nu văzuse ce s-a întâmplat, ea i-a făcut scurt cu mâna.

El a traversat golful şi a pornit pe scări spre casa ei.

CAPITOLUL 10

— Mi-am uitat cutia cu cărţi, a spus el, iar Remy şi-a amintit de cutia din carton.

— Intră!

L-a condus înăuntru, unde tăcerea casei i-a învăluit.

— Unde-i Antoinette?

— Petrece noaptea asta la verişorii ei. Vrei cafea? a întrebat Remy, surprinzându-se. Nu pot să dorm, deci cafeaua pare leacul logic.

Adam a râs.

— De ce nu? a spus el. Nu mă simt deosebit de somnoros, după ce-am înotat o oră.

— Nu i-ai spus nimic fratelui tău, a zis ea, cu spatele la el, în timp ce măcina cafeaua.

— Mama nu merită să ne certăm din nou.

I-a revenit în minte ce spusese Adam de dimineață („Păi, tocmai de-asta ți-a zis”), dar şi ce zisese Matt („Dacă fratele meu îşi donează serviciile de fotograf, eu pot măcar să cumpăr câteva flori”), de parcă erau într-un soi de competiție. Nu se luptau pentru ea, Remy era convinsă de asta, ci pentru a-şi demonstra superioritatea, şi mai ştia şi că, în ciuda impresiei pe care o lăsase Matt, nu Adam era agresorul în relația lor. Ce nu voise să-i spună Adam era că Matt încercase să saboteze şedințele foto, ştiind fie că Remy va renunța, de jenă, fie că-i va spune lui Adam că ştia, iar el se va retrage.

— Cum a fost să fii amenințat cu un ordin de restricție? l-a întrebat, când râşnița s-a oprit din măcinat.

În tăcerea dură care a urmat, s-a gândit că probabil el va pleca.

— Încercam să pricep, a explicat ea, cum ar fi să ştii că ai un copil, că trăieşte, dar să nu-l poți vedea. Cred că trebuie să fi fost îngrozitor.

Ebony nu era acolo, deci Remy nu o putea vedea. Dar dacă Ebony ar fi trăit, şi Remy n-ar fi putut să o vadă? S-a întors şi i-a întins cafeaua.

Adam a luat ceaşca în mâini.

— Ca un şut în *cojones*[21], a spus el. Şi unul în stomac. Apoi altul în cap. Şi apoi iar şi iar, în fiecare minut din fiecare zi,

[21] „Testicule; (figurativ) cu mult curaj” (sp., în original) (n. red.).

dar mai tare, în caz că începi să te obişnuieşti. Deşi nu te obişnuieşti.

— E o descriere foarte potrivită, a spus ea încet. Deşi nu-nțeleg cum e cu acele *cojones*, pe care, evident, nu le am.

Adam i-a zâmbit.

— Poate că-s diferite, dar le ai. Din plin... Ca să porneşti o afacere după cele întâmplate... chiar ai nevoie de *cojones*.

— Prietenii mei i-au spus „prostie", nu „curaj".

A ezitat, nedorind să spună mai multe, dar mărturia lui eliberase ceva din ea.

Ea l-a condus afară şi s-a aşezat într-un scaun.

— Poți sta tu în şezlong, a spus. Am plecat de la IMG imediat după aceea... Mi-au spus că nu îmi acceptă demisia şi că am nevoie de timp să mă gândesc. Antoinette îmi repeta acelaşi lucru. Dar eu ştiam că nu mă puteam întoarce.

S-a oprit din a povesti mai multe, s-a foit pe scaun şi s-a îndreptat spre marea sigură şi inexorabilă. Simțea că el dorea ca ea să-şi continue povestea, dar îi plăcea că nu o întrebase de ce se oprise, oferindu-i doar răgazul necesar pentru a-şi găsi cuvintele, dacă ar fi vrut să continue.

Aşa c-a făcut-o, întorcându-se într-o perioadă în care şi-ar fi dorit să trăiască zi de zi.

— După ce am născut-o pe Ebony, m-am întors la lucru când a împlinit şase luni, a spus ea cu fața către mare. Mă enervase întotdeauna cât de multe femei renunțau la şase ani din viață pentru facultatea de drept, să zicem, apoi erau avocate alți şase ani, apoi rămâneau însărcinate şi renunțau la toate, la inteligența lor şi la tot timpul investit, pentru o viață numai terenuri de joacă şi cărucioare. Toby era avocat,

iar eu aveam un job de vis. Niciunul nu voia să renunțe. La înmormântare, sora lui Toby mi-a zis: „Cred că regreți toți anii în care i-ai lăsat pe alți oameni să aibă grijă de Ebony.”

L-a auzit pe Adam inspirând scurt, la auzul unei asemenea cruzimi.

Vocea lui Remy era acum joasă şi răguşită din cauza lacrimilor pe care se străduia să nu le verse.

— În minte, am calculat toate orele pe care le petrecuse Ebony cu doica, în timp ce eu...

S-a oprit. N-avea cum s-o spună altfel.

— Am făcut un atac de panică, acolo, în biserică, sub ochii tuturor. M-am aşezat pe podea şi nu am mai putut să mă ridic. Nici măcar nu ştiu cum am ieşit. Cred că m-a dus cineva în brațe, acasă. Am zăcut pe pat şi am plâns, gândindu-mă: „Câte ore pierdute... Câte ore pe care le-aş fi putut petrece cu ea!” Voiam orele acelea înapoi, din răsputeri. Încă le vreau. Voiam să distrug totul, viața mea, pe mine. Cred că a fost ziua când a început totul...

Vocea i s-a stins în noapte. Mărturisirea ei ciudată şi tristă, precum lumina veche de zeci de ani a unei stele moarte de mult, a atins, în sfârşit, Pământul. Era prea mult adevăr, prea multă Remy. Probabil că Adam avea să se ridice şi să plece.

Dar el a spus:

— Familia poate fi cel mai bun şi cel mai rău lucru, în acelaşi timp.

După felul cum vorbise, ea şi-a dat seama că o mărturisire - de-ale lui aştepta acum să fie ascultată, la fel de ciudată şi de tristă. Aşa că i-a oferit aceeaşi tăcere în care să-şi adune cuvintele.

În cele din urmă, a spus:

— Mama a ştiut, încă de la început, că povestea cu Matt se va sfârşi cu lacrimi. Dar cum să-ți refuzi fratele, când te roagă să-i oferi un copil?

Adam a închis o clipă ochii. Sub orbite se vedeau umbre, singurul semn al costului personal al propriei tării de caracter, care îl făcea să reziste zi după zi într-o casă cu fiica lui la un pas distanță şi cu un frate care voia s-o țină departe de el.

— Matt s-a însurat de tânăr, a continuat el. A cunoscut-o pe Sally în primul an de facultate şi s-au căsătorit la un an după absolvire. Ea avusese o tumoră pe creier în adolescență, aşa că, deşi cu toții credeam că erau prea tineri, ce le-am fi putut spune? Lui Matt îi place să se înconjoare de cei slabi şi oprimați şi să-i salveze. El şi Sally au încercat să aibă copii ani întregi, crezând că nu putea ea, din cauza tratamentelor pentru tumoră, doar ca să afle că Matt era infertil. Mi-a zis că eu sunt singurul care-i poate ajuta. Că atât îşi doresc, un copil. Aşa c-am fost de acord. Am aflat mai târziu că bănuiau că Sally avea din nou cancer. Ştiau că exista posibilitatea de a aduce pe lume un copil care să rămână fără mamă. Am fost furios, dar cum să fii furios pe o femeie pe moarte? Totul era aiurea.

Adam şi-a masat cuta de încruntare pe care conversația i-o adâncise pe frunte. Remy auzea în vocea lui genul de prăbuşire pe care o găsea înăuntrul celor mai frumoase rochii *vintage*. Vedeai cum le afectaseră anii doar în momentul în care le întorceai pe dos.

— Apoi s-a născut Molly. Era superbă.

A urmat altă tăcere, genul de tăcere în care Remy simțea umezeala fantomă a lacrimilor pe care nu le vărsase.

— Cam la 18 luni după aceea, Sally şi Matt mi-au zis să păstrez distanța sau vor obține un ordin de restricție. A fost cea mai nasoală zi din viața mea.

Strigătul unei păsări marine s-a auzit deasupra lor.

Când a tăcut, a vorbit ea.

— Oare...

A ezitat, fără să fie sigură c-o putea spune, dar luna era ascunsă temporar şi i s-a părut că putea mărturisi multe în acest întuneric, de parcă vorbele s-ar fi putut revărsa peste marginea stâncii, purtate apoi de apă, fără să mai rămână ascunse în cotloanele minții.

— Te gândeşti la asta iar şi iar, fără să schimbi nimic, fiindcă ştii că nu poți, dar detestându-te pentru fiecare minut, pentru fiecare clipă de despărțire pe care, cumva, ai provocat-o?

— Da.

După aceea, nu au mai rămas multe de zis. Nu existau confidențe mai mari decât cele pe care şi le făcuseră deja. Ea a înțeles că, în ultimii ani, el lucrase fără preget împotriva a tot ce era frumos, fotografiind imagini perfecte din punct de vedere tehnic, dar fără viață, pentru că în tot ce era cu adevărat frumos dăinuiau umbra lui Molly şi iubirea care nu-i era permisă. Şi a înțeles că era un dar să-ți fie arătată inima cuiva, aşa cum i-o arătase Adam pe-a lui. Să vadă că era frântă şi că sângera, dar tot era deosebită.

Briza a adiat pe terasă.

— Şi familia ta? a întrebat Adam, ridicându-se.

Au mers amândoi fără direcție, nu spre mare, ci spre parter, unde se aflau trandafirii.

— Nu-şi fac griji pentru tine, singură, aici?

— Ba da, a spus Remy. Sunt adoptată, a adăugat după o pauză. Nu înseamnă că părinții mei mă iubesc mai puțin. Ci...

S-a gândit la ce voia să spună.

— Cred că, pentru mama, să-i fie dat copilul altcuiva a fost mereu tulburător. Pentru că-i putea fi luat, fiindcă nu era al ei. Probabil că fac o psihanaliză de doi bani, s-a grăbit să spună. Ştiu că mama mă iubeşte. Dar ține la zicala „dacă iubeşti pe cineva, lasă-l să plece”. Ea mi-a zis să vin aici. Să nu mă întorc până când...

„Până când nu poți înfrunta viața”, îi spusese mama ei la telefon, în seara aceea, la Sydney, când Remy era ghemuită în pat, suspinând, după ce se trezise dintr-un coşmar cu Ebony singură, în spatele ambulanței. Remy strigase că viața nu se putea înghesui într-un colț al ringului de box. Era cotidianul nemilos, un ticăit ascuns înăuntrul tău, care trebuia îndurat. Apelul nu fusese unul dintre momentele strălucite ale lui Remy.

— Până când? a întrebat Adam cu blândețe.

Ea s-a oprit în fața unei tufe superbe de trandafiri, cu petale care se rostogoleau în iaz, care părea gata s-o invite să se îmbăieze în flori.

— Până când nu voi putea să înfrunt viața.

Cuvintele s-au rostogolit afară.

— Poate face asta cineva? a întrebat el.

Era o întrebare teribilă pentru o noapte frumoasă.

— E bine că nu-i Antoinette aici, a spus Remy, încercând să înveselească atmosfera. Ne-ar arunca de pe stâncă.

Adam a zâmbit.

— Pare genul de persoană care spune lucrurile pe şleau.

— Ceea ce-i bine, deşi iritant, uneori.

— Sunt sigur.

În lumina lunii, şi-a privit ceasul şi şi-a dat seama că era miezul nopții.

— Să mergem după cărți. Sunt sigură că vor fi o companie mai bună.

— Poate mai puțin curioasă, a tachinat-o el.

Ea l-a condus înapoi în casă şi în *petit salon*, unde antichitățile superbe erau amestecate cu stricăciunile nereparate şi cu comorile ei *vintage* care zăceau împrăştiate lasciv pe scaunele Ludovic al XIV-lea. Cutia se afla pe canapeaua tapițată cu auriu din alcovul curbat de lângă şemineu. Un panou vopsit fusese aşezat pe peretele din spate, o aşa-zisă „sărbătoare galantă", în care femei voluptoase îşi făceau de cap cu tineri. Vizavi, câteva nuduri de Picasso. Peste tot în jur erau viață şi chef de viață, şi voioşie.

— Cum de-ai ajuns în posesia casei? a întrebat el, luând cutia.

— E un fel de moştenire cu care am venit când am fost adoptată. Cam la o lună după înmormântarea lui Ebony şi Toby, când nu reuşeam să mă dau jos din pat, mama mi-a zis că am venit la pachet cu actele casei şi cu instrucțiuni de a-mi fi oferită doar când voi avea mare, mare nevoie de ea. Mi-a zis că uitase de existența sa. Că nu pricepuse nici acum treizeci şi şase de ani, când mă luase acasă. Dar că acum pricepea. M-a trimis aici după înmormântare.

Adam a fluierat.

— Ce mai moştenire!

Remy a mutat o grămadă de rochii de pe canapea şi s-a aşezat.

— Aici s-a născut *Dulapul lui Remy*. Eram într-o etapă cumplită, îmi plângeam de milă şi eram într-un dormitor, evident plângând, când am văzut în dulap una dintre rochiile mele de vară din anii 1950, de un roşu strălucitor. Era atât de voioasă, încât am detestat-o. Am făcut o poză, am pus-o pe contul meu privat de Instagram şi mi-am implorat prietenii să mă scape de ea. Cineva a cumpărat-o în cinci minute, iar eu mi-am petrecut după-amiaza scoțând orice lucru frumos din viața mea pe Insta.

A zâmbit.

— Nu pot să cred că îți povestesc despre cum mi-am plâns de milă şi am luat-o razna pe Instagram.

El a râs.

— Hei, sunt fotograf! Nu voi certa pe nimeni fiindcă a postat pe Instagram.

A râs şi ea.

— Apoi a trebuit să trimit totul prin poştă. Cumva, am revenit în modul în care funcționam la IMG şi trebuia să fac totul perfect. Am cumpărat felicitări *vintage* superbe, de la târguri, hârtie frumoasă pentru ambalat şi am pregătit fiecare pachet ca pe ceva ce vrei să desfaci şi mi-am dat seama că nu mă gândisem la Toby şi la Ebony câteva ore. Era pentru prima dată. Mi-am dat seama şi că, uneori, trebuia să nu mă gândesc la ei, altfel aş fi înnebunit. Aşa a început *Dulapul lui Remy*. M-a... salvat, cred.

Cuvintele, care curseseră liber, s-au împleticit acum, şi ea s-a ridicat şi s-a prefăcut că inspectează o vază superbă de pe poliță.

— Nici măcar nu mă gândisem ce să fac atunci. Aveam... banii din asigurarea de viață a lui Toby. Dar cum te convingi să cheltuieşti bani primiți în schimbul vieții?

Mâna i s-a încleştat pe poliță, cu buricele degetelor albite.

Iată că o făcea din nou. Readucea nefericirea în discuție.

A fost bucuroasă că el nu a continuat. Că i-a oferit o clipă de răgaz pentru a găsi altceva de zis.

— În fine, a reluat ea de unde începuse, să aflu mai multe despre casă este pe lista mea foarte lungă de lucruri pe care vreau să le fac când voi putea înfrunta din nou viața.

I-a zâmbit, ca el să-şi dea seama că e bine.

— Ce-ai primit în cutie?

El a aşezat-o pe masa de joc şi a scos câteva cărți cu coperți portocalii şi albe.

— Uite una pentru tipii ăia, a ridicat *Lolita* şi a arătat spre tinerii pictați, care sfâşiau hainele fecioarelor ce suspinau. Şi una al cărei titlu e *Mort de dimineață*. Ar trebui să se potrivească, cred, cu selecția noastră actuală.

Remy a râs.

— Ai cerut cea mai ciudată carte din magazin?

— Cred că am o față care asta cere.

Remy a mai scos câteva cărți despre artă şi una care se numea *Maeştrii moderni ai fotografiei*.

— Sau poate asta cere fața ta?

— Da, aşa e.

— Câtă modestie! l-a tachinat Remy, scoțând altă carte. Uau! Uite, a spus văzând titlul.

Le Catalogue Goering, cu subtitlul: *L'histoire insensée de la plus grande collection d'art jamais volée*[22]. Povestea incredibilă a celui mai mare furt de opere de artă din istorie.

— Am auzit despre asta, a spus Adam, răsfoind-o. Göring, unul dintre acoliții lui Hitler, a furat o grămadă de picturi din Franța, în timpul războiului, şi le-a catalogat pe toate. S-a publicat nu de mult. Uite! a arătat o pictură. Un Vermeer. Monet. Renoir.

Remy s-a aplecat peste umărul lui, dar era mai înalt decât ea şi nu vedea. El s-a mutat pe canapea şi s-a aşezat şi ea alături.

— „Un trofeu de vânătoare odios, rodul jefuirii răuvoitoare a bijuteriilor artei europene", a citit el, traducând din introducerea în franceză.

— Ai învățat ceva franceză cât ai lucrat în Europa.

Cartea s-a deschis brusc, parcă bătută de un vânt rău prevestitor, care obliga paginile să se întoarcă şi să creeze un portal într-un viitor despre care Remy nu-şi imagina c-ar putea exista. Ochii i-au căzut pe pagină şi a încremenit. A luat cartea de la Adam.

— De ce ar fi asta în *Catalogul Göring*?

---

[22] „Catalogul [colecției lui] Göring. Povestea nebunească a celei mai mari colecții de artă furate vreodată" (fr., în original) (n. red.).

CAPITOLUL 11

— Ce este? a întrebat Adam. Pari...

Remy s-a ridicat şi a aprins toate luminile din cameră. A dat laoparte cutia de cărţi de pe masă şi a pus catalogul în locul ei. Apoi, s-a sprijinit cu ambele mâini de masă şi s-a aplecat peste ea, privind unul dintre tablouri. Imposibil! Mintea ei deja mult prea activă nu putea suporta şi alte lucruri imposibile. A închis cartea atât de tare, încât amândoi au tresărit şi cartea a căzut pe podea.

— Prea multă agresivitate pentru ora asta, a spus sec Adam, aplecându-se s-o ridice.

— Ce-ai spune de nişte cassis? a propus Remy. Am o sticlă ascunsă în bucătărie, de data trecută când am fost aici. Sunt convinsă că ora unu dimineața e potrivită, a spus, consultându-şi ceasul.

— Sigur. Câtă vreme eşti OK.

— Sunt, a zis ea, vrând să pară voioasă, dar părând fragilă.

A intrat în bucătărie, a găsit sticla de cassis, a turnat în două pahare şi, în curând, erau din nou afară, cu băuturile în mâini, vorbind despre sesiuni foto de modă şi modele, lucruri fără însemnătate şi amuzante, râzând aşa cum se râde doar după miezul nopții şi după ce-ai băut.

Probabil de asta s-a şi întâmplat.

Remy a pus paharul jos, iar Adam a făcut la fel. Ea voia să înceapă altă poveste despre şedința foto în timpul căreia îl cunoscuse pe Adam, dar erau foarte aproape unul de altul şi cuvintele i s-au oprit în gât când luna a alunecat dintre nori, a împrăştiat lumină în jurul lor, iar Adam s-a aplecat şi a sărutat-o.

A durat vreo două secunde ca Remy să-şi revină. Şi-a pus palmele pe pieptul lui şi l-a împins.

— Ce faci? a întrebat ea. *Ce* faci?

Luna s-a ascuns din nou. S-a lăsat din nou întunericul. Nu vedea faţa lui Adam, ci doar îi simţea rigiditatea acută a corpului şi fiorul de suferinţă, nu de furie. Grozav, căci dacă suferea cineva, Remy era aceea.

— Noapte bună, a spus ea.

A intrat, a închis uşa şi a stins luminile. Apoi a căzut pe pat şi a rămas întinsă, privind tavanul tot restul timpului care a trecut până-n zori.

Nu o ajuta să închidă ochii. Noaptea a continuat să i se deruleze în minte, cu toate detaliile microscopice şi oribile: incursiune neaşteptată în sufletul lui Adam, propriile sale mărturisiri. Catalogul. Tabloul pe care-l văzuse între pagini.

Totul începuse de acolo.

Apoi, cassis. Genul de conversaţie pe care o poartă un bărbat şi o femeie după miezul nopţii, la un pahar. Umorul, plăcerea de a discuta despre lucruri care nu aveau prea mare importanţă şi de a simţi o conexiune mintală. Mişcarea imperceptibilă de apropiere.

Remy a strâns din ochi, să alunge imaginea. Nici măcar nu-şi dăduse seama ce se petrecea. Parcă gura ei i-ar fi răspuns lui Adam la sărut, când Remy nu era atentă.

Înţelegea de ce o sărutase. Era urmarea logică. Înţelegea, parţial, şi de ce reacţionase ea aşa. Dar mai era ceva ce nu putea încă înfrunta.

Era încă întuneric când şi-a pus costumul de baie şi a coborât pe ţărm, făcând ce făcuse Adam cu o seară înainte, adică păşind în apă şi înotând până la epuizare. Apoi, s-a

întors în casă, gândindu-se să se ducă la culcare, dar sticla de cassis şi ceştile de cafea din seara anterioară erau împrăştiate peste tot şi nu voia să-i explice de ce lui Antoinette.

A găsit o salopetă de plajă, un set rozaliu cu talie foarte înaltă, pantaloni evazați, legat la ceafă, cu spatele gol. Era făcută de mână, cu migală, de parcă ar fi fost un dar pentru sine al unei mirese, cu ocazia unei luni de miere la mare, cu zeci de ani în urmă. Chiar dacă era numai şapte dimineața, Remy a început să curețe, să spele şi să reorganizeze *petit salon*, încruntându-se la cutia de cărți a lui Adam, aflată încă pe masă.

Aproape terminase, când o bătaie în uşă a făcut-o să tresară. A deschis şi a dat de Adam, nebărbierit. Era clar că nici el nu dormise.

— Îmi pare rău, a zis el. Sincer. Am făcut o prostie. Nu ştiu de ce. Dar, aşa cum a zis cineva, sunt un ticălos şi fac lucruri prosteşti mult prea des.

Remy i-a zâmbit slab. El s-a încruntat, fiindcă se aşteptase, evident, să fie din nou respins sau să se țipe la el.

— Nu e vina ta, i-a spus ea. Nu trebuie să-mi ceri scuze. Dar mulțumesc. Seara trecută am fost două persoane care îşi făceau confidențe, care beau alcool, spre dimineață. Era complet firesc ca unul din noi să îl sărute pe celălalt. Îmi dau seama. Dar m-a făcut să înțeleg...

Şi-a pus mâna pe cadrul uşii, ştiind că era pe cale să mai destăinuie ceva şi neştiind sigur de ce continua să-i dăruiască bărbatului din fața sa părticele din sufletul ei.

Cumva, şi-a regăsit glasul şi a continuat.

— M-a făcut să înțeleg că nu sunt normală. M-am păcălit, pentru vreo oră sau cât am stat afară, că aş fi. Că pot să

beau, să râd şi să mă port ca o ființă funcțională. Când m-ai sărutat, mi-am dat seama că ideea de a săruta pe cineva mi se pare respingătoare. În mod clar, nu e normal şi...

A ezitat.

— A fost urât din partea mea să te fac să te simți de parcă ce-ai făcut ar fi, cumva, respingător. Sunt convinsă că majoritatea femeilor n-ar crede la fel. Ai putea fi, a căutat o comparație potrivită, Chris Hemsworth şi tot mi s-ar părea respingătoare ideea de sărut.

Adam o asculta atent şi ea ştia că înțelege. Dar trebuia să spună mai multe şi, dacă nu-i spunea şi continuarea, nu era sinceră, aşa cum fusese el cu ea. „Apoi, s-a născut Molly, spusese Adam, şi era atât de frumoasă!"

Fusese cea mai revelatoare dintre micile intimități pe care şi le împărtăşiseră. Îi spusese lui Remy că era capabil de o iubire profundă şi intensă şi că, printr-o voință de fier, reprimase şi ascunsese acea iubire, ca nimeni, cu excepția ei şi poate a mamei lui, să nu înțeleagă. Dar s-a trezit că nu-l poate privi în timp ce-i spune restul.

Şi-a privit, deci, picioarele goale, unghiile care se asortau cu rozul pantalonilor.

— O parte din mine s-a bucurat de sărut, i-a spus şi a simțit că el este atent, i-a simțit surprinderea şi uşurarea că nu înțelesese chiar atât de greşit un context şi că nu profitase de o văduvă îndurerată, aşa cum probabil că simțise. Asta am detestat cel mai mult, a continuat ea încet. Aşa că te-am atacat. Detestam că tânjeam după alinare, când nimic nu-mi poate alina fiica, încuiată într-o cutie sub pământ. Am fost supărată *pe mine*, a spus, privindu-l în sfârşit, nu pe tine.

— Remy, a spus el. Nici nu ştiu ce să zic. Mulţumesc. M-ai fi putut lăsa să cred că sunt doar un ticălos.

S-a oprit şi un licăr de zâmbet i-a apărut pe chip, iar ea şi-a dat seama ce mult îi plăcea când el zâmbea, cât de limpezi îi deveneau ochii, cât de vulnerabil devenea.

— Dar poate că nu complet ticălos, dacă ţi-a plăcut puţin.

Remy a simţit că zâmbeşte şi ea.

— *Acum* eşti ticălos.

— Dar te-am făcut să zâmbeşti.

— Hai să-ţi iei cărţile, a spus ea râzând. Şi de data asta să le iei cu adevărat. Nu sunt biblioteca ta.

— Pun pariu că ai o bibliotecă pe aici, a spus el, urmând-o în curtea italiană, cu multe coloane, şi în marele salon magnific, ca să ajungă în *petit salon*.

— Chiar am. E plină de praf. Trebuie să mă mut aici un an şi să pun lucrurile în ordine. Dar ar însemna să plănuiesc totul în avans, iar acum nu sunt deloc bună la asta.

Le Catalogue Goering se afla pe masă, lângă cutie. Adam l-a ridicat.

— Ce-ai văzut aici? a întrebat el. De aici a plecat totul.

— Aşa este. Dar, mai întâi, am nevoie de mâncare. N-am băut decât cafea şi cassis şi stomacul meu cere şi altceva. Apoi voi putea explica.

— Ouă, a zis Adam. Avem nevoie de ouă. A adus Antoinette de la piaţă ieri, parcă.

Remy l-a urmat pe Adam în bucătărie, unde el a deschis frigiderul, a scos ouăle şi alte câteva ingrediente şi a început să toace şi să bată, a găsit o tigaie şi a pus-o pe foc.

— Ce e? a întrebat, când şi-a dat seama că ea îl privea lung.

— Nimic, s-a bâlbâit. Culeg nişte portocale şi fac suc.

A străbătut terasa spre portocali şi a rămas un minut pe loc, fără să vadă portocalele, ci pe Toby, aşa cum comanda mereu mâncare din oraş, dacă ea întârzia la vreo şedinţă şi nu ajungea acasă la timp să gătească. Cum n-avea nicio idee unde se afla tigaia sau cum să spargă un ou. Nu se gândise niciodată la asta, Toby n-avea nicio şansă în bucătărie şi cu toţii râdeau de el când venea vorba de asta, deşi Remy o făcea strângând din dinţi, mai ales în Săptămâna Modei, când nu avea timp nici măcar să toarne cereale în castron.

S-a întors în casă, a stors portocalele şi apoi s-au dus afară, cu farfuriile în mână, încruntându-se în soarele care se ridicase, teribil de fierbinte.

— Ce-ar fi să mergem acolo, sus? a întrebat Adam, arătând spre construcţia albă aflată deasupra cascadei.

— Templul Iubirii? a spus ea. Se poate avea încredere în tine acolo?

El a râs.

— Chiar se cheamă aşa?

— Da, a confirmat ea. Dar ai dreptate, este la umbră şi va fi cel mai bun loc. Câtă vreme eşti cuminte.

— Promit, a zis el, brusc serios.

— Glumesc, a spus ea.

— Ştiu, dar...

— Prea curând?

— Poate. Hai să mâncăm.

Aşa că şi-au luat farfuriile cu micul-dejun, care devenea iute *brunch*, spre templu. Mergând, vorbeau despre fotografii ale căror lucrări îi inspiraseră cu o zi înainte, Dahl-Wolfe, Steichen, Hoyningen-Heune, şi Remy a înțeles că Adam, o persoană pe care o ştia de doar câteva zile, îi devenise camarad, aşa ca Antoinette, dar altfel. Nu o presa nemilos, cum făcea ea, dar o emoționa. Amândoi o făceau să râdă, dar Adam o punea şi pe gânduri. Un prieten nou, o afinitate nouă, neaşteptată, ceva de care nu ştiuse că are nevoie.

Şi-au pus farfuriile pe masa din pavilion. Marea sclipea în jurul lor. O auzeau murmurând, vedeau frumusețea desprinsă din Monet a grădinilor, simțeau căldura delicioasă a umbrei şi evitau asprimea soarelui.

— Este fantastic, a zis Adam. Nu ştiu cum de nu îți faci bagajul să te muți aici.

Apoi, a văzut că mai adusese ceva cu ea.

— Ai luat cartea.

— Aşa e.

Remy a deschis *Catalogul Göring* la pagina care îi rămăsese întipărită în minte.

— Tabloul ăsta...

A arătat spre una dintre imaginile alb-negru din carte.

Înfățişa un cuplu. Doar un cuplu. Fără fundal, doar o îmbrățişare, ochi în ochi, inseparabili. O îmbrățişare care cuprindea toate lucrurile pentru care merita să trăieşti şi, totodată, cumva, tot ce ascundea durerea. Iubirea şi suferința.

— Se află pe un perete al dormitorului meu din Sydney. A fost mereu acolo. A venit cu mine, la fel ca această casă, când am fost dată spre adopție. Dar cum de am în posesia

mea un tablou pe care l-a furat acum şaptezeci de ani Hermann Göring de la cineva din Franța?

PARTEA A TREIA

PARIS

1941–1943

CAPITOLUL 12

— Începem mâine, a spus Rose calmă, de parcă ar fi vorbit despre tricotat.

Luc, mereu înclinat spre exagerare, a ridicat paharul şi a toastat, mult prea zgomotos pentru o întâlnire clandestină.

— Pentru mâine!

Dar *monsieur* Jaujard nu l-a admonestat. A zâmbit, la fel ca Éliane, un zâmbet adevărat, fără reţineri, care i-a luminat chipul şi i-a făcut ochii să sclipească. Drept răspuns, a văzut colţurile gurii lui Rose ridicându-se, iar ochii ei, ascunşi după lentilele ochelarilor, au sclipit şi ei. Pentru că, după şase luni de întâlniri, în care discutaseră fiecare idee, plan şi sugestie, fiecare ameninţare, problemă şi pericol, urmau să înceapă, în sfârşit, să facă tot ce puteau pentru a-i trage pe nazişti la răspundere.

Le fusese foarte greu, în cele şase luni, să vadă cum tot mai multe colecţii de artă ale familiilor de evrei erau aduse la Jeu de Paume: mii de tablouri, tapiserii, vitralii şi statui. Rose şi Éliane priviseră îngrozite mormanele de picturi de Rembrandt, Van Dyck, Velásquez şi Van Gogh. Nu puteau opri ce se făcuse deja, dar puteau documenta totul, pentru ca, la un moment dat, într-un viitor fericit, când nu aveau să mai existe nazişti, lucrările de artă să poată fi recuperate şi redate proprietarilor de drept.

— Cu toţii ştim care ne sunt priorităţile, a spus *monsieur* Jaujard, reinstaurând solemnitatea întâlnirii.

Éliane a încuviinţat. Ea trebuia să-l convingă pe König să îi permită să-l ajute să catalogheze lucrările de artă. Se pricepea, în timp ce majoritatea istoricilor germani de artă de la Jeu de Paume nu erau la curent, doar dacă nu era vorba despre vreo operă de origine germană sau aparţinând

vreunui maestru din Țările de Jos. Dacă ajuta la catalogare, putea nota într-un carneţel, pe care ea şi Rose trebuiau să-l ascundă în spatele unui tablou cu Führerul din biroul lor, numele lucrărilor care ajungeau în Jeu de Paume şi ale persoanelor de la care fuseseră furate.

Rose a încuviinţat şi ea. Trebuia să afle unde erau trimise operele. Văzuseră coduri scrise pe lăzi şi pricepuseră că se refereau la locurile unde Göring şi Hitler depozitau lucrările, dar nu aveau încă idee ce însemnau.

Luc nu a încuviinţat, ci a băut nişte vin şi şi-a înclinat paharul spre *monsieur* Jaujard, care era diplomatul şi organizatorul. El îi ţinea pe nazişti departe de comorile din Musées Nationaux şi era legătura dintre cele două femei şi Luc. Acesta trebuia, în schimb, să-şi petreacă timpul între Paris şi zonele rurale, ducând mesaje de la *monsieur* Jaujard către grupurile fugare din Rezistenţă, iar ambii îi informau pe Aliaţi despre localizarea tablourilor pentru ca, dacă aceştia s-ar fi obosit să ajute Franţa, întregul său patrimoniu cultural să nu fie distrus.

Patru oameni făceau tot ce puteau pentru artă.

Când au părăsit apartamentul lui *monsieur*, era aproape de ora stingerii. Rose a îmbrăţişat-o pe Éliane şi s-a îndepărtat în grabă. Luc şi Éliane au mers înapoi spre Galerie Véro-Dodat, împreună, iar Éliane spera ca Angélique să nu fie încă trează. Cel mai greu i se părea să-şi mintă sora. Să-i spună că, o dată pe săptămână, servea la mese pentru bani în plus, ca să justifice orele târzii la care revenea acasă. Să mintă că Luc putea găsi de lucru doar la ţară, ca să explice de ce pleca mult şi nu era foarte des la Paris.

Un autobuz gol a trecut pe lângă ei, apoi altul, în direcţia Marais. Alte două le-au urmat, treizeci de secunde mai

târziu. Éliane s-a încruntat. A observat că şi Luc se uita după ele.

— Nu e ciudat? a întrebat ea.

— Ba da, i-a răspuns el. Hai acasă.

Au grăbit pasul. Zgomotele pe care le auzea Éliane, mârâitul altui autobuz, cuvinte strigate în germană, zăngănitul unui coş de gunoi răsturnat îi ştirbeau optimismul de mai devreme, ca un cuțit de paletă care trecea prin galben, lăsând în urmă un strat gros de negru. Decrepitudinea pasajului, când, în sfârşit, au trecut prin el, era aproape liniştitoare, asigurând-o că totul era la fel.

— Poate că suntem agitați fiindcă ştim că mâine începe totul, i-a spus ea lui Luc, când au ajuns în capul scărilor.

El a încuviințat, dar, de cum au ajuns sus, a deschis o sticlă de vin luată din pivnița braseriei şi a început să bea în grabă. Pentru un moment cumplit, a părut o versiune mai tânără a tatălui lor, un om decis să se distrugă, în timp ce lumea se prăbuşea în jurul său.

— Ți-am văzut tabloul, a izbucnit ea, dorind să-i ofere mai mult decât prezentul, o amintire a acelui Luc care fusese şi care putea fi iar, după ce se termina totul. Cel vândut lui Rotschild. Este la Jeu de Paume. Magnific.

Avusese intenția de a-i spune de când îl văzuse, dar Luc petrecea atât de puțin timp la Paris, iar ea era atât de ocupată cu uneltirile lui, ale lui Rose şi ale lui *monsieur* Jaujard, încât uitase să pomenească de el.

Dar nu l-a făcut să zâmbească, aşa cum sperase ea.

— Cuplul care se îmbrățişează în fața unui cer superb şi a lunii. E atât de bine făcut! Dar mi-au plăcut cel mai mult siluetele, a continuat.

Luc şi-a umplut din nou paharul, fără să pară că a auzit-o, - concentrându-se asupra vinului. Poate că, în loc să-l inspire, ce spusese ea îi amintea de ceea ce pierduse.

— Îmi pare rău, a zis ea.

— Ne vedem peste o săptămână, a spus el, iar ea a înțeles că va rămâne la masă până în zori, înainte să plece din nou la țară.

Dar Luc a fost cel care a trezit-o a doua zi de dimineață, cu obrajii roşii şi respirația întretăiată, de parcă fugise. Şi-a dus un deget la buze, arătând spre Angélique. Éliane s-a strecurat afară din pat, a închis uşa camerei şi l-a urmat pe Luc la fereastră.

— Autobuzele, a zis el repede. M-am întors să-ți spun, fiindcă am auzit de la un prieten...

— Ce? a întrebat ea, fără să ştie de ce autobuzele, deşi erau ciudate, îl puteau face pe fratele ei să pară atât de supărat.

— Naziştii au luat mii de bărbați evrei din Marais, peste noapte. I-au urcat în autobuze şi au plecat.

— Încotro?

— Nimeni nu ştie.

Naziştii furau tablouri şi le trimiteau departe. Naziştii răpeau oameni şi-i trimiteau departe. Dar ea ştia că oamenii nu erau duşi în Germania, să decoreze camere. Ce avea să se întâmple cu ei?

— Tot mai vrei să faci asta? a întrebat-o Luc, cu o lumină ciudată în ochi, de parcă acel pas neaşteptat făcut de nazişti ar fi trezit ceva în el.

Era scânteia pe care o găsea cândva în modele şi în absint.

Ce avea să se întâmple cu *ei*? Întrebarea a apărut din nou în mintea lui Éliane, dar, de data asta, „ei” nu erau un grup de persoane necunoscute, ci ea, Luc, Rose şi *monsieur* Jaujard. Dacă König o lăsa să-l ajute şi apoi îşi dădea seama că ea nota toate informaţiile despre tablouri într-un carneţel secret, avea s-o urce şi pe ea într-un autobuz cu destinaţie necunoscută?

Şi-a alungat gândul. Mai întâi să-l convingă pe König s-o lase să-l ajute. La restul avea să se gândească mai târziu.

— Da, tot mai vreau.

— Ai grijă, i-a spus Luc, apoi a plecat.

Éliane s-a îmbrăcat cu grijă, alegând rochia simplă din bumbac pe care o purtase în seara în care Xavier venise prima dată la braserie să o vadă. A preferat să nu-şi amintească, încheindu-şi nasturii, bucuroasă că rochia încă i se potrivea destul de bine, deşi slăbise după lunile de când mâncarea era raţionalizată, bucuroasă că o făcea să pară tânără şi naivă, de parcă n-ar fi putut fi suficient de isteaţă sau de curajoasă pentru a spiona un nazist.

— Arăţi bine, i-a spus Angélique când a ieşit din baie. Mereu mi-a plăcut cum îţi stă cu rochia asta.

Éliane şi-a sărutat sora pe obraz şi a împărţit cu ea o ceaşcă de *café nationale*. Nu s-au mai strâmbat din cauza gustului apos, fiindcă deja erau foarte obişnuite cu el.

— Simt că azi va fi zi de carne, a spus Angélique, în timp ce-şi lua plasa de sfoară, să meargă la treabă.

Angélique, în ciuda celor 17 ani ai săi, se dovedise expertă în a ajunge mereu în faţă la toate cozile pentru mâncare şi în a face rost de mai mult decât pâine râncedă şi napi, ceea ce o făcuse pe Éliane să suspecteze că vecinii furaseră până atunci o parte dintre alimentele pe care îi plătise să le

dobândească pentru ea. Un alt exemplu subtil de colaboraționism. Era peste tot.

— Dar ce fel de carne? a tachinat-o Éliane. De vulpe? De lup? De elefant?

Angélique a râs. Era încă unul dintre cele mai frumoase sunete din lume, după lunile lungi de absență, un sunet pe care Éliane încerca să-l provoace cât mai des.

— Cred că şi carnea de vită ar fi mai uşor de dobândit decât cea de elefant la Paris. Şi asta spune multe. Ce-ai zice dacă ți-aş aduce un mistreț întreg?

Acum a râs Éliane. Când era mică, i se făcuse rău în bucătăria braseriei văzând atârnată o halcă de mistreț.

— Angélique, dacă tu găseşti un mistreț, eu îl porționez cu drag pentru tine.

I-a zâmbit surorii sale, apoi a apucat-o fiecare pe drumul ei: Éliane să câştige bani, Angélique să-i cheltuiască aşa cum putea, doar să aibă suficientă mâncare.

Soarele părea să țină cu Éliane şi cu sora ei. Strălucea ca în miezul verii, încălzind aerul, iar Éliane şi-a dat capul pe spate şi l-a absorbit, un lucru mărunt şi minunat, care-i sporea speranța pe care o avea în suflet din seara trecută: că ea şi ceilalți puteau schimba lucrurile. Că ea şi ceilalți le puteau face rău naziştilor, la fel cum le făcuseră ei rău lor. Speranța era un lucru neprețuit. Éliane învățase, în ultimele câteva luni, că speranța, alături de iubire, era dincolo de conceptul de valoare şi că trebuia să o întrețină cum putea.

Cu regret, şi-a lăsat capul în jos, şi-a şters orice zâmbet şi a adoptat masca unei tinere naive, care se temea de ocupanți şi care se ducea să-i slujească.

Străbătuse jumătate din Jardin des Tuileries când a văzut-o pe Rose tăindu-i calea.

Éliane s-a întors imediat şi s-a dus spre una dintre băncile mai ferite de lângă alee. Ea şi Rose nu se întâlneau să meargă împreună la muncă. Conveniseră să nu lase de înţeles c-ar fi prietene, ci să se poarte ca o şefă şi o subalternă, să nu facă nimic care să le dea de bănuit naziştilor c-ar fi fost prea apropiate. Iar acum Rose se afla în Tuileries numai şi numai pentru că trebuia să discute de urgenţă cu Éliane, iar Éliane ştia că era mai bine să se ascundă.

Cele două femei s-au aşezat. Rose i-a dat un ziar care avea un titlu deloc încurajator: „Prizonieri francezi ucişi ca răzbunare pentru împuşcarea unui soldat german loial".

Éliane ştia că un parizian ucisese un soldat german, la metrou, cu câteva zile în urmă, un exemplu de rezistenţă mărunt şi foarte în văzul lumii. Dar ce-i spunea acum ziarul era că naziştii hotărâseră să ucidă alte câteva zeci de francezi, ca să regleze conturile şi să-i descurajeze pe alţii de la asemenea exemple. Cine s-ar fi împotrivit, ştiind că acţiunile lor îi costau vieţile altora?

Éliane s-a cutremurat, deşi soarele încă ardea.

— Ce nu spune ziarul este c-au fost ghilotinaţi, a spus încet Rose. Capetele le-au fost lăsate să putrezească în soare.

Éliane nu a putut decât să închidă ochii.

— Tot mai vrei să faci asta?

Cuvintele lui Rose erau aceleaşi ca ale fratelui ei, cu o seară înainte.

Voia? Éliane s-a gândit. Dacă greşea şi spunea, fără să vrea, la Jeu de Paume ceva care o dădea de gol, iar von Behr o aresta şi pe Rose?

Éliane a blocat gândul.

Când a deschis ochii, nu a văzut doar grădinile din faţa ei, ci şi lucrurile dispărute. Statuile topite pentru a face din ele muniţie. Absenţa artei într-un oraş unde fusese cândva omniprezentă. Şi-a amintit dreptunghiul mic şi alb de pe peretele Luvrului, tot ce mai rămăsese din *Mona Lisa*. A simţit ceva asemănător cu foamea, însă nu de mâncare. Sufletul îi flămânzea.

N-ar fi fost posibil, ştia, să trăiască ani şi ani fără *Nike* veghind deasupra scărilor Luvrului. Nu era posibil să trăiască într-o lume populată doar de criminali. Civilizaţia nu însemna doar o mulţime de oameni. Însemna şi lucrurile frumoase care ieşeau din minţi şi mâini şi atingeau suflete. Sufletul ei şi sufletele tuturor celorlalţi trebuiau să fie emoţionate des, dacă voiau să supravieţuiască. Şi exista o singură cale.

Salvează arta.

— Trebuie, i-a spus lui Rose, care şi-a scos ochelarii, iar Éliane a văzut, pentru prima dată, nefericirea pe care o ascundea femeia, în timp ce-i pasa clandestin ouă lui Éliane şi făcea tot ce putea s-o protejeze.

Rose era şi ea artă.

Éliane a clipit ca să-şi alunge lacrimile.

Planul lor era să provoace haos într-un loc în care domnea diavolul. Sub conducerea lui von Behr, depravarea devenise o practică obişnuită la Jeu de Paume, iar certurile, zvonurile şi aluziile circulau prin muzeu precum oxigenul.

Rose şi-a croit drum spre galeria principală, unde trebuia să trimită o secretară, care avea o aventură cu un istoric de artă, deşi şi soția acestuia lucra la muzeu, într-una dintre galeriile mai puțin folosite, la țanc să-şi vadă soțul prins într-un act demn de-o pictură de Boucher cu o altă secretară.

Éliane a aşteptat până când a auzit strigăte şi vaiete, apoi, sperând că Rose reuşise, şi-a croit drum în galeria principală, pe care o părăsiseră cu toții ca să investigheze agitația. A profitat de haos să se întoarcă spre König, care habar nu avea de zgomot şi se încrunta la un tablou.

Şi-a şters palmele de rochie, de parcă ar fi fost emoționată, i-a zâmbit vag şi a arătat spre tablou.

— Este de Berthe Morisot, a spus ea.

Uşurarea de pe chipul lui a fost instantanee. A privit în jur şi şi-a dat seama că erau puțini oameni cu ei în galerie, nu era nici urmă de unchiul lui, şi i-a întins un carnețel, cu un zâmbet timorat.

— Te rog, a zis. Completează toate detaliile.

Nu e posibil să fi fost atât de uşor! şi-a spus Éliane privind pagina. *Aminteşte-ți numele tablourilor şi ale proprietarilor*. Erau toate acolo. I-ar fi fost imposibil să-şi amintească atâtea, dar, dacă-şi permitea să fie copleşită, nu ar fi reuşit deloc.

— Vine mâine! Stați naibii potoliți!

Urletele lui von Behr, care se întorcea de la locul agitației, i-au făcut pe König şi pe Éliane să tresară şi nu a mai fost timp ca ea să-i întindă carnețelul fără s-o vadă unchiul lui.

Nu era chiar atât de uşor. Evident.

Éliane a înghiţit în sec. La fel şi König, lângă ea. Ea l-a privit speriată, fără să trebuiască să acţioneze, dar şi fără vreo idee dacă el urma să aibă curajul să-i ţină piept unchiului său sau dacă avea să o sacrifice pe Éliane.

— Ce faci? a întrebat-o von Behr pe Éliane.

Fiecare cuvânt era mieros.

Éliane a rămas cu privirea rugătoare aţintită asupra lui König, al cărui cap pivota de la ea la unchiul lui. Când, în sfârşit, s-a oprit, s-a oprit la unchi, şi nu la Éliane.

— Mă ajută.

Niciodată nu-i fusese mai greu să nu dea frâu liber uşurării.

— Nu eşti suficient de isteţ să te descurci? şi-a întrebat von Behr nepotul, pe un ton chiar mai fermecător şi mai cumplit.

Éliane era sigură că König avea să bată în retragere şi aşa avea să se încheie încercarea ei de-a spiona.

A încercat să nu se gândească la autobuze sau la ghilotine.

Dar König s-a apropiat de ea.

— Este fizic imposibil să mă descurc fără o bibliotecă de referinţe, a spus el încet, dar cu o hotărâre care-i reflecta dorinţa de a-şi îndeplini îndatoririle exemplar.

Da, poate c-o apăra pe Éliane, dar tot i se părea că a cataloga opere de artă furate era o treabă urgentă şi necesară, şi nu un act malefic. Dar Éliane şi-a ascuns sentimentele.

— *Mademoiselle* Dufort mă ajuta, a repetat König. Mă ajuta să termin catalogul *Reichsmarschall*-ului la timp pentru vizita sa de mâine.

König era mai deştept decât crezuse ea. Să-l aducă în discuţie pe Göring, superiorul lui von Behr, l-ar fi putut convinge pe unchiul lui. Mintea ei funcţiona rapid şi răsucea pe toate feţele ce spusese König. *Catalogul* Reichsmarschall-*ului*! Asta însemna că exista o listă care detalia tot ce fura Göring? Trebuia s-o găsească!

Von Behr i-a luat carneţelul.

— Niciun membru al personalului francez n-are voie să noteze ceva.

Apoi, spre König:

— Pentru tine poate rămâne. Dar mai bine îi dai şampanie şi o momeşti în dormitor.

Ochii lui Éliane s-au mutat de la König la von Behr. Nu era complet sigură, dar se părea că von Behr nu o dăduse afară pentru că era convins că nepotul lui era interesat de ea şi voia să-l încurajeze în acest sens, pentru că îl considera pe König doar pe jumătate bărbat. Ea se gândise să se folosească de emoţiile lui König pentru a-l convinge să-i arate carneţelul, dar von Behr sugera altceva, ceva ce ea n-ar fi făcut niciodată, ceva la care nici măcar nu se gândise.

Von Behr a plecat, iar toţi cei din jur şi-au văzut iar de treburile lor. König a întrebat-o pe Éliane:

— *Mademoiselle*, pot să vă spun Éliane?

Alt zâmbet i s-a conturat pe faţa palidă. Avea ochii de un albastru prea spălăcit pentru a reflecta emoţii profunde şi nu a aşteptat ca ea să răspundă, înainte de a continua:

— *Mademoiselle*... Éliane... aş vrea să te invit la cină diseară.

Cuvântul „niciodată” aproape că i s-a desprins de pe buze, dar ea l-a înghiţit la loc. Nu era o coincidenţă c-o întreba

acum. Ori să i se împotrivească unchiului său îl făcuse să se simtă suficient de curajos, încât să-i ceară şi ei mai mult, ori considera că îi era datoare pentru ce făcuse. Nicio franţuzoaică obişnuită, aşa cum se presupunea c-ar fi şi ea, n-ar fi refuzat o cină cu un reprezentant al autorităţilor germane, dacă nu voia să transmită că-i urăşte pe nazişti.

În plus, conaţionalii ei erau ghilotinaţi. Surorile ei muriseră. Tot ce trebuia să facă Éliane era să mănânce un castron cu mâncare şi mulţi parizieni înfometaţi ar fi spus că nu era deloc dificil. Dacă nu putea să-şi lase dezgustul deoparte, de dragul miilor de tablouri furate de germani, atunci nu merita recompensa eliberării ţării sale în viitor.

S-a silit să zâmbească.

— Poate doar ceva de băut, a spus ea, ştiind că singura cale de a-şi juca bine cărţile era să se bazeze pe manierele lui König.

În plus, până acum făcuse pe ingenua.

— Ar fi mai mult decât speram, i-a zis sincer König, cu mâna la inimă, într-o caricatură a unui bărbat îndrăgostit.

Cel puţin, König îi putea furniza suficient umor neintenţionat, aşa c-o putea face, şi-a zis Éliane şi i-a spus lui Rose acelaşi lucru, mai târziu, la toaletă.

— La un pahar am mai multe şanse de a-l convinge să mă lase să-l ajut la catalogare.

— Probabil că da, a spus Rose ezitând. Mi-aş dori să pot merge cu tine.

— Ai părea foarte nelalocul tău în genul de bar în care probabil că mă va duce König. Cum ar arăta von Behr într-o mănăstire.

Asta a făcut-o pe Rose să râdă şi să se relaxeze.

— Să ai..., a început ea.

— Nu-mi poți spune în fiecare zi să am grijă, a întrerupt-o Éliane. Nu dacă nu-mi permiți să-ți zic acelaşi lucru. Ştiu că erai în biroul lui von Behr cât a urlat el la cei din galerie. Ai găsit ceva?

Rose a clătinat din cap, şi-a aprins o țigară şi s-a sprijinit de perete, părând aproape tânără, de parcă spionajul şi conversațiile furişe din toaletă erau mai pe gustul ei decât să-şi prindă părul în coc şi să se prefacă şoarece de bibliotecă.

— Jurnalele în care înregistrează fiecare transport de artă din galerie sunt la vedere. Dar codurile pe care le folosesc pentru destinații fac jurnalele inutile. Dacă nu aflu codurile...

— Avem doar jumătate din informație, a încheiat Éliane.

— Dacă poți să-i suporți pe König şi şampania lui, atunci pot să găsesc şi eu un cifru, a spus Rose, stingând țigara. Germanii notează totul. Or fi notat undeva şi codurile. Voi rămâne târziu la noapte, după ce pleci tu cu el. Nu vreau să spun că interesul lui pentru tine e folositor, dar... tocmai am făcut-o, a zâmbit ea cu amărăciune.

Apoi, Rose i-a dat pachetul de țigări lui Éliane.

— Ia-le tu. Vei avea mai multă nevoie de ele decât mine.

Apoi a plecat. Éliane a zâmbit la vederea cadoului şi la auzul cuvintelor. Dacă în momentul acela în Paris ar fi existat o mie de femei ca Rose, toți bărbații precum König şi von Behr n-ar fi avut nicio şansă.

CAPITOLUL 13

În seara aceea, König s-a întâlnit cu Éliane la ieşirea din muzeu. A luat-o de braţ, cu un gest atât de îndrăzneţ, încât l-a amuţit, pe moment. Asta-i convenea.

Au străbătut grădinile şi au ajuns într-un oraş în care ochii atenţi ai lui Éliane au văzut peste tot scântei ale rezistenţei. Scrise în praful de pe o bicicletă-taxi erau cuvintele *Trăiască de Gaulle*. Un parizian dintr-o cafenea şi-a întins picioarele afară, pe trotuar, forţându-l pe König să sară peste ele.

— Am fost informat de consilierul în artă al lui Göring că ar fi un loc excelent pentru un pahar, a spus König, îndreptându-se spre La Grenouille, un bar plin de viaţă, unde, din fericire, conversaţiile intime aveau să fie descurajate de gălăgie.

— Consilierul de artă al lui Göring? a repetat Éliane.

Îl văzuse pe Xavier de câteva ori la muzeu în ultimele şase luni, tot nu era sigură ce făcea acolo, dar descrierea părea să i se potrivească.

— Da. *Monsieur* Laurent. Bărbatul care-l însoţeşte pe *Reichsmarschall* la Jeu de Paume. S-a întâlnit cu von Behr în după-amiaza asta, să se asigure că totul este pregătit pentru expoziţia de mâine, iar eu...

König a roşit, după obicei, şi a încercat să se ascundă aprinzându-şi o ţigară.

— L-am întrebat dacă-mi poate recomanda un loc în care să te duc. Cunoaşte bine Parisul şi este, König a zâmbit uşor stânjenit, un om mai de lume decât mine. Ţigară?

Propoziţiile lui conţineau multe elemente de cruzime. Xavier îi sugerase lui König s-o aducă acolo. De parcă ar fi

prostituat-o. Şi-ar fi dorit să sufere mai puțin şi să fie mai furioasă, în schimb.

König a pocnit din degete după chelner, care s-a grăbit spre el.

— Şampanie, a comandat el.

Éliane s-a apropiat stângace de König, de parcă ar fi fost în acelaşi timp interesată de ce spunea el. Trebuia să-i câştige repede încrederea. Nu trebuise niciodată să se străduiască pentru a dobândi asta de la cineva, căci Yolande şi surorile ei i-o oferiseră fără ezitare, iar cu Xavier existase de la început. Acum, cu siguranță, nu era cazul.

Éliane şi-a luat paharul cu şampanie şi şi-a înecat amintirile.

— De unde eşti? l-a întrebat ea.

— Am crescut în Berlin, i-a răspuns. Eram pianist la Conservator înainte...

Înainte ca Germania să invadeze Europa. Se întreba ce fel de eufemism ar putea folosi, dar el a lăsat propoziția neterminată.

— Mai cânți? l-a întrebat ea.

El a încuviințat.

— *Herr* von Behr are un pian în apartament. Îl folosesc în unele seri, când ne strângem acolo. Este...

Altă propoziție neterminată.

— Este? l-a încurajat ea.

— Consolarea mea, a completat el. Țigară? a întrebat-o apoi, din nou, şi de data asta ea a încuviințat.

Îi era imposibil să creadă că un om precum König ar putea avea nevoie de consolare.

El s-a aplecat să-i aprindă țigara, privindu-i gura. Ea şi-a lăsat mâna lângă scrumieră.

— Muzeul e foarte agitat, a spus cu nonşalanță.

— Două sute de colecții importante de catalogat şi sortat, precum şi nenumărate alte lucruri din colecții mai puțin importante.

König a oftat.

— Bogăția lucrărilor este impresionantă. Poporul francez are noroc că germanii le protejează.

— Suntem foarte norocoşi, l-a îngânat ea. Crezi că familia Rotschild ştie să aprecieze tot acest noroc?

Şi-a menținut ochii mari şi vocea blândă, lăsând sarcasmul să pâlpâie doar în ea.

El a râs din toată inima.

— Evreii nu apreciază nimic. Am semnat un armistițiu cu guvernul francez, nu cu poporul evreu, ceea ce înseamnă că operele lor nu sunt protejate de Convenția de la Haga. Depinde numai de noi să le redistribuim celor care merită.

Înainte ca Éliane să poată digera raționamentul, i-a întrerupt o voce.

— Văd că vă simțiți bine.

Vocea era mai rece decât îşi amintea ea şi, cu siguranță, sarcastică, ironizându-i pe amândoi. Îi aparținea lui Xavier, iar contrastul dintre el şi König era şi copleşitor, şi enervant.

Xavier era înalt, încrezător în el însuşi şi se simțea în largul lui în Parisul ocupat, printre naziști.

König era pricăjit şi bâlbâit şi se uita în sus cu nerăbdare, ca un copil care caută aprobarea tatălui.

— Am... urmat sfatul tău.

— Dar nu şi cu şampania.

Xavier a ridicat disprețuitor o sprânceană spre sticla din găleata cu gheață.

— Cu siguranță, merită ceva mai bun, nu?

Tonul său sugera exact contrariul.

Dacă n-ar fi fost la mijloc cele două sute de colecții de artă, probabil că ea ar fi luat sticla şi i-ar fi turnat şampania în cap lui Xavier. Dar a spus, cât de sec a putut:

— Ținând cont că n-am pus gura pe şampanie de peste un an, pentru mine este în regulă.

— Nu şi pentru mine, a răspuns el.

S-a întors spre bar, înainte ca Éliane să-i poată spune că nici părerile, nici prezența lui nu erau dorite.

Avea patru, cinci minute să obțină de la König ceea ce-şi dorea, înainte de a se întoarce Xavier. S-a concentrat asupra acestui obiectiv.

— Sper că te-am ajutat de dimineață cu notițele.

— M-ai ajutat enorm! a exclamat König. Nu avem destui oameni care să poată identifica lucrările de după mijlocul secolului al XIX-lea.

— Nu uita, *monsieur*, că eu cunosc bine arta franceză. Azi am văzut un Degas, un Toulouse-Lautrec şi o sculptură de Rodin.

S-a oprit, nedorind să întrebe. El trebuia să creadă că ideea îi venise lui.

— Poate că aş reuşi să discut din nou cu unchiul meu.

— Te ascultă.

König a zâmbit la această remarcă flatantă şi încă zâmbea când Xavier s-a aşezat între ei şi a turnat şampanie în trei pahare noi, în ciuda faptului că nici Éliane, nici König nu terminaseră băutura din primul rând.

— Pentru expoziția de mâine, i-a spus el lui König, ridicând paharul. Sper că totul este pregătit pentru *Reichsmarschall*.

Paharul din mâna ridicată a lui König s-a clătinat nițel, de parcă s-ar fi temut de Xavier. Éliane voia să închidă ochii. Ce-ar fi putut să facă Xavier, de se temeau oamenii de el? Ceva mai rău decât naziştii?

Nu ar fi fost capabilă să înghită şampania. A scos țigările pe care i le oferise Rose. König i-a întins bricheta aprinsă. Când şi-a dat seama că şi Xavier făcuse acelaşi gest, s-a retras. Asta însemna să-l lase pe Xavier să-i aprindă țigara, pe care acum se îndoia că ar fi putut-o fuma.

A trebuit să-l privească şi aproape că a avut un şoc. Ochii lui erau exact la fel ca întotdeauna, de un cafeniu lucios, indescriptibil. Şi-a ascuns în poală mâna care tremura.

— Totul e pregătit pentru *Reichsmarschall*, i-a spus König lui Xavier. Sper că va fi mulțumit de ceea ce am strâns pentru el.

Apoi a adăugat, oarecum plin de regret.

— *Herr* Göring îşi doreşte un Vermeer. Führerul a luat *Astronomul*, fireşte. E a doua oară când *Herr* Göring pierde un Vermeer în favoarea Führerului. Mi-aş dori să-i pot face rost de unul.

Cred că acela îi aparține acum Führerului, şi-a amintit Éliane că spusese Xavier către Göring, cu şase luni în urmă, şi şi-a

mai amintit şi felul brusc în care Göring recunoscuse. *Reichsmarschall*-ul pierduse ceva ce-şi dorea, în favoarea singurului om de pe pământ care avea mai multă putere.

S-a forțat să încuviințeze plină de empatie, atentă la König, ignorându-l pe Xavier.

König îşi sorbea şampania şi cuvintele au început să-i curgă mai uşor decât la muzeu, când era unchiul lui în preajmă. Éliane a început să înțeleagă că prezența ei şi a lui Xavier îl făceau lăudăros, de parc-ar fi simțit că trebuie să-şi dovedească importanța şi puterea în fața amândurora.

— *Herr* Göring speră să construiască o colecție de artă, cea mai splendidă din lume, pe care să o afişeze la conacul său, Carinhall, a spus el. Asta va fi moştenirea pe care o va lăsa în urmă. Dar şi Führerul îşi creează o colecție măreață, pentru muzeul propriu. Cred că *herr* Göring are gusturi mai bune, dar nu şi bani...

S-a oprit şi Éliane a ştiut că-şi dăduse seama că vorbea prea liber. Dar îi spusese deja destule. Göring şi Hitler erau în competiție pentru operele de artă. Oare ea şi Rose ar fi putut alimenta cumva resentimentele lui Göring față de faptul că era mereu constrâns în alegerea lucrărilor din colecția sa din cauza dorințelor lui Hitler?

S-a auzit zgomot de pahare sparte, urmat de hohote de râs. Xavier a zis ceva neinteligibil. S-a încruntat.

— Mi-aş dori să fie un loc mai liniştit în care să putem vorbi despre afaceri.

König a încuviințat.

— Şi *herr* Göring a zis acelaşi lucru, seara trecută. Unchiului meu îi place să se bucure de serile pariziene, la fel ca *Reichsmarschall*-ul, dar uneori bucuria lor le strică discuțiile.

Cel mai liniştit restaurant din Paris. Ideea a asaltat-o pe Éliane precum agilitatea unei pisici în plin salt. Probabil că Luc ar fi strâns-o de gât. Dar era posibil să fie cel mai bun lucru pe care-l putea face pentru Franța. Dacă von Behr, König şi *Reichsmarschall*-ul se puteau relaxa la un vin, să vorbească despre afacerile lor respingătoare, într-un loc în care ea şi Luc puteau trage cu urechea, cât de mult puteau progresa?

— Cunosc eu un loc foarte liniştit, *monsieur*, a spus, scoțând altă țigară şi aplecându-se spre König, pentru a-i permite să i-o aprindă.

De data asta, când a privit-o trăgând fumul în piept, nu şi-a mai coborât mâna lângă scrumieră.

— Fratele meu spera să redeschidă braseria familiei. Cândva, eram chelneriță acolo şi m-aş bucura s-o fac din nou, pentru clienți ca tine şi ca *Reichsmarschall*-ul. Cred că şi el va fi încântat dacă-i găseşti restaurantul liniştit pe care şi-l doreşte.

— Ce idee minunată! a strigat König. Apoi: Nu-i aşa? l-a întrebat pe Xavier, încă incapabil să ia singur o decizie.

Ea s-a mustrat fiindcă nu aşteptase să facă Xavier sugestia. Xavier avea să-i strivească ideea ca pe un gândac. Ştia că ei nu-i plac naziştii.

— *Reichsmarschall*-ul are standarde înalte, i-a spus Xavier lui Éliane, turnându-şi un alt pahar de şampanie.

— Cred că standardele mele vor fi suficient de înalte pentru cei care aleg să vină, i-a răspuns ea cu răceală.

— Atunci, îl voi anunța, a spus Xavier voios. O lună ar trebui să fie suficientă pentru a aranja lucrurile.

Când Luc a revenit la Paris, Éliane i-a spus despre planul ei conceput dintr-un impuls.

— Trebuie s-o convingem cumva pe Angélique să ne ajute cu servirea, fără să ştie de ce. Nu poate să afle ce punem la cale.

Şi-a amintit de oamenii ghilotinaţi de nazişti şi s-a cutremurat.

— Ştiu ce am de făcut, a spus Luc, chiar înainte ca Angélique să deschidă uşa, cu un coş în braţe.

Era doar pe jumătate plin cu mâncare.

Ea s-a apropiat de fratele ei, zâmbind.

— Te-ai întors. Cât stai?

— Mai mult decât de obicei, i-a răspuns Luc. De fapt, voi lucra în Paris acum. Nu mai merg la ţară.

Angélique l-a sărutat pe obraji.

— Bun. Sper că asta înseamnă că ai primit o slujbă care te plăteşte suficient cât să contribui pentru mâncare?

A spus-o pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, pentru că nu pricepuse de ce trebuiau să-i trimită mereu o parte din banii preţioşi câştigaţi de Éliane. „N-ar putea să mănânce din strugurii pe care-i culege?" se plânsese ea surorii sale. „E înconjurat de mâncare, spre deosebire de noi."

Dar firește că Éliane nu-i putea spune că, de fapt, Luc alerga de colo până colo între grupurile din Rezistenţă şi *monsieur* Jaujard. Tot ce putea face acum era să se pregătească pentru orice ar fi urmat, în timp ce îi spunea lui Angélique că trebuiau să redeschidă braseria.

— De ce? a râs ea. Nu-s suficiente restaurante în Paris, să-şi umple nemţii burdihanele?

— Aşa mi s-a cerut, a zis Éliane, ştiind că în curând trebuia să-l pomenească pe Xavier.

Angélique a luat un maldăr de haine spălate mai devreme şi a început să le împăturească.

— Cine a cerut? Cine ştie că avem o braserie?

Éliane l-a privit pe Luc.

— Xavier, a spus ea.

— Xavier?

Batistele din mâinile lui Angélique au căzut pe jos.

— Da, Xavier, a spus Luc nervos, luând povara de pe umerii lui Éliane şi tranşând lucrurile mai brusc decât ar fi făcut-o ea. Lucrează cu nemţii. Vor un loc liniştit în care să-şi discute blestemăţiile. Vrea să le ofere braseria ca să crească şi mai mult în ochii lor. În schimb, nu-i va spune colonelului von Behr că Éliane ştie germană. Xavier a văzut-o la galerie, Angélique.

Angélique şi-a privit pe rând fratele şi sora.

— Nu e posibil...

— Ba este, a spus Éliane, îmbrăţişându-şi sora.

Angélique s-a agăţat de ea, la fel cum făcea Yolande când trebuia să părăsească apartamentul dimineaţa.

— N-ai zis nimic, a şoptit Angélique.

— N-am putut.

Éliane ştia că-i curgea o lacrimă. A ridicat mâna să o mângâie pe păr pe sora ei şi apoi a dus-o la obraz, să şteargă urmele tulburării.

— Nu ştiam că de aceea ai continuat să lucrezi la muzeu, a spus Angélique, făcând un pas în spate şi studiind chipul lui Éliane. Nu ştiam că Xavier...

Vocea i s-a poticnit la numele lui, iar ea a clătinat din cap, încercând să înţeleagă.

— Că Xavier te-a ameninţat. Nu putem refuza? Nu ştiu dacă pot să lucrez aici fără să...

S-a încruntat, căci furia lua treptat locul şocului.

— Fără să-i torn o oală de *boeuf bourguignon* în cap.

— Angélique!

Vocea lui Luc părea la fel de nemiloasă ca a tatălui lor.

— Nu putem refuza. Ce crezi că ne vor face dacă refuzăm? Dă dovadă de maturitate! Xavier nu e cine credeai tu c-ar fi. Cine mai e, în zilele noastre? Facem tot ce putem să supravieţuim. Şi trebuie să deschidem braseria.

Luc era de neînduplecat şi se pricepea atât de bine să conceapă o poveste care să ascundă intenţiile sale şi ale lui Éliane, că ei îi fu frică pentru o clipă. Acesta era Luc atunci când pleca de acasă, lua trenul spre satele din jur şi stătea la foc cu alţi tineri furioşi, jurând să-i dea jos pe nazişti.

— Luc va găti, a spus Éliane, dorindu-şi să poată îndepărta furia şi durerea care umpluseră ochii surorii ei. Când şi când, îl ajuta pe *papa*, aşa că ştie ce şi cum. Tu şi cu mine putem servi la mese. N-avem de ales.

Luc a plecat, trântind uşa în urma lui. Éliane şi-a dorit să-l poată urma şi să-i poată mulţumi fiindcă făcuse ce era necesar, dar Angélique era încă tânără, iar Éliane era singura mamă pe care o mai avea.

A luat hainele şi i-a arătat unul dintre furourile ei, dorind să-i atragă atenția lui Angélique spre ceva banal.

— E foarte subțire. Îmi fac griji că se va rupe, de fiecare dată când îl port.

Angélique a luat furoul de la sora ei, l-a inspectat, a clipit ca să-şi alunge lacrimile şi apoi a spus:

— Trebuie înlocuit. Dar unde găsim unul? Cum ni-l putem permite?

— Nu prea ne permitem mare lucru acum, Angélique.

Angélique şi-a trecut degetul peste zona roasă.

— Nici măcar să refuzăm un om ca Xavier.

— Da.

În următoarele două weekenduri, Éliane a curățat grăsimea de pe cuptoarele braseriei, a spălat şi călcat fețele de masă, iar Luc a angajat un ajutor la bucătărie şi a studiat vechile cărți de bucate ale tatălui lor, marcând felurile cu care ştia că se va descurca. Angélique a folosit vopseaua de care făcuse rost Luc să împrospăteze pereții, a lustruit paharele şi tacâmurile şi i-a spus fratelui ei că poate coace ea pâinea şi prăjiturile. Apoi, aproape de miezul nopții, într-o duminică, frații s-au oprit în mijlocul braseriei, înconjurați de mese decorate cu fețe de masă albe, lumânări şi vaze.

— Mă duc la piață în zori să fac provizii, a spus Luc. Pot să obțin un permis de restaurant care să ne permită să cumpărăm mai multe şi vom avea, în sfârşit, ce să mâncăm. Avem suficient vin în pivniță. Am nevoie de o săptămână să aprovizionez şi să pregătesc meniul. Deschidem marți, la ora şase.

— Asta înseamnă că voi avea fix o jumătate de oră să vin de la galerie, să mă schimb şi să cobor, înainte să ajungă monştrii, a spus Éliane.

— Puteți deschide cu o jumătate de oră mai târziu, s-a auzit din uşă vocea lui Xavier.

S-a răsucit pe loc, la fel şi Luc, şi ochii li s-au întâlnit. Éliane a văzut că şi lui îi era frică. Dacă ar fi avut cu zece ani mai puțin, s-ar fi întins şi l-ar fi luat de mână pe fratele ei, dar, în schimb, a acceptat privirea rece a lui Xavier, ca pe o pedeapsă meritată pentru că nu-şi ținuse gura.

— Nu vor ajunge mai devreme de ora şapte, a spus Xavier răspicat. Aşa că nu e nevoie să deschideți înainte de şase şi jumătate. Asta ar trebui să-ți ofere timpul necesar să te pregăteşti.

El i-a aruncat o privire scrutătoare. Fața ei era probabil roşie de la efort, transpirată şi murdară. Mirosea a grăsime şi a mizerie. Xavier era curat şi purta un costum impecabil. Folosea aceeaşi apă de colonie dintotdeauna.

Şi-a dat brusc seama că el avea să fie în braserie majoritatea nopților, cu amicii lui germani, stând la masa la care se sărutase cândva cu ea. Şi ea trebuia să-i toarne vin, să-i ia farfuria murdară şi să-i zâmbească.

— Nu cred că ajunge tot timpul din lume ca lucrurile să fie pregătite, a zis ea încet.

Luc a păşit în fața ei pentru a o împiedica să mai spună ceva.

Éliane uitase de sora ei, care a vorbit dintr-odată.

— Nu pot să cred, i-a spus Angélique lui Xavier.

Tocmai voia să plece, dar s-a întors şi s-a apropiat de ei.

— Să nu mai spui aşa ceva. Este mai bine pentru toată lumea să nu ştie nimeni...

Era atât de aproape, încât dacă Éliane ar fi întins mâna, i-ar fi atins maxilarul, pe care cândva nu se putea abţine să nu-l mângâie. Era atât de aproape că, atunci când ochii lui, întunecaţi din cauza luminii slabe, i-au întâlnit privirea, iar lămpile au făcut să-i joace reflexii aurii pe faţă, ea l-a văzut, pentru o clipă, pe acel Xavier din 1939: un bărbat care-i făcuse măruntaiele să se topească, arzându-le la foc intens, perfect.

După o scurtă ezitare, Xavier a continuat:

— Ar fi mai bine pentru toată lumea să nu ştie nimeni că eu şi Éliane am crezut cândva că ne iubim.

Ochii lui căpătaseră acum o nuanţă diabolică, pe care nu o putea defini, dar care-i transforma inima în cenuşă.

— Nimeni dintre noi nu te cunoaşte, a scuipat ea cuvintele. Nu te mai cunoaşte, de fapt. Aşa că nu-ţi face griji.

Netulburat, Xavier s-a îndreptat spre *passage*, în largul lui în Parisul ocupat de nazişti.

CAPITOLUL 14

În seara de dinaintea deschiderii braseriei, în timp ce Angélique era la bucătărie pregătind produse de patiserie,

Luc şi Éliane s-au furişat la apartamentul lui *monsieur* Jaujard, pentru prima întâlnire după o lună.

Éliane avea veşti bune.

— König şi-a făcut curaj să-şi întrebe unchiul dacă-l pot ajuta la catalogare şi von Behr a fost de acord. Dar numai înainte de expoziții, când sunt foarte ocupați. Dar e mai bine decât deloc. Voi nota totul în carnețelul nostru secret, imediat ce voi putea, iar eu şi Rose vom lua carnețelul cu schimbul acasă şi vom înregistra toate informațiile.

Schimbarea de dispoziție a tuturor celor de la masă era tangibilă, de parcă, brusc, s-ar fi coborât o lumină aurie în beznă.

— Dar veți fi în siguranță? a întrebat *monsieur* Jaujard, îngrijorat, în timp ce turna vin roşu pentru toți.

— Paznicii nu ne percheziționează, a spus Rose.

— Iar siguranța este relativă, a remarcat Luc. Prezența lui Éliane în muzeu nu e sigură. Dacă ne petrecem tot timpul făcându-ne griji pentru siguranță...

— Când scriu eu în carnețel, Rose stă de pază. Şi eu fac la fel pentru ea, şi-a întrerupt Éliane fratele, care dăduse vinul pe gât. Mai important e ceva ce mi-a zis König, când am ieşit cu el. Mi-a zis că Hitler i-a luat-o deja de două ori înainte lui Göring când a fost vorba să pună mâna pe un Vermeer. Poate facem ceva cu asta...

I s-a stins vocea. Din poziția ei, nu putea face nimic să stârnească gelozia lui Göring. Dar nici nu putea renunța.

— Ce-ar fi dacă, a gândit ea cu voce tare, am pune nişte picturi destinate lui Hitler în lăzile lui Göring, iar Führerul află că Göring i le-a luat?

Rose a fost prima care a încuviințat.

— Am putea proceda aşa. E un lucru mărunt, dar...

— Îndeajuns de multe mărunţişuri adunate pot enerva, a conchis Luc. Dacă Göring îşi pierde influenţa în faţa lui Hitler, poate se opreşte totul. Jeu de Paume este aşa din cauza lui Göring. Dacă el nu mai reprezintă o ameninţare, poate se închide.

— Atunci, poate nu pierdem colecţiile pe care nu le-au găsit încă, a adăugat *monsieur* Jaujard. Cum ar fi colecţia Schloss.

Colecţia aceea, adunată de altă familie de evrei, era renumită în toată lumea. Era formată din exact genul de picturi pe care şi le doreau cel mai mult nemţii: maeştri germani şi din Ţările de Jos, vechi de secole. Artă în valoare de peste cincizeci de milioane de franci.

Naziştii o căutaseră, dar nimeni, nici măcar *monsieur* Jaujard, nu ştia unde era ascunsă. Familia Schloss fusese ingenioasă şi asta-i înfuriase pe von Behr şi pe Göring.

— Imaginaţi-vă cum ar fi să-l putem opri pe Göring, a spus Rose şi, dintr-odată, li s-a părut posibil.

Au zâmbit cu toţii.

— În nopţi ca asta, a continuat Rose strângând-o de mână pe Éliane, când iarna încă n-a sosit, nu suntem îngheţaţi până la oase şi toată lumea din jur îmi este prieten, nu duşman, simt că visurile nu sunt atât de departe de a deveni realitate.

Într-adevăr, Éliane aproape că putea să vadă, ca o frescă pe un zid îndepărtat, un timp în care arta avea să fie din nou pentru toată lumea, nu doar pentru cei care deţin puterea. Şi, din nou, Rose era cea care-i dădea forţă, chiar dacă ea locuia singură şi n-avea un frate şi o soră să o aline. Rose fusese cândva curatoarea de la Jeu de Paume, iar acum era

îngrijitoare. Pierduse atât de mult şi totuşi era prezentă şi încerca să-i facă pe toți să se simtă mai bine.

— Nu va deveni niciun vis realitate, dacă doar stăm aici şi vorbim despre ele, a spus Luc, aducându-i pe toți cu picioarele pe pământ. Trebuie să plecăm de aici la noapte cu planuri mai clare decât să noteze Éliane numele tablourilor într-un carnețel. Tot nu avem codurile pentru locurile în care duc operele de artă. Iar eu nu ştiu cum să țin legătura cu Rezistența, acum că Éliane m-a transformat în bucătar.

— Va merita, i-a spus fratelui ei, refuzând să accepte că inspirația ei de moment s-ar fi putut dovedi o pierdere de vreme.

— Ar fi bine să fie aşa, a mârâit Luc, înainte să intervină *monsieur* Jaujard.

— Avem şi alte acțiuni plănuite, a spus *monsieur* cu încăpățânare. Anglia are în Franța oameni care lucrează împotriva naziştilor. Unul dintre ei, printre altele, ține legătura cu Aliații în ceea ce priveşte arta. O să discut cu el. S-ar putea să fie cheia pentru a ne asigura că Hitler află că Göring are un tablou care-i era destinat, dacă voi credeți că se poate aranja.

Atât Rose, cât şi Éliane au încuviințat la unison.

La şase şi jumătate, în seara următoare, Éliane a ajuns la braserie cu fața proaspăt machiată, cu părul ondulat şi prins în coc, cu o singură buclă blondă pe frunte, îmbrăcată cu vechea ei uniformă şi cu mâinile care-şi reveniseră peste vară. Oglinda-i spunea că arată prezentabil şi spera să fie suficient, astfel încât König să-i spună ceva util, acum că erau departe de muzeul cuprins de frenezie, într-un loc în care mâncarea şi şampania îi puteau dezlega limba.

În bucătărie, mirosul de carne de vită friptă, usturoi, ceapă şi cartofi copți în grăsime de rață i-a umplut nările şi aproape că a amețit de foame. Nu mâncase decât o piersică toată ziua.

— Repede, a spus Luc, arătând spre o farfurie umplută cu vârf de mâncarea de la care veneau mirosurile pe care le simțise. Mănâncă înainte să deschidem. Pari pe cale să leşini.

Éliane nici nu s-a obosit să se aşeze. A găsit o furculiță şi a atacat mâncarea cu dedicarea unei restauratoare de artă care salva o capodoperă. Nu mai mâncase atât de bine din iunie 1940, cu peste un an în urmă. După cinci minute, farfuria era lustruită.

Angélique a râs.

— Aşa am făcut şi eu acum o jumătate de oră. Spune-mi de ce am crezut că ar fi o idee proastă să redeschidem braseria.

Clopoțelul de la intrare a sunat, anunțând sosirea primilor clienți. Éliane a început brusc să zâmbească fals, şi-a sărutat sora pe obraz şi i-a spus:

— Aşa te vreau.

Grupul care a intrat în braserie îi includea pe Xavier, *Reichsmarschall*, König, câțiva comercianți de artă, pe von Behr şi pe amanta lui, cântăreața Arletty, familia Chambrun şi câțiva alți parizieni care-i îndrăgeau pe nemți. Éliane i-a condus la cea mai bună masă, la geam.

— Vom bea Bordeaux vechi de cel puțin zece ani, i-a spus Xavier în timp ce se aşeza.

Éliane s-a dus să scotocească în pivniță prin ce nu băuse tatăl ei şi a găsit o sticlă care corespundea cerințelor lui Xavier.

— König, a zis von Behr, când ea se afla lângă el umplându-i paharul, priveşte-ți domnişoara. Ar trebui s-o inviți în oraş într-o seară.

Éliane le-a împărțit meniurile, dorind să le îndrepte atenția spre mâncare, dar von Behr părea încurajat, fie de vin, fie de răutate.

— Arată-i Parisul, a continuat el rânjind, fără să-i pese că nepotul lui era atât de roşu, încât şi părul îi căpătase o nuanță rozalie, scos în evidență de strălucirea germană.

— Deja m-a invitat în oraş, a spus Éliane, sperând să-l uimească pe von Behr şi acesta să tacă. Dar acum voi fi aici în fiecare seară, să vă servesc, aşa că nu voi mai putea vedea strălucirea Oraşului Luminilor.

Din fericire, bărbații din jurul ei înțelegeau nuanțele unui ton la fel de puțin precum înțelegeau o operă de artă, aşa că sarcasmul ei a trecut neobservat.

— Deja ai invitat-o!

Von Behr şi-a bătut nepotul pe spate.

— Nu te credeam în stare. Acum ştiu de ce doreşti să lucrezi cu *mademoiselle* Dufort. Dar nu putem permite ca ospătăria să te îndepărteze.

A ridicat paharul în aer, parcă lovit de inspirație.

— Dăm o petrecere! Asta-i va permite domnişoarei să-şi ia o seară liberă. Dacă nu suntem aici, nu trebuie să fim serviți.

— În seara asta avem o friptură specială de vită, a spus Éliane. Să vă aduc tuturor?

Şi-a văzut sora privindu-l cu mânie pe Xavier, când a trecut să salute alți clienți, alți nemți care, probabil, văzuseră

uniforma lui Göring lucind spectaculos la geam, ca o reclamă.

Von Behr nu s-a lăsat deturnat de gândul la friptură.

— Undeva special, a continuat. Să sărbătorim Reich-ul, pe Führer şi numeroasele noastre victorii. O casă grandioasă. Nu în Paris. La sfârşit de săptămână. Ce ne recomanzi? l-a întrebat pe Xavier. Te rog să aduci friptură pentru toată lumea, i-a cerut apoi lui Éliane.

Ea strângea meniurile, în timp ce Göring i-a spus lui Xavier ceva ce a făcut-o să se sprijine ferm de masă, ca să-şi țină echilibrul.

— Când discutam despre Carinhall, a spus *Reichsmarschall*-ul, cu vocea sa grea şi lentă, ai spus că ai o casă pe Riviera franceză. Unde?

— Cap-Ferrat.

Xavier nu a continuat, însă nu era nevoie. Nu pentru Éliane.

Dintr-odată, se întorsese în 1940, când ea şi Xavier erau în pat, în singura noapte în care fuseseră împreună, iar el îi descria casa: rozul-pal al pereților, grădina cu fântâni arteziene a căror apă dansa în ritmul muzicii, studioul plin de soare, care dădea spre mare, *le petit salon*, pe care-l prefera şi care avea adăpostite în firide canapele aurii frumoase, făcute parcă pentru ca iubiții să poată sta împreună. Casa în care să meargă în luna de miere, spusese el, ca Éliane să vadă pentru prima dată marea şi să facă dragoste în fiecare cameră.

— Ar merge pentru o petrecere de sfârşit de săptămână, a spus Göring.

În bucătărie, Éliane şi-a turnat o duşcă serioasă din cea mai la îndemână sticlă, probabil porto pentru gătit, dar nu-i păsa.

— Ce este? a întrebat Luc.

— Nimic, a spus ea. Toți vor friptură.

A pus din belşug felii de pâine groasă, albă şi moale într-un coş şi l-a dus la masa naziştilor. Von Behr a atins-o pe braț.

— S-a decis. O petrecere la Mediterana. Îl vei însoți pe König.

— Vor fi suficiente femei la petrecere şi fără ea, a spus Xavier, preluând controlul conversației şi purtându-se cu Éliane în felul lui obişnuit. În plus, casa este în renovare şi nu va fi disponibilă multă vreme. Aşa că putem trece la lucrurile importante. Mâine, la muzeu, i-a spus el lui Göring, putem finaliza tranzacția. Prietenul nostru, Rochlitz, şi a făcut semn spre comerciantul de artă de la masă, va lua o duzină de opere moderniste din sala de sus. În schimb, vei primi acel Tițian pe care îl doreşti.

Reichsmarschall-ul şi-a vârât friptură în gură.

— Vom face mai multe schimburi. E o cale potrivită de a scăpa de *les impressionnistes sauvages*[23] şi de a-mi mări colecția.

Mintea lui Éliane lucra furibundă, în timp ce reumplea paharele şi coşul cu pâine şi se prefăcea că nu pricepe nimic. Dacă înțelesese corect, Xavier plănuia să-i dea negustorului o duzină de lucrări impresioniste din Sala martirilor, în schimbul unui Tițian pentru Göring.

---

[23] „Impresionişti sălbatici” (fr., în original) (n. red.).

Îşi dorea să le scuipe în mâncare. Dacă schimbul avea loc şi altele similare urmau să fie puse la cale, asta însemna că multe tablouri aveau să fie pierdute pentru piaţa de artă. Descifrarea codului avea să le spună ei şi lui Rose doar locurile în care fuseseră trimise operele în depozitele lui Göring şi Hitler. Nu le-ar fi ajutat să urmărească tablourile luate şi vândute de un comerciant.

Ea, Rose, Luc şi *monsieur* Jaujard crezuseră că fac progrese. Viziunea fragilă din seara anterioară, un viitor în care operele de artă erau recuperate, dispăruse.

— *Mademoiselle!* glasul aspru al lui von Behr i-a sfâşiat pânza gândurilor.

— Iertare, *monsieur*, a murmurat Éliane, sperând ca pe chip să nu i se citească în vreun fel faptul că a înţeles câte ceva.

— Poate că se gândeşte la König, a remarcat Xavier, şi von Behr s-a oprit din a se holba la ea cât să râdă la glumă.

— Mai vrem pâine, i-a comandat von Behr. Şi un zâmbet pentru König.

A râs şi i-a dat un cot lui Xavier, care a râs şi el.

Éliane şi-a transformat toate emoţiile care o stăpâneau într-un zâmbet brusc, strălucitor. I-a făcut pe toţi cei de la masă să tacă, iar pe König l-a făcut să se înroşească atât de tare, c-ar fi putut alimenta un întreg district al felinarelor roşii. Von Behr a spus:

— Poate că n-ar trebui să i-o las lui König.

A avut nevoie de toată tăria interioară pe care o avea ca să nu se înfioare. Nu von Behr. Exclus!

A doua zi, Éliane ştergea praful în spatele lui König şi von Behr, care se aflau împreună în cea mai mare dintre galeriile din partea de sus a Jeu de Paume. Paşi lenţi şi grei s-au

auzit pe scări, alături de un mers mai uşor şi mai rapid. Au intrat Göring, comerciantul din seara anterioară şi Xavier. Göring a umplut tot spațiul din încăpere, cu ochii la tablouri.

— Totul e pregătit? l-a întrebat Xavier pe von Behr, pe un ton care spunea că se aştepta la un „da” şi nimic altceva.

Capul lui König s-a ridicat şi a coborât, ca al unui cal agitat, iar el şi von Behr l-au condus pe *Reichsmarschall* în biroul lor, în timp ce Xavier l-a dus pe comerciant în Sala martirilor.

La scurtă vreme, Éliane l-a văzut pe om coborând şi apoi urcând iar, de douăsprezece ori, de fiecare dată cu alt tablou. A încercat să şteargă de praf balustradele cât de lent se putea, dar i-a fost imposibil să distingă toate picturile. Era sigură că văzuse un Picasso, cu stilul său uşor de recunoscut, şi un Degas, dar celelalte erau probabil pierdute pentru totdeauna.

După aceea, i-a venit greu să nu se simtă deznădăjduită. Dar s-a consolat cu gândul că, dacă n-ar fi fost discuția de la braserie, n-ar fi avut nicio idee despre ceea ce se petrecea. Să redeschidă braseria se dovedise, deja, o decizie înțeleaptă.

După ce a plecat acel comerciant de artă, pentru a-şi reveni, s-a strecurat în Sala martirilor, cu intenția de a se aşeza pe podea şi a-şi permite cinci minute în care să privească un lucru frumos: tabloul lui Luc. Dar, în graba de a găsi tablourile pentru comerciant, cel al lui Luc fusese mutat, aşa că i-a luat câteva minute să-l găsească, înghesuit în partea din spate a încăperii. L-a scos afară, sprijinindu-l de un perete, dând astfel un alt tablou laoparte. Acel tablou a făcut-o să se oprească şi să se holbeze, uluită. Cum era posibil?

Tabloul lui Luc, cel pe care-l căuta, era sprijinit de perete, - unde-l pusese ea. Dar în mâinile sale se afla altul, aproape identic. Înfăţişa un cuplu, doar atât, doar îmbrăţişarea celor de nedespărţit şi privirea care transmitea toate lucrurile pentru care merita să trăieşti şi, cumva, care te făceau totodată să suferi.

Fără îndoială, era acelaşi cuplu din tabloul fratelui ei. *Îndrăgostiţii*, însă fără niciun fundal: fără lună sau cer, fără un cadru de fereastră. N-aveau nevoie de lună sau de cer, s-a gândit Éliane. Aveau totul în ei şi chiar mai mult. Iubire şi pierdere.

Nu exista niciun dubiu că tot fratele ei îl pictase şi pe acela, chiar dacă nu era semnat. Cuplul era prea asemănător să fi ieşit din pensula unui alt artist. Dacă primul tablou, pe care-l văzuse cu luni în urmă, o mişcase, acesta aproape că a doborât-o. În timp ce primul se putea numi *Îndrăgostiţii*, acesta era *Iubire*. Lacrimile i-au apărut în ochi, nemiloase.

S-a lăsat pe podea, punând cele două tablouri unul lângă altul şi studiind chipurile celor doi iubiţi din fiecare pictură, cu ochii revenindu-i iar şi iar la cel ce arăta doar siluetele care se îmbrăţişau. Cu siguranţă, tabloul cu fundalul cerului cu lună era excelent, însă celălalt era sublim. Ce vedea în uleiurile împletite pe pânză nu erau doi oameni, ci o iubire care exista în afara timpului şi spaţiului: fără sfârşit, infinită. Pentru totdeauna.

Îi venea greu să creadă că încă o durea sufletul din cauza lui Xavier, după tot ce-i fusese dat să îndure, dar acum chiar asta simţea. O durea sufletul pentru bărbatul care crezuse că era, pentru bărbatul ideal care, de fapt, nu existase. O durea să ştie că tot ce considerase ea iubire fusese altceva. Şi o durea inima, fiindcă nu mai era întreagă. Îi oferise atât de mult din ea însăşi lui Xavier, încât acum acele bucăţi

erau pierdute pentru vecie sau, şi mai rău încă, ajunseseră ferecate într-o casetă închisă, de unde nu mai puteau fi scoase decât arareori iarnă, şi atunci numai pentru a fi batjocorite.

L-a găsit pe König într-o galerie, trăgându-se de guler, cu părul nu la fel de pieptănat ca de obicei, de parcă şi l-ar fi ciufulit. S-a strecurat lângă el.

— Şi mie mi se pare terifiant *Reichsmarschall*-ul, a spus ea încet.

König a lăsat gulerul şi şi-a netezit părul.

— E mulțumit de ce s-a întâmplat azi, aşa că asta e bine pentru noi toți.

I-a zâmbit.

— Ai timp să mă ajuți la catalogare? Ar fi frumos să ne ocupăm amândoi.

S-a întrebat dacă el obişnuia să le curteze pe femei cu opere de artă, iar imaginea lui servindu-i unei femei un maestru din Țările de Jos în loc de cină a făcut-o să zâmbească. Asta l-a făcut şi pe König să zâmbească mai larg şi atunci ea aproape că a râs de umorul ideii ei, complet diferită de a lui.

— De unde începem? a întrebat timid.

— Uite.

I-a arătat o foaie pe care începuse să scrie detalii.

— Denumirile sunt marcate. E important să le folosim, fiindcă ele corespund celor din *Catalogul Göring*.

— Ce înseamnă asta? a întrebat ea, cu ochii nevinovați ațintiți la König.

El a privit peste umăr, dar erau singuri în încăpere. Tot şi-a coborât glasul şi i-a şoptit la ureche:

— Este o carte care-i o operă de artă în sine. Mi-a fost încredințată. Conține detaliile fiecărei opere care va fi expusă la Carinhall, după ce se predau Aliații. Fotografii ale operei, numele artistului, mediul de lucru și dimensiunile. Mi-aș dori să-l poți vedea, să vezi cum arată tablourile scoase din mâinile evreilor, în posesia cuiva care le merită.

Cât și-ar fi dorit să nu fi auzit ultima parte! Acum, își dorea să vadă și catalogul.

— Cred că e secret, i-a spus.

Nu departe de ei s-au auzit pași grei. Cizme. Éliane s-a îndepărtat de König și s-a apropiat de un tablou.

— Nu vreau ca unchiul tău să creadă că nu muncesc, a spus ea și a început să noteze cu sârguință detaliile tablourilor furate.

— Te voi proteja eu, *mademoiselle*, a spus el, foarte serios, - apropiindu-se prea mult de ea.

Disperată și îngrețoșată, ea își dorea să se poată îndepărta de orice avea el de gând să facă.

Niciodată nu-i fusese mai recunoscătoare lui von Behr, care a trecut prin galerie la țanc să-l împiedice pe König să-și ducă intenția până la capăt.

— Ce tablou înduioșător! a urlat el în franceză. Dacă această mică pasiune îți dă tupeul să seduci femei când lucrezi și, în sfârșit, să devii un bărbat care alege o femeie și un whisky în loc de un concert de pian, poate că o să ți-o las, până la urmă.

Éliane a făcut exact ce se așteptau cei doi să facă: nimic. A privit spre podea, lăsând stacojiul furiei să-i coloreze obrajii, ca și cum ar fi fost stânjenită, în timp ce König se bâlbâia.

— Eu... Noi doar...

Von Behr a râs.

— O curtai. Nu te pot condamna. Acum, trebuie să fac acelaşi lucru cu Ilse.

A plecat, râzând încă, şi König s-a concentrat cu furie asupra foii lui, în timp ce Éliane s-a prefăcut că face la fel.

Dar nu se gândea deloc la tablouri. Se gândea la ceea ce tocmai se întâmplase. Cu o seară înainte, îi fusese teamă de von Behr. Acum, se întreba dacă nu cumva König s-ar putea dovedi cea mai bună cale de a se proteja de unchiul lui. Asta ar fi însemnat să se apropie de el din două motive: să afle mai multe despre *Catalogul Göring* şi să aibă parte de o pavăză. Era deja destul de rău când dorise un singur lucru de la el, dar să aibă nevoie de el din două motive era înfricoşător: cum ar fi putut să-i refuze avansurile, în timp ce spera totuşi să-l folosească?

Din fericire, Rose i-a venit curând în ajutor, spunându-i lui König:

— Am nevoie de *mademoiselle* Dufort pentru îndatoririle ei obişnuite. Vă va ajuta bucuroasă mâine.

Éliane a făcut semn spre foile din mâna ei.

— Unde le pun, *monsieur*?

I-a zâmbit, ruşinată, dar încurajatoare, şi el a ezitat doar o clipă înainte de a spune:

— În biroul meu este un dulap cu tăblie din marmură. Poți să le pui pe el, te rog?

— Desigur.

Ştia precis despre ce dulap vorbea, fiindcă ea şi Rose căutaseră în birourile lui şi al lui von Behr cifrul. Toți germanii părăseau muzeul între ora prânzului şi ora două,

zi de zi, să mănânce, iar femeile aveau timp suficient să investigheze fiecare sertar, dulăpior şi dulap. Dulapul era decorativ şi nimic nu era depozitat în el sau aşa crezuseră ea şi Rose. Dar Éliane ştia, fiindcă sute de birouri, mese şi alte piese de mobilier trecuseră prin Jeu de Paume în ultimele luni, cât de multe dintre ele aveau compartimente secrete, ingenios încastrate, sau sertare de care se minunau istoricii.

Dacă avea şi acel dulap?

A pus hârtiile jos. Biroul era tăcut. Era sigură că toți istoricii erau în galerie. Göring şi Xavier plecaseră. Von Behr spusese că lucrează cu secretara lui, adică nu dorea să fie deranjați. Şi-a plimbat mâinile peste dulap.

S-a trântit o uşă, cel mai probabil spre zona de livrare, şi a stârnit ecou prin întregul muzeu. Ea a încremenit şi a ascultat, aşteptând. Tăcere. De-a lungul cornişei decorative a simțit că se mişcă ceva. Cornişa nu era doar decorativă; era un sertar. L-a deschis, tresărind, fiindcă se aştepta la un scrâşnet trădător de lemn pe lemn, însă era bine uns şi, deci, folosit des.

Îl deschisese doar pe jumătate, când a văzut-o. Era o carte legată în piele maronie. Pe copertă era ştanțat cu auriu *Le Catalogue Goering*.

A simțit că tresare, de parcă simpla vedere a cuvintelor ar fi putut provoca apariția lui Göring în cameră, în spatele ei, prizând-o asupra faptului. Lângă carte era un carnețel fără nimic scris pe el. Să îndrăznească să-l deschidă şi să vadă ce este? Cât mai dura până când revenea König în birou?

A întins mâna. O voce a strigat în germană „Livrare!”. S-au auzit paşi peste tot.

Coperta s-a deschis. Pe prima pagină, cineva scrisese îngrijit: *Schloss Neuschwanstein, Bavaria: HANS*.

Era codul. *HANS* era înregistrată în jurnale drept destinație pentru majoritatea livrărilor către Adolf Hitler.

Atât de multe informații de care ea şi Rose aveau nevoie se aflau chiar în fața ei, lucruri care erau atât miere, cât şi fiere: trădare sau triumf, în funcție de partea de care erai. Naziştii îl uciseseră pe primul francez acuzat de trădare cu aproape un an în urmă. 1941 continua, iar ei promiseseră să ucidă între cincizeci şi o sută de ostatici francezi, pentru orice act de rebeliune împotriva germanilor, pe lângă executarea făptaşului. Dacă o găsea cineva pe Éliane, ar fi murit, alături de alți o sută de parizieni.

Un hohot. Aproape că a scăpat cartea, dar a prins-o înainte de a se prăbuşi pe podea, trădând-o. Era chicotitul gros, germanic al lui Ilse şi venea dinspre hol. Von Behr terminase „munca” şi Éliane era şi ea terminată, dacă o găseau.

A închis sertarul cu mai multă atenție decât îl deschisese. Scârțâitul trădător a făcut-o să nu-şi audă decât bătăile inimii bubuindu-i în urechi, apăsându-i pieptul. Alt scârțâit. Sertarul a fost, în sfârşit, închis.

Acum, trebuia să ajungă la uşă, apoi pe hol, fără să o observe nimeni.

Afară s-au auzit paşi. Disperată, a privit de jur împrejurul camerei, dar a văzut numai mobilă veche, fragilă, care nu-i oferea niciun fel de protecție. Nu existau draperii la ferestre s-o ascundă. A rămas în picioare, încremenită şi evident vinovată.

Paşii s-au auzit în continuare, trecând de birou.

Aproape că nu s-a putut abține să expire uşurată, un zgomot care ar fi trădat-o. S-a strecurat spre uşă şi a întredeschis-o. Slavă Domnului! Nu era nimeni pe coridor. Nu a avut timp să se întrebe peste cine ar fi putut da. Ocazia era acolo, trebuia să profite şi să aibă încredere în îngerul ei păzitor.

A ieşit pe uşă. Toaleta era doar la câteva camere mai încolo şi a ajuns în sanctuarul de tăcere şi gresie rece, înainte să-i explodeze inima.

Éliane şi Rose au aşteptat câteva zile după ce Éliane văzuse cifrul din dulap, în caz că era o capcană. Apoi, Rose s-a strecurat în biroul lui König, când el era la prânz, şi a copiat destinaţiile şi codurile corespunzătoare. În seara aceea, a ajuns în apartamentul lui Éliane înainte de stingere, după ce germanii plecaseră din braserie, Éliane terminase de servit, iar Angélique dormea.

Éliane a deschis uşa, având pe chip cel mai strălucitor zâmbet din 1939 încoace. A învârtit-o pe Rose într-o piruetă neaşteptată şi a auzit-o râzând pentru prima dată.

— O să treziţi vecinii, s-a plâns Luc de la masa la care stătea, cu o sticlă de vin pe jumătate goală în faţă.

Éliane a adoptat o mină exagerat de serioasă, care aproape a făcut-o pe Rose să râdă iar, şi amândouă s-au aşezat la masă, încă zâmbind.

— Să începem, a spus Rose, dându-i un carneţel lui Luc, păstrând unul pentru ea şi întinzându-i altul lui Éliane. Trebuie să notăm destinaţia precisă spre care a plecat fiecare tablou. Nu vreau ca informaţiile noastre să depindă de cod, în caz că se întâmplă ceva...

„Cu noi.” Toţi evitară să rostească sfârşitul frazei începute de Rose.

Au lucrat până aproape de patru dimineața, notând în carnețele numele depozitelor de artă naziste: Schloss Neuschwanstein, Herrenschiemsee, alte câteva locuri din Bavaria, mănăstirea din Buxheim. Când au terminat, cu toții aveau ochii cârpiți. Éliane a spus:

— Câştigăm. Noi, nu germanii. Pentru prima dată, simt că este adevărat.

Chiar şi Luc zâmbea când a ridicat paharul şi a terminat vinul.

— Câştigăm, a repetat el, şi Éliane şi-a dat seama că toți credeau la fel.

CAPITOLUL 15

Nimic nu a putut s-o descurajeze pe Éliane în luna următoare, când ea şi Rose au mai câştigat câteva runde. *Monsieur* Jaujard le-a spus că persoana sa de legătură din Anglia avea să se asigure că Hitler afla că Göring îi luase un tablou, dacă ea şi Rose puteau strecura cumva o lucrare promisă lui Hitler în lăzile trimise lui Göring.

Éliane şi Rose s-au privit şi au spus în acelaşi timp:

— Fragonard.

Erau de acord: tabloul de Fragonard, *Fata cu sculptură chinezească*, avea să fie schimbat, dacă reuşeau. Göring

admirase tabloul la una dintre expoziții şi ar fi avut sens să încerce să-l păstreze.

Au aşteptat până la prânz, când germanii au părăsit clădirea.

— Eu mut tabloul şi tu stai de pază, i-a spus Rose lui Éliane.

— Dar...

— Sunt bătrână şi uşor de trecut cu vederea, a spus ferm Rose. Chiar dacă cineva se întoarce de la prânz pe neaşteptate, va trece pe lângă mine. Dar tu eşti uşor de observat. Dacă ne folosim de avantajele tale fizice în privința lui König, eu îmi voi folosi dezavantajele fizice pentru toate celelalte.

I-a zâmbit malițios lui Éliane, iar aceasta n-a avut de ales decât să clatine din cap, prefăcându-se exasperată.

— Bine, a zis Éliane. Dar...

— Voi avea grijă.

Zâmbetul dispăruse şi, sub ochii lui Éliane, Rose s-a făcut mică, adusă de spate, iar chipul ei a devenit imobil. S-a grăbit spre zona de livrare, unde erau împachetate lăzile şi cele marcate cu *H* de la Hitler şi cu *G* de la Göring, alături de codurile pentru destinații, pregătite pentru transportul de a doua zi.

Éliane a luat mopul şi găleata şi a rămas lângă uşă, spălând o urmă pe care se îngrijise să o facă. Nu privea în podea, ci spre intrarea îndepărtată, veghind să nu se întoarcă mai devreme naziştii şi să le prindă făcând un lucru pentru comiterea căruia ar fi fost amarnic pedepsite fără ca nimeni pe lume să le poată salva.

Clic, clic, clic. Ramă de tablou după ramă de tablou se loveau între ele în spatele ei, cât căuta Rose. Oricât şi-ar fi dorit, Éliane nu se putea întoarce să vadă ce făcea prietena ei, aşa că trebuia să-şi folosească doar auzul pentru a înţelege dacă Rose se apropia de succes sau nu.

Au trecut douăzeci de minute lungi.

Apoi, Éliane a auzit un sunet de triumf. A auzit-o pe Rose - strecurându-se spre lăzile lui Göring, apoi un capac care era ridicat şi pus la loc imediat, aproape că a simţit exasperarea lui Rose când şi-a dat seama că deschisese o ladă deja plină. Buf. Alt capac. Apoi altul. Timpul trecea nemilos.

Linişte pe platforma de încărcare. Ce se întâmpla? Apoi, un zgomot slab de lemn care aluneca pe lemn, când un tablou a fost strecurat într-o ladă.

Éliane a respirat uşurată. Reuşiseră!

Dar, apoi a auzit zgomotul cadenţat al unor paşi. Slavă Domnului că existau greoaiele cizme naziste! Piciorul ei a ţâşnit şi a lovit găleata cu mopul, făcând apa să se verse pe podeaua galeriei.

— *Mon Dieu!* a strigat ea, parcă îngrozită de propria stângăcie.

König a apărut de după colţ şi Éliane nici măcar nu a încercat să pară speriată.

— Nu-i vei spune unchiului tău? a întrebat rugătoare. Mă uitam la tablouri şi am uitat de găleată...

A lăsat capul în piept.

— Îmi pare rău, *monsieur*.

— Nu îi voi spune, dar curăţă repede.

König a privit peste umăr spre intrarea în muzeu, aşa cum îşi dorea şi Éliane să poată privi, să vadă dacă Rose reuşise să se ascundă.

Trebuia să-l facă pe König să fie atât de uimit şi de zăpăcit, încât să nu se gândească deloc la platforma de încărcare. Aşa că s-a apropiat de el şi l-a sărutat repede pe obraz.

— Mulțumesc.

— *Mademoiselle*, a şoptit el, apropiindu-se.

Zgomotul făcut de oameni care intrau în muzeu i-a întrerupt, iar cizmele lui König au străbătut podeaua în direcția opusă lui Éliane şi a platformei.

Rose a apărut aproape imediat.

— Curăță mizeria aia! s-a răstit ea la Éliane.

Apoi, Rose i-a zâmbit scurt. Probabil reuşise! Éliane a căpătat putere cât să spele încă o mie de podele.

A doua zi, persoana britanică de legătură a lui *monsieur* Jaujard a aranjat ca o scrisoare anonimă despre tabloul schimbat să-i fie trimisă Führerului. Apoi, au aşteptat să vadă ce se întâmplă.

Dar nu s-a întâmplat nimic luni întregi.

Totuşi, încrederea lor a crescut, odată cu trecerea în 1942. Valoroasa colecție Schloss, cea mai importantă dintre colecțiile evreieşti încă în libertate, a rămas ascunsă, în ciuda faptului că von Behr urla despre asta aproape săptămânal şi plătea informatori să o caute. Schimbarea cu succes a tabloului pictat de Fragonard a însemnat că Rose şi Éliane au încercat şi alte lucruri, mai îndrăznețe. În majoritatea serilor se strecurau în biroul lui König şi luau acasă foile pe care el trebuia să le transcrie în *Catalogul Göring*. Asta însemna că nu mai trebuiau să se grăbească să

noteze totul, cât timp erau la muzeu. Puteau copia informațiile cu atenție, peste noapte, în apartamentele lor. Carnețelele lor deveneau dosare cuprinzătoare despre lăcomia nazistă şi furtul la scară mare şi includeau multe dintre informațiile necesare pentru a găsi şi a reda tablourile proprietarilor, dacă se sfârşea ocupația.

Au existat şi pierderi. Schimburile aveau loc în continuare în Sala martirilor, iar soarta acelor lucrări a rămas necunoscută. Alte pierderi, diferite: în iunie 1942, toți evreii din Franța ocupată au fost obligați să poarte o stea galbenă.

— Nu vor face cu evreii ce fac cu tablourile, nu? a întrebat-o Éliane pe Rose în toaleta muzeului. Nu-i vor trimite în altă parte?

— Nu ştiu, a răspuns Rose, deznădăjduită.

Au aflat în curând.

Poate ca răspuns la raidurile RAF, Royal Air Force, care aveau loc aproape în fiecare noapte sau poate fără niciun alt motiv decât să se asigure că toată lumea înțelege că naziştii sunt stăpânii, oprimarea a devenit un mod de viață. Mult prea curând, evreilor nu li s-a mai permis accesul în spațiile publice. Apoi, au fost adunați de naziști în număr atât de mare, încât acum toată lumea se uita peste umăr cu teamă.

Naziştii luau operele de artă. Luau oamenii. Ce mai voiau să ia? s-a întrebat Éliane.

Spre sfârşitul verii, într-o zi, când Éliane a ajuns la muzeu, König s-a apropiat de ea în grabă şi i-a spus:

— Du-te sus, în debara.

— De ce? a întrebat Éliane, dar aproape imediat l-a auzit pe von Behr strigând să se adune toată lumea în galeria lungă de la baza scărilor.

— A vorbit la telefon cu *Reichsmarschall*-ul şi n-a fost plăcut. Du-te, a spus König din nou, aproape cu blândeţe.

Éliane nu s-a dus. A aşteptat în capul scărilor, de unde l-a auzit pe von Behr urlând:

— Care idiot este atât de analfabet, încât să nu deosebească un G de un H?

În acel moment şi-a dat seama că tabloul de Fragonard al lui Hitler fusese descoperit în lăzile lui Göring. Îi era greu să respire. Se jucau cu un foc vorace. Cine ştie ce avea să facă von Behr, după ce fusese certat de *Reichsmarschall*? Cine ştie ce avea să facă Göring, dacă era pedepsit de Führer?

— Tu! a strigat von Behr. Ieşi! Acum!

Éliane s-a ţinut de balustradă şi a privit cum Rose Valland era escortată afară din Jeu de Paume.

Oare von Behr o văzuse pe Rose făcând ceva? Sau fusese doar ghinion şi ea reprezenta un debuşeu convenabil pentru mânia lui von Behr?

Să o lase pe Rose să plece fără să protesteze deloc a fost unul dintre cele mai dificile lucruri pe care le făcuse vreodată Éliane. Dar ştia că trebuie. Planul pe care îl făcuseră se întorsese împotriva lor. O pierduse pe Rose. Însă aceasta n-ar fi vrut s-o vadă şi pe Éliane escortată afară.

Nu avea ce face, trebuia să apeleze la König. S-a aşezat pe podeaua debaralei şi a plâns.

König a găsit-o acolo.

— *Mademoiselle*, a spus, dându-i o batistă.

— Nu pot lucra fără *madame* Valland, a zis Éliane, frica - mărindu-i ochii şi făcându-i buzele să tremure. Nu ştiu cum

funcționează sistemul de evacuare. Dacă dau greș, unchiul tău va fi furios.

König s-a lăsat pe vine lângă ea și a ridicat mâna, să-i dea părul de pe frunte.

— În dimineața asta au mers prost foarte multe lucruri. Unchiul meu a crezut că a găsit niște lucrări de artă pe care le dorește *herr* Göring, dar informațiile au fost eronate. A trebuit să-i spună asta *Reichsmarschall*-ului, dar *herr* Göring deja scotea fum pe nas cu privire la un tablou care-i fusese livrat din greșeală, spre nemulțumirea Führerului. După ce se liniștește lumea, sunt convins că unchiul meu îi va permite lui *madame* Valland să revină.

— Îmi pare rău pentru unchiul tău, a mințit Éliane. Și pentru tine.

— Mulțumesc.

El i-a zâmbit și, dintr-odată, părea că ocupă mai mult spațiu în debara, de parcă vorbele ei i-ar fi ridicat nu doar moralul, ci întreaga ființă. S-a ridicat și i-a întins mâna.

Éliane i-a permis s-o ajute să se ridice.

— Voi vedea ce pot să fac pentru *madame* Valland.

Apoi, s-a aplecat și a sărutat-o pe buze.

Éliane a încremenit.

În drum spre casă, Éliane a încercat să se autoconvingă că ar fi putut îndura mai multe săruturi din partea lui König, dacă era nevoie, pentru ca Rose să revină la muzeu. A încercat să găsească putere în faptul că vremea era călduroasă încă, iar ea avea să ia curând cina la braserie. Ea și Angélique își puteau găsi alinare în glume șușotite pe seama naziștilor, ori de câte ori se întâlneau în bucătărie.

Aproape că se convinsese să zâmbească, însă un băiat s-a ciocnit de ea, şi-a pus jos pasta de lipit şi a început să fixeze un afiş pe un zid al Rue de Rivoli. Cuvintele de pe afiş i-au atras atenţia şi ea s-a oprit să le citească, îngreunând trecerea pietonilor şi stârnind un potop de înjurături. Dar nu se putea mişca. Putea doar să citească textul, parcă desprins din coşmaruri, iar şi iar.

Se dăduse o nouă lege, înştiinţa afişul. Rudele oricui era implicat în activităţi antinaziste aveau să fie întemniţate şi pedepsite, indiferent dacă erau sau nu vinovate.

Până atunci, se consolase cu ideea că, dacă era prinsă cu paginile din *Catalogul Göring* asupra ei, Luc şi-ar fi putut continua partea sa de uneltiri. Angélique, nevinovată, era în siguranţă oricum. Dar acum a priceput că, dacă era prinsă, fratele şi sora ei ar fi fost şi ei arestaţi. Asta însemna că Éliane trebuia să se străduiască să evite orice bănuială.

În seara aceea, Éliane a dat mai multă atenţie decât de obicei părului şi machiajului şi a îmbrăcat rochia care acum rămăsese cea mai bună pe care o avea, cea din satin mătăsos, bleumarin, cu cordon în talie şi fustă cloş, pentru că restul se uzaseră şi se destrămau. Mânecile lungi îi ascundeau braţele subţiri, iar corsetul îi sublinia curbele pe care încă le avea, cu toate că îşi strânsese cordonul cel puţin cu trei centimetri.

— Arăţi minunat, a spus Angélique, când Éliane a apărut de la toaletă.

Apoi s-a încruntat.

— Doar nu te îmbraci frumos pentru nazişti. Sau pentru Xavier...

— Nu mă gândesc niciodată la Xavier! s-a răstit Éliane.

Angélique s-a strâmbat şi i-a întors spatele.

— Nu mai avem săpun, a zis ea scurt. Şi nici n-am găsit de cumpărat. Va trebui să spăl hainele doar cu apă. Am tăiat una dintre fustele vechi ale lui Ginette, s-o peticesc pe a ta. Se rupsese tivul. Am putea să ardem cupoanele de raţii pentru a ne încălzi, fiindcă nu se găsesc lucrurile care-ar putea fi luate cu ele. Luc a zis că nu mai avem bani din braserie, după ce-a cumpărat tot vinul, din care bea jumătate. Aşa că mai avem doar banii tăi până luni.

Éliane şi-a luat sora de mână. Câte alte fete de 18 ani din oraş spălau pentru toată familia, făceau cumpărăturile, reparau hainele, stăteau la cozi şi îşi făceau griji, pentru ca restul să poată lucra?

— Nu ar fi trebuit să mă răstesc. Astăzi a fost...

A ridicat din umeri. Toată lumea avea zile grele, inclusiv sora ei.

— Rose a fost concediată, a încercat ea să explice. Trebuie să-l conving pe König să-l facă pe unchiul lui să o primească înapoi.

Angélique s-a topit în braţele ei.

— Slavă Domnului! Credeam că poate-ţi place de ei...

— Îi urăsc.

Éliane s-a îndepărtat puţin, ca sora ei să-i poată citi adevărul în privire.

— Dar, uneori, trebuie să fac tot ce pot să-i ajut pe ceilalţi. Poţi îndura? Pentru Rose?

Angélique a încuviinţat.

— Ajut şi eu, a spus cu hotărâre şi, doar mai târziu, Éliane şi-a dat seama că ar fi trebuit să-şi întrebe sora ce voia să spună.

A văzut doar că sora ei se îngrijise de machiaj în seara aceea şi că arăta la fel de bine ca orice altă tânără pariziană.

Acum, braseria era un local frecventat. După prima vizită a lui Göring, se dusese vorba printre nazişti şi în mai toate serile era plin. Éliane se gândea, în timp ce ea şi Angélique ajungeau în *passage*, că ar fi trebuit să rămână măcar ceva bani să cumpere săpun de pe piața gri sau o bucată mică de material pentru o fustă nouă. Nu era posibil ca Luc să bea atât de mult vin.

Un vecin a trecut pe lângă ele. *Putain!* a scuipat el spre Éliane. „Târfă!" Éliane nu a răspuns. Dar amintirea lui König sărutând-o atârna ca o tapiserie grotescă în mintea ei şi inima i-a şoptit cu teamă: *Dar nu eşti?*

Von Behr, Xavier, König şi Göring au intrat în *passage*. Ea şi Angélique întârziaseră.

Éliane a aşteptat în uşă, gata să-i conducă la masa obişnuită. Ajunseseră mai mulți clienți şi Éliane se grăbea dintr-o parte în alta, de la uşă la mese. Von Behr, mai beat decât de obicei şi probabil încă furios după acea după-amiază, ceea ce-l făcea cu atât mai periculos, a început să latre după vin de Bordeaux.

— Poți să-i duci puțin? i-a şoptit Éliane surorii sale.

Éliane explica meniul unui cuplu german, când şi-a dat seama că la masa lui von Behr se întâmpla ceva. A ridicat privirea. Colonelul îi înconjurase talia lui Angélique cu un braț respingător.

Éliane s-a mişcat mai repede ca niciodată.

— Angélique, am nevoie de tine la bucătărie, a spus ea, apărând de cealaltă parte a lui von Behr şi zâmbind atât de larg, încât îşi făcea griji că avea să-i crape fața.

— Dar vreau distracție, a spus von Behr, cu mâna încleştată pe şoldul lui Angélique. Nu am observat până acum că e la fel de frumoasă ca sora ei.

Ochii lui Éliane i-au întâlnit pe ai surorii sale. Angélique a clătinat din cap, de parcă i-ar fi putut citi gândurile furioase, dar dacă von Behr nu-şi lua mâna repede, nimic n-o putea opri pe Éliane să explodeze.

— Dacă doreşti distracție, nu-ți irosi timpul cu novice, i-a zis Xavier, privind-o acuzator pe Éliane. Novice atât de incompetente, încât nici măcar s-aducă şampania comandată nu-s în stare.

Ultima parte fusese rostită pe un ton atât de batjocoritor, chiar dacă Xavier nu comandase şampanie, încât Éliane s-a simțit cel mai inutil lucru din lume.

— Nu ar trebui să-i vorbeşti aşa.

Toate privirile de la masă s-au întors spre König, cel care vorbise. Vocea lui era calmă, iar el nu a roşit.

— Nu ar trebui, a repetat, privind de la unchiul lui la Xavier.

Von Behr a avut nevoie să clipească de câteva ori ca să-şi revină, înainte să-i dea drumul lui Angélique şi să-şi bată nepotul pe spate.

— Bravo, băiete! O fată are nevoie de un cavaler care s-o salveze.

Éliane i-a făcut semn cu capul lui Angélique să aducă şampanie. S-a auzit expirând când sora ei a părăsit masa.

Von Behr s-a întors spre tânăra care spera din tot sufletul să nu-i fi fost remarcat oftatul de uşurare.

— Aud că vrei să-i permit franțuzoaicei să revină la muzeu. Chiar eşti atât de proastă, încât nu ştii cum funcționează sistemul de stropitori?

„Zâmbeşte”, şi-a spus Éliane. Şi-a arcuit buzele şi l-a fixat pe von Behr cu privirea, pentru că trebuia ca el să nu îi mai privească sora şi să nu o mai atingă niciodată. Mâna lui i-a găsit şoldul.

Aoleu!

— *Mon Dieu!* a strigat Angélique.

Se întorsese cu şampania şi scăpase sticla. A fugit să aducă o cârpă.

— Cu siguranță, *este* incompetentă, i-a spus von Behr lui Xavier. Cât despre tine, a revenit el la Éliane, fără să-şi ia mâna de pe şoldul ei, poate că-i voi permite lui *madame* Valland să revină. Dar să ştii un lucru...

Vocea lui era o lamă cenuşie, ascuțită, care sfârteca tăcerea.

— Dacă mai văd o greşeală, nu se va mai întoarce. Dacă descopăr că oricare dintre angajații francezi din muzeu a avut de-a face cu eroarea de azi, vei descoperi exact la ce se pricep paznicii. N-o să le pese nici cât eşti de proastă, nici cât de frumos zâmbeşti. Pentru restul săptămânii, a continuat el, aşezându-se mai bine şi aprinzându-şi un trabuc, poți să te ocupi de treburile lui Ilse. Ea ar prefera să rămână cu mine, iar mie-mi place să-mi protejez drăguțele *mademoiselles*.

O amenința cu atât de multe lucruri, încât Éliane a privit spre podea şi a cedat.

— Cum doriți, *monsieur*.

Von Behr s-a întors spre König şi conversația a reînceput. Éliane a luat orbeşte sticla de şampanie pe care i-o întindea

Xavier, după care s-a întins probabil către măsuța pe care se afla găleata cu gheață. Turna, însă îi tremura mâna şi nu şi-o putea controla şi ştia că von Behr avea să observe, căci şampania curgea pe masă.

Cotul lui Xavier a lovit-o, iar ea a vărsat mai mult.

— Trebuie să aduci şi tu o cârpă, a zis el, exasperat, deşi fusese vina lui.

Ea a fugit la bucătărie, unde a găsit-o pe Angélique plângând, în timp ce Luc îi spunea să-şi şteargă fața, beat şi incapabil să lucreze, iar cei doi bărbați în vârstă pe care-i angajase să-l ajute transpirau să țină pasul cu ritmul pregătirilor.

Voia să arunce ceva, de preferință o sticlă de şampanie.

— Poți spăla vasele şi debarasa mesele. Mă ocup eu de servire. Dar avem nevoie de mâncare, Luc. Sunt foarte beți şi vor să mănânce. Lasă vinul şi găteşte ceva!

Luc a început să râdă.

— Cum să trec de noaptea asta fără ajutor? a zis el.

Avea nevoie de o cârpă. De aer. Să nu se gândească la faptul că-i luase König apărarea, că von Behr le atinsese pe ea şi pe sora ei.

A deschis uşa din lateral, cea care dădea spre colțul dintre Rue du Bouloi şi Rue Croix-des-Petits-Champs. S-a ghemuit lângă zid, ca o persoană fără adăpost, cu coatele pe genunchi şi mâinile pe față.

Nu a auzit uşa care s-a deschis dinspre bucătărie, nici paşii, ci doar vocea care spunea:

— Trebuie s-o înlocuieşti pe Angélique. Lui von Behr nu îi plac chelneriţele neîndemânatice. Mi-ai spus că veţi avea standarde înalte şi, până acum, nu sunt deloc la înălţime.

Mâinile lui Éliane s-au îndepărtat de faţă şi ştia că Xavier îi vedea lacrimile, ruşinea şi suferinţa, dar nu avea tăria să şi le ascundă.

— Trimite-o acasă, Éliane, a încheiat el, cu un glas dur şi rece precum ultimul ciob al iubirii lor pierdute pentru totdeauna.

CAPITOLUL 16

Germanii au plecat de la braserie cu jumătate de oră înainte de ora stingerii. Éliane a rugat-o pe Angélique să debaraseze ea şi aproape a alergat spre apartamentul lui *monsieur* Jaujard, fără a spune nimănui ce face. S-a chinuit să deschidă, folosind cheia pe care o ascunsese *monsieur* în curte.

S-a strecurat în apartament, aşteptând să se închidă uşa, şi a spus, pe un ton cât de liniştit a reuşit, ţinând cont de agitaţia pe care o simţea:

— Trebuie s-o scot pe Angélique din Paris.

I-a povestit ce se întâmplase şi a încheiat spunând:

— Chiar dacă Angélique nu lucrează la braserie, von Behr tot poate ajunge la ea. Poate că nu ar face-o, fiindcă e prea

ocupat cu Ilse Putz, însă nu-mi pot asuma acest risc. Să-i văd mâinile pe ea...

S-a aşezat la masă şi a încercat să-şi înghită lacrimile, dar le-a simțit curgându-i pe față.

Monsieur Jaujard s-a aşezat lângă ea, sprijinindu-şi coatele pe masă, cu mâinile împreunate şi încruntat. I-a întins o batistă.

— Pot să-i găsesc de lucru într-unul dintre depozite. La Montauban, unde e *Mona Lisa*.

I-a zâmbit lui Éliane şi, pentru prima dată în seara aceea, ea a simțit şi altceva decât groază. *Monsieur* Jaujard, mustăcios, cu părul pieptănat pe spate, îmbrăcat îngrijit, ca orice francez, un bărbat care-şi petrecuse mare parte din viață parcurgând marile săli de la Luvru, nu era nici pe departe un bărbat oarecare. Era un bărbat dispus să adauge grija pentru sora lui Éliane la grijile sale pentru patrimoniul cultural al Franței.

Dar uşurarea i-a dispărut în clipa în care el a adăugat:

— Problema ar fi să-i facem rost de permis.

Permisul, sau Ausweis, era un document care aproba deplasările între zona ocupată şi zona liberă. Un Ausweis necesita semnătura unui ofițer nazist şi parafa înaltului comandament german. Éliane ştia că lui *monsieur* Jaujard i-ar fi fost greu să-l dobândească. Şi dacă afla von Behr... s-a cutremurat.

— O să văd ce pot face, i-a spus el cu blândețe. Nu-ți pierde speranța.

Éliane a încercat să-şi şteargă lacrimile, dar ele au curs mai departe.

— Speranța, a repetat ea, sec. Uneori, e o mare povară, nu-i aşa? Alteori, parcă-ți hrăneşte sufletul.

Sufletul ei era complet lipsit de speranță, în timp ce se întorcea acasă, ajungând chiar înainte de stingere şi găsindu-l pe Luc, care tocmai pleca din apartament.

— Încotro? a întrebat ea.

— Am un mesaj pentru *monsieur* Jaujard, i-a spus el, gata să se repeadă pe scări în jos.

— Tocmai ce vin de la el.

Luc a ridicat din umeri.

— Ştie că ai destule pe cap. Nu te va deranja cu mesaje de care mă ocup eu deja.

Piciorul lui era pe treaptă, când s-a oprit.

— De ce te-ai dus?

— Îi va oferi lui Angélique o slujbă la un depozit pentru Luvru. Dar are nevoie de Ausweis.

Luc a râs sec.

— Nu ştiu cum o să pui mâna pe aşa ceva.

Nepăsarea lui alimentată de alcool i-a pus capac. Toată furia pe care şi-o reprimase Éliane a țâşnit şi ea s-a răstit la fratele ei:

— Este sora noastră, Luc! Cum poți îndura gândul că von Behr o va pipăi din nou sau mai rău?

Vorbise prea tare, aşa că s-a oprit.

El a ridicat o mână, împăciuitor, şi a adoptat zâmbetul prin care-şi cerea iertare.

— Ai dreptate. Scoate-o din Paris. Am mintea la altele şi îmi pare rău. Trebuie să dau mesajele astea mai departe şi deja e ora stingerii...

Éliane s-a mai liniştit. Luc chiar făcea tot ce putea să se asigure că von Behr părăsea Parisul pentru totdeauna, informând Rezistența, cea care s-ar fi putut ridica într-o zi împotriva naziştilor. L-a sărutat pe obraz.

— Du-te. Ne vedem dimineață.

El s-a pierdut în umbră. Éliane a deschis uşa apartamentului şi a tresărit când şi-a văzut sora stând pe un scaun.

— Unde se duce Luc? a întrebat ea. Şi tu, ştiu că şi tu pleci noaptea, uneori.

Éliane şi-a păstrat o mină calmă, aşezându-se vizavi de sora ei, în sfârşit putând să-i spună o parte din adevăr.

— M-am dus să-l văd pe *monsieur* Jaujard, să-i cer să-ți găsească de lucru în zona liberă, la un depozit. Nu poți rămâne aici.

Angélique s-a strâmbat şi a început să plângă, iar Éliane ştia că plângea pentru tot: pentru mama şi surorile lor, din cauza lipsei mâncării şi căldurii, a cozilor interminabile pentru te miri ce, a amintirii mâinilor lui von Behr pe şoldurile ei. Şi-a ținut în brațe sora şi a lăsat-o să plângă, oferindu-i ce-i mai rămăsese din forța ei. Apoi, a dus-o la culcare.

— Poți să-mi cânți „Au clair de la lune”? a şoptit Angélique, iar Éliane a încuviințat, apoi i-a cântat uşurel despre un cuplu care caută o lumină, dar găseşte iubirea.

Cât de mult şi-ar fi dorit ca lumea să fie simplă, ca într-un cântec de leagăn!

Chiar înainte să adoarmă, Angélique a mormăit către sora ei:

— Xavier mi-a trântit sticla, intenționat.

Hohotul lui Éliane a fost scurt şi sec, când şi-a amintit de modul ostil, aproape amenințător, în care-i spusese s-o trimită acasă pe Angélique.

— Aproape că mi-a făcut la fel şi mie. Cred că spera ca sticla s-ajungă pe von Behr, ca el să ne întemnițeze undeva pe amândouă.

— Nu ştiu..., a început Angélique şi lui Éliane i-a părut atât de rău pentru sora ei, care tot nu pricepea că viețile lor erau acum pline de creaturi monstruoase, care păşiseră afară direct de pe pânza tabloului intitulat *Iadul*, pictat de Hieronymus Bosch.

A sărutat-o pe Angélique de noapte bună şi i-a spus că o iubeşte.

În zori, l-a auzit pe Luc întorcându-se. El i-a bătut la uşă. Chipul lui era cenuşiu.

— Îi adună din nou pe evrei, a spus. Îi urcă în autobuze şi-i duc de aici. E mai rău decât înainte. Străzile sunt...

S-a oprit, iar Éliane a văzut că era tulburător de treaz.

— Am văzut o femeie aruncându-şi copilul pe geam, să nu fie luat. Apoi, a sărit după el.

— Nu, a şoptit Éliane, strângând din pleoape.

Apoi, a deschis ochii larg. Cum îndrăznea să încerce să blocheze ororile trăite de alții?

A strâns-o în brațe pe Angélique, ştiind că, dacă *monsieur* Jaujard nu îi găsea un Ausweis, avea să-l dobândească chiar ea, pe orice cale.

A doua seară, la braserie, primele cuvinte ale lui von Behr către Éliane, înainte ca măcar să comande băutură, au fost:

— Unde este *ta petite soeur,* „surioara ta”?

— Trebuie să aibă grijă de o rudă în vârstă, care nu se simte bine.

Doar după ce procurau permisul i-ar fi putut spune lui von Behr că acea rudă locuia la țară şi că necesita îngrijiri pe o perioadă nedeterminată. Şi că numele ei era Lisa. Aproape că a zâmbit gândindu-se ce-ar fi crezut *Mona Lisa*, dacă ar fi ştiut că se vorbea despre ea ca despre o rudă în vârstă. Aceste sclipiri de umor erau providențiale, şi aceasta o ajuta acum să zâmbească, în clipa în care König i-a întins un buchețel cu flori de colț.

— Sunt favoritele Führerului, a spus el. Speram ca florile să îți arate respectul meu. Că, dacă-mi permiți să te curtez, cred că ți-aş putea face plăcere.

Éliane se uita fix la steluțele albe din mâna ei, amintindu-şi de cuplul din Sala martirilor, cuplul fără cer şi fără stele. „Să te curtez.”

Ochii i s-au oprit asupra lui Xavier, care o curtase şi el cândva, atât de bine, încât ea crezuse, când făcuse dragoste cu el în camera aceea de hotel cu perdele albe, că era până la sfârşitul veacurilor, că trupul lui va fi singurul pe care-l va cunoaşte, singurul pe care va dori să-l cunoască, mereu...

A clipit cu furie, iar Xavier i-a surprins gestul.

— Presupun că n-ai cum să ne serveşti dacă te minunezi de flori, nu? a spus el ironic. Avem paharele goale.

Cu siguranță, nu avea de gând să plângă.

— Da, cred că vă arde buza, i-a spus ea, pe acelaşi ton.

Pentru că numai ea servea, seara a trecut într-o ceață de mese şi vin, râsete deşucheate şi aluzii. Doar după ce a plecat toată lumea, şi Éliane spăla podelele, şi-a dat seama că în buchetul strâns legat de la König se afla un plic. L-a scos, zicându-şi că-l va arunca, dar era mai gros decât crezuse, deci a deschis plicul.

Înăuntru se afla ceva care a făcut-o să alunece pe un scaun.

Era un Ausweis pentru Angélique.

Éliane s-a uitat la el doar câteva secunde, înainte ca instinctul s-o facă să vâre din nou permisul între flori.

Era aproape sigură că nu existase niciun plic când îi dăduse König buchetul. Cine-l pusese? Cum ar fi putut *monsieur* Jaujard să ascundă un permis în buchetul de la König?

Nu a mai spălat cu atenția obişnuită. Se gândea doar cum să ducă permisul sus, la Angélique.

Zâmbetul surorii sale, când a văzut ce-i adusese, a fost atât de larg, încât aproape că lumina în beznă. Apoi, s-a stins.

— Şi tu? a întrebat-o pe Éliane.

— Nu-ți face griji pentru mine.

— Cineva ar trebui să-şi facă, a spus Angélique cu seriozitate. Îmi fac griji pentru Luc. Bea prea mult. Şi nu e la fel de puternic ca tine.

— Eu nu sunt puternică, a spus Éliane, îmbrățişându-şi sora.

Prezența lui Angélique o făcuse puternică. Dar ea pleca de acum.

Uşa s-a deschis şi a apărut Luc.

— O duc pe Angélique la gară de dimineață, după ce se termină restricțiile, a spus Éliane. Am permisul.

— Ai permisul, a repetat Luc, privind-o pe Éliane într-un fel pe care ea nu-l înțelegea.

Curiozitatea de pe chipul lui s-a transformat în înțelegere, moment în care el a râs.

— Evident!

„Evident”?

— Ştii cine s-a ocupat de asta, a spus încet Éliane. Cine?

— N-am nicio idee, surioară, a zis el, luând o sticlă de vin şi dispărând în camera lui.

Când s-a întors acasă, după ce a urcat-o pe Angélique într-un tren în direcția Montauban, unde se afla depozitul pentru Luvru, Luc se pregătea să plece la piață. Mai rămăsese nişte vin în sticla deschisă cu o seară înainte, iar Éliane şi l-a turnat în pahar şi l-a băut.

— Te gândeşti vreodată, a început ea, că, în loc să salvăm tablouri, ar trebui să salvăm oameni?

Luc a îmbrățişat-o.

— O țară nu este doar suma oamenilor săi, Éliane. Salvăm partea pe care o putem salva. Trebuie să ai încredere că alții salvează părțile pe care le pot ei salva.

— Dar dacă...

Éliane s-a aşezat la masă şi cele mai negre temeri ale ei au năvălit afară.

— Dacă e degeaba? Dacă nemții vor fi aici pentru totdeauna? Nimeni nu va avea nevoie de carneţelele pe care le completăm eu şi Rose, fiindcă situația nu se va schimba. Oare oamenii ne vor acuza apoi că ne-am orientat spre lucrurile greşite? Că *Astronomul* nu valorează cât o viață?

Se aştepta ca Luc să spună că trebuie să se grăbească la piaţă. Se aştepta să trebuiască să se aline singură de dorul lui Angélique şi de îndoielile teribile, care o asaltau ca un torent de ploaie neagră.

Dar el s-a apropiat de ferestre, iar părul lui blond a strălucit în soarele dimineţii. Albastrul ochilor săi nu era înceţoşat de vin şi ea şi-a dat seama că, deşi locuiau şi munceau împreună, îl cunoştea foarte puţin. Cândva, furaseră mereu momente în care să fie împreună: la cafenelele din Montparnasse, pe treapta de sus, sub stele. El îi spunea de cine era îndrăgostit, altă femeie în fiecare săptămână, despre un tablou pe care-l terminase şi spera să-l vândă sau despre unul pe care nu-l vânduse. Doar atunci, în doar vreo treizeci de secunde, vedea un alt Luc: unul dezamăgit. Nu fratele răsfăţat şi iubit, care depindea de admiraţia surorilor, de aventurile pasagere cu modelele sale şi de încrederea nestrămutată a lui Éliane, care-i spunea mereu: „Data viitoare... Tablourile tale se vor vinde la următoarea expoziţie."

„Nu e la fel de puternic ca tine", îi spusese Angélique, iar Éliane nu crezuse c-ar fi adevărat. Luc era fratele mai mare, cel care reuşea să iasă din orice necaz prin farmecul vorbelor, scăpând de tot ce nu voia să facă şi făcând tot ce voia. Luc era forţa de neînfrânt, mereu numai râsete şi energie, în timp ce Éliane era fiinţa maternă, conştiincioasă, ternă, căreia îi păsase mai mult dacă surorile ei aveau ce mânca decât dacă s-ar fi putut aşeza din nou cu pânza şi culorile în faţă.

Când îl auzise râzând ultima oară? Când fermecase ultima oară o femeie? Ce se întâmplase cu micul studio din Montparnasse, pe care-l împărţea cu o duzină de tineri artişti? Nu îl întrebase niciodată.

Privirea ei s-a oprit la sticla pe care Luc aproape c-o golise cu o seară înainte, în plus față de ceea ce băuse deja la braserie, şi nu i-a venit să creadă că-i pusese în cârcă temerile ei.

Dar, înainte să-şi poată cere scuze, el a spus foarte blând:

— Tablourile şi oamenii au valori diferite. Orice om are altă valoare, în funcție de cine-l cântăreşte. Tu m-ai salva din orice, poate l-ai salva şi pe König, fiindcă inima ta este prea bună, dar nu l-ai salva pe von Behr. Eu nu l-aş salva pe niciunul. Poate că nici pe mine. Nu contează. Fără artă, nu suntem în viață. Dacă ai lua toate instrumentele muzicale, cântecele, sculpturile, cărțile, schițele şi picturile, ar fi de parcă ai elimina hrana. N-ar supraviețui nimeni. Deci da, eu zic că merită.

Éliane şi-a amintit de pustietatea cavernoasă a Luvrului fără nestematele sale şi de felul în care tabloul fratelui său, din Sala martirilor, îi făcuse trupul să vibreze de dor şi inima să îşi dorească ca tot prezentul să ia sfârşit şi să vină mai repede un viitor în care acele dureri şi doruri să fie alinate.

A reuşit să zâmbească.

— Mulțumesc, i-a zis ea. Şi îmi pare rău. Ai deja suficiente pe cap şi fără să-mi ridici mie moralul.

— Tu ai cea mai dificilă misiune, a spus el privind-o.

Era prima dată când Éliane îl auzea vorbindu-i admirativ.

— Stai tot timpul în compania nemților pe care încerci să-i tragi pe sfoară. Nu iei nicio pauză, doar când dormi, şi dacă visele tale seamănă cu ale mele, atunci nu te odihneşti deloc. Oi fi eu un bețiv care şi-a irosit şansa de-a deveni artist, dar recunosc curajul atunci când îl văd.

S-a apropiat de ea şi a sărutat-o pe frunte, luându-i paharul cu vin.

— Un artist adevărat simte totul, Éliane. Nu fuge de durere, refugiindu-se într-un pahar cu Bordeaux. Aşa ştiu că nu am fost niciodată un artist adevărat. Poate că nu e moştenirea pe care ți-ai dorit s-o laşi în urmă, dar ce-ar fi dacă, într-o zi, *Astronomul* ar reveni în Franța, şi o femeie s-ar afla în fața lui, şi tabloul ar mişca în ea ceva, ceva ce uitase că poate simți? Este o moştenire mai grandioasă şi mai mare decât am putea majoritatea dintre noi visa să lăsăm în urmă.

El s-a grăbit apoi să plece, înainte ca ea să apuce să-i spună că-l iubeşte, cuvinte pe care, probabil, oricum nu dorea să le audă, fiindcă nu ştia ce fel de consolare i-ar putea oferi în fața confruntărilor interioare pe care războiul îl obliga să le trăiască: pierderea visurilor, lupta pentru un țel în cenuşa opresiunii naziste, prezentul teribil şi tern, căruia îi supraviețuiau cu toții, cu unica motivație că „într-o zi” se va schimba.

Prezentul acela teribil şi tern a devenit şi mai cumplit în iarna anului 1942. Într-o zi, spre sfârşitul anului, paznicii de la Jeu de Paume au verificat minuțios documentele lui Éliane şi, apoi, pentru prima dată, i-au controlat şi poşeta. N-avea decât ruj, nişte bani şi carnetul de cupoane, dar poşeta lui Rose...

Trupul ei s-a transformat într-un bloc de marmură necioplită, deşi ea a continuat să privească drept înainte, fără griji, aşteptând ca paznicul să termine. În poşeta lui Rose se aflau paginile luate cu o seară înainte din *Catalogul Göring*. Oare ajunsese deja? De aceea o percheziționau pe Éliane? Nu avea sens. Ca să găsească hârtiile, ar fi trebuit

să verifice poşeta lui Rose mai întâi şi n-aveau niciun motiv să o facă, fiindcă n-o mai făcuseră înainte. De ce acum?

Mintea ei era ca un vârtej feroce, ca o pictură sălbatică de Kandinsky. Cu coada ochiului a văzut-o pe Rose apropiindu-se. Rose avea să remarce zelul paznicilor, să se întoarcă şi să ascundă hârtiile, dar unde, într-o zi atât de umedă şi de deprimantă? Apoi, avea să revină, cu chipul ei prin nimic remarcabil şi costumul lipsit de strălucire.

Dar n-a făcut-o. A mers înainte, a ajuns lângă Éliane, şi-a întins poşeta, iar Éliane aştepta ca paznicii să-şi îndrepte puştile spre ele, dar ei au lătrat doar „Mişcați-vă!", şi femeile s-au grăbit să intre.

Éliane nu îndrăznea să o privească pe Rose. În schimb, s-a strecurat cu prima ocazie în toaletă şi a verificat cabinele, aşteptând să vină şi Rose.

A durat atât de mult, încât Éliane a început să creadă că visase sosirea lui Rose şi că naziştii o prinseseră, că totul avea să fie dat în vileag şi că ea, Luc, Angélique şi *monsieur* aveau să fie cu toții duşi undeva şi...

S-a deschis uşa. Era Rose! Éliane s-a repezit la ea şi a -îmbrățişat-o atât de strâns, că Rose a icnit.

— Mă vei ucide înaintea nemților, a mustrat-o ea, macabră.

— Ce se petrece? a întrebat Éliane.

— Aliații au invadat Africa de Nord.

„Aliații au invadat Africa de Nord"!

Éliane a deschis uşa unei cabine şi s-a aşezat pe capacul lăsat peste closet. Africa de Nord nu era departe. O invazie. Poate că urma Franța. A ridicat fața şi a privit-o pe Rose în ochi, însă Rose a clătinat din cap.

— Nu şi Franța. Nu încă.

Éliane a închis ochii. Apoi şi-a revenit. Orice lucru pozitiv merita păstrat în suflet.

Cu siguranță, puteau începe să lase speranța să prindă aripi. Nemții erau în Paris de doi ani şi jumătate. Cu siguranță, 1943 nu putea începe fără ca Aliații să îi gonească pe nazişti, pentru totdeauna.

— Trebuie să aducem paginile din catalog la muzeu, chiar dacă vom fi nevoite să le ascundem, a zis Rose, readucându-le la realitatea muzeului păzit, în care ea şi Éliane spionau, furau şi încercau să se asigure că viitorul artei supraviețuia până la obținerea victoriei.

Éliane a încuviințat. Era singura cale. Dar…

— De unde ai ştiut că azi ne vor căuta în poşete?

— Am primit un avertisment. Să ne întoarcem la treabă!

Rose s-a grăbit afară, fiindcă lipsiseră prea mult, mai ales într-o zi în care germanii erau deja agitați. Dar cine s-o fi avertizat pe Rose? *Monsieur* Jaujard? Probabil c-avea acces la mai multe informații decât ştia Éliane.

Speranțele ei au fost din nou făcute scrum, curând, fiindcă după operațiunile din Africa de Nord germanii au preluat controlul asupra zonei Vichy şi au călcat sub tălpile cizmelor întreaga țară. Totul s-a schimbat.

La început, lucrurile mărunte. Nu mai erau vânzători de castane coapte pe stradă, în decembrie. În acea lună, Parisul mirosea mereu a cărbuni încinşi, unt fierbinte şi castane care se prăjeau încet, gata să fie turnate într-un cornet din hârtie, să încălzească mâinile reci. Dar castanele dispăruseră, odată cu libertatea, şi, iar şi iar, germanii impuseră ora stingerii, până când nimeni nu a mai avut voie

pe străzi după ora şase seara, cu excepția naziştilor cu arme şi bastoane care doreau să-i bată sau să-i împuşte pe oameni.

Angélique plecase, aşa că Éliane făcea toată treaba din gospodărie. Avea degerături mai aspre ca niciodată, provocate nu doar de frig, ci şi de spălatul infinit de vase la braserie şi de haine acasă, în apa rece ca gheața. A început să poarte mănuşile şi înăuntru. La scurtă vreme, un alt borcănel cu cremă a apărut pentru ea în apartamentul lui *monsieur* Jaujard.

— *Merci*, *monsieur*, i-a mulțumit ea.

Monsieur s-a foit stângaci, s-a uitat la Rose şi a început să vorbească despre ultima ispravă a germanilor, furtul unui iconostas valoros, care-i fusese încredințat de belgieni.

— Nu, a zis Éliane disperată, un sentiment pe care-l încercau cu toții.

Speraseră că, în ciuda faptului că *monsieur* trebuia să-i informeze pe nazişti despre castele şi alte depozite spre care Luvrul trimisese operele de artă, aceştia aveau să lase în pace operele deținute de statul francez. Că furia internațională care ar fi rezultat, probabil, ca urmare a furtului *Nunții din Cana Galileii*, de exemplu, ar fi fost considerată de nemți drept demnă de evitat. Dar dacă furaseră o piesă a belgienilor, asta nu expunea şi *Mona Lisa*?

În seara aceea, mergând spre casă, Éliane a trecut pe lângă afişe care avertizau că era primejdios pentru sănătate să consumi pisici, lucru pe care-l făceau mulți parizieni. Haina ei era umedă din cauza aerului de iarnă şi a pipăit-o dezamăgită. Chiar dacă îi căzuse jumătate din blană, n-avea să se usuce la timp să poartă fi purtată la culcare. Se întreba dacă să-şi căptuşească hainele cu hârtie de ziar sau

să ardă hârtia, pentru o izbucnire scurtă şi furioasă de căldură. Vara, cu vremea sa călduroasă şi posibilitatea ca Aliații să invadeze Franța şi să salveze poporul şi tablourile, se lăsa aşteptată.

CAPITOLUL 17

Vara a venit, în cele din urmă, şi a adus cu ea capitularea armatei germane în Tunisia şi zvonul că Aliații aveau să invadeze Europa până în august. Din acel moment, nemții nu au mai avertizat înainte să tragă, iar uciderea celor din Rezistență, a familiilor şi a ostaticilor a devenit ceva la ordinea zilei. Dar Rose şi Éliane continuau să sosească zi de zi la Jeu de Paume, cu hârtii din *Catalogul Göring* ascunse în sutiene sau în jartiere. Cruzimea naziştilor le motiva şi mai mult.

Éliane era în drum spre toaletă, într-o dimineață, cu aceleaşi hârtii, pe care plănuia să le scoată pentru a le pune la loc în biroul lui König, când l-a văzut pe acesta, alături de Göring, Xavier şi von Behr: erau cu toții prinşi într-o discuție aprinsă. Degetele acoperite de inele ale lui Göring se agitau cu furie, von Behr părea terorizat, aşa cum de obicei îi făcea el pe alții să se simtă, König se bâlbâia, iar Xavier, ca întotdeauna, era imperturbabil. Trebuia să se grăbească. Nu era în regulă să fie chemată să le servească şampanie, având secretele lor ascunse în lenjeria intimă.

S-a grăbit spre toaletă, dar uşa s-a deschis câteva clipe mai târziu. Rose a izbucnit, într-un fel care-i dădea de înţeles lui Éliane că se petrecuse ceva important.

— Grăbeşte-te! Trebuie să refacem stocurile de detergenţi.

După ce a verificat că într-adevăr König era încă prins în discuţia cu Göring, Éliane a alergat spre biroul lui, a pus repede hârtiile în dulap, apoi a ţâşnit înapoi spre toaletă, unde Rose i-a şoptit:

— L-am auzit pe von Behr la telefon. A fost arestată familia Schloss.

Familia Schloss, care deţinea singura colecţie privată evreiască ce încă nu fusese descoperită.

— Nu! a izbucnit Éliane, mai tare decât era cazul, şi şi-a dus mâna la gură.

— Dar nu de germani, a continuat Rose. De guvern. Au fost trădaţi de un informator francez.

Lui Éliane i s-a întors stomacul pe dos, în timp ce se prefăcea că sortează sticlele de terebentină. Nu ştiau multe lucruri. Unii francezi erau la fel de răi ca germanii. Naziştii făceau cunoscut faptul că ofereau bani, prestigiu şi protecţie informatorilor şi, uneori, i se părea că tot mai mulţi francezi se întorceau spre ocupanţi, mai degrabă decât cu spatele la ei. Ce avea de oferit Rezistenţa, în comparaţie cu banii nemţilor? Speranţă şi viitor, lucruri intangibile şi îndepărtate, care nu hrăneau familii şi nu cumpărau haine croite la comandă sau putere.

Altă colecţie de artă de neînlocuit era pe cale să fie găsită şi furată.

— De ce i-ar fi arestat guvernul francez? a întrebat Éliane.

— Nu ştiu decât că familia locuia într-o vilă de pe Chemin des Moulins, în Saint-Jean-Cap-Ferrat, unde crezuseră c-ar fi în siguranță. Nu ştie încă nimeni unde se află colecția. Dar von Behr e atât de încrezător că închisoarea îi va face pe membrii familiei să vorbească şi că apoi va reuşi să smulgă colecția de la guvernul de la Vichy, încât a programat o expoziție cu lucrările peste două săptămâni.

Mâna lui Éliane s-a strâns cu disperare în jurul mopului.

— Voi afla mai multe de la König în seara asta, la braserie.

De câte ori trebuia să-i permită lui König să o sărute ca să afle ce avea nevoie? Fusese recunoscătoare că munca din fiecare seară la braserie nu-i permitea să iasă cu el, că întâlnirile lor se limitau la catalogările din muzeu şi că tot ce trebuia să îndure erau săruturi scurte, ocazionale, în rarele clipe în care erau singuri pe platforma de livrare sau în alt loc ferit, pe care evident că-l evita. Dar colecția Schloss fusese ținută în siguranță trei ani. Nu putea fi descoperită de nazişti; nu acum.

— Îmi fac griji că von Behr va dori să meargă acolo, a spus Rose, cu ochii la Éliane.

Éliane nu s-a gândit ce înseamnă cuvintele lui Rose, fiindcă era prea ocupată să se pregătească să-şi atingă din nou buzele de ale unui nazist. A înțeles abia mai târziu, la braserie, la ce se referise Rose.

Von Behr era în vervă în seara aceea, comandând tot mai multă şampanie. De îndată ce Éliane le-a luat comanda, colonelul i s-a adresat lui Xavier:

— Renovarea casei tale ar trebui să fie gata, nu? Unii dintre noi au treabă la Saint-Jean-Cap-Ferrat. Ordonă-i, i-a spus el lui Göring, să dea o petrecere pentru noi.

Xavier a zâmbit, într-un fel care sugera că von Behr era nesimțit.

— Nu e nevoie să mi se ordone. La sfârşit de săptămână, casa mea vă aparține.

Von Behr s-a întors către Éliane şi a ținтuit-o cu o privire crudă.

— Îmi vei însoți nepotul la petrecere, în ambele zile.

König s-a înecat, dar nu a obiectat.

Nu avea cum să refuze, nu dacă dorea să păstreze aparențele: că era o pariziană dornică să îşi slujească stăpânii germani.

— *Monsieur* König nu m-a invitat, a spus ea, cu ochii în podea, ascunzând totul, asemenea unei femei dintr-o pictură renascentistă.

— Te-am invitat eu în numele lui.

Toți cei de la masă au tăcut, aşteptându-i răspunsul.

— Aş fi încântată, a spus ea.

S-a retras în bucătărie şi a vomitat în chiuvetă. Peste două zile era sâmbătă.

A petrecut orele până la închidere găsind şi renunțând la scuze. Dacă nu se ducea, nu avea niciun dubiu că şi-ar fi pierdut slujba de la muzeu. Mai important chiar, ar fi ridicat îndoieli în ochii lui von Behr, nu doar cu privire la ea, ci şi la toți cei care aveau legătură cu ea.

Dar nu putea să se culce cu König, nici măcar pentru o colecție de artă.

Nu i-a venit în minte niciun plan în noaptea aceea, nici a doua zi. Rose o privea solemn.

Cu o seară înainte de plecare, Luc i s-a adresat cu răceală, pe acelaşi ton pe care-l folosise cu Angélique, când îi spusese că redeschideau braseria. Éliane s-a simţit cum probabil că se simţise sora ei atunci: nu avea de ales decât să facă aşa cum îi spunea fratele lor.

— Dacă nu te duci, a zis el, rişti să distrugi acoperirea tuturor. Vor dori să ştie de ce eşti atât de dornică să te sustragi brusc. Crede-mă, un singur act dezgustător poate fi uitat, dacă te gândeşti ce bine imens face. Gândeşte-te la Angélique, şi nu la König.

Luc avea dreptate. Trebuia să petreacă un sfârşit de săptămână cu *Reichsmarschall*-ul Göring. Cu von Behr şi cu Xavier. În patul lui König. Câte mai trebuia să îndure pentru promisiunea unui viitor în care frumuseţea şi miracolele supravieţuiau?

În mod normal, Éliane s-ar fi prăbuşit în pat şi ar fi dormit dusă în câteva secunde. Oboseala celor peste 15 ore petrecute în compania nemţilor, prefăcându-se a fi o altă persoană, o făcea să alunece în vise colorate, în care vocile unor siluete în acuarelă se amestecau, vorbind ocazional atât de tare şi de clar, încât credea c-ar trebui să deschidă ochii şi să se dea jos din pat, să se asigure că nu era nimeni în casă, vorbind cu Luc. Vise în care buzele lui König se contorsionau grotesc, pictate nu în ulei, ci cu sânge. Vise în care ochiul de sticlă al lui von Behr cădea şi se rostogolea şi, dintr-odată, vedea totul, iar Éliane cădea victima acelei revelaţii cumplite.

Dar, în noaptea aceea a stat la masă multă vreme după ce Luc leşinase într-o toropeală cauzată de beţie, lucru pe care ştia că-l face noapte de noapte, deşi rareori rămânea trează să fie martoră. Oricum ar fi fost, se trezea în zori să meargă la piaţă, să cumpere alimente şi apoi ducea informaţiile de la Éliane, Rose şi *monsieur* Jaujard Rezistenţei şi oricui îi păsa,

în Anglia. De aceea mârâise la ea. Era un artist care renunțase la artă pentru asta şi nu voia ca ea să-i irosească sacrificiul.

Dar nu renunțaseră cu toții la artă? Acum, arta lor era supraviețuirea şi însemna să facă lucruri care provocau dureri de inimă similare cu acelea resimțite când văzuse prima dată *Pluta Meduzei*, cu bărbați care trebuiseră să recurgă la canibalism ca să trăiască.

Timpul a trecut. Stătea cu o sticlă de vin şi prea multe gânduri, iar ea şi-a dat seama, tresărind, la două dimineața, că terminase sticla şi că uşa apartamentului se deschide. Reflexele ei, atenuate de alcool, erau lente şi nici măcar nu luase tirbuşonul în mână când Xavier, dintre toți oamenii din lume, a păşit înăuntru.

— Éliane! a exclamat el, şocat. Unde e Luc?

— Doarme.

Uluirea a făcut-o să răspundă fără ostilitatea obişnuită şi apoi şi-a dat seama că era duşmanul, că era în apartamentul lor şi că voia să discute cu Luc.

Xavier a înjurat.

— Îl poți trezi?

— Să-l trezesc?

Vocea ei trebuia să fie puternică, stupefiată şi sfidătoare, - sugerând că avea să-i blocheze calea spre camera fratelui ei, că avea să-l apere pe Luc cu paharul gol, dar s-a auzit mică, speriată şi uluită.

Apoi, în timp ce-l privea pe Xavier, fără alte cuvinte, a văzut că seamănă din nou cu el însuşi. Că-şi schimbă poziția, că i se înăspreşte chipul, că îşi îmbracă aroganța ca pe o haină trasă brusc pe umeri.

— Îl trezesc eu, a zis cu voce de gheață.

Schimbarea bruscă şi intenţionată a purtării lui a făcut-o să-şi dea seama că deschisese uşa şi că întrebase de Luc într-un fel care sugera că îi erau familiare vizitele nocturne în apartament. Şocul lui fusese că *ea* era cea care stătea la masă, de parcă s-ar fi aşteptat să vadă pe altcineva. Aşa şi-a dat seama şi că acel Xavier care intrase pe uşă era bărbatul pe care-l cunoscuse înainte de Ocupaţie, şi că se transformase, cumva, ca o persoană obişnuită cu asta, în bărbatul pe care se învăţase să-l dispreţuiască.

Când a trecut pe lângă ea, absenţa completă a damfului de alcool din urma lui a făcut-o să adulmece aerul. Spre deosebire de von Behr şi de Göring, care duhneau mereu a alcool şi care nu puteau ascunde efectele acestuia asupra lor (cum era şi cazul lui Luc), Xavier nu părea deloc afectat, chiar dacă băuse cot la cot cu naziştii de la ora şapte. Părea complet treaz.

Éliane s-a gândit la braserie, unde se întâmpla aceeaşi scenetă, seară de seară. Xavier comanda şampanie şi vin de Bordeaux. Dar de câte ori îi reumpluse Éliane paharul? Poate o dată sau de două ori.

S-a ridicat.

În camera lui Luc, Xavier era lângă pat, rostind iar şi iar numele fratelui ei, fără niciun efect asupra siluetei inconştiente. A înjurat din nou, cu sete.

— Trebuie să-i dau ceva, dar trebuie să ştie ce.

— Dacă-i spui ceva acum, a zis încet Éliane, de parcă mintea ei se gândea mai bine la lucruri la care crezuse doar că asistă în ultimii doi ani, nu îşi va aminti de dimineaţă.

Xavier s-a uitat lung la Luc cel adormit.

— Aşa este.

A arătat spre masa din bucătărie.

— Stai jos.

Éliane s-a aşezat, abia remarcând tonul sau lipsa lui de maniere, atât de absorbită era de faptul că parcă i se luase o ceață de pe ochi şi că abia acum îl vedea limpede pe Xavier după multă vreme. Dar numai următoarele lui cuvinte au făcut ca totul să aibă sens.

Xavier a scos un pachet din buzunar.

— Aici se află o sticluță, a zis el. În sticluță e ceva ce-i poți turna mâine în băutură lui König. Se va simți foarte beat câteva minute, apoi va adormi. Se va trezi doar dimineață. Atunci, va trebui să-ți porți singură de grijă.

„Anglia are oameni în Franța care lucrează împotriva naziştilor. Unul dintre ei, printre altele, e omul de legătură al Aliaților în privința artei”, spusese *monsieur* Jaujard. Un iubitor de naziști nu i-ar fi adus o sticluță cu un lichid care să-l facă pe König să adoarmă, ca să nu fie nevoită să-l accepte în patul ei.

Xavier s-a mişcat repede, dar Éliane, dintr-odată cu mintea limpede, a fost mai rapidă. Era deja la uşă, barându-i calea.

— Nu lucrezi pentru germani, a spus ea.

— Éliane, a zis Xavier aspru. Dă-te laoparte!

— Nu! i-a spus ea.

El a înjurat a treia oară în noaptea aceea, apoi i-a întors spatele.

— Te ajut într-o situație despre care-mi dau seama că-ți e neplăcută.

Xavier nu le spusese nemților că ea le ştia limba. Lovise sticla de şampanie pe care o ținea ea, pentru ca von Behr să nu îi vadă mâinile care tremurau şi, în aceeaşi seară, o făcuse pe Angélique să scape altă sticlă, ca ea să poată pleca

şi scăpa de el. Îi adusese pe germani, oameni de la care Éliane şi Luc aveau nevoie de informaţii, în braserie. Îl distrăsese pe von Behr cu bordeluri, când era pe cale s-o plesnească pe Éliane din nou. Se asigurase că nu-i aduce la braserie decât după şapte, ca ea să aibă timp pentru odihnă. Îşi renovase casa din Cap-Ferrat, prelungind infinit lucrările, pentru a evita ca Éliane să fie nevoită să meargă la o petrecere acolo. Dintr-odată, când familia Schloss, care locuia în apropiere, fusese arestată şi o colecţie de tablouri era la mijloc, casa lui devenise disponibilă.

Făcuse atâtea lucruri pe care ea nu le văzuse şi pe care le vedea abia acum, încât i se părea că priveşte cea mai superbă şi totuşi dureroasă operă de artă. I s-a tăiat respiraţia.

— Tu ai făcut rost de Ausweis pentru Angélique, a reuşit să îngaime.

— Nu spune asta.

Acum o privea cu ochii lui căprui, plini de furie, nu îl mai văzuse niciodată furios, şi simţea că furia radiază dinspre el, deşi se afla la câţiva paşi.

— Nu ştii ce ţi se poate întâmpla, dacă află cineva că eşti implicată...

S-a întrerupt, iar ea a simţit că se prelinge pe lângă uşă.

Nu era furie îndreptată împotriva ei, fiindcă îndrăznise să-i studieze viaţa şi trăsese o concluzie fantezistă. Era teamă. Teamă că i s-ar putea întâmpla ceva.

Îl urâse pe Xavier, iar el o ajutase mereu.

— Trebuie să mă aşez, a spus ea. Te rog să nu pleci.

S-a lăsat pe un scaun şi s-a gândit că el avea să o ignore şi să năvălească pe uşă afară, dar a renunțat şi el la împotrivire şi s-a aşezat în fața ei.

— Să nu vorbeşti niciodată despre Ausweis, a zis el încet.

A ridicat mâna să-şi maseze fruntea, iar ea a văzut fațada atent lucrată timp de aproape trei ani lungi căzând, înlocuită de un chip cunoscut, însă înăsprit, o consecință evidentă a muncii pe care o făcea, un chip care părea atât de obosit. Cât de extenuant trebuia să fie să pară mereu într-un fel, opusul a tot ceea ce era, de fapt! Să iasă în fiecare noapte şi să bea cu oameni pe care, probabil, îi detesta. Să fie mereu disprețuit de Éliane, în timp ce încerca să facă mult mai multe decât ea pentru poporul ei.

— Îmi pare rău, a spus ea.

Foarte nepotrivit! Dar nu exista nimic pe lume care să exprime ce-şi dorea.

Xavier a ridicat umerii.

— Tu eşti persoana de contact a lui Luc şi a lui *monsieur* Jaujard.

A încuviințat scurt.

— *Madame* Valland şi *monsieur* Jaujard voiau să-ți spună după prima întâlnire la care ai fost. Eu şi Luc, nu. Tot mi-aş dori ca tu să nu fi aflat. Dacă naziştii află ce fac, toți cei care mă cunosc vor fi arestați. Nu îți pot descrie ce le fac celor arestați, Éliane. Nu am cuvinte.

Éliane a încercat să-şi imagineze o ființă umană făcându-i lucruri de neexprimat alteia. O durea totul în interior.

S-a ridicat şi a scos altă sticlă din stocul lui Luc, a desfăcut-o, a umplut două pahare şi le-a adus la masă, dându-i unul lui Xavier. Au luat amândoi câte o înghițitură lungă.

Éliane s-a întins după sticluță.

— Îți mulțumesc. Nu ştiu...

S-a oprit, a sorbit din vin şi a reînceput.

— Nu ştiu dac-aş fi fost capabilă. Poate că l-aş fi lovit, în ultima clipă, şi aş fi stricat totul. Dar tu trebuie să faci lucruri mult mai rele. *Eu* sunt laşă.

Xavier nu a răspuns. A închis ochii, de parc-ar fi avut o migrenă şi încerca să nu o arate, de parcă ochii i-ar fi fost atât de obosiți, încât, dacă clipea mai tare, ar fi adormit pe loc, cu capul pe masă. O tăcere imposibil de umplut s-a întins între ei, fiindcă ce-ar fi putut să spună?

— Nimeni nu este laş aici, Éliane, a zis el blând, deschizând ochii, şi ei i s-a strâns inima.

Mâna i s-a încordat pe pahar, şi ea a ştiut că nu-l putea privi. Dacă vedea nu un bărbat pe care-l iubise, ci un bărbat pe care-l iubea încă, atât de chinuitor, încât nu ştia dacă putea suporta? Acum, simțea că inima avea să i se spargă de atât de multă presiune şi că din ea avea să se reverse un lichid roşu, amestecat cu negrul risipei.

Ce irosise? Ceva ce nu putea fi recuperat. Nu acum. Îl urâse, în timp ce el rămăsese cavaler, o inimă de leu. Îşi dăruise inima Franței, care era mai demnă să-i primească darul.

— Lucrez pentru Ministerul de Război britanic, a spus el, - într-un târziu. Au înțeles că, date fiind conexiunile şi originile mele, am putea folosi aspirațiile artistice ale naziştilor pentru a pătrunde în mijlocul lor şi a strânge informații.

Vocea sa era calmă, de parcă i-ar fi povestit doar nişte chestii banale unei femei oarecare, una care devenise

responsabilitatea lui pentru că ştia multe şi se alăturase cauzei pentru care lupta şi el.

— Vasăzică, nu eşti aici doar pentru a proteja arta? l-a întrebat, încercând să priceapă.

— Nu. A evoluat într-un alt obiectiv. Mai mic. Dar acum totul e amestecat. Oamenii de la care dobândesc informații sunt implicați în furturi de artă la o scară greu de înțeles. Încerc să satisfac toate interesele. Le ofer lui *madame* Valland şi lui *monsieur* Jaujard tot timpul pe care-l pot obține.

S-a ridicat apoi, iute. Éliane şi-a dat seama că nu va ajunge la uşă înaintea lui şi că-i spusese tot ce putea. S-a oprit însă în uşă şi i-a zis:

— Plec cu maşina spre Saint-Jean-Cap-Ferrat. Ne vedem - mâine-seară acolo. Dacă afli ceva, încearcă să-mi spui. E mai bine pentru noi toți dacă trecem informațiile mai departe, cât de repede, fiindcă niciunul nu ştie cât... S-a oprit, apoi a încheiat rapid, de parcă-l durea să rostească: Cât mai avem până vom fi descoperiți. Poate fi mâine-seară sau peste trei luni. Sau la anul. Ai grijă!

Îi mai spusese asta o dată, iar ea o luase drept un avertisment, şi exact asta era, dar diferit.

— Nu uita sticluța! i-a amintit.

— Ştiai...

Aproape că nu-l putea întreba, şi asta chiar ar fi însemnat că e laşă. A încercat iar.

— Când mi-ai spus că părăseşti Franța, în 1940, a fost fiindcă ți se ceruse să faci asta?

Tăcerea nesfârşită şi goală a revenit. Era un răspuns în sine.

— Da, a spus el apoi. Pe atunci nu aveam habar ce avea să însemne. Nimeni nu avea habar.

Uşa s-a închis, iar el a plecat. Nu mai trădau faptul că fusese acolo decât un pahar gol şi parfumul lui, care plutea încă în aer, o adiere de ambră care fumega, lemnoasă, ca un foc stins, dar încă viu. Şi Éliane ştia acum, dincolo de falsitatea în care crezuse, care era adevărul: Xavier nu fusese laş.

Îi aruncase inelul de logodnă în faţă, iar acum se ura pentru asta.

PARTEA A PATRA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANŢA

2015

CAPITOLUL 18

De ce am o pictură pe care a furat-o Hermann Göring din Franța acum 70 de ani?

— Nu mă aşteptam să aud asta, a zis Adam, după ce a digerat întrebarea lui Remy.

— De ce?

A rostit cuvintele care-i provocaseră migrenă cu o seară înainte.

— De ce un tablou pe care-l dețin, care a fost mereu în dormitorul meu, ar fi în catalogul ăsta?

Adam a studiat imaginea.

— E o fotografie micuță. Poate doar seamănă cu al tău.

Remy a scuturat hotărâtă din cap.

— Am văzut tabloul ăsta aproape zilnic, toată viața. E acelaşi.

Adam a tras cartea mai aproape.

— *Le traître*, a citit el. Cred că înseamnă *Trădătorul*. E un nume ciudat pentru un tablou care pare...

— Reprezintă un cuplu îmbrățișat. Îndrăgostit, a spus Remy. Sunt doar ei şi nimic altceva, niciun fundal. E superb. Asta înseamnă? Eşti sigur?

În loc să îi răspundă, el a întrebat-o:

— Oare o iau razna?

A arătat spre titlul următorului articol din carte, doar text, fără poză.

Remy s-a aplecat, a studiat cuvântul şi a zis:

— Cred că spune *bébé*. Bruma mea de franceză îmi spune că înseamnă „copil”. Slavă Cerului că sunt prea tânără să fiu fiica din flori a lui Göring, că aş lua-o razna. Oare Göring făcea şi comerț cu copii, nu doar cu artă?

— Mă îndoiesc, a zis Adam. Ce ai de gând?

Remy a răspuns repede:

— Nimic.

Avea deja suficiente probleme.

— S-a întâmplat demult. Cine ştie de ce e aici tabloul meu.

A mâncat nişte ou, apoi, chiar dacă era delicios, a împins farfuria.

— Am nevoie de o plimbare.

— Oare să fie asta o sugestie să termin eu mâncarea din ambele farfurii şi să te las?

Remy a zâmbit.

— Chiar trebuie să faci ceva cu reputația aia a ta complet falsă, care îi induce pe oameni în eroare. Eşti la fel de ticălos pe cât e Antoinette de retrasă. Adică deloc! Ea crede că eşti sexy. Ar trebui s-o săruți pe ea.

El a râs.

— Să ştii c-o să-mi fac praf restul de reputație falsă şi o să-ți spun că trebuie să mănânci. Te vei simți mai rău altfel. Şi bucătarul din mine va suferi o criză de încredere.

A fost rândul ei să râdă.

— „Criză de încredere”? Adam Henry-Jones?

A dus furculița la gură, a mestecat, a înghițit, a băut din suc şi a întrebat:

— Mulțumit?

— Nu. Bucătarul meu interior se va simți insultat dacă nu vei mânca tot.

— Atunci, el e ticălosul.

Râdeau amândoi acum, atât de uşor, cum nu-şi mai amintea când râsese ultima dată. Remy a auzit paşi şi a întors capul. Lauren apăruse la intrarea în templu.

— Ştiam eu că eşti aici. Ți-am mirosit specialitatea, a spus ea, sărutându-şi fratele pe obraz.

— Bucătarul tău interior pregăteşte doar un fel de mâncare? l-a tachinat Remy.

— Da. Este însă foarte bun. Ai venit să mă convoci? şi-a întrebat Adam sora. Cred că încalc regulile.

— Da, a confirmat ea. Dar şi eu. Molly e nesuferită... o iubesc, dar uneori...

Şi-a dat ochii peste cap.

— Matt îi scuză purtarea oribilă, pe motiv de suferință, şi mama încearcă să aibă răbdare, însă îmi dau seama că e pe cale să explodeze. Tu de ce pari atât de relaxat, dacă pot

îndrăzni? De dimineață credeam c-o să-mi verşi cafeaua în cap.

Remy nu a putut să nu se uite repede la Adam, şi el la ea, amândoi ştiind de ce nu fusese relaxat de dimineață.

Lauren a remarcat schimbul de priviri, însă a continuat:

— L-am găsit pe Matt scotocindu-ți prin camera obscură. Erau gata fotografiile, aşa că le-am luat, înainte să înceapă să le cerceteze. Ştiam că asta ți-ar aprinde fitilul şi între explozia ta şi a mamei s-ar crea haos.

I-a întins lui Adam un plic.

— Mersi, a spus el, dar nu l-a deschis.

— Le-am adus ca să mă uit la ele.

Adam a clătinat din cap, doar pe jumătate exasperat.

— Câteodată, te porți ca o mare răsfățată!

— Ce sunt? a întrebat Remy.

— Cadre de ieri, a spus el. N-am putut dormi noaptea trecută, aşa că am developat o parte. Uneori, e mai bine să le văd printate decât pe un ecran.

I-a întins plicul.

Remy l-a privit, pe de o parte neîndrăznind să se uite, dar, pe de alta, dornică să vadă dacă Adam Henry-Jones făcuse vreo magie cu hainele ei.

— Ah, pentru Dumnezeu! a exclamat Lauren, apoi s-a întins, a deschis plicul şi a scos pozele.

— Lauren! a exclamat Adam.

— Cineva trebuia să ia inițiativa, a zis ea, zâmbind irezistibil. Uau! Uneori eşti genial, frate mai mare!

Pe Remy o furnica palma să îi smulgă pozele, însă Lauren era captivată.

— Cred că explodez *eu* într-un minut. Pot să văd?

— Scuze. Normal că poți.

Lauren i-a întins fotografiile.

Prima era cu Remy cu spatele spre cameră. Era ghemuită în fața focului, purtând o cămaşă de noapte din anii 1940, cu o fustă din mătase roz şi un corset din dantelă, cu mâinile pe genunchi, cu brațele încrucişate, privind flăcările într-un fel care sugera c-ar aştepta pe cineva de care-i era dor, de parcă uşa din spatele ei s-ar fi putut deschide din clipă-n clipă, iar ea ar fi sărit în întâmpinarea persoanei care urma să intre. Poziția sau încadrarea lui Adam făcea să pară că parcă-i era frică să se întoarcă şi să se uite spre uşă, teamă că n-o să vadă nimic sau c-o să vadă altceva decât spera, ceea ce i-ar fi frânt inima.

Părea să fie parte din povestea creată de Adam într-atât, încât se înfioră, întrebându-se dacă se deschisese cumva timpul şi ajunsese în 1943, o perioadă în care să auzi o uşă deschizându-se după o lungă perioadă de aşteptare fusese, probabil, cel mai frumos moment.

Adam şi-a dres glasul şi ea şi-a dat seama că se uita fix, de multă vreme.

— Uite, a spus şi i-a pasat fotografia.

Următoarea era ultima făcută. Corpul lui Remy se contura prin materialul rochiei albe, senzual, dar cuviincios, de parcă aparatul i-ar fi adus un omagiu. În spatele ei, cerul era de un albastru sclipitor, iar rochia, o panglică de satin lichid. Senzația de mişcare iminentă, de zbor, era atât de puternică, încât privitorul tânjea după următorul cadru, în care femeia şi rochia ar fi putut zbura oriunde.

I-a dat-o lui Adam, dar el a refuzat-o.

— Asta e a ta. Să-ți reamintească cine eşti.

S-a ridicat.

— Ți-am ocupat toată dimineața şi cred că mamei i-ar prinde bine nişte ajutor să diminueze efectul „Molly". Hai, i-a spus surorii lui, care se tot uita de la Remy la el şi înapoi.

A doua zi, Adam a venit să termine şedința foto. A glumit cu Antoinette, le-a pregătit specialitatea lui cu ouă la brunch şi s-a purtat profesionist, colaborând, propunând idei, ascultând sugestiile lui Remy şi verificând mereu dacă e mulțumită.

— Parcă-i altă persoană, i-a zis Antoinette lui Remy, când îi retuşa machiajul. Cred că şi-a tras-o.

Remy s-a străduit să nu izbucnească în râs. Încă încerca să-şi ascundă zâmbetul, când Adam a chemat-o să vadă dacă se hotărâse unde voia următoarele cadre.

— Ce e? a întrebat el, fiindcă ea nu reuşea să-şi camufleze zâmbetul.

— Antoinette crede că ți-ai tras-o, a spus. Nu am vrut să-i zdrobesc visele spunându-i că am țipat la tine şi te-am îndepărtat, după ce ne-am sărutat.

— Hei, poate că m-am dus ieri-seară la Nisa şi m-am văzut cu cineva.

Remy a simțit că i se stinge zâmbetul.

— Ah, a bolborosit.

Acum râdea Adam.

— Evident că nu! Glumesc. Credeam că tu ai decis că putem face glume pe tema asta.

— Ha, ha, a zis ea sec.

— Dar mersi.

— Pentru?

— Ai zis că *ne-am sărutat*, nu că te-am sărutat eu pe tine.

Remy a clătinat din cap.

— Aşa am zis, fiindcă aşa a fost. Acum, a spus ea, fiindcă trebuia să-şi distragă mintea de la discuţie, ce urmează?

— Ultimele cadre, a spus el. Nu erai sigură ce vrei să încerci.

Remy a studiat imaginile pe care el le printase de pe internet. Una dintre era o altă fotografie de Dahl-Wolfe, *Nud pe plajă*. Modelul purta un costum de baie Claire McCardell şi o eşarfă pe faţă. Nu era nud, însă costumul era atât de similar cu pielea ei şi cu nisipul, chiar şi micile sale cute imitau valurile de nisip de pe ţărm, încât îi putea părea aşa cuiva care nu era suficient de atent. Sau *Deşert californian*, în care aparatul era înclinat, făcând să pară că, deşi modelul era întins pe nisip, cu spatele la obiectiv, era în poziţie semiverticală, purtând doar un prosop în jurul şoldurilor.

Antoinette milita cu disperare ca Remy să înlocuiască prosopul cu nişte bikini, să aibă spatele gol, lucios, să fie un miraj în mijlocul unui peisaj maiestuos.

— Nu sunt sigură, a spus Remy.

Nu ştia de ce, dar se simţea vulnerabilă. Nu-i păsa de nuditate, căci i s-ar fi văzut doar spatele, dar...

— E o fotografie superbă, a insistat Antoinette.

— Chiar dacă vrei să pregătesc cadrul pentru ea, a spus Adam, şi apoi te răzgândeşti în ultima clipă, e în regulă. Deşi avem lumina dură perfectă azi.

Îi oferea o cale de ieşire, spunea că nu îl deranjează munca de o oră pentru montarea unui cadru pe care ea ar fi putut alege să nu-l facă, şi astfel a ajuns Remy să aibă încredere să lucreze cu el, deşi se simțea vulnerabilă.

— Să încercăm.

Ea şi Antoinette au aşteptat înăuntru, să nu i se strice machiajul, cât el a pregătit totul în golf. După ce i-a dat mesaj să-i spună că e gata, au coborât. Adam îşi dăduse tricoul jos. Antoinette aproape saliva, iar Remy a trebuit să-şi muşte buzele ca să nu zâmbească la reacția prietenei sale, căci Adam era splendid: bronzat şi musculos, cu şortul negru suficient de jos să-i evidențieze abdomenul lucrat. Apoi, Remy a întors brusc capul, temându-se că o parte a minții ei îşi imaginase cum ar fi să-i atingă şoldul cu un deget şi să-i urmeze curbura.

Antoinette a întins un prosop, iar Remy s-a întins pe el, în bikini, în timp ce Adam privea prin obiectiv. A pus-o să se mişte puțin, ca să profite de ce era, într-adevăr, cea mai potrivită lumină dură: soare nefiltrat, care conferea imaginii contururi bine definite şi texturi contrastante, dacă erau necesare. Când a spus că e gata, Remy şi-a dat jos sutienul, cu spatele la Adam, iar Antoinette i-a întins pe piele o loțiune sclipitoare.

— Să fac o fotografie de test, a spus Adam.

O clipă mai târziu, a strigat:

— Vrei s-o vezi, Remy?

— Nu, mersi, i-a răspuns ea, conştientă că, la o şedință foto ca aceea, cu douăzeci de ani în urmă, s-ar fi ridicat fără să-i pese că era pe jumătate goală, dar îi era ruşine să facă asta în fața lui Adam, acum.

L-a auzit în spatele ei, mişcându-se pe plajă şi trăgând cadru după cadru. Simțea ceva nelalocul său în aerul dintre ei sau poate că nu reuşea să se relaxeze, ci se simțea ca o rochie de mătase boțită, care avea nevoie de netezire.

— Imaginează-ți că eşti pe terasă, în şezlong, a spus Adam, şi Remy a tresărit.

Nu-şi dăduse seama că era atât de aproape.

— Citeşti. Te pierzi în visare, undeva, oriunde. Nu mai eşti pe plaja asta.

A închis ochii. Dacă ar fi putut pluti oriunde, unde s-ar fi dus?

S-ar fi dus în ceruri, să-şi aducă fiica înapoi.

Era o dorință atât de lipsită de speranță, încât Remy ştia că n-ar fi putut să renunțe la ea. Imposibilul era cel mai greu de uitat.

Nu-l auzea pe Adam mişcându-se şi ştia că asta însemna că stătea pe loc şi că făcea o fotografie care surprindea tot ce simțea ea. Că îi lua durerea şi o suspenda în alb şi negru. Dar ştia şi că el va găsi ceva ce nu ştia nici ea că există, o posibilitate, pe lângă durere.

Nu au vorbit. Nu era necesar.

După câteva minute de tăcere apăsătoare, s-au auzit voci şi proteste de copil. Familia Henry-Jones cobora pe plajă.

S-au auzit un fluierat şi apoi vocea lui Lauren:

— Eşti foarte sexy, Remy!

Remy a râs.

A auzit declanşatorul.

— Se pare că Adam recurge din nou la trucurile sale vechi.

Vocea lui Matt.

Judy, care mai avea doar un fir de răbdare în glas, a spus:

— Las-o baltă, Matt.

— Sunt gata.

Din acele două cuvinte, Remy şi-a dat seama că Adam cel distant revenise, că nu mai era Adam cel care pregătea ouă pentru brunch.

S-a ridicat în capul oaselor, cu spatele la ei, şi şi-a pus sutienul. Adam şi-a strâns lucrurile, la fel şi Antoinette, ducând loţiunile şi poţiunile înapoi pe scări. Remy l-a privit pe Adam demontând şi ultimele lumini, apoi şi-a simţit picioarele mergând spre el şi s-a auzit întrebând:

— Pot să văd?

— Sigur.

Probabil că-i intuise incertitudinea din voce, fiindcă a adăugat:

— E o Remy diferită de cea de dinainte.

I-a întins aparatul.

Avea dreptate. Fotografia era senzuală, cum de-i ieşea de fiecare dată?, căci curbura şoldului spre talie şi a taliei imitau contururile ţărmului. Avea capul proptit pe un braţ leneş, de parcă ar fi visat. Iar în imagine părea surprinsă întrebarea: *Vreau asta?* Întinderea vieţii, în faţa ei, fără limite, contururi gata să fie pipăite oricând dorea să se ridice, să se întoarcă şi să se lase văzută.

A trecut la ultimul cadru, în care-o surprinsese râzând, cu capul dat pe spate, de parcă i-ar fi şoptit cineva în ureche şi ar fi vrăjit-o.

— Cred că sunt printre cele mai bune cadre pe care le-am făcut, de multă vreme, i-a spus el.

— De ce nu ne arăți?

Era Matt, care se apropiase de ei.

Remy a simțit că atât ea, cât şi Adam s-au încordat simultan.

— Bună, Matt, a spus.

Ea a observat, spre deosebire de Matt, cum Adam îşi trecea degetul mare peste ecranul de pe spatele aparatului, ca să ajungă la fotografiile anterioare, cele făcute în casă.

Adam i-a întins aparatul.

— Nu ştiu cât de interesante ți se vor părea.

— Tu pari suficient de interesat.

— E munca mea.

— Şi cele pe care le făceai acum?

— N-au ieşit. Prea multă lumină.

Remy a simțit, în mod straniu, că-i venea să-şi strecoare brațele în jurul lui Adam şi să-l îmbrățişeze pentru cât era de atent. Dar asta ar fi însemnat să-i simtă pielea goală sub palme, pe trup, şi gândul a făcut-o să se înfioare. Nu credea că de repulsie.

Adam a început să-şi care echipamentul în casă, iar Remy a păşit în apă, să se răcorească. A plutit alene o vreme, simțind numai arsura plăcută a soarelui, pe care a stins-o cu apă când s-a întors, ascultând valurile şi murmurul vocilor dinspre familia din golf, țipetele ascuțite ale lui Molly, care se juca în apă, cu Adam.

Era plăcut s-audă un copil fericit.

Gândul a făcut-o să tresară şi Remy nu mai plutea pe spate, ci s-a ridicat şi l-a văzut pe Adam alergând-o pe Molly prin apă. Fata s-a împiedicat şi a căzut, a înghiţit apă şi s-a ridicat tuşind.

— Eşti bine? a întrebat-o Adam, ridicând-o, luând-o mai departe şi aruncând-o la un braţ distanţă, cum Remy îl mai văzuse făcând.

Teama şi lacrimile de pe chipul lui Molly s-au transformat în zâmbet şi râs, apoi iar în lacrimi, când Matt a apărut în goană, spunând:

— Nu ştie să înoate.

— Ştiu asta, i-a spus Adam răbdător. O să fie bine. A înghiţit nişte apă. Se mai întâmplă.

— Nu şi dacă o supraveghezi.

Adam nu a răspuns, ci a dus-o pe Molly la ţărm, a lăsat-o pe pietricele şi a continuat să meargă, departe de fratele lui, spre partea lui Remy, nedorindu-şi să intre într-o dispută.

Matt l-a urmat.

— Trebuie să fii atent cu ea.

— Nu se sparge, Matt.

— Nu ai de unde să ştii, a spus Matt, iar Remy a auzit şi ceea ce nu spunea: „Soţia mea aşa a păţit”.

— Ai dreptate, nu ştiu, i-a răspuns Adam, fiindcă poate că auzise şi el durerea ascunsă de furia din glasul fratelui său. Mă duc să mă plimb.

— Mereu trebuie să faci tu lucrurile interzise, nebuneşti, nu? E mai uşor când nu eşti tată. Dar când eşti, tot ce vezi este cum alunecă din braţele cuiva, cade în apă şi se îneacă. Ţi-am zis să nu mai...

Vocea lui Matt a răsunat mai tare, ajungând la Molly, şi faţa ei s-a boţit, gata să plângă.

— Mă duc să mă plimb, a repetat Adam, cu spatele la fratele său, iar Remy i-a văzut umerii rigizi, postura de „du-te naibii”, adoptată imediat ce Matt spusese „când nu eşti tată”.

— Hai, pleacă. Evită, cum faci de obicei.

Judy a făcut un pas în direcţia fiilor ei, îngrijorată, în timp ce soţul ei i-a pus o mână pe umăr.

Altercaţia dintre ei trebuia să se oprească, dar intervenţia altcuiva ar fi înrăutăţit lucrurile. Remy era sigură că, deşi Adam poate că-şi dorea să-şi pocnească fratele, n-ar fi făcut-o. Dacă Matt l-ar fi lăsat în pace, ar fi putut vorbi mai târziu, când se calmau, şi nu de faţă cu Molly.

Dar recunoştea prea bine etapa „furioasă” a doliului, care era incontrolabilă şi copleşitoare, dar şi egoistă, şi înţelegea de ce Matt nu reuşea s-o lase baltă. O durea să vadă asta, să înţeleagă că, probabil, făcuse la fel în ultimul an şi jumătate.

— Nu fac asta în faţa lui Molly, a zis Adam, continuând să meargă hotărât, de parc-ar fi fost în stare să mărşăluiască şi până la capătul pământului, doar să evite scena.

— Vasăzică, tu eşti iar băiatul cel bun, a spus Matt. Cel care-şi păstrează calmul în faţa copilului, în timp ce eu sunt ticălosul care nu ştie să se prefacă. Doar n-o să spui că eşti tipul cel bun, acum.

— Ba da, Matt.

Adam s-a întors, în sfârşit, spre fratele lui. Era furios, iar glasul lui era jos şi foarte rece.

— În situația asta, cred că sunt tipul cel bun. Doar de data asta. Acum, du-te dracului!

Efectul ultimelor cuvinte a fost ca o palmă asupra lui Matt.

— Vezi, deja sunt din nou un ticălos, i-a spus Adam.

De data asta, când a plecat iar, Matt l-a lăsat în pace.

Remy ştia, fiindcă fusese cea care dorise să le spună tuturor să se ducă dracului în ultimii doi ani, că să-l lase pe Adam să plece de unul singur nu era cea mai bună idee. I-a spus lui Antoinette.

— Trebuie să fac ceva. Îl distragi tu pe Matt?

— Vrei să-l ajuți pe Adam, nu?

Remy a încuviințat.

— Ia te uită, te gândeşti la altcineva. Poate c-ai ajuns deja în etapa a cincea.

— Face fotografii pentru mine de două zile. Îi sunt datoare.

— Aşa este, a spus Antoinette. Bine, voi face paradă în fața lui Matt în acest bikini minuscul.

Tipic lui Antoinette, purta un bikini brazilian.

Remy s-a grăbit să-l ajungă pe Adam.

— Dacă urmezi țărmul, vei da peste alte scări care duc spre casa mea, a zis ea când l-a ajuns din urmă. Te duc la capătul grădinilor. E ceva de mers până acasă, aşa că ne vedem acolo în douăzeci de minute.

— Nu... a început el, cu un ton lipsit de orice emoție, posomorât, dar Remy cunoştea prea bine expresia aceea, aşa că nu a mai stat să îl asculte.

— N-ai decât să te fâțâi prin Cap-Ferrat, furios pe fratele tău şi pe lume, ceea ce nu sună tocmai distractiv sau ai putea

merge cu mine la o tură cu maşina. Nu mă aştept la conversație. Doar cred că îți propun o soluție mai bună.

— Ți-a zis Lauren să faci asta? E genul de chestie pe care...

Remy l-a întrerupt.

— N-am vorbit cu Lauren. Sunt aici pentru că...

Cum să încheie? Fiindcă îi era datoare? Dar ştia că nu acela era motivul.

— Nu ştiu, bine? a zis ea. Sunt aici pentru că sunt aici.

El s-a mai înmuiat puțin.

— Bine, a spus el şi a continuat spre scări.

Remy nu era sigură că avea să vină. Putea să ignore scările. Dar ea avea să se poarte de parcă el o să vină.

S-a îndreptat spre familia Henry-Jones. Antoinette se descurca de minune să-l asculte pe Matt, care se plângea, Judy şi Alistair se jucau cu Molly, care părea să-şi fi revenit, iar Lauren vorbea cu soțul ei, care clătina din cap de parcă se gândea că toți adulții trebuiau să-şi revină şi să se poarte decent.

Remy nu prea dorea să-i pună lui Lauren întrebarea în fața soțului ei. Din fericire, Lauren a văzut-o şi, cu o intuiție ieşită din comun, l-a rugat pe Tom să urce în casă şi să le aducă băuturi. El a sărutat-o pe Lauren, ridicându-se, şi a prins-o de fund, iar Remy a văzut în gestul acela genul de iubire simplă pe care nu-şi imagina că l-ar putea avea din nou.

Cuvintele i s-au rostogolit de pe buze.

— Îmi poți aduce nişte haine de-ale lui Adam? Şi încălțări, te rog?

— Sigur, a spus Lauren, fără să pună întrebări, şi a alergat pe scări.

S-a întors în câteva minute, cu o pungă.

— Încălțări, şort, tricou, a zis ea scurt. Dacă se plânge că nu se asortează, să-i spui că nu sunt consiliera lui de imagine.

Apoi şi-a îndulcit tonul.

— Nu e niciodată tipul cel bun, ştii?

— Ştiu.

Remy a luat punga în casă şi a aşteptat câteva minute pe terasă, să apară Adam.

— Haine, a zis întinzându-i punga. Acolo e un duş, a arătat ea spre o latură a casei. Ne vedem în față, când eşti gata.

CAPITOLUL 19

Înăuntru, Remy a făcut repede duş şi a aruncat pe ea o salopetă Tina Leser cu un singur umăr, în cea mai frumoasă nuanță de verde-ou-de-rață, şi-a strâns o curea arămie în jurul taliei şi şi-a pus nişte brățări aurii. Când s-a privit în oglindă, să-şi prindă părul, a văzut că arăta diferit de Remy de acum două săptămâni: avea pielea bronzată, părul mai blond ca niciodată, ochi care reflectau albastrul salopetei şi fața mai împlinită.

Totul se schimbase. Cu excepția lui Ebony şi a lui Toby. Erau încremeniți pentru totdeauna, aşa cum fuseseră în ziua aceea din urmă cu aproape doi ani, poate zâmbind, când Ebony povestea ce făcuse la şcoală, iar Toby întreba, ca de obicei: *Şi ce ți-a plăcut cel mai mult?* Răspunsul trebuia să fie: *Să te văd pe tine*.

Alt moment obişnuit, a cărui valoare devenise evidentă doar acum, când posibilitatea repetării sale dispăruse.

Nu, şi-a spus. *Nu îți aminti de asta.*

S-a întors cu spatele la oglindă şi s-a dus să-l întâlnească pe Adam, înainte ca amintirile s-o facă să se târască înapoi în pat.

— Unde mergem? a întrebat-o el.

— Èze.

În maşină, a deschis radioul, iar melodiile franțuzeşti i-au învăluit, în timp ce se târau prin haosul estival al localității. Apoi, s-au îndreptat spre interior, departe de coasă, şi au luat-o spre est, în direcția Monaco. În sfârşit, maşina a urcat în serpentine până când l-au văzut în depărtare: orăşelul de pe deal.

Adam a vorbit, în sfârşit, cu o notă de interes în glas:

— Mergem acolo?

— Da.

Ca prin miracol, au ajuns în parcare chiar când pleca altcineva şi au reuşit să îi ia locul.

— Aici se merge doar pe jos, a spus. Şi va fi aglomerat. Dar este uluitor. Merită.

Au pornit în sus, pe deal. Tot ce se vedea în vârful stâncii goale era biserica de deasupra. Fațada stâncii era marcată

de storuri care ascundeau geamuri ca nişte troglodiți în pereți. Apoi, au ajuns la *poterne*, arcada cioplită în fortificațiile medievale, şi au trecut pe sub ea.

Dintr-odată, s-au trezit în Franța de basm, înconjurați de obloane albastre, de pereți acoperiți de iederă, de uşi care se ascundeau în locuri neaşteptate, ca nişte secrete, de iasomie şi de viță ornamentală care se întindeau peste tot. Au păşit pe străduțe pietruite: totul era mic şi tăinuit şi-i chema pe exploratori către poteci cu fundături şi alei care te puteau duce în locuri magice.

Adam a privit pasajele labirintice, obloanele *trompe l'oeil*[24] şi uşile care încercau să-i surprindă pe naivi şi ea a ştiut că el uitase deja tot ce se întâmplase de dimineață pe plajă.

— Când am venit în Franța, după înmormântare, i-a spus ea, porneam în fiecare zi cu maşina, fără o destinație anume. Urmam doar semnele către orice loc. Într-o zi, am ajuns aici şi am rămas chiar în locul ăsta şi am decis încotro să merg din instinct, şi de fiecare dată când ajungeam la o cotitură sau drumul se oprea, făceam la fel. Alegeam o direcție fără să ştiu ce se află la capăt.

— Atunci, hai pe scările acelea, a zis Adam hotărât.

Remy a zâmbit şi aproape că a zâmbit şi el.

Când au ajuns în capătul scărilor, Remy a ales să se întoarcă iar spre dreapta şi s-au trezit lângă nava impozantă a bisericii Notre-Dame-de-l'Assomption. Înăuntru era linişte şi răcoare. Erau singuri. Remy aproape că a simțit cum lui Adam i se relaxează maxilarul, iar acel Adam, pe care începuse să-l cunoască dacă erau doar ei doi, a revenit încet, încet.

---

[24] „Iluzie optică" (fr., în original) (n. red.).

S-au îndreptat spre altar, către stâlpii din marmură - albaştri-cenuşii. Un candelabru sclipea deasupra lor, parcă bătut în nestemate. Pe ziduri atârnau tablouri, crucifixe şi obiecte menite să aducă alinare, dar singura alinare de care aveau ei nevoie, s-a gândit Remy, era cea a singurătății împărtăşite.

Cât contempla Adam, poate fără să vadă, poate văzând cu totul altceva, abundența de opere de artă care aşteptau, fără pompă sau plăcuțe explicative, să-i ofere privitorului ce avea nevoie, Remy s-a întors spre una dintre capelele laterale şi a aprins o lumânare. A ezitat, gândindu-se c-ar fi trebuit să aprindă una şi pentru Toby. Toby, care depăşise viteza legală.

Mintea ei a sărit, ca de obicei, într-un punct în care uita de tristețe şi se lovea de vinovăție şi de furie. Durea mai puțin să fie furioasă decât tristă. Dar, brusc şi pentru prima dată, s-a simțit tristă că permisese furiei să-i strice amintirile cu Toby. Accidentul fusese doar atât, un accident. Nu fusese vina lui. El era cel care se asigurase mereu că Ebony avea centura pusă corect, mereu trăgea din nou de ea, ca să se asigure. Adorase, în tăcere şi fără să o spună, că făcea asta, că gestul acela mărunt îi demonstra iubirea lui pentru fiica lor.

Aşa că a mai aprins o lumânare. Când a aşezat-o lângă cea pentru Ebony, a simțit lacrimile, dar nu s-a detestat. Era în regulă să fie tristă, în după-amiaza aceea, acolo.

— Eşti bine? a întrebat-o Adam, apărând lângă ea.

— Da, i-a spus ea. Eram tristă pentru Ebony, însă, pe lângă tristețe, eram şi furioasă pe Toby, soțul meu. Foarte furioasă, a repetat ea, privind flacăra lumânării, care începeţoşa totul în spatele ei. Cred că acum am renunțat puțin

la furie. Deci, dacă ziua de azi nu funcționează pentru tine, a funcționat deja pentru mine.

— Şi pentru mine. Nu mai țin minte când am fost ultima dată într-o biserică. Eram prea speriat că uşile o să se închidă, când mă vedeau venind. Dar mi se pare... Nici nu ştiu.

A căutat cuvântul.

— Calm. Poate au pus ceva în tămâie.

Remy a râs şi şi-a şters ochii.

— Calm e cuvântul potrivit, a spus ea. Eşti gata să înfrunți lumea mai puțin calmă de afară?

Au ieşit în mijlocul oamenilor, dar nu li s-a părut apăsător, ci simplu, de parcă briza ar fi adus bucurie şi ar fi dorit să o răspândească în jur.

— Ştiu că nu este o surpriză, a zis Adam apoi, dar mor de foame.

— Există câteva restaurante italiene în centru. Să mergem. Apoi putem să ne mai plimbăm.

Au găsit o masă la marginea unei terase, la umbra viței decorative, şi au comandat paste şi vin. Au vorbit despre nimic şi despre toate, până când conversația a revenit la casa lui Remy şi la grădina prin care se plimbase Adam de dimineață.

— Sunt incredibile, a spus el. Există o grădină japoneză şi una plină cu sculpturi, apoi nişte trandafiri extraordinari...

— Da, ştiu, i-a zis Remy. Nici mie nu mi-a venit să cred, prima dată când am văzut casa. Se pare că fântânile arteziene din bazine chiar şi dansează în sincron cu muzica

sau aşa mi-a zis un grădinar. Din fericire, casa a venit cu grădinari incluşi. Sunt plătiți dintr-un fel de fond fiduciar.

— Zi-mi, te rog, să-mi văd de treabă, dacă-i cazul, dar ştii ceva despre părinții tăi biologici?

Remy a sorbit din vin.

— Puțin, a zis ezitând, nesigură cât de mult era el dispus să audă. Am fost dată spre adopție curând după ce m-am născut, fiindcă părinții mei muriseră. Mama mea adoptivă a primit ceva informații despre ei. Se pare că tata era german, iar mama, englezoaică.

S-a oprit, dar Adam a întrebat:

— Şi?

— Erau amândoi oameni de ştiință străluciți, se pare că talentul a sărit peste o generație, a zis ea sec. S-au cunoscut la o conferință în Polonia. Tata era din RDG şi nu i se permitea să călătorească, dar s-a făcut o excepție pentru a merge la conferința aceea. După numai o săptămână, s-a îndrăgostit de mama şi ea l-a urmat în Germania de Est.

— Dincolo de Zid? a întrebat Adam, complet captivat.

— Dincolo de Zidul Berlinului.

— Uau.

— M-am întrebat mereu de ce, a spus Remy, plimbând furculița prin paste.

— Cred că, dacă el era de acolo şi se iubeau, nu aveau altă şansă.

— Uneori, mă întreb dacă iubirea lor a meritat tot ce-a urmat. Mamei mele adoptive i s-a spus că, la acea conferință din Polonia, tatăl meu i-a dat mamei mele o lucrare ştiințifică scrisă de el. Ea le-a trimis-o unor colegi din

Londra şi a fost publicată. Cercetătorii din RDG nu aveau voie să publice în jurnalele ştiinţifice din Occident şi asta l-a transformat în trădător. Stasi l-a pus sub supraveghere şi a încercat să-l oblige să se alăture Partidului Comunist, dar el nu a vrut. I-au pus oprelişti la muncă şi nu i-au permis mamei să muncească deloc. Astfel, au vrut să îi înfometeze ca să îi supună. Deci, părinţii mei au hotărât să fugă.

— Să fugă din Berlinul de Est?

Adam se oprise din mâncat, atât de captivat era de povestea ei.

— Cred că erau disperaţi, dacă-şi imaginau că a încerca să treacă de Zid era opţiunea cea mai bună.

Remy a încuviinţat.

— Aveau un prieten care locuia în Berlin-Mitte, o zonă în care apartamentele erau lipite de Zid. Au coborât pe un geam, cu o frânghie, luând cu ei actele de la casa din Cap-Ferrat, tabloul şi nişte haine. Dar paznicii de la graniţă i-au văzut. Tata a fost împuşcat. Mama, însărcinată cu mine, a fost împuşcată şi ea, dar nu a murit. A reuşit să ajungă în RFG, la Ambasada Marii Britanii. Apoi, s-a întors în Anglia. Dar era încă slăbită din cauza infecţiei şi a hemoragiei, când eu am decis că vreau să mă nasc mai devreme. A murit şi ea.

— Doamne, Remy.

Adam se holba la ea.

— Părinţii mamei mele biologice erau în vârstă şi bolnavi şi nu puteau avea grijă de o nou-născută, aşa c-am fost dată spre adopţie în Anglia, a continuat Remy, ignorând empatia care i se oferea. Părinţii mei adoptivi s-au mutat în Australia, un an mai târziu, în căutarea unui loc mai bun

pentru a creşte un copil. De aici, părul meu blond şi ochii albaştri. Sunt cetățeana ariană model.

A lăsat furculița jos şi şi-a privit farfuria. Simțea că Adam voia să spună ceva.

— O prietenă de-ale lui Lauren lucrează la Luvru. Am sunat-o ieri s-o întreb despre tabloul tău, cel din *Catalogul Göring*. A zis c-ar trebui să-i faci o vizită.

Remy l-a privit, încruntată.

— De ce aş face asta?

— Nu ai vrea să afli? Ai o casă incredibilă, care ți-a fost oferită de o persoană anonimă, cu grădinari şi întreținere plătite. O casă care te-a aşteptat toată viața. Şi ai un tablou... prietena lui Lauren a spus că toate tablourile din catalog erau piese valoroase, în mare parte furate de la colecționarii înstăriți din Paris, în timpul războiului. Ai goluri, în locuri în care oamenii au o poveste, şi trebuie să le transformi în ceva, înainte să se adâncească prea tare şi să nu mai rămână nimeni care să-ți spună ce-ar putea fi acolo. Uneori, nu pot suporta să fiu în aceeaşi încăpere cu ai mei, dar ştiu cine sunt şi le cunosc poveştile, şi sunt şi poveştile mele. Aşa am ajuns să fiu eu. Tot ce ai tu este o siluetă care pozează fără fundal.

— Şi nu merită, a zis Remy sec.

— N-am vrut să sune aşa.

— Trecutul şi viitorul sunt lucruri pe care nu le mai pot îndura. Prezentul e destul de greu deja.

S-a ridicat, şi-a scotocit în poşetă şi a aruncat nişte euro pe masă.

— Te aştept în față.

S-a dus la toaletă şi s-a privit în oglindă. Femeia fără poveste. Cui i-ar plăcea o poveste ca a ei?

Adună-te, Remy. Îl adusese pe Adam acolo ca să fie departe de toate, nu să fie nepoliticoasă şi să îşi aducă trecutul problematic în discuție.

A părăsit sanctuarul sigur al toaletei şi l-a găsit pe Adam afară, sprijinit de un zid, cu mâinile în buzunare.

— Mă gândeam că poate fugi, a spus el. Am fost prea băgăreț şi, aşa cum a zis Lauren, tocmai eu urăsc să se amestece lumea. Îmi pare rău.

— N-ai de ce. Şi nu te mai încrunta. Dacă te duc înapoi aşa, familia ta va crede că te-am dus în Saint-Tropez, un loc care n-are suflet. Să ne plimbăm până când vom zâmbi amândoi din nou.

Au izbucnit în râs.

— O luăm la dreapta, a decis Remy, şi au mers împreună stradă după stradă, alegând pe rând direcția, uneori mergând în cercuri fără sens, alteori găsind străduțe atât de fermecătoare, încât Adam şi-a scos camera şi a făcut fotografii cu Remy într-un peisaj excesiv de pitoresc.

— Lauren şi mama vor fi atât de invidioase! a spus el, după ce ajunseseră la Château de la Chèvre d'Or.

— Le aduc şi pe ele, în altă zi.

— Uite ceva de aşteptat în viitor, a spus Adam, zâmbindu-i strâmb.

Nu a putut să nu-i zâmbească şi ea.

— Aşa este, a zis. Aminteşte-mi să nu mai repet isprava.

— Nu pot promite. Chiar dacă trebuie să mă întorc acasă pe jos.

— Pe jos? Ai chema un Uber imediat.

— Aşa e. Fiindcă nu mi-e teamă de viitor şi pot să prevăd c-aş face bătături mergând pe jos. Vezi tu, viitorul nu e mereu ceva rău.

După încă o cotitură au ajuns la o privelişte care-i furase inima lui Remy prima dată când venise acolo: promenada din faţa castelului, care dădea spre Mediterana.

— Să bem ceva, a spus Adam, arătând spre terasa aglomerată, unde mai erau doar câteva locuri libere.

Au comandat şampanie şi au vorbit despre fotografie şi despre afacerea lui Remy, aşa ca pe terasă, în prima seară, şi, din când în când, alunecau într-o linişte mulţumită, în timp ce panglicile de nori se întreţeseau peste soare, deasupra lor, îmblânzind lumina şi colorând totul în nuanţe pastelate.

Remy a auzit clicul declanşatorului şi şi-a dat seama că Adam îi făcuse altă fotografie, privind spre mare. S-a întins după aparat şi a privit fotografiile după-amiezii: Remy râzând, în timp ce se prefăcea că deschide o uşă în *trompe l'oeil*. Remy cu spatele, când mergea puţin în faţa lui. Alta, câteva secunde mai târziu, când se întorsese să îi zâmbească. Cea pe care tocmai i-o făcuse, din profil, cu o urmă de zâmbet nu doar pe buze, ci pe întregul chip. Remy, mulţumită.

Şi-a dat seama că se simţea exact aşa: în largul ei. S-a uitat la Adam, care o privea. Relaxarea s-a retras un pic, formând un amestec ciudat de recunoştinţă şi tristeţe, pe care trebuia să-l explice, fiindcă acum se încrunta ea, ceea ce l-a făcut şi pe Adam să se încrunte, îngrijorat.

— În toate fotografiile tale cu mine..., a început ea ezitând, îmi dai înapoi părţi din mine însămi pe care le pierdusem

sau de care uitasem. Jumătatea rațională a creierului meu înțelege că este un dar. Că sunt norocoasă să am pe cineva care să-mi arate că sunt mai mult decât o ființă care jeleşte. Dar...

A mai luat o înghițitură din şampanie, sperând c-o va ajuta să se exprime.

— Însă, este un dar pe care l-aş da înapoi într-o clipă, dacă astfel aş putea s-o recapăt pe Ebony. În ultimele două săptămâni am trăit multe lucruri noi şi fiecare mi se pare o monedă de schimb pe care nu vreau s-o accept, în caz că mi-ar putea servi să-mi primesc fiica înapoi. Dacă o accept, parcă aş spune că nu o mai vreau pe fiica mea...

Vocea i s-a stins, acoperită de hohotele de râs şi de conversațiile din jur. A privit fix marea, de un albastru-pal, scânteind precum promisiunile în care ea nu credea.

— Nu există ceva ce nu ai da, a spus încet Adam, cu ochii pironiți asupra valurilor, şi ea a ştiut că vorbeşte despre Molly. Fiecare lucru valoros de pe lume este, dintr-odată, lipsit de valoare, prin comparație, fiindcă nimic nu e suficient să-ți ofere ceea ce doreşti mai mult.

— Da.

A trecut un minut, apoi au trecut două, până când o explozie puternică de râs de la masa de alături a readus-o pe Remy în prezent, la cel mai prețios dar al prezentului: o persoană care o asculta şi, poate, chiar o înțelegea.

— Ştii, a zis ea, încercând să risipească atmosfera posomorâtă, eşti surprinzător de profund pentru un ticălos.

De data asta, explozia de râs a venit chiar de la ei doi. Remy şi-a dat capul pe spate, lăsând lumina soarelui să-i mângâie fața. S-a întors spre Adam şi i-a zâmbit, şi între ei s-a întâmplat ceva imposibil de descris, precum căldura

persistentă a soarelui de după-amiază, o reacție visceral pe care-au trăit-o amândoi.

Adam a înjurat.

— Ce este? a întrebat ea, precaută.

— Trebuie să-ți zic ceva. Dar sunt pe cale să te scot din sărite.

A terminat repede şampania şi a privit-o în ochi. Ai lui erau precum marea: un albastru fără sfârşit.

— Am zis că nu ştiu de ce te-am sărutat. De fapt, ştiu. Te-am sărutat fiindcă mă simt bine cu tine. Îmi place să-mi petrec timpul cu tine şi să lucrez cu tine. Şi pentru că...

A ezitat.

— Pentru că eu cred că eşti o femeie superbă şi incredibil de sexy. N-am nicio şansă să nu visez la cum arătai pe plajă, dimineață: la pielea ta, la spatele tău...

Strângea piciorul paharului.

— Trebuia să ți-o spun. Dacă nu-ți ziceam, aş fi mințit prin omisiune. Nu voi face nimic, însă. Am suficient autocontrol să pot ieşi aşa cu tine, fără să te mai sărut. Doar dacă vrei, fireşte, a revenit el, apoi a înjurat iar. Ştiu că nu vrei. Nu acum şi poate niciodată...

A oftat.

— Acum o să tac.

Remy şi-a amintit cum, în dimineața aceea, pe plajă, prin minte îi trecuse gândul la cum ar fi să îşi plimbe palma peste şoldurile lui. Cât îi vorbise, nu reuşise să nu-şi imagineze altă versiune a dimineții: Adam, venind în spatele ei, pe plajă, şi ea întorcându-se spre el. Cum ar fi privit-o...

S-a cutremurat şi a ştiut că trebuia să oprească totul acolo. Dar nici nu se putea supăra pe el pentru ce spusese.

— Este în regulă, l-a asigurat, dându-şi seama că nu îl putea privi cât îi vorbea. Cum ar putea cineva să se supere când aude, şi încă de la cineva care-şi petrece zilele lucrând cu modele adesea îmbrăcate sumar, că este superbă?

A simțit că roşeşte puternic.

— Chiar eşti frumoasă, Remy, a spus el încet. Şi ştii ce? Şi tu îți petreci la fel de mult timp privind femei în aparență frumoase, în diverse stadii de nuditate, şi devii aproape imună la vederea corpului feminin dezbrăcat. Îți dai seama că este vorba, de fapt, despre cui îi aparține corpul, nu despre corpul în sine.

Era rândul ei să se agite incontrolabil.

— Şi mie îmi place să petrec timp cu tine, a spus ea, îndrăznind să-l privească iar. Dar ai dreptate. Săruturile, chiar şi să ții pe cineva de mână, sunt lucruri intime, pe care nu ştiu dacă le voi mai putea înfrunta. Aşa că înțeleg dacă nu mai vrei să mă vezi.

— Chiar şi dacă nu ar exista perspectiva plăcută de a scăpa de familia mea, tot aş vrea să te vizitez.

A zâmbit cu blândețe, dar, fiindcă nu se putea altfel, căci aşa era Adam, i-a ieşit un surâs fermecător şi foarte sexy.

La zâmbetul lui, a simțit ceva şi a ştiut exact despre ce era vorba: acea dorință primordială, carnală, de a-ți atinge buzele de ale altcuiva, de a le simți deschizându-se, ca reacție, de a potrivi corpurile şi de a exprima dorința fără cuvinte.

În schimb, şi-a terminat şampania.

— Ar trebui să ne întoarcem. Mama ta se va întreba ce s-a întâmplat cu tine.

Odată ajunsă în maşină şi fără să fie distrasă de şampanie, întrebările pe care i le pusese Adam mai devreme despre tablou („Nu vrei să ştii?") i s-au aşezat grele pe umeri, ca un guler de blană în miez de vară. De fiecare dată când îi spunea lui Adam ceva apăsător, orice greutate i se părea mai uşor de purtat. Aşa că a spus:

— Dacă aflu ceva despre tablou sau despre casă şi nu e plăcut? Simt că mi-am atins limita în materie de veşti proaste. De parcă nebunia ar fi la doar o experiență negativă distanță de mine, şi în loc să-i cedez aş vrea să-mi construiesc un turn la Cap-Ferrat şi să mă ascund în vârf, permițând doar lucrurilor bune să intre.

A clătinat din cap.

— Acum par nebună.

S-a întins să pornească radioul, cu intenția de a încheia discuția pe care ar fi vrut s-o poarte mai rațional. Adam l-a oprit.

— Dacă mi-aş construi un turn, Cap-Ferrat ar fi locul perfect.

I-a zâmbit.

Nu s-a putut abține şi i-a zâmbit şi ea.

— De ce nu sari din maşină şi nu fugi de toate ciudățeniile mele?

— Fiindcă mergi atât de repede, că mi-aş rupe picioarele.

O făcea mereu să râdă şi a râs şi acum. Şi-a sprijinit cotul pe geamul coborât. Mirosul mării şi al verii năvăleau înăuntru.

— Nu va dispărea nimic dacă-l vei ignora, a spus el. Va fi doar un lucru rău diferit, care te va înnebuni: nu vei şti, dar îți vei face griji oricum.

— Ai dreptate, i-a zis ea. Povesteşte-mi despre prietena lui Lauren de la Luvru. Trebuie să merg oricum la Paris, la un moment dat. Mereu mă duc să „culeg” la Puces, târgurile de vechituri din Paris, când sunt în Franța, şi august e o perioadă bună, fiindcă atunci e mai puțină înghesuială. Aş putea să-i fac o vizită cât sunt acolo.

— Ai...

S-a oprit, iar Remy a intuit ceva în vocea lui, o ezitare care o făcea să vrea să-i atingă mâna.

— Ai vrea să merg cu tine? Dacă-ți doreşti companie, a încheiat el. N-am habar ce vei găsi la Luvru, dar, în caz că doreşti un prieten, pot să te însoțesc.

Remy a luat cea mai importantă inițiativă din ultimii doi ani.

— Ce naiba i-am spune familiei tale?

— Că ne destrăbălăm un weekend la Paris? a spus el sec. Ar crede asta despre mine.

Remy a zâmbit.

— Mama ta şi Lauren n-ar crede. Ce-ai spune să mergem cu toții?

— Exclus, la dracu’!

Ea a râs.

— Doamne, zi-mi cum te simți, de fapt, nu te ascunde!

— Nu am de gând să bat Parisul la pas cu familia mea.

— Dacă-i spun lui Lauren că mă duc să fac cumpărături la Puces, sigur va vrea să vină.

El a clătinat din cap şi i-a zâmbit, un zâmbet autentic, care dădea în vileag totul: durerea şi furia din cauza situației cu Molly, artistul care încerca să uite arta, omul încrezător care redevenea, fiindcă era mai simplu decât să fie altceva, complexitatea incredibilă care-l alcătuia.

— Bine, a spus el. Haide! Expediția Henry-Jones la Paris. Abia aştept.

CAPITOLUL 20

Marché aux Puces din Saint-Ouen era imensă, o adunătură de cincisprezece piețe diferite, fiecare cu personalitate proprie şi comori aparte, care necesita o hartă sau un ghid sau un simț interminabil al aventurii pentru vizitatorii aflați la prima experiență. Chiar şi Adam a fost impresionat.

— Începem cu Marché Paul Bert Serpette, a spus hotărâtă Remy. Este scumpă, dar are câte ceva pentru fiecare. Putem căuta mai târziu chilipiruri în celelalte.

Antoinette şi familia Henry-Jones au urmat-o pe Remy pe Rue de Rosiers şi în *marché couvert*, iar ea a privit cu un zâmbet mare pe față cum toți cască gura şi privesc abundența de ciudățenii: armuri, candelabre, polițe de marmură şi animale împăiate, diamante extraordinare... chiar şi o scară.

— Trebuie să recunosc că am crezut că va fi un fiasco, dar este...

Adam s-a oprit în fața unei galerii unde se vindeau lucrări de artă şi fotografii.

— Incredibil! Uite, i-a zis el lui Remy. Una dintre fotografiile lui Dahl-Wolfe folosite de noi. Şi, pe deasupra, este numerotată şi semnată! E autentică!

Acolo, pe perete, era fotografia femeii care aştepta pe cineva în fața şemineului. Adam şi-a scos portofelul şi a cumpărat-o.

S-au distrat cu toții foarte bine în următoarele ore. Până şi Matt părea destul de afabil. Nu a spus nimic când Adam i-a făcut o fotografie lui Molly, care căscase gura, uluită, mângâind un leu împăiat. Nici când a luat-o de mână şi a condus-o să vadă o cameră pentru daghereotipie, ridicând-o în brațe să-i explice cum funcționează.

Remy i-a privit şi a simțit că emoțiile o încorsetează, că îi încleştează inima, dar, de data asta, nu putea spune sigur dacă era din cauza dorului după ce pierduse sau a durerii de a vedea ce îşi dorea altcineva, dar nu putea avea.

Antoinette a lut-o pe Remy de braț şi i-a şoptit, la fel cum făcuse pe plajă, cu câteva zile în urmă:

— Uită-te la tine! Te gândeşti iar la altcineva.

Remy a reuşit să schițeze un zâmbet. Durerea nu era, pare-se, limitată la a-şi dori ceva ce nu putea recupera vreodată. Venea şi de la momente trecătoare de frumusețe, momente pe care ai face orice să le păstrezi, nu pentru tine, ci pentru altcineva. Remy şi-a scos telefonul şi a făcut o poză cu Molly în brațele lui Adam, cu fetița aplecându-se în față, să vadă mai bine, ținându-se cu o mână de umărul lui.

Apoi s-au îndreptat spre Chez Sarah şi Marché Jules Vallès, unde Lauren s-a răsfățat cu o rochie Chanel superbă, şi, în sfârşit, Marché Vernaison.

— Cred că acum e şansa noastră să fugim, i-a şoptit ea lui Adam, când Alistair s-a întors spre hărţile vechi, de mână cu Judy, care-l asculta nu de parcă i-ar fi păsat, ci de parcă ar fi ştiut că lui îi păsa.

Antoinette şi Molly se uitau la bijuteriile scumpe, cu Matt râzând de ele, fără răutate, iar Lauren îi şoptea ceva soţului ei, îndrăgostită.

— Cred că ai dreptate, a spus Adam, privindu-şi familia fericită.

Au străbătut mulţimea, din ce în ce mai mare. La un moment dat, Adam a atins-o pe Remy pe spate, să o ghideze din calea unui turist supraîncărcat cu bagaje, şi ea s-a relaxat aproape instinctiv, dar mintea ei urla *Cum îndrăzneşti, Remy?*, aşa că nu a reacţionat la atingerea lui.

O oră mai târziu, au ajuns la Luvru, unde i-a întâmpinat prietena lui Lauren, Chloe, o roşcată înaltă şi elegantă.

— Tabloul tău este un mister, i-a spus Chloe lui Remy, conducându-i pe ea şi pe Adam într-una dintre galerii, unde, incredibil, pe un perete se afla un tablou similar.

Reprezenta un cuplu care se îmbrăţişa într-un cadru de fereastră, cu cerul nopţii de un albastru oceanic deasupra, punctat de cercul alb al lunii, spre deosebire de pictura lui Remy, care n-avea nici cer, nici lună, doar acelaşi cuplu.

— Uau, mai există unul ca al meu! a exclamat Remy.

— Da. Acesta e semnat. Numele pictorului era Luc Dufort. A fost un fel de erou al Rezistenţei, lucru care a transformat tabloul într-o pictură foarte îndrăgită. Ne-am întrebat mereu ce s-a ales de celălalt, cel numit *Trădătorul* în *Catalogul Göring*, despre care presupunem, pe baza asemănărilor, că a fost pictat tot de Luc Dufort. Nu pot să cred c-a fost în dormitorul tău, în toţi aceşti ani.

— Un erou? a întrebat Remy curioasă.

— A fost implicat în recuperarea operelor de artă furate în război, a explicat Chloe. Hermann Göring a folosit un muzeu aflat nu departe de aici ca depozit pentru ele, după ce acoliții săi germani le furau pentru el şi pentru Adolf Hitler. Luc Dufort lucra cu o franțuzoaică pe nume Rose Valland, care-i spiona pe germani.

— Nu aveam habar, până când am văzut *Catalogul Göring*, că s-au furat atâtea opere de artă.

— Cei mai mulți oameni nu cunosc această parte a războiului.

Chloe şi-a netezit părul cu mâna şi i-a zâmbit lui Remy, asigurând-o că nu era ignorantă.

— Dar partea poveştii lui Luc Dufort care a captat mereu atenția tuturor şi care a făcut tabloul oarecum faimos a fost ce s-a întâmplat cu puțin timp înainte de eliberarea Parisului, în 1944.

Remy şi Adam s-au aplecat spre ea, ca nişte copii, dornici să asculte mai departe povestea.

— Un întreg tren încărcat cu opere de artă era evacuat de naziști din muzeu. Rezistența a aflat despre el şi a ajutat la oprirea trenului şi la păstrarea lucrărilor în Franța. Luc Dufort era în tren. Se pare c-a ridicat tabloul să se apere de un glonț german. Unii zic că glonțul ar fi lovit tabloul, dar puteți vedea că este neatins. Luc Dufort a murit din cauza acelui glonț. A murit pentru artă, a spus Chloe cu respect. Vă puteți imagina c-ar face asta cineva acum?

— Tabloul meu, a spus încet Remy, are o gaură ciudată în colțul din dreapta sus. Nu am ştiut că este de la...

— Glumeşti!

Chloe făcut ochii mari şi a privit-o fix pe Remy.

— Cred c-ar putea fi de la un glonț. Crezi că înseamnă că tabloul meu este...

Cel din povestea ta? Vocea lui Remy s-a pierdut în imensitatea lucrului nerostit.

— Nu ştiu, a zis Chloe entuziasmată. Poate. Ştii cumva dacă are ceva de genul ăsta pe spate? Aşa?

Şi-a pus mănuşi, a oprit un dispozitiv de siguranță şi a luat tabloul de pe perete.

Pe spatele său era ştampilată o svastică. Remy s-a cutremurat, amintindu-şi de urma ştearsă de pe spatele tabloului, care ar fi putut să fi fost cândva tot o svastică, însă una estompată de trecerea timpului, care devenise de nerecunoscut.

— Pe spatele tabloului meu sunt nişte urme, a spus Remy. Litere sau poate numere. O voi ruga pe mama să facă o poză şi să mi-o trimită.

— Şi acesta are litere, a zis Chloe, arătând spre liniile în cerneală ştearsă dintr-un colț. Nu ştiu de ce. Mă întrebam dacă au reprezentat vreun cod, aşa cum a fost cel folosit, în război, să identifice adevărata *Mona Lisa*, dar tabloul acesta n-a fost la Luvru atunci.

Remy a mijit ochii la litere, care păreau să fie XL/ED.

— Mi-ar plăcea mult să văd pozele, când le primeşti, a spus Chloe. Mi-ar plăcea, de fapt, să-ți văd tabloul.

— E o poveste incredibilă, a zis Adam, apropiindu-se de tablou. Şi lucrarea este. Simți că te uiți la iubire şi că este adevărată...

— De parcă artistul ar fi capturat o zână şi ar fi ţinut-o închisă într-o sticlă, spunând: „Uite, este adevărată!” Şi ajungi să crezi, a încheiat Chloe.

Adam a privit-o pe Chloe şi Remy şi-a dat seama că şi aceasta îl privea cu atenţie, ceea ce era de înţeles, ţinând cont de felul cum arăta el: nonşalant, în pantaloni scurţi bleumarin şi un tricou albastru-închis, cu tatuajul şerpuind sugestiv de sub mânecă. Era bronzat fiindcă petrecuse atâta timp pe afară în ultimele săptămâni şi uşor nebărbierit într-un fel pe care Antoinette îl descrisese de dimineaţă drept unul „care te invită direct în pat”. Chloe era o pariziană stilată şi, fără îndoială, disponibilă emoţional, iar Remy era sigură că Adam o să treacă repede peste interesul pentru ea. Totodată, simţea o durere puternică la gândul că, în viitor, nu va mai putea sări în maşină cu el, să dea o tură ştiind că, indiferent ce s-ar fi întâmplat, s-ar fi simţit mai bine numai şi numai pentru că el îi era alături.

De aceea nu putea să se gândească la viitor. Iat-o jelindu-l înainte să-l piardă! Avea deja destule de jelit în prezent.

— Tabloul meu te face să simţi la fel, a spus Remy, apropiindu-se de Adam. Uneori, îmi este greu să-l privesc.

A strâns buzele. Se plângea mereu! N-ar fi putut spune că îi plăcea tabloul şi atât? Trebuia să găsească ceva greşit, o vină, un defect. Partea întunecată era specialitatea ei.

— Se numeşte *Les amoureux, Îndrăgostiţii*, evident, a continuă Chloe, un exemplu strălucitor de lumină.

— *Catalogul Göring* spune că al lui Remy se numeşte *Trădătorul*, a zis Adam. E un nume ciudat pentru un tablou atât de intim.

— Poate că unul din ei a fost infidel? a sugerat Chloe. Dar nu prea pictezi un asemenea tablou cu o persoană pe care o

urăşti. Practic, ar trebui să fie în Musée d'Orsay, fiindcă e perioada potrivită. Dar donatoarea a insistat să fie expus aici.

— „Donatoarea"? a întrebat Remy.

— O femeie a donat tabloul acum mulți ani. Elke König este numele ei. Cred că ştie câte ceva despre tablou. O voi suna şi o voi întreba dacă îți poate oferi detalii. Între timp, am alte câteva idei. Cel mai bun loc pentru a căuta informații este, de fapt, Washington DC. Acolo, în Arhivele Naționale, sunt păstrate majoritatea documentelor care țin de monumente, opere de artă şi arhive obținute în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial de o divizie specială a Forțelor Armate Aliate, însărcinată să găsească şi să recupereze operele furate de naziști. Au cardurile de indexare pentru fiecare tablou care a intrat vreodată în Jeu de Paume, acel muzeu folosit ca depozit în timpul războiului. Fişate frumos, după titlu şi artist...

Remy nu mai asculta, după primele două propoziții. Nu voia s-o spună în fața lui Chloe, dar era imposibil să n-o facă. *König!*

— Numele tatălui meu biologic, a început ea ezitând, a fost König.

Sprâncenele lui Chloe s-au ridicat spre tavan.

— Ce coincidență frumoasă! A avut vreo rudă pe nume Elke?

Remy nu voia să-i spună lui Chloe că nu-şi putea întreba tatăl, fiindcă nu-l cunoscuse.

— Nu sunt sigură...

— La New York există o cercetătoare care a făcut un stagiu aici, anul trecut, a spus Chloe. Ea ştie mai multe decât

oricine despre Jeu de Paume şi Luc Dufort. Îți pot da datele ei de contact şi poate c-o să o vizitezi, dacă ajungi la Washington. Iar eu o voi contacta pe Elke König, dacă doreşti.

Dorea? Remy nu ştia. Dar a spus:

— Mulțumesc. Ai fost de mare ajutor.

— Eu şi Lauren am fost colege de şcoală, aşa că mă bucur să le fiu de folos prietenilor ei. De fapt, mă bucur c-ai sunat, s-a întors Chloe spre Adam. Nu te-am mai văzut de secole. Ar trebui să recuperăm. Să ieşim la un pahar.

Remy voia să se facă mică. Apoi a văzut privirea lui Adam şi a zâmbit larg. Surpriză! N-avea habar că se holbase la el până atunci. Aproape că i-a părut rău pentru Chloe.

— Sunt aici doar pentru câteva zile, a spus Adam. În seara asta avem o cină de familie. O ajut apoi pe Remy cu nişte lucruri...

I-a surprins privirea, iar Remy nu şi-a ascuns zâmbetul la timp, ceea ce l-a făcut pe Adam să se înroşească uşor.

Au plecat, lăsând-o pe Chloe uşor dezamăgită, dar a fost suficient de politicoasă să nu-şi arate supărarea provocată de răspunsul evaziv al lui Adam. În timp ce străbăteau galeriile spre ieşire, Adam a privit-o pieziş şi i-a spus:

— Te rog, nu!

Remy a explodat de râs.

— A fost cea mai slabă scuză din istorie! „O ajut pe Remy cu nişte lucruri...”, i-a imitat tonul nehotărât. Cu siguranță, eşti obişnuit să refuzi, nu? Sau ai acceptat mereu şi ai uitat cum se face? l-a tachinat ea.

— Ţinând cont de câte oferte făcute unei femei mi-au fost refuzate până acum, aş spune că am deja o pregătire solidă, i-a răspuns el, tachinând-o la rândul lui. Cel puțin, nu am refuzat-o spunându-i că nu-mi place.

Chiar dacă ştia că el doar râdea de situația lor, tot a simțit că se înroşeşte.

— Nu este vorba că nu-mi placi, a spus ea încetişor. Chiar deloc... Doar că sunt nebuna căreia săruturile i se par respingătoare. Nu vreau să crezi că are vreo legătură cu tine.

— Hei!

S-a oprit în mijlocul Cour Napoléon, obligând lumea să îi ocolească.

— Înțeleg! Şi-a vârât mâinile în buzunare şi a spus: De fapt, cu riscul de-a părea din nou ticălos, chestia dubioasă la mine a fost c-am detestat copiii multă vreme după ce Matt mi-a zis să stau departe de Molly. Ce fel de om detestă copiii? Dar nu-i puteam privi. Nici nu puteam ieşi la alergat ziua, în Central Park, să nu-i văd cumva la joacă.

— Nu era repulsie ceea ce simțeai, a zis încet Remy.

Îl văzuse cu Molly şi era clar că o iubea. Ceea ce simțise era teamă.

Asta însemna, şi-a continuat ea gândul, că poate nu simțise nici ea repulsie când se gândise să-l sărute pe Adam. Dar s-a oprit.

— Poate că nu, a spus el oftând.

În drum spre hotel, Remy s-a tot gândit la faptul că avea acasă un tablou care era posibil să fi fost furat de nazişti, un tablou care fusese important pentru părinții ei. Pentru amândoi? Sau doar pentru unul? Atât de important, că îl luaseră cu ei când au încercat să fugă din Republica

Democrată Germană şi că au scris instrucțiuni specifice pentru ca acesta să-i rămână copilei.

Remy văzuse scrisoarea redactată de mama ei biologică, pe patul de spital, când trăgea să moară. Şi mai era şi scrisoarea pe care mama ei adoptivă i-o arătase lui Remy, cu aproape doi ani în urmă, care-i acorda drepturile asupra casei de pe Riviera. Fusese scrisă de altă mână: a tatălui ei, care se numise König. Fusese fratele lui Elke König? Tatăl? Fiul?

— Washington, a gândit ea cu voce tare. N-are sens să merg la Washington.

Dar acum, că pornise în acea aventură stranie, putea renunța, oare? Mai ales dacă un bărbat, acel Luc Dufort pomenit de Chloe, îşi dăduse viața pentru opere de artă precum cea atârnată în dormitorul ei din Sydney.

— Vin cu tine la Washington, dacă vrei, a spus Adam, când liftul s-a oprit la etajul lui.

Apoi, uşile s-au deschis, iar el a plecat, înainte ca Remy să se gândească măcar ce să răspundă.

Antoinette a sărit asupra lui Remy în clipa în care aceasta a păşit în camera lor.

— Unde ați fost voi doi? a întrebat, rânjind.

— La Luvru, i-a răspuns Remy, aşezându-se pe pat să se descalțe.

— Luvru? a repetat Antoinette. Ai petrecut o după-amiază întreagă cu Adam privind tablouri vechi şi plicticoase?

— Da.

Antoinette s-a trântit pe pat.

— Ştii că e interesat? Nu se mai satură să te privească.

— Da, ştiu, i-a zis Remy sec.

Antoinette s-a ridicat în capul oaselor, cu gura căscată.

— Ştii? Cum aşa? Nu cred că te-ar fi făcut s-o crezi decât o dovadă clară.

Remy s-a ridicat şi a deschis uşa de la baie.

— Am nevoie de un duş, a zis. Sau vom întârzia.

Ceea ce nu a împiedicat-o pe Antoinette. A urmat-o pe Remy în baie, s-a aşezat pe marginea căzii şi a aşteptat.

Remy a gemut, şi-a lăsat hainele pe podea, a intrat în duş, a dat drumul la apă şi i-a întors spatele prietenei sale.

— M-a sărutat, a spus ea. De fapt, ne-am sărutat. Dar *eu* am pus punct imediat... Mi-a spus că mă consideră...

Remy şi-a dus mâinile la urechi, ştiind că Antoinette va ţipa.

— Că mă consideră superbă.

Urechile acoperite nu i-au putut face faţă lui Antoinette.

— Ce?!

Remy a tresărit.

— Nu contează.

S-a întors spre prietena ei, săpunindu-se.

— Nu-ţi place?

— Nu e vorba despre asta.

Antoinette s-a ridicat în picioare, cu ochii la Remy.

— Atunci n-ar trebui să te oprească nimic. Să te transformi în călugăriţă nu va schimba nimic. Ebony şi Toby vor fi tot morţi. Deja se fac doi ani. E timpul, sinceră să fiu.

Remy a scăpat săpunul. Nu ştia dacă putea ţine piept iubirii excesiv de brutale a lui Antoinette.

— Chiar crezi, a continuat prietena ei, că şi-ar dori să îţi petreci restul zilelor singură, neiubită şi nefericită? Asta ţi-ai fi dorit tu pentru ei, dac-ai fi murit? Ca Ebony să-ţi ridice un mausoleu în mintea ei şi să te venereze, fără să mai iubească pe nimeni niciodată? Asta ai fi vrut pentru Toby?

„Dacă ai fi murit...” Cât îşi dorea Remy să fi fost ea, şi nu ei! Cât de uşor ar fi fost să moară şi să nu simtă mereu pierderea aceea, durerea, tristeţea! Dar, dacă ar fi murit, soţul şi fiica ei ar fi simţit la fel, deci cum să-şi dorească asta pentru ei?

— Nu mi-aş dori asta, a spus ea, ezitând. Dar... dar...

A privit-o pe Antoinette printre lacrimi şi apă.

— Dar, dacă mă îndrăgostesc de Adam? Şi cred c-ar fi posibil...

Şi-apoi ar trebui să se confrunte din nou cu frica aceea teribilă pe care o simţise în noaptea în care o sărutase...

— Şi dacă apoi lui i se întâmplă ceva? a continuat. N-aş putea trece din nou prin toate astea...

Faţa lui Antoinette s-a transfigurat de tandreţea deosebită pe care numai cei mai buni şi mai vechi prieteni o pot simţi.

— Vino aici, gâsculiţo!

A desfăcut braţele, ţinând un prosop, iar Remy a păşit, înfăşurându-l în jurul corpului, şi a fost strâns îmbrăţişată de prietena ei, plângând poate a milioana oară de când se întâmplase totul. Dar s-a simţit diferit, de parcă ar fi cedat ceva, o parte din vinovăţie şi din teamă.

Se întâlneau cu familia Henry-Jones la Café Marly, un loc pe care ea, Adam şi Antoinette îl cunoşteau de la petrecerile de modă. Sub arcadele de piatră din exteriorul aripii Richelieu a Luvrului, era un spaţiu greu de găsit, lung şi îngust, cu cea mai incredibilă privelişte a Piramidei. Remy şi Antoinette hotărâseră să se îmbrace astfel încât să fie pe potriva clădirii uluitoare, a cărei *terrasse* era umbrită de un tavan spectaculos sculptat, o operă de artă în sine, tavan sprijinit de coloane imense, din piatră veche, în nuanţe ivoar.

Antoinette purta o rochie stacojie, din mătase creponată, din anii 1940, care din faţă părea modestă. Dar, când se întorcea, se vedea V-ul adânc de la spate, iar combinaţia de inocenţă şi îndrăzneală făcea multe capete să se întoarcă. Accepta privirile fără nicio grijă, de parcă atenţia era o banalitate neinteresantă şi Remy a zâmbit. De aceea prietena ei avea să rămână mereu singură, dar fericită.

Remy alesese o rochie din anii 1930, din mătase neagră, cu un decolteu în V şi genul de cusături oblice, decorative, care îmbrăţişau curbele corpului. Avea spatele decoltat şi un bust fals drapat, decorat cu flori negre şi roşii, din mătase. Era genul de rochie care ar fi făcut pe oricine să simtă că era o stea, mai degrabă celestă decât pământeană.

Când un chelner le-a condus la masa familiei Henry-Jones, primul lucru pe care l-a făcut Remy, inconştient, a fost să-l caute pe Adam din priviri. Nu era acolo. Doar când a simţit dezamăgirea a realizat ce făcuse, dar a fost o senzaţie de moment: Lauren şi Adam au apărut în spatele lor, şi Remy a simţit cum începe să zâmbească. Antoinette s-a limitat la a-i da un cot în coaste.

Adam purta un costum bleumarin, cu cămaşă asortată, cu nasturele de sus descheiat, şi oricine l-ar fi putut confunda

cu un model, atât de bine arăta. Remy a simțit un şoc care s-ar fi putut numi doar dorință.

Lauren s-a aşezat lângă Antoinette, iar Adam s-a strecurat lângă Remy. Erau înghesuiți, căci intimitatea era încurajată de local, iar piciorul lui s-a lipit de al lui Remy, când s-a aşezat, ceea ce nu a ajutat deloc la atenuarea senzației de căldură.

— Scuze, a spus el, încercând să se îndepărteze.

— E în regulă, i-a răspuns ea, prefăcându-se nepăsătoare. Vei ajunge pe podea, dacă te mai mişti.

— Trebuie să comandăm, dacă tot a ajuns toată lumea, a zis Matt, cu ochii la Adam. Lui Molly îi este foame.

Matt a chemat chelnerul, care a început cu Adam. A comandat într-o franceză perfectă, care a făcut-o pe Molly să sară de pe scaun şi să se aşeze în poala lui, şoptindu-i la ureche ce voia, ca să poată comanda şi pentru ea, tot în franceză. Apoi, Molly a încercat, plină de drăgălăşenie, să-l imite, până când a început să râdă până şi chelnerul.

Imediat ce a terminat, Adam i-a spus lui Molly:

— Mai bine du-te să stai lângă tati.

Molly a clătinat din cap.

— Mai spune-mi în franceză, i-a cerut ea.

— *Tu es la plus belle fille dans la salle, à part de Remy*[25], a spus el.

— I-ai zis numele.

---

[25] „Eşti cea mai frumoasă fată de aici, cu excepția lui Remy” (fr., în original) (n. tr.).

Molly a arătat spre Remy, care râdea.

— Aşa este, a încuviinţat ea.

— Ce-a zis unchiul Adam? a întrebat Molly.

— Că eşti frumoasă, i-a răspuns Remy.

— Şi tu eşti, a zis Molly. Aş vrea ăsta.

A atins colierul lui Remy, un pandantiv Art Deco, negru ca noaptea, din sticlă, atârnat de un lanţ lung, care îi ajungea chiar deasupra sternului.

— Ai gusturi excelente pentru un copil de cinci ani, a spus Adam, dar nu poţi primi alt colier de-ale lui Remy.

În loc să se bosumfle şi să protesteze, fetiţa şi-a sprijinit capul de umărul lui Adam şi a rămas aşa, mulţumită, obosită după o zi de alergătură prin Paris şi, probabil, la aproape ora opt şi jumătate seara, având nevoie de somn. Mâna lui Adam s-a ridicat s-o mângâie pe păr, iar ea a oftat ca un pisoi. Remy l-a privit în ochi, peste creştetul lui Molly, şi în privirea lui se citeau multe lucruri dureroase şi totuşi minunate.

Expresia lui s-a schimbat, iar Remy şi-a dat seama că Matt îi privea. Iar Judy îl privea pe Matt. Lauren vorbea plină de entuziasm despre aventurile din Puces, dornică să i se alăture toată lumea şi să uite de ce Adam părea dintr-odată vinovat, de parcă ar fi făcut ceva greşit, iar toate lucrurile minunate i s-au citit în ochi precum lacrimile.

Din fericire, Matt a lăsat-o baltă, până când a ajuns mâncarea.

— Acum ar fi mai bine să te duci să stai cu tati, a şoptit Adam, iar Molly a clipit somnoroasă şi s-a întors la locul ei.

La masă, toată lumea vorbea, iar Remy s-a relaxat. La fel şi Adam.

Spre final, când grupul a început să discute mai puțin la grămadă şi mai mult cu persoana de lângă, Adam i-a spus lui Remy:

— Când am ajuns, mi s-a părut că plânseseşi.

— Fac asta prea des, a încuviințat Remy, melancolică. Dar mă simt bine. Cred...

A sorbit din şampanie, pentru curaj.

— Cred că mă voi duce la Washington.

— Îmi vei lipsi.

Zgomotul din jur s-a stins. Au rămas doar Remy, care stătea chiar lângă Adam, şi el, atât de aproape, că i-a văzut albastrul ochilor întunecându-se şi i-a simțit căldura piciorului lângă al ei şi, dacă ar fi avut curajul sau şi-ar fi permis, i-ar fi putut atinge mâna sau poate chiar bărbia, trecându-şi degetul mare peste buzele lui.

Remy, cea de acum o săptămână, ar fi sărit în sus şi ar fi fugit la toaletă, să scape de gânduri. Remy de astăzi a rămas pe loc, îndurând sentimentele amestecate din acel moment mărunt de intimitate.

Probabil că el văzuse cât de greu îi era să rămână, fiindcă s-a aplecat şi i-a şoptit:

— Mulțumesc, atât de încet, că nu a auzit nimeni.

Vizavi de Remy, Antoinette îi spunea lui Matt:

— Plec peste câteva zile. Remy a terminat cu fotografiile, aşa că pot să nu mă mai joc de-a coafatul şi machiatul şi să mă întorc să fiu directoare de marketing, deşi să locuiesc la

Remy, într-o casă de pe Riviera, n-a fost tocmai dificil. Sigur nu vrei şi alte poze? s-a rugat ea de Remy.

Remy a clătinat din cap.

— Nu. Voi merge la Washington.

Aproape că s-a oprit. Dar apoi a adăugat, în acelaşi moment în care muzica se oprise, iar conversația de la masă se liniştise.

— O să vină şi Adam cu mine.

A încremenit, conştientă că tocmai îl invitase pe Adam la Washington în fața întregii lui familii. Antoinette a căscat gura, la fel şi Lauren. Ochii tuturor celorlalți s-au întors spre Remy şi spre Adam.

Mâna lui se afla pe banchetă, lângă Remy, iar ea şi-a strecurat mâna într-a lui, pe sub masă, unde nu o vedea nimeni.

I-a simțit degetele strângându-se în jurul alor sale, parcă spunând: „La naiba cu ei toți! Asta ne priveşte numai şi numai pe noi!”

CAPITOLUL 21

Din fericire, Adam era încă în stare să vorbească.

— Sunt doar câteva zile, i-a spus mamei sale. Nu mă eschivez de la vacanța în familie. Remy are nişte cercetări de făcut la Washington. N-a mai fost acolo, aşa că o voi însoți.

— Sună minunat, a spus Judy, fără îndoială simțind nevoia lui Remy de a schimba tema de discuție. Să luăm şi desert.

Remy a dat drumul mâinii lui Adam, a luat meniul pentru desert şi s-a silit să rămână la masă cinci minute lungi, prefăcându-se că încearcă să aleagă ceva. În cele din urmă, i-a zis lui Adam:

— Scuză-mă!

El s-a strecurat de pe banchetă şi ea s-a îndreptat spre toaletă, s-a aşezat pe un scaun, respirând întretăiat. Voia să vină cu ea. Voia. Dar mai ştia şi că să-l țină de mână treizeci de secunde fusese un pas atât de colosal şi de înspăimântător, încât nu ştia dacă avea să fie capabilă să îi vorbească tot timpul cât o să fie la Washington.

S-a dus la oglindă să se asigure că fața ei arăta cum trebuie, înainte să plece, şocată că Antoinette nu o urmărise, chiuind. Când a ieşit iar pe holul întunecos, o aştepta un bărbat.

— Le-am zis că mergem la o plimbare, a spus Adam încet.

De unde ştiuse? Cum îşi dădea seama că tot ce dorea era să fugă departe, în noaptea pariziană?

El a condus-o afară şi au început să rătăcească prin grădinile Luvrului, spre Jardin des Tuileries.

— Eşti sigură? a întrebat-o el, în timp ce se plimbau, fără să se țină de mână, dar alături, pierduți amândoi în gânduri.

— Vreau să vii. Nu doar ca să mă însoțeşti. Ci fiindcă... mi-ai lipsi şi tu. Dar a fost egoist din partea mea să anunț aşa, fără să te întreb. Şi este egoist să vreau să vii cu mine, când

simplul fapt de a te ține de mână m-a secătuit emoțional, la fel ca orice am făcut în ultimii doi ani. Nu fiindcă n-ar fi fost exact ce aveam nevoie, ci fiindcă sunt atât de multe lucruri pe care trebuie să le las în urmă, dacă o fac. E greu să le dau drumul unora dintre ele.

O lacrimă s-a rostogolit pe obrazul lui Remy.

— Parcă ar trebui să recunosc că nu se vor mai întoarce. Parcă m-aş fi aşteptat s-o facă. Şi, peste toate, ştiu că Ebony îmi lipseşte tot mai mult. Că, dacă aş putea să aleg ca doar unul să revină, ar fi ea, şi nu Toby. Asta mă face să mă simt ca un monstru. Dar numai la asta mă gândesc noaptea şi nu mai pot să dorm.

Ajunseseră în Place de la Concorde, când Adam s-a oprit şi a spus:

— Remy, mi-e atât de greu să te văd atât de tristă! Tot ce vreau să fac e să te țin în brațe şi ştiu că nu pot. Dar ce pot să fac? Spune-mi!

Remy şi-a şters lacrimile.

— Faptul că mă suporți înseamnă mai mult decât ar putea face oricine. E tot ce am nevoie acum. Dar înțeleg...

S-a oprit.

— Înțeleg dacă nu ajunge.

— Ajunge, a spus el şi aproape c-a făcut-o să izbucnească iar în plâns.

Dar a clipit şi i-a zâmbit slab.

— Cred c-ar trebui să mă întorc la hotel. A fost o zi cu lacrimi şi ar trebui să se încheie. Dar au fost şi lucruri bune, a adăugat repede, pentru ca el să nu creadă că faptul că-l

ținuse de mână nu conta ca fiind unul dintre lucrurile cele mai frumoase care i se întâmplaseră de multă, multă vreme.

Washingtonul a însemnat un mare efort vizual. Cot la cot cu Adam, au căutat prin role de microfilm, liste de inventar create de personalul ERR de la Jeu de Paume în timpul războiului, unele în franceză sau germană, dar, din fericire, majoritatea traduse în engleză.

— Remy? a spus Adam, după o vreme.

Ea s-a uitat la monitorul lui şi iată-l. Tabloul ei. Şi cel de la Luvru. Alături.

— Notele de pe bobina asta spun că fotografia a fost făcută în Sala martirilor de la Jeu de Paume.

— Ce este Sala martirilor?

— Nu ştiu.

Adam s-a frecat la ochi.

— E o recompensă de care aveam nevoie. Simt că mi se-nchid ochii.

La scurtă vreme, Remy a găsit şi ea ceva. Două cartonaşe din indexul tablourilor duse la Jeu de Paume: unul arăta tabloul ei, celălalt, tabloul de la Luvru. *Les amoureux* se numea cel din urmă, exact cum îi spusese Chloe: *Îndrăgostiții*. Dar cartonaşul care arăta tabloul lui Remy îl numea *L'amour*, adică *Iubirea*. Nu *Le traître*.

— Priveşte, i-a spus lui Adam.

El a studiat cartonaşul.

— Este un titlu mult mai potrivit.

— Crezi că există şi un al treilea tablou? Sau că... Nici nu ştiu...

A fost rândul lui Remy să se frece la ochi. S-a uitat la ceas.

— Mai e cam jumătate de oră până ne vedem cu acea cercetătoare despre care ne-a povestit Chloe. Ce-ai zice să mergem să mâncăm, să vorbim cu ea şi apoi să revenim, cu ochii odihniți?

— O idee bună.

Au coborât să mănânce şi apoi li s-a alăturat Taylor Edwards, o brunetă cu un zâmbet cu gropițe şi un păr atât de frumos, încât părea că face reclamă la şampoane.

— Mulțumim că vă întâlniți cu noi, a spus Remy. Voi încerca să nu vă răpesc mult din timp.

— Îmi face deosebită plăcere, i-a răspuns Taylor. Sunt obsedată de furtul şi de falsificarea operelor de artă, aşa cum sunt alții obsedați de cățeluşi sau yoga. Aş fi fost mai în formă şi mai pricepută la conversații politicoase, dacă aş fi avut alte pasiuni.

Remy a izbucnit în râs. Îşi făcuse griji că o cercetătoare s-ar fi putut să o privească, negreşit, cu condescendență sau să îi ia în derâdere tabloul amărât.

— Sunt obsedată şi de tabloul dumneavoastră sau, mai bine zis, de artistul care l-a creat.

— Luc... cumva?

— Luc Dufort este considerat creatorul său, într-adevăr. Însă eu cred că e opera altcuiva.

— A cui? a întrebat Adam. Şi vă referiți la tabloul lui Remy sau la cel de la Luvru?

— La ambele, a răspuns Taylor. Dar să începem cu începutul. Ce ştiți despre furturile de artă de la Jeu de Paume, din timpul războiului?

— Am răsfoit puțin *Catalogul Göring* şi atât, i-a zis Remy.

Taylor le-a făcut un rezumat despre furtul tablourilor evreilor de către naziști în timpul războiului şi despre rolul muzeului Jeu de Paume ca închisoare şi unitate de sortare.

Apoi, a zâmbit cu melancolie.

— Sărmana Chloe a trebuit să suporte multe teorii nebuneşti, când eram la Luvru, cu bursă. Una dintre ele este că... Să nu mă lungesc, mama mea are o galerie în Manhattan. Mama ei a cumpărat-o spre finalul anilor 1940 de la bărbatul care o deschisese. Pe lângă aceasta, omul mai deținea una la Londra şi una pe Rue La Boétie, în Paris, care, pe atunci, era un loc foarte la modă. Voia să se retragă şi să lase altcuiva haosul şi comorile. Multe dintre lucrurile sale personale erau acolo, printre care şi câteva tablouri ale fiului său, Xavier Laurent. Bunicii mele i-au plăcut, aşa că le-a pus în casă, apoi mama în casa ei, şi acum sunt la mine acasă. Cred că Xavier Laurent a pictat opera de la Luvru semnată Luc Dufort. Am crescut înconjurată de stilul lui, aşa că l-aş fi putut identifica şi dac-aş fi fost pe Everest şi cineva ar fi aşezat un tablou de-al lui la poalele muntelui. De când am văzut aici cartonaşul cu tabloul tău pe el, muream de curiozitate să ştiu ce s-a întâmplat cu el. Nu ştiam că se află tocmai în Australia.

Taylor vorbea cu pasiune şi cu încredere, iar Remy s-a trezit că o crede.

— De ce să fi lăsat pe altcineva să-i semneze lucrarea, totuşi?

— Aici se destramă teoria mea, a spus Taylor. Nu am habar. Şi, când ai de-a face cu o lucrare presupus pictată de un erou al Rezistenței, nimeni n-are nevoie de teorii vagi.

— Asta înseamnă că tabloul este al dumneavoastră, practic? a fost întrebarea lui Remy. Nu prea ştiu cum a ajuns în posesia familiei mele.

— *Catalogul Göring* spune c-a fost furat de la Édouard de Rotschild, a răspuns Taylor. Şi dosarele lor arată că a cumpărat tabloul expus azi la Luvru în 1939, iar pe al tău în 1940, nu cu mult înainte să fugă din Paris.

— Adică tabloul meu a aparţinut familiei Rotschild?

Ochii lui Remy, care abia îşi reveniseră după studierea microfilmelor, erau cât pe ce să îi iasă din orbite acum.

— Cât de sigură sunteţi de toate astea? a întrebat Adam, aşezând trei cafele pe masă, cafele pe care Remy nici nu îşi dăduse seama că plecase să le aducă.

A sorbit din a ei cu recunoştinţă şi s-a bucurat din nou că venise şi el. Mintea ei era împrăştiată: dacă familia Rotschild dorea compensaţii de la ea, fiindcă ţinuse tabloul atâta vreme? În schimb, el era calm şi raţional şi nu trăgea concluzii pripite.

— Se pare că ştiţi multe despre asta, a spus el, şi nu mă îndoiesc de nimic. Doar că, pentru Remy, tabloul avea legătură cu de familia ei.

I-a explicat pe scurt lui Taylor despre sosirea tabloului din Germania, cu mama lui Remy.

— Despre asta aş vrea să aflu mai multe, a spus Taylor, cu gropiţele adâncindu-se pe chipul ei plin de încântare. Sper că tot ce ştiţi voi mă poate ajuta să dezleg un alt mister pe care am încercat să îl abordez în cercetările mele. Teza mea de doctorat se bazează pe Sala martirilor de la Jeu de Paume, a explicat ea. Trebuia să fie despre ce se întâmplă din punct de vedere social, financiar, cultural şi artistic când declari un întreg grup de lucrări transgresiv, evident c-

a trebuit s-o adaptez în termeni academici. Dar, ce voiam, de fapt, era să scriu despre faptul că acel grup de picturi a fost închis într-o sală şi vegheat doar de una, poate două femei. Rose Valland şi, poate, Éliane Dufort, deşi ea şi povestea sa par pierdute în istorie, şi nimeni nu e sigur dacă a fost sau nu acolo. Eroinele Rezistenței.

„Eroinele Rezistenței”! Povestea devenea tot mai incredibilă şi mai elaborată.

— Cum adică „s-a pierdut”? a întrebat Remy, încercând să potrivească acea piesă într-un puzzle care devenea atât de mare, încât aproape că o depăşea. Şi femeile acelea au legătură cu tabloul meu?

Taylor şi-a pus zahăr în cafea şi a băut.

— Éliane Dufort a fost sora lui Luc Dufort, bărbatul despre care se presupune c-ar fi pictat tablourile. Şi am zis că „s-a pierdut”, fiindcă Rose Valland a scris o carte biografică detaliată despre cum şi-a riscat viața pentru tablourile din muzeu, notând ce opere de artă erau furate şi încotro erau trimise, ceea ce a făcut regăsirea lor după război mult mai uşoară, practic, a salvat zeci de mii de opere. Dar biografia ei, deşi atât de amănunțită, n-o pomeneşte niciodată pe Éliane. E un mister, a încheiat Taylor, ridicând o sprânceană, fiindcă aici, la arhive, ca parte din dovezile adunate de secțiunea Monumente, Arte Frumoase şi Arhive a AAF când investigau oamenii care au furat operele de artă, există şi jurnalul unui german pe nume Ernst König. A fost unul dintre istoricii de artă care lucrau pentru Göring la Jeu de Paume şi o pomeneşte mereu pe Éliane Dufort. Spune că ea a lucrat cu Rose şi că era îndrăgostit de ea.

König! Din nou acel nume. Şi, s-a gândit apoi, cu un şoc brusc, cronologia... Nu. Nu voia să întrebe.

L-a privit pe Adam şi şi-a dat seama că el ştia cu ce se lupta ea. A inspirat adânc, apoi a spus foarte încet:

— Ştiţi cumva... Dacă Ernst König a fost căsătorit? Dacă a avut un copil, în timpul războiului?

— Da! a spus bucuroasă Taylor. În 1944. Un băieţel pe nume Alexandre. Aici e partea pe care nu o înţeleg. Chiar dacă pomeneşte o soţie pe nume Elke, nu se osteneşte să povestească despre ea, afirmă că a avut un copil cu Éliane Dufort. Dar, dacă ea lucra cu Rose să protejeze arta, de ce să fi avut un copil cu un bărbat care îi ajuta pe hoţi? Cred că, dacă ne uităm la ce au făcut atât de multe franţuzoaice în timpul războiului, ca să îşi ţină în siguranţă familia sau să acopere faptul că făceau parte din Rezistenţă, a simţit că nu avea de ales. Fie asta, fie, Taylor a clătinat cu tristeţe din cap, el a violat-o, ceea ce se întâmpla oribil de frecvent. S-au născut foarte mulţi copii pe jumătate francezi, pe jumătate germani, şi mamele lor au fost apoi ostracizate, după război, pentru aşa-numite acte colaboraţioniste.

Remy abia dacă a auzit ultima parte a explicaţiei lui Taylor. Tocmai ce spusese că fiul lui Ernst König se numea Alexandre. Tatăl biologic al lui Remy, omul de ştiinţă strălucit care murise încercând să fugă din Berlin de Est, se numise Alexandre König! Şi se născuse în 1944! Ceea ce făcea ca Remy să fie nepoata unui hoţ de artă nazist.

De ce venise la Washington? De ce nu rămăsese în Cap-Ferrat? De ce, de fapt, nu rămăsese acasă, în Sydney, cu Toby şi Ebony, fără să plece nicăieri, şi ei ar fi fost în viaţă şi ea ar fi fost cu ei şi totul ar fi fost perfect?

Remy şi Adam s-au dus direct la aeroport după întâlnirea cu Taylor. Remy nu a scos nicio vorbă, iar Adam a lăsat-o în pace, cu tornada ei de gânduri. Asta şi voia.

Venise la Washington căutând originea unui tablou şi poate că-şi găsise propriile origini, însă voia să le facă bucăți. Ce însemna asta pentru casa din Cap-Ferrat? Că fusese cumpărată cu profitul din răpirea tablourilor de la evreii francezi, care suferiseră în toate chipurile posibile în Al Doilea Război Mondial?

La aeroport şi-a vârât căştile în urechi şi a încercat să-şi umple capul cu orice fel de muzică: relaxată, furioasă, ritmată sau cacofonică, dar nimic nu a ajutat-o.

Singura dată când Adam i s-a adresat direct a fost după ce şi-au găsit locurile în avion.

— Tot cred c-ar trebui să vorbeşti cu Elke König, dacă poate da Chloe de ea, a spus el. Dacă este soția acelui Ernst König pe care l-a pomenit Taylor, sunt şanse să-ți spună că îți faci griji degeaba. Sau nu... Nu ştiu. Dar n-o să-ți zic să nu-ți faci griji sau că eşti cine eşti, indiferent de originile tale, fiindcă amândoi ştim că, ținând cont de originile complicate ale lui Molly, nu sunt în postura de a face comentarii. Dar voi spune doar că te numeri printre cei mai grozavi oameni pe care-i cunosc, Remy. Asta nu se va schimba.

Remy era cât pe ce să plângă.

— Mulțumesc, a spus ea. De dragul ochilor mei, putem să nu vorbim despre asta o vreme? Voi încerca să dorm.

Şi-a înclinat scaunul şi s-a înfăşurat în pătură, fără să se aştepte să poată dormi, dar a reuşit şi nu s-a mai trezit decât la anunțul însoțitoarei de zbor că vor ateriza curând la Paris. S-a frecat la ochi, încă somnoroasă, şi s-a ridicat în capul oaselor, întrebându-se unde se află, fără să-şi amintească nimic din ce se întâmplase în ziua anterioară, ştiind doar că, în timp ce dormea, auzise parcă glasul conştiinței. Dacă să ia urma tablourilor precum cel aflat în posesia ei fusese suficient de important pentru una sau,

poate, două femei, încât le făcuse să îi spioneze pe nemți, şi dacă tabloul ei fusese folosit ca scut şubred de un erou al Rezistenței care-şi pierduse apoi viața, atunci n-ar fi trebuit şi ea, măcar, să încerce să returneze tabloul persoanei căreia îi aparținea de drept? N-ar fi trebuit să nu se mai gândească doar la ea, ci să fie recunoscătoare că trăia într-o țară unde domnea pacea şi că, probabil, nu va trebui să țină niciodată un tablou drept scut în fața unui glonț?

Ba da. Aşa era corect.

Şi-a dat laoparte părul de pe față, a băut nişte apă şi a încercat să lase hotărârea s-o ghideze, nu teama.

Adam, pe locul de lângă ea, o privea, părând să nu fi dormit deloc sau poate doar era capabil să poarte orice chip, chiar şi cel uşor neîngrijit, cu aceeaşi finețe cu care ar fi purtat un costum elegant.

— 'Neața, a zis el şi i-a zâmbit.

Şi-a masat ceafa şi s-a întins, iar tricoul i s-a ridicat puțin, ceea ce i-a permis lui Remy să arunce o privire spre corpul pe care-l admirase pe plajă cu o săptămână în urmă. I-ar fi fost imposibil să nu se uite la ea.

Apoi el a surprins-o. S-a înroşit şi şi-a coborât brațele.

În loc să fie jenată sau să fugă şi să se încuie în toaletă, Remy s-a trezit râzând, bucurându-se că până şi Adam Henry-Jones se putea ruşina uneori.

— Recunosc că trăgeam cu ochiul la tine, a spus ea râzând, fiindcă el era încă roşu şi i se părea tare simpatic.

În loc să facă mare caz de asta, s-a prefăcut că se întinde iar.

— Pot să fac asta tot drumul până la Paris, dacă e necesar.

Asta a făcut-o pe Remy să râdă mai tare şi a râs şi el, până când însoţitoarea de zbor le-a spus, severă, să-şi pună centurile şi să se pregătească de aterizare.

Poate fiindcă se relaxase cumva sau poate după tot ce se întâmplase în ultimele săptămâni, dar Remy simţea acum, electrizând aerul dintre ei, fiorul atracţiei împărtăşite, diferit de admiraţia unilaterală. Era ceva visceral, care-i încălzea pielea şi o chema mai aproape, o făcea să-şi ţină mâinile împreunate, ca să nu se rătăcească în acel spaţiu tensionat.

S-a prefăcut că este atentă la o revistă, în timp ce Adam a căutat la întâmplare muzică pe telefon, până la aterizare.

Când s-au ridicat, Adam a întrebat:

— Mergem direct înapoi la Cap-Ferrat sau ne oprim pe drum?

Chiar atunci telefonul lui Remy a început să vibreze. Era un mesaj de la Chloe. Elke König acceptase să se vadă cu ea la ora zece, în dimineaţa aceea. Remy şi-a încleştat din nou maxilarul, dar a inspirat adânc şi şi-a alungat gândurile negre. I-a arătat mesajul lui Adam.

— Deja îţi faci griji şi nici nu v-aţi văzut, a spus el. Prin urmare, poate că să vorbeşti cu ea nu te poate face să te simţi mai rău.

— Ai dreptate. Să luăm micul-dejun, ştiu că deja eşti mort de foame, şi apoi mergem s-o vedem.

— Dacă e vorba de micul-dejun, atunci vin, a spus el.

Au găsit o braserie la capătul pasajului parizian, Galeria - Véro-Dodat, în care se afla apartamentul lui Elke König.

— Nu cred că au mâncarea ta cu ouă în meniu, a spus Remy. Mi-ar prinde bine acum.

— Cred că un bucătar parizian poate face ouă mult mai bune decât fac eu. Dar, dacă nu, îți pregătesc când ajungem acasă.

„Când ajungem acasă”! De parcă ar fi existat un viitor înceţoşat, dar luminos chiar în faţa lor, cu Adam şi Remy împreună, într-un loc numit „acasă”. Au stat cam o oră în braserie, mâncând ouă care nu erau deloc la fel de bune ca acelea gătite de Adam. Remy a lăsat acel viitor să plutească în apropierea ei.

Chiar înainte de ora zece, au păşit pe podeaua din marmură ca o tablă de şah din pasaj. Faţadele superbe ale magazinelor lucrate din mahon, porticurile tipic pariziene sobre erau îndulcite de strălucirea contemporană a creaţiilor Christian Louboutin şi a altor creatori la modă. Mirosul de pâine proaspătă şi de cafea abia râşnită i-a urmărit pe spirala scărilor care duceau la etajul trei.

Remy a bătut la uşă.

O femeie în vârstă, cu soarele în spate şi trăsăturile în umbră, a deschis uşa. Avea un glas de catifea moale, aproape hipnotic, care a rostit:

— Te aşteptam.

Remy s-a întins orbeşte după mâna lui Adam.

PARTEA A CINCEA

FRANȚA

1943

CAPITOLUL 22

Trenul spre Saint-Jean-Cap-Ferrat ar fi putut deraia de şapte ori, ar fi putut fi deturnat spre Italia sau aruncat în aer, că Éliane tot n-ar fi observat. Se putea gândi doar că, în urmă cu trei ani, distrusese o iubire pe care ştia că nu o va

mai putea regăsi niciodată. Nicăieri pe lume nu exista un bărbat ca Xavier.

Încet, lacrimi fierbinți au început să i se rostogolească pe obraji, fără să se oprească nici măcar când nemții i-au verificat permisul de călătorie şi au încercat să o înveselească spunând că o domnişoară atât de frumoasă n-avea motiv să plângă. Ea i-a privit fără cuvinte.

La gară, şi-a dat seama că era momentul să se adune. Trebuia să fie acea Éliane pe care o vedeau König şi von Behr: decorativă, proastă şi speriată de nazişti. Trebuia să afle dacă fusese găsită colecția Schloss şi cine o găsise, care dintre toate bandele de hoți de artă francezi şi nemți concurente. Trebuia să afle ce plănuiau să facă apoi cu ea.

A deschis valiza şi s-a străduit să se aranjeze, ştergându-şi lacrimile, pudrându-şi fața, aplicând ultimele rămăşițe de rimel, ca să distragă atenția de la roşeața ochilor, şi dându-se cu ruj. După ce a terminat, a observat că rimelul îi făcuse ochii mai verzi, rujul îi conferea tenului nuanța dorită, iar acum putea trece drept Éliane, cea care simpatiza cu germanii.

A coborât din tren.

König s-a luminat la față, iar bucuria lui i s-a părut aproape copilăroasă. Cum era posibil să-i inspire o asemenea devoțiune acestui bărbat, când unicul căruia dorea să-i inspire asta abia dacă se îndura să îi vorbească, ținând cont de felul în care îl tratase? A zâmbit forțat.

Au mers cu maşina pe bulevard, de-a lungul țărmului, iar Éliane a privit peisajul, încercând să se poarte aşa cum se cuvenea.

— Nu am mai văzut niciodată marea, a spus ea şi a auzit cât de lipsit de orice expresie îi era glasul.

Ştia că se putea descurca mai bine.

— Vei vedea atâta mare acum, încât s-ar putea să te saturi de ea, i-a spus König, încă zâmbind larg.

Când a văzut casa, roz şi perfectă, cocoţată pe o stâncă ce se prăvălea dramatic spre mare, s-a întrebat cum de se putuse gândi König că ar fi posibil să se sature de aşa ceva. Maşina a intrat pe alee, iar marea a rămas ascunsă pentru moment, dar, după ce a ieşit din maşină, a reapărut: vastă, întinzându-se la infinit, parcă fără sfârşit. Ca iubirea pe care o păstra încă în suflet, stafia, ca un *pentimento*, ca o imagine ascunsă sub un strat de vopsea. Iar ea trebuia să se asigure că acest văl colorat nu se va subţia niciodată prea tare, astfel încât să vadă cineva prin el.

Apa cobora în cascadă în josul unei serii de trepte care duceau spre o rotondă albă. Xavier îi spusese cândva că se numea Templul Iubirii şi că fusese construit ca o copie exactă a templului de la Versailles. Îi povestise şi despre grădini: una japoneză, una spaniolă, lapidariul plin de sculpturi, o grădină cu plante exotice şi una cu trandafiri. Grădina franceză era chiar în faţa ei acum, cu straturi şi garduri care se întindeau dinspre casă spre mare, precum puntea unei nave. Îşi dorea să poată naviga la infinit, cu ea la bord şi cu Xavier.

— *Mademoiselle* Dufort.

O femeie în vârstă, îmbrăcată în negru, s-a apropiat de ea.

— Eu sunt *madame* Mercier şi mă ocup de casă. Vă rog să mă urmaţi.

Zâmbetul femeii era plin de căldură şi, pentru prima dată de la descoperirile din seara anterioară, Éliane s-a relaxat, dar numai parţial.

König le-a urmat pe scări în sus, spre al doilea etaj, mult prea departe să-i poată auzi cineva țipetele. Dar şi suficient de departe să folosească sticluța fără să ştie nimeni.

Madame Mercier a deschis uşa spre o cameră dominată de un pat imens, iar König a roşit, previzibil.

— Poate o lăsați pe *mademoiselle* să se pregătească, a spus - *madame* Mercier, indicându-i să se întoarcă la scări.

— Dar..., a început König, privind de la chipul acum sever al femeii la Éliane.

Apoi a aprobat, supus.

— Ne strângem jos la ora opt, i-a spus. E important să nu întârziem.

Apoi a dispărut, şi uşurarea de a nu fi nevoită să se îmbăieze şi să se îmbrace în fața lui i-a dat voie lui Éliane să respire din nou.

A intrat în cameră şi a găsit-o pe *madame* Mercier pregătindu-i baia.

— Vă rog să luați totul când plecați, a spus ea, arătând spre cremele şi loțiunile de lux. Şi aici este un clopoțel, a continuat, arătând spre un dispozitiv de pe peretele din dormitor, în caz că aveți nevoie de mine.

Apoi, a plecat şi ea, iar Éliane şi-a dat seama că nici măcar nu îi mulțumise şi că era atât de recunoscătoare pentru clopoțel, încât i-a venit iar să plângă.

Dar, în loc de asta, şi-a pus jos valiza, s-a dezbrăcat încet şi s-a întins în cadă. S-a relaxat.

După prea multă vreme, s-a forțat să iasă. A cercetat produsele cosmetice, cu intenția să folosească tot ce avea la dispoziție ca să-i dea puterea de a se prezenta jos arătând ca

o femeie gata să fie sedusă. Tot ce nu avea. Cu siguranță, Xavier nu dotase fiecare baie din casă la fel.

Apoi, o sticluță pătrată i-a atras atenția. *Joy* de la Jean Patou.

A luat-o, a scos capacul şi timpul s-a contractat, obligând-o să revină în noaptea în care Xavier îi oferise acelaşi parfum şi îi spusese că se făceau doar cincizeci de sticle pe an, adică nu va mirosi la fel ca altcineva, iar el o va putea găsi mereu.

„Orice s-ar întâmpla", spusese el, şi ea nu pricepuse atunci.

Dar acum înțelegea.

A aplicat parfumul pe gât, la încheieturi şi între sâni. A trebuit să închidă ochii ca să alunge amintirile pe care le picta, cu tuşe aspre, poantiliste, pe simțurile ei. S-a auzit o bătaie în uşă, iar ea a tresărit, deschizând brusc ochii.

— Eşti gata, *fräulein*? a întrebat-o König.

— Aproape.

A ieşit din baie şi a găsit o rochie pe pat. Era din jerseu de mătase neagră şi îi venea ca turnată, aşa că aproape că şi-a închipuit că-i fusese croită pe trup, când dormea. Fusta îi mângâia şoldurile şi îi cădea până la călcâie, îngustându-se tot mai mult spre glezne şi desfăcându-se uşor într-o trenă. Drapată pe umeri, la fel şi peste decolteul de la spatele rochiei, era o capă din dantelă. Îi cădea până în talie, ascunzându-i pielea cât să pară şi mai senzuală decât dacă ar fi avut spatele complet gol.

Un singur bărbat îi cunoştea suficient de bine corpul, încât să poată comanda o rochie care să-i vină atât de bine. S-a prins de stâlpul patului.

Trebuia să-şi revină. Să nu se gândească la felul în care-i cunoscuse cândva trupul Xavier, altfel totul s-ar fi transformat într-un dezastru. Fiindcă devenea incapabilă să mai vadă altceva decât felul în care arătase el când îi descheiase nasturii rochiei şi-i sărutase lent fiecare centimetru de piele.

König a strigat-o din nou.

A deschis uşa.

König s-a înecat de-a binelea când a văzut-o şi tot chipul i s-a colorat într-un roşu intens, iar Éliane a trebuit să-şi muşte buza ca să nu râdă. Slavă Domnului pentru König, care-i permitea mereu să găsească umor în situațiile cele mai lipsite de ironie!

Doar când a pus piciorul pe antepenultima treaptă, şi-a dat seama că avea să-l vadă curând pe Xavier şi că îşi dorea asta. Dar mai ştia şi că nu trebuia să-l caute şi nici măcar nu trebuia să privească prin încăpere după el, fiindcă, aşa cum îi spusese el, nimeni nu trebuia să afle că ei crezuseră cândva că se iubesc. Dar şi fiindcă ea îl iubea încă şi era sigură că ochii ar fi putut-o trăda.

Din fericire, salonul cel mare era aglomerat şi zgomotos. König i-a pus o mână pe spate, pentru a-i permite să păşească în fața lui, apoi s-a retras imediat, scuturându-şi mâna şi trăgându-şi pantalonii, iar ea s-a întrebat dacă nu cumva nu va avea nevoie de sticluță. Poate că era prea copleşit s-o atingă.

În aceeaşi clipă a apărut Xavier. Ea a tresărit şi aproape i s-a părut că-l vede şi pe el tresărind, dar el avea o femeie alături şi o ținea nonşalant de talie. Femeia i-a vorbit, iar el nu s-a mai uitat la Éliane. Probabil nu se uitase niciodată la ea.

— *Mon Dieu*, *fräulein*!

Von Behr apăruse în fața lor.

— Ar trebui să-ți schimbi uniforma de chelneriță cu rochia asta.

A zâmbit arogant, iar Éliane a simțit mâna lui König - strecurându-i-se în jurul taliei. Unchiul lui îi dădea putere să facă ce voia să facă trupul lui, dar stânjeneala îi punea piedici.

— Suntem în *petit salon*, a continuat mieros von Behr. Pe aici.

Von Behr a fost primul care s-a gândit să-i ofere lui Éliane o țigară, pe care a refuzat-o, scoțându-şi din poşetă pachetul de Gauloises.

— Le prefer pe acestea, a spus.

— E timpul să guşti Teutonic, i-a zis rece colonelul. Mai ales la noapte.

Deşi ştia că nu era cazul, Éliane nu s-a putut abține să nu râdă de el.

— Deja s-a întâmplat, a spus ea, aruncându-i lui König o privire pe sub pleoapele coborâte, care aproape că l-a făcut să scâncească.

— Deja? i-a spus încântat von Behr nepotului său. Dar a ajuns aici doar de-o oră. L-a bătut pe spate pe König şi a râs: Bun băiat!

— Dacă am fi avut chiar şi doar un minut, ar fi fost suficient, a spus Éliane languros. Acum, scuzați-mă.

S-a ridicat şi s-a îndreptat spre bar. Von Behr era acum cel - care-şi ajusta pantalonii, iar König părea uimit, de parcă, din fericire, n-ar fi înțeles nimic.

Barul era aglomerat de germani care doreau şampanie, şi lui Éliane i-a luat o vreme să îşi croiască drum până în faţă. Aproape ajunsese, când a auzit o voce în urechea ei:

— Nu îl provoca pe von Behr.

Apoi, o inspiraţie adâncă, de parcă persoana din spatele ei ar fi inhalat prelung, parcă gustând din vinul favorit. Sau mirosind parfumul preferat. S-a întors şi a văzut spatele lui Xavier, care se îndepărta. Avea dreptate. Von Behr ar fi fost mult mai dificil de gestionat decât König. Şi probabil de neoprit, chiar şi cu o sticluţă care conţine cine ştie ce. Trebuia să stea lângă König şi să asculte, să ia tot ce putea de la acei bărbaţi şi să-i ofere lui Xavier informaţii, ca acesta să le folosească la rândul său pentru a-i distruge pe toţi naziştii.

Şi-a luat şampania şi s-a adunat, a revenit lângă bărbaţi şi şi-a strecurat mâna într-a lui König. Acesta a privit-o cu adoraţie.

— Nimeni nu ar trebui să găsească înaintea noastră colecţia Schloss, spunea Göring. Vreau să fiu primul care să aleagă din ea, când va fi descoperită. Ai zis că se va întâmpla curând.

Von Behr a început să se bâlbâie, dar Göring i-a tăiat-o scurt.

— Guvernul de la Vichy ştie că Führerul îşi doreşte operele lor de artă şi are nevoie ca el să reducă taxele Franţei ocupate, înainte să intre în faliment. Mă îngrijorează cui vrea să i se bage pe sub piele Laval.

Éliane şi-a aprins o ţigară, în timp ce mintea ei lucra cu furie să traducă discuţia. Laval, liderul trădător al Franţei guvernate de la Vichy, se chinuia, într-adevăr, să plătească taxa apăsătoare impusă ţării de Germania şi, cu siguranţă,

ar fi dorit să intre în grațiile Führerului prin intermediul unei colecții de picturi pentru care Hitler ar fi plătit bucuros sume mari. Din cauza asta poliția arestase familia Schloss, deşi se părea că, deocamdată, Hitler nu ştia că se apropia momentul descoperirii colecției, iar Göring îşi dorea ca lucrurile să rămână aşa şi colecția să intre în posesia sa. Von Behr îşi dorea cu disperare să-l ajute.

— Să... Ai dori să...

Chipul lui König era zugrăvit în toate nuanțele palorii, alături de cenuşiul groazei şi de rozaliul plăcerii. A indicat ringul de dans.

— Cred că nepotul meu doreşte să dansezi cu el, a spus ironic von Behr. Doamne, băiete, chiar e nevoie să fac totul în locul tău?

Éliane a văzut că Xavier dansa în apropiere. Zâmbetul lui fermecător ascundea oboseala care-i picura plumb pe pleoape, dacă într-adevăr părăsise apartamentul la două dimineața ca să conducă ore în şir şi să ajungă acolo, să pregătească totul pentru sosirea invitaților. Arăta impecabil, cu papionul perfect legat, cu haina neagră potrivită perfect pe trup şi cămaşa de un alb adevărat, catifelat, radios, deşi nu se bărbierise, de parcă n-ar mai fi avut timp. Şi-a amintit cum o gâdilase începutul lui de barbă pe gât.

Şi-a luat ochii de la el şi a încuviințat din cap spre König, care a condus-o între oameni. Au dansat, iar ea s-a uitat la picturile de pe pereți. Una reprezenta casa în care se aflau şi era făcută într-un stil despre care s-a gândit că era al lui Xavier, exuberanța culorilor şi mişcarea uleiurilor sugerând o spontaneitate şi o bucurie care puteau caracteriza doar pictura *au premier coup*, dintr-o bucată, când lovea inspirația. *Impasto*-ul greu de culoare din mare îl trezea la

viață, iar Éliane îşi dorea să fi putut sta în vârful stâncii şi să privească apa în zori, aşa ca în tablou.

Von Behr a plutit pe lângă ei şi i-a zâmbit ironic lui König. Acesta i-a răspuns alunecându-şi palma pe spatele lui Éliane până la osul sacral. Apoi, i-a sărutat buzele cu gura deschisă, atât de prelung, încât ea a crezut că nu se va putea abține să nu vomite.

Au trecut câteva minute, apoi s-a scuzat, grăbindu-se prin zgomot şi prin râsete, prin cuvintele în germană şi cuplurile de pe iarba de afară, care se bucurau de numeroase plăceri şi erau la fel de depravate ca von Behr. A continuat pe terasă, spre mare, urcând apoi nişte scări albe, flancate de două urne alb-albastre. Acolo a văzut o deschidere între gardurile verzi şi abundența de trandafiri roz şi s-a strecurat prin ea.

O cărare a condus-o în josul stâncii, spre un țărm de pietricele alintate de apă: cenuşii, maronii vârstate cu alb, crem, în nuanța cojii de ou şi de un maroniu-roşcat lucios. A simțit că i se mai calmează tensiunea din cap, că i se topeşte repulsia din corp după gustul şi atingerea lui König. A luat o mână de pietricele şi le-a lăsat să cadă înapoi.

Un zgomot a făcut-o să tresară şi o voce i-a rostit numele.

— N-ar trebui să fii aici, a spus Xavier, păşind pe țărm, fără jachetă, cu mânecile suflecate, cu papionul în jurul gâtului, de parcă s-ar fi sufocat şi el. Dacă te-ar fi urmărit von Behr, şi nu eu?

Ea s-a cutremurat. Şi ce dacă? Nimeni n-ar fi auzit-o țipând.

— Nu puteam respira, a spus ea, privind peste apă către valurile aurii, scăldate în lumina lunii.

Xavier s-a apropiat, privind şi el apa, la câțiva centimetri de ea. Dacă mişca mâna, l-ar fi atins.

Un val s-a izbit de țărm, puternic precum căldura care ardea în spațiul dintre corpurile lor.

Dar căldura nu părea să-l mişte pe Xavier, iar ea a realizat, şocată, că nu ştia nimic despre el acum. Poate era căsătorit şi avea o soție în Anglia. Sau o logodnică. De ce ar fi fost încă singur un bărbat atât de chipeş?

Îi cumpărase parfum, parfumul unei amintiri puternice şi dureroase. Dar era pentru deghizarea ei din acea seară, ca să-i dea puterea de care avea nevoie. Totul era pentru acea speranță îndepărtată că, într-o zi, casa lui nu va mai fi plină de germani, iar Franța nu va mai funcționa după orar nemțesc şi nu va mai exista nici urmă de salut nazist.

— Închide ochii, a zis el brusc.

I s-a strâns stomacul.

— Tabloul cu acel cuplu, tabloul lui Luc, tabloul din Sala martirilor, a spus el. Să-l păstrezi mereu în minte. Când trebuie să iei o pauză, strecoară-te în tablou şi fii femeia care nu e înconjurată de nimeni şi de nimic.

Cuvintele lui ardeau de ură față de tot ce îi înconjura.

— Fii fericită!

„Femeia care nu e înconjurată de nimeni şi de nimic”... Doar de iubire şi de brațele iubitului.

Éliane a simțit arsura lacrimilor sub pleoapele închise. De atât de multe ori se ascunsese în siguranța uleiului de pe pânză şi devenise femeia care cunoştea doar iubirea din rama aceea! Dar motivul pentru care ea şi Xavier se aflau acum pe plajă era o piesă dintr-un puzzle mult mai vast, fără ramă, infinit. Singura cale de a-l reduce la o mărime distructibilă era să înghită în sec şi să aştepte să îi treacă lacrimile, să deschidă ochii şi să vorbească.

— S-ar putea să ştii asta deja, dar Göring e disperat după colecția Schloss, a spus ea. Şi von Behr e disperat s-o găsească pentru el. Laval o vânează şi el, poate pentru Hitler. Göring ar dori ca Hitler să nu afle despre ea, ca să poată lua măcar o dată tot ce-i mai bun.

Xavier a privit-o pentru prima dată.

— Gruparea Bonny-Lafont a fost aici, după-amiază, cu von Behr, a spus el, şi ea i-a simțit atenția, într-un fel în care nu-i simțise răspunsul la dorință.

Gruparea Benny-Lafont, cunoscută şi drept Gestapoul francez, era o grupare de răufăcători despre care se zvonea c-ar fi făcut treburile de care până şi Gestapoul voia să se detaşeze. Ca francezi, grupul ar fi putut, fără îndoială, să mute o întreagă colecție de tablouri furate din Franța de la Vichy, fără ca nimeni să se gândească la o manevră germană, dacă o găseau. Dar sigur că aveau să o găsească, căci familia Schloss şi prietenii lor nu puteau să îndure şi temnița, şi gruparea Bonny-Lafont.

— Dacă von Behr descoperă colecția, putem..., a început Éliane, încercând din greu să rămână pe linia de plutire, să nu se afunde în marea de disperare lichidă.

Trebuia să poată face ceva!

— Putem să o folosim cumva, nu doar să-i înregistrăm furtul şi să sperăm să o regăsim? Din câte a zis Göring înăuntru, mi se pare că doreşte ca această colecție să rămână un secret pentru Hitler. Dacă Führerul ar afla că a fost descoperită...

Vocea i s-a stins. N-avea nicio idee cum funcționa lumea bărbaților, a războiului, a spionajului şi a politicii.

Xavier tăcea. Se auzeau doar valurile care se spărgeau, - supunându-se stâncilor, şi vântul care trecea pe lângă

peretele de stâncă. Şi bătăile inimii, care rostea lucruri pe care ar fi vrut să aibă curajul să i le spună lui Xavier. *Te doresc. Te iubesc. Am fost o proastă.*

Apoi, el a vorbit.

— Dacă von Behr pune mâna pe operele de artă ale familiei Schloss, mă pot asigura că Hitler află despre asta până - mâine-seară. Steaua lui Göring apune. Înfrângerile din Africa de Nord i-au asigurat asta. Poate că, dacă Führerul află despre intenţiile lui Göring, steaua lui va apune chiar mai repede şi furturile de opere de artă se vor opri.

Poate. Atât de multe condiţii.

Apoi Xavier a spus încet:

— Ironiile lui von Behr îi dau curaj lui König.

— Mai devreme, mă întrebam dacă va fi necesară sticluţa, a spus încet Éliane, nedorind să-l lase pe Xavier să mai poarte şi alte poveri. Nici măcar nu putea să-mi atingă spatele fără să ajungă la paroxism. M-am gândit că, poate, dacă-mi dau jos rochia, i-ar pune cruce. Moarte prin dezbrăcare.

A zâmbit puţin la imaginea ridicolă. Apoi, zâmbetul i s-a topit.

— Folosesc sticluţa când mă întorc în casă.

— *Madame* Mercier te va proteja. Poţi avea încredere în ea. Dar…

A oftat.

— Am lipsit prea mult.

Faptul că nu dorea să revină la petrecere era la fel de evident precum semiluna, o seceră aurie, care sfâşia pielea cerului.

Aşa că a spus ceva ce-ar fi trebuit să spună din noaptea anterioară.

— Îmi pare rău că te-am făcut laş.

El a zâmbit şi aproape că a fost prea mult: un zâmbet al lui Xavier era ca un cer de Van Gogh, luminos şi viu, cea mai bogată saturație a fiecărei culori scânteind împreună în fața ochilor.

— N-ai făcut doar atât.

Éliane a râs, cu adevărat, şi senzația de mult uitată aproape că a amețit-o.

— Nu pot să cred că ți-am spus asta, a răspuns ea, roşind precum König.

Zâmbetul i s-a topit lui Xavier, iar noaptea a redevenit neagră. Toată bogăția culorii dispăruse.

— *Am fost* laş. Ticălos. N-ar fi trebuit să merg cu tine la hotel în noaptea aceea, ştiind că urma să părăsesc Parisul.

— Ba da, a trebuit.

S-a forțat să-l privească, în timp ce vorbea, şi el nu a întors spatele emoției sau dezvăluirii care i s-a zugrăvit pe chip, când a rostit cuvintele.

— A trebuit, a repetat ea. Aveam nevoie de amintirea aceea... Am folosit-o de atâtea ori...

Prea multe lucruri i s-au rostogolit în minte deodată, tot ce pierduse din 1939: onoarea ei, reputația, mama ei, surorile, arta şi iubitul ei. Viitorul alături de Xavier. A închis ochii.

— Îmi pare rău pentru surorile tale. Şi pentru mama ta.

Ea a deschis ochii şi l-a regăsit privind-o încă şi a întrebat, brusc:

— Tu unde mergi când ai nevoie de o pauză?

El a ridicat din umeri, şi ea a înţeles. Nu avea niciun loc. Era mereu acel Xavier pe care-l cunoşteau germanii.

L-a atins pe braţ.

— Ar fi trebuit să vii aici de ieri-noapte şi nu să mă vezi, a spus ea cu blândeţe. Aici ai fi putut respira.

El i-a îndepărtat mâna cu blândeţe.

— Dacă nu ţi-aş fi dat sticluţa, n-ar fi contat unde mă duceam. N-aş mai fi putut respira niciodată.

I-a zâmbit iar, cu o urmă din acel Xavier pe care-l cunoştea. Apoi a plecat.

Înapoi în casă, s-a îndreptat spre bar. A comandat două pahare de şampanie şi, în mijlocul agitaţiei, a turnat conţinutul sticluţei într-unul. Apoi, i-a găsit pe von Behr şi pe König şi i-a întins lui König băutura.

— Pentru tine, a spus ea, înconjurându-l cu braţul.

König a căscat ochii la ea, de parcă tocmai şi-ar fi dat seama că urma să petreacă noaptea cu el. Ea a simţit că ochii îi scânteiază precum oţelul, când s-a gândit *Nu, n-o vei face*. A clipit să îndepărteze atât gândul, cât şi oţelul şi a redevenit fata prostuţă, într-o rochie superbă, pe care König abia aştepta să i-o dea jos.

El şi-a dat şampania pe gât şi, încurajată de faptul că n-avea de ce să se teamă, ea i-a şoptit la ureche, suficient de tare s-o audă von Behr:

— Vino sus.

Von Behr i-a zâmbit nepotului.

— Distracţie plăcută, *fräulein*. Dacă nu eşti satisfăcută, poţi coborî oricând.

König a trântit paharul pe masă, a luat-o pe Éliane de mână şi a ieşit din încăpere. Éliane l-a urmat, dar înainte de asta, i-a făcut un semn subtil din cap lui Xavier, ca el să ştie că e totul e în regulă.

Au ajuns la scară. Éliane nu ştia cât timp avea la dispoziție înainte să-şi facă efectul poțiunea. König trebuia să fie în dormitor, pentru ca a doua zi de dimineață ea să poată pretinde că tot ce-şi imaginau von Behr şi König că se întâmplase chiar se petrecuse. Spera, mai ales, ca petrecerea să fie un eveniment unic. Sticluța nu putea fi refolosită.

Madame Mercier a apărut de nicăieri, chiar când se împleticea König pe treapta de sus. Femeile l-au susținut de câte un braț. Trebuiau să se grăbească.

Au ajuns înăuntru şi la pat, înainte să cadă, amețit, pe burtă, cu capul într-o parte, cu gura deschisă, arătând, s-a gândit dintr-odată, tânăr şi chiar inocent. Dar nu era. Se afla în Paris şi-i ajuta pe naziști să fure opere de artă. Îi disprețuia pe evrei. Continua să facă tot ce i se spunea, în ciuda faptului că autobuze întregi erau umplute cu francezi smulşi din case în miez de noapte, în ciuda execuțiilor prin împuşcare sau ghilotinare. Poate că, ocazional, dovedise umanitate față de Éliane, însă nu şi față de țara ei.

— Să trecem la treabă, a spus *madame* Mercier.

Éliane a început cu pantofii, în timp ce *madame* îi descheia cravata şi cămaşa. Apoi, Éliane s-a obligat să-i scoată pantalonii şi, în cele din urmă, lenjeria intimă.

Era slab, iar mintea lui Éliane s-a întors fără să vrea la corpul altui bărbat care fusese cândva întins în pat cu ea, dezbrăcat. Trupul lui Xavier era musculos, pieptul puternic, picioarele la fel. Nu se putuse opri din a-l atinge şi se excitase doar privindu-l.

Trupul lui König o făcea să vomite.

A înghiţit, inspirând adânc, şi ambele femei au împins cu toată puterea, până când picioarele lui König erau pe pat, cu cearşafurile adunate sub el, o scenă desfrânată.

— Mulţumesc, i-a spus Éliane lui *madame* Mercier. Acum voi fi bine.

— Sună dacă ai nevoie de mine. Voi fi la etajul acesta toată noaptea.

Femeia i-a zâmbit încurajator.

Éliane s-a îndreptat spre uşă, a alunecat pe lângă ea şi s-a aşezat pe podea, încercând să evadeze într-un tablou în care o ţinea în braţe bărbatul iubit.

Ceva mai târziu, pe hol s-a auzit zgomot uşor de paşi. O umbră a blocat raza care se strecura pe sub uşă.

— Éliane, l-a auzit şoptind pe Xavier. Te simţi bine?

— Da, a răspuns ea încet.

Apoi, lumina a reapărut pe sub uşă, iar ea a izbucnit în plâns.

Când s-a trezit König, de dimineaţă, Éliane era îmbrăcată şi aştepta, cu valiza în mână. Dăduse pernele cu parfum, îşi scosese fire de păr din perie şi le aruncase între cearşafuri, formase o adâncitură în pernă şi făcuse tot posibilul să pară că dormise lângă el toată noaptea şi nu stătuse pe podea.

— Cred că te-am obosit, *monsieur*, a spus ea timidă, şi König s-a uitat la ea, clipind de câteva ori, apoi s-a ridicat în capul oaselor, tresărind, dar a căzut imediat înapoi, gemând.

— Iată ceva pentru migrenă, a continuat Éliane, arătându-i paharul cu apă şi aspirina de pe noptieră. Trebuie să plec, căci diseară lucrez. Mulțumesc pentru seara minunată.

König a încercat iar să se ridice în fund şi nu a reuşit.

— Ar trebui să te duc la gară, a spus el amețit. Dar şampania...

— Da, te-ai bucurat nițel cam mult de ea, i-a confirmat ea. Înapoi la somn. Pot ajunge singură la gară.

A deschis uşa, dorindu-şi să poată fugi. Dar s-a forțat să meargă nonşalant, prin casă şi afară din ea, neştiind cum să ajungă la gară. Spera să treacă o maşină şi să o ia. Avea de mers o oră şi nu era sigură că putea, după o noapte nedormită şi prea multă fricăşi şampanie.

Mersese doar vreo zece minute, când a auzit o maşină în spate. S-a întors şi l-a văzut pe Xavier oprind.

— Chiar te simți bine? a întrebat-o coborând din maşină, şi ea a zâmbit brusc, de parcă uşurarea de-a fi supraviețuit nopții fără să fie nevoită să se culce cu König ar fi copleşit-o, mai întâi cu bucurie, şi apoi atât de intens, încât a trebuit să se sprijine de maşină.

Xavier a ajuns imediat lângă ea.

— Nu te simți bine.

Ea a clătinat din cap.

— Ba da. Cred că tocmai mi-am dat seama c-am reuşit să scap. Nu sunt sigură că aveam încredere că va fi aşa.

Xavier a zâmbit şi el, bucuros.

Mâna lui Éliane s-a ridicat. Dar, în loc să-şi permită să-i atingă fața, fața lui iubită, şi-a netezit părul şi a alungat

orice s-ar fi putut întâmpla, din cauză că nu era deloc sigură care erau sentimentele lui.

Xavier s-a întors şi a deschis portiera. Ea a urcat şi au mers mai departe, cu o mare desprinsă din Picasso drept companie.

— Nu vor observa că ai plecat? a întrebat ea, ca să umple tăcerea.

— Nu va mişca nimeni până la prânz. Te-am văzut plecând. Eram în grădină.

— Grădinile sunt minunate, a spus sincer Éliane. Şi casa. Cred că-ți e dor de ea.

— Da, a spus el, cu ochii la drum.

— Vei mai..., a început ea, dorind să afle ceva ce o preocupase de când aflase cu ce se ocupa Xavier, vei mai putea să locuieşti în Franța, din nou, când se va sfârşi totul? Vei putea spune că ai ajutat poporul francez şi că n-ai lucrat pentru germani?

Tăcerea s-a prelungit într-atât, încât ea nu mai credea că el va răspunde.

— Chiar dacă, după ce se termină totul, aş putea spune cuiva ce am făcut, tot m-ar bănui, a spus el, în cele din urmă. Nu e uşor să crezi pe cineva care a părut că serveşte un *Reichsmarschall* ani întregi.

— Poate, a spus ea, căutând cu disperare o soluție pentru el, pentru că merita măcar asta, te-ai putea întoarce la Cap-Ferrat? Cei de aici n-au de unde să ştie ce ai făcut.

— Casa asta e posibil să dispară peste un an, a spus el grav. Lui Göring nu-i pică bine victoriile aliate din Africa de Nord şi, în curând, vor mina şi vor evacua zona. S-ar putea să fie aruncată în aer.

— Sper că nu. Merită păstrată.

— Atât de multe lucruri care merită păstrate au fost distruse, a spus el, oprind în gară.

Privea traficul, şi nu pe Éliane.

— E prea mult să sper că va fi altfel aici.

Relaţia noastră merita păstrată, îşi dorea ea să spună. *Nu crezi?*

Cu siguranţă, dacă lui Xavier nu-i păsa de ea, n-ar fi fost atât de îngrijorat. Dacă lui Xavier nu-i păsa de ea, nu şi-ar fi adus aminte atât de bine de trupul ei, ca rochia neagră să i se potrivească perfect. Să fie posibil? Sau, în spaţiul acela strâmt, cioplit în oroarea care devenise viaţa ei, îşi crea pur şi simplu o operă de artă de păstrat în minte: un tablou roşu aprins, în care şi Xavier ţinea la ea?

Nu mai putea supravieţui altei nopţi de servit la mese cu nazişti, la braserie, şi mai multor zile de spionaj la galerie, fără ca imagini cu Xavier să o alimenteze. Dacă nu-i spunea nimic acum, ar fi putut pretinde că încă o iubea, iar ea putea continua să viseze la el. Dacă spunea ceva, iar el îi răspundea că nu simte la fel, atunci nu putea spera şi ar fi fost mult mai greu să supravieţuiască. Era mai bine să coboare din maşină.

Doar că...

În ultima clipă, s-a aplecat şi l-a sărutat pe obraz pe Xavier, atât de repede, încât buzele ei abia i-au atins pielea. Dar i-a auzit icnetul şocat şi disperat, totodată.

CAPITOLUL 23

După călătoria de nouă ore cu trenul de pe Riviera până la Paris şi după alte patru ore în picioare, servind la mese, Éliane a încuiat uşa braseriei, bucuroasă că în seara aceea fusese scutită de scârba pe care i-o provocau König şi von Behr. Luc, cu care nu apucase să discute în timp ce lucrau, a urcat împreună cu ea şi i-a spus că urma o întâlnire în apartament. Apoi a adăugat:

— Xavier mi-a spus că ştii.

— Ar fi trebuit să-mi zici!

Nu a lăsat să i se citească pe faţă nimic din ce simţea, pentru că Luc o privea cu atenţie.

— Credeam că încă ţii la el.

— Nu. De multă vreme.

A minţit atât de convingător, încât s-a surprins pe ea însăşi. Ce devenise? O mincinoasă care înşela şi droga oamenii. Devenise persoana în care o transformaseră nemţii.

— Cum a fost nazistul tău ieri-noapte? a întrebat Luc. Ai trezit bunul soldat?

Pentru prima dată în viaţă, şi-a dorit să-l înjure pe fratele ei. În schimb, a deschis uşa apartamentului cu toată forţa cu care dorea să-l lovească pe Luc şi şi-a pregătit o cană din imitaţia de cafea de culoarea nisipului, făcută din cicoare măcinată, amestecând lichidul de parc-ar fi fost sursa furiei sale. Rose a ajuns la scurtă vreme şi i-a spus lui Éliane că ar trebui să doarmă, aşa că Éliane şi-a dat seama cât de groaznic arăta. I-a turnat lui Rose un pahar cu vin.

Le-a întrerupt o succesiune de patru bătăi în uşă. S-a deschis şi a intrat *monsieur* Jaujard.

Şi Angélique.

— Ce s-a întâmplat? a strigat Éliane, traversând camera spre sora ei, îmbrăţişând-o şi privindu-l pe *monsieur* Jaujard îngrozită.

Nu exista niciun motiv ca Angélique să se întoarcă în Paris, doar dacă se întâmplase o catastrofă.

— Ştiu ce faceţi.

Vocea lui Angélique nu era a copilei impetuoase, care nu se descurca să aplaneze furtunile generate de Yolande. Era vocea unei femei care ştie ce vrea.

Éliane i-a dat drumul surorii sale, cu ochii încă la *monsieur* Jaujard. Nu i-ar fi spus lui Angélique în ce era implicată Éliane. De unde ştia?

Dintr-odată, şi-a dat seama că Luc o săruta pe obraji şi că nu părea deloc surprins să o vadă.

— Ce ai făcut? a întrebat, foarte lent şi abia auzit.

— N-a făcut nimic, a spus Angélique, iar Éliane nu şi-a crezut sora nici pentru o clipă. Eu am cerut să fac asta.

— Ce să faci, mai exact? a întrebat Éliane.

A simţit o mână pe braţ, mâna blândă a lui Rose, care o împingea spre masă.

— Haide, a spus Rose. Să nu vorbim despre asta atât de aproape de uşă. Ne-ar face bine tuturor să ne aşezăm.

Éliane s-a lăsat condusă spre masă, la care s-a aşezat împreună cu Rose, care încă o ţinea de mână, şi cu Angélique de cealaltă parte. Luc a luat loc vizavi de ea, cu un zâmbet sarcastic, iar ea îşi dorea să-l fi înjurat mai devreme. Sau mai rău.

— Sunt curieră pentru Rezistență, a spus Angélique, ceea ce era de necrezut.

Acum, Éliane chiar l-a înjurat pe Luc, ştiind că, în ciuda protestelor surorii sale, el o atrăsese pe Angélique şi o aruncase în calea primejdiei.

Curierii mergeau pe bicicletă prin Franța ducând mesaje şi uneori echipament: puşti, pamflete, bani şi țigări, între celulele Rezistenței şi de la operatorii radio la liderii Rezistenței. Éliane ştia că majoritatea personalului de la Luvru din depozitele de la țară lucra cu Rezistența. Că, trimițând-o pe Angélique într-un castel folosit de Luvru, o trimitea într-un loc în care existau riscuri diferite de cel prezentat de von Behr. Era adevărat, mai ales de la furtul acelui altar belgian, lucru care arăta că naziştii aveau planuri necurate cu operele de la Musées Nationaux depozitate în acele locuri.

Dar Éliane nu se gândise nicio clipă că Angélique s-ar implica şi ea.

Luc însă era frecvent la depozite. Şi de aceea se uita Éliane la el.

— Priveşte-mă pe mine şi nu pe Luc, a spus Angélique, şi Éliane a simțit cum capul i se întoarce spre chipul surorii ei de 19 ani.

Era atât de tânără!

— Îmi făceam probleme că s-ar putea să mă omori, a spus Angélique. Singurul lucru de care nu eram sigură era dacă-l vei ucide pe el, i-a aruncat lui Luc un zâmbet slab, sau pe mine, mai întâi. Dar ştii la fel de bine ca mine că mesajele despre artă şi Rezistență nu pot fi trimise prin poştă şi că trebuie să le ia cineva de la Luc şi să le ducă la

maquisarzi[26]. Am acoperirea perfectă, fiindcă sunt la depozite ca secretară de la Luvru. Trebuie s-o facă o femeie, fiindcă toți bărbații ar trebui să fie în Germania, făcând *Service du travail obligatoire*. Nu pot străbate zonele rurale pe bicicletă.

— Dar...

Éliane a început s-o privească nu ca pe o soră mai mică, pe care trebuia s-o protejeze, ci ca pe o femeie curajoasă, care nu se descuraja uşor.

— Când am ajuns la castel, a continuat Angélique, i-am cerut lui *monsieur* Jaujard să-mi arate *Mona Lisa*. Ai zis mereu că este o regină între tablouri şi am vrut s-o văd. Să ştiu de ce tu şi Luc vă asumați atâtea riscuri pentru o femeie pictată. Era aproape seară când *monsieur* a ridicat capacul lăzii în care se afla, am văzut delicatețea acelui sfumato, acele umbre fără margini despre care vorbeai des. Erau...

S-a oprit, căutându-şi cuvintele.

— Fără sfârşit, s-a decis ea. De parcă ar fi continuat prin timp, pentru totdeauna. Atunci am ridicat privirea spre *monsieur* Jaujard şi, chiar dacă el a văzut *Mona Lisa* de o mie de ori, dar poate niciodată în întunecimea inimii frânte a Franței, plângea. Aşa că trebuia să fac ceva şi nu vreau să mă opresc până când nu pleacă naziştii pentru totdeauna.

Ce-ar fi putut face Éliane decât să-şi îmbrățişeze sora cât de tare putea?

— Te iubesc, i-a spus lui Angélique.

---

[26] Luptători din Maquis, mişcare din cadrul Rezistenței franceze care opera în special în zonele rurale (n. red.).

Apoi a zâmbit.

— Promit să nu te omor. Nu încă.

Probabil că se auzise o bătaie în uşă, dar, în mijlocul a tot ceea ce se întâmpla, Éliane nu a sesizat-o. Şi-a dat seama doar după mirosul brusc al apei de colonie că Xavier intrase în încăpere. L-a privit înregistrând prezența lui Angélique şi înțelegând, cu o privire îngrozită. A înjurat şi privirea lui s-a mutat imediat la Éliane.

— Păi... a zis el şi apoi s-a întrerupt.

Éliane a priceput că nu avea nicio idee ce făcea Angélique, dar nici nu avea de gând să recunoască, pentru a nu-i face probleme lui *monsieur* Jaujard sau altcuiva.

Angélique s-a grăbit să traverseze încăperea, spre el, - aruncându-se în brațele lui, ca o copilă.

— Ştiam eu că nu-i iubeşti pe nazişti, a spus ea, sărutându-i obrajii. *Monsieur* Jaujard mi-a spus cât de multe a putut despre ce faci. Şi mi-a mai spus că, pentru ca tot ce faceți voi să fie cât mai eficient, aveți nevoie de cineva care să vă transmită mesajele. De mine.

Xavier s-a uitat din nou la Éliane, iar ea a ridicat din umeri, neajutorată, recunoscând că sora ei făcea şi ea parte acum din mica lor conspirație.

— Sunt dezamăgit, a spus Luc pe un ton care oscila între tachinare şi batjocură. Credeam că se va lăsa cu urlete. Cred că eşti suficient de mare să bei vin acum, a adăugat, umplându-i lui Angélique un pahar şi făcându-i semn să-l ia.

Angélique l-a condus pe Xavier la masă, aşa cum o condusese şi Rose pe Éliane.

— Pari să ai nevoie, i-a spus Angélique lui Xavier şi i-a dat lui paharul.

Aşa era. Xavier avea cearcăne întunecate. Încă nu se bărbierise, iar asta aproape că-i masca oboseala, care i se citea în ochi, ochii care, în noaptea aceea, erau ca de fildeş negru, ascunzând secrete precum cenuşa oaselor arse care dădeau numele culorii. A sorbit din vin, iar Éliane spera să-i vadă irişii revenind la nuanța lor obişnuită, însă au rămas impenetrabili.

— Hitler a aflat despre capturarea colecției Schloss, a spus Xavier, către *monsieur* Jaujard. Îmi pare rău, însă a găsit-o gruparea Bonny-Lafont. Mai bine să ne folosim de pierdere cu rost.

Monsieur Jaujard a încuviințat, cu un gest care transmitea durere şi înțelegere.

— Acum, că Hitler se va amesteca mai mult ca sigur în gestionarea colecției Schloss, cred că Jeu de Paume va fi un loc foarte neplăcut în următoarele săptămâni, a continuat Xavier încet. Vei fi în siguranță?

O întrebase pe Rose, care a încuviințat, la fel ca şi *monsieur* Jaujard.

— Dacă suntem la capitolul „probleme”, i-a spus Angélique lui Xavier, am un pilot britanic al cărui avion s-a prăbuşit în zonă, ascuns în pivniță cu *Mona Lisa*. Am nevoie de o persoană de contact pe o rută de evadare. Maquisarzii mei sunt sabotori experimentați şi pot arunca în aer orice i-ar înfuria pe nazişti, dar nu ştiu să scoată un om din Franța.

Éliane abia se putea stăpâni. De parcă să ducă mesaje Rezistenței nu era suficient de riscant! Să ajute piloți aliați să treacă ilegal granița însemna să rişte pedeapsa cu moartea.

— Dar nu avea unde să se ducă, a spus Angélique simplu, de parcă ar fi observat încercarea lui Éliane de a-şi înghiți mustrările. Nu l-am putut refuza.

— Firește, a spus Éliane, reuşind să zâmbească iar. Sunt mândră de tine. Şi tu poți s-o ajuți, nu-i aşa? l-a întrebat pe Xavier, fără să-şi poată stăpâni glasul rugător, dorindu-şi ca el să ştie cum să mute un pilot aliat din acelaşi castel care-i găzduia sora.

— Da, pot, a spus Xavier scurt.

Apoi, şi-a privit ceasul.

— Şi s-ar putea să am şi veşti bune, de care avem nevoie cu toții.

S-a apropiat de cuptor, unde Éliane ascunsese radioul interzis, care prindea transmisiunile BBC.

— Sper ca Aliații să fi primit mesajul privind *Mona Lisa*.

Éliane ştia că se referă la recenta relocare a tabloului şi a multor altora din Montauban în Montal, după ce tavanele începuseră să crape deasupra comorilor de neînlocuit. Încercaseră să aranjeze ca unul dintre circuitele Rezistenței să trimită un mesaj codificat, despre care Éliane bănuia acum că fusese, probabil, dus chiar de Angélique, informându-i pe Aliați despre noua ascunzătoare, pentru a evita atacurile aeriene din zonă.

Pe calea undelor au sosit cuvintele: *La Joconde a le sourire*, „Mona Lisa zâmbeşte."

Xavier a zâmbit şi el puțin.

— Înseamnă că Aliații au primit mesajul. Ar trebui să fie în siguranță.

Angélique şi-a dus mâna la gură, de parcă şi-ar fi reprimat un icnet încântat. *Monsieur* Jaujard zâmbea larg. Rose a strâns mâna lui Éliane.

Bucuria nu a fost de durată. După ce au închinat repede un pahar, Xavier s-a apropiat de fereastră şi s-a sprijinit de pervaz, unde Éliane îl vedea în umbră, marginile luminoase scoţând în evidenţă toate detaliile care-i tăiau respiraţia: conturul corpului său, maxilarul de-a lungul căruia dorea să-şi plimbe degetele, buzele pe care îşi dorea să le simtă sărutându-i vârfurile degetelor.

Xavier a întors capul.

Ochii li s-au întâlnit şi parcă s-ar fi deschis pereţii şi tavanul, iar ea s-ar fi aflat într-un spaţiu inexistent: doar ea şi Xavier se aflau acolo şi nu vedea decât dorinţă în privirea lui, o dorinţă care era şi a ei. A durat doar o clipă şi apoi, de parcă ar fi fost scăldată în terebentină, scena a revenit în prezent, în realitate, în apartament: pereţii s-au închis la loc, iar Xavier a continuat să stea la fereastră, cu capul întors spre draperia neagră, în timp ce Éliane era încremenită lângă scaun, fără să ştie dacă tot ce se petrecuse fusese adevărat sau dacă oboseala îi pricinuise o halucinaţie seducătoare.

Scaunele s-au dat în spate, iar *monsieur* şi *madame* şi-au luat la revedere. Angélique şi-a îmbrăţişat sora.

— *Monsieur* Jaujard spune că e mai sigur pentru mine să stau în apartamentul lui decât aici, cu tine şi cu Luc. Că n-ar trebui să fim toţi trei sub acelaşi acoperiş.

— Mulţumesc, i-a spus Éliane lui *monsieur* Jaujard, fiindcă ştia că el avea dreptate.

— Merg cu tine, i s-a adresat Luc surorii sale. Am şi eu nişte mesaje de transmis.

— Iar tu poți să te duci, în sfârşit, acasă, i-a zis Rose lui Xavier, maternă în purtare, cum era şi față de Éliane.

Xavier s-a desprins de fereastră.

— Am nevoie de somn.

Era prima dată când Éliane îl auzea recunoscând cu voce tare că avea nevoie de ceva. Cât de obosit era, probabil!

Ea şi-a făcut de lucru, strângând masa şi aruncând un salut general către grup. În loc să se ducă la culcare însă, a rămas unde stătuse şi Xavier. Mirosul lui dăinuia şi o umplea cu fiori interzişi, precum absintul.

Pentru că nu conta dacă şi el mai simțea ceva pentru ea. Nu puteau face nimic. Riscul era prea mare. Era mai bine să-şi joace rolurile şi să se roage să nu treacă prea mulți ani înainte să fie salvați de Aliați. Doamne, cât detesta să recunoască asta!

S-a desprins cu greu, s-a dus în camera ei şi şi-a schimbat rochia cu o cămaşă de noapte. Mătasea rozalie era aproape transparentă din cauza purtării îndelungate. Ar fi fost îngrozită la gândul de a se îmbrăca cu ea în fața lui König, fiindcă dezvăluia mai mult decât şi-ar fi dorit să vadă el. Panglicile se prindeau de bustul din dantelă şi toate începeau să se destrame, aşa că s-a simțit, pentru o clipă, săracă şi firavă, precum şi era, de fapt: nu putea nici să găsească o cămaşă de noapte nouă, în oraşul care trăia cu rații, muncea în două locuri şi le ura pe amândouă, alături de bărbați pe care-i detesta, iar unicul lucru bun din viața ei erau acele întâlniri cu oameni care gândeau la fel, întâlniri care spera că aveau loc în toată Franța, în apartamente, ferme şi colibe.

Dacă se țineau suficiente întâlniri şi se făceau suficiente planuri, cu siguranță Franța avea să le revină în curând

oamenilor săi. Atunci, Éliane putea să-l întrebe pe Xavier două lucruri: *Cât din toate astea mi-am imaginat? Şi cât e real?*

CAPITOLUL 24

Gândul la somn o chinuia pe Éliane, însă mintea nu o lăsa să se odihnească. În cele din urmă, s-a rostogolit din pat să-şi ia un pahar cu apă şi a încremenit când a auzit un zgomot uşor dincolo de uşă. A pus mâna pe ea.

Cum de-şi putea da seama că era el? De unde ştia că nu era König sau von Behr sau altcineva, pe care nu l-ar fi lăsat niciodată să intre?

— Xavier, a şoptit ea.

— Da.

A deschis uşa.

Mâna lui se sprijinea de cadrul uşii. Nu prea îl vedea, din cauza luminii slabe, cu excepția razelor care pătrundeau prin spațiile de la marginile draperiei groase, transformând negrul nopții în *grisaille* şi pe Xavier din străin în iubit.

— Ar fi cel mai periculos lucru dintre toate, a spus el încet, fără să intre în apartament, ci stând în prag, o linie care, odată trecută, aducea cu sine un pericol atât de mare, încât se părea că niciunul din ei nu era sigur că-l putea aduce în viața celuilalt.

— Da, ştiu, a spus Éliane.

Ce i-a citit pe chip a şocat-o. Îl distrugea. Ce mai rămânea din el, dacă Ocupația se prelungea alți ani, nemiloasă?

— Eşti atât de obosit!

— Somnul este leacul, Éliane.

A zâmbit.

Ea ştia că nu se mai putea opri acum.

— Dacă intri, nu vei dormi, a zâmbit ea.

El a râs şi tot trupul ei s-a încordat.

— Dacă ar şti Luc că sunt aici... a început Xavier.

— Ne-ar ucide, a terminat Éliane fraza pentru el.

Apoi, şi-a sprijinit mâna de cadrul uşii, s-a ridicat pe vârfuri şi s-a aplecat dincolo de graniță.

I-a sărutat obrazul, atât de uşor, încât aproape că nu a simțit atingerea începutului său de barbă pe buze.

— Numai o dată, a spus ea, cu gura lângă urechea lui, cu trupurile încă separate, al ei în apartament, al lui afară. Avem nevoie de asta.

A întors un pic capul, nu prea mult, dar suficient ca ea să ştie că tot ce-şi dorea era să o sărute cum se cuvine. Mâna lui a strâns cadrul uşii.

— Te-aş pune într-un pericol prea mare, Éliane.

— Sunt deja în pericol. Trebuie să-mi amintesc cum e să...

A ezitat, încă nesigură ce însemna pentru el, dacă nu cumva era doar ceva carnal. I-a mângâiat maxilarul cu buzele, mai aproape de gură.

— Să iubesc. Te doresc.

Buzele ei au ajuns, blânde, lângă ale lui.

El a inspirat adânc şi întretăiat.

— Éliane.

Şi-a retras capul, ca ea să-i poată vedea chipul când îi vorbea.

— Te iubesc, a spus el, cu mâna desprinzându-se de pe cadrul uşii, în sfârşit, şi apropiindu-se de obrazul ei, atingându-i apoi pielea cu vârfurile degetelor.

Şi-a lipit fruntea de a ei.

— Nu putem face asta din nou... a început el.

— Până când...

— La asta visez. Şi la asta.

Şi-a mişcat atât de repede capul, încât şocul buzelor care li se atingeau, în sfârşit, a fost ca o picătură de roşu care cade în apă şi se răspândeşte instantaneu peste tot.

Ultima dată când făcuseră dragoste, cu ani în urmă, în 1939, fusese cu ardoare, ca o vrajă, dar cu atâta inocență, încât ea crezuse că numai de asta aveau nevoie: de iubirea lor şi de exprimarea simplă şi pasională. Ardoarea era încă prezentă, dar inocența dispăruse, înlocuită de o tristețe care umbrea fiecare sărut, fiecare mângâiere, astfel încât, deşi buzele lui Xavier, care-i mângâiau tot trupul, au făcut-o să strige de dorință, a şi plâns. Cu lacrimi adevărate. Aşa era iubirea în vreme de război, o dorință care aproape că depăşea capacitatea trupurilor de a-şi exprima nevoia reciprocă, prin atingerea mâinilor sau gurilor sau a pielii pe piele.

Când mâna lui Xavier, pierdută întâi în părul ei, a descoperit că avea obrazul ud de lacrimi, a şoptit:

— Îmi pare rău.

— Şi mie, a spus ea şi a văzut licărirea ochilor lui uzi de lacrimi, înainte să-i închidă şi să-i cuprindă corpul sub al lui, alunecând înăuntrul ei, cu o mână strângând-o pe a ei, cu degetul mare al mâinii celeilalte mângâindu-i obrazul, de parcă ar fi vrut să-i ia tristeţea cu mâna. Dar nu era posibil.

În momentul culminant, Éliane nu doar că a ţipat, ci a şi plâns. Plângea şi el. Nicio iubire nu duruse vreodată atât de tare şi nici nu fusese atât de perfectă.

— Nu plânge, Éliane, i-a şoptit Xavier, când amândoi stăteau întinşi, extenuaţi, ţinându-se în braţe.

A tras-o şi mai aproape, deşi nu părea posibil, dar ea a simţit, cumva, că se lipeşte mai mult de el.

El a tras păturile în jurul lor şi, acolo, în bezna oraşului, cu toate luminile stinse, s-au agăţat unul de celălalt până când au adormit, strâns îmbrăţişaţi.

Éliane a dormit fără vise următoarea oră, până când căldura lui Xavier a trezit-o. A zâmbit, ştiind ce să facă: voia să fie un moment fără lacrimi, doar plăcere şi multă iubire. S-a desprins de el şi a găsit rochia din mătase neagră pe care probabil că el o comandase pentru ea. S-a îmbrăcat, şi-a dat cu *Joy* pe gât, la încheieturi şi între sâni, apoi a rămas în picioare, lângă pat, aşteptând ca visele lui să înţeleagă că parfumul era adevărat.

A durat doar câteva momente până când el a deschis ochii şi s-a întins după ea, îngrijorat. Când i-a rostit numele, era deja lângă ea şi îi găsise gura, spunându-i că, orice făcuseră, orice făceau, niciodată nu s-ar fi săturat de ea, că o dorea mereu şi pentru totdeauna. Dacă exista totdeauna.

Éliane a alungat ultimul gând care-i mai stăruia în minte, când mâinile lui Xavier i-au alunecat peste rochie, pe şolduri.

— Vreau să fac asta de când te-am văzut prima dată purtând-o, în Cap-Ferrat, a murmurat el.

— Doar asta? l-a întrebat ea zâmbind. Cu siguranță, ți-ai imaginat mai mult.

A fost rândul lui să zâmbească.

El s-a aplecat spre ea şi i-a şoptit la ureche:

— Mi-am imaginat că fac şi asta.

Degetul lui mare a trecut peste sfârc, iar şi iar, şi mătasea care foşnea sub apăsare i s-a părut la fel de dulce precum libertatea.

— Cu ambele mâini, a adăugat el, desprinzându-şi degetele dintr-ale ei.

— Altceva? a întrebat, aproape gâtuit.

— Mi-am imaginat...

A descheiat o închizătoare despre care ea nici nu ştia că există. Capa i-a alunecat de pe spate, care a rămas dezgolit.

— Mi-am imaginat că dansez cu tine.

Şi-a strecurat o mână într-a ei, în timp ce-i mângâia spatele cu cealaltă. Au început să se mişte, legănându-se pe o muzică auzită doar de ei.

— Doar că dansezi? a întrebat ea, cu dorință în glas.

El a clătinat din cap.

— Când eram pe țărm, mi-am imaginat că fac asta.

Mâna de pe spatele ei s-a mişcat uşor spre ceafă, făcând-o să tremure, deşi tot ce făcea el o ardea, parcă.

— Mi-am imaginat, oricât de dureros era, că fac asta.

Mâna lui s-a strecurat sub rochie, peste osul sacral, şi i-a mângâiat pielea.

— Xavier.

Aproape că nu-i putea rosti numele, simțind cum piciorul i se ridică şi îl înconjoară, apăsându-şi trupul de al lui.

— Mi-am dorit atât de mult să faci asta, i-a spus el cu vocea răguşită şi a împins-o înapoi, spre perete, doar cu mătasea subțire a rochiei între ei.

— Dar nu şi asta. Ar fi fost prea mult.

I-a descheiat rochia, cu ochii la trupul ei, în timp ce mătasea aluneca pe podea.

— Tot e prea mult, a murmurat el, trasând cu degetul o linie de la clavicula ei spre buric.

Cum era posibil să simtă atât de mult, să fie atât de aproape de apogeu, deşi nici nu se sărutaseră, ci folosiseră doar cuvinte şi atingeri, iar sunetul dorinței lor se răsfrângea în tot ce rosteau?

— În imaginația mea, a spus Éliane cu greu, mâna ta nu se oprea acolo.

— Ellie.

Numele ei a fost doar o şoaptă înăbuşită şi iată-i în pat, cu unul dintre degetele lui Xavier conturându-i şoldul, urmându-i curbura până la coapsă, colorând întunericul, şi tristețea, şi umbrele, cu lumină şi iubire, şi toate nuanțele focului. I-a mângâiat piciorul, în sus şi în jos, fără să o sărute, doar privindu-i fața şi buzele, care-i rosteau numele.

I-a atins din nou coapsa, iar ea a închis ochii o clipă, dându-şi capul pe spate, căci foamea şi căldura o copleşeau. Dar s-a silit să deschidă ochii, fiindcă nu mai puteau fi împreună multă vreme şi voia să-şi amintească fiecare moment.

— Nu cred c-am găsit încă locul potrivit, i-a şoptit el la ureche, iar vocea lui îngroşată i s-a părut aproape prea mult. Trebuie să-mi folosesc gura.

El i-a sărutat buricul, cu buzele urmând calea parcursă deja de deget. Era imposibil să nu-şi împingă şoldurile spre el, să nu geamă când a simțit gura lui exact unde şi-o dorea, făcând exact ce visase.

I-a strigat numele, i-a simțit mâinile cuprinzându-i şoldurile când s-a pierdut din lumea aceasta şi a ajuns în alta, unde existau doar ei doi.

Când a putut respira din nou, i-a zâmbit.

— Acum trebuie să punem în aplicare tot ce mi-am imaginat.

Xavier a râs şi amândoi s-au lăsat purtați de cel mai periculos lucru dintre toate, cum îl numise Xavier.

Tocmai ce se desprinseseră unul de celălalt, iar Éliane îşi odihnea capul pe pieptul lui Xavier, când au auzit uşa deschizându-se şi închizându-se, paşi traversând camera şi apoi uşa de la camera lui Luc.

— Voiam să plec înainte să se întoarcă, a şoptit Xavier, sărutând-o pe frunte. M-ai distras.

Éliane a zâmbit, apoi s-a încruntat.

— Dar unde a fost? A plecat acum câteva ore.

— N-ar trebui să iasă după stingere. E periculos.

— Dar şi tu plănuieşti să pleci după stingere.

— Eu am protecția germanilor. Luc, nu.

Éliane i-a atins buzele cu degetul.

— Să nu vorbim despre asta acum.

S-a sprijinit în brațe şi a privit în ochii lui, în care putea citi totul.

— Te iubesc, Xavier. Mai mult decât orice pe lume. Asta înseamnă că nu mai poți face niciodată ceva la fel de necugetat.

— Da, ştiu. Sărută-mă. Mâine mă poți urî din nou, dar voi şti că doar te prefaci. Pot să trec prin orice, dacă ştiu că nu mă urăşti.

S-au sărutat iar îndelung, cu gurile atât de strâns lipite, încât Éliane i-a simțit barba zgâriindu-i pielea.

— Stai puțin.

S-a rostogolit şi a pipăit după pantaloni.

— M-am dus la apartamentul meu, după întâlnire, să iau ăsta pentru tine.

A scos safirul cu stea albă.

— Inelul tău de logodnă. Păstrează-l. Vinde-l, dacă eşti nevoită. Hârtiile sunt la locul lor şi poți lua pe el un preț bun. Nu îl ține să-ți aducă aminte. Nu sunt eu. Eu sunt aici, a arătat spre inima ei, şi nu în el.

I-a dat inelul, iar ochii lui umezi trădau faptul că spera ca ea să nu mai vrea niciodată să i-l înapoieze.

— Într-o zi, îl voi purta mereu, a spus Éliane, fără să şi-l pună pe deget, fiindcă, dacă o făcea, n-ar fi putut să-l scoată. Dar acum...

A coborât din pat, s-a dus spre oglinda de pe perete şi a pus inelul în ascunzătoarea din spatele ei. Cu o mână pe perete, a găsit forța să-i spună:

— Ştiu că trebuie să pleci. E în regulă. Va fi bine.

A aşteptat, cu spatele la el, cât el s-a îmbrăcat, fiindcă nu voia să-l vadă plecând. Dar el a întors-o spre el, înainte să dispară, i-a mângâiat fața şi i-a şoptit:

— Te iubesc.

A păstrat senzația în trupul ei, ca pe un portret în miniatură, închis în medalionul inimii, care nu avea să se mai deschidă vreodată pentru altcineva.

CAPITOLUL 25

Doar când a ajuns a doua zi la Jeu de Paume, fără să remarce uniformele germane sau cozile, sau vremea, sau orice altceva, cât timp mersese, atât de prinsă era încă în amintirile din noaptea care se încheiase, petrecută cu Xavier, şi-a amintit de König. Paznicul care-i controla hârtiile i-a reamintit, când s-a apropiat de ea şi i-a spus:

— Ai avut un sfârşit de săptămână plăcut.

Era mai degrabă o afirmație, nu o întrebare. Noaptea petrecută cu König era un fapt cunoscut, la fel ca aventura lui von Behr cu secretara sa. Fusese distribuită în rolul târfei franţuzoaice.

Dar asta nu era partea cea mai rea. Când paznicul a ridicat lent privirea de la documente la Éliane, stând chiar în fața ei, cu materialul jachetei lipit de bumbacul bluzei ei, s-a întrebat la ce se aştepta acum König de la ea. Oare o noapte falsă împreună avea să fie suficientă? Sau avea să-şi dorească mai mult? Şi ce aveau să le facă parizienii târfelor franțuzoaice când avea să se încheie Ocupația?

Pe lângă ei a trecut un camion, care a tras într-o parte a muzeului, încărcat cu lăzi. Unul dintre istoricii care aşteptau a rostit cuvintele „colecția Schloss". Ajunsese, în sfârşit, în purgatoriu.

— A fost o plăcere, *mademoiselle*.

Paznicul i-a înapoiat documentele lui Éliane.

Ea i-a zâmbit cu răceală şi a intrat în muzeu, unde o aştepta König.

S-a silit să uite de Xavier şi de buzele lui pe trupul ei.

König se foia de pe un picior pe altul.

— *Mademoiselle*, a spus el, eu...

Revenise la crâmpeie de frază. Éliane a preluat inițiativa.

— Mulțumesc pentru o seară splendidă, a spus, privind peste umăr, de parcă ar fi fost o conversație privată, menită doar urechilor lui König.

Apoi, s-a strecurat pe lângă el, în timp ce neamțul îşi revenea.

Nu a ajuns prea departe, că a şi auzit un bărbat țipând şi a ştiut că era Göring. Că fața lui era roşie şi că-i sărea saliva. Hitler ştia că Göring pusese mâna pe colecția Schloss şi toată lumea intrase în bucluc.

Éliane şi Rose au rămas în biroul lor până s-au mai potolit ţipetele. Nu merita să încerce să adune informaţii câtă vreme Göring urla şi von Behr, probabil, încasa urletele. La mijlocul dimineţii, König a intrat şi i-a arătat cu mândrie lui Éliane o listă scrisă de mână.

— Fac inventarul colecţiei Schloss, a spus. Va fi inclusă - într-un catalog pentru Führer, ca el să se poată bucura de lucrările dobândite.

I-a zâmbit larg lui Éliane, părând parcă mai înalt.

Dintr-odată, ea a putut vedea asemănarea dintre el şi unchiul lui.

— Minunat, a murmurat, încercând să pară credibilă.

— Mă vei însoţi la expoziţia lucrărilor din colecţia Schloss, a continuat. Führerul a avut generozitatea de a permite expoziţiei să continue. După aceea, există un hotel...

Timiditatea i-a revenit.

— Mergem acolo...

— König!

Slavă Cerului pentru von Behr, s-a gândit Éliane, pentru prima dată.

König s-a răsucit pe călcâie.

Éliane a simţit că Rose o priveşte, dar nu s-a întors s-o privească. În următoarea jumătate de oră s-a prefăcut că lucrează, dar singurul plan care-i venea în minte pentru a evita să meargă la un hotel cu König după expoziţia lucrărilor Schloss era să bea atât de mult, încât să devină *ea* incapabilă. Dar era un plan temporar şi îngrijorător. Dacă nu avea control asupra ei...

Tăcerea din fundal, care împânzise aerul de la paroxismul țipetelor lui Göring, s-a transformat brusc în zgomot de cizme care troncăneau, răspândindu-se pe terasa Tuileries.

Rose şi Éliane s-au furişat la geam, să vadă ce se petrece.

Primul lucru pe care l-a remarcat Éliane a fost mirosul de fum. Apoi, un nor alb s-a ridicat de pe terasă. A fost nevoită să se sprijine de sticlă.

Fumul se ridica în nuanțe de roşu, albastru, negru şi galben. Din sângele, oasele şi sufletul artei. Făcute stivă, într-o piramidă în flăcări din curte, erau sute de tablouri.

— Din Sala martirilor, a şoptit Rose, arătând spre ceea ce fuseseră cândva lucrări de Picasso, Miró sau Klee.

Înțelesul cuvintelor a lovit-o pe Éliane. *Din Sala martirilor*!

S-a smuls de la fereastră şi a fugit afară. Pentru prima dată în locul acela al furtului şi prefăcătoriei, inima ei era afişată în văzul tuturor. A alergat drept la foc şi tocmai voia să-şi vâre mâna în flăcări, fiindcă nu putea pierde tabloul *Iubire*, reprezentarea iubirii.

König a tras-o în spate, țipând. A simțit lacrimi pe față. A auzit limba ca un bici al lui von Behr, iar palma lui i-a explodat pe obraz când a plesnit-o cu putere. A căzut la pământ.

S-a ridicat şi a spus o minciună.

— Am văzut un tablou care nu-şi are locul în foc. Un Van Dyck, cred.

Nu exista nicio dovadă în favoarea sau împotriva afirmației sale. Focul se ocupase de asta.

Reichsmarschall-ul i-a vorbit lui von Behr într-o germană aspră.

— Dacă descopăr că oricare dintre picturile Schloss pe care le aşteaptă Führerul a fost distrusă...

— Fata e tânără şi emotivă. S-a înşelat. Ridică-te!

Von Behr a lovit-o pe Éliane cu piciorul.

Ea nu s-a mişcat. Doar nu înțelegea germană.

— Verifică fiecare tablou cu inventarul, s-a răstit Göring la von Behr.

Acesta a zâmbit subțire şi i-a spus lui König:

— Te poate ajuta.

A arătat spre Éliane, care a încuviințat, supusă.

S-a oprit puțin la birou, să ia hârtie şi un stilou, iar Rose i-a şoptit:

— Nu-ți face griji. Tabloul tău e încă la locul lui. Am verificat.

— Mulțumesc. N-ar fi trebuit să...

A clipit, încercând din greu să nu plângă în fața femeii care îndurase la fel de multe, dar nu plângea niciodată.

— Ba da, ar fi trebuit, a spus Rose fermă. Trebuie să ținem în viață lucrurile care ne țin în viață.

S-a oprit, arătând dintr-odată diferită, cu chipul gol şi lipsit de speranță.

— Poate c-ar trebui să te opreşti. Nu-mi place ce se petrece. Cu König. Şi aici.

Rose a arătat spre muzeu.

— Acum, mai e şi sora ta. Şi trebuie să-ți faci griji şi pentru ea.

De necrezut, dar Éliane s-a trezit că zâmbeşte. Rose îşi făcea griji pentru ea şi una dintre grijile ei era că Éliane se gândea la prea multe persoane. A sărutat-o pe Rose pe obraz.

— Sunt aici până la final. Exact ca tine.

Dar Rose avea dreptate. În galeria principală, istoricii mormăiau şi nemulţumirea se răspândea precum o flacără spre ramele din lemn. Cei doi bărbaţi implicaţi în aventura amoroasă cu aceeaşi secretară se acuzau reciproc de neglijenţă. Secretara lui von Behr, care, fără îndoială, îndurase grosul izbucnirilor acestuia de dimineaţă, i-a spus lui Rose că ochelarii ei erau cei mai ineficienţi din toată Franţa, ţinând cont de cât de lentă era. Éliane ştia de ce era lentă Rose: fiindcă-şi făcea propriul inventar, în minte. Von Behr intra din când în când şi mai izbucnea o dată.

Atmosfera stătea să dea în clocot.

Verificarea listei de inventar a fost gata abia în jurul orei zece, în noaptea aceea. Lipseau trei tablouri, dintre care un Van Dyck. Éliane a privit-o pe Rose ştiind că, probabil, în timpul haosului, le strecurase în Sala martirilor, pentru a dovedi că Éliane avusese dreptate cu privire la tablourile din foc. Aşa s-a creat mai multă neîncredere sau gelozie.

— Unde sunt? a ţipat von Behr, din nefericire văzând-o pe Rose în aceeaşi clipă.

Era femeia pe care se dădea vina mereu.

— Ieşi şi nu te mai întoarce! De fiecare dată când se întâmplă ceva rău, eşti aici.

König a păşit în faţa lui Éliane, ascunzând-o de unchiul lui.

Rose a fost escortată afară din Jeu de Paume de paznici din Luftwaffe.

Éliane trebuia să-l flateze pe König. Din nou!

În drum spre casă, Éliane a văzut un bărbat şi o femeie, cam de vârsta ei, în picioare, cu mâinile pe un zid. Naziştii le lipiseră puşti de spinări. Alt nazist a apărut dintr-o clădire, cu un teanc de hârtii, şi l-a auzit mormăind că acel cuplu ajutase parizieni să scape de programul de muncă silnică obligatoriu din Germania. Aveau noroc, au continuat naziştii, că portarul clădirii era plătit de ei şi-i informase despre gunoaiele din Rezistență.

Au ridicat capul bărbatului şi l-au izbit de zid. Au secerat picioarele femeii şi ea a căzut. Cuplul a fost târât de acolo, sângerând, fără cunoştință.

Lui Éliane aproape că i s-a făcut rău pe loc. Asistase la ceea ce ar fi putut fi propria soartă şi a lui Xavier, Luc, Rose, Angélique şi *monsieur* Jaujard, dacă un parizian trădător ar fi bănuit vreodată că şi Éliane făcea parte din Rezistență.

Nu conta cât îi repugnau avansurile lui König. Avea să le accepte cu zâmbete, ca nimeni să nu o toarne, iar prietenii şi familia ei să rămână în viață.

S-a asigurat că-i serveşte lui König o porție suplimentară de zâmbete, la braserie, deşi nu avea timp. Restaurantul era acum atât de îndrăgit, ținând cont de legătura sa evidentă cu naziştii puternici, încât era mereu foarte ocupată. Aproape că nu a observat o pariziană subțire, într-o rochie frumoasă, până când nu le-a dat meniurile, ei şi unui funcționar nazist cu care aceasta lua cina. Chiar şi atunci i-a luat o clipă să facă legătura dintre creatura docilă şi îngrijită şi modelul nesupus care-l însoțise acasă pe Luc, de câteva ori, înainte de război. O scandalizase pe mama lui Éliane prin incapacitatea ei de a supraviețui mai mult de cinci minute fără să-i sărute fratele.

Ochii femeii s-au oprit la Éliane şi la şorțul ei pătat, apoi au revenit la meniu. Femeia nu a spus niciun cuvânt, dar

Éliane s-a grăbit în bucătărie, gândindu-se că fratelui ei avea să-i facă plăcere să accepte provocarea de a face ochii unei foste iubite să se întoarcă de la naziști spre el.

— Louise e aici, a spus ea.

El s-a apropiat de uşă şi a privit spre masa la care Louise îşi înclinase fermecătoare capul spre nazist.

— Fă ceva, i-a spus Éliane. Avem amândoi nevoie de un motiv de râs.

Luc nu a zis nimic. Şi-a privit hainele boțite şi stropite cu grăsime, apoi s-a uitat la germanul curat, lustruit şi cu hainele proaspăt călcate, care sorbea din cele mai scumpe vinuri pe care le avea la dispoziție. Louise a ridicat privirea în aceeaşi clipă şi s-a uitat la Luc, aşa cum se uitase la Éliane. Distincția era clară: un bărbat puternic, care se mişca în cea mai fină societate sau un bucătar, care servea aceeaşi societate.

Luc s-a întors la plită şi a strigat la ajutorul de bucătar, cu o expresie impenetrabilă pe chip.

Lui Éliane îi venea să-şi îmbrățişeze fratele. În schimb, a turnat de cinci ori cantitatea de sare necesară în mâncarea lui Louise şi a zâmbit fără umor când a văzut-o făcându-şi gura pungă.

După un rămas-bun hidos de tărăgănat de la König, Éliane a revenit în apartament, mai târziu decât ceilalți. Ştia că era palidă şi avea ochii pustii.

— Neamțului tău i-au făcut bine la digestie sărutările? a - întrebat-o Luc. Va trebui să-i cerem bani în plus pentru timpul pierdut.

Éliane s-a înroşit, apoi a văzut ochii lui Xavier scânteind spre Luc. Trebuia să-şi împace fratele, înainte ca furia lui Xavier să-i dea de gol.

— Nu fi răutăcios, i-a spus lui Luc, mai aspru decât intenționase.

— Nu poți evita mereu răul generat de interacțiunile umane, a răspuns acesta sarcastic. Cu siguranță, dacă ai învățat ceva în ultimii trei ani, asta e.

Ar fi trebuit să golească solnița în porția lui Louise, s-a gândit Éliane. Dar Luc avea dreptate şi ceea ce voia să spună era dincolo de cruzimea fostei sale amante. Acum, tot şi orice făceau i-ar fi putut răni pe alții. O expresie care dădea prea multe de gol. Un secret transmis într-un loc unde urechile duşmanilor puteau auzi mai multe decât era cazul. Îşi influențau reciproc viețile şi, privind în jur, Éliane şi-a dat seama cât de diferite le erau mâinile. Ale lui Luc erau pătate de vin, ale lui Rose, mici şi fragile, ale lui Xavier, bine îngrijite, ale lui *monsieur* Jaujard, strânse laolaltă, iar ale lui Éliane aproape că se arseseră în acea zi.

Le-a explicat despre foc, iar Rose a încheiat povestea, gânditoare:

— Am ascuns un singur tablou în Sala martirilor. Un Van Dyck, să fie în ton cu spusele lui Éliane. Dar, când s-a încheiat inventarierea tablourilor familiei Schloss, lipseau trei.

— Crezi că le fură cineva? s-a încruntat Éliane. Cine?

Rose a clătinat din cap.

— Ar trebui să căutăm pe cineva care pare brusc să aibă mai mulți bani şi mai multă putere decât ar trebui.

— Aveți grijă, i-a spus Xavier lui Rose, dar cu ochii țintă la Éliane.

Doar ce terminase de vorbit, că uşa apartamentului s-a deschis brusc, cu mai puțină grijă decât trebuia, şi a apărut o Angélique agitată, o Angélique care ar fi trebuit să fie la Montal, cu *Mona Lisa*, nu la Paris. A închis uşa în urma ei, s-a sprijinit de ea şi a icnit:

— Soldații din Das Reich au fost azi la depozitul Luvrului din Valençay. Apoi au venit la Montal.

— Ce? au răsunat simultan vocea lui Éliane şi a lui Xavier.

Das Reich, o divizie SS, erau celebră ca fiind plină de ucigaşi brutali.

— Operele de artă sunt în siguranță, a adăugat Angélique. Dar un paznic a murit.

S-a prăbuşit pe un scaun.

Un paznic de la Luvru era mort. Un bărbat care avea grijă de tablouri. Cum ar fi putut el să reprezinte o amenințare pentru o armată germană cuceritoare?

— Ne-au scos afară şi ne-au pus să ne întindem pe iarbă, a continuat sec Angélique. Au tras în ferestre. Apoi, ne-au spus să ne ridicăm şi au tras şi în noi.

— Ai pățit ceva? a întrebat Xavier.

Angélique a clătinat din cap.

— Ce căutau? a întrebat sumbru *monsieur* Jaujard.

— Pilotul, le-a răspuns ea.

Xavier s-a ridicat prea repede, lovindu-şi scaunul, care a căzut pe podea cu un zăngănit ca focul de armă.

Pilotul. Éliane a strâns pumnul, încordată.

— Câte persoane ştiau despre pilot? a întrebat Xavier, răsucindu-se.

— Aproape nimeni, a spus lent Angélique, de parcă ar fi pus informațiile cap la cap, ceva ce Éliane nu prea pricepuse încă, dar Xavier da, ținând cont de privirea lui intensă şi foarte gravă.

— Doar cei doi maquisarzi care l-au adus la Montal, a continuat ea. Şi femeia care are casa conspirativă unde l-am dus de dimineață. Ea n-ar fi zis nimic care să-i aducă pe nebunii din Das Reich în prag. Iar maquisarzii n-ar lăsa pe nimeni să calce strâmb. Nici ei nu vor să aibă Das Reich prin preajmă.

— Ceilalți care ştiau sunt toți aici, a adăugat Xavier privindu-i.

S-a lăsat o tăcere grea. Apoi, Luc s-a ridicat, răsturnându-şi şi el scaunul.

— Te pui şi pe tine la socoteală?

— Da.

Xavier vorbea foarte calculat.

— S-a întâmplat fie pentru c-a fost cineva neglijent, fie pentru că un trădător a pus totul la cale. Ambele sunt de neiertat şi n-ar trebui să se mai întâmple.

— Vorbesc eu cu maquisarzii, a spus Luc. Probabil c-a fost unul dintre ei. Haide! a chemat-o pe Angélique, care şi-a urmat fratele spre uşă.

Éliane nu a putut nici să-şi ia la revedere. Nici să gândească. Era imposibil să şi-o imagineze pe Rose trădându-i pe toți, fiindcă ar fi vorbit despre pilot fără să-şi dea seama cu *monsieur* Jaujard într-un loc public. Sau pe Xavier. Sau pe Angélique. Sau pe Luc. Sau chiar pe ea

însăşi. Să fi trădat cumva ce ştia? Nu. Luc avea dreptate. Nu putea să fi fost decât unul dintre maquisarzi.

CAPITOLUL 26

Pentru expoziția colecției familiei Schloss, în săptămâna următoare, von Behr i-a spus lui Éliane să poarte rochia neagră de la Cap-Ferrat. S-a schimbat în toaleta muzeului, apoi s-a dat cu ruj şi rimel şi s-a transformat în Éliane cea pe care doreau s-o vadă naziştii, Éliane pe care König plănuia s-o ducă la hotel, la finalul serii, lucru despre care ea uitase, în mijlocul tensiunilor din ultimele zile, dar de care nu mai putea uita, fiindcă venise seara cu pricina.

S-a simțit cuprinsă de greață. A închis ochii şi s-a forțat să respire, aşteptând să-i treacă. Când a deschis ochii din nou şi şi-a văzut chipul în oglindă, şi-a dat seama că nu fusese niciodată mai speriată.

— *Mademoiselle!* a răsunat vocea lui König.

Trebuia să părăsească sanctuarul toaletei. Trebuia să-l convingă pe König să-i permită lui Rose să revină la muzeu. Cumva, trebuia să treacă peste seara aceea fără să dea nimic de gol.

Nu avea idee cum.

— *Mademoiselle!* s-a auzit de lângă uşă.

Gândeşte-te la un lucru bun, şi-a spus. Luc găsise maquisardul care-i trădase şi se ocupase de el. Éliane nu a întrebat cum. Era suficient să ştie că nu aveau să mai existe trădări.

A deschis uşa.

König a luat-o în braţe.

Ea l-a îndepărtat, încercând să pară jucăuşă.

— *Monsieur*, l-a certat ea, sunt la muncă.

S-a încruntat un pic, iar Éliane spera să nu fi remarcat că ea încercase să-i descurajeze sărutările şi îmbrăţişările. Avea să remarce în curând, ştia asta. Poate în doar câteva ore.

— Unde e chelneriţa noastră? a urlat von Behr şi, pentru a doua oară în viaţă, Éliane i-a mulţumit Cerului că exista nazistul acela.

S-a grăbit în galeria principală, a luat o sticlă de şampanie şi s-a pregătit să toarne.

A apărut Xavier, cu primii oaspeţi. Éliane a încercat să nu-l privească, atentă la umplerea paharelor. Uşile muzeului s-au deschis iar şi a intrat o femeie scundă, cu forme generoase. Apariţia ei l-a făcut pe König să încremenească în drum spre Éliane.

S-a auzit vocea nemulţumită a lui von Behr.

— Elke, ce cauţi aici?

— Am sosit după-masă, a răspuns femeia în germană. M-am plictisit să aştept la Berlin. Am auzit că Parisul e pe placul lui Ernst, a spus ea spre König, care încă nu se mişcase. Nu te bucuri să mă vezi?

Xavier a făcut un pas în față, iar König n-a avut de ales decât să i-o prezinte.

— Ea este soția mea, Elke.

König era însurat? Éliane aproape că s-a înecat. Cine-ar fi crezut că acel bărbat care nu-şi putea termina propozițiile putea minți atât de spectaculos? Imediat după acest gând, i-a trecut prin minte că era în siguranță. Dacă soția lui König era la Paris, Éliane nu trebuia să meargă la hotel cu König.

Von Behr a trecut la franceză.

— Parisul s-a dovedit încântător.

O privea pe Éliane, cu un zâmbet leneş pe chip, iar Éliane şi-a dat seama că surprinderea va funcționa în favoarea sa, în ceea ce trebuia să devină rolul vieții ei.

— Ai o soție? l-a întrebat pe König.

— Îmi... îmi pare rău, s-a bâlbâit el. Nu ştiam că vine.

— Nu e tocmai o scuză, a şuierat Éliane.

König a tresărit, privindu-şi picioarele, pe care le târşâia pe podea. Apoi, a ridicat brusc capul.

— Îmi plăcea să nu fiu König-de-la-Berlin, care e căsătorit cu Elke. Îmi plăcea să fiu König-de-la-Paris, care putea convinge o femeie frumoasă să danseze cu el.

Éliane a văzut cum pe chipul lui Elke se citea jignirea. Dar trebuia să continue.

— Am făcut mai mult decât să dansăm, i-a spus ea şi, din cauza oboselii, milei şi tensiunii, i-a curs o lacrimă.

Cu toții jucau un joc.

— De cât timp eşti însurat? a întrebat ea cu glas scăzut, de parcă i-ar fi păsat.

— De patru ani.

— Şi câte alte femei ai sedus la petreceri?

— Niciuna. Nu aş fi...

— Dar ai făcut-o.

— Dar nu vezi? a întrebat-o König.

Toate capetele s-au întors spre ei.

— Nu se poate compara cu tine. Este dolofană şi plicticoasă, ca o găluşcă de cartofi. Tu eşti...

— Ernst! l-a implorat Elke, dar toţi au ignorat-o.

— Un sufleu care se dezumflă rapid! s-a răstit Éliane. Abilităţile tale de a compune o metaforă sunt la fel de proaste precum cele din pat.

Explozia lui Éliane a fost urmată de hohotele de râs şi de privirile dezaprobatoare ale celor din jur. Ea a părăsit galeria, ducându-se la toaletă, unde s-a încuiat într-o cabină şi şi-a cuprins trupul cu braţele, neştiind dacă să râdă sau să plângă.

Uşa băii s-a deschis după doar câteva minute şi, după miros, a ştiut că era Xavier. A descuiat cabina şi, când i-a văzut chipul, a întrebat încordată:

— Ce mai e?

Cuvintele lui au ţâşnit.

— Se duc sus, în Sala martirilor, să caute tabloul de Van Dyck din colecţia familiei Schloss, cel ascuns acolo de Rose. König a primit un pont de la SD, care i-a zis să caute prin Sală.

Éliane nu ştia precis cu ce se ocupa SD, Sicherheitsdienst, Serviciul de Securitate nazist, dar ştia că-i vâna pe oamenii

care li se opuneau nemților. Dacă acel Van Dyck era găsit de König, ascuns în Sala martirilor, ar fi stârnit o cascadă de bănuieli şi de percheziții, care nu puteau sfârşi decât cu arestarea tuturor cunoscuților ei.

A alergat la etaj, mulțumind Cerului că era încă petrecere jos. A trebuit să treacă printre mulți oameni. Îi vedea pe von Behr încercând să-şi croiască drum prin mulțime, pe König mergând hotărât lângă el, dar mulțimea în general şi Xavier însuşi în special îi încetineau. A ajuns în Sala martirilor înaintea tuturor şi a luat tabloul din ascunzătoare. Era prea mare să-l vâre sub rochie. Iar, dacă veneau în clipa aceea, o prindeau cu el.

N-avea timp să fie cu băgare de seamă. Dulapul pentru mături trebuia să fie suficient de bun. S-a grăbit să intre, a vârât tabloul după mături şi a luat vinul pe care se gândise Rose să-l țină acolo.

Transpirația îi curgea pe ceafă. Sticlele cu vin tremurau.

— *Mademoiselle!* a tunat von Behr. Ce cauți aici?

Éliane a luat o față derutată şi a ridicat vinul de Bordeaux.

— Cel mai bun vin roşu e ținut aici, de la incidentul cu *herr* Schmidt.

Slavă Cerului pentru *herr* Schmidt, un istoric de artă care se înfruptase în secret din dulapul cu vinuri al lui von Behr.

— Grăbeşte-te! i-a zis lui Éliane, şi ea n-a mai avut nevoie de alt îndemn.

S-a grăbit pe scări în jos şi s-a rugat să nu caute în camera aceea. Dar ceea ce făcuse avea să arate că informatorul lor nu ştia totul.

Cât de greu i-a fost să toarne vin, ştiind că von Behr şi König erau sus! Cât de greu i-a fost să nu-l privească pe

Xavier! Cât de greu i-a fost să-i vadă pe cei doi revenind, după aproape douăzeci de minute, cu mâna goală! König avea obrajii roşii de ruşine.

A privit cum von Behr lua un pahar într-o mână şi o femeie la braţ, iar Elke îşi ocupa locul lângă König. Xavier s-a strecurat pe lângă ei, flatând-o pe Elke, apoi s-a întors spre König şi l-a tras deoparte, pentru o conversaţie privată.

Éliane s-a forţat să aştepte zece minute după ce s-a încheiat discuţia lor, apoi a revenit la toaletă, sperând să remarce Xavier. Înainte să ajungă, în faţa ei a apărut Elke.

— Eşti foarte frumoasă, i-a spus ea, fără s-o acuze.

Éliane s-a întrebat cum o fi ca propriul soţ să-ţi spună că eşti ca o găluşcă, în faţa unei mulţimi de bărbaţi care râd. Asta a făcut-o să-i spună adevărul, deşi nu reprezenta o consolare.

— Nu am ştiut că e însurat.

— Te cred, a spus Elke, fără să-şi mute privirea de la chipul lui Éliane. N-ai vrut să te păstrezi pentru un soţ?

— O spui de parcă ai crede că am putut refuza, a zis Éliane ultragiată.

Elke a clipit.

— Dar Ernst nu ar...

A ezitat o clipă.

— Nu te-ar fi obligat.

— Chiar dacă nu a folosit forţa fizică, există multe căi prin care poţi obliga o persoană să facă un lucru nedorit. Sper să nu descoperi asta pe pielea ta.

Din fericire, Elke nu a urmat-o la toaletă. Din fericire, Xavier da. A ajuns acolo în jumătate de minut, vorbind din nou foarte repede.

— Doar cei de la întâlnirea noastră ştiau ce aţi făcut tu şi Rose cu tabloul de Van Dyck, a spus el. Doar dacă n-a văzut-o cineva pe Rose ascunzându-l.

Éliane a clătinat din cap. Rose avea prea mare grijă cu asemenea lucruri. Mintea îi lucra rapid.

De data asta, expunerea informaţiilor secrete nu mai putea fi pusă doar pe seama maquisarzilor. Ar fi putut ajunge la SD numai printr-unul dintre cei şase oameni din grupul lor. Cum? Un accident imposibil? Sau o faptă deliberată?

Privirea ei s-a încrucişat cu a lui Xavier, de parc-ar fi avut acelaşi gând.

— Von Behr a alungat-o pe Rose de la muzeu, a spus Xavier cu glas scăzut şi disperat. Azi, într-o întâlnire cu Göring, *monsieur* Jaujard a fost ameninţat cu moartea, dacă mai continuă să împiedice încercările naziştilor de a se servi din operele de artă deţinute de stat, pe care ei nu se mai mulţumesc să le lase în pace, în depozitele lor. Şi tu vei fi prinsă la mijloc.

Îngrijorarea colora ochii lui Xavier într-un negru feroce, nemilos.

— Mai ales dacă există...

S-a întrerupt, dar Éliane ştia ce era pe cale să spună: *Dacă există un trădător printre noi.*

PARTEA A ŞASEA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANŢA

2015

CAPITOLUL 27

— Mă aşteptați, a repetat amețită Remy, strângându-i mâna lui Adam.

A încercat să distingă mai bine trăsăturile femeii, dar, cu soarele în spate, tot ce putea vedea, ca într-o fotografie supraexpusă, erau petice de alb: păr alb, mâini albe, bluză albă.

Apoi, soarele şi-a schimbat poziția şi a văzut o bătrână deloc amenințătoare. Ridurile de pe chip îi ascundeau adevărata expresie, dar ochii ei erau albaştri şi plini de simpatie, de parcă urma să spună ceva ce avea să doară.

Remy a făcut un pas în spate.

— Te rog, intră şi stai jos, i-a spus Elke König, cu un glas care păstra, doar vag îmblânzit de traiul la Paris, un accent german gutural.

Remy a urmat-o în apartament, către două fotolii de la fereastră, incapabilă să-şi amintească să se aşeze, într-atât de uimită fusese de întâmpinare.

— Sigur nu vrei să stai jos? a întrebat Elke, aproape melancolic, aproape sperând că Remy ar fi dorit să se facă comodă şi să rămână.

Cu bastonul strâns în mână, s-a îndreptat spre un fotoliu.

— Unde este soțul dumneavoastră? a întrebat-o Remy. Ernst König.

El era piesa de puzzle pe care trebuia să o identifice Remy.

— Nu ştii? a întrebat Elke, apoi s-a aşezat încet. Draga mea, este mort de şaptezeci de ani.

Remy a simțit că strânge şi mai tare mâna lui Adam.

— Ernst şi unchiul lui, colonelul von Behr, au părăsit lumea ca nişte laşi.

Elke vorbea încet, iar mâinile îi tremurau pe baston.

— Au băut şampanie cu otravă, la începutul lui 1945, când şi-au dat seama că totul se terminase. Şi-au luat viaţa, în loc să îi înfrunte pe învingători şi să dea socoteală pentru crimele comise.

Bărbatul care purta numele tatălui ei, bărbatul care i-ar fi putut fi bunic, îşi luase viaţa. Doar cei vinovaţi făceau asta.

Remy nu mai voia să audă. Nu mai dorea să audă despre oamenii aceia. Nu erau ai ei.

Şi-a tras mâna dintr-a lui Adam şi a plecat.

Adam a ajuns-o din urmă la baza scării. Avea atâta compasiune în privire, că ea şi-a sprijinit capul de umărul lui, l-a înconjurat cu braţele şi l-a ţinut strâns, fără ca măcar să-şi dea seama ce face. După o clipă lungă, el a sărutat-o uşor pe creştet, apoi s-a desprins încet.

Abia în momentul în care el s-a dat înapoi a realizat că tocmai îl îmbrăţişase. A ridicat privirea spre el şi expresia lui era a acelui Adam de la început: rigid, rezervat, impenetrabil.

— Cred că nu vrei să te întorci sus, i-a spus el încet.

Remy a clătinat din cap.

Nu au vorbit prea mult cât au condus spre Cap-Ferrat, cu excepţia rugăminţilor politicoase pentru opriri la cafea sau de verificări ale rutei, când GPS-ul nu funcţiona corect. Remy putea da vina pe discuţia cu Elke pentru lipsa chefului de conversaţie. Sau putea motiva că Adam şi ea au putut mereu să fie împreună fără să aibă nevoie de vorbe. Dar tăcerea umplea tot spaţiul din maşină, prin absenţa tulburătoare a oricărui sunet.

Remy a încercat să se gândească la muncă, la orice, numai la ceea ce-i spusese Elke König, nu. Dar nu se putea

concentra la cataloage sau haine. Cu cât se lungea drumul, cu atât mai puțin putea ignora bănuiala că îmbrățișarea ei fusese prea mult pentru Adam, trezindu-i sentimente pe care-i spusese că le va ține ascunse, de dragul ei. Îngreuna situația pentru el. De ce? Ce rost avea să ignore ce ştiau atât corpul, cât şi mintea ei, şi anume că Adam era o persoană pentru care ea simțea ceva? O atracție fizică. O atracție emoțională. O ataşare pe care nu o putea lua drept altceva.

S-a gândit la asta, privindu-l pieziş cât timp el a condus, fără a-i putea vedea ochii ascunşi de ochelarii de soare. Îi vedea o singură parte a feței, pometele, maxilarul, începutul de barbă. Linia umerilor, brațele musculoase şi bronzate, tricoul care-i acoperea trupul pe care-l văzuse de atâtea ori la plajă.

A strâns pumnii şi s-a încordat. A tuşit.

— Te simți bine? a întrebat-o Adam.

— Mă gândeam, a spus ea.

— Şi eu.

Nu a pus nimeni întrebarea „la ce?”.

Mintea ei s-a umplut cu imagini din ultimele câteva săptămâni: Adam venind cu şi pentru ea la Paris şi la Washington. Adam, privind bobine de microfilm până când l-au usturat ochii. Adam, ținând-o de mână cât purta conversația oribilă cu Elke König. Adam, care-i spusese să nu pornească în acea misiune de una singură.

Când îi mai oferise cineva atât de multe? Gândul a lovit-o ca un duş rece.

— Trebuie să ne oprim, i-a spus ea, chiar dacă nu se vedea niciun semn care să spună *Aire,* „zonă de servicii”.

Adam a tras pe dreapta, în zgomot de claxoane, şi a privit-o ieşind din maşină. Nu a coborât după ea. Ea s-a apropiat de un copac şi s-a sprijinit cu palma de el.

Când îi mai oferise cineva atât de multe?

Întrebarea a venit iar, de la sine. A clătinat din cap, dar gândul nu a dispărut. Nenumărate gânduri loiale şi neloiale s-au ţesut ca o pânză în mintea ei. Toby, trezindu-se sâmbătă dimineaţa şi spunând „Hai să mergem undeva!", aruncând lucrurile într-o geantă şi conducând spre Thredbo sau Jervis Bay sau chiar Byron Bay, pentru un weekend de distracţie. Toby, care dorea ca ea să îl însoţească la cinele corporatiste, dar care o ruga să-l scutească de ale ei, fiindcă erau „chestii cu modă". Toby, citindu-i o carte lui Ebony, seara, dacă era acasă. Toby, spunându-i lui Remy de dimineaţă că avea o întâlnire în acea seară, fără să se uite să vadă dacă era şi ea plecată. Toby, niciodată în căutare de babysitter, chiar şi în dimineţile în care uitase să-i spună despre întâlnire. Toby, spunând mereu, înainte să plece de dimineaţă, „Eşti frumoasă". Toby, care nu-i pusese nici măcar o întrebare despre piesele *vintage* pe care ea le colecţiona.

Ea şi Toby avuseseră parte de un fel de iubire. Ea nu ştiuse că mai existau şi altele. Adam îi arătase o compasiune atât de tandră, de profundă, că nu o putuse vedea drept ce era, fiindcă nu mai trăise aşa ceva.

Ea ridicase un zid şi îi ceruse să nu-l treacă. Iar el nu îl trecuse niciodată. Zidul fusese un test, înţelegea acum. O cale de a vedea dacă voia să rămână, în ciuda oricărui obstacol, indiferent ce se întâmpla. Sau dacă urma să plece, aşa cum făcuse Toby.

Doar că Toby n-avusese de ales. Adam avea. Nu îşi impusese însă alegerea. Doar până acum, când ea îl obligase să-şi exercite voința pentru autoconservare.

A reuşit să respire, în ciuda senzației de gâtuire, şi apoi să se întoarcă la maşină, unde o aştepta el.

— Sunt bine, i-a spus ea aşezându-se, înainte s-o întrebe, fiindcă ştia c-o va face.

Dar ce avea să facă ea? În toate privințele?

Când au ajuns pe aleea lui Remy, Adam a coborât, a deschis portbagajul, şi-a scos geanta, iar Remy ştia că avea să meargă direct la casa părinților lui, să facă un duş lung şi apoi să stea posomorât până când îl provoca unul dintre frații lui.

— Părinții mei dau o petrecere, după cum probabil auzi, i-a spus el. Mi-au trimis mesaj să ne invite pe amândoi să mergem, când sosim. Le-am zis că, probabil, vei fi prea obosită. Aşa ca mine.

Remy a înțeles.

— Mulțumesc că ai venit cu mine, i-a spus ea încet. Mă bucur că ai fost acolo.

El i-a zâmbit scurt, apoi şi-a luat geanta pe umăr şi a plecat.

Înăuntru, Remy a găsit un bilet de la Antoinette, în care-i spunea că lăsase lucruri care nu-i mai încăpeau în geantă, dar pe care poate le găsea Remy utile. A scotocit absentă printre ele, descoperind, printre rujuri şi ondulator, o cutie enormă de prezervative. A tresărit.

I-a scris lui Antoinette să-i mulțumească pentru că venise în Franța şi a adăugat un emoticon cu sprâncenele ridicate, privind geanta cu obiecte „utile”.

Antoinette a răspuns imediat: „Adam e cu tine? Dacă nu, de ce?”

„Adam e la o petrecere acasă la părinții lui”, i-a răspuns Remy. Aproape că trimisese mesajul, dar apoi a adăugat: „Mă sperie ce simt pentru el.”

A durat cel puțin zece minute până când i-a răspuns Antoinette: „Voiam să te cert... Dar apoi mi-am dat seama că frica face parte din orice relație. Ar trebui să-ți fie frică, dacă simți ceva pentru el. Frica e normală.”

„Frica e normală”! Remy a ieşit şi s-a aşezat pe şezlong, unde-l văzuse prima dată pe Adam.

Normal. Se purta normal. Ca orice persoană care întâlnise pe cineva la care ținea. Fiindcă viața, chiar şi fără a pierde un soț şi un copil, nu era niciodată lipsită de suferință, frică sau dezamăgire. Uitase. Echivalase normalitatea cu o sterilitate emoțională care, probabil, nu exista. Se gândise că trebuia să nu mai sufere, înainte să treacă peste. Dar avea să nu mai sufere vreodată?

Nu-i va putea uita *niciodată* pe Ebony sau pe Toby. Dar poate că durerea putea coexista cu viața. Poate că viața nu însemna că nu trebuia să-i mai fie dor de ei. Cu siguranță, un lucru pe care-l învățase recent era că inimile erau vistierii întinse, capabile să păstreze o abundență de sentimente pentru mulți oameni.

Şi-a privit ceasul. Era aproape miezul nopții. Casa de alături se mai liniştise, ceea ce însemna că petrecerea se potolea. S-a dus pe plajă şi a privit apa. Apoi, şi-a scos telefonul, a căutat numărul lui Adam şi i-a trimis un mesaj:

Dacă nu dormi şi nu eşti extenuat, ai vrea să vii pe plajă?

Voi mai rămâne aici vreo jumătate de oră.

Remy

X

Nu mai pusese niciodată acel *X* („pupici”) după un mesaj trimis lui Adam. Nu ştia dacă el va remarca. Dacă-l împinsese prea departe, iar el se retrăsese complet şi totul se terminase înainte să înceapă avea să afle curând.

Şi-a dat jos rochia, a pus-o pe pietre, apoi a aşezat deasupra sutienul şi chiloţii şi a intrat în apă, afundându-se şi ţinându-şi respiraţia cât de mult a putut, înotând. S-a îndepărtat de casa familiei Henry-Jones, apoi s-a întors să privească spre ţărm. Nu vedea nimic pe plajă. El nu venea.

S-a scufundat iar.

Când a ieşit la suprafaţă, l-a văzut pe Adam în lumina blândă de la capătul scărilor. Avea mâinile în buzunare şi o privea.

Ea a înotat puţin, ascunsă de apa neagră, cu excepţia părului ei blond şi a feţei ivorii.

S-a apropiat şi el, oprindu-se lângă hainele ei aruncate, privind locul în care-şi lăsase lenjeria, ca el să vadă, să înţeleagă şi să decidă.

El a spus ezitând:

— Cred c-ar trebui să mă întorc.

— Ţi-am trimis un SMS fiindcă speram să rămâi. Speram să...

S-a oprit. Curaj. Putea face asta.

— Speram să vii în apă.

El şi-a trecut repede mâna prin păr.

— Nu cred c-ar trebui.

— Înțeleg dacă nu vrei, a spus încet Remy, dându-şi seama că, probabil, stricase totul. Dar mi-aş dori asta.

El nu s-a mişcat şi nu a vorbit, iar Remy s-a pregătit ca el să-i întoarcă spatele şi să plece spre casă. Dar, cu o mişcare iute, nerăbdătoare, el şi-a tras tricoul peste cap şi a intrat în apă, apoi a înotat la un braț distanță de Remy.

— Şi acum? a întrebat-o, iar ea a intuit în vocea lui aceeaşi nesiguranță pe care o trăia şi ea, dorința de a se proteja de suferință.

Ştia că şi el dorea să fie acolo. Dacă nu şi-ar fi dorit-o amândoi atât de mult, nu le-ar fi fost atât de teribil de frică.

Aşa că a spus adevărul.

— Mi-e teamă să te sărut. Dar îmi doresc s-o fac.

Privirea lui aproape că a fost suficientă să-i înlăture teama. Tandră, aprinsă şi atât de blândă, de parcă ar fi înțeles tot ce cuprindeau cuvintele ei. S-a aplecat şi a sărutat-o încet pe frunte.

— Cum a fost?

— A fost bine, a spus ea zâmbind uşor, pentru că nu fusese doar bine, ci încurajator, de parcă ar fi sărit şi, în loc să cadă, s-ar fi înălțat în zbor spre ceva mai bun.

O încuraja şi faptul că era atât de aproape de el, goală, şi el aproape gol, o idee a ceea ce se putea întâmpla mai departe.

— Doar bine? s-a prefăcut el dezamăgit. Va trebui să încerc iar.

Zâmbetul ei s-a lărgit, o făcea mereu să zâmbească, iar el s-a apropiat. Două săruturi, de data asta, unul pe tâmplă, celălalt pe obrazul drept.

— Cum a fost?

Ea a pretins că se gândeşte.

— N-a fost rău.

Alte trei săruturi pe celălalt obraz, unul aproape de buze. Ea a deschis gura.

— Şi asta? a murmurat el.

— Foarte bine, a şoptit ea, când curentul i-a împins corpul spre al lui.

El a încremenit şi autocontrolul a intrat iar în funcţiune. Şi-a dat seama că Adam era pe cale să iasă din apă. Aşa că l-a cuprins pe după gât şi şi-a atins buzele de ale lui, teribil de lent.

— Remy...

Vocea lui Adam era joasă şi răguşită. S-a aplecat spre ea.

Apoi, un val a mişcat-o într-o parte, iar ea a vorbit fără să se gândească:

— Nu e o idee atât de bună.

Corpul lui Adam s-a încordat.

— Plec, i-a zis el.

— Nu asta am vrut să spun, s-a grăbit ea să explice. În apă, e mult mai complicat să săruți. Abia dacă mă țin pe picioare. Şi nu am exerciţiu, aşa că mă depăşeşte. Poate încercăm pe țărm.

Adam a expirat lung, întretăiat.

— Eşti sigură?

— Aşa cred. Ar fi OK?

— Ne sărutăm doar. Nu fac altceva.

Ea l-a condus afară din apă şi, chiar înainte să păşească pe pietricele, a privit peste umăr spre Adam. Expresia lui, cu ochii care-i îmbrăţişau corpul, a făcut-o să se oprească şi, acoperindu-şi inima care bătea prea repede, să spună:

— Trebuie neapărat să te sărut iar.

De data asta, gurile lor nu s-au mai întâlnit nici pe fugă, nici uşor.

— Doamne, Remy, a şoptit el, sărutând-o pe gât, mă gândeam că o să îmi placă, dar n-aveam idee...

Şi-a respectat promisiunea şi doar a sărutat-o, ţinându-şi mâinile pe spatele ei. Dar ea simţea, fiindcă erau atât de aproape, cât de excitat era el şi niciodată nu păruse mai frumos decât acolo, în lumina lunii, lângă apă, cu noaptea conturându-i pieptul şi tatuajul incredibil de sexy de pe braţ.

— Avem nevoie de şezlong, i-a spus ea la ureche.

Ochii lui s-au întunecat, căpătând cea mai profundă nuanţă de albastru, şi niciunul nu i-a dat drumul celuilalt nici măcar o secundă, cât au traversat zona cu pietricele.

S-au întins împreună pe şezlong, doar sărutându-se îndelung, iar în Remy s-au trezit căldura şi dorinţa, tot mai puternice, mai ales când Adam a sărutat-o din nou pe gât. Îşi auzea respiraţia întretăiată, ştia că şi Adam o auzea. Buzele lui şi-au găsit drum spre clavicula ei, iar el a ridicat privirea să se asigure că totul era bine. Ea a încuviinţat.

Gura lui a coborât şi i-a atins uşor sânul, din lateral. Remy s-a arcuit spre el. Adam a ridicat din nou privirea şi orice i-a citit pe chip l-a făcut să îi atingă, în sfârşit, sfârcul cu buzele.

Ea i-a rostit numele.

— Va trebui să repeți asta, a şopti Remy, iar el a chicotit, cu respirația lui fierbinte pe pielea ei.

Apoi, a fost rândul abdomenului ei să se zbată sub buzele lui, apoi al bazinului. Respira atât de repede, că aproape nu mai avea aer şi simțea că moare acolo, pe plajă, fiindcă felul în care Adam o săruta nu se putea compara cu nimic din ce simțise vreodată în viață.

El a privit-o din nou şi, de data asta, în loc să încuviințeze, ea a spus un „da” răguşit, dar hotărât. El i-a zâmbit şi asta a fost aproape tot ce-i trebuia. Apoi, gura lui a coborât şi a sărutat-o din nou, iar ea nu şi-a mai putut aminti nimic, nici măcar nu mai ştia unde se află. Îi simțea doar atingerea pe piele şi felul în care o făcea să se simtă şi că şi-ar fi dorit să facă asta tot restul vieții ei, dacă ar fi putut.

A durat multă vreme să îşi revină, să i se relaxeze corpul, să fie capabilă să deschidă ochii. Adam a ținut-o lipită de el şi i-a acoperit fața cu sărutări, până când, în sfârşit, ea a reuşit să îl sărute, la rândul ei.

— Am mers mai departe decât intenționam, a spus el.

Inima lui Remy s-a strâns.

— Adam.

S-a silit să se mişte, l-a împins pe spate şi l-a privit în ochi.

— Dacă tu crezi c-a fost ceva pentru care trebuie să îmi ceri scuze, ai înțeles greşit ce se întâmplă. Te doresc. N-a fost nici pe departe suficient...

Nu a apucat să-şi termine propoziția, fiindcă mâna lui i se împletea deja în păr, iar el îi îndrepta gura spre a lui. Era la fel de disperat cum fusese ea, cu câteva clipe în urmă.

El s-a retras, gemând.

— Nu putem. Nu am...

S-a oprit.

— Nu m-am gândit să aduc nimic, fiindcă nu am crezut că ai vrea asta. Dacă urc acum înapoi în casă şi încerc să dispar iar, vor năvăli asupra mea precum Inchiziția. A fost deja destul de greu când am plecat după mesajul tău. Sunt convins că n-ai un depozit de prezervative acasă.

Remy a rânjit.

— De fapt, am. Din fericire, Antoinette e mai vizionară decât noi.

— Glumeşti? Spune-mi că nu glumeşti, a adăugat, dintr-odată serios.

— N-aş glumi cu aşa ceva. Să mergem.

Adam a clătinat din cap şi i-a cules hainele.

— Trebuie să te îmbraci. Nu vom ajunge la capătul scărilor, dacă rămâi aşa.

Remy a rânjit şi mai larg.

— Să vedem.

S-a îndreptat spre scări, goală, cu Adam pe urmele ei. Ajunseseră la jumătate, când a simțit că o trage de mână. A sărutat-o iar, acum fără nicio reținere, ci nerăbdător, flămând, exact cum îşi dorea ea să fie.

— Nu te-am văzut bine acolo, jos, dar acum, la lumină, te văd şi mă ucizi, Remy.

Ea a zâmbit, cu gura lipită de buzele lui.

— Nu mă mai săruta sau nu mai ajungem acasă.

— Eu te-am avertizat, i-a spus el.

În clipa în care uşa s-a închis în urma lui, gura lui era din nou lipită de a ei, la fel şi mâinile, până când s-a dat înapoi, mângâindu-i corpul cu ochii. Ea a vrut să se ferească, dar nu se putea mişca, pentru că totul în privirea lui îi făcea respirația să se oprească. Era captivă în admirația lui şi în dorința lui limpede şi explicită.

A reuşit să spună, cu vocea tremurându-i precum genunchii:

— Dacă te uiți în continuare aşa la mine, vom avea probleme.

— Avem deja probleme. Unde sunt proviziile lui Antoinette?

— Aici.

În drum spre bucătărie, i-a dat jos şi celelalte haine. Senzația de a-l avea în întregime, atât de aproape, a fost copleşitoare pentru amândoi şi au uitat să se mai mişte, doar s-au sărutat, cu mâinile peste tot, dar parcă niciodată în suficiente locuri sau nu pentru suficient de mult timp. Conştientă că amândoi îşi atingeau limitele reținerii, Remy a găsit ce le trebuia şi l-a luat de mână.

Au ajuns în *petit salon*, unde el s-a aşezat pe canapeaua - curbată şi a tras-o în poala lui. Pentru o clipă, ea a rămas pe loc, simțea prea multe şi nu voia să rateze nimic, până când el a sărutat-o iar şi gura lui i-a povestit despre dorința pe care o simțea, mai puternică decât orice-şi imaginase. El avea o mână împletită în părul ei şi cealaltă pe spatele ei şi s-a întâmplat iar: lumea a dispărut, totul s-a redus la ea şi la Adam, la corpurile şi mințile lor, unite într-o pasiune atât de aprinsă, încât Remy s-a întrebat, pentru o clipă, dacă putea rezista.

În cele din urmă, şi-au croit drum spre patul ei şi s-au prăbuşit pe el, pe o parte, ca să-şi poată vedea fețele.

— Eşti bine? a întrebat-o Adam, iar Remy a simţit că o înţeapă inima fiindcă o întreba asta în momentul acela.

Fiindcă era atât de altruist, încât să permită sentimentelor ei complicate şi soţului ei să se afle în acelaşi pat, fiindcă-i păsa.

— Da, sunt, i-a spus ea. Nu ştiu dacă mă voi simţi teribil de vinovată mâine. Sper că nu, însă ştiu că doliul e imprevizibil şi că fac lucruri nebuneşti. Acum, mă gândesc doar la tine, a rânjit ea, şi la când am putea repeta totul, şi uite încă o frântură de viitor.

El a râs.

— Trebuie să mă laşi cinci minute.

A fost rândul ei să râdă.

— Dacă repetăm totul în cinci minute, nu cred că vom supravieţui.

— OK, atunci în zece.

A râs iar şi, în timp ce ea râdea, el a spus:

— Te iubesc, Remy. Ştiu că tu nu mă iubeşti şi că nu vrei să te gândeşti să iubeşti pe altcineva. Nu mă aştept la declaraţii. Dar sper că pentru tine este în regulă ceea ce simt.

Lacrimile (de ce apăreau, oare, mereu?) i-au ţâşnit din ochi, iar ea s-a cuibărit lângă el şi i-a sărutat pieptul, gâtul, obrazul.

— Mulţumesc, a spus şi a simţit că el o strânge mai tare în braţe.

CAPITOLUL 28

Remy s-a trezit scăldată în lumină strălucitoare. S-a uitat la ceas şi şi-a dat seama că era zece dimineața. A întins brațele deasupra capului şi a simțit degetele lui Adam plimbându-i-se pe piele. A zâmbit.

— Ce leneşi suntem.

— Leneşi?

A ridicat o sprânceană.

— Aş spune că amândoi ne-am meritat somnul.

A râs şi ea.

— Ai dreptate. Probabil, asta înseamnă că eşti mort de foame şi că ai stat aici întins, disperat să mă trezesc ca să poți mânca.

El a rânjit.

— Nu mă pot hotărî dacă te vreau mai întâi pe tine sau nişte ouă.

— E bine de ştiut că am atins statutul ilustru de egală a ouălor. Ce-ai zice dacă aş face un duş, dacă tu ai găti, şi apoi am mânca... ceva.

S-a strecurat afară din pat, aruncându-i o privire peste umăr lui Adam, făcându-l să clatine din cap, şi apoi s-a închis în baie, a rotit robinetul şi a rămas nemişcată, bucurându-se de senzația pe care i-o dădea apa pe piele. Pentru prima dată după atâta vreme, lucrurile simple, care îi plăcuseră cândva şi care se goliseră între timp de senzații, îi plăceau din nou. Apa de la duş. Mirosul de mâncare. Râsetele.

S-a sprijinit cu o mână de perete, aşteptând să o lovească valul de vină şi de ruşine. Dar nu a venit. Încă se bucura de

duş. Îi plăcuseră la nebunie ultimele ore petrecute cu Adam. Nimic din toate astea nu o făcea o persoană rea.

În sfârşit, a ieşit din duş, s-a îmbrăcat într-o cămaşă de noapte din anii 1930, foarte asemănătoare cu cea în care o fotografiase Adam, şi s-a aşezat pe pat, cu telefonul în mână, privind fotografii cu fiica ei. Una cu Ebony adormită, într-o poziție de neînchipuit, tipică bebeluşilor. Alta, cu ea încruntându-se, concentrată, de parcă ar fi încercat să înțeleagă lumea. Una cu ea alergând spre Remy, cu brațele întinse. O îmbrățişare de la Ebony era incomparabilă.

Remy a strâns pleoapele şi şi-a amintit cât de plăcut fusese să fie în brațele acelea mici. Ştia că plângea, dar era în regulă. Era mai bine să-şi amintească de îmbrățişările lui Ebony decât să o alunge din gândurile ei pentru totdeauna.

Şi-a şters ochii, s-a ridicat şi s-a dus în bucătărie, unde Adam umplea farfurii cu fructe, iaurt, ouă şi pâine prăjită.

— Pot să-ți arăt ceva? l-a întrebat.

— Sigur.

Ea a ridicat telefonul.

— Ea este fiica mea, Ebony.

— Arată ca o versiune a ta cu părul negru, a spus el, a luat telefonul şi a derulat pozele, a zâmbit când a văzut-o pe cea cu Ebony adormită. Molly doarme aşa, a spus el. Şi soțul tău?

Remy a căutat şi a găsit o poză cu Toby, un selfie prostesc pe care îl făcuse cu ei doi în maşină, când mergeau spre Blue Mountains pentru un weekend. Ebony dădea din mâini în fundal.

— El este Toby, a spus ea încet, cu un braț în jurul taliei lui Adam. E ciudat să vezi asta?

Adam a clătinat din cap.

— Nu. Ştiu că nu încetezi să iubeşti pe cineva doar fiindcă a murit. E bine că-i văd. Şi pe tine cu ei.

Remy a ezitat:

— Eşti foarte diferit de Toby. Nu ştiu dac-ar trebui să o spun. Nu vă compar. Doar că...

S-a oprit.

— Şi eu sunt diferită. Şi îmi place asta. Dacă nu s-ar fi întâmplat accidentul, nu aş fi fost diferită. Aş fi fost aşa cum eram înainte. Tot nu pot înțelege cum de s-a întâmplat aşa, cum de au apărut lucruri bune după ziua aceea teribilă. Aşa ca tine. Nu te-aş fi cunoscut, altfel. Şi sunt bucuroasă că e aşa.

— Mulțumesc, i-a spus şi a sărutat-o.

Au luat micul-dejun pe terasă, bucurându-se de confortul şi de felul în care se simțeau când erau în compania celuilalt, Adam servindu-se cu mâncare din farfuria ei, Remy pregătind cafea şi el sărutând-o, vorbind despre toate, despre fotografie, despre afacerea lui Remy, despre ce proiecte îl aşteptau pe el după ce se va fi terminat vara. Dar nu despre Elke sau despre tablou, sau despre Ernst König. Niciunul nu i-a lăsat să intervină, încă.

În cele din urmă, Remy i-a spus lui Adam că strânge ea, cât face el duş. Aranja farfuriile când a auzit o bătaie în uşa din față.

A deschis-o şi s-a trezit față în față cu Lauren, care părea îngrijorată.

— L-ai văzut cumva pe Adam? Seara trecută s-a purtat ciudat, apoi n-a mai venit acasă şi...

S-a auzit o voce:

— Remy, mi-ai văzut... şi a apărut Adam, din fericire cu un prosop în jurul taliei, oprindu-se când a dat cu ochii de sora lui.

Râjetul ei era imens.

— Se pare că te-am găsit, frate mai mare. Voi da raportul că eşti bine mersi şi că nu te vom mai vedea o vreme.

Apoi, a plecat pe alee, râzând.

Adam a privit-o pe Remy.

— Cred că de-acum se duce vestea. Nu plănuiam să ţin nimic secret, oricum. Cred că mi se citeşte pe faţă ce simt pentru tine.

Remy a închis uşa şi i-a atins obrazul, privindu-i ochii care se uitau fix la buzele ei, şi a văzut că da, pe chipul şi în ochii lui stătea scris tot ce simţea pentru ea. Mâinile ei s-au grăbit să-i desfacă prosopul.

— Dacă ai de gând să te fâţâi aşa, ştii ce urmează să se întâmple.

Înainte să-l poată săruta, el i-a scos cămaşa de noapte peste cap şi a aruncat-o pe podea.

— Este cea în care te-am fotografiat? Vreau să te dezbrac de ea încă de atunci, a murmurat el, lipind-o de perete, ca să-i fie cât mai aproape posibil.

Gurile li s-au lipit. Cum o făcea să se simtă când îi vorbea aşa...

S-a retras doar o clipă, cât să clatine din cap a negare, ca răspuns la întrebarea lui, şi să-i şoptească:

— Te vreau.

Ochii lui Adam s-au întunecat mai mult.

— Mereu vom fi aşa, i-a spus el. Doi oameni care abia aşteaptă să găsească un pat.

A ridicat-o şi ea i-a cuprins talia cu picioarele.

— Doi oameni care se înnebunesc unul pe celălalt. Doamne, Remy, i-a şoptit el, iar ea ştia precis ce simte, fiindcă simțea la fel.

Ziua a trecut leneşă şi senzuală. Apoi şi noaptea. A doua zi, după micul-dejun, Remy a auzit dinspre plajă zgomote făcute de oameni care înotau şi o voce de copil.

— Ar trebui să mergem şi noi, a zis ea.

Adam a privit-o pieziş.

— Ar trebui, a repetat ea. Ar fi trebuit să-ți petreci timpul cu familia, dar eşti aici nici nu mai ştiu de când. Trebuie să mai şi ieşim din casă, oricum deja ai mâncat aproape tot ce aveam. Să mergem la plajă.

El a lăsat cartea jos.

— Fie. Speram să putem rămâne aici pentru totdeauna, dar cred că visam cu ochii deschişi. Remy?

Ea ştia ce urma să spună el.

— Da, ştiu că trebuie să vorbim despre Elke König. Doar că...

— Mai vrei o zi.

S-a ridicat din şezlong şi a sărutat-o pe frunte.

— Bine. Dar hai să vorbim despre asta mâine.

Şi-au pus costumele de baie, apoi Adam a văzut-o pe Remy într-al ei, un costum creație Catalina, din anii 1950, două piese cu imprimeu leopard, iar ea a trebuit să-l împingă.

— Mai târziu, i-a spus ea. Sau nu mai ajungem la plajă.

Au coborât scările ținându-se de mână. Când au ajuns la pietriş, Remy a simțit că Adam o strânge mai tare de mână şi a simțit cum e cuprinsă de emoție la gândul că tipul acela dur şi tatuat se întoarce spre ea când are nevoie de adăpost. Slavă Domnului pentru mama lui, căreia probabil că-i spusese Lauren totul. Ea s-a apropiat de fiul ei, l-a sărutat pe obraz şi a spus:

— Bună, dragule.

Apoi a sărutat-o şi pe Remy pe obraz.

— Mă bucur să vă văd pe amândoi.

Adam s-a relaxat. Dar, apoi, Remy l-a văzut având un schimb de priviri cu Matt, care se uita derutat la mâinile lor unite, şi şi-a dat seama că Lauren se sfiise să-i zică şi fratelui lor ce şi cum.

Remy l-a condus pe Adam spre apă, a plonjat şi a înotat puțin, înainte să se oprească şi să dea de Adam, care a cuprins-o în brațe. Ea a zâmbit.

— Poate că ai avut dreptate. Plaja este foarte atrăgătoare.

Apoi:

— Te simți bine?

O întrebase asta de atâtea ori, încât era rândul ei.

— Da. Până când deschide Matt gura.

Au mai înotat o vreme, apoi s-au îndreptat înapoi spre țărm, unde toată lumea zăcea la soare. Molly a alergat să-l îmbrățişeze pe Adam, dar s-a împiedicat şi a căzut rău. După ce i-a trecut şocul, a început să plângă. Era mai aproape de Adam când s-a întâmplat, dar s-a dus direct la tatăl ei. Asta făceau copiii: când îi durea, alergau la părinți.

Nimeni altcineva nu era bun. Nici măcar un unchi care era, de fapt, tată biologic.

Remy nu a zis nimic, ştiind că pe Adam probabil îl duruse, dar că n-ar fi vrut să discute în momentul acela despre asta. A luat mingea şi a aruncat-o în apă, fluierând câinele, care a sărit şi a înotat bucuros după premiu. Ea l-a lăsat să facă asta vreo jumătate de oră, până când câinele s-a trântit în nisip, extenuat.

— Hai să mai înotăm, i-a spus ea atunci lui Adam.

Când el s-a ridicat, Molly, care-şi revenise, a sărit din braţele tatălui ei şi s-a apropiat.

— Unchiule Adam, a strigat ea. Vreau şi eu să înot.

— OK.

A luat-o, a sprijinit-o pe un şold şi a mers cu ea până când i-a ajuns apa la mijloc.

— Aici? a întrebat-o el.

Ea a clătinat din cap.

— Nu ajunge. Până la cap.

— Poate nu aşa departe, a spus Adam, privind înapoi spre fratele lui, care stătea pe ţărm, şi Remy a văzut cum el încerca să se comporte aşa cum voia Matt, dar întindea puţin coarda cu Molly, ca ea să iasă din existenţa ei protejată.

— Până aici?

A mai făcut un pas, iar apa a acoperit genunchii fetei.

— Bun, a strigat ea. Acum vreau să înot.

— Ce-ai zice să mergem să căutăm pietre?

— Nu vreau pietre. Vreau să înot.

Adam şi-a privit iar fratele şi, pentru o clipă, Remy a crezut că va risca să-i stârnească furia şi o va arunca pe Molly în apă. Şi Matt s-a gândit la acelaşi lucru, fiindcă a sărit ca ars.

Dar Adam a sărutat-o pe Molly pe frunte şi i-a zis:

— Hai să ne bălăcim, mai bine.

Dar Matt nu a auzit şi a strigat la fratele lui:

— De câte ori să-ți zic că nu vreau să faci asta? De o mie de ori? Nu poți asculta?

S-a întins după Molly şi a încercat s-o ia de la Adam, care oricum i-o dădea înapoi. Când Molly a ajuns în siguranță în brațele tatălui ei, Adam a încercat să îl ignore. Dar Remy nu a mai rezistat.

— Ştiu că nu e treaba mea, i s-a adresat ea lui Matt, dar nu eşti corect. Lui Molly îi place în apă, cu Adam. Amândoi ştim că orice lucru care îți oferă bucurie după ce ai pierdut pe cineva ar trebui prețuit, nu evitat. Mereu va alerga mai întâi la tine când o doare ceva şi e cel mai important lucru. E numai al tău. Tot ce doreşte Adam e s-o facă să râdă. Ar trebui să-i permiți.

Matt s-a uitat lung la Remy. S-a uitat şi Molly. Apoi, Molly a ciripit:

— Vezi, tati, râsul e bun pentru noi. Aşa a zis Remy.

Dar Matt şi-a dus fiica înapoi pe plajă. Remy a văzut privirea de pe chipul lui Judy şi i-a venit să plângă din cauza durerii care dăinuia între oamenii aceia, să plângă pentru ce nu putea fi schimbat, să plângă pentru ce nu avea să se întâmple.

Atunci, a simțit că Adam o ia de mână. Se îndrepta hotărât spre scări.

Fir-ar fi să fie! Probabil că urâse faptul că ea intervenise aşa cum o făcuse. A simţit un gol ciudat în stomac, durere la gândul că-i făcuse rău, o durere care nu avea nimic în comun cu suferința ei, ci, mai degrabă, cu faptul că de-acum era silită să privească neputincioasă cum suferea altcineva din cauza ei. Durea mai rău decât duruse orice altceva vreodată.

Ajunseseră la jumătatea scărilor, unde nu-i mai putea vedea nimeni, când el s-a întors spre ea şi a sărutat-o mai pasional ca niciodată, dacă era posibil.

— Nimeni nu m-a mai apărat în felul ăsta, a spus el, cu ochii scânteind.

Remy a simțit că se topeşte de uşurare.

— Credeam că eşti supărat.

Apoi, şi-a dat seama că tumultul ei de emoții îi era cunoscut şi lui. Era aceeaşi ferocitate pe care o simțise când o vedea pe Ebony în pericol, la locul de joacă. Era o sălbăticie care venea dintr-un sentiment primordial şi formidabil şi, brusc, şi-a dat seama ce era. A zâmbit.

— A trebuit să-i spun ceva lui Matt, fiindcă te iubesc.

— Poftim? a zis el, iar capul i-a zvâcnit de parcă ea l-ar fi lovit, şi probabil că-l lovise, drept în inimă, fiindcă acolo simțea ea acum iubirea aceea, care era tot ce-şi dorise şi tot ce nu-şi dorea, tot ce durea şi ce-i aducea o bucurie exuberantă.

— Te iubesc, a repetat ea, iar el a zâmbit, în sfârşit.

— Trebuie să-ți scoți costumul de baie acum, fiindcă altfel mor, i-a zis, iar ea i-a simțit mâinile desfăcându-i nodul de la ceafă.

— Adam, suntem afară. Poate urca oricine scările, a şoptit ea râzând. Ar trebui să încercăm să ajungem într-un pat.

— Nu vom ajunge niciodată într-un pat, îți aminteşti? i-a zis el, luând-o de mână şi alergând cu ea pe scări, până au ajuns la şezlong.

Au făcut o concesie şi au mutat şezlongul la umbră. Atât. După aceea, când stăteau unul în brațele celuilalt, Adam era tăcut, iar Remy ştia că se gândeşte la Molly.

— Ce-o să faci? a întrebat ea.

Adam a oftat şi s-a rostogolit pe spate, cu capul ei pe umăr.

— Mă voi retrage, a spus el. Nu am de ales. Altfel, ea ne va vedea mereu certând-ne. Aşa c-o să fiu unchiul distant, care-i trimite cadouri de două ori pe an. Un om care-i doar un nume. Pe mama o termină să ne vadă pe mine şi pe Matt aşa. E rău şi pentru Molly. Dacă sunt eu în zonă, Matt se simte amenințat. Aşa că tot ce pot face e să nu-i mai stau în preajmă.

Şi-a imaginat un scenariu posibil pentru ziua următoare. Molly ar traversa țărmul, rugându-se de Adam s-o ia în apă, iar el ar refuza-o, fără să vrea s-o mai ia în brațe. Şi-a imaginat cât de rănită s-ar simți fetița, o vreme, dar apoi, când vara se va fi încheiat şi amintirea se va fi şters, Matt se va stabiliza în viața ei şi Molly va uita de Adam cu totul. A simțit cât de trist ar fi totul pentru Adam.

— Eşti sigur?

— Nu, a răspuns el. Urăsc asta şi voi fi supărat multă vreme, aşa că, dacă nu vrei să fii în preajma mea...

S-a oprit şi a strâns-o în brațe, iar Remy şi-a dat seama că-l strânge şi ea, cu lacrimi în ochi, fiindcă tocmai i-o spusese,

prin îmbrăţişare: *Mă faci să mă simt mai bine şi am nevoie de tine*.

— Ba vreau, i-a şoptit ea.

Dar mai ştia că trebuia să-i spună ceva. Nu era corect altfel.

— Vreau să fiu în preajma ta, a spus ea, ridicând capul şi privindu-l. Şi nu ştiu încotro ne îndreptăm şi nici cum va fi viitorul, dar un lucru ştiu sigur: că nu voi putea îndura să mai am copii. Niciodată, a repetat ea, în caz că nu fusese suficient de convingătoare prima dată. Şi probabil că tu ţi-i doreşti, a continuat. Nu eşti în vârstă. Am văzut cum te porţi cu Molly. Ai fi un tată fantastic. Dar eu nu mai pot fi mamă.

El a privit-o lung, iar ea a văzut multe în ochii lui. Adam şi-a trecut mâna peste faţă şi apoi i-a atins obrazul.

— Ce viaţă ticăloasă, nu? a întrebat-o. A fost atât de tentant, în ultimele câteva zile, să mă gândesc că doar despre asta este vorba: casa asta, şezlongul ăsta, alte câteva locuri şi noi, a zâmbit cu amărăciune. Ştii care-i nebunia? Dacă m-aş putea întoarce în timp să pot face în aşa fel încât să nu ţi se fi întâmplat nimic din toate astea, aş face-o. Chiar dacă asta ar însemna că nu ai fi aici. Aş da orice să nu fi suferit atât. Dar nu mă pot întoarce în timp. Pot face doar ce-mi stă în puteri să fii fericită. Dacă asta înseamnă să nu avem copiii...

A ridicat din umeri.

— E aşa cum ai spus. Nici eu nu ştiu ce se va întâmpla cu noi. Dar nu vreau să renunţ la tine pentru promisiunea copiilor inexistenţi. Tu exişti. Te vreau aşa cum eşti.

Lacrimile îi curgeau acum pe obraji. Şi-a sprijinit capul pe pieptul lui şi l-a îmbrăţişat strâns. Nu putea rosti niciun cuvânt. Putea doar să plângă. Şi se gândea că erau şanse

ca, atunci când îl va privi din nou, să aibă şi el ochii umezi, fiindcă o plângea pe Molly şi sacrificiul pe care-l făcea pentru familia lui, pentru Remy.

Remy ştia doar că Adam era cel mai bun om din lume şi că probabil nici ea şi nici Matt nu-l meritau.

PARTEA A ŞAPTEA

PARIS

1943–1944

CAPITOLUL 29

Éliane stătea la fereastra apartamentului, cu palma lipită de sticlă şi un şal în jurul umerilor, tremurând de frig şi de teamă. Sosise toamna şi ea privea frunzele care se rostogoleau pe trotuar şi dansau în vânt, departe de ceea ce fusese cândva un oraş al luminii şi acum era un oraş al umbrelor, şi se întreba ce să facă.

Trebuia să se gândească la trădător. La cine ar fi putut fi. Cineva care avea legătură cu ei şase, fiindcă era imposibil să creadă că *ar fi* unul dintre ei şase. Avea să lovească iar? Când? De ce nu făcuse nimic, de la expoziția colecției Schloss încoace?

Dar acum avea o problemă chiar mai apăsătoare decât trădătorul.

O frunză rătăcită a plutit în sus, prinsă de o pală bruscă de vânt, aproape scăpând, până când, de nicăieri, a trosnit o creangă care a căzut, a strivit frunza pe trotuar, unde a rămas tremurând. Aliații aterizaseră în Italia, noapte de noapte erau raiduri aeriene deasupra Franței, şi erau zvonuri că Aliații urmau să invadeze țara în următoarele două luni. Toate astea îi înnebuneau pe naziști. Cu toții priveau acum, temători, peste umăr, evreu sau neevreu, colaboraționist sau membru al Rezistenței. Dar toată lumea

avea ochii aţintiţi la cer, aşteptând invazia prezisă cu atâta încredere, dorindu-şi să înceapă în acea zi.

Dar Éliane nu mai putea aştepta.

S-a oprit la biroul ei din muzeu cât să-şi lase poşeta şi haina şi să-i spună lui Rose:

— Trebuie să mă duc în Sala martirilor. Revin într-un minut.

Rose a privit-o şi s-a încruntat.

— Ce este? a întrebat ea.

— Curând, a promis Éliane. Îţi spun curând.

În Sala martirilor a lăsat, pentru Xavier, un bilet vârât în spatele tabloului pictat de Luc, cu îndrăgostiţii care se îmbrăţişau sub clar de lună. Îl ascunsese pe celălalt, fiindcă era prea preţios pentru a fi lăsat la vedere. Biletele erau singura cale prin care puteau comunica ea şi Xavier, între întâlnirile lunare. Nu mai puteau risca să se aventureze în toaleta din Jeu de Paume decât dacă era urgent.

„Trebuie să fac ceva", scrisese. „Va fi surprinzător."

Spera ca Xavier să vină la muzeu în acea zi, să vadă biletul şi să poată sta o clipă singur cu ea, ca să-i poată spune tot ce avea pe suflet. Dar a mai trecut o săptămână şi nici urmă de el. Nu-l mai văzuse la muzeu de săptămâni bune. Nu mai putuseră vorbi despre cine-i trăda naziştilor. Nu mai vorbiseră despre nimic.

A presupus că el era la Londra. Ştia că trebuia să revină, când şi când, pretinzând faţă de Göring şi von Behr că se duce în Elveţia, să comercializeze lucrări de artă, pentru a primi noi ordine şi a transmite informaţiile prea importante pentru transmisiuni radio. S-a întrebat dacă el căuta dovezi ale altor trădări. Cât avea să lipsească?

Dar nu mai avea timp. Cu cât treceau mai multe săptămâni între noaptea de pe Riviera şi mărturisirea făcută lui König, cu atât mai înclinat avea să fie acesta să nu o creadă.

Aşa că s-a dus să-l caute pe König.

— Trebuie să-ți vorbesc, *monsieur*, a spus ea şi a început să plângă.

Era uşor. Existau multe motive. Trebuia să-i spună lui König, înainte de a-i spune lui Xavier, de exemplu.

— Ce este? a întrebat-o König, fluturând o batistă spre ea. Ce pot să fac?

— M-ai pus într-o situație foarte dificilă, *monsieur*.

— Da, ştiu, a strigat König. Încerc s-o conving pe Elke să se întoarcă la Berlin, dar...

— Nu este vorba doar despre soția ta, l-a întrerupt Éliane, - atingându-şi burta. Voi avea un copil. Al tău.

Greața i-a strâns stomacul, din cauza minciunii, a sarcinii sau a foamei, nici nu ştia. Ciclurile lunare fuseseră sporadice timp de peste un an, fiindcă mânca doar o dată pe zi, la braserie, şi nici că-şi imaginase că ar putea rămâne însărcinată. Nici nu-şi dăduse seama că era, o vreme. S-a forțat să respire, când König a luat-o în brațe.

— Lucrează cineva azi? i-a întrerupt von Behr.

König a luat mâna lui Éliane.

— Avem veşti, unchiule, a spus el, cu fața strălucind de o fericire evidentă.

Dintr-odată, Éliane s-a urât. König o minți se şi el, dar nu era o justificare. Disperarea şi binele suprem erau însă motive suficiente, nu? Sau era la fel de rea ca naziştii? Oare

viitorul o va ierta sau o va condamna? I s-a întors stomacul pe dos.

— Vom avea un copil, i-a spus König.

— Un copil, a repetat cu răceală von Behr. Dar cum ştii că-i al tău?

Éliane a pălit.

König a făcut un pas în față, căci veştile îi dăduseră puteri.

— Ți-aş fi recunoscător să nu mai vorbeşti aşa cu mama copilului meu, mai ales că propriile tale aventuri sunt dezonorante şi aduc o atenție nedorită asupra ERR-ului.

Îmi pare rău, a şoptit pe muteşte Éliane către copil şi către Xavier. Era tot ce putea face. König avea s-o protejeze acum şi poate că avea să-i împărtăşească mai mult decât era cazul.

— Ce va zice nevastă-ta? a întrebat von Behr, aprinzându-şi o țigară.

— Ştii cât de mult îşi doreşte Elke un copil.

Este copilul meu, voia Éliane să strige.

— Iertare, a spus, dar nu-mi este bine.

Şi-a dus mâna la gură şi a fugit.

— În seara asta, a strigat König după ea, vom sărbători la braserie.

Éliane abia a apucat să-i spună lui Luc, înainte să înceapă tura de seară la braserie. I-a spus fratelui căruia, cândva, îi spunea totul că era copilul lui König. Asta trebuia să creadă toată lumea. Doar Xavier putea să ştie adevărul. Dar unde era?

— Un copil german, a spus Luc scârbit. Cum poți îndura?

Cuvintele lui aproape că au lovit-o. Oare i-ar fi spus şi ea la fel, dacă i-ar fi destăinuit că urma să aibă un copil cu o nemțoaică? Nu ştia. Nu mai ştia nimic.

Apoi, Luc a adăugat, parcă imitându-l pe von Behr:

— N-ai treabă?

La fel cum îl asculta pe von Behr, l-a ascultat şi pe fratele ei. A strâns tacâmurile, să pună mesele, apoi a plecat din bucătărie şi a început să împăturească şervete, fără să ştie ce face.

Curând, mirosul de carne (carne!) a plutit în restaurant. Chiar şi cu permisul de restaurant dobândit de Luc, nu reuşise să găsească de cel puțin o săptămână carne. I-a chiorăit stomacul, căci trupul şi copilul îi spuneau că trebuia să mănânce. S-a grăbit în bucătărie.

Pe o bancă se afla un castron cu *beef bourgoignon* aburind, plin de carne de vită moale, delicioasă. Sub el se afla o cârpă albă, iar lângă, un pahar cu un lichid alb, pe care Éliane aproape că nu l-a recunoscut. Apoi, şi-a dat seama că era lapte şi că nu mai văzuse aşa ceva de câteva luni. S-a uitat la mâncare, uluită, apoi la Luc, care râniea.

— Pentru tine, *mademoiselle*, a spus el cu o plecăciune.

— Vreau să te iau în brațe, dar vreau mai mult să mănânc, i-a zis ea, luând furculița şi închizând ochii, când a gustat prima îmbucătură. Divin, a spus, a deschis ochii, mestecând şi apoi zâmbind către fratele ei, care îi surâdea.

— M-am purtat ca un urs, a spus el. Şi tu ai nevoie de mâncare.

— Adică îți pare rău? l-a tachinat ea.

El a sărutat-o pe obraz.

— Grăbeşte-te să mănânci, înainte să ajungă naziştii.

Nu a fost nevoie să i se spună de două ori.

— Şampanie! s-a auzit strigătul exploziv, când von Behr şi König, alături de însoțitorii lor obişnuiți, au intrat în braserie.

Din fericire, Xavier nu era printre ei.

Însă o sticlă nu a fost de ajuns pentru von Behr şi când s-a dus să mai caute, în pivnița unde băutura scădea pe zi ce trecea, fără să fie atentă la uşă, nu l-a văzut pe Xavier intrând, şi-a dat seama că sosise doar când s-a întors spre masă şi l-a văzut strecurându-se pe un scaun, lângă von Behr.

Nom de Dieu! Nu avea cum să-i fi citit mesajul, căci muzeul era închis peste noapte. Nu avea cum să fie pregătit.

Éliane a privit îngrozită cum von Behr deschidea gura.

— Nepotul meu va deveni tată, i-a spus acesta lui Xavier.

Mâinile lui Éliane trăgeau cu disperare de dopul şampaniei.

— Felicitări, a spus Xavier, bătându-l pe spate pe König. Poate că acum soția ta va reveni în Germania, să-şi facă cuibul?

— Dar nu soția a rămas borțoasă, a zâmbit von Behr. Ci draga noastră *fräulein* de colo.

Zdrang! Sticla a căzut, aşa cum intenționase Éliane. O explozie de sticlă şi lichid s-a împrăştiat în aer, stropind îngrozitor pantalonii bărbaților.

Slavă Cerului că scăpase sticla. Slavă Cerului că îi oferise lui Xavier câteva secunde să-şi revină, în timp ce toți cei din jur blestemau şi se ştergeau de şampanie. A părut că i se face rău şi a văzut clipa în care el a înțeles, iar privirea lui o

găsit-o pe a ei, într-un urlet mut de disperare. Dar a durat numai o clipă. Apoi, el a început să-şi şteargă pantalonii şi s-o înjure pe Éliane.

— Sper că nu voi găsi sticla asta pe nota de plată, a spus von Behr.

— Sigur că nu, *monsieur*, a zis Éliane, cu mâinile tremurând, parcă de frică, şi frică îi şi era, dar nu de von Behr, ci de ceea ce făcuse şi de ce avea să spună Xavier.

Am făcut-o pentru tine, a încercat să-i transmită prin puterea minții, dar era prea mult zgomot şi prea mult haos, iar ea ştia că n-ar fi auzit-o şi n-ar fi înțeles.

König a tras-o cu mâinile lui reci şi a aşezat-o în poala lui, - sărutând-o pe gură în fața tuturor. A ridicat paharul.

— Pentru fiul meu!

Von Behr a strigat:

— Pentru strănepotul meu!

Toată lumea a toastat, uitând de sticla spartă şi de băutura vărsată. Uşa braseriei s-a deschis şi au intrat alți clienți, iar Éliane s-a putut scuza, înainte să conducă acel cuplu nou-sosit la masă, să se grăbească la baie şi să vomite.

Când nu a mai rămas nimic înăuntrul ei, s-a şters la gură, s-a aşezat pe podea şi şi-a spus să se ridice, să se întoarcă şi să continue mascarada. Nu conta dacă-i era rău din cauza sarcinii, a scârbei sau a grijilor pentru Xavier. Trebuia să intre în restaurant, să zâmbească şi să-i permită lui König să-l numească „fiul lui” pe copilul lui Xavier. Trebuia să servească şampanie şi să pretindă că nu pricepe germana. Trebuia să nu se întrebe nici măcar o dată dacă avea suficientă energie să mai treacă printr-un asemenea

an, şi apoi poate prin altul şi altul, până la sfârşitul veacurilor.

Éliane ştia că Xavier avea să vină s-o vadă. Aşa că a încuiat uşa apartamentului. Riscul era prea mare, mai ales acum. De aceea juraseră să aibă o singură noapte împreună. Avea să priceapă, spera ea, că nu avea cum să-i dea lui König o altă explicație pentru sarcina ei, fără să-şi expună tovarăşii de conspirație. Fie mințea pe toată lumea despre copilul ei, fie le trăda totul nemților.

A adormit, extenuată, cu o mână pe burtă.

S-a trezit mai târziu, tresărind. Xavier stătea pe patul ei.

— Nu ar fi trebuit să vii, a spus ea încet. Am încuiat uşa.

— Una dintre multele abilități necurate pe care le-am căpătat în ultimii ani este şi spargerea încuietorilor, a spus el sec.

Apoi, un zâmbet delicat, ca o frunză de aur, i-a înflorit pe chip, iar Éliane şi-ar fi dat inima să-l poată captura pe veci în vopsele, inalterabil: Xavier fericit.

— Vom avea un copil, a spus el.

Şi ea a zâmbit pentru prima dată de când descoperise că era însărcinată, iar încântarea bruscă a luat-o pe nepregătite. Fireşte că era un moment fericit. Cum de uitase?

Nu credea că-l iubise vreodată mai mult decât în clipa în care, aplecându-se şi sărutându-i burta, carapacea care le proteja copilul de lumea cumplită, el a făcut-o să uite că-i spusese altuia că va deveni tată.

Apoi, blând, foarte blând, a sărutat-o pe buze.

— Te iubesc atât de mult, Ellie.

Tot ce voia să facă era să-l sărute şi ea. Dar, mai important, îşi dorea ca el să rămână în viață, ca într-o zi ei să devină o familie.

— Ar trebui să pleci. Dacă vine cineva?

El a ignorat-o.

— Urăsc că a trebuit să faci asta. Dar ştiu că dacă află König şi von Behr...

Ea i-a pus un deget pe buze, fiindcă nu voia să discute consecințele.

— König ar putea să-mi spună chiar mai multe acum, a zis ea, încercând să găsească partea însorită din peisajul acoperit de nori.

Mâna lui Xavier i-a mângâiat abdomenul.

— Când se va naşte?

— Peste şase luni. Se spune că Aliații vor veni curând, aşa că, poate chiar înainte să se nască, vom fi liberi.

— Nu vor veni anul acesta.

Vorbea abia perceptibil, de parcă nu putea îndura s-o spună.

— Poate doar vara viitoare.

Éliane a închis ochii. Până la vară mai erau opt luni. Trebuia să treacă printr-o altă iarnă. Luni întregi cu König şi von Behr. Un copil născut sub Ocupație, nu liber, într-un oraş fără mâncare, în care electricitatea era disponibilă cam două ore pe zi, iar gazul poate doar ceva mai mult, fiindcă avioanele aliate începuseră să bombardeze conductele de alimentare şi uzinele electrice, iar rezervele de cărbune dispăreau, consumate de focurile naziste.

— Ar trebui să vă scot din țară pe tine şi pe copil, a spus Xavier, sărutând-o pe frunte. Să vă trimit în Anglia.

Pentru o clipă, ea şi-a imaginat cum ar fi să urce într-un avion şi să îşi ducă copilul într-o țară sigură. Dar, dacă ar fi dispărut brusc, nu exista nicio şansă ca von Behr şi König să nu îi investigheze pe toți cei apropiați ei. A deschis ochii, revenind în apartamentul din Paris, la singurele ei iubiri.

— Nu pot, a zis ea. Poate că sunt egoistă, dar nu pot pune copilul înaintea tuturor. Un copil, la schimb pentru un popor, nu pare un târg cinstit.

Dacă orice persoană care dădea o rază de lumină într-un Paris al clarobscurului nazist se oprea, ar fi fost doar beznă; atât de adâncă, încât niciunul n-ar fi putut scăpa din ea.

— Înțelegi?

De data asta, el a închis ochii.

— Nici nu m-aş fi gândit că vei fi de acord.

S-a silit, în sfârşit, să spună lucrul care o rodea ca un cancer în ultima săptămână.

— Acum e şi mai periculos pentru tine, fiindcă îți port copilul. Dacă va bănui vreodată König ce simt pentru tine...

Şi-a retras mâna dintr-a lui.

— Ar trebui să mă uiți...

El nu a lăsat-o să termine.

— Nu aş putea să nu te mai iubesc, Éliane.

A sărutat-o tandru, o atingere uşoară, ca a unei perle pe o pânză ivoar.

— Doar că vreau să fii de acord cu un lucru.

S-a dat înapoi puțin, privind-o cu ochi întunecați, de culoarea sângelui de taur, căci durerea îi amesteca nuanțele de maroniu cu roşu.

— Dacă sunt prins, a zis el hotărât, să nu te trădezi încercând să mă salvezi. Iubirea înseamnă să mă vezi plecând fără să spui nimic, fără să faci nimic, fiindcă, altminteri, te vor lua şi pe tine. Dacă rămâi, nu te poți sacrifica pentru o iubire care va lua sfârşit pe loc, fiindcă mă vor *ucide*.

Atunci, ea a suspinat. Prea tare. Dacă auzea Luc? Şi-a dus mâna la gură, luptându-se să respire.

— Nu ştiu dacă pot.

— Trebuie. Pentru copil.

— Atunci, trebuie să promiți şi tu. Dacă mi se întâmplă ceva, îi laşi să mă ia. Iei copilul.

El a părut şocat.

— Nu pot face asta...

Ea l-a întrerupt, găsind stăpânirea de sine necesară şi făcând ca vocea să-i fie fermă:

— Promit doar dacă promiți şi tu. Trebuie. Copilul nostru merită orice sacrificiu.

El a înjurat cu sete. Apoi, şi-a aplecat fruntea şi i-a sărutat din nou burta, făcând o promisiune pe care ea ştia că nu voia s-o facă, dar pe care o făcea de dragul vieții nevinovate căreia spera să-i ofere o nouă lume.

S-a trezit în zgomot de sirene care anunțau raidurile aeriene.

— Unde e adăpostul? a întrebă Xavier, ridicându-se.

— Nu merg, a spus ea. Aici nu merge nimeni. Stăm la geam şi privim cerul.

Aşa era. Cu tot mai multe staţii de metrou închise şi deci incapabile să mai servească drept adăposturi antiaeriene şi cu avioane care veneau noapte de noapte, parizienii deveniseră fatalişti. Éliane l-a luat de mână pe Xavier, l-a dus la geam, a dat laoparte draperia şi abia dacă a tresărit la zgomotul bombelor care cădeau în nordul oraşului. Cerul s-a făcut sângeriu, apoi ca de mahon, cam ca ochii lui Xavier mai devreme, de parcă oraşul şi-ar fi exprimat şi el suferinţa.

Xavier a tras-o în faţa lui, cu braţele în jurul ei, sărutând-o pe creştet.

— Eşti prea slabă, Ellie. Un copil te va seca de puteri. Mâncarea va fi tot mai puţină.

— Ieri m-am întrebat ce gust o avea iarba, a recunoscut ea. Am reuşit mereu să mă descurc cu o masă pe zi, la braserie. Dar acum chiar şi piaţa gri are lipsuri. Copilul are nevoie de legume, iar eu îi dau napi.

Braţele lui s-au strâns în jurul ei.

— Am ascuns un sac cu alimente sub pat, când am venit. Din Anglia. Asigură-te că nu le găseşte Luc. Am ceva pentru tine.

A vârât mâna în buzunar şi a scos un plic, pe care i l-a dat.

Ea l-a deschis încet. Înăuntru erau bani, un act de proprietate al casei lui Xavier din Cap-Ferrat şi o scrisoare prin care le ceda lui Éliane şi copilului ei drepturile asupra acesteia şi descria o rentă care fusese instituită pentru a întreţine casa.

— Mai e şi un bilet care-ţi spune cum să iei legătura cu - *madame* Mercier de la Cap-Ferrat, dacă e necesar, a spus Xavier. Te poţi ascunde acolo, dacă lucrurile se înrăutăţesc prea mult. Poţi să-i trimiţi documentele, să le ţină în siguranţă. Ai nevoie de o asigurare, mai ales acum.

Éliane a încuviinţat.

Altă explozie, mai aproape, zgomotul unui oraş în flăcări. Ce-o să mai rămână din el, din ei toţi, până când veneau salvatorii?

Şi-a plecat capul pe umărul lui Xavier şi apoi a spus ceva ce ştia că trebuie să spună, de dragul tuturor. Ceva care ar fi făcut minciuna despre tatăl copilului mai uşor de îndurat, care-i dădea forţă.

— Voi încerca să aflu de la König cine dă informaţii SD-ului, a şoptit ea. Copilul îmi oferă o nouă cale de a mă apropia de el şi, dacă n-o folosesc...

— Nu face asta, i-a spus Xavier, şi ea a auzit teama întunecată din cuvintele lui.

— S-ar putea să-mi spună. Sunt singura care poate afla.

— Încerc eu să scot numele de la von Behr. Îl *voi* obţine.

— E chiar mai periculos decât ce propun eu.

Şi-a lipit fruntea de a lui.

— Oricine ar fi, n-a mai făcut nimic, deocamdată. Ştim cu toţii să fim atenţi ce zicem şi unde. Poate va fi suficient.

Xavier nu a mai spus nimic, iar ea ştia că motivul era că nu voia să-şi asume riscul unui „poate”. Că voia să caute mai departe, până când descoperea cine fusese. Aşa voia să facă şi ea.

— Te iubesc atât de mult, i-a spus ea.

— Ştiu, a zis el, cu lacrimi pe obraji.

— Trebuie să pleci.

S-a silit să se îndepărteze.

— Ai stat prea mult aici.

— Ai ciocolată în sac, i-a zis el zâmbind. Să mănânci la micul-dejun.

Ea a râs, pe jumătate suspinând.

— Dacă fac asta, curând voi fi atât de dolofană, că n-o să mă recunoşti.

— Abia aştept să văd asta, fiindcă atunci voi şti că e adevărat. Că e adevărat copilul.

A ezitat şi a părut atât de vulnerabil, încât ea a simțit că i se frânge inima.

— E atât de greu să cred în lucruri bune, când nu le văd...

Lucruri bune. Invazia aliată în Franța. Tablourile returnate proprietarilor. Artă peste tot. Copilul, acum invizibil, dar crescând, spera ea.

Doamne, te rog, să crească, în ciuda raților, a frigului şi a răului!

CAPITOLUL 30

Éliane nu l-a mai văzut pe König o vreme şi nu a avut ocazia de a aduce vorba despre informator. El şi *Catalogul Göring* au dispărut câteva săptămâni. Rose, care apăruse efectiv la muncă la vreo săptămână după expoziția Schloss, purtând deghizarea ei ternă, care-o făcea invizibilă pentru mulți, descoperise absența catalogului.

Ea şi Éliane au purtat o discuție pe şoptite.

— Crezi că i-au schimbat ascunzătoarea? a întrebat-o Éliane.

Rose a clătinat din cap.

— Poate că-l are König la el. Unul dintre şoferi mi-a zis că s-a dus la Carinhall.

Carinhall! Casa de la țară a lui Göring, în Germania. Avea rost să ducă acolo catalogul.

— Sper să-l şi aducă înapoi, a zis Éliane.

— Şi eu sper că eşti bine, i-a spus Rose, studiind-o pe Éliane, pe care nu o tratase diferit de la anunțarea sarcinii.

Nu spusese „un copil german”, de parcă viața din pântecul ei ar fi fost cel mai oribil lucru din Paris.

— Copilul a început să se mişte, a spus Éliane, permițându-şi să zâmbească, aşa cum făcuse cu o seară înainte, când simțise ca un val înăuntru, în pântec.

Cât îşi dorise să spună cuiva, dar Luc fusese beat şi necomunicativ. Şi nu era sigură că i-ar fi zis, oricum, fiindcă nu voia să-l audă zicând iar „Cum poți îndura?”

Rose a zâmbit şi ea, iar Éliane s-a întrebat cum de naziştii erau atât de orbi să nu o vadă. Să nu vadă cât era de extraordinară. Zi după zi, meticuloasă, înregistra detaliu cu

detaliu, servind arta cu un devotament pe care puțini îl ofereau stăpânilor.

— Îi tricotez o căciuliță, a informat-o Rose. Şi botoşei. Va fi frig când se va naşte.

— Dar...

Éliane a încercat să protesteze. Singura cale de a obține lână era deşirarea unor haine pe care le aveai deja. Rose îşi ceda propriul pulover sau propriul fular ca să-i fie cald copilului. Dar ea se îndepărta deja, certând-o:

— Du gunoiul. E mizerie aici.

Éliane şi-a ascuns zâmbetul în spatele teancului de hârtii pe care le-a dus la gunoi.

Cam două săptămâni mai târziu, Éliane a auzit că se întorcea König. Aşa că, a doua zi, a purtat rochia bleumarin cu mâneci lungi, care fusese cândva cea mai bună rochie a ei, iar acum era aproape uzată. Dar îi arăta uşoara curbură a abdomenului. Când a ajuns la Jeu de Paume, a văzut ochii lui König cercetând-o, când i-a luat mâna şi i-a pus-o pe burtă, imaginându-şi că era mâna lui Xavier.

— Copilul a început să mişte, l-a anunțat ea.

Mâna lui i-a mângâiat burta.

— Ai fost foarte ocupat.

S-a retras, de parcă ar fi fost preocupată de timpul pe care i-l răpea, şi nu de parcă voia ca el să-şi ia mâna de pe corpul ei.

— Niciodată, pentru tine.

— Ai mai făcut lucruri importante pentru *Reichsmarschall*? l-a întrebat ea, cu ochii mari, prefăcându-se cucerită de puterea lui.

König s-a uitat spre uşă, într-o parte, apoi în cealaltă, şi Éliane i-a zis:

— L-am văzut pe unchiul tău plecând la plimbare cu *mademoiselle* Putz. Nu se vor întoarce o vreme.

— Atunci, îți pot arăta capodopera mea.

König s-a apropiat de dulap, a făcut să alunece tăblia şi a scos catalogul, pe care probabil că-l pusese la loc.

Chiar dacă văzuse deja catalogul şi ştia ce se află în el, tot i-a fost greu să îşi reţină încântarea la ideea că acum König avea atâta încredere în ea, că îi arăta de bună voie ceva atât de secret. Făcuse bine să-i spună că era al lui copilul. Acum, avea să afle tot ce avea nevoie să ştie, ce îi spusese Xavier să nu insiste să afle. Cum să nu profite de o asemenea ocazie, ocazia de a-i salva de alte trădări? Dacă lui Xavier i s-ar fi oferit o asemenea ocazie, ar fi acceptat.

Îi spusese lui König că sexul i-ar face rău copilului şi, fiind nepriceput la femei, acesta o crezuse, deci nu se temea că mângâierile şi sărutările lui ar putea duce undeva. Dar rămânea protejată doar câteva luni. Dacă nu se folosea de perioada aceea, ar fi fost o laşă.

König a dat prima pagină a catalogului şi ea a văzut numele artiştilor şi operelor cunoscute şi fotografiile fiecărui tablou, cât şi o coloană nouă, în care se preciza camera din conacul lui Göring în care trebuia să ajungă opera.

— Îl ajut pe *Reichsmarschall* să plănuiască expoziția colecției, ca să fie gata când recuperăm totul din depozite. Ar trebui să-i vezi casa! Tot ce e rar şi valoros se găseşte în ea. Are chiar şi doi lei.

Doi lei. De la cine să-i fi furat Göring? Probabil trebuia să le dea aceleaşi pastile pe care le lua şi el, ca să nu-l sfâşie; cu siguranță, fiarele simțeau duhoarea răului. Éliane şi-a ținut

gândurile pentru ea, trecându-şi degetul peste scrisul de mână precis al lui König.

— Este munca ta?

— Da.

Mândria din vocea lui era aproape prea greu de îndurat. S-a forțat să dea pagina, cu maxilarul zvâcnindu-i din cauza efortului de a-şi păstra zâmbetul pe față.

— Este o capodoperă, a fost ea de acord, apropiindu-se de el. A fost foarte plăcut luna asta. Fără expoziții. Rose s-a întors. Îmi place să fie totul calm. Sper să nu se întâmple nimic care să tulbure pacea.

— Nu ştiu să fie ceva, i-a şoptit el la ureche, iar ea a rămas aproape, fiindcă mai avea nevoie de informații.

— Mă bucur. Şi sunt fericită că ai oameni care-ți spun lucruri. Bărbații importanți par să ştie mereu de unde să dobândească informații.

— Păi, a recunoscut el cu mândrie, până acum se ocupa unchiul meu de asta. Dar de acum, sarcina mi-a revenit mie.

Éliane a mai dat câteva pagini, cu ochii la detalii despre care ştia că nu-s în carnețelele ținute de ea şi Rose.

— Cum găseşti asemenea oameni?

— De obicei, ne găsesc ei pe noi, a spus König. Vor bani, desigur. Au impresia că banii le vor oferi puterea pierdută sau niciodată avută. Adesea, sunt oamenii la care te aştepți cel mai puțin. Deşi unii dintre ei sunt mai tăcuți, acum, că ştiu că Aliații...

S-a oprit, nedorind să recunoască, la fel ca toți germanii, că soarta începea să le fie potrivnică.

Râsetul lui von Behr a răsunat pe coridor.

— Trebuie să plec, i-a spus Éliane. M-am bucurat să stăm de vorbă. Cu Elke aici, nu avem şansa de-a face asta prea des.

L-a sărutat pe obraz şi a părăsit biroul, cugetând la ce-i spusese el.

Tot mai medita şi săptămâna următoare, când s-a trecut în 1944, şi ea mai avea doar trei luni în care-şi putea ține copilul în siguranță, în pântec.

— Am ceva pentru tine, i-a întrerupt gândurile vocea lui König, când a intrat în birou. Trebuie să ți-l dau în secret.

Éliane a încremenit. Întâlnirile intime cu König nu erau pe lista ei de dorințe.

— Există o bancă în Jardin, care e mai ferită.

El a părut să se gândească dacă să insiste sau nu pentru un alt loc, dar şi-a dat seama că alegea şi respingea opțiuni: braseria numai intimă nu era, la fel şi casa lui. Muzeul era ca o grădină zoologică, dar cu persoane.

— Diseară, după program, a spus el, zâmbind de parcă îl încânta ideea întâlnirii şi a cadoului.

Ce să fie? Nu era cheia unui apartament pentru mici escapade, după naşterea copilului, nu? Éliane s-a cutremurat.

La finalul zilei, s-a târât prin frig, pe banca din parc unde se vedea adesea cu Rose. König era deja acolo, înfăşurat în haina lungă din lână a uniformei naziste, cu fular, mănuşi din piele, căciulă şi cizme noi şi groase. Éliane purta haina de blană, recunoscătoare pentru faptul că rațiile îi împuținaseră trupul şi astfel, chiar şi gravidă, încă putea încheia haina sau ce mai rămăsese din ea peste burtă.

Picioarele, îmbrăcate doar în ciorapi, îi erau înghețate şi îşi dorea să nu mai clănțănească din dinți. König nu a remarcat nimic, iar dacă o făcuse, alegea să nu o răsfețe cu haine, mâncare şi alte lucruri care i-ar fi dat putere. Prefera să fie slabă, s-a gândit ea, încruntată.

S-a aşezat lângă el şi a cuprins-o cu brațul pe după umeri, - trăgând-o mai aproape. Rose a trecut pe lângă ei, fără să-i privească, dar Éliane ştia că luase poziție în apropiere, în caz că o să aibă apoi nevoie de ea.

König i-a pus în poală un pachet mare, ambalat. Nu putea fi o cheie. I se părea cutia Pandorei, iar Éliane nu voia să scoată la iveală ce se afla sub hârtia roz.

A desfăcut încet funda.

Hârtia a căzut şi în mâinile lui Éliane se aflau doi oameni care se țineau în brațe pentru totdeauna. Era una dintre picturile lui Luc din Sala martirilor, prima pe care o văzuse la muzeu. *Îndrăgostiții*: tabloul cu luna pe cer. Cuplul în lume, nu cuplul departe de ea.

— Mi s-a spus că îți place tabloul, i-a zis König, aproape - făcând-o pe Éliane să încremenească, dar a reuşit să se abțină.

Cine-i spusese asta?

A privit uleiurile împletite în culori, sub palmele sale, şi a văzut doar întrebări. Cine? Cine o făcuse confundase tablourile. Sau nu ştia că şi celălalt, favoritul lui Éliane, era în Sala martirilor.

— Nu îl pot accepta, *monsieur*. Dacă află von Behr că e la mine, mă va ucide. Va crede că l-am furat.

— Nu poți refuza un cadou. Dacă nu-i spui unchiului meu, nu va afla. Pot să-ți dau ce vreau.

Pentru cine-l auzea, tonul lui König părea lăudăros. Dar sângele lui Éliane înghețase. Poate că voia să-i dea buchete de floare-de-colț, tablouri, protecție. Dar dacă-i putea da asemenea lucruri, îi mai putea da și o celulă de temniță, un interogatoriu și o sentință la moarte, fiindcă furase pictura.

Tabloul nu era doar un dar.

Era asigurarea lui.

Sau obiectul cu care ar fi putut-o șantaja.

Dar ce dorea de la ea?

S-a ridicat.

— Mulțumesc, a zis, știind că trebuia să-l accepte. Sunt norocoasă. Ai făcut atât de multe pentru mine. Nu voi uita.

O amenințare inutilă, față de a lui. A sărutat-o așa cum sărută un bărbat femeia pe care o dorește. Ea i-a permis.

În sfârșit, a fost lăsată să meargă acasă, cu o mână deasupra copilului inocent care avea să fie aruncat într-o lume cumplită. Sub braț ducea tabloul, cel mai periculos lucru într-o lume plină de primejdii.

La scurtă vreme, în zori, înainte de program, cât era Luc la Les Halles, căutând alimente pentru braserie, Éliane aștepta în apartament, cu ochii la ușă și la ceas. Dacă nu ajungea curând sora ei, trebuia să plece spre muzeu. Dar nu era timp să facă asta mai târziu și să ajungă la braserie, seara.

În cele din urmă, concentrarea ei a fost răsplătită prin apariția lui Angélique, care a fugit spre ea. Éliane a luat-o în brațe, așa cum făcea mereu, de parcă-i era mamă.

— Este copilul lui König, a zis Éliane repede, când mâna lui Angélique i-a mângâiat încântată burta.

— Bună, copilaș, a spus Angélique.

Copilul i-a răspuns cu un şut hotărât.

— Ce viguros eşti!

S-a uitat la Angélique, ai cărei ochi erau plini de lacrimi.

— Nu pot să cred că nu mi-a zis Luc.

— Nu vrea să fie unchiul unui pui de nazist.

— Dar nu este...

Éliane a clătinat capul.

— Ssst! Voi întârzia la muncă dacă vorbim despre copil. Trebuie să duci astea la Montal. Va veni să le ia o femeie pe nume Mercier. Le va ascunde în casa lui Xavier din Saint-Jean-Cap-Ferrat.

Éliane i-a dat tabloul pictat de Luc, plicul cu bani de la Xavier, inelul de logodnă şi actele casei, alături de cheie.

— Fireşte. Dar...

Angélique s-a uitat la pictură.

— De unde-l ai? Dacă află König sau von Behr...

— König mi l-a dat.

— König, a repetat Angélique. Deci vrea să-l folosească.

— Cu siguranță. Poate ca pe un fel de asigurare pentru copil.

Éliane a văzut ochii surorii sale oprindu-se la numele artistului, din colțul din dreapta jos.

— Luc l-a pictat? a întrebat Angélique, cu ochi cât burta rotundă a surorii sale.

— Numele său este pe el. Ne-a zis că a vândut o pictură familiei Rotschild.

Éliane citea îndoiala în privirea lui Angélique.

Angélique s-a aşezat, cu privirea fixată asupra tabloului, însă părea să privească altceva. Era încruntată şi îşi făcuse gura pungă.

Éliane s-a uitat şi ea, amintindu-şi ceva ce ar fi trebuit să remarce atunci, însă fusese prea distrasă de haosul sentimentelor pentru Xavier. Pe banca de la Saint-Jean-Cap-Ferrat, Xavier îi spusese: „Tabloul cu acel cuplu, tabloul lui Luc, din Sala martirilor. Să-l porţi mereu în gând. Când ai nevoie de o pauză, alunecă în tablou şi fii femeia fără nimic în jurul ei...”

Femeia fără nimic în jurul ei...

Xavier o văzuse pe Éliane, în 1941, cu celălalt tablou, cel cu perechea pe fundal de cer cu lună, cel pe care-l foloseau să îşi lase mesaje. Nu o văzuse niciodată privind tabloul cu perechea fără nimic în jur. De unde ştia că exista? Presupunea c-ar fi putut să-l vadă în Sala martirilor, dar ea îl ascunsese într-un cotlon întunecat...

Angélique a vorbit apoi, întrerupându-i gândurile:

— Am încercat să aflu ce maquisard a fost demascat de Luc drept trădător. Cel care le-a zis naziştilor despre pilotul care se ascundea la Montal. Voiam să ştiu dacă ar fi trebuit să-mi dau seama şi eu. Dacă m-am făcut vinovată de trădare prin ignoranţă. Dar niciunul dintre maquisarzii mei nu ştia. Nimeni n-a dispărut.

Éliane vedea minutele trecând, ştia că nu avea să ajungă la timp, nu avea nicio idee încotro se îndrepta sora ei, dar ştia că nu putea pleca. Orice-ar fi fost, Angélique voia ca ea să audă.

Pauza s-a prelungit. Apoi sora ei a spus:

— Ştii că-l văd din când în când pe Luc, când e la țară, ducând mesaje Rezistenței. Maquisarzii cred că-i un erou. Îi spun „d'Artagnan". Sunt sigură că-i umflă egoul deja măricel. Îi zic aşa fiindcă le aduce bani, cafea, carne, arme şi vin. Mi-aş dori să-ți fi dat ție o parte din bani, să iei mâncare.

Éliane era acum încremenită ca un tablou, precum Madona, nu, ca Mona Lisa. Un lucru la suprafață, cu totul altceva dedesubt.

— Ultima dată când am discutat cu *monsieur* Jaujard, a continuat Angélique cu grijă, parcă strecurându-şi cuvintele printre buze, i-am zis că avem noroc că Aliații trimit atâția bani ca Luc să-i ducă Rezistenței. Asta le ajută imens moralul. Dar *monsieur* a spus că nu i-a dat lui Luc niciun ban de la Aliați.

Angélique a privit-o pe Éliane în ochi, prima dată de când se aşezase.

— L-am întrebat pe Luc despre asta şi a zis c-a făcut un târg pentru cafea şi carne pentru braserie şi că avea prea mult. Cafeaua era, a zis el, puținul pe care-l putea oferi unui grup de oameni care aşteptau, sperau şi se pregăteau de luptă încă din 1940. I-am zis că nevoia lui de adorație ne va pune în pericol pe toți. De ce să rişte şi să fure cafeaua menită pentru nemți la braserie? Asta am crezut că este. Dorința lui de-a fi idolatrizat.

Şi acum ce crezi? Întrebarea, deşi mută, fusese probabil transmisă de privirea lui Éliane, fiindcă Angélique a spus:

— Nu ştiu.

CAPITOLUL 31

Éliane a aşteptat, cu o nerăbdare aproape imposibil de mascat, ca nemţii să părăsească muzeul pentru prânz. Apoi, s-a grăbit în Sala martirilor şi şi-a vârât braţul în colţul întunecos în care ascunsese tabloul *Iubire*. A făcut un pas înapoi şi a studiat fiecare element, cu ochii revenind mereu la expresiile feţelor cuplului şi la părul femeii, care era o mostră deosebită de fineţe. Apoi, s-a apropiat, examinând tuşele, stratificarea culorilor.

Cum de nu-şi dăduse mai repede seama?

Când văzuse prima dată tabloul, avea inima frântă şi era mânioasă pe Xavier. Nu dorea să-şi amintească stilul lui de pictură. Numele lui Luc era pe primul tablou, iar al doilea era atât de asemănător, că nu existase niciun motiv să creadă că nu erau ambele ale lui.

Dar acum...

Tot ce ştia sigur era că-i spusese cândva lui Luc că-i plăcea tabloul pe care König i l-a dăruit. I-o spusese înainte să ştie că exista cel pe care-l avea acum în faţă, cel preferat. Nu-i pomenise de al doilea tablou lui Luc, fiindcă el reacţionase cu răceală la laudele aduse primului. Dar el nu-i spusese niciodată de un al doilea tablou.

Trebuia să discute cu fratele ei.

La Jeu de Paume a fost o zi lungă, iar la braserie tura i s-a părut chiar mai lungă şi nu a putut spune nimic până când ea şi Luc nu s-au apucat de strâns.

— Tabloul vândut familiei Rotschild, cel de la Jeu de Paume, a început ea, prefăcându-se nonşalantă.

A aşteptat să vadă dacă va spune *Care din ele? Le-am vândut două aproape identice.*

El a căscat teatral.

— Încercam să-mi amintesc care din multele tale *amours* a fost modelul, a încercat ea. Louise?

— Dumnezeu ştie.

Luc a scos dopul unei sticle de vin şi şi-a turnat într-un pahar, modul lui obişnuit de-a evita conversațiile.

— Nu-mi amintesc numele tuturor.

A băut îndelung, apoi s-a dus să stingă luminile.

— Ne vedem sus? a întrebat Éliane, zâmbindu-i ca lui König şi rugându-se să spună nu.

Luc a clătinat din cap, plecând.

— Am treabă.

Singurul lucru pe care-l ştia sigur Éliane era că fratele ei mințea. Dar în legătură cu ce? Şi ce treabă avea?

„Ar trebui să căutăm pe cineva care pare să aibă brusc bani sau putere", spusese Rose. Luc n-avea bani. Dar cum îşi permisese arme şi provizii pentru Maquis?

„Vor bani, desigur", spusese König. „Cred că le oferă puterea pierdută sau niciodată avută."

Luc avusese rareori bani sau putere. Doar cu modelele sale sau pentru momentul scurt în care vânduse un tablou, iar tatăl lor îi spusese „maestru", cu mândrie.

Crezuse mereu că, încercând să salveze arta, lui Luc i se furase şansa. Dar dacă n-o avusese niciodată? Dacă doar dusese viața unui artist, bucurându-se de beneficiile marginale, precum modelele şi societatea?

Nu. Greşea. Luc nu ar...

S-a întrerupt, s-a grăbit să urce în apartament şi a scos tabloul dat de König, pe care vrusese să i-l dea lui Angélique de dimineaţă, dar îi spusese apoi că i-l va duce lui *monsieur* Jaujard mai târziu.

O mai supăra ceva. Văzuse, în înregistrările de la Jeu de Paume, că acesta, *Îndrăgostiţii*, fusese cumpărat, aşa cum ştia şi ea, de familia Rotschild în septembrie 1939. Al doilea, *Iubire*, favoritul lui Éliane, cel aflat încă la muzeu, fusese cumpărat în iunie 1940, nu cu mult înainte ca familia să fugă din Franţa.

De ce nu vânduse Luc ambele tablouri în acelaşi timp?

S-a întins pe pat, a închis ochii şi şi-a pus mâinile pe burtă.

— Poate că nu contează, i-a şoptit ea copilului, vorbind cu el aşa cum făcea adesea noaptea, când rămânea singură.

Ca răspuns, acesta s-a foit, iar ea a mângâiat locul unde se mişcase.

Poate că, de fapt, nu conta. Nu mai avusese loc nicio trădare. Şi, oricum, chiar dacă unul dintre cei şase conspiratori lăsase să-i scape câte o informaţie germanilor, o făcuse doar pentru a face rost de bani, bani care urmau să fie folosiţi pentru armele maquisarzilor... *Dar, oare, scopul scuza mijloacele?* s-a întrebat ea, dar s-a oprit. Îşi imagina că, odată cu victoriile Aliaţilor din nordul Africii şi cu campaniile încununate de succes din Italia, trădătorul se gândea, probabil, că Aliaţii erau pe punctul de a sosi şi că nu va mai avea nimic de câştigat vânzându-le informaţii naziştilor. Că, poate, consecinţele acţiunilor sale, precum uciderea paznicului de la Montal, fuseseră mai grave decât crezuse iniţial, că, poate, se lăsase mustrat de propria conştiinţă...

Ar fi trebuit să uite şi ea. Copilul a lovit iar.

Oare banii fuseseră nu doar pentru obținerea armelor, ci şi pentru dobândirea puterii şi adorației?

S-a ridicat de pe pat. A luat sticla de diluant furată de la Jeu de Paume, a rupt o bucată de cearşaf, a înmuiat-o în soluție, apoi a tamponat uşor colțul din stânga sus al tabloului. Vopseaua s-a dizolvat şi a apărut un strat de alb de titaniu. Nu era ceva neobişnuit, căci pânzele erau scumpe şi mulți artişti pictau peste pânze vechi, folosind albul ca să ascundă o operă despre care aflaseră că nu mai poate fi vândută sau care nu le mai plăcea.

A frecat mai tare şi ceea ce a văzut a făcut-o să izbucnească în plâns. Sub albul de titaniu era un cuvânt care începea cu literele *Xa*... şi era înscris în acelaşi loc în care-şi semna Xavier lucrările.

Pânza fusese pictată de Xavier! Chiar dacă exista o mică şansă ca el să-i fi dat lui Luc lucrarea pentru ca acesta să picteze peste ea, refolosind-o, practic, pentru că ştia că are dificultăți financiare, mai era o posibilitate: Luc nu pictase niciodată pânza aceea. Era opera lui Xavier. Aşa cum era tabloul care se afla încă în Sala martirilor.

Xavier îi oferise tabloul lui Luc, îl prezentase familiei Rotschild şi se prefăcuse că era lucrarea lui. O făcuse pentru fratele ei şi, deci, pentru ea.

Luc nu însemnase nimic, iar Xavier făcuse totul, ca de obicei.

S-a aşezat pe pat, căci i se înmuiaseră picioarele.

Dacă i-ar fi spus cineva, cu un an în urmă, că nu avea să plângă dacă afla că fratele ei era trădător, nu l-ar fi crezut. Dar nu a reuşit decât să privească în gol, cu ochii roşii. Era şocată.

Voia să uite tot ce aflase. Dar falsitatea era apanajul laşilor, iar ea voia să i-o lase lui Luc. Cu cât se gândea mai mult, cu atât întrebările oribile apăreau în număr tot mai mare, cerându-i să se gândească la răspunsuri.

De exemplu, de unde obținuse Luc al doilea tablou, capodopera cu perechea, aflată încă la muzeu? În iunie 1940, când o cumpărase familia Rotschild, Xavier părăsise deja Parisul.

Galeria de pe Rue La Boétie nu fusese încă strânsă. Tablourile lui Xavier erau acolo. Luc ştia.

Asta însemna că fratele ei furase opera prietenului său şi păstrase banii după ce-o vânduse.

„Cum poți îndura?" o întrebase Luc.

Dacă i-ar fi zis-o acum, l-ar fi întrebat ea cum putea el să-şi îndure trădarea.

Cu jumătate de oră înainte de stingere, Éliane a întors tabloul şi a scris ceva pe spate, propriul cod, la fel ca pe spatele *Mona Lisei*, în 1939. Nu era complet sigură de ce simțise nevoia să facă asta, doar că i se părea important să marcheze cui îi aparținea de fapt pictura, în caz că...

Nu şi-a permis să-şi încheie gândul.

A acoperit tabloul cu un şal şi i l-a dus lui Angélique, fără să-i pomenească despre bănuielile ei. Dacă o făcea, cine ştie ce-ar fi făcut sora ei şi ce avea să-i facă apoi Luc. Éliane nu avea să dea glas temerilor sale decât dacă Luc le rănea altfel. Era mai bine şi mai sigur pentru toți să se bucure că trădătorul se oprise şi să nu mai facă nimic care să-l determine pe acesta să o ia de la capăt.

Luc avea parte de adorația şi devotamentul luptătorilor din Maquis, pentru a compensa faptul că femeile precum Louise nu-l mai idolatrizau. Ar fi trebuit să-i ajungă.

Aşa că şi-a lăsat sora să îi sărute burta şi să o întrebe:

— Crezi că bebeluşul va fi ca Yolande?

Éliane a încuviințat şi a spus doar:

— Da.

Familia îi fusese luată lui Angélique şi o mai avea doar pe Éliane.

La mijlocul lui februarie, sarcina lui Éliane a început să-l deranjeze pe von Behr şi ea a fost obligată să plece de la Jeu de Paume. Asta însemna că nu putea lucra nici la braserie şi nu îl vedea deloc pe Xavier. La sfârşit de martie, cu două săptămâni înainte de termen, Rose a apărut în prag, cu o valiză.

— Stau cu tine până când se naşte copilul. Nu poți fi singură.

Éliane s-a aşezat la masă şi a plâns. Era aproape mereu singură. Luc pleca după închiderea braseriei şi adesea nu mai venea acasă. Nu se putea duce la întâlnirile de la *monsieur* Jaujard, fiindcă nu se putea mişca repede pe străzi. Ştia că Xavier insistase să nu se vadă în apartament, pentru a nu-l pune pe copil în pericol. Aşa că Éliane era de obicei singură în cele două odăi pe care nu le închisese, ca să păstreze bruma de căldură. Dar acum o avea pe Rose.

Rose s-a aşezat lângă ea, a scos o carte din poşetă, a deschis-o şi a început să citească, cu un glas blând şi dulce, pe care l-ai folosi cu un copil: „A fost odată ca niciodată un bărbat care s-a recăsătorit cu o femeie, cea mai mândră şi mai răutăcioasă din câte s-au văzut.”

Era *Cenuşăreasa*, povestea unei tinere care se căsătorea cu un prinț. Copilul s-a foit.

Éliane şi-a şters lacrimile. Deja vărsase prea multe pentru acel război. Bebeluşul avea nevoie de mai mult decât de tristețe. O poveste despre dragoste împlinită, despre sacrificiu răsplătit, despre rău învins era hrana potrivită.

— Mulțumesc, i-a spus lui Rose.

— Întrerupi povestea, a mustrat-o Rose, dar apoi a zâmbit şi la fel a făcut şi Éliane.

O săptămână mai târziu, o durere cumplită a sfâşiat burta lui Éliane. A durat toată noaptea şi a doua zi, multe ore de chin. Trupul lui Éliane se cutremura. Era incapabilă să mai plângă şi reuşea doar să țipe iar şi iar, înainte să se facă ghem pe pat, încercând să adune energia care-i lipsea. Şi-a privit brațele din jurul burții şi a văzut că erau aproape la fel de subțiri ca ale lui Jacqueline, la 12 ani.

Apartamentul s-a înceţoşat şi s-a întunecat, iar ea s-a gândit că lumânările se stinseseră. A încercat să rostească numele lui Rose, dar nu o mai asculta gura. Greața era singura care o trezea, asta şi Rose, care îi apăsa o cârpă umedă pe frunte, încruntându-se. Nu avea sens să încerce să găsească un doctor la Paris, în 1944.

— Voi face tot ce-mi stă-n puteri să te țin trează, i-a spus Rose, chiar dacă trebuie să-ți cânt „Marseilleza”.

Éliane s-a întins după mâna ei şi a strâns-o, când a lovit-o din nou durerea.

În sfârşit, după 24 de ore aproape fără sfârşit, din care nu-şi amintea deloc ultimele momente, s-a trezit cu o bocceluță în brațe. S-a lipit de pieptul ei şi a înțeles că atât ea, cât şi copilul supraviețuiseră cumva. Că îi era foame. A râs uşor.

— Nu eşti ca Yolande, a şoptit, căci era băiețel. Sper că Angélique nu va fi foarte dezamăgită.

L-a sărutat pe obraz, apoi fiul ei a privit-o şi şocul iubirii a fost devastator, o lovitură în urma căreia ştia că nu-şi va mai reveni nicicând. Ceva atât de puternic şi de magnific să apară în plin război! A înțeles, pentru prima dată, că partea cea mai adevărată a sufletului cuiva era ceea ce îl scotea la liman în cele mai întunecate clipe. Xavier îi modelase sufletul şi acum fiul ei făcea la fel.

S-a lăsat pe pernă şi i-a oferit sânul. Fiul ei s-a hrănit. Lumina şi căldura focului se răspândeau în jur, fiindcă Rose punea în cămin bucăți de lăzi pe care i le ceruse lui König, explicându-i că Éliane avea nevoie de căldură.

Éliane a privit copilul care sugea, feţişoara, mânuța pe pielea ei, ochii lui închişi şi expresia concentrată. Puful negru de pe cap. Nu avea cum să nu plângă.

— Îi voi spune Alexandre, i-a zis lui Rose.

— Crezi că e înțelept? a întrebat încet Rose, iar Éliane a priceput că şi ea, ca şi Angélique, ştia.

— König nu va face legătura dintre cele două nume.

Îşi dorea cu disperare să întrebe ce se forțase să nu întrebe timp de două luni.

— Xavier...

S-a oprit.

— Se zvoneşte c-ar fi în Elveția, cumpărând opere de artă. Că lipseşte cel puțin o lună. Dar e la Londra şi spune că se apropie.

Éliane a închis ochii. Se apropia, dar avea să fie o eliberare sau o conflagrație? Xavier avea să fie mai prins ca niciodată.

Când avea să-şi vadă copilul? Şi cine avea să câştige? Dacă germanii triumfau, aveau să ia totul, de la *Mona Lisa* până la cea mai mică amuletă, victoria avea să le confere forțe pe care armistițiul nu li le oferise.

Rose a mângâiat părul lui Alexandre.

— Este superb, desigur. Aş putea să stau toată ziua aici să mă uit la el. Dar trebuie să mă duc la muzeu. Vei fi bine? Să-i spun lui König?

— Cred c-ar fi mai bine. Dar spune-i că nu sunt în stare să primesc vizite.

Două ore mai târziu, a sosit un buchet extravagant de floare-de-colț. Éliane l-a lăsat să moară pe masă.

Luc a urcat pentru scurt timp, aducându-i de mâncare şi sărutându-şi nepotul, înainte să plece să deschidă braseria. Éliane a rămas în pat, cu copilul, privindu-l cum dormea, cum pufnea şi îşi trăgea nasul şi ofta. I-a studiat pleoapele delicate, încărcate de genele întunecate ale lui Xavier, gurița rotundă, care se mişca în somn, delicatețea imposibilă a degetelor parcă pictate. Şi-a învățat copilul pe de rost, în prima noapte, parcă având o premoniție.

Mai târziu, i-a făcut baie, trecându-şi palmele peste picioruşele care loveau, peste degetele în miniatură, şi a plâns iar, fiindcă era mic, prețios şi lipsit de apărare. O avea doar pe ea, iar ea nu ştia dacă era de ajuns.

CAPITOLUL 32

Éliane a petrecut două zile înăuntru, cu copilul, dar apoi a ştiut că trebuia să se întoarcă în lume, să cumpere mâncare, să găsească mai multe cârpe pe care să le folosească drept scutece – nu pricepea de ce avea nevoie de atât de multe o ființă atât de mică şi nici nu se uscau suficient de repede în apartamentul neîncălzit, pentru că arsese toate lăzile trimise de König. Nu avea cărucior, bineînțeles, dar în ultimele luni văzuse mulți copii purtați în cearşafuri vechi, petrecute pe după gâtul mamelor, şi asta a făcut şi ea, vârându-l pe Alexandre în siguranță, la căldura pieptului ei. Bebeluşul a privit-o, apoi şi-a supt buza şi a adormit repede.

A mers cu el după colț, la Rue Saint-Honoré, şi s-a alăturat cozii de femei care aşteptau la brutărie. Orele au trecut. L-a alăptat acolo pe Alexandre, dar nu era la fel ca acasă şi nu a părut să sugă suficient, aşa că s-a trezit o oră mai târziu, plângând după mai mult.

Trebuia să-l schimbe, dar nu-şi putea pierde locul la coadă. Aşa că a întins pe trotuar una dintre cârpele aduse cu ea şi l-a pus deasupra, afară, în frigul de aprilie. El a urlat tot timpul şi ea se uita cum i se făcea pielea albăstruie de la vântul la fel de brutal ca naziştii.

— *Fräulein!*

Éliane a întors capul, la fel ca toate femeile de la coadă. Toate, chiar dacă stăteau pur şi simplu la coadă, au părut brusc vinovate, iar Éliane şi-a dat seama că nu era singura care făcea ceva pentru Paris. Că fredonai accidental „Marseilleza” la coadă la pâine sau că făceai o gaură cu fierul de călcat într-o uniformă nazistă, aşa cum făcuse spălătoreasa lui König, la un moment dat, erau multe acte

mărunte de rezistență în Paris, care, într-o zi, aveau să devină cu siguranță mari.

Apoi, şi-a dat seama că era König cel care striga şi că se îndrepta direct spre ea.

— Este fiul meu? a întrebat el încântat, sărutând-o pe obraz.

Femeile de la coadă s-au stropşit la ea şi una a scuipat la picioarele lui Éliane.

Ruşinea a făcut-o să se clatine. Ar fi crezut-o cineva când (sau dacă?) se va termina totul, că încercase să facă un lucru bun?

— Trebuie să plecăm, i-a spus ea lui König. Nu voi putea să stau şi mâine la coadă.

El a privit în jur, la fețele ostile ale femeilor, de parcă ar fi înțeles brusc, şi a lăsat-o să-l ducă de acolo.

— Pot să-ți aduc eu mâncare. Uite nişte ciocolată.

I-a dat un pachet complet inutil. Avea nevoie de carne.

— Dar iei mâncare de la restaurant, nu?

— N-a mai rămas nimic de luat, a spus ea. Tu şi amicii tăi mâncați totul. Nu s-a găsit deloc carne în tot Parisul luna asta.

König a fluturat din mână, iar ea ştia că n-avea habar cum trăia o parizianã.

— Am venit să-l văd pe copil.

Nu a avut de ales decât să-l ducă în apartamentul ei. Dacă-l lăsa să se extazieze deasupra copilului pe stradă, probabil ar fi aruncat lumea cu pietre în ea.

El a urmat-o pe scările întortocheate şi, când a deschis uşa, Éliane a văzut apartamentul prin ochii lui. Micuț. Uşile spre dormitoare erau închise, de parcă viața se întâmpla în două camere mobilate doar cu o canapea, cu salteaua ei de pe podea, fiindcă nu putea încălzi dormitorul, şi o masă cu patru scaune. Peste iarnă, Éliane arsese tot restul mobilei. Geamul avea draperia întunecată obligatorie şi nu se vedea niciun obiect de decor, fiindcă dăduse jos perdelele şi le folosise pe post de zdrențe pentru ea însăşi. Acum, atârnau la uscat, lângă scutecele lui Alexandre. În dimineața aceea, i se păruseră aripi albe de înger. Acum, a văzut că erau încă uşor pătate, în ciuda spălatului. Mirosul de bebeluş, mirosul acela superb, de lapte, era puternic şi aproape, după aerul rece de afară.

König a strâmbat din nas.

— Nu poți trăi aici, a zis el, aşezându-se pe un scaun.

— Trebuie să alăptez, i-a răspuns ea.

König a privit în toate direcțiile în acelaşi timp, fără să ştie unde să-şi fixeze ochii.

— Aştept aici.

El s-a apropiat de geam, spre locul lui Xavier, iar Éliane a încercat să nu se gândească la faptul că Alexandre fusese văzut mai întâi de König. S-a aşezat, şi-a deschis bluza şi l-a lăsat pe fiul ei să mănânce pe săturate.

Nu a mai durat mult şi König s-a îndreptat spre masă, privind până când Alexandre a adormit şi a dat drumul sfârcului, lăsându-i sânul gol, sub privirea lui. Ochii lui s-au mărit, s-a înroşit, iar Éliane a încercat să se acopere atât de repede, încât l-a lovit din greşeală pe copil, care a scâncit. Faptul că König o mai găsea încă atrăgătoare a fost o lovitură pentru ea. Sperase că afecțiunea lui avea să scadă

şi că soţia lui, disponibilă, avea să i se pară mai uşor de iubit.

— Mâine trebuie să te întorci la lucru, a spus el, cu ochii la degetele ei, care încheiau nasturii bluzei.

— Am un copil de crescut, i-a zis Éliane.

— Copilul va sta cu soţia mea cât eşti la muncă, a spus fără ezitare König, de parcă s-ar fi gândit îndelung la asta. E prea mult de lucru pentru *madame* Valland şi nu avem timp să pregătim pe cineva nou.

Éliane l-a strâns pe Alexandre atât de tare în braţe, încât a trebuit să-şi reamintească sieşi că era foarte fragil.

— Dar trebuie să-l hrănesc.

— Îl vei hrăni pe copil în apartamentul meu, înainte să-l laşi de dimineaţă. Elke ţi-l va aduce la prânz. Apartamentul meu este încălzit. Fiul meu trebuie să stea la căldură, a spus König, semănând cu von Behr. Vei primi copilul înapoi în fiecare seară şi la sfârşit de săptămână. Iar eu te voi putea vedea în fiecare zi.

Ce făcuse? N-ar fi trebuit să spună niciodată că era copilul lui König!

Mai erau două luni până în vară. Sigur veneau Aliaţii. Sigur Xavier se va întoarce curând.

În fiecare dimineaţă, Éliane intra în apartamentul lui König. Se aşeza într-un fotoliu verde-pal şi îl hrănea pe Alexandre sub ochii lui König, urmărit la rându-i de soţia lui. Apoi, Elke i-l lua pe Alexandre, şi el mai întâi scâncea, de parcă ar fi vrut să fie salvat de maică-sa, apoi începea să plângă şi Éliane trebuia să se abţină să nu i-l smulgă şi să fugă cu el pe uşă.

Zilele au trecut astfel, până când, într-o dimineață de mai, cu soarele strălucind pe cer, König i-a spus:

— Am discutat cu Elke. A fost de acord c-ar trebui să locuieşti cu noi, ca doică a copilului. Apartamentul tău este...

S-a strâmbat, dezgustat.

— Intolerabil. Categoric vei prefera o cameră mai mare, pentru tine, lângă camera copilului, în apartamentul nostru. Elke îmi înțelege nevoile şi e pregătită să le susțină.

„Nevoile”! Cât de mult îi schimbase pe oameni prăbuşirea peisajului nazist din ultimele luni! Von Behr era mai furios. În el, toate viciile deveniseră mai pronunțate. Dar în König dezvoltase abilități pe care nu ştiuse să le folosească înainte. Anul trecut nu şi-ar fi permis să îi vorbească atât de îndrăzneț despre nevoile sale.

Éliane a privit în pământ, parcă stânjenită.

— Dar eu nu sunt... disponibilă pentru nevoile tale... încă sângerez, după naştere.

Ultimele ei cuvinte au fost doar o şoaptă. Ajunseseră la muzeu, iar Éliane îşi târa corpul flămând, care sângera, pe trepte. Sânii ei tânjeau după Alexandre.

König a părut pe jumătate jenat, pe jumătate revoltat.

— Sigur că-ți voi da timp, a spus el scurt, ca să-şi ascundă ignoranța. Cu siguranță, nu va dura pentru totdeauna.

Acum părea atât de uluit, încât Éliane, să fi fost în altă situație, ar fi râs.

— Nu, a spus ea. Nimic nu durează pentru totdeauna. Dar va mai dura.

Era o minciună. Dar se îndoia că el avea să ceară cuiva detalii.

— Dar tot vei veni să stai cu noi, a spus el. Putem începe... restul când eşti pregătită.

König nu era în apartament când a ajuns Éliane, a doua zi. Elke nu a făcut decât să-i spună bună dimineaţa. S-a aşezat şi a privit, tulburată, ritualul de alăptare, iar privirea ei fixă a făcut-o pe Éliane să îşi încordeze toţi muşchii. Astfel, laptele a curs mai greu şi Alexandre s-a foit şi a scâncit. Ea a încercat să se liniştească, fiindcă altfel copilul ei avea să rămână flămând până la prânz, dar teama i s-a strâns în jurul gâtului ca un laţ.

Alexandre începuse să plângă tot mai puţin când Éliane i-l dădea lui Elke şi la fel a fost şi în dimineaţa aceea. Când copilul a ajuns în braţele ei, Elke a zâmbit şi a părut aproape frumoasă. Era efectul unui copil! Putea face o femeie pe care Éliane o detesta să devină, brusc, o femeie îndrăgostită de un copil, la fel ca Éliane.

Elke a ridicat privirea şi Éliane n-a avut timp să se uite în altă parte.

— E fericit când nu eşti aici, a spus Elke.

Éliane a tresărit, dar Elke a privit-o mai departe în ochi.

— Îl iubesc, i-a spus Elke. Crezi că nu sunt capabilă şi nici soţul meu. Dar suntem şi noi oameni.

De cea mai joasă speţă. Éliane abia a reuşit să nu spună asta cu voce tare.

— Încerc să te scutesc de o grijă, a zis Elke încet. Cât eşti la muzeu, Alexandre plânge puţin, cât ar plânge oricum un copilaş. Nu i se întâmplă nimic rău aici.

Alexandre nu-şi petrecea ziua agitându-se. Poate că Éliane nu îi făcea rău copilului lăsându-l în grija altcuiva, cum le lăsase mama lor pe ea şi pe surorile sale mai mici în grija femeii care locuia alături, până când Éliane putuse avea grijă ea însăşi de toate fetiţele.

Dacă Éliane ar fi putut s-o privească pe Elke drept o femeie care îngrijea un copil, şi nu ca pe o nevastă de nazist! Dar nu avea s-o vadă niciodată aşa. Soţia lui Ernst König nu era capabilă să iubească pe nimeni ca o mamă.

Elke i-a atins braţul.

— Ştiu că nu simţi pentru Ernst ce simte el pentru tine.

Éliane a încremenit, cu privirea la fiul ei, singurul care-i dădea putere. Mâncase cu o zi înainte un castron cu supă, de la braserie, ce mai rămăsese pe fundul oalei, aproape fără legume, doar cu o bucată de grăsime. Rose găsise un morcov în grădinile Luvrului şi o făcuse să-l mănânce la prânz. Îi dăduse un cartof acasă. Luc îl pusese în supa naziştilor.

— Soţul tău este...

Éliane şi-a căutat degeaba cuvintele. Camera s-a întunecat. Avea pielea umedă şi lipicioasă. În stomac, foamea o rodea precum furnicile. Nu voia să leşine în faţa lui Elke. Avea să leşine pe trotuar, sperând că nimeni din cartier nu avea să-şi dea seama că era amanta unui nazist şi nu avea s-o scuipe.

— Acum înţeleg cum funcţionează lucrurile, a spus Elke. Nu vrei sfatul meu, dar eu ţi-l voi oferi oricum. E singurul lucru pe care nu-l poţi arunca, în clipa în care pleci de aici. Nu-i vei frânge inima lui Ernst. Cel care deţine puterea nu are niciodată inima frântă.

Ceva apos a licărit în ochii lui Elke. Ea şi-a frecat faţa de creştetul lui Alexandre. Când s-a uitat iar la Éliane, licărirea dispăruse.

— Îmi va lua cel puţin două săptămâni să-ţi pregătesc camera. E atât de greu să găseşti lucruri în Paris acum! I-am zis lui Ernst că nu va fi gata decât pe şase iunie. Asta ar trebui să-ţi ofere timp să decizi.

„Să decizi”! De parcă Éliane avea de ales.

Éliane a ieşit pe stradă, unde soarele strălucea tare, aproape ofensator, ca un costum de cabaret purtat de o persoană fără adăpost. S-a aşezat o clipă pe trepte, cu capul pe genunchi, până când întunericul de la periferia câmpului vizual i s-a risipit, pielea i s-a răcorit şi foamea s-a strâns într-un pumn nemişcat, în stomacul ei. Apoi s-a ridicat forţat şi s-a dus la Jeu de Paume, cu vorbele lui Elke („Cel care deţine puterea nu are niciodată inima frântă”) făcându-i ochii să sticlească.

Nici Elke n-avea putere. Şi asta-i frângea inima.

— Nu vreau să-i plâng de milă, şi-a şoptit Éliane.

Ura era hotărâtă şi venea din minte. Mila era o aşchie înfiptă într-o inimă deja sfâşiată.

Ultima săptămână din mai îşi târa trena înnoroiată de-a lungul trotuarelor unui oraş care uitase ce înseamnă primăvara. Iarna părea să pândească încă peste tot: pe chipurile cenuşii, flămânde, pe străzile nemăturate, în absenţa păsărilor. Totul era ars de foc şi de bombe. Angélique i-a strecurat un bilet primit de la Xavier, care era încă la Londra. Era scurt şi impersonal, aşa cum trebuia să fie, dar sufletul ei avea nevoie de eternitate şi de intimitate.

Pe şase iunie, Éliane mergea, disperată, spre apartamentul lui König. Din fericire, el nu era acolo, s-o însoţească la

muncă. Elke i l-a luat pe Alexandre, fără un cuvânt. De fapt, Elke era acum posomorâtă şi rece ca o zi de iarnă şi Éliane a presupus că se gândea că în noaptea aceea avea să-şi piardă soţul în favoarea amantei.

La muzeu, paza din Luftwaffe avea armele în mâini, şi nu pe umeri. Nu doar că i-au verificat Ausweis-ul şi poşeta, ci au şi pipăit-o îndelung, nu doar unul, ci doi soldaţi. Éliane a închis ochii şi s-a imaginat în tablou, cu Xavier, fără fundal. Erau doar ei pe lume. Şi Alexandre. L-a desenat şi pe el în tablou.

— La birou, direct, *mademoiselle*! s-a răstit paznicul, - încheindu-şi inspecţia printr-o împunsătură cu arma.

Când a intrat şi a văzut chipurile istoricilor, chipuri întocmai cu al lui Elke, şi-a dat seama că se întâmplase ceva. Apoi, a venit la ea König, iar ea a înţeles.

— Este o zi îngrozitoare, a spus el cu glas scăzut. Britanicii şi americanii au debarcat pe o plajă din Normandia.

A rostit cuvintele pe care Éliane aşteptase să le audă de patru ani lungi. Camera a început să se învârtă, iar ea a simţit că leşină şi abia a reuşit să se prăbuşească pe un scaun, şi nu pe podea.

— Au debarcat, a şoptit ea.

— Ce tâmpit sunt! a făcut el. Ţi-am zis asta pe nepregătite. Uite.

I-a întins un pahar cu apă.

Doar atunci şi-a dat seama că aproape se trădase şi că avea noroc că el crezuse că reacţia ei era cauzată de teamă şi de uimire, nu de o bucurie atât de şocantă, încât aproape că nu o putea îndura.

S-a forţat să-i atingă braţul, să spună:

— Vei fi în regulă, *monsieur*? Şi unchiul tău?

König şi-a lipit fruntea de a ei, şi-a pus mâinile pe umerii ei şi a suspinat. A plâns ca Alexandre: neajutorat, de neoprit.

Ea a lăsat lacrimile groazei lui să-i cadă pe față.

Zgomotul unei mişcări l-a făcut să se ridice şi să se retragă.

— Îmi pare rău, a spus el.

— Înțeleg, i-a zis Éliane, pentru că înțelegea.

Chiar trebuia să plângă. Să se jeluiască. Să urle, să scâncească şi să răcnească. Să-i fie frică.

Două săptămâni mai târziu, când veştile confirmate despre ceea ce se petrecea în Normandia erau aproape imposibil de dobândit, iar planul de mutare a lui Éliane în apartamentul lui König fusese, din fericire, suspendat din cauza invaziei, Éliane a deschis uşa apartamentului şi a găsit-o pe Angélique.

Angélique şi-a luat nepotul în brațe şi i-a acoperit fața de sărutări. El s-a zbătut şi s-a strâmbat, la început, apoi s-a predat iubirii ei sufocante.

Angélique şi-a privit sora şi amândouă au zâmbit cum nu mai zâmbiseră de când erau mici. Libere, în extaz.

— Invazie, a şoptit Éliane.

Angélique a încuviințat.

— Maquisarzii sunt înarmați şi pregătiți de luptă pentru momentul când vor ajunge Aliații pe plaje şi se vor deplasa prin țară. Vine eliberarea, zău aşa!

A mângâiat obrazul lui Alexandre.

— Între timp, nu ştiu dacă ți-l dau înapoi.

— Nu te-ai săturat să ai grijă de copii, după Yolande?

— Yolande n-a fost niciodată atât de cuminte.

Angélique a râs, iar Éliane a râs şi ea, sprijinindu-se de sora ei, care ținea copilul. Alexandre le zâmbea de parcă şi-ar fi dorit să râdă şi el.

Dar fireşte că bucuria lor a fost scurtă.

Rose şi *monsieur* Jaujard s-au strecurat în apartament, cu fețe trase. Éliane a încercat să se încurajeze, în timp ce-l punea pe Alexandre într-un sertar de comodă, pe care-l aranjase ca pe un pătuț. Apoi a întrebat:

— Ce s-a întâmplat?

— Ni s-a cerut să furnizăm un estimat al metrilor cubi ocupați de operele de artă din Musées Nationaux aflate în depozite, a zis sumbru *monsieur* Jaujard.

— Dar de ce...

Éliane s-a oprit înainte să-şi termine întrebarea. Singurul motiv pentru întrebări legate de spațiul ocupat de colecția de artă a țării era mutarea sa în altă parte.

— Vor să ia totul, a încheiat *monsieur* Jaujard.

Mona Lisa... Nike din Samothrace... Întreaga cultură franceză, inima poporului francez, ca să nu mai aibă forță să riposteze.

— Am plănuit să lucrăm foarte lent la calcule, a explicat Angélique, sperând că vom fi eliberați. Dar unul dintre mesajele mele către *monsieur* a fost ridicat dintr-un loc secret pentru corespondență. Din fericire, l-am făcut să sune de parcă eram prea proastă să calculez asemenea lucruri şi nu m-a incriminat. Dar, dacă ştiu unde se află unul dintre locurile noastre secrete...

Atunci sunt doar la un pas de a descoperi totul.

— Cum?

Éliane şi-a privit sora în ochi. Zgomotul de paşi care urcau scara le-a făcut pe amândouă să se întoarcă spre uşă.

— Poate că invazia aliată i-a făcut pe germani să pună presiune pe vechiul lor informator, a spus *monsieur* Jaujard. Naziştii au nevoie de informaţii, mai mult ca niciodată, şi probabil vor presa pe oricine cred că poate ceda...

Dar Éliane nu-l mai asculta. Îşi privea fratele intrând în cameră şi abia dacă a auzit-o pe Rose spunând:

— Acţiunile acestea înseamnă că naziştii sunt îngrijoraţi. Aliaţii câştigă în Normandia. Vin.

— Când?

Tonul lui Luc era violent.

— Zicem de luni bune că vin. Chiar credeţi că Hitler va renunţa acum, doar pentru că nişte soldaţi americani şi englezi luptă cu armatele lui pe o plajă din Normandia?

Atunci şi acolo, după aproape patru ani de mânie, tot ce înghiţise Éliane a erupt din ea.

— Unde e bărbatul care mi-a zis că va lupta? Care a zis că nu mai e pictor? Acum, nu eşti nici pictor, nici luptător. Ce eşti?

Ce eşti? Întrebarea a rămas suspendată în aer multe secunde lungi, iar Luc şi Éliane s-au privit peste masă.

Ea a simţit cum mâinile îi tremură de furie şi a ştiut că trebuia să îşi revină cumva, că trebuia să fie atentă, să nu îl provoace pe Luc. Nu se putea prăbuşi totul aşa.

Luc a vorbit sec:

— Ce sunt? Sunt un om care nu mai ştie ce e bine şi ce e rău. Nu în oraşul ăsta de francezi care se pleacă în faţa

nemților într-o zi, dar care a doua zi își scot steagurile tricolore și-i așteaptă pe britanici. Sunt un bărbat a cărui soră a făcut un copil neamț, lucru care ar fi trebuit să se întâmple pentru motivul potrivit, doar că am uitat care era.

Éliane aproape că a picat pe scaun. Totul se prăbușea. Chiar acolo, chiar atunci, în apartamentul copilăriei sale, cu fratele ei de o parte a mesei zgâriate și uzate și cu sora ei de cealaltă parte.

„Nu e la fel de puternic ca tine." Cuvintele lui Angélique, rostite cu multă vreme în urmă, îi răsunau în minte. Éliane nu le crezuse atunci, dar le credea acum. Éliane îi avea pe Xavier și pe Alexandre să îi dea putere. Luc nu avea pe nimeni, doar pe Éliane. Trebuia să-i dea forța de care avea nevoie.

Găsește-i inima, și-a spus. *E acolo, undeva*. Altfel, a simțit în vocea lui că adulația pe care i-o oferiseră maquisarzii nu-i mai era suficientă.

— Îți amintești, a început ea încet, când am stat la capătul scării Luvrului și am privit cum *Nike din Samothrace* era dată jos?

La început, Luc nu a răspuns. Apoi a încuviințat.

Ea a insistat, profitând de micul avantaj.

— Îți amintești că toată lumea și-a ținut respirația, nu cumva să cadă? De ce-am făcut-o? Ce contează dacă pierdem o bucată de piatră sau ciobim o bucată de marmură? Ce-ar fi Parisul fără *Nike*, Luc? Gândește-te ce e acum Parisul, doar cu cenușiul uniformelor naziste, cu maroul cizmelor, cu strigătele infinite de *Heil Hitler*. Când *Nike* a coborât atunci, ne era teamă, dar aveam și speranță, speranță că va reuși să ajungă jos fără probleme. Dacă s-ar fi spart, toți am fi izbucnit în plâns.

Angélique chiar a început să plângă. Obrajii lui Rose erau umezi, iar ochii lui *monsieur* Jaujard, plini de lacrimi.

Luc a alunecat lângă perete şi s-a aşezat pe podea.

— Arta ne aminteşte că există o lume diferită de aceasta, a continuat hotărâtă Éliane, vorbind pentru sine, dar şi pentru ceilalţi, vorbind ca să uite de Xavier şi de fiul pe care el nu-l văzuse încă, dar şi către Luc, trădătorul.

— N-a zis Schiller că Arta este fiica libertăţii? Când am privit împreună sculptura *Nike din Samothrace*, am fost cu toţii legaţi de ceva mai presus de noi. Arta este tot ce avem când ne trădează cuvintele, când omenirea ne lasă baltă şi când ne trădăm între noi. Dacă nu salvăm aceste opere, nu ne putem salva pe noi.

— Amin.

Era vocea lui Xavier.

Éliane s-a întors.

CAPITOLUL 33

Éliane nu şi-a dat seama că repetau şi ceilalţi aminul rostit de Xavier. Îşi privea iubitul, inima, sufletul. Arta ei.

Xavier era şi el încremenit, cu ochii la copilul care dormea în culcuşul de la geam. Apoi, i-a zâmbit lui Éliane, un zâmbet

strălucitor şi frumos, iar ea nu s-a putut abține şi şi-a dus mâna la piept.

Ştia de ce nu-l văzuse zâmbind aşa de atâția ani. Ştia de ce-şi ascunsese el zâmbetul. Fiindcă Xavier îndrăgostit era o operă de artă care nu fusese încă pictată, o operă de artă pe care, poate, lumea aceea crudă nu o merita. Dacă germanii vedeau ce văzuse ea...

Pentru prima dată, i s-a făcut frică.

S-a poticnit prin cameră, a aterizat în brațele lui şi el a ținut-o strâns, cât timp a plâns. Abia dacă a înregistrat surprinderea lui Luc şi bucuria lui Angélique, a lui Rose şi a lui *monsieur* Jaujard. Îl vedea doar pe Xavier.

După multă, multă vreme, a ridicat privirea şi şi-a dat seama că toți ceilalți plecaseră. L-a luat de mână pe Xavier şi l-a condus prin cameră. El s-a aplecat şi şi-a ridicat fiul, ținându-l la piept, iar Éliane a început din nou să plângă. Xavier a întins brațul şi a tras-o aproape, conducând-o spre pat.

— Vreau doar să stau întins lângă tine şi copilul nostru, i-a spus el.

L-a pus jos pe copil, cu blândețe. Éliane s-a întins şi ea, de o parte a lui Alexandre, iar Xavier s-a întins de partea cealaltă. Mâna lui a mângâiat obrazul fiului său.

— Cum i-ai spus?

— Alexandre.

Ochii lui Xavier au scânteiat şi el a înghițit în sec.

— Deja îl iubesc, a spus el cu uluire în glas. Ce simți tu, oare?

Éliane s-a întins să atingă mâna lui Xavier, care se afla încă pe obrazul fiului lor.

— E aproape copleşitor, a mărturisit ea. E un instinct primordial de-a face tot ce pot pentru el. Doar că, a spus ea abia şoptind, nu fac. I-l dau soției lui König, în fiecare dimineață.

— Ellie.

Xavier a ridicat degetul de pe obrazul lui Alexandre şi i-a mângâiat ei chipul.

— Dacă nu ai face-o...

S-a cutremurat. Pentru prima dată a părut şi el speriat.

— În ce ne-am băgat cu toții?

Éliane a şters lacrima care cobora lent şi dezolant pe obrazul lui Xavier.

— Nu e vina ta, a zis ea. Făceam asta dinainte să ştiu c-o faci tu.

— Lasă-mă să vă scot de-aici. Pe tine şi pe Alexandre.

Éliane a clătinat din cap.

— Nu acum. Dacă i-au cerut lui *monsieur* să estimeze cât spațiu ocupă operele de artă, plănuiesc ceva pentru tot ce-a rămas în Jeu de Paume. Trebuie s-o ajut pe Rose. Eu...

S-a poticnit.

— Aproape că m-am convins că, mai târziu, Alexandre va înțelege de ce nu am plecat. Crezi că va înțelege?

— Că mama lui e cea mai curajoasă femeie din lume? Da, va înțelege.

Era rândul lui Xavier să-i şteargă lacrimile de pe obraz.

Niciunul nu a mai spus nimic. S-au privit şi şi-au privit copilul dormind. Dacă ar fi avut toată noaptea la dispoziţie! Dacă tăcerea aceea preţioasă şi scăldată în iubire ar fi durat! Dar ea ştia că Xavier rămăsese deja prea mult. A trebuit să-i spună:

— König mi-a dat unul din tablourile din Sala martirilor. Primul dintre cele pictate de tine, vândute de Luc familiei Rotschild. I l-am dat lui *madame* Mercier, să-l ascundă la Cap-Ferrat.

Xavier a tresărit.

— Eşti supărată fiindcă i l-am dat lui Luc?

Ea a zâmbit.

— Cum să fiu supărată fiindcă ai pictat ceva atât de extraordinar? Nu m-aş putea supăra pe tine.

Şi-a împletit degetele cu ale lui, iar palmele lor unite s-au lipit de trupul fiului lor, care dormea. A pus următoarea întrebare, de dragul tuturor:

— Cum a dobândit Luc celălalt tablou? Cel cu perechea, fără fundal? I l-ai dat tu?

Xavier a clătinat din cap.

— L-am lăsat la galerie aici, în Paris, când m-am întors în Anglia. Mă durea prea tare să-l privesc atunci. Acum îmi doresc mai mult decât orice să-l fi luat cu mine.

Ceea ce însemna că Luc *chiar* îl furase din galerie.

Éliane a închis ochii, nedorind să discute încă despre asta, ci doar să rămână prezentă, cu Xavier şi extraordinarele sale tablouri în minte.

— Când le-ai pictat?

Xavier s-a apropiat de Alexandre şi a strâns-o mai tare de mână pe Éliane.

— L-am pictat pe primul în ziua după ce-am mutat operele de artă din Luvru. A doua zi după ce ne-am sărutat prima dată. Pe al doilea l-am pictat în noaptea de după ce-ai plecat de la hotel. L-am pictat ca o promisiune faţă de mine însumi că dragostea noastră putea supravieţui. Că, într-o zi, ţi-aş fi putut dărui tabloul. De fapt...

S-a oprit şi a scos un plic din buzunarul pantalonilor.

— I-am trimis o telegramă lui Rotschild, în America, să-l întreb dacă pot să răscumpăr tablourile. A zis că da. Aici este chitanţa. Pune-o lângă celelalte documente. Tablourile sunt ale tale, dacă... Nu. Sunt ale tale *când* reuşim să-l scoatem pe celălalt din Jeu de Paume.

— Când totul se va termina, iar tu, eu şi Alexandre vom trăi împreună la Cap-Ferrat.

Éliane a zugrăvit visul în cuvinte, de parc-ar fi fost real.

Apoi, Xavier s-a încruntat, de parcă tocmai ar fi înţeles ceva important.

— De ce ţi-a dat König tabloul?

— Cred că vrea să mă aibă la mână.

S-a oprit, apoi a rostit pentru prima dată cu voce tare cuvintele:

— Singura persoană care i-ar fi putut spune că-mi place tabloul e Luc.

Xavier a închis ochii, de parcă l-ar fi durut să privească lumea.

— Deci, ştii că este el?

Éliane a încuviinţat.

Xavier a deschis ochii şi s-a uitat fix la ea.

— Am oameni care-l supraveghează de câteva luni. Un maquisard în care am încredere. De curând, şi Angélique. Îl urmăresc şi eu. Cred că ştie că este bănuit, iar asta înseamnă că trebuie să te scot de aici. Şi pe Angélique.

— Cred că (oare era nesăbuită că gândea aşa ori avea dreptate?), dacă merg la Londra, nu îl va mai opri nimic. Poate că-s proastă să cred asta despre cineva care ne-a păcălit pe toţi, dar sper că, dacă rămân, va trăda numai ici şi colo. Nu îmi va face rău. Asta înseamnă că nu le va face rău nici lui Angélique, nici lui Rose, nici lui *monsieur* Jaujard. Sau ţie. Aşa că nu pot să plec. Sunt cea mai bună poliţă de asigurare. A fost mereu mai apropiat de mine.

— Nu, a spus Xavier furios. Nu te pot lăsa să-ţi asumi asta.

— Dar nici nu poţi să mă opreşti, a spus ea cu fermitate. La fel cum nici eu nu te pot împiedica să faci ce trebuie, a vorbit, acoperindu-i protestele. În plus, nu mai poate dura mult, acum, că au debarcat Aliaţii, a adăugat, plină de speranţă.

— Ar putea dura câteva luni, Ellie. Luni din tot ce-ai îndurat.

Luni. Nu erau veştile la care sperase. I-a pus un deget pe buze.

— Trebuie să pleci în curând. Să vorbim despre altceva în aceste ultime cinci minute.

— Te iubesc, a spus el mângâindu-i faţa, cu buricele degetelor pictând iubire, frumuseţe şi speranţă pe pielea ei, iar ea a absorbit totul, fiindcă avea nevoie de asta mai mult ca niciodată. Spune-mi despre fiul nostru.

— Mănâncă mereu totul cu plăcere, a spus ea. Şi adoră băile, aşa că-l spăl în fiecare seară, şi zâmbeşte atât de mult, încât simt că mă sparg într-o mie de bucăţi, fiindcă nu pot reţine toată dragostea înăuntru. Am atât de multă dragoste pentru el...

— Are părul negru.

Xavier a arătat spre umbra moale de pe scalpul lui Alexandre.

— Ca tine, i-a spus Éliane. Şi cei mai albaştri ochi. Când se trezeşte, îi vei vedea.

Când se va trezi, vei fi plecat deja, s-a gândit Éliane, dar nu a spus-o. *Să continue fantezia. Să nu se oprească.*

— Are genele foarte lungi, a zis Xavier, trecându-şi uşor degetul peste ele.

— Ca ale tale, i-a spus Éliane, mângâindu-l pe Xavier cum îl mângâiase el pe fiul lor. Mereu mi-au plăcut genele tale. După ce te-am pierdut, îţi visam ochii. Credeam că eşti cel mai chipeş bărbat pe care-l văzusem.

Xavier a zâmbit uşor, apoi s-a aplecat peste fiul lor şi a sărutat-o profund, cu o mână pe obraz şi cealaltă în părul ei. Sărutul s-a prelungit şi Éliane ştia de ce.

— Va dura până când ne vom revedea, nu? a întrebat ea.

El a încuviinţat.

— Voi transmite ce mesaje voi putea prin Angélique.

— Hai să mai stăm aici doar cinci minute!

Alexandre dormea liniştit între ei, cu mâinile lor deasupra, iar ei se priveau în ochi. Éliane a citit tot ce nu dorea să citească în privirea lui. Dar ştia că trebuie să înfrunte totul.

— La revedere, a zis ea încet. În caz că ni se întâmplă ceva şi...

Nu te mai revăd. Nu s-a putut sili să rostească vorbele.

— Te-am iubit atât de mult, Xavier! Te voi iubi mereu. Orice-ar fi. Nimeni nu ne poate lua asta.

Suspinul lui i-a dezlănțuit lacrimile.

— Nu e nimic pe lumea asta mai bun sau mai frumos decât ce am făcut noi împreună. Dacă Arta e fiica libertății, atunci iubirea noastră le precedă pe toate. O asemenea iubire este motivul pentru care libertatea are preț şi o asemenea iubire sărbătoreşte arta, iar eu sunt foarte norocos că am avut parte de ea.

S-a oprit, cu ochii de un negru strălucitor, o noapte cu stele, o constelație numai a ei.

— Te ador, a zis el răguşit. Şi pe Alexandre. Va fi nevoie de mai mult decât de nazişti să distrugă asta.

I-a sărutat pe frunte pe Alexandre şi pe Éliane. Şi a plecat.

La jumătate de oră după ce părăsise Xavier apartamentul, Éliane s-a trezit scuturată de cineva. A deschis ochii spre Luc.

— Ce este? a întrebat, cu Alexandre la piept.

— König îl bănuieşte pe Xavier. M-a văzut vorbind cu el.

— Ce?

Mintea adormită a lui Éliane se gândea ce însemnau cuvintele fratelui său.

König îl văzuse pe Luc, informatorul său, vorbind cu Xavier. L-a strâns mai tare pe Alexandre.

König va vrea să ştie de ce vorbea informatorul său cu Xavier, un om pe care-l considerase mereu rival. Asta-l făcea pe Luc să pară o persoană care-şi vindea secretele cui oferea mai mult. În care nu puteai avea încredere. Dar...

Gândurile ei erau un vârtej, iar gura i s-a deschis într-un strigăt mut, când Luc a pornit spre uşă.

Luc ştia că îl văzuse König cu Xavier. Aşadar, König trebuie să fi discutat despre asta cu Luc. Dar Luc era acolo, în dormitorul ei. De ce ar fi lăsat König pe cineva în care nu avea încredere să plece?

Inima ei a părut să bată mai repede şi să se oprească, simultan. La fel şi respirația. Îl strângea cu disperare pe Alexandre.

Luc ar fi avut doar două opțiuni, dacă-l trăgea König la răspundere: să-i spună că îi vindea informații şi lui Xavier. Dar, dacă acesta verifica dacă Xavier transmisese vreodată informații de la Luc către SD, asta-l expunea pe Xavier drept spion, dar nu pentru nazişti. *Nu!*

A încercat să îşi strige fratele, dar gura ei refuza să formeze cuvinte. Pentru că a doua opțiune a lui Luc era şi mai cumplită: să îi spună lui König ceva atât de valoros, încât să-şi plătească negreşit cu asta libertatea.

Mâna lui Luc era pe uşa apartamentului.

— Luc! a țipat ea, în sfârşit. Luc!

El s-a întors spre ea. Nu îi vedea chipul, nu vedea nimic din cauza beznei. Dar a auzit ce i-a spus:

— Îmi pare rău.

Şi a auzit cum i-a tremurat glasul la ultimul cuvânt.

Apoi a plecat.

Ce făcuse?

A auzit zgomotul cizmelor care urcau scările spre ea.

PARTEA A OPTA

SAINT-JEAN-CAP-FERRAT
FRANȚA

2015

CAPITOLUL 34

A doua zi după ce Adam i-a spus ce voia să facă în privința lui Molly, să se retragă şi să devină un unchi distant, pentru a o proteja, el şi Remy se plimbau prin grădini, vorbind despre ce puteau face: puteau reporni fântânile, puteau explora proprietatea cum se cuvine, puteau amenaja o cameră obscură pentru Adam, un studio pentru Remy. Planuri, planuri pentru amândoi. Tentative, la început, însă curând o idee a adus după sine altă idee şi, dintr-odată, erau înconjurați de viitor.

Au trecut astfel două săptămâni aproape perfecte. Adam a rămas noapte de noapte acasă la Remy. Uneori, luau cina cu familia lui, alteori singuri, şi alteori mergeau cu maşina să mănânce în mijlocul civilizației. Se trezeau împreună şi ea lucra la catalog, iar el o ajuta sau făcea fotografii cu grădina. După aceea, se duceau să înoate sau să exploreze orăşelele de pe Riviera.

Două lucruri au făcut ca acele două săptămâni să nu fie perfecte. Două persoane, mai bine zis. Molly şi Elke.

Molly îl stresa în fiecare zi pe Adam s-o ia în apă. De fiecare dată, Adam găsea o altă scuză: trebuia să plimbe câinele, îl durea piciorul şi nu putea înota, îi promisese bunicii ei că o va lua ea pe Molly să înoate. Molly îl privea confuză, iar suferința pe care nu ştia să o exprime o făcea să se bosumfle şi să se jelească. Remy a privit cum Adam încerca

să stea cât mai departe de ea posibil, la mesele în familie, cum lua câinele la alergat, să se descarce, şi cum ochii lui Judy deveneau tot mai trişti.

El nu zicea multe, doar că nu voia să se gândească la asta şi nici să discute. Aşa că ea l-a lăsat să încerce s-o uite pe Molly şi a încercat să-l iubească, sperând să fie suficient.

Au avut o singură conversație despre Elke.

— Nu vreau să mai ştiu şi altceva, a spus Remy. S-a întâmplat de mult. Aşa cum ai zis, sunt eu, şi nu o dublură a cuiva din trecut. Unele lucruri e mai bine să nu fie gândite sau discutate.

Când se exprima aşa, ştia că Adam n-ar fi putut obiecta. Aşa că el a lăsat-o în pace.

În tot acel timp, nu s-au pierdut nici măcar o clipă din priviri, poate doar câteva minute, lucru care o exaspera pe Lauren şi o făcea pe Judy să zâmbească.

Până într-o zi, când s-a auzit o bătaie neaşteptată în uşă. Remy a deschis-o şi a dat de Elke, femeia pe care încerca să o uite.

Remy a privit lung. La fel şi Elke.

— Eşti fiica tatălui tău, a zis Elke. Alexandre König o fi fost brunet, însă avea ochii tăi.

Remy nu s-a putut abține şi a şoptit:

— A fost fiul dumneavoastră?

Elke i-a zâmbit lui Remy.

— Nu e tocmai o întrebare simplă. Pot să intru? Nu vreau... să-ți fac rău.

— Cine este, Remy? l-a auzit ea pe Adam.

S-a apropiat, de parcă s-ar fi aşteptat să o vadă pe Lauren sau pe mama lui, şi s-a oprit când a dat cu ochii de Elke.

Remy ştia că nu putea lăsa o femeie de 90 de ani să stea în prag. A condus-o în *petit salon* şi spre bancheta curbată.

— Aici a fost, a spus Elke. Purta o rochie neagră, despre care el mi-a spus că era ca o invitație. Cum să refuze o invitație? Asta a fost scuza lui.

— Nu ştiu la ce vă referiți, a zis Remy.

— O femeie pe nume Éliane Dufort şi soțul meu au venit în casa asta, la o petrecere, în 1943. S-au dus sus, într-un dormitor. A fost prima şi singura dată când s-au culcat împreună.

Elke şi-a privit degetele încârligate dureros.

— În 1943, încă-mi dădeam seama când mințea Ernst. Aşa că ştiu că mi-a zis adevărul. În 1944, când totul s-a dus de râpă, nu mai ştiam.

A privit-o în ochi pe Remy.

— Éliane a aflat, la scurtă vreme după noaptea aceea, că era însărcinată.

— A avut ghinion, a spus Remy încet, nesigură încotro se îndrepta totul, că a rămas însărcinată după o singură noapte.

Elke a încuviințat, de parcă Remy ar fi spus lucrul potrivit.

— Mult ghinion. Mereu mi-am pus întrebări, dar Éliane nu mi-ar fi putut spune adevărul. Şi probabil că Ernst nu înțelegea că ar fi trebuit să fie curios. În orice caz, n-am întrebat, fiindcă pentru mine nu era nicio diferență. Dar s-ar putea să fie pentru tine.

— Tot nu ştiu ce vreţi, a spus Remy, apropiindu-se de Adam, care i-a luat mâna într-a lui.

Elke a zâmbit. Era un zâmbet blând, fără nicio urmă de răutate sau intenţii malițioase.

— Vreau să spun că bunicul tău e posibil să nu fi fost soţul meu, a spus ea. Şi că, desigur, nu eşti rudă cu mine. Eu n-am născut niciodată un copil. Am crescut copilul lui Éliane, nu pe al meu. Ea este bunica ta şi a fost o eroină, în vechiul sens al cuvântului, nu aşa cum se foloseşte acum, să descrie pe cineva care câştigă un trofeu. I-am zis lui Alexandre tot ce ştiam, în noaptea de dinainte ca el şi mama ta să încerce să fugă din Berlinul de Est, pentru a fi în siguranţă în Vest. Tot nu pot să cred că nu mai e...

Vocea lui Elke s-a stins şi ochii ei au strălucit din cauza lacrimilor provocate de suferinţă autentică, de iubire autentică.

Mâna lui Remy a lăsat-o pe a lui Adam şi a luat-o pe a lui Elke. Tot nu putea înţelege pe deplin informaţiile despre adevărata identitate a bunicului ei, nu când Elke avea nevoie evidentă de consolare. Elke a apucat strâns degetele lui Remy şi a continuat să vorbească:

— Alexandre ştia că nu te puteau creşte în Germania de Est. Nu voia ca fiica lui să fie limitată de regim, cum fuseseră el şi mintea lui strălucită. Semăna foarte bine cu mama lui, Éliane, care a făcut ce-a fost mai bine pentru copilul ei. Când i-am povestit despre Éliane, i-am dat tabloul, tabloul tău, şi actele pentru casă. I-am zis să afle ce s-a întâmplat cu Éliane, când avea să ajungă în Anglia. Nu i-am putut da celălalt tablou, care se află acum la Luvru, fiindcă îl lăsasem aici. Nu explic foarte bine, a oftat Elke.

— Vă aduc nişte apă, s-a oferit Adam.

— Dacă tot eşti în picioare, du-te la sertarul măsuței de joc de alături. Ar trebui să fie nişte lucruri în el.

Adam a încuviințat şi Remy l-a auzit în bucătărie şi apoi în marele salon. Când s-a întors, într-o mână avea un pahar cu apă şi nişte documente în cealaltă.

— Mulțumesc, a spus Elke, apoi s-a întors spre Remy. Spre finalul lui 1944 şi începutul lui 1945, am locuit aici, cu Alexandre, o vreme. Am aşteptat aici, fiindcă aici ar fi venit Éliane, dacă ar fi putut. După ce au debarcat Aliații în Franța, când Parisul era în plin haos şi germanii fugeau, ea mi-a lăsat un bilet cu adresa casei. Mi-a zis să am grijă de fiul ei şi de moştenirea lui. Aşa am făcut. Am aşteptat aici până în toamna lui 1945, dar fiindcă trecuse atâta vreme, am ştiut că i s-a întâmplat ceva. Aşa că m-am întors în Germania, unde am descoperit că locuința mea se afla în zona ocupată de ruşi, cea care devenise Berlinul de Est. Am luat un singur tablou cu mine, cel care ți-a fost lăsat ție, fiindcă... Ei bine, o femeie germană nu prea voia să călătorească prin Franța postbelică având lucruri de preț la ea. Am putut ascunde un singur tablou în căptuşeala geamantanului.

Mintea lui Remy se învârtejea. Bunica ei era Éliane Dufort, femeia din Rezistența franceză despre care Taylor credea că-şi riscase viața pentru a salva opere de artă în război. Iar bunicul ei... poate că nu fusese nazist. Dar cine fusese?

— Am venit în Franța în anii 1990, după ce a căzut Zidul Berlinului, a continuat Elke. Deja detestam Germania. Era locul în care murise Alexandre, în care-mi pierdusem familia. M-am mutat în apartamentul din Paris, în care se născuse el, ca să-l simt mai aproape. Am venit aici la scurt timp după aceea şi am luat celălalt tablou pictat de Luc

Dufort, fratele lui Éliane, şi l-am donat Luvrului. Ştiai că şi Luc a fost erou? Că i-a salvat viaţa tatălui tău?

— Cum? a întrebat Remy, venindu-i greu să creadă că, în urmă cu câteva săptămâni, fusese sigură că era înrudită cu răul, când adevărul părea să fie că făcea parte dintr-un neam de luptători.

— Eu şi Ernst eram într-un tren, în 1944, împreună cu multe opere de artă furate, şi încercam să fugim din Paris. S-au tras focuri de armă, iar Luc a ridicat tabloul tău, pe care-l avea soţul meu cu el, s-a aşezat în faţa lui Alexandre şi a folosit pânza drept scut. L-a salvat pe copil. Dar şi-a pierdut viaţa. Le sunt recunoscătoare pentru multe fraţilor Dufort. Pentru viaţa şi pentru iubirea lui Alexandre.

Elke s-a oprit, ducând la gură o batistă albă, împăturită.

— Alexandre, a repetat ea zâmbind. Am fost atât de surprinsă şi de bucuroasă când am văzut, pe geamul apartamentului, că Éliane lasă un bilet în cutia poştală şi mă roagă să am grijă de fiul ei. Credeam că mă ura. Nu am reuşit niciodată să-i mulţumesc. Nici lui Luc. Regretul este apăsător, a spus ea, cu ochii la Remy. Nu îl recomand ca strategie de viaţă.

Remy a tresărit. Oare propria poveste tristă de viaţă îi stătea scrisă pe faţă? Dar era povestea ei chiar atât de teribilă, dacă o compara cu a oamenilor care suferiseră şi care luptaseră cu naziştii, ani la rând, şi apoi îşi pierduseră propriile vieţi?

Elke i-a dat lui Remy documentele aduse de Adam din salon, iar Remy le-a deschis tăcută. Primul era un act de -vânzare-cumpărare, care atesta un transfer de fonduri dintr-o bancă londoneză, făcut de Xavier Laurent către o bancă din New York, care primea fondurile în numele lui Édouard de Rotschild. Xavier Laurent cumpărase două

tablouri de la Rotschild: *Îndrăgostiții*, cel expus acum la Luvru, şi *Iubirea*, cel care se afla în dormitorul lui Remy din Sydney.

Urma un inel superb. În centrul său se afla o piatră care semăna cu marea, cu o stea înecată în ea. Alături erau alte documente, care atestau că Xavier Laurent cumpărase inelul în 1940.

— Ce treabă are acest Xavier Laurent cu toate? s-a gândit Remy cu voce tare, deschizând următorul document, o scrisoare de la Xavier către Éliane Dufort, prin care-i transfera proprietatea casei în care locuia Remy acum.

S-a încruntat, văzând inițialele *XL* din josul paginii. Le mai văzuse. Dar Elke i-a pus altceva în mâini, înainte să-şi poată aminti unde.

— Mai e şi asta, a spus Elke cu glas subțire. N-am deschis-o. Nu mi-e adresată, aşa că...

S-a oprit.

— Mi-a fost frică.

Remy a privit plicul din mâna ei.

Îi era adresat lui Éliane Dufort.

— Frică de ce?

Propriul glas tremura.

— De...

Altă ezitare, o ridicare din umeri, gura strânsă într-o dungă hotărâtă, de parcă era obligată să vorbească.

— De faptul c-ar fi putut să fie o denunțare. Că mi-ar fi spus tot ce făcuse Ernst. Mi-era teamă că făcuse lucruri mai rele decât ce credeam eu. Că ar fi fost la fel de rău ca unchiul

lui. Că l-aş fi putut opri, dacă aş fi spus ceva. Că scrisoarea asta îmi dovedeşte vinovăția.

Remy s-a uitat la ea, nesigură că voia să o citească.

— Remy, a spus Adam, iar ea l-a privit, lăsându-l să-i dea putere. Nu contează ce e acolo. Vei fi bine.

Ea a atins cu mâna numele *Éliane* de pe plic.

— De unde este? a întrebat.

— Éliane mi-a lăsat-o în noaptea aceea, la Paris, când a pus biletul în cutia mea poştală, cel în care-mi spunea despre casa asta şi despre Alexandre.

— A lăsat o scrisoare adresată ei înseşi?

Remy a clătinat din cap.

— Ce lucru straniu!

— Aşa am crezut şi eu...

Ochii lui Elke au privit în depărtare.

— Şi de aceea m-am gândit că-i un denunț. Ceva ce voia să le trimită autorităților.

— Şi stă nedeschisă în *petit salon* din 1944?

— Da.

Remy şi-a strecurat degetul sub sigiliu şi a scos o foaie de hârtie veche şi îngălbenită.

PARTEA A NOUA

PARIS

1944

CAPITOLUL 35

Éliane nu a avut timp să se mişte din pat înainte ca uşa apartamentului să fie smulsă din ţâţâni şi un roi de soldaţi înarmaţi să se reverse înăuntru. A ridicat un braţ inutil să-l apere pe Alexandre.

— Unde este bărbatul? a întrebat unul dintre soldați, în uniformă de Gestapo.

Îl căutau pe Xavier.

Teroarea a cedat în fața furiei, împingând-o din pat, atât de mânioasă, că şi Alexandre a simțit. L-a făcut să plângă îndurerat, lacrimi pentru mama lui, care nu-şi putea permite să plângă chiar ea.

— Aici este un băiețel, a scuipat Éliane. Care dormea.

Alexandre a plâns mai departe, în timp ce soldații tropăiau prin apartament, căutând.

Apoi, Éliane l-a văzut pe König în uşă.

— Ce înseamnă asta? a întrebat ea.

— O sursă de încredere ne-a informat că adăposteşti un trădător, a spus el țeapăn.

Éliane a râs isteric.

— Adăpost? Cum aş putea oferi adăpost cuiva, când am nevoie de toată puterea să-mi îngrijesc copilul?

Alexandre urla. Ea şi-a descheiat cămaşa de noapte şi a început să-l alăpteze.

— Spune-mi, a zis, cine ar dori ajutor de la o femeie care şi-a cedat corpul nevoilor copilului?

Deşi îl privea doar pe König, Éliane îi simțea pe soldații care se mişcau în jurul ei. Căutau şi altceva, nu doar un bărbat. Un bărbat nu s-ar fi ascuns nici în sertarele din bucătărie, nici în cuptorul din care dispăruse de-acum până şi radioul, de care scăpase în ziua-n care îi oferise König tabloul.

Au dat laoparte oglinda de perete şi au găsit un loc gol.

Noroc că era mai deşteaptă decât credea König. În apartament nu exista niciun tablou ascuns. Niciun inel. Nu erau bani. Nici acte. Totul fusese trimis la Cap-Ferrat, în grija lui *madame* Mercier. Totul, cu excepția hârtiilor pe care tocmai i le dăduse Xavier, privind achiziția tablourilor de la Rotschild. Erau vârâte în hainele lui Alexandre, şi ea ştia că n-ar fi căutat nimeni acolo.

Soldații s-au adunat la uşă, privindu-l acuzator pe König, - fiindcă-i silise să pornească la vânătoare de cai verzi pe pereți.

— Spune-mi, a început ea, fără să permită groazei să i se simtă în glas, pe cine se presupune că adăposteam.

— Ni s-a adus la cunoştință că insul care face pe consilierul de artă al lui *monsieur* Göring nu e ceea ce pare, a spus încet König. Acum te vom lăsa.

Éliane nu a putut dormi. Nici Alexandre. Ochii lui mari şi serioşi, cu genele tatălui său, au privit-o cât timp a plâns şi a sperat. Oare Xavier scăpase? Fugise departe? Şi cât mai dura până când îl găseau?

Luc nu a revenit. Se înşelase când crezuse că n-ar fi făcut ceva care s-o rănească.

Îl trădase pe Xavier ca să se salveze.

A doua zi dimineață, Éliane şi-a rupt bluza în timp ce-l hrănea pe Alexandre şi a trebuit să ia o cămaşă de-ale lui Luc, fiindcă nu avea altceva. Apoi, s-a dus la apartamentul lui König, purtând pantofii ei cu tălpi din lemn şi întrebându-se dacă o aştepta şi dacă o crezuse noaptea trecută.

Elke a întâmpinat-o, purtând un costum Chanel şi ciorapi din mătase, elegantă ca de obicei.

— Draga mea, ai pe cămaşă urmele cinei de ieri.

Éliane aproape că a ridicat din umeri. Dar trebuia să afle tot ce putea despre Xavier de la König, aşa că şi-a făcut buza să-i tremure şi nu i-a fost greu deloc. A zis încet:

— Nu am altceva.

Elke a condus-o la etaj, într-o cameră minunată, fără scutece atârnate pe sfoară, cu un foc de lemne zdravăn, chiar dacă era vară. A luat din dulap o bluză crem, din mătase şi o fustă neagră, aproape nouă, şi le-a pus pe pat.

— Îți sunt mari, a spus Elke. Te ajut eu să prinzi cu agrafe fusta, după ce te îmbraci.

Elke s-a întors cu spatele şi Éliane s-a îmbrăcat în hainele ei. Când s-a privit în oglindă, a inspirat scurt. Picioarele ei fără ciorapi arătau ca nişte scobitori care intrau în pantofi ce păreau nişte scânduri. Avea chipul palid şi obrajii traşi. *Asta le face războiul oamenilor*, îi venea să-i spună lui Elke.

König a intrat în cameră şi Elke s-a retras, mormăind ceva despre agrafe.

Éliane s-a gândit la Alexandre şi la Xavier, la cum stătuseră toți trei întinşi în pat. S-a forțat să capete putere din tablou, absorbindu-i nuanțele de albastru, roz, auriu şi roşu.

— Chiar ai crezut că... a început, către König... mi-aş împărți patul cu consilierul lui Göring?

— Am sperat că nu, a spus el încet.

Şi ea i-a surprins tremurul de teamă din voce şi ştia că băiețelul König trăia încă în el: pianistul, cel care roşea, tânărul sfios. Dar ştia că băiatul König avea să moară curând, că invazia şi panica aveau să-l facă pe bărbatul din el să explodeze, un bărbat precum unchiul lui. Asta urma să devină König.

A profitat poate de ultima şansă de a întreba.

— L-aţi prins?

— Încă nu, a răspuns König. Dar azi s-ar putea să reuşim.

„Încă nu”! Dar felul în care rostise König ultima frază trăda o anumită siguranţă, de parcă avea motive să spere.

Unde era Luc? Ce-i spusese lui König? Suficient să-l trădeze pe Xavier şi să se scoată din bucluc sau suficient să conducă Gestapoul în ascunzătoarea lui Xavier? Inima lui Éliane bubuia de îngrijorare, de foame şi de teamă.

— Unde e tabloul pe care ţi l-am dăruit? a întrebat-o König, incapabil să se abţină.

— L-am vândut, a minţit ea. Aveam nevoie de bani. Îmi pare rău.

— Trebuie să prind fusta lui Éliane.

Elke a intrat brusc şi şi-a alungat soţul.

Éliane a aşteptat ca ea să îi ajusteze fusta, dar Elke a deschis uşa dulapului şi a scos două tablouri.

— Acum câteva luni, soţul meu le-a adus acasă, a spus ea cu nonşalanţă. Sunt foarte frumoase. Sunt convinsă că ar trebui să le punem undeva unde să poată şi văzute şi admirate şi de alţii, nu să le ascundem aici.

Éliane tocmai voia să spună că n-o interesa, dar apoi a văzut *impasto*-ul greu şi luminos folosit pentru a picta pielea bărbatului din tablou, nuanţa deosebită de maro, maro egiptean sau mumie, un pigment obţinut din carne şi oase şi giulgiuri ale celor care nu se mai odihneau în pace, exhumaţi din mormintele mumiilor egiptene. Era culoarea trădării.

Cele două tablouri din mâinile lui Elke erau cele care lipseau din colecția Schloss de la Jeu de Paume. Pe ele se puteau obține sume exorbitante pe piața de artă.

Migrena lui Éliane s-a transformat în greață. König fura, nu doar pentru Germania, ci şi pentru sine. Era mult mai ambițios şi, astfel, mult mai periculos decât crezuse Éliane. Şi era omul care se credea tatăl fiului ei. Doamne, ce *făcuse*?

Ce să facă? Ce putea face? Xavier era mai isteț decât Luc, îşi spunea, aşteptând veşti de la el, aşteptând să-i scape ceva lui König despre informatorul său.

A simțit că prinde puteri privind cum străbăteau văzduhul avioanele pictate în culorile steagului britanic şi al celui american. Vâlvătăile nocturne care fuseseră cândva doar străfulgerări îndepărtate şi şterse deveniseră de acum incendii apropiate în culori ca de ambră. Singurul miros care se distingea era cel de ars. Exploziile şi focurile de armă se auzeau încontinuu în fundal. Liniştea nu mai exista.

Au trecut două săptămâni lungi până când întrebările lui Éliane despre absența fratelui ei au primit un răspuns. Crezând că era deja plecat König, tocmai adunase câteva pagini din *Catalogul Göring* pe care le vâra în sutien, pregătindu-se să plece spre casă, când a făcut-o să tresară cineva care i-a rostit numele.

— *Mon Dieu*! i-a spus lui König, care apăruse de nicăieri în biroul lui. Nu te-am văzut.

— Eu şi unchiul meu am dori să discutăm cu tine.

Chipul lui König era împietrit.

„Sper că nu l-au găsit pe Xavier”, s-a rugat Éliane în gând, urmându-l. „Orice, numai asta nu.”

În biroul lui von Behr se afla Rose, cu chipul tras.

— Fratele tău a fost arestat, a spus von Behr, aprinzându-şi trabucul. A dispărut chiar când voiam să vorbim cu el. Asta ne face să credem că nu ne e loial. Şi că poate nici voi două nu sunteți.

— Mâinile sus! a ordonat König.

Éliane a ridicat brațele şi s-a auzit foşnetul hârtiilor.

— Ce-a fost asta?

Éliane nu a lăsat brațele în jos. S-a purtat precum ingenua uluită care fusese cândva.

— Frunze de varză, *monsieur*, a spus ea. Tratez cu ele inflamația cauzată de alăptare.

Nasul lui von Behr s-a încrețit de scârbă.

— Nu cred că *fräulein* a noastră are secrete de stat ascunse în foile de varză.

Au fost conduse în biroul lor şi poşetele le-au fost golite pe podea. La fel şi sertarele. Nasul lui von Behr s-a încrețit din nou, când cârpele pe care Éliane le folosea pe post de scutece şi le depozitase acolo au căzut din poşetă, alături de compresele pentru alăptat, şi ea a mulțumit Cerului pentru scurgerile corporale. S-a rugat ca von Behr să nu lovească peretele pe care atârna tabloul cu Führerul, unde era ascuns carnețelul principal.

— Nimic, a spus König, studiind nepăsător fața lui Éliane.

Von Behr s-a întors spre Rose.

— Dacă trebuie, vă duc la granița cu Germania şi vă lichidez.

Éliane a plâns în noaptea aceea, în apartament. Oare Xavier era în siguranță? Luc chiar fusese arestat sau era doar o

minciună menită să o silească pe ea să reacționeze? Dacă-l arestaseră pe Luc însemna că naziştii se plictisiseră de el, fiindcă nu le oferise suficient. Ce avea să mai spună acum ca să se salveze?

Câteva zile mai târziu, când König a chemat-o în biroul lui, Éliane a descoperit că, în ciuda suferinței de până atunci, încă mai era posibil să simtă durerea. Din ce în ce mai multă durere.

— M-am gândit la o cale de a obține eliberarea fratelui tău. Stai jos! a spus König, exact ca unchiul lui.

Éliane s-a aşezat, cu mâinile încleştate, sperând ca prețul să nu o depăşească.

— În schimbul fiului tău, îți primeşti fratele înapoi. Scrupulele mele nu îmi permit să fur un copil de la maică-sa. Trebuie să fie oferit voluntar.

I-a fost aproape imposibil să nu cadă în genunchi şi să nu-l implore pe König să îi ia altceva, orice altceva. Dar ştia că, dacă König descoperea că Alexandre era cel mai vulnerabil punct al ei, l-ar fi exploatat. Aşa că şi-a înghițit şocul colorat în roşu, negrul groazei şi albastrul lacrimilor şi a vorbit pe un ton neutru, deloc amenințător:

— Un băiat, a spus ea. Alexandre este băiat.

— Aşa, a zis König nepăsător. Suntem dispuşi să trecem cu vederea greşelile fratelui tău, căci a oferit Rezistenței provizii de la restaurant. Dacă-mi dai copilul. Ai zece zile să te hotărăşti. Toate lucrările de artă care mai sunt aici vor fi împachetate până atunci, clădirea închisă, iar eu voi supraveghea transportarea tablourilor în Germania cu trenul. Fratele tău va fi mort.

Éliane greşise amarnic. Se temuse de von Behr, când ar fi trebuit să-i fi fost teamă de König. El pusese totul la cale.

Dar se părea că Luc nu mai trădase alte secrete sau nume. Aşa trebuia să rămână. Din oasele groazei a stors toată sinceritatea de care era capabilă şi a spus:

— Fireşte că aleg să-mi salvez fratele. Te rog, spune-i asta. Tu şi soția ta veți avea un copil.

Acum, avea zece zile la dispoziție să ticluiască un plan care să-i salveze băiatul de König.

Două zile mai târziu, când mergea spre Jeu de Paume într-o ceață de idei de neconceput, imposibile, a văzut-o pe Angélique aşteptând pe banca din Jardin des Tuileries. S-a grăbit să se aşeze lângă ea, luând-o de mână. Tancurile huruiau în jurul lor.

— Am primit biletul tău despre evacuarea muzeului Jeu de Paume, a spus repede Angélique, aşa cum vorbeau între ele acum, fără să ştie cât timp le rămânea. Rezistența va opri trenul, după ce părăseşte Parisul. Nu va trebui să notezi tot ce împachetează naziştii în el. Nemții şi arta vor fi luați de Rezistență.

— Mulțumesc, a spus Éliane, încercând să zâmbească la veştile care trebuiau să fie minunate.

Şi chiar a zâmbit slab, fiindcă asta-i dăduse o idee, pe care trebuia s-o dospească înainte de-a i-o împărtăşi surorii ei. Dar era o idee care avea să dea roade.

Apoi, Angélique a lăsat privirea în pământ, ascunzând ceva.

Éliane aproape că nu a reuşit să întrebe despre ce era vorba. Cât putea îndura, înainte să i se frângă inima? Dar nu voia să fie o laşă, precum König şi unchiul lui.

— Ce este? a zis încet.

— Nicio transmisiune de la el, a răspuns Angélique şi mai încet. Ar fi trebuit să primim ceva până acum.

Éliane l-a înconjurat pe Alexandre cu brațele.

— L-aş fi putut ierta pe Luc pentru orice, a spus ea. Dar nu pentru că l-a trădat pe Xavier.

A privit cu ochi uscați oraşul pentru care aproape că dăduse totul. Cu excepția lui Alexandre.

A încercat să-şi scoată din minte ce auzise în dimineața aceea: naziştii împuşcaseră treizeci şi cinci de tineri în miez de noapte, în Bois de Boulogne, apoi aruncaseră o grenadă în mormanul de cadavre, dezmembrându-le. Grămada îngrozitoare de carne şi oase fusese descoperită cu o zi în urmă. Unele trupuri erau calde încă, ceea ce însemna că oamenii muriseră în chinuri.

Éliane nici nu a putut vomita la aflarea veştii, fiindcă nu mai avea ce. Nu mai locuia în Paris, ci în *Judecata de apoi* a lui Van Dyck, un iad aflat sub cupola unui schelet diabolic. Dedesubt, oamenii care urlau erau mestecați, zdrobiți şi frânți.

Ce aveau să-i facă naziştii lui Xavier? Voia să urle ca Alexandre, când îi era teamă.

— Te iubesc, Éliane!

Declarația lui Angélique a reuşit să-i abată atenția de la imaginea teribilă şi să-i aducă aminte că existau încă prezentul şi iubirea.

La Jeu de Paume, totul era împachetat în lăzi, gata să fie dus la gară şi încărcat în trenuri spre Germania. Naziştii fugeau.

Éliane se gândise mereu la cuvintele despre care crezuse că erau cele mai frumoase pe care le auzise vreodată, din mai 1940. Dar nimic nu mai era frumos.

Xavier tăcea, în cel mai bun caz. În cel mai rău, dispăruse.

Luc era arestat.

König îl voia pe Alexandre.

Ca să-şi salveze fratele, trebuia să renunțe la copilul ei.

S-a asigurat că-i spune lui Rose, plângând, despre propunerea lui König. Că nu avea de ales. Rose a privit-o solemn, şi asta aproape că i-a frânt din nou inima.

Apoi, Éliane a urcat scara spre Sala martirilor. A luat tabloul cu perechea fără lună şi cer. Cuplul fără lume. *Iubirea*. A scos un stilou din buzunar şi, pe spate, a scris alt cod. Numele lui König era pe certificatul de naştere al lui Alexandre. Nu exista nicăieri o dovadă scrisă despre al cui era, de fapt, fiul ei. Doar acum, pe tablouri.

A dus tabloul în biroul lui König, unde el se plimba, cu sudoarea scânteindu-i deasupra buzelor. Puterea lui se sfărâma. Dar tot îi putea ucide fratele. Tot îi putea lua copilul. Aliații nu intraseră încă în Paris.

Ea a arătat spre tablou.

— Vreau să ajungă la Alexandre. Să fie al lui.

— Voi permite asta, a spus el, de parcă ar mai fi putut da dovadă de mărinimie.

— Îl voi aduce pe Alexandre la gară, înainte să plecați, a încheiat ea. Şi tu îl vei aduce pe Luc.

S-au privit în tăcere. König a spart primul liniştea. Privind spre fereastră, şi nu spre ea, a spus:

— Lucrurile puteau fi altfel.

— Nu.

El a tresărit, atât de obişnuit cu supunerea, că adevărul parcă l-a plesnit. Dar a lăsat-o în pace.

— Eşti necugetată, i-a spus Rose lui Éliane, când s-a întors în birou. Ar trebui să mai fie consultat cineva, înainte să faci asta.

— Dacă-l găseşti, chiar te rog, a spus sec Éliane.

Rose a apucat-o de mână.

— Poate se ascunde.

Ce poveste frumoasă. Xavier, în viaţă, la adăpost! Éliane s-a sprijinit cu mâinile pe birou.

— Îl iubeşti pe Luc, a zis Rose, dar nu merită salvat.

— E fratele meu.

— Şi Alexandre e fiul tău. Fiul bărbatului pe care fratele tău l-a trădat nemţilor.

Éliane a închis ochii. Era foarte greu să se prefacă mai departe. Dar Rose trebuia să creadă. Toată lumea trebuia să creadă că Éliane făcea ce voia König. Luc trebuia să creadă că voia să-l salveze. Fiindcă, dacă nu credea, pe câţi dintre ei avea să-i mai trădeze, înainte să fugă naziştii? Numai aşa se putea asigura Éliane de tăcerea lui, ţinându-i pe toţi în siguranţă până la sosirea Aliaţilor.

— Sunt amândoi sânge din sângele meu, a spus deschizând ochii. Cum pot să aleg între ei? Între un bărbat pe care-l cunosc de douăzeci şi cinci de ani şi un copil pe care-l ştiu de cinci luni? Dacă nu i-l dau pe Alexandre lui König, fratele meu moare. Dacă i-l dau, trăiesc amândoi. Două vieţi salvate, nu una. Elke se va purta bine cu copilul.

Mâine. Avea să se întâmple mâine. König, von Behr şi Elke aveau să urce în tren cu Alexandre. Luc şi Éliane erau liberi apoi. Asta însemna că Rose, *monsieur* Jaujard şi Angélique erau şi ei liberi. Alexandre nu avea să-şi mai revadă mama.

Asta-şi dorea să creadă toți. Fiindcă: „Dacă sunt prins, nu te trăda încercând să mă salvezi”, îi spusese Xavier. „Iubirea înseamnă să mă priveşti plecând, fără să spui şi să faci nimic.”

Era atât de greu să nu facă nimic! Dar, dacă proceda altminteri, ar fi arestat-o, ştia asta. Alexandre ar fi rămas singur-singurel. Sau s-ar fi putut afla că Alexandre nu era copilul lui König. Alexandre ar fi murit, atunci. Şi Xavier. Nu putea permite una ca asta.

Aşa că şi-a jucat rolul mai departe, de parcă nu ar fi făcut altceva decât ceea ce i se ceruse.

CAPITOLUL 36

Éliane n-avea habar dacă, în confuzia care agita Parisul acum, Angélique îi primise biletul sau dacă sora ei avea să reuşească să ajungă la timp înapoi în oraş. A aşteptat neliniştită pe banca din Tuileries, cu două zile înainte de termenul lui König, însă Angélique nu a apărut. Apoi, în ultima zi, a venit. Niciuna din surori nu şi-a putut ascunde zâmbetul de uşurare.

— Se spune că eliberarea e la câteva zile distanță, a şoptit Angélique.

Cât de frumos sunau cuvintele acelea! Dar zâmbetul lui Éliane nu a revenit.

— Ce este? a întrebat Angélique, care se aştepta la bucurie din partea surorii ei.

Éliane i-a zis ce voia König.

— I-l dau pe Alexandre, a încheiat.

— Nu.

Un cuvânt mic, inutil.

— König trebuie să creadă că e aşa, a spus Éliane, rugându-se să nu treacă vreun nazist, având nevoie ca Angélique să priceapă rolul pe care avea să-l joace. Să creadă că primeşte ce vrea. Doar aşa îl va aduce pe Luc la gară. Indiferent ce a făcut fratele nostru, nu pot să-l las la cheremul naziştilor. N-are decât să fie supus judecăţii aliate, care sper să fie aspră, dar nu inumană. Când Rezistenţa opreşte trenul, a spus Éliane mai încet, de parcă era cel mai important lucru, vreau să fii acolo, cu Maquis. Îl poţi lua pe Alexandre.

— Sigur.

Ochii lui Angélique au sclipit de lacrimi la ideea că Éliane i-ar fi încredinţat cel mai preţios lucru dintre toate.

— Apoi, mi-l poţi aduce.

Vocea lui Éliane s-a stins într-un suspin.

— Apoi, îi găsim pe Aliaţi şi le zicem că Xavier a...

Vocea a trădat-o, iar lacrimile îi curgeau în valuri pe faţă. Erau două femei care plângeau, pe fundalul pânzei macabre a războiului.

— Apoi, cei pentru care lucrează Xavier îl vor găsi, a spus hotărâtă Angélique. Tu, el şi Alexandre puteţi fi o familie.

— Şi tu vei face parte din ea. Mergem cu toţii să locuim la Cap-Ferrat.

Acum, suspina Angélique.

O vreme, niciuna nu a mai vorbit. Nu-şi găseau cuvintele. Dar mai exista un lucru care trebuia luat în considerare. Éliane nu era sigură că-l putea formula, însă adoraţia pentru fiul ei i-a dat putere.

— Dacă totuşi König nu îşi va ţine cuvântul dat şi nu mi se va permite să plec de la gară, după ce i-l dau pe Alexandre, a zis ea, atunci va trebui să ai grijă de copilul meu până-l găseşti pe Xavier.

Angélique a prins-o de mâini.

— Îl voi iubi ca pe propriul fiu, i-a zis ea. Dar sper să nu se întâmple nimic rău şi să fii mereu mama lui.

— Aşa sper şi eu, a şoptit Éliane.

Dar a trebuit să-i explice mai departe lui Angélique că Alexandre urma să aibă cu el un tablou. Pe spatele acestuia se aflau literele AD, de la Alexandre Dufort.

— Du tabloul şi pe Alexandre la Cap-Ferrat. *Madame* Mercier, care se ocupă de casă, are bani şi documente. Le va da numai persoanei care vine cu tabloul cu cod. Doar aşa m-am putut asigura că nu primeşte König totul.

Se apropia un nazist.

Era timpul să se ridice şi să plece.

PARTEA A ZECEA

PARIS ŞI NEW YORK

2015

CAPITOLUL 37

Remy a scos din plic scrisoarea adresată lui Éliane.

Iubitei mele surori Éliane

Ți-am promis că voi fi cu maquisarzii când vor opri trenul şi că, dacă nu vei putea să părăseşti gara, fiindcă te va trăda König, îl voi iubi pe Alexandre ca pe fiul meu.

Dar...

Mai există o cale pe care nu ai anticipat-o. Aşa că m-am gândit la ea. Am scris asta să explic.

După ce ne-am văzut în Tuileries m-am dus acasă la Elke König. Nu există altă persoană pe care Alexandre s-o cunoască şi nici o alta care, poate, să-l iubească, despre care să ştiu sigur că va supraviețui. Luc poate că le va dezvălui naziştilor numele lui Rose, aşa că nu pot risca să-i încredințez ei dreptul din naştere al lui Alexandre.

Am lăsat un bilet pentru Elke, cu adresa casei din Saint-Jean-Cap-Ferrat. I-am zis că, dacă-l iubeşte pe Alexandre, îl va lua şi-l va duce acolo, împreună cu tabloul.

Am lăsat şi scrisoarea asta în cutia poştală a lui Elke, sigilată şi adresată ție.

Dacă totul merge bine la gară, vei fi liberă, Alexandre va fi la mine şi ne vom întâlni la Cap-Ferrat. Apoi, îl vom găsi pe Xavier. Elke nu va trebui să-ți dea scrisoarea asta.

Dar a trebuit să îmi iau încă o măsură de siguranță. Pentru că peste tot văd umbre, în întunecimea de sub peticele mici de albastru. Nu ştiu cine-s umbrele şi pe cine urmăresc, pe cine aşteaptă, dar nu te pot dezamăgi, Éliane.

Aşa că s-ar putea să ajungi la Cap-Ferrat şi acolo să te aştepte Elke, cu Alexandre, şi nu eu. Pentru că poate nu voi reuşi să ajung la tren, să îți salvez fiul.

Poate că niciuna din noi nu va reuşi.

Dar Alexandre va avea totuşi o mamă.

Cu toată dragostea,

Sora ta,

Angélique

Era imposibil să citească fără să plângă o scrisoare în care se făceau planuri altruiste pentru un copil, o scrisoare în care fiecare cuvânt era marcat de iubire şi de teroare deopotrivă. Remy i-a dat-o lui Elke, ştergându-şi ochii. Elke a pălit, căpătând nuanțe de albăstrui.

— Vă simțiți bine? a întrebat-o Remy.

— N-a fost Éliane..., a rostit Elke, apoi şi-a plecat fruntea şi şi-a apăsat pumnii pe ochi.

Ceva din durerea pe care Remy a văzut că încerca Elke să o ascundă în ochii închişi, apărați de mâna care-i acoperea fața, aşa cum încercase şi Remy să țină lumea la distanță, să se retragă în spațiul acela vid, în care dispăruseră soțul şi copilul ei, a făcut-o s-o ia în brațe pe bătrână. Elke a început să plângă, de parcă scrisoarea ar fi distrus-o.

Remy a ținut-o mai departe în brațe.

— Credeam... a şoptit Elke slab, cu fața încă îngropată în mâini. Credeam că, dacă i s-ar fi întâmplat ceva, ar fi dorit ca el să ajungă la *mine*...

Cuvintele au făcut loc unui plâns primordial, fără ascunzişuri, o suferință aparte, pe care Remy a recunoscut-o: era durerea unei mame pentru copilul ei.

Privirea lui Remy a căzut pe scrisoare, încercând să dea sens spuselor lui Elke: „Credeam că ar fi dorit ca el să ajungă la *mine*." Apoi, şi-a amintit că Elke spusese c-o văzuse pe Éliane lăsând un bilet în cutia ei poştală, cu instrucțiuni despre Alexandre. Dar scrisoarea aceea sugera că nu fusese Éliane, ci sora ei, Angélique.

Acum, Elke repeta, fără încetare:

— Ce am făcut? Ce am făcut?

Remy i-a luat cu blândețe mâinile de pe față.

— Ați iubit un copil.

Elke a şoptit disperată:

— Un copil pe care Éliane nu a dorit ca eu să-l am. Un copil pe care dorea să-l ia sora ei. Un copil pe care n-ar fi trebuit să-l iau. Doamne... am crezut că mă iertase. Că nu mă ura. Că era singurul lucru bun pe care l-am făcut. Dar...

Elke a închis ochii.

— Se pare că povestea mea e o înşiruire de greşeli impardonabile.

„Povestea mea e o înşiruire de greşeli impardonabile." Da, Remy ştia perfect cum se simțea Elke. Nu se iertase complet fiindcă nu fusese acolo la moartea fiicei sale. Se prefăcuse, învăluită în coconul iubirii lui Adam, că s-ar fi iertat. Acum, Remy voia să plângă şi ea, din cauza durerii hidoase şi ascuțite despre care crezuse că devenise o cicatrice în inima ei, însă era încă o rană deschisă.

Dar Elke era în vârstă, atât de bătrână şi obosită, şi tristă, că avea nevoie de mai mult ajutor decât Remy.

— Spuneți-mi, i-a cerut Remy, Alexandre, tatăl meu, v-a zis vreodată că vă iubeşte?

Cuvintele au venit prea repede ca să nu fie adevărate. Au venit impulsiv, adevărat, însoțite de un zâmbet.

— Mereu.

Remy a zâmbit.

— Nu poți obliga un copil să te iubească. Te iubesc când vor, complet, fără oprelişti. Nu e nimic greşit sau de neiertat în asta.

Mai târziu, după ce a culcat-o pe Elke în patul din camera de oaspeți, Remy a sunat-o pe Taylor, ştiind că ar fi interesată să afle că apăruse din nou numele Xavier Laurent, de data asta pe nişte chitanțe privind tablouri şi bijuterii şi pe acte de proprietate.

— Ai spus că te gândeşti că Xavier Laurent a pictat tabloul de la Luvru, semnat Luc Dufort, a început Remy, dar cred că e mai mult de atât.

I-a spus lui Taylor ce credea: că, dacă Xavier îi dăduse lui Éliane actul de proprietate al unei case deținute de el, precum şi cele două tablouri despre care credea Taylor că le-ar fi pictat el, plus un inel, atunci...

— Atunci Éliane şi Xavier au fost cel puțin apropiați, a încheiat Taylor.

— În plus, a adăugat Remy, Elke a zis că, după război, Éliane nu s-a mai întors. Ştii ce s-a întâmplat cu ea sau cu Xavier? Dacă tatăl lui i-a vândut bunicii tale galeria şi nu i-a lăsat-o fiului...

— Nu sună bine, nu? Voi face săpături şi te voi suna dacă aflu ceva.

Adam a găsit-o pe Remy privindu-şi telefonul, la scurtă vreme după ce încheiase conversația cu Taylor.

— Pari gânditoare, i-a spus el, luând-o în brațe.

Ea s-a răsucit spre el şi şi-a sprijinit capul de umărul lui.

— A fost o dimineață plină de emoții, a recunoscut ea. Să aflu că Elke e, într-un fel, bunica mea. Şi că Éliane Dufort a

fost bunica mea adevărată. Dar tot nu ştiu cine-a fost bunicul.

Adam a mângâiat-o pe spate, iar ea a închis ochii, - ghemuindu-se în braţele lui şi gândindu-se la tot ce descoperiseră de dimineaţă. Iniţialele *XL* pluteau deasupra tuturor, de parcă formau cea mai importantă piesă de puzzle.

Remy a deschis brusc ochii şi a făcut un pas în spate.

— Doar dacă... Ai cumva numărul lui Chloe de la Luvru? Crezi c-ar deranja-o să o sun? Putem folosi telefonul tău? Trebuie să mă uit la al meu cât vorbim cu ea.

— Nu se va supăra, a zis Adam. Dar pune-o pe speaker, să ştiu şi eu ce şi cum.

— Poţi să-mi spui mai multe despre codurile pe care le-ai pomenit, de pe spatele tabloului? a întrebat-o Remy pe Chloe, când aceasta i-a răspuns.

Chloe i-a explicat lui Remy că toate comorile Luvrului fuseseră marcate cu litere când fuseseră mutate din muzeu, în siguranţă.

— Codurile aveau două părţi. Mai întâi *MN*, Musées Nationaux, care spunea că reţeaua muzeelor naţionale deţinea tabloul. A doua parte a codului identifica lucrarea. Aşadar, laolaltă: prima parte era pentru proprietar, iar a doua, pentru ce fel de lucrare era. Ce deţineau, mai precis. *Mona Lisa* a fost singura operă incomplet codificată când a părăsit Luvrul. Avea literele MN pe ladă, dar restul codului a fost adăugat doar după ce a ajuns, ca să arate că era autentică.

— Al tău are iniţialele *XL/ED* pe spate, a continuat Remy agitată, fiindcă Xavier Laurent şi Éliane Dufort deţineau

tabloul. Al meu, a căutat în telefon poza trimisă de mama ei, are *AD*. A doua parte a codului.

Remy a zâmbit larg. Acum ştia. I-a mulțumit lui Chloe şi a închis.

— *AD* de la Alexandre Dufort, i-a spus lui Adam, încă zâmbind. El a fost opera de artă a lui Xavier şi a lui Éliane. Xavier Laurent şi Éliane Dufort sunt bunicii mei şi părinții tatei.

A simțit că îi creşte inima, plină de durerea şi de frumusețea a tot ceea ce trăise în ultimul an, în ultima lună şi în ziua aceea. Bunicii ei fuseseră luptători din Rezistență, care se străduiseră să salveze opere de artă în război. Nu îi cunoscuse. Unde se aflau? Exista şansa ca vreunul din ei să mai fie în viață?

Acum, era mai important ca niciodată să afle.

A doua zi de dimineață, telefonul lui Remy a sunat, trezind-o din cuibul ei, în brațele lui Adam.

— N-o să-ți vină să crezi ce am găsit, a spus Taylor fără nicio introducere. Poate suna macabru, dar mi-am petrecut ziua de ieri căutând prin Colecția Heinrich Himmler de la Arhivele Naționale. Include înregistrări ale SD şi Gestapo. Am căutat după numele König, Dufort şi Xavier Laurent şi am găsit ceva.

— Înregistrări Gestapo? a repetat Remy.

Adam, care deschisese ochii doar pe jumătate auzind telefonul, s-a încruntat.

— Ce ştii despre Gestapo? a întrebat-o Taylor.

— Nu multe. Că erau răi, a spus Remy, apropiindu-se de Adam şi punând telefonul pe *speaker*, ca să audă şi el.

— Una dintre organizațiile de spionaj ale naziştilor a fost Sicherheitsdienst sau SD. Adunau informații despre oricine lucra împotriva lor, spioni şi alții. Când doreau să fie cineva arestat sau interogat sau să scape de el, chemau Gestapoul.

— N-o să-mi placă ce urmează, nu?

— Probabil că nu. Pe scurt, în înregistrările SD există o listă cu persoanele cele mai căutate. Xavier Laurent a fost pus pe listă în 1944. Se pare că se dăduse drept consilier de artă al lui Hermann Göring, dar ei au primit informații că era de fapt spion, lucrând pentru guvernul britanic. Există o listă de informatori SD. Numele lui Luc Dufort e pe ea. A fost persoana care, via Ernst König, a trădat SD-ului numele lui Laurent.

— Credeam că Luc Dufort a fost un erou al Rezistenței.

— Legendele nu sunt mereu adevărate.

Remy s-a gândit puțin şi a întrebat:

— Éliane e menționată?

— Da, a spus sumbră Taylor. Luc Dufort a dat SD-ului numele surorii lor, Angélique, ceea ce-a pus SD-ul pe urmele lui Éliane. Fără îndoială, Luc a fost un trădător.

Taylor a ezitat, înainte să adauge, cu o voce ciudată:

— Acum, că ştii toate astea, mai uită-te o dată la ultima pagină din *Catalogul Göring*.

Adam s-a dat jos din pat, să-l aducă.

I l-a dat, iar ea şi-a trecut degetul peste pagină, amintindu-şi acel *bébé* ciudat din coloana „Numele tabloului”. Altceva i-a atras privirea: literele care n-avuseseră niciun sens când deschisese prima dată catalogul. *XL/ED* stătea scris în

coloana „Artist”, alături de cuvântul *bébé*, confirmând tot ce începuse să creadă cu o zi în urmă.

— Vezi? a întrebat-o Taylor.

Degetul lui Remy a coborât pe pagină. Iată-i tabloul, *Trădătorul*. Numele artistului era Luc Dufort. *Trădătorul*. Luc Dufort.

Totul era acolo, dacă ştiai ce cauți.

— Nu e numele artistului, a spus ea. E o însemnare despre ce-a făcut.

— Cred că ai dreptate.

Remy era conştientă că-şi ținea respirația şi că lucrul cel mai puțin dureros ar fi fost să închidă, să încheie conversația fără să mai întrebe nimic. Asta ar fi făcut cu o lună în urmă, poate şi cu o săptămână. Dar acum a spus:

— Zi-mi ce au pățit.

— Ți-am trimis un link pe e-mail, a spus Taylor. Îmi pare sincer rău, Remy. Sună-mă după ce citeşti, dacă ai nevoie.

Remy s-a silit să deschidă e-mailul. Subiectul era „Lagărul de concentrare Buchenwald”: „Au trimis prizonieri politici acolo, scrisese Taylor. Inclusiv spioni şi membri ai Rezistenței.”

Remy a făcut deschis link-ul şi a apărut o listă cumplită: victimele de la Buchenwald.

Un câmp de căutare. Remy a scris întâi numele lui Xavier Laurent, apoi pe al lui Éliane Dufort.

— Sunt...? a început Adam.

Remy a lăsat telefonul pe pat şi a spus:

— Trebuie să ies să mă plimb. Singură.

A mers ore bune, fără țintă. Toată lumea murea. Toată lumea. Asta să fie viața? Doar o succesiune fără sfârşit de morți şi de dureri colosale?

De ce îşi dăduseră viața bunicii ei pentru bucăți de lemn, şi piatră, şi ulei pe pânză? De ce-şi dăduseră viața părinții ei încercând s-o ducă în siguranța Vestului? De ce îşi dăduseră viața soțul şi fiica ei, tribut plătit şofatului neglijent? De ce? De ce? *De ce?*

S-a aşezat pe pietricele, pe o bucată diferită de plajă de cea de lângă casa ei şi a închis ochii. Nu i-a deschis până când nu a auzit două voci în apropiere. Un bărbat spunea:

— Cred că va fi fată.

Femeia i-a răspuns:

— Sper.

A deschis ochii şi a văzut un cuplu, la câțiva metri. Stăteau întorşi spre mare, zâmbind. Mâinile bărbatului erau pe burta femeii.

O teamă măruntă, pe care ea refuzase să o înfrunte direct, a făcut-o pe Remy să sară în picioare şi să se grăbească în oraş, să intre într-o farmacie şi apoi să se întoarcă acasă.

CAPITOLUL 38

— Lasă-mă un minut, i-a spus Remy lui Adam, înainte să dispară în baie.

A deschis cutia de la farmacie, a scos testul şi a urmat paşii necesari. Îi întârziase menstruația trei zile. Nu-i întârzia niciodată, în ciuda suferinței şi a pierderilor. S-a uitat la liniuță. Şi-a amintit noaptea în care Adam îi spusese că i se păruse că poate se găurise prezervativul sau poate cursese din el, însă nu putea fi sigur şi probabil că doar i se păruse, probabil era paranoic, dar voia ea să verifice? Puteau merge a doua zi la medic. Spusese „probabil" şi „poate" şi că era „greu de zis", aşa că ei i se păruse o bagatelă. Apoi, uitase de povestea aceea. Dar acum...

Nu! Nu! De o mie de ori: nu!

Simțea cum îi bate inima în piept, cum respiră prea repede, cum îi cedează picioarele şi o apucă greața şi şi-a dat seama că are un atac de panică, fiindcă mai avusese în săptămânile de după moartea lui Toby şi a lui Ebony. S-a lăsat să alunece lângă perete şi s-a aşezat pe podea, încercând să respire, să facă timpul să curgă înapoi, să găsească o cale de a desface tot ce se legase, fiindcă era *imposibil*.

Nu mai putea avea un copil. Cum să se întâmple, când o dezamăgise atât de monstruos pe Ebony? Fiica ei strigase după Remy de pe bancheta unei ambulanțe, iar Remy nu fusese acolo. Fiica ei fusese mai speriată ca niciodată şi Remy nu fusese acolo. Fiica ei murise singură. *Singură*.

Doamne!

Era din nou acolo, cu mai bine de 18 luni în urmă, la spital, cu mâna lui Ebony într-a ei, plângând, implorându-i pe medici să nu o ia. Dar o luaseră. Remy stătuse pe podea, exact cum stătea acum, şi nu reuşea să respire, au fost nevoiți să o ducă de acolo şi să o sedeze. Dar acum nu era

nimeni să o ia şi să o sedeze şi urma să aibă alt copil şi avea să-i dea drumul mâinii, inevitabil.

Fiindcă toți cei pe care-i cunoştea mureau.

„Respiră”, şi-a spus. „Respiră.” Avea să leşine. Poate că era în regulă. Putea să se întindă şi să leşine şi să meargă la Ebony.

Adam a bătut la uşă.

— Eşti bine?

Ea a ridicat o mână tremurândă şi a tras apa, ca el să nu intre. Nu încă. Apoi, s-a sprijinit de chiuvetă, s-a ridicat, şi-a dat cu apă pe față. Trebuia să plece. Atât ştia. Trebuia să fugă de toate.

Dacă se putuse ridica, putea merge. Dacă putea merge, putea pleca. A reuşit să ajungă la uşă. A deschis-o şi aproape că a dat peste Adam, care avea brațele întinse de parcă ar fi vrut să o țină în brațe.

Cu glasul lipsit de emoție, i-a spus:

— Prezervativul a curs. Sau s-a rupt. Sunt însărcinată.

— Ce? a spus Adam, în timp ce Remy îşi lua poşeta şi se îndrepta spre uşă.

— Trebuie să plec. Trebuie să...

Remy a clătinat din cap.

— Nu ştiu de ce am nevoie, dar de asta sigur nu.

— Remy, la naiba. Nu poți pleca! Hai să...

Să ce? voia să țipe. Să fim serioşi, fiindcă a curs prezervativul? Să vorbim pe şleau, de parcă ar trebui să-mi fac griji pentru asta? Să ne căsătorim şi să facem un copil şi să-l privim cum moare? *Nu*.

— Era singurul lucru...

Dar Remy s-a oprit. Nu putea continua. A închis uşa în nasul lui Adam.

Cumva, a ajuns la aeroportul din Nisa. Paşaportul era în poşetă. A urcat într-un avion, departe de mesajele lui Adam, care spuneau „Unde naiba eşti?" şi „Trebuie să vorbim despre asta."

Antoinette a luat-o de pe JFK.

— Ce faci, Remy?

— Sunt însărcinată.

Antoinette a încremenit lângă ea, apoi a spus cu blândeţe:

— Nu poţi fugi de asta. Adam deja o plânge pe Molly. Eşti nedreaptă.

Nedreaptă. Ce era drept? Să piardă un soţ şi un copil?

Furia i-a colorat interiorul în roşu, violentă şi aproape insuportabilă.

— Tot ce ştiu e că nu pot avea un copil, i-a strigat lui Antoinette. Şi totuşi se pare că asta fac. Lasă-mă să diger lucrurile, ca să-mi dau seama ce se întâmplă mai departe. Nu pot vorbi cu Adam acum, fiindcă nici măcar mie nu ştiu ce să-mi spun.

— Ai dreptate. Îţi dau timp.

Şi Antoinette n-a mai întrebat-o nimic luni întregi.

Dar Remy tot nu ştia ce să spună şi nici nu putea vorbi cu Adam. A muncit fără preget, în fiecare oră din fiecare zi, - publicându-şi catalogul cu fotografiile făcute de Adam. Colecţia s-a vândut integral, apoi Scarlett Johansson a împrumutat una dintre piesele de colecţie, o rochie Vionnet neagră, de la finele lui 1939, s-o poarte la Oscaruri, şi

Meghan Markle a împrumutat una s-o poarte la Premiile Emmy, iar Remy s-a trezit mai prinsă ca niciodată, furnizând rochii *vintage* pentru celebrități, vânzându-şi stocul şi oferind piese pentru editorialele revistelor de modă. Mereu întreba cine era fotograful şi a trebuit să refuze două şedințe foto la care lucra Adam.

I-a văzut lucrările în diverse reviste, iar Antoinette l-a angajat, inexplicabil, pentru campania de marketing dedicată Săptămânii Modei de la New York. Fotografiile erau superbe, cele mai bune. Aproape că l-a sunat, atunci. Dar, căutându-şi telefonul, şi-a privit burta şi a văzut că era uşor umflată şi şi-a dat seama ce însemna asta: că, dacă trecutul ei era un reper, o bunică şi un bunic ucişi cu brutalitate, o mamă şi un tată cu aceeaşi soartă, urmați de un soț şi o fiică, trebuia să privească şi acest copil murind.

Inevitabilitatea i se părea o haină mulată pe corp, o haină făcută din cuie, pe care n-o putea da jos, care o înțepa mereu cu întrebarea: când se va întâmpla? La o lună? La un an? La zece?

Remy se trezea mai toate nopțile transpirată, icnind, visând că moare copilul, fără să-şi amintească şi cum, dar ştiind că se întâmplase, şi zăcea ghemuită pe pat, din nou, incapabilă măcar să suspine, fiindcă nu-i mai funcționa corpul, căzut pradă unei come agonizante.

Nu putea să-l revadă pe Adam. Mintea ei nu putea ocoli extrapolarea morții către el. Dacă stătea departe de el, poate că nu murea şi Adam.

Îi trimisese un mesaj şi îi comunicase aşa: că se întorsese la New York şi că nu dorea să discute cu el, însă înțelegea că avea drepturi. Antoinette avea să-l țină la curent cu detaliile sarcinii. După naşterea copilului, aveau să discute despre vizitele parentale, prin avocați. Putea să-l vadă oricât de des

dorea. Ea i-a cerut să le anunțe pe Lauren şi pe Judy că nu le va putea răspunde la mesaje şi că trebuiau să comunice cu Adam.

El i-a răspuns că o iubea şi că voia să discute cu ea, dar că nu o s-o forțeze. În mesajul său, ea auzea ecoul a ce-i spusese despre Molly: „Mă retrag. Singurul lucru de făcut e să nu fiu în zonă." Singura cale de a nu face rău era să nu fie aproape, ştia că el asta voia să spună de fapt.

Încheiase spunând că aştepta cu nerăbdare veşti de la Antoinette care o anunța pe Remy de câte ori îi scria lui Adam sau el ei, întrebând-o dacă avea mesaje de transmis, dar Remy clătina mereu din cap.

A făcut tot ce trebuia făcut. A mâncat bine, şi-a respectat programările la medic şi a oferit adăpost vieții care creştea în ea. Antoinette îi vorbea mereu copilului, la fel şi mama lui Remy, la telefon, dar Remy nu. Nu putea să-i vorbească, nici să-şi mângâie burta, nici să-şi permită să simtă. Cu cât simțea mai puțin, cu atât avea să fie mai apărată după naştere.

Mama ei şi Antoinette i-au spus să meargă la terapie, dar ea a refuzat.

Apoi, Elke König a murit şi i-a lăsat lui Remy apartamentul din Paris. Remy a plâns puțin, dar ştia că nu avea să mai meargă vreodată la apartament.

Într-o noapte, a simțit o crampă. A tresărit şi Antoinette a văzut-o.

— A venit vremea, i-a zis Antoinette.

Remy s-a plimbat prin apartament câteva ore, până când durerile s-au întețit. Antoinette a rămas cu ea, părăsind camera doar ca să-şi anunțe şeful că nu se ducea a doua zi la muncă. Apoi, a dus-o cu maşina la spital, unde durerea

s-a intensificat, iar Antoinette a ținut-o strâns de mână, lăsând-o doar de câteva ori, până când, după alte câteva ore, copilul a venit pe lume şi a fost pus în brațele lui Remy, care l-a lăsat să sugă până când a adormit.

Apoi, l-a învelit în păturică, l-a pus în leagăn şi s-a ridicat să facă duş, în timp ce Antoinette îşi privea cu dragoste finul.

La duş, cu apa curgând peste ea, Remy a simțit că inima i-o ia razna, s-a simțit tremurând de frig, deşi apa era fierbinte, a simțit că lumea se învârte, că pielea îi transpiră şi şi-a dat seama că are alt atac de panică. Nu a chemat-o pe moaşă sau pe Antoinette. Dacă respira lent şi se gândea la lucruri frumoase, se oprea. Doar că nu s-a oprit.

S-a sprijinit cu mâna de perete şi a plecat fruntea, să nu leşine. A văzut că podeaua duşului era plină de sânge. Mai mult decât ar fi fost normal. A simțit cum cade. Apoi nu a mai simțit nimic.

Uneori, Remy auzea fragmente în neantul în care se afla. Țipătul lui Antoinette. Plânsetul unui copil. Copilul ei. Copilul făcut cu Adam.

Copilul ei plângea. A încercat să ridice brațele, să-şi ia fiul. O dureau sânii, o durere primordială, care-i traversa corpul.

„Nu poți obliga un copil să te iubească. Te iubesc dacă vor, complet”, îi spusese lui Elke. Aşa-şi iubea şi o mamă copilul.

Remy a înțeles, brusc, de ce-i fusese teamă mereu. Nu că n-ar fi fost capabilă să-l iubească pe acel copil, ci că l-ar fi iubit prea mult.

Dar acum nu putea deschide ochii şi a înțeles încă un lucru: greşise. Nu copilul murea, ci Remy.

Acum, că i se întâmpla, nu mai voia asta. Nu-i păsa dacă trăia mereu cu amenințarea morții copilului ei deasupra

capului. Voia doar să trăiască, să fie cu fiul ei şi să-l iubească. Să-i arate lui Adam ce făcuseră.

Dar toate gândurile i-au dispărut. Apoi nu a mai fost nimic.

PARTEA A UNSPREZECEA

PARIS

1944

CAPITOLUL 39

În ziua în care trenul încărcat cu opere de artă trebuia să plece, ducând o sută patruzeci şi opt de lăzi, nu mai puține, Aliații băteau la porțile oraşului. Un curcubeu amenințător de bombe incendiare picta cerul într-un negru impenetrabil. Peste tot erau chipuri speriate şi mâini întinse, dinți ascuțiți şi baionete, *Guernica* trezită la viață pe străzile Parisului.

Éliane a încercat să nu vadă nimic în jur, în timp ce mergea spre gară, cu fiul ei în brațe şi Rose alături. Pe peron erau două persoane pe care nu mai dorea să le revadă: Elke şi König. El avea tabloul cu îndrăgostiții, pe care ea îi ceruse să i-l dea lui Alexandre.

— Vreau să mă bucur de fiecare clipă cu el, i-a zis lui Elke. Îl țin cât mai pot.

König, dornic să fie binevoitor acum, că primise ce dorea, a fost de acord. Dar clipa aceea din gară se supunea legilor timpului şi nu putea dura o veşnicie. Éliane şi-a sărutat fiul.

— Ne vedem curând, a şoptit, atât de încet, că nu a auzit-o nimeni.

Cei din Gestapo au sosit cu Luc. Schimbul era gata să se facă.

— Ce se petrece? a întrebat Luc.

König şi Elke au urcat în tren. Éliane i-a urmat, cu fiul ei în brațe.

— Fug, i-a spus ea obosită. Aliații sunt aproape.

— Nu ştiam că sunt atât de aproape, a zis el, cu chipul de un cenuşiu noroios, aceeaşi nuanță nenorocită care apărea când toate culorile, albastrul strălucitor, roşul pasional, galbenul speranței, rozul adorației şi auriul viselor se amestecau şi, în loc de o nuanță mai spectaculoasă decât fiecare culoare în parte, făceau să apară ceva incalificabil.

— M-au închis, a continuat el, disperat. Mi-au zis că Aliații fug, nu câştigă. Şi mi-au făcut lucruri... Am fost nevoit să...

Éliane i-a dat copilul lui Elke.

— Ce faci? a întrebat Luc, cu privirea plimbându-i-se de la sora lui la copilul din brațele nemțoaicei.

— Îți plătesc răscumpărarea, i-a zis cu răceală Éliane. Acum, poți pleca. Eu şi Angélique le vom spune britanicilor ce-ai făcut. Îți poți primi pedeapsa de la ei, nu de la nazişti.

Roțile au scârțâit şi au pornit. Trenul cu König, Elke şi Alexandre a început să se mişte.

Rose plângea lângă ea.

Éliane a luat-o de mână.

— Angélique va fi cu Rezistența, când vor opri trenul, i-a spus ea lui Rose, când trenul a plecat. Îl aşteaptă pe Alexandre.

Luc a pălit.

— Angélique a fost arestată.

— Nu!

Cuvântul a fost cea mai uşoară şoaptă pe care o rostise Éliane vreodată. Nu era posibil.

— A trebuit să... să le spun ceva, ca să mă lase să plec.

Luc era disperat.

— Nu am zis nimic despre tine, jur. Dar Angélique...

Şi-a frecat faţa cu mâinile.

— Am crezut că pot să ajung la ea, să repar lucrurile înainte... Chiar am crezut... Îmi pare rău, a şoptit Luc şi poate că plângea şi el.

Éliane s-a lăsat să alunece pe peron. Şi-a simţit inima - frângându-i-se în trei bucăţi: una în tren, în braţele naziste ale lui Elke, una în inima lui Xavier, oriunde se afla, şi alta acolo, în gară, zdrobită în pumnul fratelui ei.

Luc a început să fugă, ca un laş ce era. A fugit spre tren şi s-a aruncat în el, în ultima clipă.

A trecut pe lângă König. S-a oprit în faţa lui Elke. S-a întins după Alexandre.

S-au auzit împuşcături, sfâşiind tăcerea cumplită.

— Nu! a strigat Éliane, cu ochii la copil. Nu!

Altă împuşcătură. L-a văzut pe Luc luând tabloul şi ţinându-l, cu trupul lui şi cu pânza făcând scut în faţa copilului.

Apoi a căzut.

— Nu.

Cuvântul a fost o şoaptă chiar mai uşoară decât înainte.

Apoi, un paznic a apucat-o de braţe şi a ridicat-o în picioare. A uitat să se mai zbată cât a fost târâtă de acolo, cu pantofii scrâşnind pe peron, fără să simtă. Ultimul ei gând, înainte ca mintea să i se închidă, a fost că nu conta dacă Luc le dăduse sau nu numele ei lui König ori SD-ului. Le dăduse numele lui Angélique şi era suficient ca ei să vină şi după ea.

König câştigase.

PARTEA A DOUĂSPREZECEA

NEW YORK

2015

CAPITOLUL 40

Când a văzut dintr-odată lumina, a fost o mare surpriză pentru Remy. Nu şi-a simţit pleoapele deschizându-se, ci doar arzând. Apoi a clipit. Au apărut forme şi culori: o cameră cu pereţi albi, flori roz, o maşinărie care bipăia infernal. Ochii înlăcrimaţi ai lui Antoinette.

— Remy, slavă Cerului! Soră! a strigat prietena ei.

Remy voia să-şi astupe urechile, dar nu se putea mişca. Poate că era clipa de luciditate despre care se spunea c-o aveau oamenii înainte de moarte: şansa de a-şi lua rămas-bun.

— Rămas-bun, a şoptit ea.

Antoinette s-a uitat urât.

— Să nu îndrăzneşti!

Două asistente au dat năvală, dând-o laoparte pe Antoinette, tratând-o pe Remy şi punându-i întrebări extenuante. A adormit şi de data asta a ştiut că dormea, fiindcă a visat, l-a visat pe Adam, stând lângă pat, cu chipul ud de lacrimi. Ţinea copilul, care nu plângea, fiindcă era fericit în braţele tatălui său.

Când s-a trezit din nou, Antoinette era acolo, iar Remy s-a simţit mai puţin ca un fir dezlânat, având mai mult control asupra membrelor şi minţii sale.

— Ce s-a întâmplat? a reuşit să întrebe.

— Ai avut o nenorocită de hemoragie, acum patru zile, şi ai intrat în şoc. Nu puteau opri sângerarea. Ţi-au făcut laparotomie, s-o oprească, şi n-a mers, aşa c-au zis că vei muri. Aşa că ţi-au făcut histerectomie, însă chiar şi aşa...

Antoinette suspina, cu ochii roşii, de parcă ar fi plâns mult, îndelung.

— Unde e copilul? a întrebat Remy.

— Îl aduc.

Remy a încuviințat şi a adormit din nou.

Când s-a trezit iar, era ceva diferit în cameră. A întors capul şi a văzut, chiar lângă ea, pătuțul transparent şi grămăjoara înfăşată dinăuntru. A încercat să se ridice, dar nu a reuşit.

Antoinette adormise pe scaun, dar s-a trezit brusc.

— De fiecare dată când adorm, am impresia că vei pleca dintre noi, chiar dacă medicii spun că a trecut ce-a fost mai rău, a plâns ea. Am simțit că aluneci, tot anul trecut, şi anul ăsta la fel, şi tot nu ştiu dacă rămâi sau nu.

Remy a reuşit să îngaime:

— Vino aici, şi Antoinette s-a aşezat pe marginea patului şi a bocit.

— Nu plec nicăieri, a promis Remy. De fapt, chiar aş vrea să-l văd. Crezi că ne vor pârî dacă-l strecurăm aici, cu mine?

— Nu ar îndrăzni.

A luat bebeluşul din pătuț şi l-a vârât lângă Remy, care plângea şi ea acum, de cât de mic, frumos şi perfect era fiul ei. Da, tot era speriată, dar mai ştia şi că putea trăi cu teama, fiindcă iubirea ei pentru copil depăşea orice altceva.

La fel şi iubirea ei pentru Adam.

Adam! Ce-i făcuse?

— Trebuie să vorbesc cu Adam, i-a spus lui Antoinette. Îl poți suna, te rog? Zi-i să vină să-şi vadă copilul. Dacă vrea...

Doamne, dacă nu voia?

Gura lui Antoinette s-a strâmbat într-un mod ciudat.

— Sigur. Un minut.

A sărit de pe pat şi a ieşit din cameră. Remy a privit fața fiului ei şi s-a minunat că există.

A auzit o mişcare la uşă şi a încercat să mişte capul, dar îi era încă greu.

— Ce-a zis? a întrebat încet, cu teamă. Mă urăşte, nu?

— Niciodată.

Vocea care i-a răspuns era a lui.

Apoi, l-a văzut. Era Adam. Era acolo deja, cu toate că Antoinette abia îl sunase. Remy l-a privit derutată.

— M-ai speriat de moarte, Remy.

Remy a văzut acum că fața lui părea mai obosită ca niciodată şi că avea ochii roşii.

A ridicat mâna şi ea a crezut că o va mângâia pe păr, dar s-a oprit.

— Cum ai ajuns atât de repede? l-a întrebat ea, dorindu-şi să îi funcționeze capul mai bine şi mai rapid.

El s-a foit.

— Când m-a sunat Antoinette fiindcă intraseşi în travaliu, am venit la spital. Sunt aici de atunci.

— Eşti aici de atunci? a repetat Remy. Adam... de câte zile?

— Cinci. Da, ştiu, n-ar trebui să fiu aici. Dar nu puteam pleca. Mă bucur că vei fi bine.

A clipit şi Remy ştia că încearcă să nu plângă.

— Şi..., a ezitat el, de parcă n-ar fi trebuit să continue. Mama şi Lauren sunt şi ele aici. Îmi pare rău. Ştiu că nu ai vrut...

Şi-a trecut palma peste frunte şi peste ochi, încercând să îşi şteargă o lacrimă.

— Dar nu le-am putut împiedica să vină, zi de zi. De parcă nu-i deja destul de rău, a venit şi Molly.

— Molly?

Probabil avea din nou halucinații, fiindcă nu putea fi real.

Dar Adam a încuviințat.

— Da. După ce ai plecat...

A expirat şi a clătinat din cap, trecându-şi mâna prin păr.

— Lucrurile s-au schimbat cu Matt. Acum pot să petrec timp cu Molly. Stă cu mine o seară pe săptămână. Trebuia să fie rândul meu aseară şi a făcut o criză când i-a zis Matt că nu poate veni la mine, aşa c-a adus-o aici. Acum nu vrea să plece acasă până când nu-l cunoaşte pe bebeluş. A dormit în poala mea, în sala de aşteptare, ieri-noapte. Îmi pare rău, a repetat el, părând vinovat, deşi n-avea de ce.

Lauren şi Judy erau acolo. Molly. Antoinette... Adam... Fiul ei... O întreagă familie.

— Ai vrea, i-a spus ea, încercând să se mişte, să vii aici şi să te întinzi, ca să te văd cum trebuie? Întinde-te lângă el, a spus, simțind că era mai puternică, de parcă adevărul şi sinceritatea şi Adam îi dădeau energie.

— Serios?

Remy a văzut o lacrimă teribilă alunecându-i pe obraz. Ar fi dat orice să aibă forța să i-o şteargă, să îl țină în brațe.

— Te rog, a spus ea. Nu pot suporta să te văd aşa, fără ca măcar să te ţin de mână.

El s-a lăsat în jos încet, apoi a pus capul pe pernă, cu fiul lor între ei, dormind liniştit. Remy a ridicat mâna şi şi-a împletit degetele cu ale lui Adam, deasupra copilului.

— Te iubesc, a zis ea. Îmi pare rău. Am stricat totul. Nu ştiam ce fac. Nu merit să fii aici, dar mă bucur enorm. Te iubesc foarte mult, a repetat ea. Şi pe el.

I-a zâmbit fiului lor şi apoi i-a zâmbit lui Adam, ai cărui ochi erau plini de lacrimi.

El a înghiţit în sec şi a vorbit cu glas răguşit:

— Înţeleg, a zis el. Când a ieşit Antoinette din sala de naşteri şi mi-a zis că ai hemoragie şi că ai intrat în şoc şi că ţi se fac transfuzii... am luat-o razna. Am crezut că vei muri şi apoi Antoinette a trebuit să se descurce şi cu mine. Dar, stând aici, pe scaunele acelea din plastic de toată jena şi gândindu-mă că nu te voi mai vedea în viaţă...

Adam a închis ochii şi a strâns-o de mână, apoi s-a tras mai aproape de fiul lor şi de ea.

— M-a făcut să înţeleg ce ai simţit în legătură cu Ebony şi Toby şi despre ideea unui alt copil, a zis el, cu ochii la ea. M-a făcut să-mi dau seama că, în Franţa, atunci, trebuia să-ţi spun că rămân cu tine, orice-ar fi. Mi-am spus că a te lăsa să pleci însemna că-ţi respect durerea. Dar, atunci, nu am înţeles de ce erai atât de pornită să nu avem copii. Eram supărat şi mă gândeam doar la mine, nu şi la tine. Nu voiam ca lucrurile să se încheie aşa cum se încheiaseră cu Molly: cu mine iubind un copil cu care nu puteam petrece timp. Aşa că n-am încercat deloc să înţeleg prin ce treci sau să te fac să crezi că am putea trece prin asta împreună. Că putem face orice împreună.

— Adam, a şoptit ea plângând. Te-am visat. Ştiam că eşti aici, în cameră. *Am fost* împreună toată săptămâna trecută. Nu vreau să mor. Am prea multe...

S-a uitat la fiul lor, apoi iar la Adam.

— Prea multe pentru care să trăiesc.

El s-a aplecat să o sărute pe frunte.

— Trebuie să te faci bine ca să-l putem lua acasă pe micuț, să-l răsfățăm şi să-i dăm un nume.

— Xavier, a spus Remy hotărâtă. Xavier aş vrea să-i spun. E în regulă?

Adam i-a zâmbit şi a încuviințat.

— E perfect.

— Şi ne vom asigura că e la fel de curajos ca străbunicul şi străbunica lui, dar că trăieşte mai mult şi mai bine.

Adam a sărutat-o iar şi a spus, încă răguşit de lacrimi:

— Aşa vom face.

Apoi, Remy a simțit că alunecă înapoi în brațele somnului. Se simțea confortabil şi-i era cald şi bine, lângă copil şi lângă Adam, cu mâna într-a lui. Ştia că, în clipa în care se trezea, oricât ar fi protestat asistentele, el avea să fie tot acolo, pe pat, aşteptând ca ea să deschidă ochii. Că avea să-i zâmbească, că avea să se întindă s-o sărute, să mângâie obrazul fiului lor, să îi spună c-o iubeşte.

Aşa cum îl iubise Éliane pe Xavier. Aşa cum îl iubiseră Éliane şi Xavier pe fiul lor, Alexandre. Aşa cum fusese Alexandre iubit de Elke. Şi, chiar dacă toți acei oameni care poate ar fi iubit-o şi pe ea nu avuseseră şansa de a o cunoaşte şi muriseră, urmaşul lor trăia.

— Vă iubesc, le-a şoptit lui Adam şi fiului ei, înainte să adoarmă.

A simțit cum Adam o strânge mai tare de mână şi a simțit bătăile inimii fiului lor sub mâinile lor unite. Bătea în ritmul unor cuvinte pe care ea nu le putea rosti încă, nu aşa cum le spunea Adam mereu.

PARTEA A TREISPREZECEA

EPILOG

Cerul nu se despică şi nu plânge în niciunul dintre aceste momente. Trec neobservate, în umbra unei cruzimi omniprezente. Atunci, a fost totul în van?

Stați aşa! Uitați-i pe König şi pe von Behr bând şampanie cu otravă. Lumea va şti ce-au făcut şi îi va condamna.

Iată-l şi pe Hermann Göring, înghiţind cianură. Lumea îl va condamna şi pe el.

Faptele celor trei bărbaţi vor fi ţinute minte, fiindcă nu au voie să se repete. Aşa gândeşte Rose Valland, lucrând neobosită, ani în şir după război, găsind multe dintre tablourile furate, bucurându-se când le sunt înapoiate proprietarilor. Atât de multe au rămas pierdute, în ciuda notiţelor îngrijite! Şi le aminteşte pe toate.

Cu puţin înainte să moară, Rose scoate *Catalogul Göring*. L-a ţinut în toţi acei ani, fiindcă ascunde multă durere între paginile sale. N-ar fi trebuit s-o lase pe Éliane s-o ajute. Dar atunci Éliane şi Xavier nu şi-ar fi dăruit inimile unul celuilalt şi nici nu i le-ar fi oferit pe tavă lui Alexandre. Aşa inimi au avut, frumoase, în culoarea celei mai adevărate iubiri: trandafiriu, cu o tuşă din lumina lunii.

La finalul catalogului, Rose adaugă două note. Una pentru trădător şi una pentru copil şi părinţii săi. Poate că este timpul să fie spuse poveştile, dar numai de către alţii, ale căror inimi pot îndura. Pune catalogul într-o cutie şi o trimite la Arhivele Naţionale, unde va fi găsit într-un alt deceniu.

Apoi închide ochii şi îşi aminteşte când, cu *monsieur* Jaujard alături, a privit *Nike din Samothrace* ridicându-se peste scara Luvrului şi reluându-şi locul de drept, din capătul ei. Îşi aminteşte când *Mona Lisa* şi-a părăsit refugiul, să poată zâmbi mai departe, ani la rând, în viitor, pentru milioane de oameni. Când Édouard de Rotschild a donat *Astronomul* lui Vermeer Luvrului pentru ca, mai târziu, o femeie să stea în faţa lui şi să simtă în inimă ceva ce uitase că există acolo.

Lumea încă are capodopere. Dar câţi sunt cei care ştiu cu ce preţ?

Nici Angélique, nici Xavier, nici Éliane nu au văzut toate astea.

Primul moment...

Angélique este dusă la închisoarea Fresnes. Acolo, prizonierii asemenea ei, cei care au luptat în Rezistență, au parte de torturi prea cumplite pentru a fi descrise aici. Nu există nici umanitate, nici artă în Fresnes. Angélique învață asta din clipa în care ajunge, când îi sunt smulse unghiile de la picioare.

Este cel mai bun lucru care i se întâmplă la Fresnes.

Nu, greşit! Cel mai bun lucru este că ea nu îi trădează pe Rose, pe *monsieur* Jaujard, pe Xavier sau pe Éliane. Nu ştie că destinele celor din urmă au fost deja hotărâte, orice-ar spune ea.

Plânge doar când îşi dă seama că nu îşi va revedea sora şi că nu va fi nimeni lângă ea când va muri.

Al doilea moment...

Éliane şchiopătează pe Largerstrasse din Buchenwald, lagărul de concentrare. Are degetele de la picioare zdrobite. Se simte de parcă petele mov ale vânătăilor ar încerca să-i închidă ochii. Dar nu contează. Nimic nu mai contează acum, când e singură, fără Xavier şi fără Alexandre.

Ce li s-o fi întâmplat? Ce-o fi păţit fiul? Ar fi trebuit să fie în braţele lui Angélique.

Dă un colţ, se îndreaptă spre un şir de barăci şi se sprijină cu mâna de un perete. O puşcă i se înfige în spate şi o împinge în faţă. De ce nu se întoarce, de ce nu ridică braţele şi de ce nu-i spune soldatului să o ucidă? Fiindcă, în ciuda tuturor năpastelor, încă speră. Speră să afle ceva despre Xavier, speră că vor supravieţui suficient, încât să fie salvaţi de Aliaţi. Speră că-şi vor găsi fiul şi că vor trăi fericiţi, ca în basme, până la sfârşitul veacurilor.

Dar acelea nu sunt deloc vremuri potrivite pentru asemenea poveşti.

Poveştile din 1944 sunt întunecate şi pline de disperare.

Apoi, Éliane vede cum, dintr-o clădire aflată ceva mai în față, iese un bărbat cu o umbră de păr negru. E teribil de slab. Brațul îi atârnă într-un unghi imposibil, de parc-ar fi fost rupt iar şi iar şi niciodată pus la loc. Merge încet, se târăşte de parcă l-ar durea şi când respiră.

„Priveşte-mă", se gândeşte ea.

El întoarce ochii spre ea.

Acum, îi vede. Sunt căprui, într-o nuanță cum nu a văzut la mulți oameni şi încă păstrează în ei lumina cu care străluceau ochii unui bărbat care-o iubea.

Slavă Domnului! se gândeşte şi, ignorându-i pe paznici, se îndreaptă spre el. *Slavă Domnului*, se gândeşte, iar el o ia în brațe şi o sărută de parcă pe lume n-ar fi niciun război şi nicio umbră de durere. *Slavă Domnului*, se gândeşte şi se lipeşte de el şi el de ea, uleiuri topite laolaltă pe pânză, formând o culoare nouă: nuanța inimilor unite, scânteind în lumina albă a eternității.

Paznicii din spatele lor strigă în germană, iar ea ştie că ar trebui să-i dea drumul şi să se îndepărteze. Dar nu vrea.

Xavier o strânge în brațe mai tare, până când devin cuplul din tablou. Cuplul fără fundal, fără context, fără timp. Cuplul fără trecut şi fără prezent şi, cu siguranță, fără viitor.

Slavă Domnului, se gândeşte ea. *Vom muri împreună.*

Dar se înşală.

Éliane şi Xavier vor trăi veşnic, într-un tablou agățat, mai întâi, deasupra patului lui Remy şi lui Adam, apoi deasupra

patului fiului acestora, Xavier, şi apoi deasupra patului fiicei acestuia, şi tot aşa, în timp.

Nu vor muri niciodată, pentru că o iubire ca a lor e menită să existe în afara timpului şi a spațiului.

Pentru totdeauna.

Dincolo de „până la adânci bătrâneți...”

NOTA AUTOAREI

Dacă aş fi ştiut cât de greu va fi să scriu această carte, nu cred că m-aş fi apucat de ea. Prima dată am auzit despre Rose Valland în cartea scrisă de Anne Sebba – *Les Parisiennes: How the Women of Paris Lived, Loved and Died in the 1940s*, care a fost sursa de inspirație pentru cel puțin două dintre cărțile mele. Povestea unei femei care şi-a riscat viața pentru artă mi-a stârnit curiozitatea şi am vrut să aflu mai multe. La puțin timp după aceea, am citit un articol despre *The Göring Catalogue*, un raport îngrozitor despre hoție şi avariție. Astfel, am început să lucrez la *Casa de pe Riviera*.

Dar a scrie despre cum au fost furate în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial opere de artă, dintre care multe încă lipsesc, de la mai bine de două sute trei familii de evrei este un subiect care trebuie tratat cu delicatețe. Mi-am dat

silința să tratez subiectul cu respectul şi considerația pe care le merită şi sper că am reuşit.

Fiindcă am înțeles cât de delicată e această temă, m-am simțit obligată să cercetez temeinic subiectul. Documentele care fac referire la jefuirea operelor de artă de către naziști în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial sunt răspândite în treizeci şi cinci de arhive din zece țări diferite. Din fericire, internetul a ajutat şi a făcut ca munca mea de cercetare să fie mai uşoară, deşi în timp ce scriam *Casa de pe Riviera* m-am simțit copleşită de cât de multe erau de aflat şi de cât de multe erau de spus. M-am simțit copleşită de obligația pe care o simțeam față de oamenii care au suferit şi de întrebarea: cum naiba aş putea comprima totul într-o poveste plină de compasiune, uşor de citit şi care să aibă mai puțin de o sută treizeci de mii de cuvinte?

Punctul de plecare pentru a scrie despre Rose Valland este să-i citeşti memoriile – *Le Front de l'Art*, care sunt disponibile doar în limba franceză. Pentru că memoriile ei erau atât de importante pentru cartea mea, le-am citit, câte un capitol pe zi, încet şi cu atenție, şi am înțeles cea mai mare parte, dar nu chiar fiecare cuvânt din carte.

Rose a fost o adevărată eroină care i-a spionat pe germanii din Jeu de Paume şi a înregistrat cu meticulozitate detaliile multor picturi furate şi destinațiile lor, în timp ce îi transmitea informații lui Jacques Jaujard. Colonelul von Behr a amenințat-o pe Rose exact aşa cum am descris în această carte: că o va duce în Germania şi o va lichida. A fost concediată de la muzeu de patru ori în timpul mandatului său, dar a reuşit să se întoarcă de fiecare dată pentru a-şi continua munca, strecurându-se înapoi, aproape neobservată. De câteva ori aproape a fost prinsă înregistrând detalii în caiete şi a reuşit să scape spunându-le germanilor că nimeni nu va fi suficient de prost să-i

spioneze. După război, Rose a lucrat fără răgaz pentru a găsi picturile dispărute, astfel încât să poată fi returnate proprietarilor lor.

Rose a obținut *Catalogul Göring* la un moment dat, după 1945, nimeni nu ştie unde sau cum, l-a păstrat fără să-l arate nimănui, fără să spună nimănui despre el. L-a pus într-o cutie împreună cu toate documentele, înainte de a muri, pe care a trimis-o Ministerului francez al Culturii în 1980. Cutia a lâncezit acolo până când cutiile au fost trimise la Ministerul Afacerilor Externe în anii 1990, când a fost făcut un inventar al conținutului şi catalogul a fost descoperit. De ce a ales Rose să nu-i dezvăluie existența în timpul vieții ei este un mister şi am inventat un motiv pentru secretul ei.

Rose avea şi alte secrete pe care trebuia să le protejeze. Era o lesbiană care, potrivit lui Corinne Bouchoux în *Rose Valland: Resistance at the Museum*, nu şi-a recunoscut oficial relația cu partenera ei, dr. Joyce Helen Heer, decât după moartea lui Heer.

Faptul că Rose şi-a protejat secretul este de înțeles, deoarece multe lesbiene au ajuns în lagăre de concentrare precum Ravensbrück. Ar fi fost mult prea riscant pentru Rose să atragă atenția asupra ei. Dacă ar fi fost întrebată despre orientarea ei sexuală, persecuția şi tortura ar fi putut-o face să dezvăluie că ştia totul despre ceea ce făceau naziştii la muzeu. Dacă ar fi discutat despre asta cu Éliane, ar fi fost încă un secret pe care Éliane ar fi trebuit să-l apere, încă o povară pe care, având în vedere climatul politic, simțeam că Rose ar fi fost reticentă s-o pună asupra prietenei ei. Iată de ce Rose rămâne un mister şi nu aflăm nimic despre viața ei personală, nici măcar unde a trăit sau cum îşi petrecea timpul liber.

Am simțit că este important să explic acest lucru aici; intenția mea nu a fost să ascund sau să resping orientarea sexuală a lui Rose, ci să scriu cartea într-un mod care credeam că reflectă ceea ce ar fi fost cel mai probabil să se fi întâmplat în momentul evenimentelor.

Multe dintre celelalte evenimente din carte se bazează pe fapte reale; dacă ați citit oricare dintre romanele mele anterioare, veți ști că acest lucru este important pentru mine. Muzeul Luvru a fost golit de majoritatea operelor sale de artă la sfârșitul lui august 1939, când muzeul a fost închis timp de câteva zile. *Mona Lisa* a călătorit în locațiile pe care le-am menționat în carte, într-o ladă roșie din catifea, codificată în modul pe care l-am pomenit. *Nike din Samothrace* a fost, de asemenea, scoasă din Luvru în modul pe care l-am descris, dar acest lucru s-a întâmplat cu o lună mai târziu decât intervalul de timp din cartea mea.

Au existat diverse edicte emise de diferite personaje și departamente din cadrul guvernului german cu privire la „protejarea" operelor de artă, în special a celor deținute de evrei și francmasoni, începând cu ordinul dat de însuși Adolf Hitler pe 30 iunie 1940. Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg sau ERR a fost grupul operativ principal, înființat pentru a efectua această „protejare" a proprietăților culturale din teritoriile cucerite de Germania.

L-am pus pe personajul meu inventat, Ernst König, să folosească rațiunea ruşinoasă prezentată la 18 august 1942 de Hermann Bunjes, ofițer, istoric de artă și parte din anturajul lui Göring, pentru a explica modul în care naziștii vedeau însușirea operelor de artă evreiască și poporul evreu însuși. Acest raționament îngrozitor poate fi găsit integral în traducere în *Consolidated Interrogation Report No. 1 Activity of The Einsatzstab Rosenberg in France*, întocmit de Oficiul pentru Servicii Strategice, Unitatea de Investigare a

Furturilor de Artă, care se află la Arhivele Naționale din Maryland, SUA. Am folosit în mod extins acest raport şi *CIR No. 2 The Goering Collection* întocmită de aceeaşi organizație militară şi deținută în aceeaşi locație pe parcursul cercetării mele.

Éliane, Xavier şi Angélique sunt rezultatele imaginației mele, posibil hiperactive. Jacques Jaujard a lucrat îndeaproape cu membrii din Rezistența franceză, în special cu o femeie pe nume Jeanne Boitel, cu care s-a căsătorit mai târziu. Depozitele Muzeului Luvru din mediul rural francez țineau frecvent legătura cu maquisarzii, iar apartamentul lui Jacques Jaujard era loc de întâlnire pentru Rezistență.

Baronul von Behr (titlul său de colonel era un titlu onorific primit de la Crucea Roşie) a fost şeful ERR în Franța. A fost greu de scris despre el, deoarece toate rapoartele sunt de părere că era lipsit de orice umanitate. CIR-ul sus-menționat îl descrie drept un „maniac fără scrupule", un om „de o vanitate excesivă şi ambiție egoistă", care a folosit „metode asemănătoare gangsterilor" şi s-a bazat pe „tipologii criminale şi aproape criminale" pentru a-l ajuta cu multele şi diversele sale „ravagii". A avut o aventură cu secretara sa, Ilse Putz, iar Jeu de Paume este descris în multe surse ca fiind un focar de intrigi şi de aventuri amoroase.

Göring a vizitat Jeu de Paume de douăzeci şi una de ori pentru a vedea expoziții ale operelor de artă furate şi pentru a face selecții pentru colecția sa. Am fost nevoită să comprim multe dintre aceste vizite, inclusiv să schimb data primei sale vizite din noiembrie 1940 cu februarie 1941, pentru ca romanul să nu devină prea greoi. Ordinul semnat privind distribuirea operelor de artă către Hitler, către el însuşi şi către alte trei grupuri de beneficiari este un fapt istoric, la fel ca şi schimburile care au fost orchestrate de el

folosind aşa-numitele picturi degenerate păstrate în Sala martirilor de la Jeu de Paume.

Ernst König este invenţia mea, bazată vag pe Bruno Lohse, care a fost istoric de artă şi asistent special al lui Göring la ERR. În memoriile lui Valland, ea afirmă că bănuieşte că Lohse a luat picturi de la Jeu de Paume şi, într-adevăr, unele au fost descoperite recent într-o bancă din Zürich, într-o casetă de valori asociată cu Lohse. M-am inspirat din această istorie şi l-am pus pe König să fure tablouri în cartea mea.

Am modificat şi alte detalii minore, în principal legate de timp şi de personaje, pentru a elimina confuzia pe care ar fi putut-o simţi cititorii. De exemplu, sediul lui von Behr era la Hôtel Commodore, dar a petrecut mult timp la Jeu de Paume. Colecţia Schloss a fost dusă la sediul GCJA de pe Rue de la Banque în octombrie 1943, mai degrabă decât la muzeul Jeu de Paume. Rivalitatea dintre Göring şi Hitler este menţionată în multe surse, dar nu există dovezi care să sugereze că a fost alimentată de forţe externe. Cu toate acestea, de mai multe ori, s-a descoperit că Göring avea picturi care îi fuseseră alocate Führerului său, inclusiv una pe care am folosit-o în cartea mea: *Fata cu o sculptură chinezească* pictată de Fragonard.

Am cumpărat şi am citit o copie a *The Göring Catalogue*, din nou, în franceză. Dacă există un lucru pe care l-a făcut *Casa de pe Riviera*, acela este să-mi îmbunătăţească considerabil capacitatea de a citi în limba franceză! Pe lângă sursele menţionate mai sus, lecturile mele au inclus unele dintre cele mai vechi rapoarte despre jafurile de artă, cum ar fi seria de articole ale lui Janet Flanner din *The New Yorker* din 1947, „Annals of Crime: The Beautiful Spoils” şi James S. Plaut din 1946, articolul din *The Atlantic*, „Loot for the Master Race”.

Alte surse importante au fost *Beyond the Dreams of Avarice: The Hermann Göring Collection* a lui Nancy Yeide; *Art of the Defeat: France 1940–1944* de Bertrand Dorléac; excelentul *The Rape of Europa* al lui Lynn Nicholas; *The Lost Museum* de Hector Feliciano; *The Battle of the Louvre* de Matila Simon; *Rose Valland: Resistance at the Museum* de Corinne Bouchoux; *Saving Mona Lisa* de Gerri Chanel.

Alte surse de arhivă includ Fişierele cardului de inventar ERR de la Arhivele Naționale din Maryland şi, de asemenea, am văzut că anchetele de arhivă ale Patriciei Kennedy Grimstead din documentele de cercetare IISH „Reconstructing the Record of Nazi Cultural Plunder” îmi sunt foarte utile.

MULȚUMIRI

Sunt incredibil de norocoasă să am cel mai tenace, genial şi generos agent. Mulțumesc, Kevan Lyon – eşti genul de femeie de care fiecare autor are nevoie alături. Ai fost prima persoană care mi-a spus că i-a plăcut această carte, iar credința ta în mine şi în romanele mele este un cadou incredibil.

Mulțumiri enorme şi lui Rebecca Saunders de la Hachette Australia. Mi-ai fost alături la fiecare carte începând cu

2016 şi nu mi-aş putea dori un editor mai bun. Ca de obicei, m-ai ajutat să fac această carte mai bună decât aş fi putut să o fac singură.

Vreau să mulţumesc restului echipei mele incredibile de la Hachette Australia: lui Alex Craig pentru editarea ta mereu perceptivă; lui Sophie Mayfield pentru că a făcut totul perfect şi uşor; Fionei Hazard şi lui Louise Sherwin-Stark pentru sărbători virtuale şi şampanie; lui Dan Pilkington şi echipei de vânzări pentru entuziasmul lor nesfârşit pentru cărţile mele; şi echipei mele de marketing şi publicitate formate din Emma Rusher, Eve Le Gall şi Jemma Rowe – vă mulţumesc pentru energie şi idei.

De asemenea, am o echipă minunată la Grand Central Publishing din SUA şi sunt foarte recunoscătoare pentru entuziasmul nemărginit al lui Leah Hultenschmidt şi Jodi Rosoff. Amândouă mi-aţi împlinit câteva visuri!

Sara Foster este întotdeauna prima mea cititoare, în afara agentului şi editorului meu, şi a fost, ca de obicei, perspicace şi înţeleaptă. Nu ştiu cum m-aş descurca fără discuţiile noastre frecvente, mesajele şi râsetele noastre!

Pentru Lyonesses: nu-mi vine să cred că am găsit un grup atât de incredibil de scriitori care se susţin. Mulţumesc că m-aţi primit!

Lui Megan O'Shea, fizioterapeut extraordinar, pentru că mi-a îndepărtat durerile şi junghiurile, astfel încât să pot continua să stau la birou şi să scriu.

Cititorii mei sunt cei mai buni. Iubesc fiecare mesaj, fiecare e-mail şi fiecare comentariu pe care mi-l trimiteţi. Nu încetaţi niciodată să luaţi legătura cu mine, să ştiţi că dragostea voastră pentru cărţile mele mă inspiră să continui să scriu şi, dacă aş putea să-i mulţumesc personal fiecăruia dintre voi, aş face-o.

Librarii sunt, de asemenea, oameni destul de speciali. Devotamentul cu care dumneavoastră răspândiți vestea despre poveştile mele este foarte apreciat.

Ultimul cuvânt de mulțumire le este dedicat celor mai importanți oameni. Pentru Darcy, Audrey, Ruby şi Russell: vă iubesc!

Cuprins

Partea întâi. Paris. 1939–1941
Partea a doua. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a treia. Paris. 1941–1943
Partea a patra. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a cincea. Franța. 1943
Partea a șasea. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a șaptea. Paris. 1943–1944
Partea a opta. Saint-Jean-Cap-Ferrat, Franța. 2015
Partea a noua. Paris. 1944
Partea a zecea. Paris și New York. 2015
Partea a unsprezecea. Paris. 1944
Partea a douăsprezecea. New York. 2015
Partea a treisprezecea. Epilog
Nota autoarei
Mulțumiri